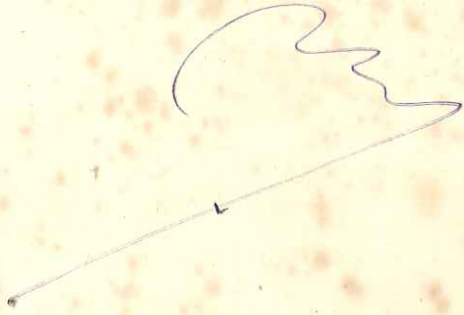

eguneroko

MEZA

1896

EGUNEROKO MEZA

KEREXETA'TAR JAIME'K
ETA AITA ONAINDIA'K

EGINDA, TA

KEREXETA'REN

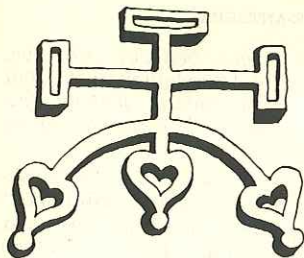
ARDURAPEAN ATONDUTA

NIHIL OBSTAT
Dr. A. Cruz de Omaetxebarria
Censor Eccl.

IMPRIMATUR
† PAULUS, Episcopus Flaviobrigensis
Bilbao, 17 Aprilis 1962

Depósito Legal: BI 1.546 - 1963

GRÁFICAS ELLACURIA - BILBAO

ITZAURRE-ANTZERA

Indar batek eraginda natorkizu, irakurle, EGUNEROKO MEZA deritxon liburu au gure antxiñako euskeraz atontzean: gure Eliza Ama deunaren asmoak bete. Emen, bestela, XII'garren Pio Aita Santuak "Mediator Dei" izeneko Entziklikan diñoana: «Txalogarri dira benetan, Eukaristi-Oparian bat egitea kristau-erriari errazago ta onurakorrago izan dakion, erriaren eskuetan "Meza-liburu Erromatarra" egokiro jarten alegeñak egiten dabezanak; orrea, eliztar zintzoak, abadeagaz alkarturik, Elizaren itz eta asmo berberakaz otoi egin dagien».

Baiña gure erriak, Bizkaia'k, ez dau euki orain arte Aita Santuak aitatzen dauan Meza-liburu ori; ta utsune ori beteteko argitaratu ta jarten dot zure eskuetan EGUNEROKO MEZA liburu au, oraintsu egin diran aldakuntza barrien erataro atonduta.

Beraz, mundu zabalean BIZKAIERAZ itz egiten dabean guztiai eskintzen dautset gure Eliza Amak ain maite dauan idazti au, ta biotz-biotzez eskiñi be.

* * *

Euskerari buruz, barriz, ezin eder egin daikeoet guztiai: batzuek euskera landua dakie, beste batzuek ez; urliak euskera garbia nai dau, berendiak orrenbeste be ez. Ta, zoritzarrez, geienak ez dabe artu inoiz eskuan euskerazko gramatikarik, eta, beraz, ez dakie esaera bat zuzen ala oker dagoanik. Eskerrak, orraitño, gure erriak bere joskera jatorra galdu ez daualako!

Gaitz, benetan, guztien gogoa betetea! Alan be, bide bakarra artu dot: bai mordoillokeritik, bai garbikeritik alde egiñik, erdiko bidetik joatea. Bestetara ekitea, barriz, gaur euskeraren kontra egitea dala uste dot.

Beste onenbeste diñot itzai buruz be. Esate baterako: aintza itza irakurtean, batzuk "aiturenka" asiko yataz, ospe naiz gorapen jarri ez dodalako. Erabili, irurok darabildaz; baiña aintza erderazko gloria dana, urteak dirala dakigu, umetan Kristau -Ikasbidean ikasita: Aintza Aitari, ta Semeari... Arnari, erderazko futo dala, ez dala... ez ausi astirik alperrik: Elorrio-inguruetan guztiak dakie ortuak dakarrena ortu-aria dala. (Beraz, soloan batzen dana, solo-ari izan bear). Arrigarriak egingo litzakez urte batzuen barruan umeai eskoletan euskeraz irakatsi ezkeru! Laster garbituko litzakez eztabaida guztiok egiñaren arauz. Nok ez daki gaur abestu ta abesti, kantau ta kanta diranik?

Gaiñera —linguista guztiak diñoenez—, ez dira berbak izkuntzari bizitza emoten dautsenak, joskera jatorra ta gramatika baiño. Gramatika da edozein izkuntzaren arima. Ez, ostera, edozelan asmatutako gramatikarik, erriaren izkera jatorra oñarritzat daukan gramatika baiño. Eta errian sendo sartuta dagozan itzak —len zuzen sortuak izan ezarren, naiz erderatik etorriaren—, edonoiz erabilteko eskubide oso-osoa dago, bai berbetan bai idaztez.

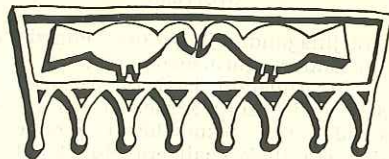
Itz ulergaitzak eta gutxi-erabiliak, barriz, azpian daroe biurpena.

Alan be, ba-leiteke guzti-guztiak ez ulertzea: gutxiago oraindiño, bakoitzak norbere aldetik ikasteko alegiñik ez ardurarik jarri ezik, gure erriaren nortasun berarizakoena euskeragan egonarren.

Eta besterik ez.

Zerurako bide izan dakizula, irakurle zintzo orri.

KEREXETA'TAR JAIME

OTOITZAK

GOIZEKO OTOITZAK

Gurutze santuaren † seiñaleagaitik gure † are-riokandik zaindu gaizuz, † geure Jaun eta Jaungoikoa. Amen.

Aitaren, eta Semearen † eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Aita gurea, zeruetan zagozana: santifikatu bedi zure izena; betorkigu zure erreñua; egin bedi zure borondatea zeruan lez lurlean be. Emon egiguzu gaur geure eguneroko ogia; parkatu eiguzuz gure zorrak, geuk gure zordunai parkatzen dautseguzanez; eta ez gagizuz itzi tentazioan jausten, gaitzetik jagon baiño. Amen.

Agur, Maria, graziaz betea: Jauna da zugaz; be-deinkatua zara zu andra guztien artean; eta be-deinkatua da zure sabeleko frutua Jesus.

Santa Maria, Jaungoikoaren Ama: erregutu egi zu gu pekatarion alde orain eta geure eriotzako orduan. Amen.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Amen.

Sinisten dot Jaungoiko Aita alguztiduma, zeru lurren egillea. Sinisten dot Jesu-Kristo, bere Seme bakar gure Jauna, Espiritu Santuaren egiñez sortu

ta Maria Birjiñagandik jaino zana; Pontzio Pilato'ren menpean nekaldua, gurutzean josia, illa ta obiratua izan zana; inpernetara jatsi ta irugarren egunean illen artetik biztu zana; zeruetara igo ta Jaungoiko Aita alguztidunaren eskumaldean jarrita dagoana; Aita alguztidunaren eskumaldean etorriko dana. Sinis-andik biziak eta illak epaitzera etorriko dana. Sinis-anten dot Espiritu Santua; Eliza Santu katolikua; Santuen alkartasuna; pekatuen parkamena; ildakoen biztuera, ta betiko bizitza. Amen.

Jesu-Kristo neure Jauna, Jaungoiko ta gizon egiazkoa, neure Egille ta Salbatzaillea, zarana zaralako ta on utsa zaranez, gauza guztiak baiño maiteago zaitudalako, baita inpernuko oinazez zigortu naitezulako be, damu dot, Jauna, damu dot Zu iraindua. Zure grazi zerutarrak lagundurik, asmo sendoa artzen dot ez geiago pekatu egiteko, autortu ta oben-nekea beteteko. Amen.

EGUNAREN ESKINTZA

OTOITZA.—Egun oni asiera emoteraino ekarri gozuzan Jaungoiko Jaun alguztiduna: emon eiguzu indarra, gure itz, gogorakizun eta lan guztiak, ezetan okertu bagarik, zure lege-bidean beti joan daitazan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesu-kristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

JESUS'EN BIOTZARI

Neure Jesus maitea, Maria'ren Biotz garbiaren birtartzet, gaurko eskari, neke ta egiteko guztiak eskintzen dautsudaz, egiten yatzuzan irainen ordez, ta zure Biotz santu orren asmo guztietarako.

ANDRA MARIA'RI

Ene Ama maitea, oso-osorik eskintzen dautsut neure burua: zeuretzat nire begi, belarri, miin eta biotza. Osoan zeurea nazan ezker, zeure gauza ta ondasun lez zaindu ta gorde nagizu, arren. (*Iru Agur Mari.*)

JOSE DOATSUARI

Esan eziñalako arduraz, Jose doatsua zure Ama guztiz deunaren senartzat aukeratu zenduan Jaungoikoa: eiguzu, arren, lurrean zaindari dogun ezker, zeruan bitarteko izan daigula. Olantxe.

AINGERU JAGOLEARI

Jaunaren aingeru ta nire zaintzaille on ori, zagoz nire alde; ez ni bakarrik itzi, galdu ez nadin; gau ta egun argitu, zaindu ta lagun zakidaz.

AGUR MARIAK (Angelus)

A.—Jaunaren aingeruak Maria'ri iragarri eutsan.

E.—Eta Espiritu Santuaren eginez Ama egin zan. *Agur Maria...*

A.—Ona emen Jaunaren mirabea.

E.—Egin bedi nigan zeuk diñozunez.—*Agur Maria...*

A.—Eta Jaungoikoaren Semea gizon egin zan.

E.—Eta geure artean bizi izan zan.—*Agur Maria...*

A.—Otoitz egizu gure alde, Jaungoikoaren Ama done orrek.

E.—Kristo'ren agintzariak jadetsi daikeguzan.

OTOITZA.—Isuri egizu gure arimetan, Jauna, zure grazia: Aingeruak iragarrita zure Seme Kristo gizon egin zala jakin genduan ezker, bere nekaldi ta eriotzagaitik, biztuta zeru ederrera eldu gaitazan. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez. Olantxe.

JAUNARTZEA

Meza-emoilleagaz bat egiten dozunez Aita Jaun-goikoari altarako Oparia eskintzean, beragaz batera be Jauna artu egizu zure barruan.

Ogi ta ardaoaren itxurapean Jesu-Kristo berbera artu! Zer gauza aundiagorik eta ederragorik? Antxe aurkituko dozu pekatutik iges egiteko indarra, tentaziño-aldietan bear dozun kemena.

Orretarako, ez dautsu neke aundirik eskatsen gure Eliza Ama deunak: arimaren aldetik, pekatu astun bagarik, asmo zuzenez eta gogo beroz urreratu bear dozu. Góruptzaren aldetik, barriz, auxe da Jaunartzeko bear dan baraua: iru ordu lenagotik ezer jan eta ardao-gauzarik edan bagarik egon, eta ordubete lenagotik ezer edan bagarik; urak ez dau baraua austen.

Jaunartze-aurretik, ekarri gogora nor artzen dozun zeruko Ogi orretan, zu nor zaran, zegaitik datorren, eta zetara datorren. Jaunartzerako gertakera onena, MEZA-EMOILLEAGAZ ALKARTZEA DA, MEZA-OPARIARI JARRAITUEZ, Mezako otoitzen bidez. Orretarakoxe dozu EGUNEROKO MEZA-LIBURU AU.

Jaunartze-ostean

Zagoz ixilik, zure Jauna zeure barruan daukazu-ta, Jesus, oso maite ta kutun, zeurea dozu. Uste osoz eskatu egiozu bear dozun guztia; ez dautsu ezer ukatuko. Eskatu zeuretzat, guraso, senide, adiskide-entzatz; eskatu pekatarien alde, Aita Santuaren alde, baita zure arerioen alde be; il-agiñean dagozanak eta garbitokiko arimak be gogotan izan.

LOIOLA'TAR INAZIO DEUNAREN OTOITZA

Kristo'ren arima, santutu nagizu.
 Kristo'ren Gorputza, salbau nagizu.
 Kristo'ren Odola, asetu nagizu.
 Kristo'ren saietseko ura, garbitu nagizu
 Kristo'ren Nekaldia, indartu nagizu.
 Ene Jesus ona, entzun nagizu.
 Zure zauri-barruan gorde nagizu.
 Zugandik alde egiten ez egidazu itzi.
 Arerio gaiztoagandik zaindu nagizu.
 Nire eriotzaldian dei egidazu.
 Eta Zeugana joateko agindu egidazu,
 Zure Santuakaz betikotasun osoan
 Zu goratu zagidazan. Olantxe.

OTOITZA.— Artu egizu, Jauna, nire eskubide osoa, baita nire gomutamen, adimen eta naimen guztia be. Daukadan eta dodan guztia Zeuk emon zeustan, eta zeuri biurtzen dautsut; zeurea dozu, ta naien dozunez erabilli egizu. Zeu maite izatea ta zeure grazia emon egidazu, ta naiko dot.

JESUS GURUTZEKOARI (bere irudi-aurrean).— Ona emen ni, Jesus on eta gozoa, zeure aurrean auzpeze eta belauniko; gogorik bizi ta gartsuenaz eskatzen dautsut: nire biotz oni sinismen, itxaropen eta matasunaren sua, nire pekatuen egiazko damua eta eurretan aurrerantzean ez jausteko erabagi sendoa ezarri dagiozula. Nik, bitartean, matasun aundiz eta damu zintzoz, zure bost zauriak gogora ekarri ta ausnartzen dodaz; Dabid igarleak, ene Jesus ona!, Zutaz esan eban au neure gogoan dodala: «Nire esku ta oñiak zulatu, ta nire azur guztiak zenbatu egin dabez».

ANDRA MARIA'RI.— Biurtu nigana zure begiok, Maria Birjiña goragarri orrek!, orain zure begien atsegin-poza egiñik nago-ta. Eskatu nire alde zure Seme maite-maiteari, bere gorputz-odol osasungarria jan-edariz emon daust-eta. Eskifiñ egiozuz zeure irabaziak nire utsegite ta bearrizan aundien orde. Eskerrak emon egiozuz nire izenean, eta mesede bariak eskatu. Nire gorputz eta arima bere graziz eta mesedez bete bagarik ez daitela nire biotz-barrutik joan. Olantxe.

EGUN BITARTEKO OTOITZ BATZUK

Egoki ta oso onurakor izango litzakizu, Meza-aurrean naiz ostean, gutxienez ordu laurenen baten Gogo-otoitza edo meditaziñoa egitea. «Ordu laurenen bat egun oro gogo-otoitzari ekiozu, ta zerua zeurea dozu», diño Teresa deunak.

Baita ona be ona dozu egunaren barruan arimari dagokiozan gaiak irakurtea be. Orretarako, emen jarten dautsudaz liburu batzuk:

Bizkaieraz:

Argi Donea (Baltzola-Eguzkitza).
Geroko bizitza (Ibargutxi).
Otoia (Ibargutxi).
Kristiñau-Ikasbide-Azalpena (Ibargutxi).
Gure Meza Deuna (Parsch-Zarate).
Gurutzaaren oifietan (Nekalditarrena).
Fatima'ko Ama (A. Goiria).
Berrio-Otxoa (A. Goiria).
Santa Maria Goretti (A. Sorarrain).
Goi-zale (Kristo'ren Antz-bidea) (A. Pi).
On-bidea (A. Onaindia ta A. Akesolo).
Jesukristo gure Jaunaren Barri Ona (edo Ebanjelioak) (Kerexeta).
Apostoluen Egñiak (Kerexeta).

Gipuzkeraz:

Otoitz-bidea (A. Mantzizidor).
Santu-bizitzak (A. Mantzizidor).
Bizi (Arami-Irigoien).
Goi-argi (A. Villasante Kortabitarte).
Elurra ta sua (A. Basilio).
Andra Mari Euskalerrri'ko mendietan. (A. Emiliano).
Andra Mari gaztediaren eskuetan (A. Emiliano).
Aitorkizunak (Orixe).
Idazteuna (edo Biblia) (A. Olabide).

Lapurderaz:

Gero (Axular).

MAIA BEDEINKATZEKO

Jan aurretik esateko.—Bedeinkatu gazizuz, Jauna; baita zure esku zabalari eskerrak, orain artu bear doguzan janari oneik be.—*Aita Gurea, Agur Maria, ta Aintza Aitari.*

Zeruko Errege aundiak ango maian batu gazizala.

Jan-ostean.—Eskerrak damotsuguz zeuri, zeure mesede guztien alderako, amaibagako egunetan Errege bizi zaran Jaungoiko alguztidun orri. Olantxe.—*Aita Gurea...*

A.—Jaungoikoak bere bakea emon daiskula.

E.—Eta gero betiko bizitza.

LANA ASTEAN

Jauna, lan au zeuri eskintzen dautsut; bedeinkatu egizu, arren.

ILLUNTZEKO OTOITZAK

Ogera baiño len, ez aztu iñoz be, egun bitartean artutako mesede aundiakaitik eskerrak emoteaz. Aztertu zeure barrua, ta ikusi zetan uts egin dozun; damutu biotzez, ta asmo sendoa artu aurrerantzean pekatu rik ez egiteko.

Otoitza.—Eskerrak zeuri, Jesukristo neure Jaun orri, gaur egin daustazuzan mesede guztien alderako. Zeuri eskintzen dautsut lo au, baita gau-aldi osoa be; zaindu ta gorde nagizu pekatutik. Orretarako, zeure saiets santu barrura sartu nai dot, eta Maria Birjiña neure Ama gozoaren magalpean gorde. Begoz emen neugaz Aingeru santuak, ni bakean zaintzen; eta betor nigana zure onespena.

Jesu-Kristo neure Jauna, 10 orri.

Jesus, Maria, Jose: zeuentzat nire biotz eta arima.

Jesus, Maria, Jose: eriotzaldian lagun zakidaze.

Jesus, Maria, Jose: gau onetan gorde nagizue.

Aingeru jagoleari.—Jaunak sortzetik laguntzat emondako Aingeru santua: argitu, zaindu ta gorde nagizu.

Garbitokiko arimen alde. (*De profundis.*) Barrenbarrenetik egiten dautsut dei, Jauna: entzun, Jauna, nire deadarra.

Biurtu zure belarriok nire otoi-deira.

Gure gaiztakeriak gogoan artu ba'dagizuz, Jauna, nor egongo da zutik zure aurrean, Jauna?

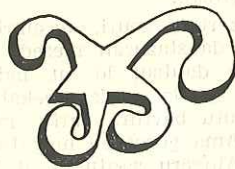
Baiña Zu, Jaun ori, biotz-samur zara-ta, zeure legea dala bide, Zeugan dot nire itxaropena.

Egunsentitik gaberarte, itxaron begi Israel'ek Jau-nagan.

Jaungoikoa guztiz errukiorra da-ta; bere parka-mena, barriz, guztiz ugaria.

Eta Berak askatuko dau Israel gaiztakeri guztie-tatik.

Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena: ta betiko argiak argi egin begie.

MEZA DEUNA

MEZA, ZER DA? Eliza Ama Deunak auxe irakasten dauSKU: Jesukristo'k bere gorputz-odolez, ogi ta ardao irudipean, Aita Jaungoikoari eskintzen dautsan oparia dala.

Ba-ziran Lege Zarrean be opariak: abere, ogi, ardao, orio, ta abar, Jaungoikoari eskiñiak. Kristo'k, ostera, areik kendu ta beste barri bat jarri euskun, berberak Zeruko Aitari gurutzean eskiñitakoa.

Meza ta gurutzeko oparia, barriz, gauza bat baiño ez dira. Jesukristo'k gurutzean bere burua, gorputz eta odol, eskiñi eban; altaran be, bere gorputza ta odola eskintzen dau, meza-emoillearen bitartez. Bera da, bai an ta bai emen, eskintzaile ta opari.

Gurutzean opari odoltsua izan zan; altaran ez: emen ez dau Jesukristo'k odolik isurten. Gurutzean Berak bakarrik eskiñi eban opari baliotsua gizonen onerako; altaran, meza-emoilleari emoten dautsaz bere indarra ta abotsa. Gurutzea gorritu eban Odol bikaiña, altarako edontzi edo kalizan daukagu orain; Jaungoikoaren Gorputza, gurutzean josi ta eskiñia, ona orain oial zuri gainean, Opari goitar eginik.

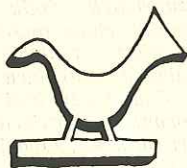
ZETARAKO DA? Lau gauza oneitarako bai beintzat:

1) Jaungoikoa gurtzeko.—Gizonak ba-ditu egiteko berarizkoak munduan bizi dan bitartean: oneitatik lenena, Jauna ezagutu ta zor dautsagun menpetasuna Berari autortzea. Baiña gizona ain ezereza izanik, gauza ez orretarako; ta Jesukristo'k, gure orde, bere Gorputza ta Odola eskiñiaz, zor yakon besteko gurtza emoten dautso Goiko Aitari.

2) Pekatu-iraiñak ordaintzeko.—Gizona, pekatu egiñez, zordun egiten da Jaungoikoaren alderako. Eta, nok zor ori kitatu? Pekatu astun dataz Jaungoikoari egiñiko iraiña ordaintzeko, Santu guztien egintza onak be ez dira naiko, Jaungoikoak bakarrik ordaindu daike, ta orixe egiten dau Jesukristo'k Meza santuan.

3) Eskerrak emoteko.—Jaungoikoari zor dauzagu guztia: arima, gorputz, bizi, osasun, eguneroko esker eta mesedeak. On guztiokaitik eskerrak emoteko, Meza santuko Oparia dogu era ta biderik egokiena ta zuzenena.

4) Mesede barriak eskatzeko. — Pekatuan jausi ba'zara ta begiak gora jasoteko lotsaz ba'zagoz, Jesukristo Meza santuan Zeruko Aitari gure alde otoika daukazula gogoratu egizu. Ta olan, Beragan uste onez beterik, eskatu egiozu bear dozun guztia. Ta ez bildur izan, jadetisiko dozu-ta.

JAI ALDAKORRAK

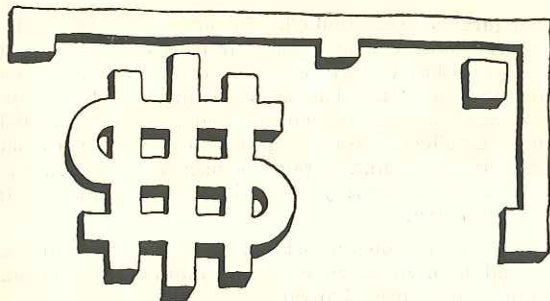
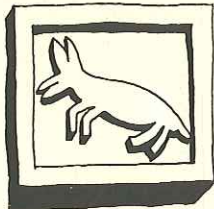
Urtea	Zazpiaste	Auts-egun	Pazko	Igoakende	Pentekoste	Gorputzi	P. oste-ko lg.	Abenduko 1 ^o ge. Igandea
1961	Urtarril. 29	Otsail. 15	Jorrait. 2	Orril. 11	Orril. 21	Bagil. 1	27	Gabonil. 3
1962	Otsail. 18	Epañ. 7	Jorrait. 14	Orril. 31	Bagil. 10	Bagil. 21	24	Gabonil. 2
1963	Otsail. 10	Otsail. 27	Jorrait. 14	Orril. 23	Bagil. 2	Bagil. 13	25	Gabonil. 1
1964	Urtarril. 26	Otsail. 12	Epañ. 29	Orril. 7	Orril. 17	Orril. 28	27	Azil. 29
1965	Otsail. 14	Epañ. 3	Jorrait. 18	Orril. 27	Bagil. 6	Bagil. 17	26	Azil. 28
1966	Otsail. 6	Otsail. 23	Jorrait. 10	Orril. 19	Orril. 29	Bagil. 9	25	Azil. 27
1967	Urtarril. 22	Otsail. 8	Epañ. 16	Orril. 4	Orril. 14	Orril. 25	28	Gabonil. 3
1968	Otsail. 11	Otsail. 28	Jorrait. 14	Orril. 23	Bagil. 2	Bagil. 13	25	Gabonil. 1
1969	Otsail. 2	Otsail. 19	Jorrait. 6	Orril. 15	Orril. 25	Bagil. 5	26	Azil. 30
1970	Urtarril. 25	Otsail. 11	Epañ. 29	Orril. 7	Orril. 17	Orril. 28	27	Azil. 19
1971	Otsail. 7	Otsail. 24	Jorrait. 11	Orril. 20	Orril. 30	Bagil. 10	25	Azil. 28
1972	Urtarril. 30	Otsail. 16	Jorrait. 2	Orril. 11	Orril. 21	Bagil. 1	27	Gabonil. 3
1973	Otsail. 18	Otsail. 7	Jorrait. 22	Orril. 31	Bagil. 10	Bagil. 21	24	Gabonil. 2
1974	Otsail. 10	Otsail. 27	Jorrait. 14	Orril. 23	Bagil. 2	Bagil. 13	25	Gabonil. 1
1975	Urtarril. 26	Otsail. 12	Epañ. 30	Orril. 8	Orril. 18	Orril. 29	27	Azil. 30
1976	Otsail. 15	Epañ. 3	Jorrait. 18	Orril. 27	Bagil. 6	Bagil. 17	24	Azil. 28
1977	Otsail. 6	Otsail. 23	Jorrait. 10	Orril. 19	Orril. 29	Bagil. 9	25	Azil. 27
1978	Urtarril. 22	Otsail. 8	Epañ. 26	Orril. 4	Orril. 14	Orril. 25	28	Gabonil. 3
1979	Otsail. 11	Otsail. 28	Jorrait. 15	Orril. 24	Bagil. 3	Bagil. 14	25	Gabonil. 2
1980	Otsail. 3	Otsail. 20	Jorrait. 6	Orril. 15	Orril. 25	Bagil. 5	26	Azil. 30

OTOITZEN AMAIKERA

Mezako Otoitzen geienetako amaikera, auxe da:

Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

Beste amaikera bat izan daitenean, barriz, **Otoitzak** berak ekarriko dau.

A B E N D U A

ABENDUKO LENENGO IGANDEA

I'go. mailla. — Ubelez (morauz)

Abendua, Eliz-urtearen asiera dogu; etor-aro, Kristo, Mesias sarritan agindua datorkigu-ta. Eiza Amak etorrera bi aitaten daukuz gaur, Kristo'renak biak; oraingoa ta gerokoa. Gure Salbatzaile artzeko, gertatu egin bear gure biotzak, pekatua itxi ta arima garbiturik. Orain, errukitsu datorkigu Jauna; azken-egunean, barriz, zuzentasunez beterik.

Biblia.—Isaias: 2, 1-5; 5, 1-24; 6; 7, 3-17; 8, 23'tik 9, 6'ra, 10, 12-27; 11; 12; 14, 3-23.

Sarrera.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna; zeugan itxaroten dot, ene Jaungoikol, ez naz lotsatuko. Ez naitela arerioen lotsagarri izan; Zugan uste ona dagienak, ez dira galduko-ta.—*Ps.* Adierazu egidazuz, Jauna, zure bideak; erakutsi niri zure zidorrak.—Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari. Len lez, orain, beti, ta amaibagako egunetan. Olantxe. — Zeugana jaso dot...

*Asiera, beti birritan esaten da, Ps.'erañño.
Abenduan ez da Gloria'rik, jaetan izan ezik.*

Otoitzak. — Erakutsi egizu, Jauna, zure indarra ta zatoz: pekatu-arrisku guztietatik, Zeuk lagunduta alde egin, eta, zeure magalpean bizi izanik, zerua irabazi daigun. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikogaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 13, 11-14). Anaiok: Jakin egizue lotatik iratzartzeko aldia eldu dana. Sinisbarri gintzazanean baiño urrago dogu gure Osasuna. Gaba ba-doa, ta eguna ba-dator. Illunpeko egiketak itzi dagiguzan, bada, ta argi-iskilluak jantzi. Gabiltzan zintzo, egunez legez: ez gero jan-edanetan, ez lizunkerietan, ez nasaikerietan, ez asarre ta ikusi-ezifetan; jantzi zaitzeze, ostera, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Zugan uste ona dagienak, Jauna, ez dira galduko. Adierazo egidazuz, Jauna, zure bideak; erakutsi niri zure zidorrak.

Aleluia, aleluia. Erakutsi eiguzu, Jauna, zure errukia, ta emon eiguzu zugandiko Osasuna. Aleluia.

Abenduko astegunetan Igandeko Meza esan daitenean, Aleluia ta jarraipena ez dira esaten.

Barri Ona (Luk., 21, 25-33).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Eguzki, illargi ta izarretan ezaugarriak agertuko dira, ta lurrean guztiak estu ta larri ibiliko dira itxasoko orro ta olatuakaitik. Eta lur osoari jazo bear yakozanai begira, gizakumeak bildurrez ta zalantzaz igartu-bearrez geldituko dira: zeruko indarrak kili-koloka asiko dira-ta. Orduan, Gizasemea (Jesukristo) odeietan etorten ikusiko dabe, indartsu ta ospe aundiz. Guztiok jazoten asi daitezanean, barriz, jagi ta burua jaso egizue, zuen askatasuna urrean dago-ta». Ipuin au esan eutsen: «Ikasi egizue pikondo ta beste zugatzetatik (arboletatik); frutuak emoten asten diranean, ba-dakizue uda urrean dagoana. Orrelaxe zuek be: jazopen oneik ikusi dagizuezanean, jakin egizue Jaungoikoaren erreifua urrean dagoana. Benetan dirautsuet: ez da gizaldi au igaroko, guztiok bete arte. Zeru-lurrak igaro egingo dira; baiña nire itzak ez dira igaroko».—*Kredo.*

Aste-barruko Mezetan ez da Kredo'rik.

Eskintza.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna: zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko orregan; ez naz lotsatuko. Ez naitela azerioen lotsagarri izan; zugan uste ona izan dagienak, ez dira galduko-ta.

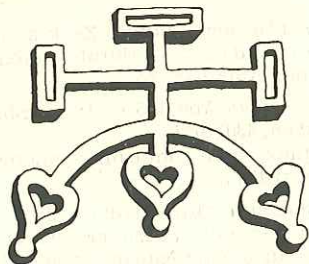
Opari-otoitza.—Opari santu onek, Jauna, Zeuk sortu zenduan ezkerro, gu bere indarrez garbituta, eroan gagizala garbiago Zeugana. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun egunekoa, 455 orri; aste-barruko Mezetan, geienetakoa, 430 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jaunak bere ontasuna emongo dau, ta gure lurak bere frutua.

Azken-otoitza.—Artu dagigun zure errukia, Jauna, zure eliza onen erdian: laster gure osasunerako datozan jaiegunetarako bear dan omenez aurretiaz gertatu gaitzean. Amaibagako.

ABENDUKO BIGARREN IGANDEA

l'go. mailla. — Ubelez

Abenduko egunak Jesukristo'ren jaiotzarako gertatzeak dira. Ta nor dogu Jesukristo? Gaurko Ebanjelioan lez, itaun au egiten eben israeldar askok gure Jaunaren egunetan. Erantzuna, Irakurgai edo Epistolari ikusiko dogu: Kristo, mundu guztiaren Salbatzailea dogu. Judarrentzat bakarrik ez, guztiontzat etorri zan Kristo, gizaki guztion loiak garbitzera, guztion itsutasuna argitzera, guztion geisoak eta gaitzak osatzera, guztiok Jaungoikoaren seme-ordeko egitera. Ona emen mundura dakarren egikizuna; lenengo ta bein judarren alderako, arei aian agindu eutsen Jaungoikoak-eta; baiña gero, bere borondatez eta erruki utsez, beste guztion alderako be bai.

Biblia.—Isaias: 19, 16-25; 24; 25, 1-9; 26, 1-19; 29, 13-24; 30, 18-26; 33; 35; 38.

MEZA

Sarrera. — Sion-erri!, or dator Jauna, erri guztien Salbatzaile izateko: Jaunak adierazoko dau bere izkuntza (*berbeta*) ederra, zuen biotzen pozerako.—Ps. Entzun gagizuz, Israel'en artzain: Jose, artzainak ardia lez zaintzen dozun orrek.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Zure Seme bakarraren bideak atontzeko, berotu egizuz, Jauna, gure biotzak; Aren etorreraz, zure menpean biotz garbiz ibilteko gei izan gaitazan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgai (S. Paulo'k Erroma'koai: 15, 4-13).—Anaiok: Liburu Santuetan idatzita dagoan guztia, geure ikasbiderako dago esanda, bertako itzak emondako adoreaz eta pozaz itxaropena izan daigun. Adore ta poz au emoten dakian Jaungoikoak, emon dagitzuela zuei be alkarregaz Jesukristo'ren batasuna eukitea; Jesukristo gure Jaunaren Aita Jaungoikoa biotz batez eta ago batez goratu dagizuen. Beraz, alkarri abegi ona egiozue, Kristo'k zeuoi egin dautsuezez, Jaungoikoaren goraldirako. Neuk dirautsuet: Jesukristo Israeldarrai laguntzeko etorri zan; Jaungoikoak, bere itzari (*berbeari*) eutsirik, guraso zarrari agindua beteten eutsela. Baiña atzerriak be Jaungoikoa goratzen dabe, errukior izan yakelako, idatzita dagoanez: «Orrexegaitik goratuko zaitut, Jauna, atzerriarren (*erbestetarren*) artean, eta zeure izenaren omenez abestuko dot.» Eta beste nunbaiten: «Poztu zaiteze, atzerriarrok, Aren erriagaz batera.» Baita beste au be: «Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; ekiozue goraka, erri guztiok.» Isaias'ek be ba-diño: «Jese'ren zusterretik agertuko da erriak bere menpean artuko dauzana; Beragan izango dabe atzerriak itxaropena.» Gure itxaropena dan Jaungoikoak bete zagiezela zeuon sinistean poz eta bake osoaz: Espiritu Santuaren indarrez itxaropenean ugaritu zaitez.

Koru-kanta. — Edertasuna dariola agertuko da Sion'dik Jaungoikoa. Batu egizuez inguruan Aren zintzoak, opariak eskifinez Aregaz alkartasuna egin ebenak.

Aleluia, aleluia. Nire poza, «Jaunaren etxera goaz» esan eustenean! Aleluia.

Aste-barruko Mezetan, Aleluia ta jarraipena ez dira esaten.

Barri Ona (Mat., 11, 2-10).—Aldi aretan, Jon'ek, giltzapean egoala, Kristo'ren egintzak jakin ebazanean, bere ikasletariko bi bialdu eutsazan (Jesus'!), itaun au egitera: «Zeu zara Efortekoa, ala beste baten zain egon bear dogu?» Ta Jesus'ek, erantzunik, esan eutsen: «Zoaze, ta zeuok entzun eta ikusi dozuezanon barri emon egiozue Jon'i: itsuak ikusi egiten dabe, errenak ba-dabiltz, legenardunak garbi gelditzen dira, gorrak ikusi egiten dabe, illak berbiztu

egiten dira, ta beartsuai Barri Ona iragarten yake. Ta zorionsua Nigan galbiderik ez dagiana.» Areik alde egin ebenean, Jesus gizataldeari Jon'i buruz berba egiten asi yakon: «Zer ikustera urten zaree basamortura? Aizeak darabilen kaiñaberen bat? Zer ikustera urten zaree, bada? Apain jantzitako gizonen bat? Baiña apain jazten diranak, errege-etxeetan egon oi dira. Zer ikustera urten zaree, ba? Igarleren bat? Orixe bai, Neuk esanda; baita Igarle baiño aundiagoa be. Onetzaz dago idatzita; «Neure aingerua bialtzen dautsut, zure aurrean bidea atondu dagitzun.»—Kredo.

Aste-barruko Mezetan ez da Kredo'rik.

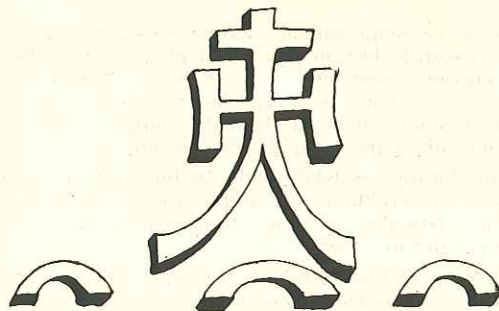
Eskintza. — Zuk, Jaungoiko orrek, gugana biurturik, bizitza emongo daukuzu, ta zure erria Zeugan poztuko da. Erakutsi eiguzu, Jauna, zure errukia, ta emon egiguzu Zugandiko osasuna.

Opari-otoitza. — Bigundu zaitetz, Jauna, apal-apalik egiten dautsuguzan eskari ta opariokaz; eta ezetarikoi irabazirik ez dogun ezkeru, lagun zakiguz zure graziaz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri; *aste-barruko Mezetan*, *geienetakoa*, 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Jagi zaitetz, Jerusalem, eta goiko tontorrean jarririk, ikusi egizu andik zeure Jaungoikoagandik datorkizun pozgarria.

Azken-otoitza.—Arimen janariaz asetu garan ezkeru, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: Eukaristi onen bidez, lurreko gauzak aintzat ez antzen eta zerukoak maite izaten ikasi daigula. Amaibagako.

ABENDUKO IRUGARREN IGANDEA

I'go. maila.—Ubelez

Gaurko domeka, pozezko eguna dogu. Jauna laster da-torrela-ta, pozez gainezka dago Eliza osoa. Orixe da bein Jon Bateatzailleak Jordan-inguruetan zabaldu eban barri pozgarria. Jaungoikoa urrean (ur) dogu. Gabon-gabeen etorriko yaku, bai, grazi barriak eskintzera. Garbitu ta atondu daiguzan gure biotzak; abegirik onena egin dalogun.

Biblia.—Isaias: 40; 41, 1-20; 42, 1-17; 43, 15'etik 44, 5'era; 45.

MEZA

Sarrera. — Poztu zaitze beti Jaunagan; poztu zaitze, dirautsuet barriro be. Zuen eratasuna negurriz agertu bekie gizaseme guztiai, Jauna ur dago-ta. Ez artegatu ezegaitik be; agertu Jaungoikoari zuen bearrizan guztiak, zuen erregu ta eskariak Berari zuzenduaz eta eskerrak emonez. — Ps. Bedein-katu dozu, Jauna, zure lurra; atara dozu Jakob arerioen menpetik.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza. — Entzun gure eskariak, Jauna; ta argitu egizuz gure arimetako illunpeak zure etorreraren graziaz. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Filipino'koai: 4, 47). — Anaiok: Poztu zaitze beti Jaunagan; poztu zaitze, dirautsuet barriro be. Zuen eratasuna negurriz ager-

tu bekie gizaseme guztiai: Jauna ur dago-ta. Ez arte-gatu ezegaitik be; agertu Jaungoikoari zuen bearrizan guztiak, zuen erregu ta eskariak Berari zuzenduaz eta eskerrak emonez. Eta asmau-ala baiño geiago dan Jaungoikoaren bakeak zaindu begiz zuen gogo-biotzak, gure Jaun Jesukristo'gan.

Koru-kanta. — Kerubiñak baiño gorago zagozan Jaun orrek, erakutsi zure indar ori, ta zatoz. Entzun gagizuz, Israel'en artzain: Jose, artzaiñak ardia lez zaintzen dozun orrek.

Aleluia, aleluia. Erakutsi, Jauna, zure indar ori, ta zatoz gu salbatzera. Aleluia.

Aste-barruko Mezetan, Aleluia ta jarraipena ez dira esaten.

Barri Ona (Jon, 1, 19-28). — Aldi aretan, judarrak Jon'i Jerusalem'dik abade ta lebitarrak bialdu eutsoezan, «nor zara zu?» itaunka. Eta autortu eban, bai, ta ukatu bagarik autortu eutsen: «Ez naz ni Kristo'a.» Ta barrio areik: «Nor zara, ba? Elias ete zara?» Ta arek: «Ez.» «Igarlea ete-zara?» Ta arek: «Ezta.» Areik esan eutsoen: «Beraz, nor zara, ba, bialdu gaituenai erantzun dagiegun? Zer diñozu zeutzaz?» Orduan, esan eutsen: «Basamortuan oiuka diarduan abotsa naz ni: Zuzendu egizue Jaunaren bidea, Isaias igarleak iñoanez.» Bialduak, barriz, pariseotartekoak ziran; eta itandu eutsoen: «Zer dala-ta diarduzu, ba, bateatzen, ez Kristo, ez Elias, Igarle be ez izanik?» Jon'ek erantzun eutsen: «Nik urez bateatzen dot, baiña zeuen artean dago zuek ezagutzen ez dozuen norbait. Orixo da nire ondoren datorrena, ni baiño lenago sortua, ta aren oiñetakoen lokarria askatzeko be ni ez naz duin.» Jazopen oneik Beta-nia'n, Jordan'ez aruzko bestekaldean jazo ziran, Jon'ek bateatzen ziarduala.—*Kredo.*

Aste-barruko Mezetan ez dago Kredo'rik.

Eskintza.—Bedeinkatu zenduan, Jauna, zure lurra; atara zenduan Jakob arerioen menpetik; parkatu dozu zure erriaren gaiztakeria.

Opari-otoitza. — Eskifii dagitzugula beti gure biotzeko opari au, Jauna; ta beronek adierazoten dauana guri egin eta bere indar miragarriz zure osasuna emon daiskula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa*, 455 orri; *aste-barruko Mezetan, geienetakoa*, 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Esan egiezue bidurrez dagozanai: adore ona izan egizue, ta ez bildurtu; ba-dator gure Jaungoikoa, eta Berak salbauko zaitue.

Azken-otoitza.—Erruki-eske gatorkizuz, Jaun errukior orri! Jaungoikozko janari onek geure gaiztakerietatik garbitu, ta laster datozañ jaietarako gertatu gaizala. Amaibagako.

ABENDUKO 3° GARREN IGANDETIK 4° GARRENERA

ABENDUKO LAU AROETAKO EGUAZTENA

2^ogn. maila. — Ubelez

Jauna bai ona gureztat! Izar, landara, abere edo animalia, gizon, dana bere esku atsuak egin eta geureztat itzi daukuz; ta egin bakarrik ez, baita zaindu ta erabili be Berak darabiltz gauza guztiok, goian eta bean, geure onerako. Beraz, gure eskarrona agertu bear dautsagu.

Eta Elizak, Ama zoli-etzitsua da-ta, lau urte-aroak berariz onetsi gura dauz, Goiko Aitari eskarrona biotzez erakutsiaz. Urte-aldi bakoitzean aste bat osorik, —eguaztena, barikua ta zapatua batez bere— lurretik artutako arnari edo frutuakaitik Jaunari eskerrak emoten dautsaz.

Neguko Lau Aroetako egun oneik, Abenduko irugarren domekatik laugarrenera izaten dira; ta aste onetako eguazten, bariku ta larunbatak, bakoitzak bere Meza dakar. Barau ta otoitzaren bidez, gertau daiguzan gure arimak albait egokien Jesukristo gure Jaunaren Jaiotzarako.

MEZA

Sarrera.—Bialdu goitik iruntza, zeruok; isuri begie odeiak Zuzena: edegi bedi lurra, ta sortu beite Salbatzaillea. — *Ps.* Jaunaren aintza zabaltzen dabe zeruak, eta izartegiak Aren eskuen egintzak iragar-ten dauz.—*Aintza.*

Meza-emoilleak, Kyrie ostan, Epistola ondora biurtu ta auzo diño:

Otoitz egin daigun.—Makurtu daiguzan belaanak. (*Emen balauniko apurtxo baten.*) Zutundu zaitze.—Egizuz, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: laster datorrigun erospen-jaiak bizitza onetarako laguntza jaldetsi, ta betiko zorion-saria emon daiskula. Amaibagako.

Irakurgaia (Isaias, 2, 2-5). — Egun areitan Isaias igarleak auxe esan eban: Azken-egunetan, Jaunaren etxearen mendia, mendi guztien eta mendi-bizkar guztien gainetik jagiko da, ta araxe joko dabe erri guztiak. Eta askok eta askok, urreraturik, auxe esango dabe: Zatoze, ta igo gaitazan Jaunaren mendira, ta Jakob'en Jaungoikoaren etxera, ta bere bi-deak erakutsiko dauskuz, ta Aren zidorretatik ibiliko gara: legea Sion'dik eta Jaunaren itza Jerusalem'dik urtengo dira-ta. Berak epaituko dauz atzerriak, baita erri askori asarre egin be; ta oneik, golda-ortz bi-urtuko dabez ezpatak, aztamakillak (*lantzak*) barriz, igitai. Iñok ez dau bata bestearen aurka ezpatarik jasoko, guda-gertakizunetarako be ez dautso iñok ekingo. Zatoze, Jakob'en etxekook, ta ibili gaitazan gure Jaungoiko Jaunaren argifan.

Koru-kanta. — Jaso, nagusiok, zuen ateak; gora zuok be, betiko ateok, ta Errege ospatsua sartuko da. Nor igoko da Jaunaren mendira?, edo-ta nor egongo da Aren toki santuan? Esku-errubage ta biotz-garbi dana.

Orain, altara-erdira biurtu ta "Jauna zuekaz" diño.

Otoitza. — Zatoz bizkor, Jauna, ez luzatu, arren, geiago; emon egizu goi-indarraren laguntza: zure errukian ustea dogunok, zure etorreraren pozaz indartuak izan gaitazan. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia: Jaunak Akaz'i, 584 orri.

Koru-kanta. — Dei dagion edonorentzat, Jauna urrean dago, benetan dei dagionarentzat. Nire agoak, Jaunaren gorapenak abestuko dauz; onetsi begie gizaki guztiak Aren izen santua.

Barri Ona: Jaungoikoak Gabirel, 585 orri.

Eskintza. — Adoretu zaitzeze, ta ez bildurtu; begira: gure Jaungoikoak bakoitzari berea emongo dautso; Jaungoikoa Bera etorriko da, ta Berak salbauko gaitu.

Opari-otoitza. — Gure barauok atsegiñez ikusi egizuz, Jauna: barrua garbituaz, zure graziaren gei egin, eta zure betiko agintzarietara eroan gagiezan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa. — Ara, neska-garbi (birjiña) batek semea sortu ta egingo dau; ta Aren izena Emanuel izango da.

Azken-otoitza. — Eukaristi osasungarriaz aseturik, Jauna, apal-apal eskatzen dautsugu: Bera arturik poztu garanok, bere indarrez be barriztu gaitetzala, Amaibagako.

ABENDUKO LAU AROETAKO BARIKUA

2^{gn.} mailla. — Ubelez

Sarrera. — Urrean zaitut, Jauna, ta zure agindu guztiak egi dira; asieratik bete nebazan zure aginduk, Zu betikoa zara-ta. — Ps. Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak! — Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza. — Erakutsi egizu, Jauna, zure indar ori, ta zatoz: zure ontasunean ustea dabena, gaitz guztietatik al bait ariñen urten daitezana. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias, 11, 1-5). — Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Jese'ren enborretik * adar bat sortuko da, ta aren zusterretik lorea. Jaunaren arnasa (Espiritua) geldituko yako gainean: jakituri ta adimen-gogoa, burubide ta sendotasun-arnasa, jakintza ta erruki-espirtua; ta Jaunaren bildur-arnasak beteko dau. Ez dau begiz ebatziko, ezta belarriz entzuketik salatuko be: beartsuai zuzenbidea egingo dautse, ta lurreko apalen alde zuzen jardungo dau. Bere agoko zigorrez joko dau lurra, ta bere ezpanetako putzaz ilgo dau gaiztoa. Zuzentasuna izango da Aren gerrikoa, ta zintzotasuna Aren gorputz-estuna.

Koru-kanta. — Erakutsi egizu, Jauna, zure errukia, ta emon egizu zure Salbatzailea. Bedeinkatu zenduan, Jauna, zure lurra; atara zenduan Jakob arerioen menpetik.

Barri Ona: Maria jagi, 660 orri.

Eskintza. — Zuk, Jaungoiko orrek, gugana biurturik, bizitza emongo dauskuzu, ta zure erria Zeugan poztuko

* Enbor = tronco.

da: erakutsi eiguzu, Jauna, zure errukia, ta emon eiguzu Zugandiko osasuna.

Opari-otoitza.—Gure oparigai ta eskariak onartu dozuan ezkeru, Jauna, garbitu gagizuz zeruko graziaz eta entzun gagizuz biotz onez. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Ara, ba-dator Jauna, ta Beragaz bere santu guztiak; eta egun aretan argi aundi batek dizardiz egingo dau.

Azken-otoitza.—Indartu gaizala, Jauna, artu dogun Eukaristiak; eta gure lengo pekatuetatik garbiturik, osasunezko alkartasunean alkartu gaizala (zeruan). Amaibagako.

ABENDUKO LAU AROETAKO LARUNBATA

2^{gn}. mailla. — Ubelez

MEZA LABURRA

Sarrera.—Zatoz, ta erakutsi eiguzu zure arpegia, Kerubifen gaiñetik jarrita zagozan Jaun orrek, eta salbauko gara, — *Ps.* Entzun gagizuz, Israel'en Artzain: Jose, artzaiñiak ardia lez zaintzen dozun orrek.—Aintza.

Meza-emoilleak, Kyrie esan ondoren, Epistola ondora biurtu ta auzte diño:

Otoitz egin daigun.—Makurtu daiguzan belaunak. (*Belauniko apurtzo baten.*) Zutundu zaitzeze.—Gure gaiztakeriakaitik nekatuta gagozala ikusten dozun Jaungoikoa: zatorkiguz errukitsu, zure ikustaldia poz-bide izan dakigun. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Isaiás, 19, 20-22). — Egun areitan, Jaunari deadar egingo dautsoe naigabetzailleen aurka, ta Arek estualditik atarako dauzan Salbatzaillea bialduko dautse. Ejipto'k be ezagutu egingo dau Jauna, ta Ejiptarrak be ezagutuko dabe egun aretan Jauna; baita opari ta eskintzak egin be: zin-itzak eskifiko dautsoez Jaunari, ta bete be bai. Jaunak Ejipto izurritz zaurituko dau, ta osatu egingo dau.

Jaunagana biurtuko dira, ta erruki izango yake, ta gure Jaun eta Jaungoikoak osatu egingo dauz.

Koru-kanta. — Zeru bazterretik urten, eta beste zeru-bazterreraino doa. Zeruak Jaungoikoaren aintza zabaltzen dabe, ta izartegiak Aren eskuak egindakoa iragarten dau.

Orain, altara-erdira biurtu ta Dominus vobiscum (Jauna zuekaz) diño.

Otoitza. — Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: pekatuaren buztarpen aspaldian nekatuta gagozanok, askatuak izan gaitezala, zure Seme baka-rraren jaiotza barrian itxaroten dogun ezkeru. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 2^{gna}.: 2, 1-8). — Anaiok: Jesukristo gure Jaunaren etor-ragaitik eta Aregaz egingo dogun alkartzegaitik eskatzen dautsuegu: eritxitik ez aldatu bereala, ezta ikaratu be agerpenen bat edo gurea izan leiteken itz edo idazkiren bat gorabera, Jaunaren etorrera ur litzakelakoan. Ez zagiezala ifnok ezelan be atzipetu*. Lenengo, sinismen-ukatzailleak sortuko dira, ta gizon pekatuduna agertuko da, gaizkille galgarria. Jaungoikotzat begiratzen edo gurtzen dan edozeren aurka jarriko ta goratuko da, Jaungoikoaren etxean Jaungoikotzat ezarteraino. Zuen artean nengonean, auxe berau niraustuela ez al dozue gogoratzen? Jakin be ba-dakizue orain zek daukan eragotzita, bere garaian agertu daiten. Orain be gaiztoak berean diardu; ezkutuan, orraitifio, eragozpena kendu daiten arte. Orduantxe agertuko da zital a, ta Jesus Jaunak bere agotiko arnasaz ilgo dau ta bere etorraldi argitsuaz ezereztuko dau.

Koru-kanta. — Entzun gagizuz, Israel'en Artzain: Jose, antzaiñiak ardia lez zuzentzen dozun orrek. Kerubifen gaiñetik jarrita zagozan orrek, agertu zakioez Efraim, Benjamin eta Manase'ri. Erakutsi, Jauna, zure indar ori, ta zatoz gu salbatzera.

Barri Ona: Tiberio Kaiser'en, 136 orri.

Eskintza. — Poz aundiz poztu zaitetz, Sion'go alaba; iragarri egizu, Jerusalem'go alaba orrek: ona

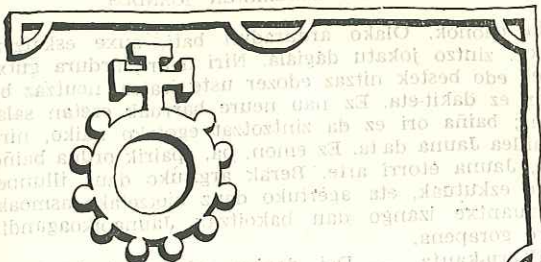
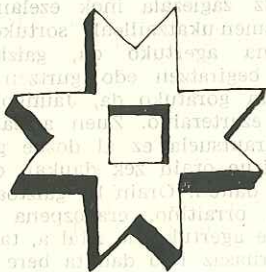
* Atzipetu = engañar.

emen nun datorkizun zure Errege, Santu ta Salbatzaillea.

Opari-otoitza.—Onartu egizuz biotz onez, Jauna, aurreko oparigaioak: gure oneraspenerako ta osasunera-ko izan daitezcan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Erraldoi* antzera, bere bidea egi-teko, poztu egin zan: zeru-bazterretik urten, eta beste zeru-bazterreraino doa.

Azken-otoitza.—Biotzez eskatzen dautsugu, geure Jaun eta Jaungoiko orri: gu erosteko jarri zenduzan misterio santuok, oraingo ta geroko osasungarri izan dakiguzala. Amaibagako.

ABENDUKO LAUGARREN IGANDEA

1'go. maila. — Ubelez

Jesukristo gure Jaunaren jaiotzarako gure biotzak gertetako, Ama Birjiñaren irudi ta gomutapena dakarguz gaur gogora. Beroni zor dautsagu gure on gutzia; beragandik jaiu yaku gure Salbatzaillea. Kristauok ezin aztu egi au, ezin egon zeruko Amari eskerrerez zoriokan emon bagarik: «Bedeinkatua Zu andra guztien artean; bedeinkatua zure sabei-eko Semea.» Ama maitagarri onek irakatsiko al dausku bere Seme maiteari abegirik onena egiten!

Biblia.—Isaias, 49; 51, 1-15; 52, 1-12; 54; 55; 58, 1-12.

MEZA

Sarrera. — Bialdu goitik iruntza, zeruok; isuri begie odeiak Zuzena: egegi bedi lurra, ta erne beite Salbatzaillea. — Ps. Zeruak Jaungoikoaren aintza iragarten dau, ta izartegiak Aren eskuen lanak.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza. — Erakutsi, Jauna, zure indarra, ta zatoz; lagun zakiguz zure indar aundiz; eta gure pe-katuak atzeratzen dauskuen zure graziaren bidez, zure erruki ona albai arifien etorri dakigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgai (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa: 4, 1-5).—Anaiok: Kristo'ren morroi ta Jaungoikoaren ixil-ondasunen banatzaille gara, ta atakotzat izan gai-

* Erraldoi = gigante.

zala edonok. Olako arduradun bati, auxe eskatzen yako; zintzo jokatu dagiala. Niri neuri, ardura gutxi zuek edo bestek nitzaz edozer uste izatea, neutzaz be ezer ez dakit-eta. Ez nau neure barruak ezetan salazten; baiña ori ez da zintzotzat egoteko naiko, nire epailla Jauna da-ta. Ez emon, ba, epairik ordua baiñolen, Jauna etorri arte. Berak argituko dauz illunpe-tako ezkutuak, eta agertuko dauz biotzetako asmoak. Oñduantxe izango dau bakoitzak Jaungoikoagandik bere gorapena.

Koru-kanta. — Dei dagion edonorentzat, Jauna urrean dago, benetan dei egin dagionarentzat.—Nire agoak, Jaunaren gorapenak abestuko dauz; onetsi begie gizaki guztiak Aren izen santua.

Aleluia, aleluia. Zatoz, Jauna, ez luzatu zure etorrera; parkatu zure erri Israel'en pekatuak. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 3, 1-6).—Tiberio Kaisar'en agintzaldiko amabosgarren urtean, Judea'n Pontzio Pilatos erri-buru zala, Galilea'n buruzagi Erodes, onen anai Filipo buruzagi Iturea'n eta Trakoniitida-aldean; Abilene'n Lisaniás buruzagi zala, Anas eta Kaifas abadenagusien agintaritzaldian, Jaunak Zakarias'en seme Jon'i basoan itz egin eutsan. Eta orduan, Jon Jordan-inguruko erri guztietara etorri zan, pekatuen par-kamena jadesteko damu-bateoaren bearra iragarten, Isaiás igarlearen liburuan idatzita dagoanez: «Basa-mortuan oiuka diarduanaren abotsa; atondu egizue Jaunaren bidea; zuzendu Aren zidorrak. Sakon guztiak bete egingo dira, ta mendi ta mendi-bizkar guztiak zapalduak izango dira. Bide okerrak, zuzenduak, eta bide latzak bardinduak; eta gizaki guztiak Jaungoikoaren Osasuna (Salbatzailea) ikusiko dabe».—*Kredo.*

Aste-barruko Mezetan, ez da Kredo'rik esaten.

Eskenntza. — Agur, Maria, graziaz beteá; Jauna da zugaz; bedeinkatua zara zu andra guztien artean, eta bedeinkatua da zure sabeleko Semea.

Opari-otoitza.—Begiratu errukitsu, Jauna, aurreko oparigaioak: gure oneraspenerako ta osasunerako izan dakiguzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Irutasun-egunekoa, 455 orri.; aste-barruko Mezetan, geinetakoa: 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Begira: neska (birjiña) batek sa-belean sortu ta umea egingo dau, ta Aren izena Emanuel izango da.

Azken-otoitza. — Janari au artu dogun ezkeru, eiguazu, Jauna: Eukaristia sarri arturik, geitu daiskula Berak arimako osasuna. Amaibagako.

Gabonillaren 24'garrena

JAUNAREN JAIOTZA-AURREGUNA: GABON-EGUNA

2'gn. maila. — Ubelez

Aurretiaz ospatzen dau gure Eliza Amak Jesukristo'ren Jaiotza. Meza-emoilleak jantzi ubelak erabiljarren, poz santua adierazoten daukue gaurko Mezako atalak, biar gure Salbatzailea ikusiko dogu-ta. —Pozez beterik ospatu daigun Gabon-egun au, gure etxekeoen ondoan.

Biblia.—Isaiás: 60'tik 62'ra; 65, 17-25; 66, 10-23.

M E Z A

Sarrera. — Gaur jakingo dozue Jauna geu salbazerá datorrena, ta biar ikusiko dozue Aren aintza. Ps. Jaunarena da mundua ta bertako guztia: lur osoa ta bertan bizi diranak.—Aintza.

Otoitza. — Gure erokundearen itxaropenez urte oro postuen gaituzun Jaungoikoa: egizu, zure Seme Bakarra Salbatzailetzat pozez artzen dogunez, epaikari lez etorri daitenean be, Jesukristo zure Seme ta gure Jauna nasai ikusi daigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaiá (S. Paulo'k Erroma'koai, 1, 1-6).—Jesukristo'ren morroi, Paulo, Apostolu izenez Jaungoikoaren Barri Ona iragarteko aukeratua. Len Igarlearen bidez Liburu Santuetan Jaungoikoak berak agindu eban *Barri On* au, bere Semeari buruz: aragiz Dabid'en jatorritik sortu zan santutasun adorez, eta illen arteetik berbiztean, Jaungoikoaren Semetzat autetsia* izan zan. Jesukristo gure Jaun orregandik artu dogu Apostolugrazia ta egikizuna, erbeste guztiak Aren izenean sinismenera erakarteko: ta arein artekoak zaree zuek be, Jesukristo'k deituta.

Koru-kanta. — Gaur jakingo dozue Jauna geu salbazerá datorrena, ta biar ikusiko dozue Aren aintza.

* Autetsia = predestinado.

Entzun, Israel'en artzain; Jose, ardia lez zuzentzen dozun orrek. Kerubiñen gaiñetik jarrita zagozan ori, agertu zakiez Eprain, Benjamin eta Manase'ri.

Gaur igandea ba'da, urrongo au be esan:

Aleluia, aleluia. Biar ezereztuko da lurreko gaiztakeria, ta munduaren Salbatzaillea geure Errege izango da. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 1, 18-21).—Jesus'en Ama Maria Jose'gaz ezkontuta egoala, alkarganatu baiño len, Espiritu Santuaren egiñez umedun aurkitu zan. Aren senar Jose'k, zuzena izanik, salatu nai ez-ta, islleian itzi nai izan eban. Baiña asmo onetan ziarduala, amesetan Jaunaren aingerua agertu yakon, esanez: «Jose, Dabid'en seme: ez bildurtu Maria emaztetzat artzen: beragan sortu dana, Espiritu Santuagandik dau-ta. Seme bat be izango dau, ta izena Jesus ezarriko dautzazu: bere erria pekatuetatik Berak atarako dau-ta.»

Kredo'rik ez da esaten, igandez izan ezik.

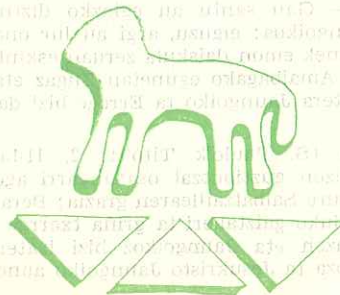
Eskintza.—Jaso, nagusiok, zuen atepak; gora zuek be, betiko atepak, eta Errege ospatsua sartuko da.

Opari-otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko al-guztidun orrek: zure Semearen jaiotza ospatzeko aurretiz gertatzen garanok, Aren sari betikorrak be pozez heterik artu daiguzala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea: Geienetakoa, 430 orri. Igandez, Irutasun egu-nekoa, 455 orri.

Jaunartzerakoa. — Jaunaren aintza agertuko da, ta gizon guztiak ikusiko dabe Jaungoikoagandiko osasuna.

Azken-otoitza. — Zure Seme bakarraren jaiotza aurretiaz iragarteak bizkortu gagizala, eskatzen dautsugu, Jauna: Aren misterio zerutarrak jan eta edan doguz-ta. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

GABON-AROA

Pozgarria benetan aldi eder au! Gabonillaren 25'garrean asten da, ta Erregen eta beste jai ospatsu asko barruan dauzala, Otsaillaren 2'garrean amaitzen da. Guztiz, berrogei egun alai. Eurotan, Jesukristo gure Erosiearen Jaiotza gogoratzen dogu, ta poz-atseginetz gogoratu ta ospatu be: Jaungoikoaren maitasun errikuorra, ezeak baiño argiroago, eurok iragarten daukue-ta. «Jaungoikoak —diñosku Jon deunak (3, 16)— gizadia oso maite daua eta, bere Seme bakarra emon dautso, Onegan sinistea dagianik galdu ez daiten, betiko bizitza izan dagian baiño.» Ona emen zetarako datorkigun lurrera Jesus Umetxo.

Gabonillaren 25'garrena

JAUNAREN JAIOTZA

1'go maila. Zortziurren berarizkoaz. — Zuriz

Igarleak esandakoa ta mundu osoaren itxaropen-naiak beteaz, emen datorkigu gure Salbatzailea. Jaungoikoaren Semea dogu, Jaungoiko Aitak betidanik sortua; eta, era batera, Andra Maria'ren Semea, Belen'go estalpean gizon eginiik gaur jaioa. Geure antzeko, geure anai, lagun eta Birreosle izateko dator. «Aintza goietan Jaunari, ta bakea lurrean, deadar egin daigun biotz-pozez, aingeruen kantuari erantzunez.

Gaur, abade bakoitzak iru Meza esan daikez.

LENENGO MEZA: GABERDIKOA

Sarrera. — Jaunak esan daust: Zu neure Semea zara, Neuk egin zaitut gaur seme.—*Ps.* Zetan diarduzue, erriok, asarre-orruka ta amez alperretan?—Aintza.

Otoitza. — Gau santu au egiazko ditziraz argitu zenduan Jaungoikoa: eiguzu, argi au lur onetan ikusi dogunoi, beronek emon daiskula zeruan eskintzen daukun zoriona. Amaibagoko egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olan-txe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tito'ri: 2, 11-15).—Guztiz maite ori: Gizon guztiontzat osangarri agertu yaku Jaungoikoa, gure Salbatzailearen grazia; Berak irakatsi dauku, munduko gaiztakeri ta grina txarrak ukaturik, zentzunez, zuzen eta Jaungoikoz bizi izaten: geroko zorionaren poza ta Jesukristo Jaungoiko aundi ta gure

Salbatzailearen agertaldi ospetsua itxaroten dogula. Berak emon eban gugaitik bere burua, gu dongakeri guztitik atara ta garbiturik, gugaz bere gogoko erri bat, egintza onez beteriko erri bat egiteko. Ekin zuk egio esaten eta irakasten, Kristo gure Jaunaren izenean.

Koru-kanta. — Zeu zara aurrena zure agintaritzea al-dian; zeruko ditziretan, goizeko izarrak argi egin baiño len, sabelean sortu zendudazan.—Jaunak nire Jaunari auxe esan eutsan: Jesarri zaitetz neure esku-maldean, zure arerioak zure oinpean jarri dagidazan arte.

Aleluia, aleluia. Jaunak esan daust: Zu neure Semea zara; Neuk egin zaitut gaur seme. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 1-14). — Aldi aretan, Kaisar Augusto'k lurralde osoa izentatzeko agindu eban. Lenengo izen-batze au, Siria'ko agintari Kirino'k egin eban. Eta ba-joiazan guztiak, bakoitza bere errira, izena emotera. Jose be, Dabid'en ondorengo ta jatorriko zan-eta, Galilea'ko Nazaret urtik Belen urira igo zan, izena emotera, bere emazte Maria umedun ebala. Eta an egozala, umea egiteko egunak bete yakozan Maria'ri. Eta lenengo semea izan eban (1), eta oialez baturik, estalpe baten ezarri eban, ostatuan tokirik areintzat ez zan-eta. Alde aretan artzain batzuk egozan izarpean, aldizka iratzarrik, euren artaldea gabez zaintzen. Eta bat-batean Jaunaren aingerua agertu yaken, eta Jaungoikoaren argitasunak inguratu ebazan, bildur aundiz itzirik. Baiña aingeruak esan eutsen: «Ez larritu: erri osoaren pozgarri izango dan barri emotera natorkizue: Salbatzailea, Kristo Jauna, gaur jaio yatzue Dabid'en errian. Eta ona emen zuentzat ezaupidea: umea oialez batuta, estalpean ipiñita idoroko (aurkituko) dozue.» Eta bereala, zerutar talde audia aingeruagaz alkartu zan, Jaungoikoa goersten, ifioela: «Aintza Jaungoikoari zeru goietan, eta bakea lurrean gogo oneko gizonai.» — *Kredo.*

Eskintza.—Poztu bedi zerua ta alaitu lurra Jaunaren aurrean, ba-dator-eta.

(1) Lenengo semea, au da, «enen jaioa» esaten dan semea.

Opari-otoitza. — Izan bekizu atsegingarri, Jauna, gaurko jaiegun onetan eskintzen dautsugun opari au: zure Semea gure antzeko egin zanez, guk be, zure graziaren bidez, bere Jaungoiko-antza artu daigun. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Gabonetakoak*, 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Zeruko ditziretan, goizeko izarrak argi egin baiño len, sabelean sortu zendudazan.

Azken-otoitza. — Eiguzu, arren, gure Jaun eta Jaungoiko orrek: Jesukristo gure Jaunaren Jaiotza pozik ospatzen dogun ezkerro, bizikera santu baten bidez, Aren ondora joatea jadetsi daigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

BIGARREN MEZA: GOIZALDEKOA

Gaur jaiotako Umetxoa errege baizen aundi ta aginpidetsu da. Gizona danez, Dabid erregeren odoleko; Jaungoiko dan aldetik, Aitak gizonari ta beste gizaki guztiai agintzeko eskubidea emon dautso. Baiña bere erreñua ez da beste edozein erreñu lakoa: egia ta biziaren erreñua, santutasun eta graziarena, zuzentasun, maitasun eta bake-erreñua da.

M E Z A

Sarrera. — Argiak argituko gaitu gaur, Jauna jaiotako yaku-ta; Beronen izena Arrigarri, Jaungoiko, Errege bakezale, geroko mendeen (gizaldien) Aita; Aren erreñuak ez dau amairik izango.—*Ps.* Errege da Jauna, edertasunez jantzita; Jaunak indar-gerrikoa jantzi dau.—*Aintza.*

Otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure Seme gizon egifaren argi barriak bete-be-tean argitzen gaituan ezkerro, gure gogoko sinismen-argi au geure egitadetan be agertu daibela. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn.} **Otoitza,** *Anastasia deunarena:* Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Anastasia zure martiri doatsuaren eguna ospatzen dogun ezkerro, izan daigula bera gure bitarteko zure aurrean. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tito'ri: 3, 4-7). — Guztiz maite ori: Jaungoiko gure Salbatzailearen errukia ta gizatasuna agertu da: ez zuzenbidean guk egindako ezer gaitik, bere errukiz baiño, salbau gaitu, jaiotza barrirako batean Espiritu Santuz gu barrizturik. Jesukristo gure Salbatzailearen bidez, Espiritu Santua eurrez isuri dasku, Aren graziaren osasunaz betiko biziaren jabegei egin gaitazan, geuk uste dogunez: Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena; Jaungoikoa da gure Jauna, ta Berak argitu gaitu. *Y.* Jauna izan da au egin dauana; bai arrigarri gure begientzat!

Aleluia, aleluia. Errege da Jauna, edertasunez jantzita; Jaunak indar-gerrikoa jantzi dau. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 15-20). — Aldi aretan, artzaiñak alkarri inotsen: «Goazan Belen'eraifio, ta ikusi daigun Jaunak jakifierazo daskun jazo miragarri au.» Lenbailen joan ziran, eta Maria ta Jose aurkitu ebezan, umetxoa askan etzunda eukela. Au ikusirik, umetxoaz esan yakena egia zala ezagutu eben: eta guztiak, artzaiñak zirautsena entzunik, arriitu eginen ziran. Maria'k, barriz, gorderik eukazan itz guztiok, bere biotz-barrenean ausnartzen ebazala. Eta artzaiñak, iragarri izan yakenez, ikusi ta entzundakoaz Jaungoikoari aintzaka ta goraka biurtu ziran.—*Kredo.*

Eskintza. — Lur biribilla Jaungoikoak gogontu dau, ta ez dau kili-kolorik egingo. Arrezkero, zure jarlekua gerturik dago, Jaungoiko!: beti-betikoa zara Zu.

Opari-otoitza. — Egoki izan beitez, Jauna, gure oparigaiok gaurko Jaiotzako misterioentzat, eta bakea ekarri daskuela; eta Ume jaiobarri onek gizon eta Jaungoiko lez argi egin eban ezkerro, lurreko opari onek Jaungoikoak izakera emon daskula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn.} **Opari-otoitza,** *Anastasia deunarena:* Artu egizuz, Jauna, egokiro eskiñi dautsuguzan oparigaiok; eta Anastasia zure martiri doatsuaren bitartez, izan daitezala eurok gure osasunerako laguntza. Amaibagako.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Gabonetakoak*, 451 orri.

Jaunartzerakoa. — Poztu zaitetz, Sion'go alaba; jo txaloak, Jerusalem'go alaba: zeure Errege deuna ta munduaren Salbatzaillea datorkizu-ta.

Azken-otoitza. — Eukaristi onek beti bizitza bari bat emon daiskula, Jauna: Kristo, pekatuzko gizaki zarra kentzeko jaino da-ta. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Azken-otoitza, Anastasia deunarena: Zure etxekoak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna; gaur ospatzen dogunaren bitartez, gure indarrak beti gogortu dagizuzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

IRUGARREN MEZA: EGUN ARGIKOA

Sarrera.—Ume bat jaino yaku, ta seme bat emon yaku; agintaritza dakar lepoan, eta Aren izena aolku (edo kontseju) aundiko Aingeru.—*Ps.* Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat, arrigarriak egin dauz-ta.—*Aintza.*

Otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure Seme bakarraren aragizko Jaiotza barriak, pekatuaren buztarpean gaukazan antxiñako morroitatik askatu gagizala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgai (S. Paulo'k Ebertarrai: 1, 1-12).—Jaungoikoak antxiñako asabai (aurretikoai) ainbat aldiz eta eraz Igarleen agoz itz eginda gero, azken-egunotan bere Semearen bidez itz egin dausku guri. Aitak gauza guztien jabe izateko jarri dauan Seme au, mundua be Aren bitartez egin dauan au, Aitak bere aintzaren argi-izpi ta bere izatearen irudi dauan au, ta gauza guztiak bere esan utsaren indarrez jasorik daroazan au, orain pekatuen garbikuntza egin ondoren, zeru goietan Jaungoikoaren eskumaldean jesarrita dago, aingeruak baiño askoz gorago, oneik baiño izen bikaiñagoaren jabe dan añañan. Zein aingeruri esan dautso, ba, Aitak agundo: «Zu neure Semea zara, Neuk egin zaitut gaur seme»? Ta barrir: «Aita izango nakio Ni, ta Bera Seme izango yat»? Ta beste bein, Seme au munduan sartu-keran be, ba-diño: «Jaungoikoaren aingeru guztiak auzpaz jarri bekioz». Aingeruai buruz, barriz, auxe diño:

«Aizeak bere aingeru, ta sugarrak bere morroi egiten dauzana». Semeari buruz, ostera: «Zure jarlekua beti-betikoa, Jaungoiko, ta zure errege-makilla, zuzen-makilla. Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu; orregaitik, Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz igurtzi zaitu, zure lagunen gainetik goratuaz». Ta barrir: «Zuk, Jauna, lurra asieraririk sendo jarri zenduan, eta zerua be zeure eskuak egindakoa da. Areik ondatu egingo dira; Zuk, ostera, beti iraungo dozu; guztiak soñekoa lez zaartuko dira; soingaiñekoa lez aldatuko dozuz, ta alantxe aldatuko dira. Zu, barriz, beti bat zara, ta zure urteak ez dabe amairik izango.

Koru-kanta. — Lurreko bazter guztiak ikusi dabe Jaungoikoak bialduriko Salbatzaillea. Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok! Jaunak bere Osasuna erakutsi dausku; erri guztiai agertu dautse bere zuzentasuna.

Aleluia, aleluia. Egun santu batek argi egin dauts; zatoze, lurreko erri guztiok, Jauna gurtzera: gaur lurrera argi aundi bat jatsi yaku-ta. Aleluia.

Barri Ona (Jon., 1, 1-14). — Asieran Itza (1) ba-zan, eta Itza Jaungoikoagan egoan, eta Itza Jaungoikoagan. Dana Berak egia da, ta egindakorik Bera bagarik ez da egin. Beragan egoan bizitza, ta bizitza au gizonen argia zan: eta argiak illunetan argi egiten dau, ta illunak ez eben artu. Jaungoikoak bialduriko gizon bat agertu zan, Jon eritxona. Au sinispidetzat (testigutzat) etorri zan, argi-autorle, onen bidez guztiak sinistu egien. Bera ez zan argia, argiari sinispidea emon bear eutsana baiño. Egiazko argia zan, lur onetara datorren edozein gizakume argitzen dauan argia. Lurrean egoan, eta lurra Berak egia da, ta lurrak ez eban Bera ezagutu. Bereakana etorri zan, eta bereak ez eben artu. Baiña Bera artu eben guztiai, Bere izena sinistu eben guztiai, Jaungoikoaren seme biurtzeko eskubidea emon eutsen; oneik ez dira odoletik jaino, ez aragi senetik, ez gizonaren naitik, Jaungoikoagandik baiño. (*Emen belauniko.*) ETA ITZA GIZON EGIN ZAN, (*zutik*) eta geure artean bizi izan zan. Eta geuk ikusi dogu Aren aintza, Aitagandiko Seme bakarrari dagokion aintza, graziaz eta egiz bete. — *Kredo.*

(1) *Itza:* Jaungoikoaren Semea, Jesu-Kristo.

Eskintza. — Zeureak dira zeruak, zeurea lurra; mundua ta bertako dana Zeuk jarri dozu bakoitza bere oifean; zuzentasuna ta egokitasuna dira zure aginpidearen oifarrri.

Opari-otoitza. — Bedeinkatu egizuz, Jauna, zure Seme bakarraren Jaiotza barriari eskintzen dauzugu zure oparigaiok, eta garbitu gagiuz gure pekatuen orbanetatik. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Gabonetakoak*, 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Lur bazter guztiak ikusi dabe gure Jaungoikoagandiko Osasuna.

Azken-otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko algotidun orrek: gaur jaiotako Salbatzailea goi-biziaz emotera datorrigun ezkerre, inoiz ilgo ez dan bizia be emon daiskula zeruan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Meza onen azkenean, ez da azken-Ebanjeliarik esaten.

Gabonillaren 26^ogarrena

ESTEBAN DEUNA, Lenengo Martiria

2^ogn. maila. — Gorri

Eliza, zabalduaz joan. Eta amabi Apostoeruak zazpi gizon aukeratu ebezan, eurai lagun egiteko. Esteban zan bat, gizon zuzen eta Espiritu Santuz bete, alargunen eta maien ardura izateko aukeratua.

Grazi ta indarrez beterik egoalako, ainbat mirari egin ebezan erriaren aurrean. Au ezin eben ikusi judarrak, eta amorru aundia eutsen. Eta aren jakintza ta adoreari gogor ezin egin eutsen ezkerre, a galtzea erabagi eben. Batzartokira (edo sinagogara) eroan eta guzurti batzuk, (inoiz be asperu bagarik legearen aurka itz egiten ebalak) bota eutsen arpegira, eriotzara epaiturik. Erritik kanpora atara ta arrika itz eben.

M E Z A

Sarrera. — Agintariak batzarrean jarririk, neure aurka itz egin eben; gaitzok, ostera, aurrean narabille. Lagun zakidaz, ene Jaun etaa Jaungoikoa!, zure menpeko onek zure aginduetan zintzo diardu-ta.—Ps.

Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabilanak!—Aintza.

Otoitza. — Eiguzu, Jauna, arerioak maite izaten ikasi daigula, gaur ospatzen dogunaren antzera: Jesukristo zure Seme ta gure Jaunari bere jazarleen* alde eskatu eutsanaren zerurako jaiotza ospatzen dogu-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2^ogn. **Otoitza,** *Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa:* Eiguzu, arren, Jaungoiko algotidun orrek: zure Seme bakarraren aragizko Jaiotza barriak, pekatuaren burzarpean gaukazan antxiñako morroitzatik askatu gazi-zala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgai (Apostoluen Egiñak, 6, 8-10; 7, 54-60). Egun areitan, Esteban'ek, graziz eta indarrez beterik, erriari mirari ta arritzeko asko egiten ebezan. Orduan, Libertino eritzen sinagogako batzuk Esteban'en aurka jazi ziran; baina Zirene, Alexandria, Zilizia ta Asia'ko sinagogetakoak be. Baiña aren (Esteban'en) izketako jakite ta adoreari ezin gogor egin eutsen. (7, 54-60). Eta Esteban'en itzok entzutean, arein biotzak amorruz eta agiñak karraska asi ziran Esteban'en aurka. Baiña arek, Espiritu Santuz beterik eta zerura begira, Jaungoikoaren aintza (zerua) ikusi eban, eta Gizasemea (Jesus) Jaungoikoaren eskumaldean zutik. Eta esan eban: «Ara!, zeruak zabalik dakusdaz, eta Gizasemea Jaungoikoaren eskumaldean zutik.» Orduan areik, garrizika, euren belarriak estaldu egin ebezan, eta guztiak batera aurka eborri yakozan; eta uritik kanpora atara ta arrika egin eutsen. Eta an batu ziranak, euren jantziak Saulo izeneko mutil baten oifetan itzita, Esteban'i arrika egiten eutsen; eta onek otoi au ifoan: «Jesus Jauna, artu egizu nire arnasa.» Ta belanikuturik, deadarrez esan eban: «Jauna, ez egiezu pekatu au ezarri.» Ta ori esanda, bakean itz zan.

Korukanta. — Agintariak, batzarrean jarririk, neure aurka itz egin eben; gaitzok, barriz, aurrean narabille. Lagun zakidaz, ene Jaun eta Jaungoikoa: onik atara nagizu, errukior zara-ta.

* Jazarle = perseguidor.

Aleluia, aleluia.— Zerua zabalik dakust, eta Jesus zutik Jaungoiko indartsuaren eskumaldean. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 23, 34-39).—Aldi aretan, Jesus'ek idazlari ta pariseotarrak auxe esan eutsen: «Nik, izan be, igarle, ikastun eta jakitunak bialtzen dautsuedaz; zuek, barriz, areitariko batzuk il eta gurutzean josiko dozuez, ta beste batzuk zuen batzartokietan zigorkadaz astindu ta uririk uri aurrean erabiliko dozuez: lurra- ren gainean isuritako odol zintzo guztia zeuen gainera jausi daiten, Abel zintzoaren odoletik asi ta elizatik altarara artean il zenduen Barakias'en seme zan Zakarias'en odoleraifio. Benetan dirautsuet: gauza guz- ti oneik gizaldi oni gainera etorriko yakoz. Jerusalem, Jerusalem!, igarleak il eta zugana bialdutakoai arrika egiten dautsezun ori! Amaika bidar batu nai nebazan zure umeak, oilloak bere xitak egapean batzen dau- zanez, eta zuk ez dozu nai izan! Orra, bada, etxea utsik geldituko yatzue. Ba-dirautsuet: ez nozue barriro iku- siko, «gora Jaunaren izenean datorrena» esan dagizuen arte».—*Kredo*.

Eskintza.— Apostoluak, sinistez eta Espiritu San- tuz beteriko Esteban Lebitarra aukeratu eben. Juda- rrazk, barriz, arrika il eben, arek otoiutz au ifioala: «Jesus Jauna, artu egizu nire arnasa».

Opari-otoitza.— Artu egizuz, Jauna, zure San- tuen gomutaz eskinitako oparigaiok: areik oifazeak izen aundiko egin ebazanez, gu damuaz garbitu gagi- zala. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Bedeinkatu, Jauna, zure Seme bakarraren jaiotza bar- rian eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta gu be, geure pekatuen orbanetatik garbitu gagizuz. Amaiba- gako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Gabonetakoak,* 451 orri.

Jaunartzerakoa.— Zeruak zabalik dakusdaz, eta Jesus zutik Jaungoiko indartsuaren eskumaldean: Jesus Jauna, artu egizu nire arnasa, ta ez egiezu pe- katu au aintzat artu.

Azken-otoitza.— Lagun bekigu, Jauna, artu do- gun Eukaristi au; ta Esteban zure martiri doatsuaren

bitartez, betiko laguntzaz indartu gagizala. Amaiba- gako.

2^{gn}. Azken-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Figuztu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gaur jai- tako munduaren Salbatzaileak jaungoikozko bizitza emon dauskunez, betiko bizitza be emon daiskula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Erreez bizi da-ta. Olantxe.

Gabonillaren 27^agarrena

JON DEUNA, Apostolu ta Ebanjelaria

2^{gn}. maila. — Zuriz

Betsaida'n jaioa dogu Jesus'ek maite-maite eban Apos- tolu au. Zebedeo ta Salome bere gurasoak. Gaztetan arran- zale izan zan bere aita ta Santiago anai nagusiagaz. Gero, Kristo'ren jarraile zintzo beti; ta azken-aparitan Jaunaren bular-ondoan egon zana. Jesus'ek, gurutzean josita egoala, bere Ama laztanaren ardura emon eutsan, eta Ama samur ori bere etxean arturik, Jerusalem'en bizi izan zan luzaro. Geroago, Efeso'n, batez be Domiziliano'ren jazarral- dian, gornak ikusi ebazan: zigortu ondoren, orio irakifetan sartu eben; alan be, oifaze guztiotatik Jaunak osasunez atarata, eun urteragiño eudu zan.

Kristo'ren Barri Ona, Agerkari deritxon idaztia ta iru idazki ezagutzen doguz bereak. Zartxo zala, auxe zan bere irakatsi etenbega: «Ene semetxook, alkar maite egizue.»

M E Z A

Sarrera.— Batzar-erdian edegi eban aren agoa Jaunak, eta jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soi- ñeko argitsua jantzi eutsan.—*Ps.* Ona da Jauna, au- tortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna.—*Aintza.*

Otoiutz.— Argitu egizu samurkiro, Jauna, zure Eliza; ta Jon zure Apostolu ta Ebanjelari doatsuaren irakatsiz diztiraturik, betiko agintzariak jadetsi dagi- zala. Amaibagako.

2^{gn}. Otoiutz, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Egu- zu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure Seme ba- karraren aragizko Jaiotza barriak, pekatuaren buztar- pean gaukazan antxiñako morroitziatik askatu gagizala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 15, 1-6). — Jaunaren bildur danak, egintza onak egingo dauz; eta zuzentasuari ekiten dautsanak, jakituria beraganduko dau ta au bidera urtengo yako, ama agurgarri lez. Adimeneko bizi-ogiaz indartuko dau, ta edaritzat jakituri-ur osasungarria emongo dautso. Aregantxe egingo dau bizitokia, ta ez da aldatuko; berari oratuko dautso, ta ez da lotsatuko; lagunen artean goratu egingo dau, ta batzar-erdian aren agoa edegiko dau. Jakituri ta adimen gogoz beteko dau, ta soineko argitsua jantziko dautso. Atsegin ez eta pozez beteko dau, ta izen betekorren jabe egingo dau gure Jaun eta Jaungoikoak.

Koru-kanta.—Anaien artean, ikasle a ilgo ez zalakoaren surru-murrua sortu zan. Baiña Jesus'ek ez eban «ez da ilgo» esan, «Ni etorri arte ori orrela egotea nai ba'dot, zuri zer?» baiño. Zuk jarraitu egidazu.

Aleluia, aleluia. Auxe da esandakoak autortzen dauzan ikaslea; ta ba-dakigu beronen autorra egiazkoa dana. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 21, 19-24).—Aldi aretan, Jesus'ek Pedro'ri auxe esan eutsan: «Jarraitu egidazu.» Pedro'k, bihurtuta, Jesus'ek maite eban ikasle a atzetik etorrela ikusi eban, aparitan Jesus'en bular-ondoan etzunda egoala «Jauna, nok salduko zaitu?» itandu eutsana. Pedro'k, bada, ori ikusirik, Jesus'i dirautso: «Jauna, ta ori zer?» Jesus'ek diñotso: «Ni etorri arte ori orrela egotea nai ba'dot, zuri zer? Zuk jarraitu egidazu.» Arrezkero, anaien artean ikasle a ilgo ez zalakoaren surru-murrua sortu zan. Baiña Jesus'ek ez eban «ez da ilgo» esan, «Ni etorri arte orrela egotea nai ba'dot, zuri zer?» baiño. Ikasle au da esandakoak autortzen dauzana; ta ba-dakigu beronen autorra egiazkoa dana. *Kredo.*

Eskintza. — Zintzoa, palmondoaren antzera aziko da; Libano'ko zedrua legez aundi egingo da.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, gaurko Santuaren jai onetan eskintzen dautsuguzan oparigaiok: aren bitartez onik urtengo garala uste dogu-ta. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Bedeinkatu, Jauna, zure Seme bakarraren jaiotza barrian eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta gu be,

geure pekatuen orbanetatik garbitu gagizuz. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-urrea ta communicantes: *Gabonetakoak, 451 orri.*

Jaunartzerakoa.—Anaien artean, ikasle a ilgo ez zalakoaren surru-murrua sortu zan. Baiña Jesus'ek ez eban «ez da ilgo» esan, «Ni etorri arte ori orrela egotea nai ba'dot, zuri zer?» baiño.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, apal-apal eskatzen dautsugu, gure Jaungoiko orri: santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezkeru, berak lagun egin daiskula bere otoitzez. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Egiuzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gaur jaiotako munduaren Salbatzaileak jaungoikozko bizitza emon daskunez, betiko bizitza be emon daiskula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Gabonillaren 28'garrena

UME ERRUBAGEAK, martiriak

2'gn. maila. — Gorriak

Egunokaz guztia zan txalo ta poza Belen-aldean. Alan be, beingoan, odolez gorritu dira bertako arri ta aturreak: ume odolez, izan be. Zer jazo ete? Eroses gaiztoak, Kristo errege dala-ta, bildur-ikaraz dauko barrua, ta gelago ezifnean, urte birik beerako umetxo guztiak iteko agindu dau. Or, bada, gaurko jai au. Ume jaiobarri arek, itzez bagarik, odola isurita autortu eban Jaunaganako maitasuna. Eurak doguz martirien lenengo lora gorriak.

M E Z A

Sarrera.—Umeen agotik eta bularrekoakandik atara dozu, Jaungoiko orrek, gorapen osoa, zure areriok lotsaz izteko.—Ps. Gure Jaun eta Jaungoikoa: bai dala arrigarri zure izena lur zabal osoan! —Aintza.

Otoitza.—Egun onetan Umetxo martiri errubageak, agoz ez, eriotzaz baiño, autortu zenduezan Jaungoikoa: ezi egizuz gudan grifa txar guztiak, agoz ira-

garten dogun Zuganako sinismena, gure bizikeraz eta ekanduz be autortu daigun. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Eiguazu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure Seme bakarraren aragizko Jaiotza barriak, pekatuaren buztarpean gaukazan antxiñako morroitzatik askatu gagingala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidela. Olantxe.

Irakurgaia (Jon'en Agerkaritik, Apoc., 14, 1-5).—Egun areitan, auxe ikusi neban: Sion-mendi gainean Bildotsa zutik egoan, eta Aregaz batera eun eta berrogeita lau milla lagun, Aren izena ta Aren Aitarena bekokietan idatzita eukezala. Ta zeruko ots bat entzun neban, uriol-ots eta trumoi-burrundara lakoxea; eta entzun neban otsa, zitara joten diarduen zitarazaleena lakoxea zan. Eta kantu barri bat abesten ziarduen aulki-aurrean eta lau abereen eta zaarren aurrean; eta kantu a ñok be ezin ikasi eban, lurretik erositako eun eta berrogeita lau milla areik izan ezik. Emakumeakaz loitu ez ziranak dira oneik, garbiak dira-ta. Oneik Bildotsari jarraitzen dautsoe edonora. Gizartean erosiak izan dira oneik, Jaungoikoarentzat eta Bildotsarentzat asikiñak* lez. Eta arein agoan ez da guzurrik aurkitu, Jaungoikoaren aulki-aurrean orbanbaga dira-ta.

Koru-kanta. — Gure arimeak, txoriak legez, iges egin dau eiztarien* saretik. Sarea ausi egin da, ta guk iges egin dogu. Zeru-lurrak egin ebazan Jaunaren izena dogu laguntza.

Aleluia, aleluia. Goratu, gazteok, Jauna; goratu Jaunaren izena. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 2, 13-18). — Aldi aretan, Jaunaren aingerua Jose'ri amesetan agertu yakon, esanez: «Jagi zaitetz, Ama-Semeak artu ta Ejipto'ra iges egizu, ta zagoz an neuk esan arte: Umea galtzarren, Erodes Aren billa ibiliko da-ta.» Jose, beraz, jagirik, Umea ta onen Ama artu gabez, eta Ejipto'ra baztertu zan. Eta antxe egon zan Erodes'en eriotzararte, Jaunak igarlearen agoz esandakoa bete zedin: «Nire Semeari Ejipto'tik dei egin dautsat.» Orduan Erodes'ek, aztiak atzipetu* egin ebela oarturik, asarre gorritan

* Asikiñak = lenengo arnari edo frutuak. * Eiztari = cazador. * Atzipetu = engañar.

jarri zan, eta Belen'en eta inguruetan zeitekezan urte bitik beerako ume guztiak ilteko agindu eban, aztiak esandako sasoi gogoan artuaz. Orduan bete zan Jeremias igarleak esan eban au: «Abotsa Errama'n entzun da, negar eta karrazi ugari; Errakel bere umeakaitik negarrez, eta ez dau pozbiderik nai, ez dira bizi-ta.»—*Kredo.*

Eskintza.—Gure arimeak, txoriak legez iges egin dau eiztarien* saretik; sarea ausi egin da, ta guk iges egin dogu.

Opari-otoitza. — Zure santuen otoitz samurrak ez daiskula, Jauna, uts egin: gure oparigaiok Zuri ondo arerazo, ta guri zure errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

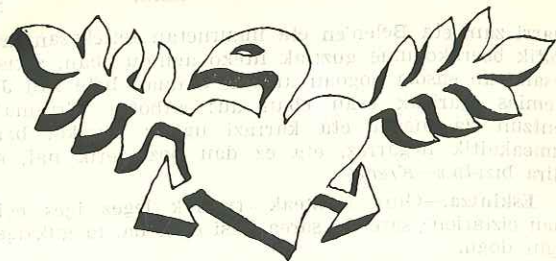
2^ogn. Opari-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Bedeinkatu, Jauna, zure Seme bakarraren jaiotza barriaren eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta gu be, geure pekatuen orbanetatik garbitu gaginguz. Amaibagako... eta zume Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurea ta Communicantes: *Gabonetakoak,* 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Abotsa Errama'n entzun da, negar eta karrazi ugari: Errakel bere umeakaitik negarrez, eta ez dau pozbiderik nai, ez dira bizi-ta.

Azken-otoitza. — Zuri eskifitakoak barrero artu doguzan ezkerro, Jauna, eiguzu, arren: zure Santuen otoitzen bitartez, oraingo ta geroko bizitzarako bear dogun laguntza jadetsi daiskuzula. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa: Eiguazu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gaur jaiotako munduaren Salbatzaileak jaungoikozko bizitza emon dauskunez, betiko bizitza be emon daiskula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

JAUAREN JAIOTZATIK ZORTZIURREN-ARTEKO IGANDEA

2^ogn. mailla. — Zuriz

Jesus gure Jauna, gu bere anai ta Jaungoiko-seme egitek, geure gizatasunez jantzi zan. Bai, Jaungoikoaren seme-ordeko gara, ta bizitza onetandik izan be aundikitan au. Noizbait, Goiko Aitarene etxaguntza: au da, zerua geuretzeko eskubidedun gara, zerurako eskubide ori Jesus'ek irabazi dasku-ta.

Geure egikeretan, —itxuraz eta gogoz—, erakutsi daigun alako Aitarene seme garala.

Biblia.—S. Paulo'k Erroma'koai: 1, 1-17; 2, 1-15; 3, 21-30; 5; 6; 7, 14^otik 8, 39ra.

M E Z A

Sarrera. — Dana isil-isil egoala, ta gauak biderik erdia eginda eukala, zure Itz alguztiduna etorri yakun zerutik beera, bere errege-aulkia itzirik.—Ps. Errege da Jauna, edertasunez jantzita; Jaunak indar-gerrikoa jantzi dau.—Aintza.

Otoitza. — Jaungoiko alguztidun eta errukiorra! Gure egitadak zeure gogoz zuzendu egizuz: zure Seme bakar maitearen izenean, egintza onez bete gaitzean. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege da-ta. Olantxe.

Irakurgai. (S. Paulo'k Galazia'koai: 4, 1-7).—Anaiok: Oifiordekoa ume dan artean, guztien jabe izanarren, morroia aifia da: aitak izentauriko epea (aldia) bete arte, guraso-ordekoen eta jagoleen menpeko egon bear dau-ta. Olantxe gu be, geure umetan, munduaren menpeko gintzazan. Baifia epea (aldia) osotu zanean, Jaungoikoak bere Semea bialdu euskun, emakumeagandik jai ta Legepean jarria Bera: legepean ziranak askatu egizan, guztiok semetasuna izan gengan. Eta seme zaren ezker, Jaungoikoak bere Semearen Gogoa bialdu dautsue biotzetara, Jaungoikoari «Abba, Aita!», deiez difioana. Beraz, orain ez da morroi, seme baiño; ta seme izan ezker, oifiordeko be bai, Jaungoikoaren egifnez.

Koru-kanta. — Gizasemerik ederrena zara; atsegifia dariozu ezpanetatik. Nire biotzari abesti eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak. Idazle bizkorren eztena jez dot miifia.

Aleluia, aleluia. Jauna Errege da, edertasunez jantzita; Jaunak indar-gerrikoa jantzi dau. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 33-40).—Aldi aretan, Jose ta Jesus'en ama Maria arriturik egozan, Aretzaz (Jesus' etzaz) ifioena entzunda. Simeon'ek bedeinkatu egin ebazan, eta Umearen ama Maria'ri esan eutsan: «Entzun: askoren ondamedirako ta askoren osasunerako da Ume au jarria Israel'en, baita ukatuko dabenean ezaupiderako be. Zure biotza, barriz, ezpata batek zulauko dau, askoren biotzak gordeten dabezan asmoak agertu daitezcan.» Emakume igarle bat be ba-zan, Ana, Panuel'en alaba, Aser'en jatorrikoa. Oso zaarra zan, ezkondata zazpi urtez bere senarragaz bizi izan zan eta larogei ta lau urterarte alargun egoana: elizatik alde egiteke, barau ta otoitz, gau ta egun Jauna goratzen ziarduan. Eta ordu aretan etorririk, Jauna gorsten asi zan, eta Israel'en Salbatza'lle-zain egozan guztiaf, Umearen barri emoten eutsen. Eta Jaunaren legeak agintzen eban guztia bete ondoren, Galilea'ra biurtu ziran, euren uri Nazaret'era. Eta Umea azi ta gogortzen joian, senez beterik, eta Jaungoikoaren grazia Aregan egoan.—Kredo.

Eskintza. — Lur biribilla Jaungoikoak gogortu dau, ta ez dau kili-kolorik egingo. Arrezker, zure jarlekua gerturik dago, Jaungoiko!: beti-betikoa zara Zu.

Opari-otoitza. — Eiguzu, Jaungoiko algutzidun, zure aurrean ezkintzen dautsugun opari onek, Zuganako maitasuna lortu daiskula, ta gero betiko zoriona emon. Amaibagako.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Gabonetakoak*, 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Artu egizuz Ama-Semeak eta zoaz Israel-aldera: Umea illerazo ebenak il dira-ta.

Azken-otoitza. — Eukaristi onen indarrez, Jauna, gure pekatuak garbitu daitezala, ta guk opa doguna bete daitela. Amaibagako.

Gabonillaren 29'garrena

JAUNAREN JAIOTZATIK ZORTZIURRENEKO 5'GARREN EGUNA

2'gn. mailla. — Zuriz

Meza: *Jesukristo'ren Jaiotza-eguneko 3'garrena*, 44 orri; **Irakurgaia:** Jaungoiko gure, 43 orri, ta **Barri Ona:** Artzaiñak alkarri, 43 orri.

2'gn. Otoitzak: *Tomas deunaren urrengokoak:*

2'gn. Otoitza.—Jaungoikoa! Zure Elizaren alde gaiztoen ezpatapean jausi zan Tomas gotzain ospatsua; egizu, aren laguntza eskatzen daben gotziak, euren eskaria lortu dagiela. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaio; eta Tomas zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, samurkiro begiratu gazizuz. Amaibagako.

2'n. Azken-otoitza.—Eukaristi onek, Jauna, pekatu gutzitik garbitu gaizala; ta Tomas zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, zerurako osasunbide izan dagigula. Amaibagako.

Gabonillaren 30'garrena

JAUNAREN JAIOTZATIK ZORTZIURRENEKO 6'GARREN EGUNA

2'gn. mailla. — Zuriz

Meza: *Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa*, 44 orri.; **Irakurgaia:** Jaungoiko gure, 43 orri., ta **Barri Ona:** Artzaiñak alkarri, 43 orri.

Gabonillaren 31'garrena

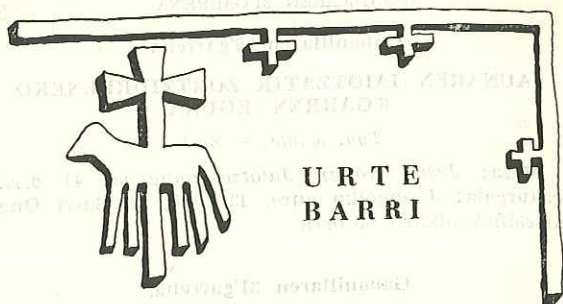
JAUNAREN JAIOTZATIK ZORTZIURRENEKO 7'GARREN EGUNA

2'gn. mailla. — Zuriz

Meza: *Jesukristo'ren Jaiotza-egunekoa*, 44 orri.; **Irakurgaia:** Jaungoiko gure, 43 orri., ta **Barri Ona:** Artzaiñak alkarri, 43 orri.

2'gn. Otoitzak, *Silbestre deunarenak; Si diligis Mezakoak*, 464 orri.

URTE BARRI

Urtarrillaren 1'goa

JAUNAREN JAIOITZA-ZORTZIGARRENA - URTE BARRI

1'go. maila. — Zuriz

Urte bat geiago lepoan. Joan yakuna, barriz, ez yaku barrio biurtuko. Zer egin dogu bere barruan? Egintza onak, ala txarrak? Zerurako danik batu dogu gure garauegietan? Ala, loi ta zakin, pekatuz astunduta, igaro ete-dogu atzo amaitu yakan urtezarra? Nok luzatuko dausku esku errukitsua? Nok gu garbitu? Nok irakatsiko dausku zerurako bidea? Jesukristo'k, gure Salbatzaile bera dogu-ta.

Biblia.—Erroma'koai: 9'tik 11'ra; 12; 13; 15, 1-13.

M E Z A

Sarrera. — Ume bat jaio yaku, ta Seme bat emon yaku; agintaritza dakar lepoan, eta Aren izena aolku (Konizeju) aundiko Aingerua.—Ps. Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat, arrigarriak egin dauz-ta. —Aintza.

Otoitza.—Maria Birjiña doatsua ama egiñik, gi zadiari betiko osasunaren saria emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu, ezagutu daigula aren bitartekotasuna, biziaren jabe dan zure Seme Jesukristo gure Jauna aren bidez ezagutu dogu-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia: Gizon guztiontzat, 40 orri.

Koru-kanta. — Lurreko bazter guztiak ikusi dabe Jaungoikoak bialduriko Salbatzailea. Goratu egizue

Jauna, gizaki guztio! Jaunak bere Osasuna erakutsi dausku; erri guztiak agertu dautse bere zuzentasuna.

Aleluia, aleluia. Jaungoikoak antxiñako gurasoal ambat aldiz eta eraz Igarleen agoz berba eginda gero, azken-egunotan bere Semearen bidez egin dausku berba. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 21). — Aldi aretan, Umea edaintzeko* zortzi egunak bete ziranean, izena JESUS ezarri eutsoen, amaren sabelean sortu baiño len aingeruak emondakoa.—Kredo.

Eskintza.—Zeureak dira zeruak, zeurea lurra; mundua ta bertako dana Zeuk jarri dozu bakoitza bere oifean: zuzentasuna ta egokitasuna dira zure aginidearen oinarriak.

Opari-otoitza. — Gure oparigai ta otoizak onaturik, Jauna, Opari santu onen bidez garbitu gagizuz, eta biotz onez entzun. Amaibagako.

Kanon-aurrea ta Communicantes: Gabonetakoak, 451 orri.

Jaunarterakoa. — Lur bazter guztiak ikusi dabe gure Jaungoikoagandiko Osasuna.

Azken-otoitza. — Eukanisti onek garbitu gaizala, Jauna, pekatu guztietatik; eta Jaungoikoaren Ama Maria Birjiña doatsuaeren bitartez, zeru-sariaren lagun egin gagizala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Urtarrillaren 2'garrena

JESUS'EN IZEN GUZTIZ DEUNA (1)

2'gn. maila. — Zuriz

Umeai izena jarrea aspaldikoa dogu; esan-nairik asko dauz, baiña nor nor dan dirausku batez be.

Kristo'ri be, judarren artean otura zanez, izena emon eutsoen, jaio ta zortzigarren egunera. Ain zuzen be, izena JESUS ezarri eutsoen, *Salbatzaile* adierazoten dauana: Bera da, izan be, guretzako bizitza, osasuna ta itxaropena.

* Erdaindu = circuncidar.

(1) Jai au, Urtarrillaren 2'tik 5'era jausten dan Igandez ospatzen da; bitarte orretan Iganderik ez ba'dator, Urtarrillaren 2'an beti.

Zeru-lur eta inpernua belauniko jarri beitez, Izen goragara au entzutean!

Biblia.—Korinto'koai 1'goa.: 1, 17'tik 4, 15'era; 6, 9'tik 7, 40'ra; 9, 13-27; 11, 17-34.

M E Z A

Sarrera. — Jesus izena entzutean, jarri bediz belauniko zeru-lur-inpernuak; eta miin guztiak autortu begie Jauna dala Jesukristo, Aita Jaungoikoaren aintzarako.—Ps. Jauna, gure Jauna!: bai arrigarria zure izena mundu osoan!— Aintza.

Otoitza. — Zure Seme bakarra gizadiaren Salbatzaille egiñik, izena JESUS emon zeutsan Jaungoikoa: egizu biotz onez, izen santu au lurrean gurtzen dogunok, zeruan be Bera ikusiaz zoriontsu izan gaitetzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak: 4, 8-12). — Egun areitan, Pedro'k, Espiritu Santuz beterik, auxe esan eutsen: Erriko nagusi ta Israel'go zaarrok, entzun! Geiso baten osasuna dala-ta, zelan osatu zan gaur itauntzen dauskuzuen ezkeru, jakin egizue zuok eta Israeldar guztiak be, zuek gurutzeratu ta Jaungoikoak illen artetik berbiztu dauan Jesu-Kristo Nazaretarraren izenean dagoala gizon ori zuen aurrean osaturik. Auxe (Jesukristo) da, bai, zuok, etxe-egilleok, bazartutako arria, orain giltzarri egiña. Ta osabiderik (salbaziñorik) ez dago beste iñogan, gizonai eguzki-pean ez yake beste izenik emon-eta, Aregandik osasuna izan dagun.

Koru-kanta. — Zaindu gagizuz, Jaungoiko gure Jauna, ta gorde gagizuz atzerrietatik, zure Izen santua autortu dagun, eta Zu goratuaz poztu gaitzean. —Jauna, Zeu zara gure Aita ta gure Eroslea: orixe da betidanik zure Izena.

Aleluia, aleluia. Jaunaren gorapenak esango dauz nire agoak, eta gizaki guztiak goratu begie Aren izen santua. Aleluia.

Bari Ona (Luk., 2, 21). — Aldi aretan, Umea erdaintzeko* zortzi egunak bete ziranean, izena JE-

* Erdaindu = circuncidar.

SUS ezarri eutsoen, amaren sabelean sortu baiño au aingeruak emondakoa.—Kredo.

Eskintza. — Biotz-biotzez ospatuko zaitut, ene Jaungoiko Jauna, ta zure Izena beti goratuko dot; Jaun ona ta biozpera zara-ta, erruki aundikoa dei egiten dautsuen guztientzat. Aleluia.

Opari-otoitza. — Jaungoiko guztiz errukior! Gi-zaki guztiak bedeinkatu dozuzan eskuz bedeinkatu egizu zure Seme Jesukristo gure Jaunaren izenaren omenez eskintzen dautsugun opari au be; Zuri atsegin dakizula, Jaun aundi orri, ta guri zerurako on egin daiskula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Gabonetakoak*, 451 orri.

Jaunartzerakoa. — Zuk egindako emri guztiak etorriko yatzuz, Jauna, ta zure aurrean makurturik, zeure Izena goratuko dabe: Zu aundi ta mirarigille zara-ta, Zeu zara bakar-bakarrik Jaungoiko. Aleluia.

Azken-otoitza. — Jaungoiko alguztidun eta betikorra! Zeuk egin eta erosi gaituzun ezkeru, artu egizu biotz onez gure eskariak; artu egizu arpegi samurrez zure Seme ta gure Jaun Jesukristo'ren izenaren omenez eskintzen dautsugun opari osasangarri au; zure grazia gugan isurita, Jesus, izen argitsu au, zerurako betiko agiritzat izan dakigun, eta gure izenak an idatzita aurkitu daitezcan. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Urtarrilaren 2, 3 ta 4'garrena

4'gn. mailla. — Zuriz

M E Z A

- 1) Urtebarri egunekoa, 58 orri; ez da Kredo'rik esaten; *Gabonetako Kanon-aurrea*, 451 orri.
- 2) Larunbatez, barriz, *Andra Maria'rena*, 461 orri.

Urtarrilaren 5'garrenean

4'gn. mailla. — Zuriz

Meza: Aurreko egunetan lez; 2'gn. *Otoitzak*, *Tellesporo deunarenak*: «Si diligis» *Mezakoak*, 464 orri.

Urtarrillaren 6'garrena

JAUNAREN AGERKUNDEA:
ERREGEN

1'go. maila. — Zuriz

Epiphania itzak agertzea esan nai dau; eta egun onetan, Jesus'en iru agertze dakarguz gogora: 1) Estalpean iru aztiai (erregeal); 2) Jordan'go bateoan mirari aundiz; eta 3) Kana'ko ezteguetan ura ardao bihurtuz.

Gaurko agertu yaken bere erriko ez ziranai be, izar baten bidez (ikus! Barri Onaren zatian): Jesus guztiak zeruratzera etorren.

Gabiltzan gu be Kristo'ren izar diztiratsuaeren atzetik.

Biblia.—Korinto'koai 1'goa.: 12; 13; 15, 1-28; Korinto'koai 2'gna.: 1, 1-11; 2, 14'tik 3, 18'ra.

M E Z A

Sarrera. — Ba-dator Jaun nagusia; bere eskuan dakar erreifua, indarra ta agintaritzia.—Ps. Ene Jaungoikoa!, emon egiozu Erregeari zure ausia, ta Errege-semeari zure zulentasuna.—Aintza.

Otoitza. — Izarren bidez, gaurko egunez atzerriai zure Seme bakarra agertu zeutsen Jaungoikoa; eiguzu samurkiro, fedez ezagutu zaitugun ezkerro, joan gaitezala zerura zure arpegi ederra ikustera. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias: 60, 1-6). — Jagi zaitetz ta argitu, Jerusalem: zure argia ba-dator eta Jaunaren goraldia zeure gainean agiri da-ta. Lurra, izan be, illun-

pean dago ta erriak lainoan. Zugan, ostera, Jauna jaio da ta Aren dirdira agertu. Erriak zeure argitan ibiliko dira, ta erregeak zeure egunsenti-argitasunean. Jaso begiak baztarretara, ta ikusi: guztiok batu dira ta zeugana datoz; urrundik datorkizuz zure semeak, eta zure alabak besoetan dakarrez. Orduan, aberats ikusiko dozu zure burua; biotza arritu ta zabaldu egingo yatzu. Zeugana etorriko dira itxasoko ondasunak, baita errien aberastasunak be. Ganbelu-taldeak eurrez eukiko dozuz, baita Madian'go ta Efa'ko dromedarioak be. Saba'tik parrastaka etorriko dira urre ta intzetzua ekarriez eta Jaunari goraka.

Koru-kanta. — Saba'tik parrastaka etorriko dira urre ta intzetzua ekarriez eta Jaunari goraka. Jagi zaitetz ta argitu, Jerusalem: Jaunaren goraldia zeure gainean agiri da-ta.

Aleluia, aleluia. Eguzki-sortzaldean Aren izarra ikusi dogu, ta opariakaz etorri gara Jauna gurtzera. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 2, 1-12). — Erodos erregearen egunetan, Juda'ko Belen'en JESUS jaio zanean, azti* batzuk eguzki-sortzaldetik Jerusalem'era etorri ziran, esanez: «Nun dago judarren errege jaiobarria? Eguzki-sortzaldean Aren izarra ikusi dogu-ta, gur egitera gortorkioz.» Au entzunik, Erodos erregea larritu egin zan, eta bardin Jerusalem guztia be. Ta abade-nagusi ta erriko idazlari guztiak batu-erazorik, Jesus non jaiobearra zan itandu eutsen. Eta areik esan eutsoen: «Juda'ko Belen'en; igarleak onela idatzita daukanez: "Eta zu, Belen, Juda'ko bazter ori, ez zara iñola be Juda'ko nagusietan txikiena: nire erri Israel zuzenduko dauan buruzagia, zeugandik sortuko da-ta." Orduan Erodos'ek, aztiai isillan dei eginda, izarra noiz agertu izan yaken jakin eban arekandik. Eta Belen' era bialtzen ebazala, auxe esan eutsen: «Zoaze, ta jakin egizue umea nun dagoan; eta aurkitu dagizue-nean, iragarri egidazue, neu be ara joan eta gurtu dagidan.» Areik, bada, erregearen berbak entzunda, joan egin ziran. Eta sortzaldean ikusiriko izarra aurretik joakien, Umea egoan toki-gainean gelditu arte. Izarra ikustean, pozez bete ziran. Eta etxean sartuta,

* Azti = mago. * Zergak = tributos.

Umea aurkitu eben bere Ama Maria'gaz (*emen belauniko*); eta lurreen auzpaturik, gurtu egin eoen; eta euren kutzak edegirik, opariak eskifi eutsoezan; urrea, intzentzia ta mirra. Eta lo egozala, Erodes'egana ez biurtzeko aolkua (kontzejua) artuta, beste bide batetik barrero euren errialdera joan ziran.—*Kredo*.

Eskintza.—Tarsis'ko ta ugarteetako erregeak opariak eskifiko dautsoez; Arabia'ko ta Saba'ko erregeak zergak* ordainduko dautsoez. Munduko errege guztiak gurtu egingo dabe: atzerritar guztiak be morroi izango yakoz.

Opari-otoitza. — Ikusi egizuz samurkiro, Jauna zure Elizaren oparigaiok: urrea, intzentzia ta mirra bagarik, oneik adierazoten daben Jesukristo zure Seme ta gure Jauna dogu opari ta janari-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea ta Communicantes: *Erregeneta*koak, 451 orri.

Jaunartzerakoa. — Eguzki-sortzaldean Aren izarra ikusi dogu, ta Jauna gurtzera etorri gara opariakaz

Azken-otoitza. — Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek, gure adimen argituak ulertu dagiala egun aundi onetan ospatzen doguna. Amaibagako.

Urtarrillaren 7'garren egunetik 12'garrenera

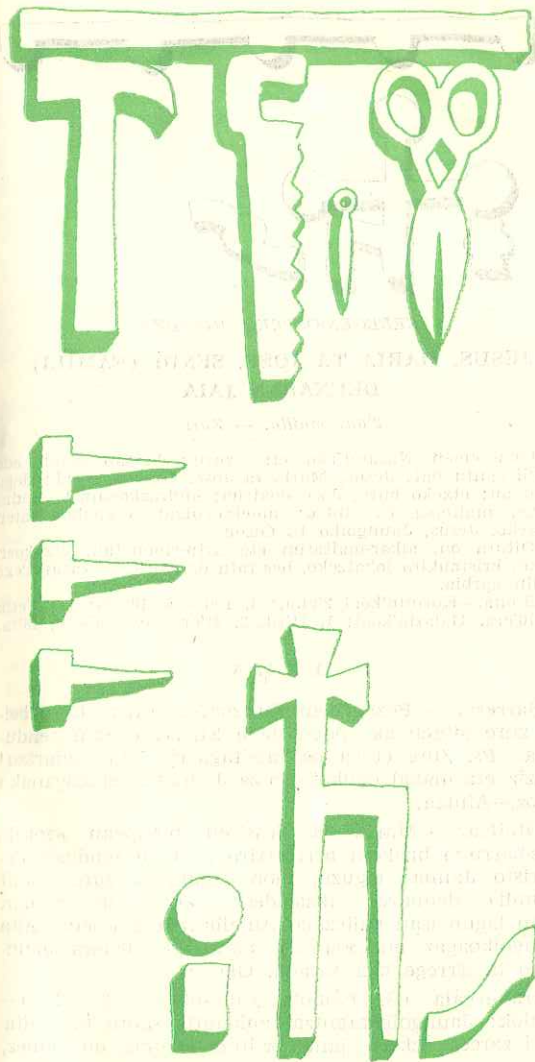
4'gn. mailla. — Zuriz

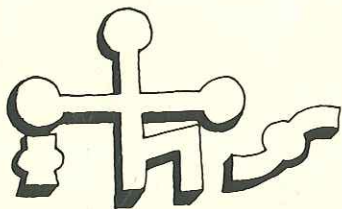
M E Z A

- 1) *Erregen egunekoa*, 62 orri.; *Kredo bagarik; Erregeneta*ko Kanon-aurrea, 451 orri.
- 2) *Erregen-osteko Ienengo Igande ondoren, Igan-de onetako Meza*, 69 orri.; *Kredo bagarik; Erregene-tako Kanon-aurrea*, 451 orri.
- 3) *Larunbatez, Andra Maria'rena*, 461 orri.

URTARRILLAREN 11 GARRENEAN

Meza: *Aurreko egunetan lez; 2'gn. Otoitzak, Ijimo deunarenak:* «Si diliGIS Mezakoak, 464 orri.

ERREGEN-OSTEKO IGANDEA

JESUS, MARIA TA JOSE, SENDI (FAMILI) DEUNAREN JAIA

2^{gn}. maila. — Zuriz

Ona emen Nazaret'eko etxe zuria; bertan sendi edo famili santu bat: Jesus, Maria ta Jose. Guztion eredu dogu sendi au: etxeko buru, Jose doatsua; andrazkoentzat, Andra Maria, maitetsu ta zintzo; umetxoentzat, esaneko izaten ikasteko, Jesus, Jaungoiko ta Gizon.

Oitura on, alkar-maitasun eta artu-emonetan, etxekoen artean kristaukiro jokatzeko, begiratu daigun beti Nazaret'eko izpillu garbia.

Biblia.—Korinto'koai 2^{gna}.: 4, 1^{etik} 6, 10^{era}; 11; 1^{etik} 12, 10^{era}. Galazia'koai: 1, 11^{etik} 2, 21^{era}; 4, 1^{etik} 6, 18ra.

M E Z A

Sarrera. — Poztu bedi Zintzoaren aita; alaitu bedi zure aita-amak; poztu bedi Zu seme egin zenduzana.—Ps. Zure etxea bai maitagarri, Jaun indartsu! Antziz eta makal daukat biotza Jaunaren etxeaganako gogoz.—Aintza.

Otoitza. — Maria ta Jose'ren menpean egonik, etxe-barruko bizikera arrigarririo santutu zenduan Jesukristo Jauna: eiguзу, bion laguntzaz zure Sendi (Famili) deunaren ikasbideai jarraiturik, zeruan Arein lagun izan gaitezala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaila (S. Paulo'k Koloso'koai: 3, 12-17).—Anaiok: Jaungoikoarentzat aukeratu, santu ta maitagarri zareen ezkeru, jantzi zaitzeze errukiz, ontasunez,

apaltasunez, eratasunez eta eroapenez. Alkar jasan (eroan) egizue, parkatuaz, alkarren arteko asarrerik ba'litz. Parkatu alkarri, Jaunak be parkatu dautsue-ta. Guztion gaitetik, barriz, izan egizue maitasuna, zintzotasunaren lokarria da-ta. Gaitiez egin begi zuen biotzetan Kristo'ren bakeak: orretarakoxe izan zintzazen deituak-eta, gorputz bat egiteko. Eskerroneko be izan zaitzeze. Bizi bedi oparo zuekan Kristo'ren itza, senik aundienaz alkar argitu ta berotu dagizuen; eskertsu ta gogoz Jaungoikoa zeuen biotzetan goraturik, eresiz, ereserkiz eta kantuz. Edozetan jardun dagizuenean, itzez naiz egifiez, egizue guztia Jesukristo Jaunaren izenean, Beronen bidez Aita Jaungoikoari eskerrak emonez.

Koru-kanta. — Auxe bakarrik eskatzen dautsat Jaunari, ta auxe nai dot: Jaunaren etxean bizi nardilla, neure bizitzako egun guztietan.—Zure etxean bizi diranak, bai zoriontsu, Jauna! Gizaldiz gizaldi goratuko zaitue.

Aleluia, aleluia. Errege ez-ezaguna zara Zu benetan, Israel'en Jaungoiko Salbatzaillea. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 42-52). — Jesus amabi urteko zala, areik (bere gurasoak) Jerusalem'era joan ziran, jaiegun artetako oitura zanez. Jaiegunok amaituta, etxerakoan, Jesus Umea Jerusalem'en gelditu zan, gurasoak igarteke (igarri bagarik). Beste lagunen artean izango zalakoan, egun bateko bidea egin ondoren, Aren billa Jerusalem'era biurtu ziran. Iru egunen barruan, eliza-nagusian aurkitu eben irakasleen artean jesarrita: batean arei entzuten, bestean itaunka; entzule guztiak arrituta egozan Aren jakituri ta erantzunez. Alan ikusirik, Aren gurasoak be arritu egin ziran, eta Amak esan eutsan: «Seme!, zegaitik egin dauskuzu ori? Begira, zure aita ta ni estu ta larri ibili gara zure billa.» Eta erantzun eutsen: «Zetako ibili zaree nire billa? Ez zekien nire Aitaren lanetan jardun bear dodana?» Baiña areik ez eben ulertu esan eutsena. Eta alkarregaz Nazaret'era jatsirik, bere gurasoen menpean bizi zan. Aren Amak, barriz, itz guzti oneik biotz-barruan gorde ebazan. Eta Jesus geroago ta beteago agiri zan jakituriz, adimenez eta graziz Jaungoikoaren eta gizonen aurrean.—Kredo.

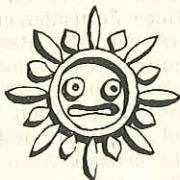
Eskintza. — Gurasoak Jesus Jerusalem'era eroan eban, Jaunari eskintzeko.

Opari-otoitza.—Bake-opari au eskintzean, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: Birjiña Jaungoikoaren Ama ta Jose doatsua bitarteko doguzala, gure sendiak (familiak) zeure bakez eta graziz indartu dagizuzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Erregenetakoa*, 451 orri.

Jaunartzerakoa. — Jesus gurasoak Nazaret'era jatsi zan, eta arein menpeko bizi zan.

Azken-otoitza. — Sakramentu zerutar onezaz indartu gaituzunok, egizu, Jesus Jaun orrek, beti zure Sendi (Famili) santuaren erataro bizi gaitzala; gure eriotz-orduan, zure Ama goragarri ta Jose doatsua billa etorri dakiguzanean, zeure betiko etxean artu gaginguzan. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

ERREGEN-OSTEKO LENENGO IGANDEA

Meza au ez da igandez ospatzen, aste-barruan baiño.

Sarrera. — Aulki gorenean gizon bat jesarrita ikusi neban: Aingeru-talde aundiak gurtzen eban, guztiak batera abesten ebela: Ona emen betiko agintaritza dauana.—Ps. Goratu Jaungoikoa, lurreko gizaki guztiok; otseindu egizue Jauna pozez beterik.—Aintza.

Otoitza. — Entzun biotz onez, Jauna, zure erri zintzoaren eskaria: egin bear dauana ezagutu, ta ezagutu dauana bete dagian. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai, 12, 1-5).—Anaiok: Jaungoikoaren errukiagaitik eskatzen dautsuet: zuen gorputzak opari bizi, santu ta atseginarritzat eskiñi egiozuez Jaungoikoari: orixe dozue egiazko gurtzea-ta. Mundu onetako antzik ez artu; gogoa barriztuaz, aldatu bai, ostera: Jaungoikoaren gurari on, atsegingarri ta bikaiña zein dan ezagutu dagizuen. Emon yatan eskubidez, zuetariko bakoitzari auxe dirautsat: zure burua ez egizu zaran baiño geiatgotzat artu, neurribidez baiño, Jaungoikoak bakoitzari sinismena banatu dautsan negurritz. Gorputz baten atalak asko dira, baiña atal guztiak ez dabe egiteko bardifia. Orrela, bada, asko garanok, gorputz bat egiten dogu Kristo'gan: bata besteari buruz, barriz, atalak gara, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Onetsia (bedeirkatua) Israel'go Jaungoikoa; Beronek egiten dauz betidanik mirari arri-garriak. Mendiak artu begie zure erriarentzako bakea, ta mendi-bizkarrak zuzentasuna.

Aleluia, aleluia. Jo txaloak Jaungoikoari, lurreko gizaki guztiok; otseindu egizue Jauna pozez beterik. Aleluia.

Barri Ona: Jesus amabi urteko zalla, 67 orri.

Eskintza.—Goratu Jaungoikoa, lurreko gizaki guztiok; otseindu egizue Jauna pozez beterik.

Opari-otoitza.—Zuri eskiñitako opari onek, Jauna, beti bizkortu ta indartu gaizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Erregenetakoa*, 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Seme!, zegaitik egin dauskuzu orri? Begira: zure aita ta ni estu ta larri ibili gara zure billa. Zegaitik ibili zaree nire billa? Ez zekien nire Aitaren arazoetan jardun bear dodala?

Azken-otoitza.—Apal-apal eskatzen dautsugu, Jaungoiko algutzidun orri: Eukaristiaz indartu gaituzunok, oitura garbiz eta egoki zure morroiketan jardun daigula. Amaibagako.

Urtarrillaren 13'garrena

JESUKRISTO GURE JAUNAREN
BATEOAREN GOMUTAPENA

2'gn. mailla. — Zuriz

Gaur, Jesukristo gure Jaunaren Beteoa gogoratzen dogu. Barri Onaren zatia irakurtean, Jaungoikoagan iru notin edo persona dagozala ezagutzen dogu: Jon Bateatzailleari itz egiten dautsan Aita Betikoa; Semea edo Jesukristo, ta Espiritu Santua, uso-irudiz.

Meza: Erregen-egunekoa, 62 orri., urrengo Otoitzak eta Barri Ona izan ezik:

Otoitza.—Gure aragi-jantzia artu eban Seme bakkarraren Jaungoikoa: eiguzu, azalez geure antzeko dala ezagutu dogun Arek, barruz be bere antzera barriztu gazizala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Barri Ona (Jon, 1, 29-34). — Aldi aretan, Jon'ek Jesus beragana etorten ikusi ta esan eban: «Orra, gizonen pekatuak kentzen dauzan Jaungoikoaren Bildotsa. Orixo da nik orretzaz esan neban au: Nire ondoren dator aurretik jarri yatan gizona, ni baiño lenago ba-zan-eta. Nik, barriz, ez neban ezagutzen; baiña Israel'i agertu dakion, urez bateatzera etorri naz ni.» Ta Jon'ek autor au egin eutsen, esanez; «Uso-irudiz goiko Gogoa (Espiritu Santua) zerutik jatsiten eta Aren gainean ezarten ikusi dot. A (Jesus) nik ez neban ezagutzen; baiña urez bateatzera bialdu nauanak Berak esan eustan: Norbaitegana Espiritua jatsiten eta aren gainean ezarten ikusiko dozu: Axe da Espiritu Santuz bateatzen dauana. Ta neuk ikusi

dot, eta autortu be bai Axe dala Jaungoikoaren Semea.»—*Kredo.*

Opari-otoitza. — Ona emen, Jauna, zure Seme jaiaren agerkundea dala-ta, ekarten dautsuguzan oparigaiok; eta apal-apalik eskatzen dautsugu: gure oparigai onein emoille Jesukristo gure Jauna berbera dan ezkeru, artzaille errukitsu be izan dakigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Azken-otoitza. — Noz-nai ta nun-nai, Zeure goi-argitara erabilli gagizuz, Jauna; ta Eukaristiaren erdikide* egin gaituzun ezkeru, begi garbiz ikusi ta gogo bikainiez artu dagigula. Amaibagako.

Urtarrillaren 11'garren egunetik aurrera, SANTUEN ATALEAN dago, 510 orri.

* Erdikide = partícipe.

ERREGEN-OSTEKO 2'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Jauna agertu yakula, Jaungoikotasuna erakutsi dauskula: orixe esan nai dau *Epifania* izeneko jaiak. Gaurko domeka onetan, barriz, Jesus Jaungoiko orren beste argitasun bat azaltzen dauku Barri On zatiak: Jesus'ek bere bizitzan egin eban lenengo miraria, Ama Birjiña bitarteko jarrita egin ebana.

Gaur eta beti goratu daigun gure Jauna bere mesede guztien alderako; ta gogoan artu daigun Andre Maria'k eztegu areitan erakutsi eban maitasuna ta lagun-urkoaganako ardura aundia.

Biblia.—Efeso'koai: 1, 3-19; 2, 4'tik 4, 16'ra; 5, 21'etik 6, 17'ra; Felipo'koai: 1, 21'etik 2, 18'ra; 3, 7'tik 4, 1'era. Koloso'koai: 1, 9'tik 2, 15'era; 3, 1'etik 4, 1'era.

M E Z A

Sarrera. — Lur osoak gurtu zagizala, Jauna, ta gorapenezko kantuak abestu dagitzuzala; goratu begi zure izena, Goiko Jauna!—*Ps.* Abestu egiozu Jaungoikoari, lur osoa!, abestu eresiak Aren izenari; goratu Aren aintza.—Aintza.

Otoitza. — Zeru ta lurren ardura darabizun Jaungoiko algutzidun eta betikorra: entzun biotz onez zure erriaren eskariak, eta emon egiguzu bakea gure egunotan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 12, 6-16). Anaiok: Guretariko bakoitzak, bere graziaren erara, bere doaiak dauz: igarleak, fede-arauz jarduteko; diakonuak, Elizaren laguntzarako; irakasleak, irakatsi

bearra; sermolariak, bere itzen sua; emoilleak, esku zabala; buru danak, bere egikizunetarako ardura; erruki-lanetan diaduanak, beartsuentzat begi argia. Maitasuna, zintzoa izan daitela, azalezko bagarik. Iguindu gaiztakeria, ta onzaleak izan zaitetze; anai-arteke maitasunez alkar maite egizue, alkarri lenengo tokia emonez. Nagikeri bagarik, gogo beroz Jaunaren esanak egiten ekiozue, geroko itxaropenaren pozez. Atsekabea ondo eroan; ekin otoitzari; zintzoen bearrizanak arindu, ta areik txera (abegi) onez artu. Bedeinkatu egizuez aurrean zarabillezenak: bedeinkatu, bai, madarikatu bearrean. Pozten diranakaz poztu zaitetze; negar dagienakaz negar egin; benetako alkartasunez bizi zaitetze, aundikerizko asmorik бага, txikien danera egiñik.

Koru-kanta. — Jaunak bere Semea bialdu eban, eta osatu egin ebazan: eriotzatik atara ebazan. Goratu begie Jauna, gizonen alde egin dauzan erruki ta mirariakaitik.

Aleluia, aleluia. Goratu Jauna, Aingeru guztiok; goratu egizue, Aren gudarozte guztiok. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 2, 1-11).—Aldi aretan, ezteguak ziran Galilea'ko Kana'n, Jesus'en Ama be antxe zan. Jesus eta bere ikasleak be ezteguetara deituak izan ziran. Eta ardao amaiturik, Amak Jesus'i dirautso: «Ardaoarik ez dauke.» Jesus'ek dirautso: «Emakume!, zuri ta niri zer? Ez da oraindifo nire garaia (aldia) eldu.» Orduan, Aren Amak morroiak dirautse: «Esan dagitzuena, egizue.» Judarrak garbiketarako oi dabenez, sei arrizko ontzi egozan bertan, bakoitzak bi edo iru neurri artzen ebazanak. Jesus'ek dirautse: «Ontziok urez bete egizuez.» Eta goragifio bete ebezan. Gero, ba-dirautse: «Orain atara ta mai-zaiñari eroan egiozue.» Ta eroan eutsoen. Mai-zaiñak ardao biurtu zan ura txastatu (artu) ebanean, nondik atara zan ez ekian-eta (bai orraitifio morroiak), senar-barriari dei egiñaz, dirautso: «Ardao ona, guztiak asierarako ataraten dabe; ta gero, mailagunak berotuta dagozanean, txarra. Zuk, barriz, ardao ona oraintxe arte gorde dozu.» Auxe izan zan Jesus'en lenengo miraria Galilea'ko Kana'n, bere aintza erakutsiz; eta arrezkero Aren ikasleak sinistea Beragan jarri eben.—*Kredo.*

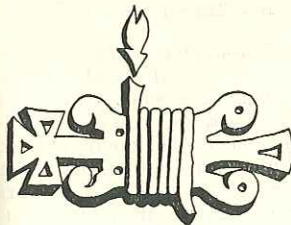
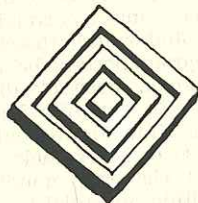
Eskintza. — Abestu Jaunari, lur osoa!, ospatu Aren izena; etorri ta entzun zuok, Jaunaren bildur zareen guztiok: neuk esango dautsuet Jaunak nire arimari egin dautsan guztia. Aleluia.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu, Jauna, ekarri dautsuguzan oparigaiok, eta garbitu egizuz gure pekatuen loiak. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun egunekoa, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jaunak diño: Ontziok urez bete egizuez, eta eroan mai-zaiñari. Mai-zaiñak ardao biurtu zan ura txastatu (artu) ebanean, senar-barriari ba-dirautso: Ardao ona oraintxe arte gorde dozu. Auxe izan zan Jesus'en lenengo miraria bere ikasleen aurrean.

Azken-otoitza. — Sartu bedi, Jauna, gero ta geiago gure arimetan zure graziaren indarra: Eukaristi zerutar onek damoskun janariaz, Beronek agintzen dauskun zeruko saria lortzeko gertau gaitezan. Amaibagako.

ERREGEN OSTEKO 3'GARREN IGANDEA (1)

2'gn. mailla. — Orlegiz

Kristo'k eskintzen dauan salbaziñoa, guztientzat da. Argi ikusten dogu gaurko Barri Onaren zatian. Ona emen Kristo bere erriko geiso bat osatzen, eta atzerritar baten sinismena ontzat eta aintzat artzen.—Guk be guztientzat izan bear dogu onak; ez dautsugu ukatu bear iñori gure maitasuna, arerioai be ez; gure inaitasuna eurak Jaungoikogana ekarteko bide izatea, jazo leiteke.

Biblia.—Tesalonika'koai 1'goa.: 2, 1-16; 4, 13'tik 5, 11'ra.—Tesalonika'koai 2'gna.: 2, 1'etik 3, 13'ra.—Timoteo'ri 1'goa.: 1, 12-17; 3, 16'tik 4, 10'era; 6, 13-21.—Timoteo'ri 2'gna.: 3, 10'etik 4, 8'ra.—Tito'ri: 2, 11'tik 3, 11'ra.

M E Z A

Sarrera.—Gurtu egizue Jaungoikoa, Aingeru guztiok; Sion'ek ori entzun ebanean, poztu egin zan; Juda'ko alabak be alaitu egin ziran.—Ps. Jauna da Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak.—Aintza.

Otoitza.—Erruki zakiguz, Jaun alguztidun eta betikor ori, gure makaltasuna ikusita; eta gu zaintzeko, luzatu egizu zure esku altsu ori. Amaibagako.

(1) Erregen-osteko irugarren, laugarren, bosgarren eta seigarren Domekak, aldakorrak izaten dira. Pazko-eguna laster datorrenean ezin-ermond, gelditzen diran Mezak, Pentekoste-osteko 23'garren Domeka-ondoren esaten dira. Ikusi, 408 orri.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 12, 16-21).— Anaiok: Zeuon buruak ez jakintsu egin; kalte ordez kalterik, ez ifiori biurtu; alegiñak egizuez ona dana egiteko, gizonen aurrean bakarrik ez, baita Jaungoikoaren aurrean be. Ifiundik al ba'da, zuen aldetik beintzat, guztiakaz bakean bizi izan zaitez. Ez ifiori ordaiñik zeuen eskuz arrerazo, ene maiteok: itzi ori Jaungoikoaren asarrearentzat; idatzita dago-ta: «Neuri dagokiz zigortzea; Neuk emongo dautsat bakoitzari berea», diño Jaunak. Zuk, barriz, zure arerioa gose ba'da, jaten emon egiozu; egarri ba'da, edaten emon egiozu. Orretara, ikatz gori pilloa botako dautsazu burutik beera. Ez zagizala gaiztakeriak azpiratu, bestetara baiño: zeuk azpiratu gaiztakeria on egiañaz.

Koru-kanta. — Atzerriak bildur izango dautsoe zure izenari, Jauna; eta lurreko errege guztiak zure aintzari. Jaunak Sion barriri egingo dau, ta an aundi-aundi agertuko da.

Aleluia, aleluia. Jauna da Errege; poztu bedi lurra, alaitu bediz ugarte guztiak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 8, 1-13). — Aldi aretan, Jesus'i, menditik jatsi zanean, gizatalde aundiak jarraitu eutsan. Onetan, legendardun batek, etorririk, gurtu egin eban, esanez: «Jauna, nai ba'dozu, osatu naikezu.» Jesus'ek, eskua luzatuaz, ikutu bat eginda, ba-difitso: «Nai dot; garbi izan zaitez.» Eta bat-batean legearrez garbi gelditu zan. Eta Jesus'ek esan eutsan: «Begira gero!, ez ifiori aitatu. Baiña zoaz abadeagana, ta Moises'ek aginduriko oparia eskifñi egizu, sinistu dagien.» Andik Kafarnaum'en sartu zanean, eunburu (1) bat urreratu yakon, erreguz eskatzen eutsala: «Jauna, nire morroia elbarrituta ogean datza etxean, oifiaze gorritan.» Jesus'ek esan eutsan: «Joango nakio ta osatuko dot.» Eunburuak erantzun eta esan eutsan: «Jauna, ez naz ni nor Zu nire etxera etorri zaitez; baiña esan egizu itz bakar bat, eta nire morroia osatuko da. Neuk be, ifioren menpeko izanarren, ba-daukadaz gudarriak nire agindupean; eta bati «oa!» dirautsat, eta ba-doa; besteari «ator!», eta ba-dator; eta nire morroiari «au egik», eta egin egiten dau.» Au entzutean, Jesus arritu egin zan, eta jarraitzen eutsoenakana biur-

(1) Eunburu: eun gudariren buru edo agintari zana.

turik, esan eutsen: «Benetan dirautsuet: ez dot onen-besteko sinismenik Israel'en aurkitu. Ba-dirautsuet, barriz: asko ta asko etorriko dira iparralde ta eguzki-sartzaldetik, eta Abraham, Isaak eta Jakob'egaz jarriko dira maian zeruko erreifñuan; erriko semeak, ostera, kanpoko illunpetara jaurtiak izango dira. An izango da negarra ta agin-karraskada!» Gero, Jesus'ek eunburuari esan eutsan: «Zoaz, ta jazo bekizu sinistu dozunez.» Eta ordu aretantxe osatu zan morroia.— *Kredo.*

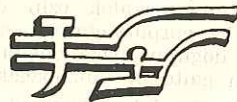
Eskintza.—Jaunaren eskuak arrigarriak egin dauz; Jaunaren eskuak gora jaso nau. Ez naz ilgo, bizi baiño, ta Jaunaren egiañak iragarriko dodaz.

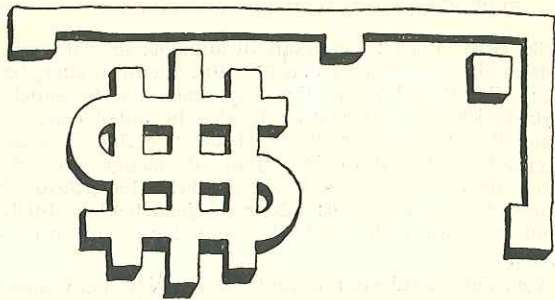
Opari-otoitza.—Opari onek, Jauna, garbitu dagizala gure pekatuak eta zure menpekoon gorputz-arimak santutu, opari au bear dan lez egin dagigun. Amai-bagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa*, 455 orri.

Jaunartzerakoa. — Guztiak arritzen ziran Jaungoikoaren agotik entzuten ebenaz.

Azken-otoitza. — Sakramentu aundi au artzeko mesedea egin dauskuzun Jauna: eiguzu, Eukaristi onen doaiak geuganatzeko benetan gei izan gaitezala. Amai-bagako.

ERREGEN OSTEKO 4'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Gizon eta gauza guztietaraino eltzen da Jaungoikoaren agintaritza. Gizonen Errege dogu Bera, bere graziaz eta maitasunaz; beste gauza guztien errege, eurotan erakusten dauan eskubide aundiagaitik.—Barrutik eta kanpotik, arerioz inguratuta gagoz; baiña geure onduan dogu Jauna, ta lo dirudianarren, Apostoluak lez, geuk be iratzartu daikegu, bere eskua ta indarra geure alde jarri dagizan.

Biblia.—Ebertarra: 1; 3, 7'tik 5, 10'era; 7, 26'tik 8, 13'ra; 9, 11'tik 10, 25'era; 11, 32'tik 13, 21'era.

M E Z A

Sarrera. — Gurtu egizue Jauna, Aingeru guztiok; Sion'ek ori entzun ebanean, poztu egin zan; Juda'ko alabak be alaitu egin ziran.—Ps. Jauna de Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak.—Aintza.

Otoitza. — Ba-dakizu, Jauna, inguruan doguzan arriskuakaitik, gizon makalok ezin dogula zutunik iraun; emoiguzu, ba, gorputz eta arimen osasuna: geure pekatuakaitik doguzan neke oneitan, Zure lagun-tzaz nagusi urten gaitez. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 13, 8-10). Anaiok: Ez inogaz beste zorrik egin, alkarren maitasunarena baiña: lagun-urkoa maite dauanak, lege osoa bete dau-ta. Izan be, ezkontzarik ez loitzeko agindua, inor ez iltekoa, lapurretarik ez egitekoa, inorenik ez gura izatekoa, naiz beste edozein agindu, esakera one-tan dago: «Lagun-urkoa zeure burua lez maite egizu».

Maitasunak ez dautso lagun-urkoari gaitzik egiten iz-ten. Beraz, lege osoa maitasunean dago.

Koru-kanta. — Atzerriak bildur izango dautsoe zure izenari, Jauna; eta lurreko errege guztiak zure aintzari.—Jaunak Sion barriri egingo dau, ta an aundi-aundi agertuko da.

Aleluia, aleluia. Jauna da Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 8, 23-27). — Aldi aretan, Jesus txalupa batera igo zan bere ikasleakaz. Onetan, bildurgarrizko aize-ekaitza sortu zan itxasoan, uñiak (ola-tuak) ontzia estaltzeraino. Jesus, barriz, lo. Eta ikas-leak Aregana urreraturik, iratzartu egin eben, esanez: «Jauna, gaizkatu (salbau) gagizuz, galduak gara-ta!» Jesus'ek dirautse: «Zeren bildur zaree, siniste otzeko gizonok?» Gero, jagirik, aize ta itxasoari agindu egin eutsen, eta barealdi ederra egin zan. Eta ikasleak, arri-tuta, inoen: «Nor ete-da au, aizeak eta itxasoa be men-peratu egiten yakoz-ta?»—*Kredo.*

Eskintza. — Jaunaren eskuak arrigarriak egin dauz; Jaunaren eskuak gora jaso nau. Ez naz ilgo, bizi baiña, ta Jaunaren egiñak iragarriko dodaz.

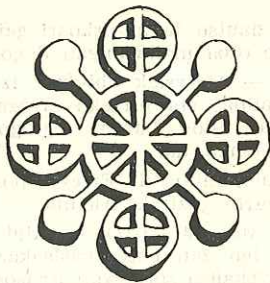
Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: eskifia dautsugun opari onek garbitu ta indartu dagiala beti gure makaltasuna. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa*, 455 orri.

Jaunartzerakoa. — Guztiak arritzen ziran Jaungoi-koaren agotik entzuten ebenaz.

Azken-otoitza.—Zure doaiak, Jauna, lurreko atsegi-ñetatik aldendu gagiezala, ta indartu gagiezala beti zeruko janariz. Amaibagako.

ERREGEN OSTEKO 5'GARREN IGANDEA

2^{gn.} mailla. — Orlegiz

Kristau-erria, domeka oro altara-aurrean batzen dana batez be, sendi (famili) bat legez dogu. Eta zein da gu bat egiten gaituan lokarria? Maitasuna ta Mezako alkartasuna, emen Kristo'gaz eta batzuek besteakaz egiten dogun bata-suna.—Baña gure etxe onetan, gaurko Barri Onak diñoan soloan lez, sartu daike arerioak bedar txarren baten azia, alkar artu-ezifia.—Eskatu daiogun biotz-biotzez gure Jaunari, aldendu dagizala gure artetik olako bedar txarrak.

M E Z A

Sarrera. — Gurtu egizue Jaungoikoa, Aingeru guztiok; Sion'ek ori entzun ebanean, poztu egin zan; Juda'ko alabak be alaitu egin ziran.—Ps. Jauna da Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak.—Aintza.

Otoitza.—Zaindu gagizuz, Jauna, zeure etxeko seme lez; eta gure itxaropen bakarra zeure grazia dogun ezkerro, gorde gagizuz beti zeure laguntzaz. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoarentzat, 66 orri.

Koru-kanta. — Atzerriak bildur izango dautsoe zure izenari, Jauna; eta lurreko errege guztiak zure aintzari. — Jaunak Sion barrero egingo dau, ta an aundi-aundi agertuko da.

Aleluia, aleluia. Jauna da Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 13, 24-30).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari ipuin au esan eutsan: Zeruko erreñua, bere soloan azi ona erein eban gizonaren antzeko da. Baña morroiak lotan egozala, aren arerioa etorri ta gari-artean zoragaria (bedar txarra) erein, eta joan zan. Garia azi ta burutu zanean, zoragaria be agertu egin zan. Orduan, morroiak ugazabagana joan eta esan eutsoen: «Jauna, ez zenduan zure soloan azi ona erein? Nundik dau, ba, bedar txar ori?» Arek erantzun eutsen: «Nire arerioren batek egin dau ori.» Morroiak dirautsoe: «Joan eta atara dagigun, nai dozu?» Ta ugazabak esan eutsen: «Ez!, bedar txarra batzean, garia be batera atara ez dagizuen. Itzi biak igitaldiraño azten; eta orduan, igitariai* esango dautset: Batu egizue lenen zoragaria, ta lotu eskutetan erretako; garia, barriz, sabaian gorde».—*Kredo.*

Eskintza. — Jaunaren eskuak arrigarriak egin dauz; Jaunaren eskuak gora jaso nau. Ez naz ilgo, bizi baiño, ta Jaunaren egifiak iragarriko dodaz.

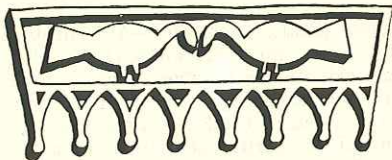
Opari-otoitza.—Bakezko opari au eskintzen dautsugu, Jauna: gure pekatuak errukitsu parkatu ta gure biotz aldakorrak zuzendu dagizuzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Guztiak arritzen ziran Jaungoikoaren agotik entzuten ebenaz.

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun, Sakramentu onek saritzat agintzen dauskun zerua lortu daiskula. Amaibagako.

* Igitari = segador.

ERREGEN OSTEKO 6'GARREN IGANDEA

2^{gn}. mailla. — Orlegiz

Sarri agertu dausku Jaunak bere almen eta indarra; ona emen gaur be, beste bein. Eta, Kristo'k sortua, asieran zugatz kaskar zanarren, laster egin zan tantai gerizatsu; bere adar guriz munduko erri guztiak artu ebazan, aldi gutxi barru. Elizaren zabaltze ta edesti (istori) dirditsu orrek dira, izan be, bere Sortzaillaren agiririk ederrenak. Ederto azaltzen dausku gaurko Barri Onak.

M E Z A

Sarrera. — Guntu egizue Jaungoikoa, Aingeru guztiok; Sion'ek ori entzun ebanean, poztu egin zan; Juda'ko alabak be alaitu egin ziran.—Ps. Jauna da Errege; poztu bedi lurra: alaitu bediz ugarte guztiak.—Aintza.

Otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek; beti zentzunezko dana gogoan erabillirik, berbaz eta egiñez, Zeuk nai dozuna egin daigula. Amabagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 1^{goa}: 1, 2-10).—Anaiok: Jaungoikoari zuekaitik beti eskerrak emoten diardugu, gure eskarietan eten bage gogoan zaituegula. Gogoratzen doguz gure Jaungoiko ta Aitarean aurrean, zuen sinismen-egintzak, zuen maitasun-lanak eta zuen itzaropenaren sendotasuna Jesukristo gure Jaunagan. Ba-dakigu, anaiok, Jaungoikoaren maituek, zelan aukeratu zenduezan; Barri Ona berbaz ba-

karrik ez geutsuen, ez, iragarri, mirarien bidez, Espiritu Santuaren indarrez eta itz eragikorrez baiño. Ba-dakizue zelan ekin geutsan zeuen onerako zuen artean. Eta zuok, estuadi gorrian Espiritu Santuagandiko pozez nik esandakoa (Barri Ona) arturik, geure ta Jaunaren jarraitzalle egin zintzazen; Mazedonia'ko ta Akaia'ko fededun guztien eredu izateraño. Izan be, Mazedonia'n eta Akaia'n, Jaungoikoaren itza zeuen bidez zabaldu zan, eta Jaungoikoaganako zuen sinistea bazter guztietara eldu da. Orretzaz ez dogu esatekorik. Zuen artean zelako abegi ona izan genduan, guztien agotan dabil, eta sasi-jaungoikoetatik Jaun egiazkoari jarraitzeko, ta Aren Seme Jesus (illen arketik Berak berbiztua), zerutik noiz jatsiko dan zain egoteko: datorren asarretik aldendu genduzana da-ta.

Koru-kanta. — Atzerriak bildur izango dautsoe zure izenari, Jauna; ta lurreko errege guztiak zure aintzari. Jaunak Sion barriro egin dau, ta an aundi-aundi agertuko da.

Aleluia, aleluia. Jauna da Errege; poztu bedi lurra, alaitu bediz ugarte guztiak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 13, 31-35). — Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeai ipuin au esan eutsen: «Zeruko erreñua, gizon batek eskuan artu ta bere solonan erein eban zerba-aziaren antzeko da. Azirik zeiena da berau; baiña azi ta gero, beste ortu-ari guztiak baiño aundiago da, ta zugatz (arbola) egiten da, ta zeruko txoriak jatsi ta aren adarretan jarten dira.» Beste ipuin bat be ekarri eutsen, esanaz: «Zeruko erreñua, emakume batek artu ta ora* guztia jagi arte, iru negurri-uruetan sartu eban legamiñaren antzeko da.» Guztiok ipuiñen bidez azaltzen eutsazan erriari Jesus'ek; eta ipuiñetan izan ezik, ez eutsen berba egiten, Igarleak esandako au bete zedin: «Nire agoa ipuiñetan zabalduko dot, eta lurra lur danetik ezkutuan dagozanak agertuko dodaz.»—*Kredo*.

Eskintza. — Jaunaren eskuak arrigarriak egin dauz; Jaunaren eskuak gora jaso nau; il ez, bizi egin-go naz, eta Jaunaren egiñak iragarriko dodaz.

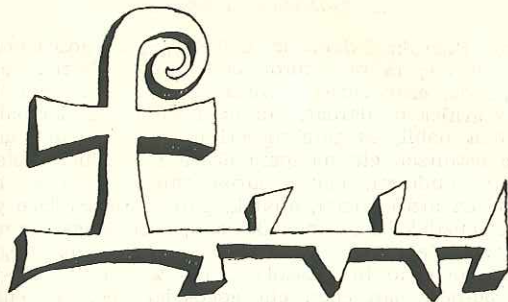
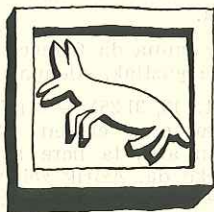
* Ora = masa (de pan).

Opari-otoitza. — Opari onek garbitu, barritu, zuzendu ta gorde gaizala, eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa, 455 orri.*

Jaunartzerakoa. — Guztiak arritzen ziran Jaungoikoaren agotik entzuten ebenaz.

Azken-otoitza. — Zerutiko atsegifnez janaritu garren ezkeru, eiguzu, Jauna, egiazko bizitza emoten dauskuna artzeko gogoa izan daigula beti. Amaibagako.

ZAZPI-ASTEKO IGANDEA

(Septuagesima)

2^{gn.} mailla. — Ubelez

Garizuma-aurrean gagoz, Jesukristo'ren eriotzarako gure biotzak gertetan asten garan egunetan. Gabon-osteko egun pozgarriak joan dira; orain, geure pekatuak atsekabez eta damuz gogoratzeke egunak datorriguz. Kristo'k bere odolaz erosiak gara, Berak bere Elizara ekarri ta emen bere mastegian lez jarriak. Ekin daigun zintzo lanari gure arimen mastegian.

Biblia.—Asiera, Gen.: 1, 1^{etik}, 2, 3ra, 2, 7^{tik} 3, 24ra; 4, 1-16.

MEZA

Sarrera. — Eriotz-lokarriak eta il-bearrezko minuriolak inguratu nenduen; baiña nire atsekabeen Jaunari egin neutsan dei, ta entzun eban nire deadarra bere etxe santutik.—Ps. Maite izango zaitut, Jauna, neure indarra zara-ta; Jauna da nire sendotasun, igesleku ta askatzaille.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza. — Entzun egizuz samurkiro, Jauna, zure erriaren eskariak; eta pekatu egifiaz bidez atsekabetuta gagozan ezkeru, zure izenaren gorapenerako, izan daigula zure errukia. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1^{goa}: 9, 24-27; 10, 1-5).—Anaiok: Ez dakizue nor-ariñagoka diardenak, guztiak arin egifarren, batek bakarrik jasoten dauala saria? Saria irabazi al dagizuen, abian joan

zaitze. Burrukari dana be, naikeri guztiai gosea emonik bizi da; ta ori, koroï ustelkorra irabaztearren; gu, barriz, ez-usteltzekoa irabaztera gabiltz. Neuk be neure arineketa daroat, eta ez noruzt ez dakidala; ukabilka nabil, ez gero aizeari ukabilka; neure gorputza astintzen eta menpera ekarten diardut: besteai irakatsi ondoren, neure burua galtzea jazo ez dakidan. Ez aitzu, arren, anaiok, gure gurasoai jazo yakenaz: guztiak izan ziran odeipean, guztiak igaro ziran itxasoz beste aldera, guztiak izan eben Moises'egaz batera odeipeko ta itxasoko bateoa; guztiak gogo-janari berbera jan eben eta gogo-edari berbera edan eben: (edan, barriz, ondotik joiakien arritik edaten eben; Arria, barriz, Kristo zan). Baiña euretariko gelenak ez ziran Jaungoikoaren gogotara ibilli.

Koru-kanta. — Bearrizan eta estualdietan Zeu zara gure laguntzaille; Zeugan dogu gure itxaropena; zure billa dabizanak, ez dozuz bertan-bera itziko, Jauna. Gaisoa ez da beti aztuta geldituko; ez da betiko ondatuko beartsuen itxaropena. Jagi, Jauna; ez bedi nausitu gizona.

Luzagarria. — Barren-barrenetik egiten dautsut dei, Jauna: entzun, Jauna, nire deadarra. Biurtu zure belarriok nire otoi-deira. Gure gaiztakeriak gogoan artzen ba'dozuz, Jauna, nor egongo da zutik zure aurrean, Jauna? Baiña Zu, Jaun ori, biotz-samur zara-ta, zeure legea dala bide, Zeugan dot nire itxaropena.

Aste-barruko Mezatan, ez da esaten Luzagarri'rik.

Barri Ona (Mat., 20, 1-16). — Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Zeruko erreñua, goizean-goiz bere mastegirako langille-billa urten zan etxejaunaren antzeko da. Eta eguneko denario (amarreko) bana agindurik, bialdu ebazan ara. Irugarren orduan barriri urten zanean, enparantzan alperkerian beste batzuk aurkitu ebazan; eta esan eutsen: «Zoaze zuek be nire mastira ta bidezkoa dana emongo dautsuet.» Joan ziran, ba. Seigarren eta bederatzigarren orduan urtenda, beste arenbeste egin eban. Azkenez, amaikagarren orduan urten zan, eta banaka batzuk lan bagarik ikusirik, esan eutsen: «Zetan zagoze or egun osoan ezer egiteke?» Areik esan eutsoen: «Inok ez gaitu aukeratu-ta...» Ugazabak esan eutsen: «Zoaze

zuek be nire mastegira.» Illunabarrean, ugazabak bere morroi-nagusiarri esan eutsan: «Langilleai dei egin eta egun-saria emon egiezu, azkenengoetatik asi ta lenengoetaraino.» Eldu ziran, bada, amaikagarren orduan etorriak, eta denario bana artu eben. Lenengoak be eldu ziran, zerbait geiago artuko ebelakoan; baiña areik be denario bana baiño ez eben artu. Artuaz batera, ugazabaren aurka (kontra) mor-mor asi ziran, esanez: «Egun bateko nekea ta beroa jasan (eroan) dogu guk; eta ordubete baiño lan egin ez dabenoak bardir'zen gozuz?» Baiña ugazabak, areitariko bati erantzunik, esan eutsan: «Adiskide, ez dautsut zuri okerrik egiten. Ez neutsun amarreko bat (denario bat) agindu? Artu egizu, ba, zeurea, ta zoaz; baiña azkenengo orri be, zeuri aña emon nai dautsat; ala, nai dodana ezin egin ete-daiket? Ala, ni zuzena nazalako, zure begia okerra izango ete-da?» Eraberean, azkenengoak lenengo izango dira, ta lenengoak azken: deituak asko dira-ta, baiña aukeratuak gutxi.—*Kredo.*

Eskintza. — Egoki da Jauna goratzea, ta Zure izenari, Jaungoiko, kantaka ekitea.

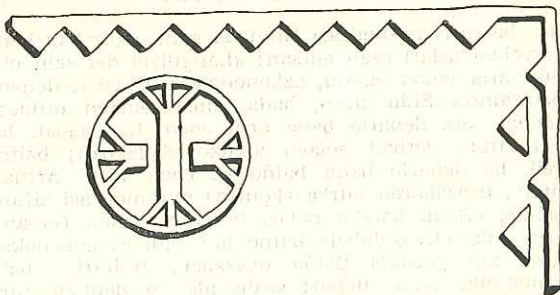
Opari-otoitza. — Gure oparigai ta eskariak artu dozuzan ezkerre, Jauna, garbitu gagizuz Opari onen bidez, eta entzun eiguzu biotz onez eskatzen dautsuguna. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa, 455 orri.*

Jauantzerakoa. — Argi egiozu zure arpegiaz zure morroi oni, ta salbau nagizu; Jauna, ez naz lotsaz geldituko, Zeuri dei egingo dautsut-eta.

Azken-otoitza. — Indartu beitez zure zintzoak, Jauna, zure Eukaristiaz; berau artuaz, beronen billa ibilli daitezala, ta billa ibilliaz, betiko artu dagiela. Amaibagako.

SEI-ASTEKO IGANDEA

(Sexagesima)

2^{gn}. maila. — Ubelez

Gaurko Meza Erroma'n, Paulo deunargan elizan esaten zan. Orrexegaitik dator Apostolu onen izena gaurko otoitzean, Epistolari batez be. Berak irakatsi daiskula Jaunaren zeruko aziari geure biotzetan lur ona eskintzen: Jaunaren itza gogotan artu ta geure ariman ereindako azi orri, frutu ugaria emonerazoten.

Biblia.—Asiera, Gen.: 6,5^{etik} 8,12^{ra}; 9, 1-17; 11, 1-9.

MEZA

Sarrera.—Jagi, Jauna; zegaitik zagoz lo? Jagi zaitetz, eta ez gaizuz jaurti betiko. Zegaitik gorde zure arpegia, ta gure atsekabeaz aztu? Sabela lurrari josita daukagu. Jagi, Jauna, lagun zakituz eta askatu gagituz. — Jauna, geure belarriz entzun dogu: geure gurasoak iragarri dauskuez zure arrigarriak.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Ikusten dozu, Jaungoikoa, gure alegin guztiak ez doguzala ezertzat; eiguizu biotz onez, Paulo atzerrien apostoluaren laguntzak indartu gaizala zoritxar guztietan. Amaibagaa.

Irakurgai. (S. Paulo'k Korinto'koai 2^{gna}.: 11, 19-33; 12, 1-9).—Anaiok: Zuek zentzuneko zareela, tentelak gogoz jasaten dozuez. Norbaitek azpiratzen ba' zaitue, naiz iruntsien, ostuten ba'dautsue, arrokeriz begiratzen ba'zaitue, naiz matraillakoak emoten ba' dautsuez, ondo eroaten dozue. Lotsaz difiot, orretan

makalak bai-gintzanan. Orraitiño, —zorakeriz dirautsuet gero—, iñok ezertzaz bere burua jaso ba'daiket, neuk be ba-daiket. Eurak Ebertar dirala? Bai neu be. Eurak israeldar? Neu be bai. Abraham'en jatorriko dirala? Bai neu be. Kristo'ren alde diarduela? Zorakeritxo bat esateko, nik askozaz geiago: ni neke geiagotan izan naz, giltzapean geiagotan egon naz, zigorkada geiago artu dodaz, ilteko arriskua geiagotan ikusi dot. Judarrakandik bost aldiz berrogei zigorkadak (bat gutxiago) artu dodaz (1). Irutan zigortu nabe, bein arrika egin eusten; itxas-ontzia iru bidar ondatu yat, itxas-erdian gabez eta egunez ito-zorian nintzala. Joan-etorri askotan aurkitu naz; ibaien arriskueta, lapur-arriskuan, erritarren aldetik arriskuan, atzerri-tarren aldetik arriskuan, urietan arriskuan, basoan arriskuan, itxasoan arriskuan, guzurrezko senideen etxean arriskuan. Nik ikusi dodazan izerdi ta nekeak, nire lo galduak, nire gose, egarri, sarri, sarrau utsean, jatekorik ez jaztekorik ez nebala! Onetzaz gañera, neure eguneroko lana, eliza guztien ardura izatea da. Nor geisotzen da, ni be geisotzen ez nazala? Nor jausten da, ni erreten ez nazala? Ezetan arrotzekotan, neurre makaltasunari dagokionez arrotuko naz. Jesukristo geure Jaunaren Jaungoiko ta Aitak, betiko bedeinkatua danak, ba-daki guzurrik ez difiodana. Damasko'n Areta erregeren orde z erriburu zanak, ni lotu nairik, urian zaintzailleak jarri ebazan; baiña otzara baten sartuta, leotik uriko ormetatik beera eratsi nenduen, eta orrelaxe egin neban iges arein eskuetatik. Egoki ez danarren, arrotzekotan, Jaunak emondako ikuskizun eta argialdiak aitatuko neukez. Ezagutzen dot gizon bat Kristo'gan, orain amalau urte zeru gonerario jaso izan zana. (Ori gorputzez ala gorputz bagarik jazo ete-yakon, Jaungoikoak daki, nik ez.) Ba-datik, gañera, alako gizona Paradisura eroan ebela (gorputzez ala gorputz бага Jaungoikoak daki, nik ez); eta an iñok ezin esanalako itz sakonak entzun ebazala. Alako gizonaz, bai, arrotuko naz; baiña neurerik ez dot ezer arrotzekorik, neure makaltasuna izan ezik. Arrotu nai ba'nengi be, ez nintzake zoroa izango, egia esango neuke-ta. Bego ori, ostera, norbaitek nigan

(1) Berrogei zigorkada ziran geien emon zeitekezanak, eta geiago ez emoteko, 39^{garrenean} gelditzen ziran.

ikusi edo nitzaz entzun daikena baiño aundiagotzat artu ez nagian. Eta orrenbesteko ikuskizunez arrotu ez nadin, ezten bat daroat neure aragian josirik, Satanas'en aingeru batek biadluta, beti matraillakoak emon daistazan. Orregaitik, iru bidar eskatu neutsan Jaunari, alakoa nigandik kentzeko; baiña auxe erantzun eustan: «Naiko dozu neure grazia eukitea, nire indarra makalaldian agertzen da-ta.» Beraz, neure makaltasunaz poztuko naz, Kristo'ren indarra neugan izan dadin.

Koru-kanta.—Jakin begie guztiak, zure izena «Jaungoiko» dana: Zeu bakarrik Jaungoiko mundu osoan. Erabili egizuz, ene Jaungoiko, txirringa bat lez, eta aizeak orbela lez.

Luzagarria.—Lurrari eragifilik, Jauna, ikara baten jarri zenduan. Osatu egizuz aren zauriak, kili-koloka dabil-eta. Gezietatik* iges egin dagien, eta zure auke-ratuak askatu daitezcan.

Aste-barruko Mezatan, ez da Luzagarririk esaten.

Barri Ona (Luk., 8, 4-15).—Aldi aretan, urietatik etorritako gizatalde aundiak Jesus'en ondoan batu ziran baten, Jesus'ek ipuin au esan eutsen: «Gizon bat ereiten urten zan; eta ereitean, azi batzuk bide-ondora jausi ziran, eta zapaldu ta egaztiak jan egin ebezan. Beste batzuk arri-arteon jausi ziran, eta erne ziraneko, igartu egin ziran, euririk ez eben artzen-eta. Beste batzuk, arantzartean jausi ziran; eta arekaz azi ziran arantzak, ito egin ebezan. Besteak, barriz, lur onean jausi ziran; eta erne ondoren, bateko eun emon eben.» Au esanda, deadarka esan eutsen: «Entzuteko entzumenik dagianak, entzun begi.» Ikasleak, barriz, ipuin onek zer adierazo zekian itandu eutsoen. Eta Jesus'ek esan eutsen: «Jaungoikoaren erriko ezkutua ezagutzeko aukeratuak zaree; besteai, barriz, ipuifetan iraksten dautset: ikusirik, ikusi ez dagien, eta entzunaren, entzun ez dagien. Emen, ba, ipuin onek adierazoten dauana: Azia, Jaungoikoaren itza da; bide-ondoa jausitakoak, Jaungoikoaren itza entzun dabena dira; baiña txerrenak, etorrita, arein biotzean ereindakoa kendu egiten dautse, sinistu ezkeru, gaiz-

* Gezi = dardo.

katu (salbau) ez daitezcan. Arriartean ereindakoa, itza entzun eta bereala pozik artzen dauan entzulea da; baiña zusterrik ez dauko-ta, apur baten sinistuarren, zirikaldi (edo tentaziño) aldian atzeruntz egiten dabe. Arantza-arteon jausitako azia, Jaungoikoaren itza entzun dabena dira; baiña bizitza onetako ardura, aberastasan eta atsegifiak ito egiten dabe, ta bein be ez dabe ezer emoten. Lur onean jausiak, ostera, itza gogorik onenaz entzun eta gordeten dabena dira, ta oneik- ekiñez-ekiñez arnaria (frutua) dakarre.»—*Kredo.*

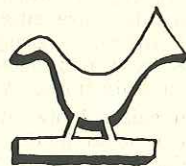
Eskintza.—Indartu egizuz nire oñiak zure bideetan, alboraka ibilli ez daitezcan; makurtu egizu zure entzumen ta entzun nire eskariak. Agertu egizu zure ontasuna, zeugan itxaroten dabena onik ataraten dozu-ta.

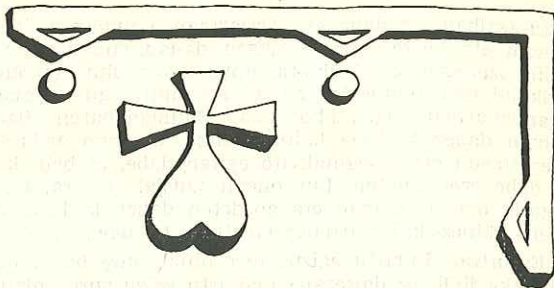
Opari-otoitza.—Eskiñi dautsugun opari onek, Jauna, bizkortu ta indartu gaizala beti. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-eguneko*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaungoikoaren altarara igoko naz, nire gaztetasuna alaitzen dauan Jaungoikoagana.

Azken-otoitza.—Apal-apalik eskatzen dautsugu Jaungoiko alguztidun orri! Eukaristiaz janaritu gaituzunok, oitura onez eta egoki otseindu zagiguzala. Amaibagako.

BOST-ASTEKO IGANDEA

(Quinquagésima)

2^{gn}. maila. — Ubelez

Zelan erosi ta salbau gaitu Kristo'k? Bere oñaze ta neke-miñez, bere eriotza ta berbizkondeaz; orixe da gaurko Mezak gure begien aurrean jarten dauana. Ara, an urriñean, Pazko-eguna; arako bidea, Garizuma, aldazgora lez daukagu. «Ba-goaz Jerusalem'go bidean gorra». Jerusalem'era joatea, Israelarrentzat igotea zan. Aruntz igoteko, gogo beroa, sinismena, itxaropena ta, batez be, maitasuna bear.

Biblia.—Asiera, Gen.: 11, 31^{etik} 19, 9ra; 13, 1-18; 14, 18^{tik} 15, 6ra; 17, 1-21; 18, 1-15; 22-23; 21, 1-8; 24.

M E Z A

Sarrera.—Izan zakidaz beti, Jaungoiko, zaindari ta igesleku, salbau nagizun; nire indarra ta laguntza Zeu zara-ta; zure izenagaitik nire zuzendari izango zara, ta Zeuk eutsiko daustazu. — Zeugan jarri dot, Jauna, nire itxaropena, ta ez naz lotsatuko: salbau ta askatu nagizu zure zuzentasunaz.—Aintza.

Otoitza.—Entzun egizuz biotz onez, Jauna, gure eskariak; eta pekatuen lokarrietatik askaturik, zoritxar guztitik gorde gagizuz. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2^{gna}.: 13, 1-13). — Anaiok: Gizon-angeruen izkuntza (berbeta) guztiak jakinarren, maitasunik ez ba'neu, nire berbak kanpai-durunda edo arran-otsa lez izango litzakez. Eta igarleen ikusmena euki, ta ezkutapen eta jakitoke guztiak jakin, eta mendiak leku batetik bestera aldatzeko besteko sinismena eukiarren, maitasunik ez

ba'neu, ezetako be ez litzakit. Maitasuna barru-zabal da, biotz-bera da. Maitasunak ez dau bekaitzik*, ez dau aundi-usterik, ez arrokeririk, ez asko-nairik; maitasuna ez da berekoi, ez da asarratzen; maitasunak ez dau susmo txarrik egiten, ez dau gaiztakerian gogorik artzen, egian dau bere atsegiña; guztia alde onera bota, guztia sinistu, guztia itxaron eta guztia jasaten (ondo eroaten) dau. Maitasunaren aldia iñoliz be ez da igaroko. Ikarleen doaia galdu egingo da, izkuntzak isildu egingo dira, jakintza be itzungi (amatau) egingo da. Gure jakituria ta gure igarmena erdizkakoak izanik, osotasuna etorri daitenean, erdizkako zana utsera joango da. Olantxe, neuk be, ume nintzala, ume-antzera berba egiten neban, ume-antzera uste izaten neban, ume-antzera asmatzen neban. Baiña egin nintzanean, umekeriak alde batera itzi nebazan. Orain izpilluz eta laño artean lez ikusten dogu; baiña gero, arpegiz-arpegi. Orain Jauna erdizka ezagutzen dot; gero, barriz, neu ezagutzen nazanez ezagutuko dot. Orain, sinismena, itxaropena ta maitasuna irauten dabe; ta eurotan nagusiena, maitasuna.

Koru-kanta.—Zeu zara bakarrik mirarigille, Jaungoiko; atzerriai zeure indarra erakutsi zeutsen. Zeure besoaz askatu zenduan zure erria, Israel'en eta Jose'ren semeak.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, erri guztiok; jarri bediz pozik Aren menpeko. Sartu bediz pozez beretik Aren aurrera; jakin egizue Jauna dana Jaungoiko. Berak egin gaitu, ta ez geuk; Aren erri gara ta artaldeko ardi.

Barri Ona (Luk., 18, 31-43).—Aldi aretan, Jesus'ek amabi Apostoluak Beragaz arturik, auxe esan eutsen: «Begira: Jerusalem'era igoten goaz, eta Gizasemeari buruz Igarleak idatzi daben guztia beteko da. Izan be, atzeritarren eskuetan itziko dabe, iraindu ta zigorkadaz astinduko dabe ta txistua botako dautsoe; ta astinduo ondoren, il egingo dabe. Baiña irugarren egunean, biztu egingo da.» Areik, barriz, ez eben ezer be ulertu; izkera au areintzat estalduta egoan, eta Jesus'en esanai ez eutsen antzik emon. Onetan, Jeriko-ondora eltzean, itsu bat egoan bide-baztarrean, eskean.

* Bekaitz = envidia.

Eta andik igaroten zan gizataldea somau ebanean, zer ete-zeitekean itandu eban. Eta Jesus Nazaretarra igaroten zala esan eutsoen. Orduan, deadarka esan eban: «Jesus, Dabid'en Seme ori, erruki zakidaz!» Aurretik joiazanak, isilik egoteko zirautsoen. Baiña arek gero ta deadar aundiagoz iñoan: «Dabid'en Seme ori, erruki zakidaz!» Jesus gelditu egin zan, eta itsua bere aurrera ekarteko agindu eban. Urreratu yakonean, itandu eutsan: «Zer nai dozu egin dagitzudan?» Eta arek erantzun eutsan: «Jauna, ikusi dagidala.» Ta Jesus'ek esan eutsan: «Ikusi egizu, ba; zeure sinismenak osatu zaitu.» Ta berealaxe ikusi eban eta Jesus'i jarraitu eutsan, Jaungoikoa goratuez. Eta erri guztiak be, au ikusirik, Jaungoikoa goratu eban.—*Kredo*

Eskintza.—Bedeinkatua Zu, Jauna; irakatsi egidazu zure aginduak; zure agoko lege guztiak neure ezpanakaz iragarten dodaz.

Opari-otoitza.—Opari onek, Jauna, garbitu dagizala gure pekatuak eta santutu zure morroion gorputz-ari-mak, opari au bear dan leze egin daigun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun-egunekoa, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jan eta asetu egin ziran, eta Jaunak arein guraria bete egin eban; gura aiña izan eban.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, zeruko janaria artu dogun ezkerre, ezbear guztietarako indarra emon daiskula. Amaibagako.

GARIZUMA

AUTS-EGUAZTENA

1^ogo. mailla. — Gorritz

Antxiña, garizuman oben-nekea (edo penitentzia) bete bear eben pakatari garbatuak, gaurko egunez artzen eben auts bedeinkatua. Orain ez dogu Eliza Ama ain zorrotza. Alan be, ekandu eder a gogoratzearren, autsa jarten dau eliztarren buru-gaifnean. — Sorburu ta azkena dakarskuz gogora, auxe dirauskula: «Gomuta zaitetz, gizon; autsa zara, ta auts biutuko zara». Bai; naiz-ta eder-galantak izan gure gorputzok, egunen baten auts biurtuko dira, ustel, atsitu, ar zikin. Il egingo gara. Alan eta guzti be, eriotzaz ez da guztia amaituko; gizona, gorputz eta arima da: ta au, arimea, illeziaña da, betiko bizi izango da. Edo betiko zorionetan, edo amaibagako oiñazetan. Gizonak zer nai, ta axe emongo yako: eriotza edo bizitza aukeratzea bere eskuetan dago-ta.

AUTS-ONESPENA

Kanta-gaia.—Entzun gagizuz, Jauna, zure errukia samurra da-ta: begira guri, arren, oso biotz-bigun zara-ta.—*Ps.* Gorde nagizu, ene Jaungoikoa, atsekabe-urak arimaraiño sartu yataz-ta.—*Aintza Aitari...* Entzun gagizuz...

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra! Par-katu pekatari damutuai, artu samurkiro delez dago-kizuzanak; eta bialdu egizu zerutik Aingeru deuna, auts au bedeinkatu † ta santutu † dagian: zure izen santua apal-apalik deitzen daben guztientzat osasun-garri izan daiten: baita euren burua, barruak difio-tsenez, pekararitatz artzen dabentzat, eta zure jaungoikozko erruki-aurrean euren gaiztakeriakaitik negar egiten dabentzat, edo zure erruki samurra arduraz eskatzen dabentzat. Egizu, arren, zure izen santua-ri dei egiten dautsen ezkerre, auts au buruan artzen daben guztiak lortu dagiela pekatuen parkamena, gorputzeko osasuna ta arimako laguntza. Kristo gure Jau-raren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Eriotza bagarik, pekatarien garbaia (damua) nai dozun Jaungoikoa: ikusi egizu biotz onez gizonaren argaltasuna; eta auts au, apaltasun-ezau-garriz eta parkamena lortzearren, buruan artu nai dogun ezker, ona zara-ta, bedeinkatu † egizu: auts garala ta geure gaiztakeriaren zigorrez auts biurtuko garala gogoraturik, zure errukiaren bidez pekatu guztien parkamena ta damu dirana! agindutako sariak eskuratu daiguzan, Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Apaltasunaz biguntzen eta damuaz baketzen zaran Jaungoikoa: entzun biotz onez gure eskariak; eta zure menpekoen buruak auts au artu dagienean, isuri egiezu samurkiro zure graziako onespena, damu-gogoz bete ta zuzen eskatzen dasena emon dagiezun, eta emon dautsezuzan graziak beti sendo ta garbi izan dagiezan eurakan. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Jaungoiko algutzidun eta betikorra! Auts ez eta zurdatzez* damua agertu eben Ninibe'tarrai pekatuen perkamena emon zeutsen ezker, egizu biotz onez: arein antzera eginik, jadetsi daigula guk be parkamena. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Orain, abadeak intzentzia ipinten dau intzentzu-ontzian; eta autsa iru aldiz urez txipristindu ondoren, «Asperges me» esanez, beste irutan lurruntzen dau. Gero, abadeak bekokietan autsa ezarten dau, bakoitzari dirautsala:

GOMUTAU ZAITEZ, GIZON: AUTSA ZARA TA AUTS BIURTUKO ZARA

Bitartean, korukoak Kanta-gai edo Antifona oneik abesten dabez:

1^ogo. Kanta-gaia.—Jantzia aldatu daigun; autsez eta zurdatzez estaldu gaitezan; eta negar egin daigun Jaunaren aurrean, gure Jaungoikoa gure pekatuak parkatzeko guztiz errukiorra da-ta.

2^ogn. Kanta-gaia.—Ateaurre ta altara bitartean Jaunaren otsein abadeak negar egingo dabe, esanez:

* Zurdatz = cilicio.

Parkatu, Jauna, parkatu zure erriari; ta goratzen zaituenen agoak ez egizuz itxi, Jauna.

Ezjakiñez pekatu egin dogunok, jo daigun obeamora; eriotz-egunak bat-batean arturik, garbairako (damutzeko) astia nai izanarren, aurkitu ezinik gelditu ez gaitezan.*Entzun gagizuz, Jauna, ta erruki zaxkiguz, Zeuri egin dautsugu pekatu-ta. Lagun zaxkiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagatik, gorde gagizuz.*Entzun gagizuz, Jauna... Aintza Aitari...*Entzun gagizuz, Jauna...

Eliztar guztiai autsa ipiñita gero, abadeak auxe diño:

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Asi dagigula, Jauna, kristau-gudaritza barau santuen bidez: arerio gaiztoen aurka burrukan ekitean, garbitasunaren laguntzak zaindu gagizab. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

MEZA

Sarrera.—Guztien erruki zara, Jauna, ta egindako ezer be ez dozu gorrotatzen; gizonen pekatuak ez-ikusi egiten dozuz, damu izan ezker beintzat, eta parkatu egiten dautsezuz, gure Jaun eta Jaungoikoa Zeu zara-ta. — Erruki zakidaz, ene Jaungoiko: nire ari-mak Zeugan itxaroten dau-ta.—Aintza.

Otoitza.—Zure zintzoak, Jauna, baraualdi agurgarri au gogoz asi ta gartsu burutu dagiela. Amabagako.

Irakurgaia (Joel., 2, 12-19).—Auxe diño Jaunak: Biotz-biotzez biurtu zaitetze Nigana, barau, negar eta antsiz. Urratu egizuez zuen biotzak, eta ez zuen jantziak, eta biurtu zaitetze zeuen Jaungoiko Jaunagana: samur eta errukior, eroapen aundikoa ta biguna, ta zigortzen nekeza dozue-ta. Nok daki zuekana biurtuko dan eta parkatuko dauan, eta bere ondoren onespena itziko dauan, zeuen Jungoiko Jaunari opariak eta garbiketak eskini dagiozuezan? Jo adarra Sion'en; iragarri baraualdi deuna; deitu batzarrera, batu erria; bedeinkatu batzarrera; ume ta ugatz-seiñak be alkarganatu; urten bedi senarra bere etzalekutik eta emaztea bere ezkon-ogetik. Ateaurre ta altara bitartean Jau-

naren otsein abadeak negar egingo dabe, esanez: Parkatu, Jauna, parkatu zure erriari; ez egizu lotsagarritan itzi zeure jarauntsia*, atzerritarren menpean jarririk. Zegatik diñoe errietan: Nun dabe euren Jaungoikoa? Baiña begi maitekorrez begiratu eban Jaunak bere lurra, ta erriari parkatu egin eutsan. Eta Jaunak auxe erantzun eutsan bere erriari: Neuk bialduko dautsuet garia, ardaoa ta orioa, ta asetuko zaree; ta ez zaituet geiago errien lotsagarri itzikio. Auxe diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Erruki zakidaz, ene Jaungoiko!, erruki zakidaz: nire arimak Zeugan itxaroten dau-ta. Zerutik bialdu eban laguntza, ta onik atara nenduan; lotsaz bete ebazan ni zapaltzen nenduenak.

Luzagarria.—Jauna, ez gaizuz erabilli egindako pekatuen negurriz, ezta gure gaiztakeria! dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure atxiñako pekatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zurre errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen*). Lagun Zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; parkatu eiguezuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Mat., 6, 16-21).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleak auxe esan eutsen: Barau egin dagizue-nean, ez jarri itun, azalutsak lez; gizonak barauzale agertzeko, arpegiak makaltzen dabez-ta. Benetan diratsuet: artu eban euren saria. Zuk, barriz, barau egin dagizue-nean, usaindu egizu zure burua ta garbitu anpegia, gizonak barauzale ez agertzeko, isillean dan zure Aitari baiño; ta isillean ikusten dauan zure Aitak ordaiña emongo dautsu. Ez batu ogasunik lur onetan: ugarrak eta sitsak ondatu, ta lapurrak zulatu ta ostu egiten dabez-ta. Ogasunak, ostera, zeruan batu egizuez zuentzat: ez dago an ugarrik ez sitsik ondatzeko, ezta zulatzeko ta ostuteko lapurrik be. Zuen ogasuna dagizuen tokian, biotza be antxe izango dozue-ta.

Esquintza.—Goratuko zaitut, Jauna, gora jaso nozu-ta; nire lepotik barre egiten arerioak ez dautsezu itzi-ta; Zeuri, Jauna, egin neutsun dei, ta Zuk osatu egin nenduzun.

* Jarauntsi = herencia.

Opari-otoitza.—Bear dan lez gertau gaitetzala, Jauna, oparigai oneik eskintzeko; eurokaz emoten dautsugu asiera baraualdi santu oni-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri., *Nekaldiko iganderarte*.

Jaunartzerakoa.—Jaunaren legea gau ta egun gogotan izan dagianak, bere frutua aldi egokian ekarriko dau.

Azken-otoitza.—Indartu gagiz, Jauna, artutako Eukaristiak: gure barauak zuri atsegin izan dakizuzan eta guri osasungarri izan dakiguzan. Amaibagako.

Garizuma-eguneko Mezetan, azkenengo Azken-otoitz ondoren, erriaren aldeko Otoitz bat esaten da, egun bakoitzari dagokiona.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun: Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Entzun errukior, Jauna, zure aurrean auzpeze dagozanoi; ta jaungoikozko janariz bizkortu diranok, beti zeruko laguntzaz indartu daitezala. Amaibagako.

AUTS-EGUN ONDOKO EGUENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

M E Z A

Sarrera.—Jaunari dei egin neutsanean, entzun egin eustan, eta inguratzen nenduen arerioakandik askatu egin nenduan; eta gizaldiak baiño lenagotik dan eta betiko irauten dauanak, zapalduta itzi ebazan. Itzi egizu Jaunaren eskuetan zure asmo-arazoa, ta Berak zainduko zaitu. — Entzun, Jauna, nire otoiña, ta ez egizu alboratu nire eskaria: aditu ta entzun nagizu.—Aintza.

Otoitza.—Erruak iraindu ta garbaiak (damuak) baketzen zaituan Jaungoikoa: begiratu belauniko dagoan zure erriaren eskariak, eta urrindu gogandik pekatuakaitik irabazi dogun zure asarrearen zigorra. Amaibagako.

Irakurgaiak (Isaias, 38, 1-6).—Egun areitan, Ezekias il-zorian egoan, geisorik; eta Isaias igarleak, Amos'en semeak, a ikustera joanik, auxe esan eutsan: "Auxe diño, Jaunak: atondu egizu zure etxea, il egin-

go zara ta ez zara bizi izango-ta.» Ezekias'ek, arpegia ormaruntz bihurturik, Jaunari otoi egin eutsan, esanez: «Gomutau zaitetz, arren, Jauna, egizale ta biotz-zintzo izan nazala zure aurrean, eta zure begiai on yakena baiño ez dodala egin.» Eta zotin garratzak isuri ebazan. Orduan, Jaunak Isaias'i auxe esan eutsan: «Zoaz, eta esan egiozu Ezekias'i: «Auxe diño Jaunak, zure Aita Dabid'en Jaungoikoak: entzun dot zure eskaria, ta ikusi dodaz zure malkoak. Entzun, ba: zure bizitza-egunak amabost urte luzatuko dodaz, eta zu ta uri au Asiri'tarren erregeren eskuetatik atara egingo zaituet; Neuk zainduko dot uri au, diño Jaun alguztidunak.»

Koru-kanta.—Itzi egizu Jaunaren eskuetan zure asmo-arazoa, ta Berak zainduko zaitu. Jaunari dei egin neutsanean, entzun egin eustan, eta inguratzen nenduen arerioakandik askatu egin nenduan.

Barri Ona (Mat., 8, 5-13).—Aldi aretan, Jesus Kafarnaum'en sartu zanean, eunburu (1) bat urreratu yakon, erreguz eskatzen eutsala: «Jauna, nire morroia elbarrituta* ogean datza etxean, oiñaze gorritan.» Jesus'ek esan eutsan: «Joango nakio ta osatuko dot.» Eunburuak erantzun eta esan eutsan: «Jauna, ez naz ni nor Zu nire etxera etorri zaitetzan; baiña esan egizu itz bakar bat, eta nire morroia osatuko da. Neuk be, iñoren menpeko izanarren, ba-daukadaz gudarriak nire agindupean; eta bati «oa!» dirautsat, eta ba-doa; besteari «ator!», eta ba-dator; eta nire morroiarri «au egik», eta egin egiten dau.» Au entzutean, Jesus arritu egin zan, eta jarraitzen etsoenakana buhurturik, esan eutsen: «Benetan dirautsuet: ez dot onenbesteko sinisimenik Israel'en aurkitu. Ba-dirautsuet, barriz: asko ta asko etorriko dira iparralde ta eguzki-sartzaldetik, ta Abraham, Isaak eta Jakob'egaz jarriko dira maian zeruko erreñuan; erriko semeak, ostera, kanpoko illunpetara jaurtiak izango dira. An izango da negarra ta agin-karraskada!» Gero, Jesus'ek eunburuari esan eutsan: «Zoaz, ta jazo bekizu sinistu dozunez.» Eta ordu aretantxe osatu zan morroia.

(1) Eunburu: eun gudariren buru edo nagusi zana.

* Elbarri: parálitico.

Eskintza.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna; zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko, ez naz lotsatuko. Ez naitela arerioen lotsagarri izan; zeugan uste ona izan dagienak, ez dira galduko-ta.

Opari-otoitza.—Atsegiñez ikusi egizuz, Jauna, aurreko oparigaok: gure oneraspena sendotu te gure osasuna indartu dagien. Amaibagako.

Kanon-aurrea.—*Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Ontzat artuko dozuz, Jauna al-tara-ganean ipiñi dautsuguzan zuzentasunezko oparia, cparigaiak eta erre-opariak.

Azken-otoitza.—Zeruko graziaren onespina artu dogun ezkerero, apal-apal eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: auxe berau sakramentuaren egikai* denez, zerurako osangarri be izan dakigula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu bu-ruok Jaungoikoaren aurrean.—Parkatu, Jauna, parkatu zure erriari: bear dauan lako zigorra arturik, zure errukian arnasa artu dagian. Amaibagako.

AUTS-EGUN ONDOKO BARIKUA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Entzun nau Jaunak, eta errukitu da nitaz; Jauna neure laguntzaille egin da. — Goratu-ko zaitut, Jauna, gora jaso nozu-ta; nire lepotik barre egiten arerioai ez dautsezu itzi-ta.—Aintza.

Otoitza.—Asi doguzan barauok, Jauna, indar samurrez lagundu egizuz: gorputzez egiten dogun okela-izte au, biotz zintzoz be bete daigun. Amaibagako.

Irakurgala (Isaias, 58, 1-6).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Deadar egin eten бага; turuta antzera jaso zure abotsa; ta iragarri nire erriari bere gaiztakeriak eta Jakob'en etxeari bere uts-egiñak. Egun oro dator-kidaz billa, ta neure bideak jakin nai dabez, zuzen jokatu ta euren Jaungoikoaren legea bertanbera itzi ez ba'lebe lez. Epai zuzenak eskatzen dautez, ta Jaungoikoagana urreratu nai dabe. Auxe diñoe: «Zegaitik egin dogu barau, ta ez zara konturatu? Guk

* Egikai: causa.

geure buruak beeratu, ta Zuk ez jeramonik egin?". Barau egiten dozuen egunean, zeuen arazoetan diarduzue, ta zuen zordun guztiak estutu egiten dozue. Zuen barauetan, auzi ta eztabaidetara zoaze, ta erruki бага ukabilkada ederrak emoten dautsazue edonori. Ez egin baraurik gaur arte lez, zuen deadarra an g'ian ertzun daiten nai ba'dozue. Egun baten gizonak bere arima nekatzea ete-da Nik gura dodan baraua? Zuma antzera burua makurtzea? Zakuaz ta autsaz etzutea? Orri deritzazue barau, ta Jaunaren gogoiako eguna? Auxe da Nik nai dodan baraua, diño Jaunak: Bidebagezko kateak eten, estuntza zapalkorrak ausi, menpean dagozanak askatu, buztarri guztiak kendu. Gose danari zeure ogitik emon; beartsu ta aterpe bagakoak zeure etxean artu; billoisik dagoana jantzi; zeure anaiari abegi ona egin. Orrela, egunsentia legez argi egingo dozu, ta laster etorriko yatzu osasuna. Zeure aurrean joango da zuzentasuna, ta Jaunaren argitasunak inguratuko zaitu. Orduan, dei egingo dozu, ta Jaunak entzun egingo zaitu: zuk dei egin, eta Jaunak auxe erantzungo dautsu: "Emen nago", zure Jaungoiko Jaun errukitsua naz-ta.

Koru-kanta.—Gauza bat eskatu dautsat Jaunari, ta auxe gura dot; Jaunaren etxean bizi nadilla. Jaunaren atsegiña ikusteko, ta Aren etxe deunaren babespean bizi izateko.

Luzagarria: Jauna, ez gaizuz erabilli, 98 orri.

Barri Ona (Mat., 5, 43-48; 6, 1-4).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Entzun dozue esanda dagoala: «Geidea (lagun-urkoa) maite egizu, ta arerioari gorroto izan egiozu.» Nik, barriz, ba-dirautsuet: zure arerioak maite egizue; gorroto dautsuenal, on egizue, ta ezetsi ta iraintzen zaituen alde otoi egizue: Bere eguzkia on eta gaiztoen gaiñera atara, ta euria on eta gaiztoen gaiñera eratorren dauan Goiko Aitaren seme izan zaitzen. Baiña maite zaituenak bakarrik maite ba'dozue, zein sari izango dozue? Zergariak* eurak be ez ete-dabe ori egiten? Eta anaiak bakarrik agur egiten ba'dautsazue, zer egiten dozue gelegikorik? Atzerritarrak eurak be ez ete-dabe ori egiten? Beraz, oso-osoak izan zaitze, zuen

* Zergari: publicano.

Goiko Aita osoa danez. Ez egin, gero, egite onak gizonen aurrean, oneik ikusi zagiezan!; bestela, zuen Goiko Aitarenean ez dozue saririk izango. Beraz, limosna egin dagizunean, ez atara aurretik turuta-otsik, azalutsak sinagoetan (batzar-tokietan) eta kaletan oi dabenez, gizonak goratu dagiezan. Benetan dirautsuet: artu eben euren saria. Zuk, barriz, limosna egin dagizunean, ez dagiala jakin zure ezker'ak, zure eskumak egin dagiana, zure limosna ixillean izan çadin; eta ixillean ikusten dauan zure Aitak ordaiña emongo dautsu.

Eskintza.—Biztu nagizu, Jauna, zure itzaren bidez, zure aginduak ezagutu dagidazan.

Opari-otoitza.—Garizumako barauen bidez eskintzen dautsugun opari onek, Jauna, gure arimak gogoko egin dagituzala ta gure barau-nekea obeto beleteko indarra emon daiskula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Otseindu egizue Jauna begirunez, ta ikaraz Beragan poztu zaitze; artu egizue Aren legea, bide zuzenetik aldendu ez zaitzen.

Azken-otoitza.—Isuri egiguzu, Jauna, zure maitasun-gogoa; zerutiko ogi berberaz janaritu gozuzanok, zure errukiz alkartasunean bizi gaitazan. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruko Jaungoikoaren aurrean.—Gorde egizu, Jauna, zure erria, ta garbitu samurkiro bere pekatu guztietatik; gaiztakeriren batek aspizatzen ez ba'dau, zoritzarrak ez dautso kalterik egingo-ta. Amaibagako.

AUTS-EGUN ONDOKO LARUNBATA

3^{gn.} maila. — *Ubelez*

Sarrera.—Entzun nau Jaunak, ta errukitu daitzaz; Jauna nire laguntzaille egin da.—Goratuko zaitut, Jauna, gora jaso nozu-ta; nire lepotik arerioai barre egiten ez dautsezu itzi-ta.—Aintza.

Otoitza.—Entzun egizuz, Jauna, gure eskariak; eta baraualdi au gure gorputz-arimen osasunerako jarria dan ezker, gogo onez ospatu dagigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Isaias, 58, 7-11).—Auxe diño Jaunak: Estukuntza*, esku-zemak* eta irain-itzak zugandik urrun jaurti ba'dagizuz; gose danari zure barrua zabaldu ta atsekabetuari biotza poztu ba'dagiozu, illunpean argia sortuko yatzu, ta zure illunpea eguerdi biurtuko da. Jaunak betiko bakea emongo dautsu, ta zure barrena argiz beteko da; zure azurrak indartu egingo dauz; eta baratz (ortu) bustia lez izango zara, ta legortzen ez dan iturria lez. Eta antxiñako etxe-ondarrak barrero egingo dozuz, eta lengo aldietako oiñarriak jaso egingo dozuz; arresi-eregille ta bakezko bide-egille dei egingo dautsue. Zapatuan zure oiñik ez ba'dabil, eta nire egun santuan zeure gogorik ez ba'dozu, zapatua atsedentzat eta Jaunaren aintzarako jai aritzen ba'dozu, joan-etorriak, saldu-erosteak eta barriketak itzirik, orduantxe izango dozu atsegin osoa Jaunagan, eta lurralde guztien gainetik jasoko zaitut eta Jakob zure aitaren maian janarituko zaitut. Jaunaren agoak diño au.

Koru-kanta.—Gauza bat eskatu dautsat Jaunari, ta auxe gura dot; Jaunaren etxean bizi nadilla. Jaunaren atsegiña ikusteko, ta Aren etxe deunaren babspean bizi izateko.

Barri Ona (Mark., 6, 47-56).—Aldi aretan, berandu zala, ontzia itxaserdian zan, eta Jesus legorrean, bakkarik. Eta aizea aurretik etorkiela, ta Jesus'ek txalupakoak arraunka nekaturik ikustean, laugarren gau-aldian-edo, ur-gaiñean etorri yaken oiñez, eta atzean iztekoa egin eutsen. Areik, barriz, ur-ganean oiñez ibilliz ikusi ebenean, mamua zala uste izan eben, eta deadarka asi ziran: guztiak ikusirik, bildurto egin ziran-eta. Bereala Jesus'ek, itz egiñez, dirautse: "Uste on izan! Neu nozue; ez ikaratu." Ta ontzira igo zan, eta aizea gelditu egin zan. Orduan arrituago egin ziran, ogien miraria ez eben ulertu-ta: arein biotzak itsututa egozan. Legorrera igarota, Genesaret'era eldu ta antxe gelditu ziran. Ontzitik urtenda, angoak bealaxe ezugutu eben Jesus; eta lurralde guzti a igaroten ebela, ingurutako geisoak zerraldoietan (ogetxoetan) ekarten eutsoezan Bera egoan tokira. Ta bazarri, erritxo naiz uriren batera joianeko, geisoak ka-

* Estukuntza: opresión.

* Esku-zemak: gestos amenazadores.

leetara ekarten eutsoezan, besterik ezean Aren soiñeko-ertza ikutzeko erreguz; eta, izan be, ikutzen eben guztiak, osatu egiten ziran.

Eskintza.—Biztu nagizu, Jauna, zure itzaren bidez, zure aginduak ezagutu dagidazan.

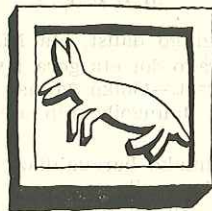
Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, opari au, beronen bidez baketu nai izan zenduan-eta; ta eiguzu, beronen indarrez garbiturik, eskiñi dagitzugula gure ari-maren maitasun gozoa. Amaibako.

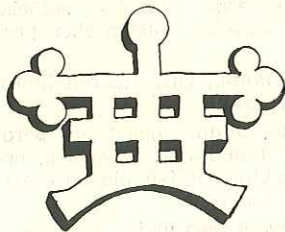
Kanon-aurrea: Garizumakoa, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Otseindu egizue Jauna begirunez, ta ikaraz Beragan poztu zaitetze; artu egizue Aren legea, bide zuzenetik aldendu ez zaitezen.

Azken-otoitza.—Zeruko janariatz indartu garan ezkerro, egizu, Jauna: bizitza onetan jateko ezkutua yakun au, betikorako laguntza izan dakigula. Amaibakoa.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burook Jaungoikoaren aurrean.—Indartu beitez zure zintzoak, Jauna, zure Eukaristiaz; berau artuaz, beronen billa ibilli daitezala, ta billa ibilliaz, betiko artu da-giela. Amaibakoa.

GARIZUMAKO LENENGO IGANDEA

1^ogo. maila. — Ubelez

Kristau guztiok zoli ta gogo beroz ekin bear dautsagu Pazkoetarako gertatzen. Orretarakoxe da Garizuma-aldi au; otoi ta penitenti egiteko. Gaurko Barri Ona irakurri ondoren, ikusi daigun zelan jokatzen dogun tentaldietan; eta ikasi daigun Jaungoikoaren laguntasunaz arerioen ekitaldi guztial gogor egiten, uste osoa Jaungoikoagan dogula.

Biblia.—Asiera, Gen.: 25, 30-34; 27; 28, 10-19; 29, 1-30; 32, 2'tik 33, 16'ra; 35, 1-15; 37, 2-35.

MEZA

Sarrera.—Dei egingo daust, eta Nik entzun egingo dautsat; onik atarako dot eta gora jasoko dot; bizitza luzea emongo dautsat.—Goiko Jaunaren zainpean gorde daitena, zeruko Jaungoikoaren aterpean bizi izan da.—Aintza.

Otoitza.—Garizumako baraualdiaz zure Eliza urtero garbitzen dozun Jaungoikoa: egizu, barau oneikaz lortu nai doguna, egitada onez jaritsi daigula. Amai-bagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2'gna.: 6, 1-10).—Anaiok: Ez dagizuela, arren, Jaungoikoaren grazia alperrik artu. Berak esan dau-ta: «Aldi onez entzun neban zure deia, ta osasun-egunean lagun izan

nenduzun.» Oraintxe dozue sasoi ona, oraintxe osasun-eguna. Inor ez daigun bide okerrera eroan, gure lan-bidea loitu ez daiten. Agertu gaitезan, ostera, Jaungoikoaren menpeko gauza guztietan, iraupenik aundienaz atsekabe, ezbear, estualdi, zauri, gilitzape, matxinada, neke, lo-galdu ta baraualdiak jasanez; garbitasunez, jakitez, biotz zabal eta samurrez, Espiritu Santiaz, benetako maitasunez, egiazko berbaz, Jaungoikoaren indarrez, zuzentasunezko iskillu (edo armak) eker-eskuman erabilliaz, gorapenez (ospez) naiz lotsaz, izen on naiz txarraz; egia esanda, guzurtitzat artzen gaituela; ezaunak izan eta alan be ez-ezauntzat; il bearrean, ta bizirik; zigorrak arturik, baiña il bagarik; atsekabez gagozala, baiña beti pozik; ustez beartsu, lagun asko aberastu doguzanarren; ustez ezer bagarik, baiña gauza guztien jabe izanik.

Koru-kanta.—Zaindu zagiezala bide guztietan, agindu dautse Jaungoikoak bere Aingeruai, Eskuetan eroango zaitue, oiña arriren baten mindu ez dakizun.

Luzagarria.—Goiko Jaunaren zainpean egon daitena, zeruko Jaungoikoaren aterpean bizi izango da. Orrelakoak auxe esango dautso Jaunari; Zeu zara nire igesleku ta gordeleku, ustea dodan Jaungoikoa. Bai, Berak atarako nau eiztarien* lokarrietatik eta berba gogorretatik. Bere egoakaz estalduko zaitu, ta Bere egapea izango dozu aterpe. Aren zintzotasunak mazarroaz* lez gordeko zaitu; gauari ez dautsazu bildurrik izango. Ezta egunez egaz doan geziari be, ez illunpeko izurriari* be, ezta egun argiz zauritzen dauan geisoari be. Zure alboan milla jausiko dira, ta zure eskumaldean amar milla; baiña zu ez zaitue ikutuko. Zaindu zagiezala bide guztietan, agindu dautse Jaunak bere Aingeruai. Euren eskuetan eroango zaitue, oiña arriren baten mindu ez dakizun. Pizti ta suge-gaiñean ibilliko zara, ta leoia ta iransugea zapaldu egingo dozuz. Onik atarako dot, neugana etorri da-ta; zaindu egingo dot, Neure izena ezagutu dau-ta. Dei egingo daust, eta Nik entzun egingo dautsat: beragaz egongo naz estualdian. Onik atarako dot eta gora jasoko dot; bizitza luzea emongo dautsat eta neure osasuna erakutsiko dautsat.

* Eiztari; cazador. * Mazmarro; escudo. * Izurri; peste.

Barri Ona (Mat., 4, 1-11).—Aldi aretan, Jesus Espiritu Santuak besamortura eroan eban, deabruak zirikatu egian. Eta berrogei egunetz eta berrogei gauetz barrau eginda, azkenez gose izan zan. Eta tentatzailea (deabrua) urreraturik, esan eutsan: «Jaungoikoaren Semea ba'zara, esan egizu arriko ogi biurtu daitezala.» «Idatzita yagok, —erantzun eutsan Jesus'ek—: gizona ez dok ogi utsez bizi, Jaungoikoaren agotik urtendako edozein herbaz baiño.» Orduan, txerrenak Uri Santura (Jerusalen'era) eroanik, eliza-nagusiko gaillurrean jarrri eban, eta esan eutsan: «Jaungoikoaren Seme ba'zara, amildu zaitez goitik beera, idatzita dago-ta: Zaindu zagiezala agindu dautse bere Aingeruai; ta eskue-tan artuko zaitue, oiña arriren baten mindu ez daki-zun.» «Baita idatzita be ba-yagok, esan eutsan Jesus'ek: Ez dok eure Jaungoiko Jauna zirikatuko.» Barri-ro be txerrenak mendi-goi batera eroan eban, eta lurreko alderdi guztiak eta arein edertasuna erakutsi eutsazan, eta esan eutsan: «Guztiok emongo dautsu-daz, auzpez gurtu ba'nagizu.» Jesus'ek esan eutsan: «Ken akit ortik urrun, Satanas, idatzita yagok-eta: Eure Jaungoiko Jauna gurtuko dok, eta Axe baiño beste Jaunik ez dok izango.» Orduan, deabruak itzi egin eban ordukoz; eta Aingeruak urreraturik, morroketan asi yakozan.—*Kredo*.

Eskintza.—Jaunak bere egoakaz estalduko zaitu ta Bere egapea izango dozu aterpe; Aren zintzotasunak mazmarroaz* lez gordeko zaitu.

Opari-otoitza. — Garizuma-asikeran eskintzen dau-tsugu, Jauna, opari au; ta egizu, okela-izteaz batera atsegin txarrak be itzi daiguzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaunak bere egoakaz estalduko zaitu, ta Bere egapea izango dozu aterpe; Aren zintzotasunak mazmarroaz lez gordeko zaitu.

Azken-otoitza.—Indartu gaizala, Jauna, artu dogun zure Eukaristiak; ta oitura txarren loiak garbiturik, bere lagunkide egin gaizala zeruan. Amaibagako.

* Mazmarro: escudo.

GARIZUMAKO LENENGO ASTEKO ASTELENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Morroien begiak euren ugazaben eskueta-ra lez. gure begiak Jaungoiko Jaunari begira dagoz, gutzaz errukitu daiten arte, Erruki zakiguz, Jauna, erruki zakiguz.—Zeugana jaso dodaz begiak, goietan bizi zaran Orregana.—Aintza.

Otoitza.—Biurtu zaitez gugana, gure Jaungoiko Salbatzaile orri!; eta garizumako baraualdi onek on egin daikun, argitu egizuz gure arimak zeruko ikaskizunez. Amaibagako.

Irakurgai (Ezekias, 34, 11-16).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Neuk zaindu ta ikusiko dodaz neure ardiak. Artaldea sakabanatu dan egunean, artzaiñiak, bere ardiak zenbatzen dauzanez, alantxe egingo dot neuk be neure ardiakaz, eta odei ta laño-egunean galdu ziran leku guztietatik urrinduko dodaz. Errietatik atara ta atzerrietatik baturik, euren lurraldera eroango dodaz; eta Israel'go mendietan larratuko dodaz, ibar eta lurreko larra guztietan. Larra jori-gizenetan janarituko dodaz, eta Israel'go mendi gaillurretan izango dabe larra ugari. Antxe egingo dabe janondoko atsedena bedar eze-guri artean, eta Israel'go mendietako bedartza gizenetan jango dabe. Neuk larratuko dodaz neure ardiak, eta Neuk lo eragingo dautset, diño Jaungoiko Jaunak. Neuk billatuko dot ardi galdua, bidea galdu dauana artaldera ekarriko dot, zauritua lotu egingo dot, eta argala gizendu; Neuk zainduko dodaz gizen eta osasuntsuak, eta zuzentasunean larratuko dodaz, diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Begiratu gagizuz, Jaungoiko, gure zaindari orrek, eta biurtu begiok zure morrolokana. Gudarien Jaungoiko Jauna!, entzun egizuz zure menpekoen eskariak.

Luzagarria.—Jauna, ez gagizuz erabili egindako pekatuen negurriz, ezta gure gaiztakeriai dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekuatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen*.) Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!

eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; parkatu eiguuzuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Mat., 25, 31-46).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Gizasemea bere Aingeru guztien erdian argitsu etorri daitenean, bere auklari ospetsuan jesarriko da, ta erri guztiak Aren aurrean batuko dira, ta alkarregandik banandu egingo dauz, artzainiak ardiak akerrakandik banantzen dauzanez. Eta ardiak bere eskumaldean, eta akerrak bere ezkerrekaldian jarriko dauz. Orduan, Erregek bere eskumaldekoai auxe esango dautse: "Zatoze, nire Aitak onetsiok!; jabetu zaitze munduaren asieratik gertu daukazuen erreñuaz: gose izan nintzan, eta jaten emon zeusten-eta; egarri izan nintzan, eta edaten emon zeusten-eta; arrotz (erbesteko) nintzan, eta etxean artu nenduzuen; billoisik nengoan, eta jantzi egin nenduzuen; geisorik, eta ikustera etorri zintzakidazen; giltzapean nengoan, eta Neugana etorri zintzazen." Orduan, zintzoak erantzungo dautsoe: "Jauna!, noiz ikusi zenduguzan gosez, ta jaten emon geutsun?; edo egarri, eta edaten emon geutsun? Noiz arrotz, ta etxean artu zenduguzan; edo billoizik, eta jantzi zenduguzan? Edo noiz geisorik naiz giltzapean Zu ikusita, etorri gintzazan Zugana?" Eta Erregeak, erantzunik, esango dautse: "Benetan dirautsuet: onetariko nire anai txikianari egin zeutsena, Neuri egin zeusten. Orduan, ezkerrekaldikoai be esango dautse: "Alde Nigandik, madarikatuok!, deabruarentzat eta aren aingeruentzat gerturik dagoan betiko sutara. Gose nintzan, eta ez zeusten jatekorik emon-eta; egarri nintzan, eta ez zeusten edategorik emon-eta; arrotz nintzan, eta ez nenduzuen etxean artu; billoizik nengoan, eta ez nenduzuen jantzi; geisorik eta giltzapean, eta ez zeusten ikustaldirik egin." Orduan, areik be erantzungo dautsoe: «Jauna!, noiz ikusi zenduguzan gosez, egarri, arrotz, billoisik, geisorik edo giltzapean, eta ez gintzakizun lagun joan?» Eta Arek erantzungo dautse: "Benetan dirautsuet: onetariko txikitxo bati egin ez zeutsena, Neuri be ez zeusten egin." Eta oneik betiko oiñazetara joango dira; zintzoak, barriz, betiko bizitzara.

Eskintza.—Begiak jaso ta zeure arrigarriak ikusiko dodaz, Jauna: irakatsi egidazuz zure aginduak; emon egidazu argitasuna zure aginduak ikasteko.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskini dautsuguzan oparigaiok, eta pekatuzko loi guztitik garbitu gagizuz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Benetan dirautsuet: onetariko nire anai txikianari egin zeutsena, Neuri egin geusten. Etorri zaitze, nire Aitak onetsiok! Artu egizue munduaren asieratik gertu daukazuen erreñua.

Azken-otoitza.—Zure janari osasungarriaz aseturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: jateko onek egin daukun atsegina, indar barri biurtu dakigula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burook Jaungoikoaren aurrean. — Askatu egizuz, Jauna, gure pekatuen lokarriak; eta eurakaitik dagokigun zigorra, biotz onez aldendu egizu. Abaibagako.

GARIZUMAKO LENENGO ASTEKO ASTARTEA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Zu, Jauna, gizaldiz-gizaldi geure igesleku izan zara; Zu betikoa zara. — Mendiak egin baiño len eta zeru-lurrak agertu baiño len, Zu beti ta betiko zara, Jaungoiko ori!—Aintza.

Otoitza.—Begratu egizuz, Jauna, zure etxeok; eta gure arimak barauaren bidez zigortzen diran ezkerero, edertu daitzezala zure aurrean zeureganako garariz. Amaibagako.

Irakurgaia (Isaias, 56, 6-11).—Egun areitan, Isaias igarleak auxe esan eban; Billatu egizue Jauna idoro daiteken artean; dei egiozue, urrean dagoan artean. Dongeak itzi bedi bere bidea, ta gaiztoak bere asmoak eta biurtu bedi Jaunagana, ta erruki izango yako, gure Jaungoikoa parkatzaille aundia da-ta. Nire asmoak eta zuenak ez dira bardiñak, diño Jaunak; ezta nire bideak eta zuenak be. Lurretik zera goi dagoan baiño gorago dagoz nire bideak zuen bideetatik, eta nire asmoak zuen asmoetatik. Eta euria ta edurra

goitik jatsiarren, ara biurtzen ez diranez, azia ereiteko ta ogia jateko emonaz, lurra busti, indartu ta ernearazo egin baiño; alantxe nire agotik urtendako itza be, ez da utsik biurtuko Nigana, nire guraria egin eta bere arazoa bete arte; auxe diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Igo bedi nire otoia zure aurrera, Jauna, intzentzua lez. Nire esku-jasotea, arrats-oparia lez izan bekizu.

Barri Ona (Mat., 21, 10-17).—Aldi aretan, Jesus Jerusalem'en sartu zanean, uri osoa dardaraka asi zan, esanez: «Nor da au?» Baiña gizataldeak iñoan: «Jesus Igarlea da au, Galilea'ko Nazaretarra.» Ta Jesus Jaungoikoaren Etxean sartu zan, eta saltzen eta erosten ziarduen guztiak kanpora jaurti ebazan, eta diru aldatzailleen maiak eta uso-saltzailleen aukiak itzuli egin ebazan. Eta esan eutsen: «Idatzita dago: Nire etxea otoi-etxe izango da. Baiña zuek lapur-zulo egin dozue.» Ta itsuak eta errenak urreratu yakozan Jaunaren etxean, eta osatu egin ebazan. Baiña abade-nagusi ta idazlariak Arek egindako mirariak ikusi ebazanean, eta elizan «gora Dabid'en Semea» umeak deardaka ziarduela entzun ebanean, asarretu egin ziran, eta esan eutsoen: «Entzuten dozu orreik diñoena?» Ta Jesus'ek erantzun eutsen: «Bai, orixe! Ez al dozue egundo irakurri: «Umetxoen eta bularrekoen agotik atara dozu zure gorapena?» Ta areik itzirik, uritik Betania'ra urten eta antxe gelditu zan.

Esquintza.—Zeugan dot itxaropena, Jauna; esan neban: Zeu zara nire Jaungoikoa; zeure eskuetan daukazuz nire egunak.

Opari-otoitza.—Bigundu zaitetz, Jauna, eskiñitako oparigaiokaz, eta arrisku guztietatik zaindu gagizuz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Dei egin neutsunean, entzun zeustan, Jaungoiko zuzen orrek; atsekabean, poztu egin nenduzun. Erruki zakidaz, Jauna, ta entzun nire otoia.

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek!, eskuratu daigula, arren, Eukaristi onetan artu dogun ondoren osasungarria. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burok Jaungoikoaren aurrean.—Igo bekizuz, Jauna, gure

eskariak, eta aldendu egizuz zure Elizatik gaitz guztiak. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAU AROETAKO (ALDIETAKO) EGUAZTENA

2^ogn. mailla. — Ubelez

Sarrera.—Gogoratu egizuz, Jauna, zure ontasan eta errukiak, betikoak dira-ta; arerioak ez gagiezala iñoiz azpiratu; zaindu gagizuz, Israel'go Jaungoiko orrek, gure estuadi guztietan. — Zeugana jaso dot nire biotza, Jauna; ene Jaungoiko, Zeugan dot itxaropena: ez naz lotsatuko.—Aintza.

Abadeak, Kyrie esan ondoren, auxe aino:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzezan (*belau-niko apurtxo baten*). Zutundu zaitete.—Entzun biotz onez, Jauna, gure eskariak, eta zabaldu egizu zure eskuma indartsua gure ezbear guztietan. Amaibagako.

1^ogo. **Irakurgaia** (Urteera, Ex., 24, 12-18).—Egun aretan, Jaunak Moises'i auxe esan eutsen: «Igo zaitetz Neu nagoan mendira, ta zagoz an; arri-losa batzuk emongo dautsudzaz, idatzi dodazan lege ta aginduakaz, Israel'go semeai erakutsi dagiezuzan.» Jagi ziran Moises eta onen laguntzaille Josue; ta Jaungoikoaren mendira igoeran, Moises'ek zaarrai esan eutsen: «Itxaron emen gu barriro etorri arte. Aaron eta Ur dozuez zeuekaz: eztabaidarik sortu ba'dadi, jo eukana.» Eta Moises igo zanean, mendia odei batek estaldu eban, eta Jaunaren antza (ospea) agertu zan Sinai-gaifnean, odeiak sei egunez estaltzen ebala. Zazpigarrenean, illuntasunaren erditik dei egin eutsan Jaungoikoak Moises'i. Jaunaren aintza sugarraren antzeko zan, mendi-tontorrean, Israel'go semeen aurrean. Eta Moises, laifotzan sarturik, mendira igo zan; eta antxe egon zan berrogei egunez eta berrogei gauetz.

Koru-kanta.—Biotz-larria geitu egin yat; atara ngizuz, Jauna, estuadi onetatik. Ikusi nire naigabea ta nekea, ta parkatu egidazuz pekatu guztiak.

Orain abadeak, altara-erdira joanda, Dóminus vobiscum diño.

Otoitza.—Begiratu biotz onez, Jauna, zure erriaren oneraspena; ta euren gorputzak okela-iztez zigortzen

dabean ezker, egitada onen bidez euren arimak be indartu daitezala. Amaibagako.

2^ogn. **Irakurgaia** (Erregeen 3^ogna.: 19, 3-8).—Egun areitan, Elias Juda'ko Bersabe'ra etorri zan, eta bere morroia an itzirik, egun bateko bideari ekin utsan basamortu-zear. Baso-okaran baten azpira eldu zanean, bertan jesarri ta eriotza opa izan eban, esanez: «Nai-ko dot, Jauna; eroan egizu nire arima, nire gura-soak baiño obea ez naz-eta.» Etzunik, baso-okanaren gerizpean loak artu eban. Onetan, Jaunaren Aingeruak, ikuturik, auxe esan utsan: «Jagi zaitez ta jan egizu.» Begira asi zan, eta bere buru-ondoan autspean erretako ogi bat eta ontzi bete ur ikusi ebazan. Jan eta edan eban, ba, ta barriro be loak artu eban. Etorri yakon bigarren aldiz Jaunaren aingerua, ta ikuturik, esan utsan: «Jagi zaitez, eta jan egizu, oraindiño bide luzea gelditzen yatzu-ta.» Jagi zan, ba, jan eta edan eban; eta janari arek indartuta, berrogei egun eta berrogei gau ibili zan, Horeb Jaungoikoaren mendiraño eldu arte.

Luzagarria.—Atara nagizu, Jauna, estualdi onetarik; ikusi nire naigabea ta nekea, ta parkatu egidazuz pekatu guztiak. Zeugana jaso dot biotza, Jauna; Zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko, ez naz lotsatuko; ez naitela arerioen lotsagarri izan. Zeugan uste ona izan dagienak, ez dira galduko-ta; lotsatu bediz, ostera, uskeri-zaleak.

Barri Ona (Mat., 12, 38-50).—Aldi aretan, idazlari ta pariseotar batzuek Jesus'i erantzun eta esan eutsoen: «Irakasle, Zuk egindako mirari bat ikusi nai geuke.» Jesus'ek erantzun utsen: «Gizaldi gaizto ta doillor onek mirari bat eskatzen dau; baiña ez yako ezaugarririk emongo, Jonas igarlearena baiño. Jonas arraiñaren sabelean iru egun eta iru gau egon zanez, Gizasemea (Jesuskristo) be iru egun eta iru gauetz lurraren biotzean egongo da. Ninibe'tarrak auzi-egunean gizaldi onen aurka jagiko dira, ta gaiztetsi (galdu) egingo dabe: Jonas'ek damu-deia iragarri utsenean, damutu egin ziran-eta; ona emen, barriz, Jonas baiño geiago dana, Egoialdeko erregiña auzi-egunean gizaldi onen aurka jagiko da, ta galdu egingo dau: Salomon'en jakituria entzutera lurreko azken-baztarretik etorri zan-eta. Ona emen, barriz, Salomon

baiño geiago dana. Txerren zikiña gizonagandik urtetan danean, toki legorrean zear ibiltan da atseden-billa, ta ez dau aurkitzen. Orduan, ba-diño: «Urten nintzan nire etxera biurtuko naz.» Eta ara elduta, utsik, garbi ta apañduta aurkitzen dau. Orduan, ba-doa, ta beste zazpi txerren bera baiño gaiztoagoak beragaz artzen dauz, eta etxean sarturik, bertan gelditzen dira. Ta gizon aren azken-aldia, lenengoa baiño txarragoa da. Orixe jazoko yako gizaldi gaizto oni be.» Oraindiño gizataldeari berba egiten ziarduala, Jesus'en Ama ta anaiak (lengusuak) etxe-aurrean gelditu ziran, Aregaz itz egiteko zain. Norbaitek dirautso: «Ara!, zure ama ta anaiak (lengusuak) or kanpoan Zeu ikusi naiez dozuz.» Baiña Jesus'ek, ori zirautsanari erantzunik, esan utsan: «Nor dot nik Ama ta nortzuk dodaz senide?» Eta ondoan jesarrita egozan ikasleakana eskua zabaldurik, esan eban: «Ona emen nire ama ta senideak. Izan bere, zeruko nire Aitaren naia beteten dauana, orixe dot anai, arreba ta ama.»

Eskintza.—Guztiz maite dodazan zure legeak goratuko dodaz; nire eskuok zeure agindu maiteetara jasako dodaz.

Opari-otoitza.—Oparigai bakegarriak eskintzen dautsuguz, Jauna: gure pekatuak samurkiro parkatu ta gure biotz aldakorrak Zeuk zuzendu dagizuzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Entzun egizu nire deia; entzun nire otoiaren deadarra, ene Errege ta Jaungoiko orrek!, Zeuri deika diardut-eta, Jauna.

Azken-otoitza.—Artu dogun zure Eukaristiak, Jauna, garbitu dagizala gure pekatu ezkutua, eta arerioren maltzurkerietatik zaindu gazizala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu bu-ruok Jaungoikoaren aurrean.—Argitu egizu, Jauna, gure adimena zure argiaren diztiraz: egin bear doguna ikusi al daigun, te zuzen dana bete dagigun. Amaibagako.

GARIZUMAKO LENENGO ASTEKO EGUENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Aintza ta edertasuna Aren aurrean, santutasuna ta aunditasuna Aren etxe santuan—Abestu egiozue Jaunari kanta barri bat; abestu Jaunari lur guzti orrek.—Aintza.

Otoitza.—Begiratu biotz onez, Jauna, zure erriaren oneraspena; ta euren gorputzak okela-iztez zigortzen dabezan ezker, egitada onen bidez euren ari-mak be indartu daitezala, Amaibagako.

Irakurgaia (Ezekias, 18, 1-9).—Egun areitan, Jaunak berba egin eta auxe esan eustan: Zer dala-ta biurtu dozue esakera ipuin au Israel'go errian, esanez: "Gurasoak mats gordiña jan, eta semeak agin-min?" Neure bizitzarren, diño Jaungoiko Jaunak, ez da ipuin au aurrerantzean esakun izango Israel'en. Arima guztiak, neureak dira: aitarena lez semearena be, neurea dot, Eta pekatu egin dagian arima, axe ilgo da. Eta zuzen, legez eta bidez bizi daiten gizona, mendietan (1) jan ez dagiana, begiak Israel-etxeko sasi-jaungoikoetara jaso ez dagizana, lagun-urkoaren emazterik loitu ez dagiana, illeroko gaitzaz dagoan emakumeagana urreratu ez daitena, inor nagabetu ez dagiana: zordunari ordaiña bete ba'dagio, indarrez ezer ostuten ez ba'dau, ogia gose danari emoten ba'dautso, billoisik dagoana jazten ba'dau: irabazi larregiz ezer aurreratzen ez ba'dau, ta aurreratu dauana baiño geliago jasoten ez ba'dau, gaitzakeritik bere eskua kentzen ba'dau, ta gizonen artean auzi zuzena ebazten ba'dau: nire aginduetan biz: ba'da, ta nire legea zintzo ta egiz bete ba'dagi, auxe da zintzo, ta bizi izango da: diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Zaindu nagizu, Jauna, betsein lez; gorde nagizu zure egoen garizpean. Agertu daitela nire eskubide zuzena zure aurrean, ta ikusi dagiela nire zintzotasuna zure begiak.

Barri Ona (Mat., 15, 21-28).—Aldi aretan, Jesus andik urten eta Tiro ta Sidon aldeetara baztertu zan. Eta ara!, kanaandar emakume bat alde areitatik eto-

(1) Guzurrezko jaungoikoak gurtzen ziran tokiak.

rri yakon, eta auxe zirautsan deadarka: "Jauna, Dabid'en Seme ori, erruki zakidaz!; nire alaba deabruak oiñazez darabil." Baiña Jesus'ek ez eutsan berbarik erantzun. Eta Aren ikasleak urreraturik, erreguz zirautsoen: "Bialdu egizu emakume ori, atzetik oiuka datorkigu-ta." Jesus'ek erantzun eban: "Israel-etxeko ardi galduakana baiño ez nabe bialdu." Baiña emakumeak, Aregana urreraturik, gurtu egin eban, esanez: "Jauna, lagun zakidaz!" Jesus'ek erantzun eta dirautso: "Ez da on umeai ogia kendu ta txakurtxoai emotea." Emakumeak esan eutsan: "Bai, Jauna, bai; baiña txakurkumak be euren jabeen maitik jausitako apurak jaten dabez." Orduan, Jesus'ek erantzun eta esan eutsan: «Emakume!, aundia da zure sinismeña. Bete bekizu nai dozunez.» Eta alabea orduantxe osatu yakon.

Eskintza.—Jaunaren Aingerua Ari bildur dautsoezen inguruan geldituko da, ta zaindu egingo dauz; begiratu ta ikusi egizue Jauna dan ona!

Opari-otoitza.—Barau osasungarriak ospatzeko egiten diardugun opari onek, Jauna, errazago zeruratu gagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Nik emongo dodan munduaren osasunerako ogia, neure aragia da.

Azken-otoitza.—Zure eskuabalaren doaz, Jauna. Lagundu gagizuz bizitza onetan, eta betikorako barriztu. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burook Jaungoikoaren aurrean.—Arren, Jauna!, kristau-erriak ezagutu dagiala sinisten dauana, ta sarritan artzen dauan Eukaristia maitatu dagiala. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAU AROETAKO BARIKUA

2^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Atara nagizu, Jauna, nire estualditik; ikusi nire naigabea ta nekea, ta parkatu egidazuz pekatu guztiak.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna; Zeugan dot itxaropena, ene Jaungoikoa; ez nadilla lotsaz gelditu.—Aintza.

Otoitza.—Erruki zakioz, Jauna, zure erriari; ta zure moroi izan daitela nai dozun ezkeru, indartu egizu zure laguntza samurraz. Amaibagako.

Irakurgaia (Ezekias, 18, 20-28).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Pekatu egin dagian arima, il egingo da; semeak ez dau aitaren gaiztakeria eroango, ezta aitak be semearena; zintzoaren zuzentasuna bere gain, eta dongearen gaiztakeria be bere gain. Dongea, barriz, bere pekatu guztietaz damu ba'da, ta nire agindu guztiak bete ba'dagiz, zuzen eta artez ba'dabil, bene-benetan bizi izango da, ta ez da ilgo: egindako gaiztakeriak ez dodaz geiago gogotan izango; zuzen egin ebanagaitik bizi izango da. Gaiztoaren eriotza nai ete-dot, —diño Jaungoiko Jaunak—, eta ez bere bideetatik biurtu ta bizi dadin? Baiña zuzena bere zuzenbidetik okertu ba'dadi, ta dongeak egin oi dabezan gaiztakeri iguingarri guztiak egin ba'dagiz, bizi izango ete-da? Aurretiko egintza on guztien gogorapezik ez da izango; egindako makurkerian eta egindako pekatuan ilgo da. Jaunaren bidea ez da zuzena, diñozue. Entzun ba, Israel'go etxe orrek: Nire bidea ez ete-da zuzena?, obeto esateko, ez al dira okerrak zeuenok? Zintzoa zuzentasunetik okertu daitenean eta gaiztakeria egini il daitenean, egin dauan gaiztakeriagaitik ilgo da. Dongea, barriz, egindako gaiztakeritik alde egini, zuzen dana zintzo egin dagianean, berberak indartuko dau bizitzaz bere arima. Gomutan jausi ta egindako gaiztakeri guztietatik urrindu daitenean, bene-benetan bizi izango da, ta ez da ilgo; Jaun alguztidunak diño.

Koru-kanta—Salbau egizu, ene Jaungoiko, zure morroia, Zeugan itxaroten dau-ta. Entzun egizu, Jauna, nire otoia.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabili, 109 orri.

Barri Ona (Jon., 5, 1-15).—Aldi aretan, Judarren jaia zala-ta, Jesus Jerusalem'era igo zan. Ardiate-ondoan, eberkeraz Betesde deritxon urtegi bat dago, bost aterpeaz. Jaungoikoaren aingeruak, urtegiara noizean bein jatsirik, urari eragin egiten eutsan, eta eragindako uretan lenen sartzen zana, edozein gaitzez egoa na be, osatu egiten zan. Areitariko gizon bat ar: eukan bere gaitzak ogeta amazortzi urte areitan. Jesus'ek, gizon a lurrean etzanik ikusirik eta aspaldirik egokera

aretan egoala jakinda, ba-dirautso: «Osatu nai dozu?» Geisoak erantzun eutsan: «Jauna, ura eragiten asten danean urtegiara eroan nagian gizonik ez dot; eta ni ara orduko, ni baiño len besteren bat jatsiten da.» Jesus'ek dirautso: «Jagi zaitzez, artu zerraldoi (ogetxo) ori ta zabiltz.» Ta bat-batean osatu zan gizon a; ta zerraldoia arturik, ba-ebillen, Egun a zapatua zan; eta judarrak osatuari zirautsoen: «Zapatua da; ez yatzu bidezko ogetxoa eroatea.» Arek erantzun eutsen: «Osatu nauanak esan daust; artu zure zerraldoia ta zabiltz.» Eta itandu eutsen: «Nor da "zure zerraldoia artu ta zabiltz" esan dautsun gizon ori?» Baiña osatuak ez ekian nor zeitekean; ango gizataldetik Jesus baztertu egin zan-eta. Geroago, Jesus'ek gizona eliza-nagusian aurkituta, esan eutsan: «Entzun: osatu zara; aurrerantzean ez pekaturik egin, okerragoren bat etorri ez dakizun.» Joan zan, orduan, gizona, osatu ebana Jesus zala judarrai esatera.

Eskintza.—Jauna goratu, ene arima, ta ez aztu Aren mesede guztiakaz; eta arranoaren antzera gaztetuko zara.

Opari-otoitza.—Artu, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok, eta santutu egizuz biotz onez. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Lotsaz eta bildurrez gelditu dira zure arerio guztiak; bat-batean atzeratuko dira lotsaz beterik.

Azken-otoitza.—Eukaristi onen eragiñaren bidez, Jauna, gure grifia txarrak osatu ta gure gurari zuzenak bete beitez. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin dagigun.—Makurtu burok Jaungoikoaren aurrean.—Entzun gagizuz, Jaungoiko errukitsu orrek!, eta erakutsi egiezu gure ari-mai zure graziaren argia. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAU AROETAKO LARUNBATA

2^{gn.} maila. — Ubelez

MEZA LABURRA

Sarrera.—Eldu bedi nire otoitza zure aurrera: entzun, Jauna, nire eskaria.—Jaungoiko Jaun, nire osasuna!: gau ta egun diardut Zeuri deika.—Aintza.

Abadeak, Kyrie esan ondoren, auzo diño:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitez (belau-niko *apurtxo baten*). Zutundu zaitze, —Begiratu, Jauna, samurkiro zure erria, ta urrindu egizu beragandik zure asarrearen zigorra. Amaibagako.

Irakurgaia (Itzaldiak, Deut., 26, 12-19).—Egun areitan, Moises'ek erriari auzo eutsan: Zeure arnari (frutu) guztien amarrena emon dagizunean, auzo esango dozu zure Jaungoiko Jaunaren aurrean: "Artu dot nire etxetik zuri eskinitakoa, ta lebitarrai, arrotzai, umezurtzai ta alargunai emon dautset, Zeuk agindu zeustanez. Zure agindurik ez dot ausi, ezta zure legerik aztu be. Neure Jaun eta Jaungoikoaren deiari jarraiturik, guztia Zeuk agindu zeustazunez egin dot. Begiratu nagizu zure etxe santutik, zeruko zure bizitoki goitik, eta onetsi egizu Israel, zeure erria, te emon zeuskun lur au, esne ta ezta darion lur au, gure asabai (aurretikoai) zin egin zeustenez." Agindu ta lege oneik bete dagizuzala agintzen dautsu gaur zure Jaun eta Jaungoikoak; zure biotz eta gogo guztiz gorde ta bete dagizuzala. Gaur Jauna aukeratu dozu zeure Jaungoikotzat, eta zuk Aren bideetatik ibili. Aren esanak, agindu ta legeak gorde, ta bere gogoko dana egin bear dozu. Ta Jaunak zeu aukeratu zaitu gaur, esan eutsunez, bere erri berezia (apartekoa) izan zaitzean, bere agindu guztiak bete dagizuzan, eta bere gorapen, izen eta aintzarako sortu ebazan erri guztietatik gorrengoena izan zaitzean: zeure Jaun eta Jaungoikoaren erri santua izan zaitzean, agindu eutsunez.

Koru-kanta.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak, atzeritarrak esan ez dagien: Nun dago, baiña, onein Jaungoikoa? Lagun zakiguz, Jaungoiko gure salbatzaille ori; ta zure izen goragarriagaitik, zaindu gagizuz.

Orain, altara-erdira biurtu ta Dominus vobiscum (Jauna zuekaz) diño.

Otoitz.—Begiratu gagizuz, gure zaindari zaran Jaungoiko orrek; eta geure zoritxarren sortak makurtzen gaituan ezker, zure errukia izanik, zure morrotzan biotz nasaiz jardun daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 1'goa: 5, 14-23).—Anaiok: Biurriak zuzendu egizue, arren; adoretu biotz-jausiak, jaso makalak, eta jasan egizuez guztiak. Besteri, arren, ez begio inok txar ordez txarra

ordaindu; bai, oster, alkarri ta guztiai on egizue beti. Pozik egon zaitze beti. Otoi egizue eten bago. Gauza guztietan eskarrona erakutsi egizue; auzo da zientzat Jesukristo'gan Jaungoikoaren naia. Ez itzungi (amatau) gogoa. Igarleak esandakoa ez beztertu. Guztia aztertu, ta ona dana artu egizue. Urrindu zaitze edozetariko gaitzetik. Bakearen Jaungoikoak Berak onetsi zagiezala guztiz; ta zareen guztia, gogo, arima ta gorputz, orban (doi) bagarik agertu bedi Jesukristo gure Jaunaren etorreran.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; goratu egizue, erri guztiok. Guganako Aren errukia agertu da-ta; Jaunaren egiak, barriz, betiko iraungo dau.

Barri Ona: Jesus'ek, Pedro, 173 orri.

Eskintza.—Ene Jaun eta Jaungoiko Salbatzaille! Gau ta egun diardut Zeuri deika; eldu bedi nire otoa zure aurrera, Jauna.

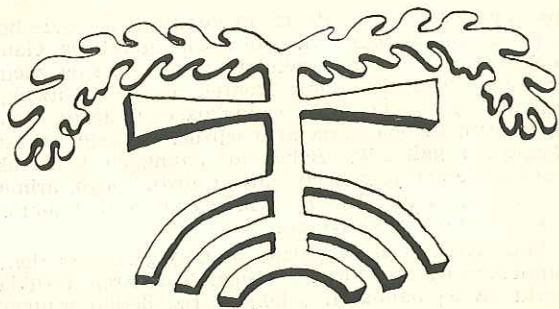
Oyari-otoitz.—Onetsi egizuz gure barauak opari onen bidez, Jauna: gure lege-betetze onek azalez adierazoten dauana, barruan be egin dagian. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Ene Jaun eta Jaungoikoa!, Zeun nago ustetsu; arerio guztiakandik zaindu ta askatu gagizuz.

Azken-otoitz.—Zure Eukaristi santuak, Jaungoiko alguztidun, osatu dagizala gure grina okerrak, eta betiko osasuna emon daiskula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burook Jaungoikoaren aurrean.—Indartu egizuz zure zintzoak, Jaungoiko, opa daben onespenez; onen birtatez, ez daitezala inoz be Zeugandik aldendu, ta zure onegiñakaz poztu daitezala beti. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN IGANDEA

1° go. mailla. — Ubelez

Jaunak agindu eutsen lurrera eltzeko, pozik bizi izan ziran Israeldarrak basamortuan. Bizitza onetako basamortuan be, Kristiau-erria, tentaziñoz eta arerioz inguratutik, antsiz eta negarrez dabil; baiña, ainbat sutsuago otolari ekifirik, bere bidean aurrera doa, Jaunak mendian izan eban argitasunak poztuta. Jaunaren argi ditziratsu orrek, zelanbait, geroko bizitza barri-zorriotsua azaltzen dauku.

Biblia.—Asiera, Gen.: 39'tik 41'era; 42, 1'etik 43, 30'era; 45; 48, 1'etik 50, 3. Urteera, Ex.: 2, 1-10; 3, 1-15; 7, 8'tik 11, 10'era.

M E Z A

Sarrera.—Gogoratu egizuz, Jauna, zure ontasan eta betiko erruki guztiak; ez gagiezala arerioak menpean artu. Israel'en Jaungoiko!, atara gagizuz larrialdi guztietatik. — Zeugana jaso dot biotza, Jauna; ene Jaungoikoa, Zeugan dot itxaropena, ta ez naz lotsatuko.—Aintza.

Otoitza.—Ezetariko adorerik ez daukagula ikusten dozu, Jaungoikoa: zaindu gagizuz barru ta kanpo; gorputzeko zoritxar guztietan indartsu, ta arimako bururapen (pentzamentu) txarretan garbi irauin daigun. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 1^ogoa.; 4, 1-7).—Anaiok: Geuk irakatsirik ba-dakizue Jaungoikoaren gogoko izateko bidea; bide orretatik ibilli zanteze; baiña, Jesukristo gure Jaunaren izenean, arren bai

arren, oraindiño aurrerago jotera egizue. Ba-dakizue Jesus Jaunaren izenean emon neutsuezan aginduak. Auxe da Jaungoikoak nai dauana: santu egin zaitzezela, nagikeriak itzi dagizuezala, ta bakoitzak bere gorputza zaintzen jakin dagiala, santutasunez eta lotsa onez: ez, ostera, naikeri loietan, Jaungoikoaren ezaukerarik ez daben atzerritarrak lez. Alkarren arteko artu-emonetan, ez dagiala inok besteri azpikeririk naiz kalterik egin: guzti ori Jaungoikoak zigortu egiten dau-ta, len esan eta autortu dautsuedanez. Izan be, ez gaitu Jaungoikoak loikerietarako deitu, santutasunerako baiño, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Nire biotzeko larrialdiak ugaritu egin dira; atara nagizu, Jauna, nire estualditik. Ikusi nire naigabea ta nekea, ta parkatu egidazuz pekatu guztiak.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, ona da-ta; Aren errukia betikoa da. Nok iragarriko dauz Jaunaren arri garriak? Nok azalduko dauz Aren gorapen guztiak? Zoriontsuak Legea beteten dabenak, eta zuzen dana, beti egiten dabenak! Gomuta zaitze gutzaz, Jauna, zure erriari dautsazun maitasunagaitik; zatorkiguz laguntzera.

Barri Ona (Mat., 17, 1-9).—Aldi aretan, Jesus'ek Pedro, Santiago ta onen anai Jon lagun artu, ta mendi goi batera eroan ebazan. Eta irudiz aldatu zan arein aurrean. Aren (Jesus'en) arpegia eguzkia balzen ditziratsu biurtu zan, eta Aren jantziak edurra balzen zuri. Onetan, Moises eta Elias agertu yakeezan, eta Jesus'egaz izketan (berbetan) ziarduen. Orduan Pedro'k, berba-lagun sarturik, Jesus'i auxe esan utsan: "Jauna, emen ederto gengokez; Zeuk nai ba'dozu, egin dagiguzan emen iru txabola: bat Zeuretzat, beste bat Moises'entzat, eta Elias'entzat beste bat." Oraindiño arela berbetan ziarduala, odei argitsu bat etorri zan, eta estaldu egin ebazan. Baiña odeitik abots batek auxe esan eban: «Auxe da atsegin dodan nire Seme kutuna: Berak diñoana entzun egizue.» Ta ikasleak, abots ori entzunda, auzpez jausi ziran, eta gutiz ikaratu ziran. Orduan, Jesus urreratu yaken, ikutu ebazan, eta esan utsen: "Jagi, ta ez izan bildurrik." Areik, barriz, begiak jasorik, Jesus baiño ez eben ikusi, Gero, menditik jatsitean, Jesus'ek agin-

du au eumon eutsen: "Ikusi dozuena, iñori bere ez esan, Gizasemea illen artetik biztu arte."—*Kredo*.

Eskintza.—Gogoan erabiliko dodaz zure aginduak, Jauna, biotzez maite dodaz-ta; nire eskuak zeure agin-du guztiz maitagarrietara jasoko dodaz.

Opari-otoitza.—Ikusi biotz onez, Jauna, aurreko oparigaiok: gure barruak berotzeko ta gure arimen osasunerako izan daitezcan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Entzun nire deia, entzun nire eskaria, ene Errege ta Jaungoiko orrek!, Zeuri dei egiten dautsut-eta, Jauna.

Azken-otoitza.—Apal-apalik eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: zure Eukaristiaz indartu gaituzun ezker, maite dozuzan oitura onez zure menpeko zintzo izan gaitzezala. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO ASTELENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Zaindu nagizu, Jauna, ta erruki zakidaz: bide zuzenean ibili naz-ta; batzarretan Jauna goratuko dot. — Egidazu auzia, Jauna, erru bage ibili naz-ta; Jaunagan ustea jarririk, ez dot kilikolorik egingo.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gorputzak zigorturik, jan-edariak izten doguzan ezker, zuzenbideari jarraituaz, errutik be aldendu gaitzezala. Amaibagako.

Irakurgaia (Daniel, 9, 15-19).—Egun areitan, Daniel^{ek} Jaunari erregu au egin eutsan: Jaungoiko gure Jauna, zure erria Ejipto-lurretik esku indartsuz atarata, gaur arte guztian izen aundiko egin zintzazana: pekatu egin dogu; zure legearen aurka ibili gara, Jauna. Bigundu bedi, Jauna, zure asarre ta sumiña* Jerusalem zure erri ta zure mendi santuaren aurka. Gure pekatuakaitik eta gure aurretikoen gaiztakeriakaitik, Jerusalem eta zure erria lotsagarri dira inguru guztietan. Orain, ba, gure Jaungoikoa, entzun zure otseñaren otoi ta eskariak; eta, zarana zaralako, begiratu samurkiro zeure etxe santu au, utsik dago-ta.

* Sumin = cólera.

Makurtu, ene Jaungoiko, zure entzumena, ta entzun; egegi begiok eta ikusi gure ondamendia, ta zure izena dauan uria. Ez dautsugu egiten eskari au geure irabazien indarrez, zeure erruki audian ustea jarrita baiño. Entzun, Jauna; bigundu zaitetz, Jauna; aditu ta egizu; ene Jaungoiko, zarana zaralako, ez egizu luzatu: zure izena, uri onegaz eta erri onegaz esaten dabe-ta, gure Jaungoiko Jauna!

Koru-kanta.—Izan zakidaz laguntza ta salbatzaille; Jauna, ez egizu luzatu. Naste utsean eta lotsaz gelditu beitez nire biziaren aurka diarduen arerioak.

Luzagarria.—Jauna, ez gagizuz erabili egindako pekatuen negurriz, ezta gure gaiztakeriai dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen.*) Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; parkatu egizuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Jon. 8, 21-29).—Aldi aretan, Jesus^{ek} judarrai auxe esan eutsen: «Ni ba-noa, ta neure billa ibiliko zaree, ta zeuen pekatuetan ilgo zaree. Ni noan tokira, zuek ezin etorri zaitেকেze.» Judarrak iñoen: «Onek bere burua ilgo ete-dau, "ni noan tokira, zuek egin etorri zaitেকেze diño-ta?"». Jesus^{ek} esan eutsen: "Zuek, bekoak zaree; ni, goikoa naz; zuek, lur onetakoak zaree; Ni ez naz lur onetakoa. Zuek pekatuetan ilgo zareela esan dautsuet: nor nazan sinistu ez ba'dagizue, zeuen pekatuetan ilgo zaree." "Nor zara zu, ba?"», zirautesoen. Jesus^{ek} erantzun eutsen: "Asieratik zuei esaten diardudana. Zuei buruz, esatekorik eta erabagitekorik asko dot; baiña bialdu nauana (Aita), egizale da; ta Nik Ari entzun neutsana, axe irakasten dautsat gizadiari." Areik, barriz, ez eben ulertu Bere Aitari Jaungoikoa eritzala. Beraz, Jesus^{ek} esan eutsen: «Gizasemea gora jaso daizuzenean (1), orduantxe ezagutuko dozue Ni nor nazan, eta nire buruz ez dotala ezer egiten; neure Aitak irakatsi eustana diñot, besterik ez. Eta bialdu nauana Neugaz dago; ta ez nau bakarrik itzi: Berak atsegin dauana egiten dot nik beti-ta.

(1) Gurutzean jaso.

Eskintza.—Ulermena emon eustan Jauna goratuko dot; Jauna beti neure begien aurrean daukat, neure eskumaldean dago-ta, kilikolorik egin ez dagidan.

Opari-otoitza.—Opari samur eta goragarri onek, Jauna, zeure laguntzaren gei egin gagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jauna, gure Jauna!: bai goragara zure izena lur osoan!

Azken-otoitza.—Jaunartze onek, Jauna, garbitu gaila gaiztakeritik, eta zeruko lagunkide egin gagizala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu burook Jaungoikoaren aurrean.—Jaramon egiezu, Jaungoiko alguztidun orrek, gure eskariak; ta perkameneren itxaropena emoten dauskuzun ezker, emon egiguzu biotz onez zure betiko errukiaren ondorena. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO ASTARTEA

3^{gn}. maila. — *Ubelez*

Sarrera.—Nire biotzak auxe esan eutsun: Zeure arpegia billatzen dot, Jauna; zeure arpegia billatzen diardut: ez gorde nigandik arpegi ori. — Jauna da nire argi ta osasun; noren bildur izan naiteke? —Aintza.

Otoitza.—Jarraitu biotz onez, Jauna, baru santu oneitarako laguntza emoten; ta gure eginbearrak Zeugandik jakin doguzan ezker, zeure graziaz bete dagiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia (Erregeen 3^{gna}.: 17, 8-16).—Egun areitan, Jaunak Elias Tesbitarrari auxe esan eutsan: «Jagi ta zoaz Sidon^{go} Sarepta^{ra}, ta egon an: bertako emakume alargun bati agindu dautsat jatekoa emon dagitzula.» Jagi ta joan zan ba Sarepta^{ra}. Ta uriko ateetara eldu zanean, abar-batzen ziarduan alargun bat aurkitu eban; eta ari dei egiñik, esan eutsan: «Ekarri egidazu ontzi baten ur apur bat, edan dagidan.» Eta emakumea ura ekartera joan zanean, Elias^{ek} atzetik dei egin eutsan: «Ekarri egidazu, mesedez, agokada bat ogi be eskuan.» Arek erantzun eutsan: «Zure Jaun-

goiko Jauna bizi danez, ez daukat ogirik, ikubillean artu daiteken beste urun izan ezik topin baten, eta orio apur bat orio-ontzian; abar bi batzen diardut, neutretzat eta neure semearentzat opilla egiteko, bera jan daigun eta gero il gaitzezan.» Elias^{ek} esan eutsan: «Ez bildurtu; zoaz eta egizu esan dozunez. Alan be, neuri egidazu lenen urun apur orregaz ogitxo bat su-azpian erreta, eta ekarri egidazu; gero egingo dozazu zuretzat eta zure semearentzat. Israel^{go} Jaungoiko Jaunak auxe diño-ta: «Topin-uruna ez da gutxituko, ezta orio-ontzia agortuko be, Jaunak lur gainera euria bialdu dagian egunerarte.» Joan zan alarguna, ta egin eban Elias^{ek} esandakoa. Jan eban Elias^{ek}, baita ama-semeak be. Eta arrezker, ez zan gutxitu urunik topinean, ezta oriorik agortu be orio-ontzian, Elias^{en} bidez Jaunak emondako itza izan zanez.

Koru-kanta.—Itzi egizu Jaunagan zure arazoa, ta Berak janarituko zaitu. Jaunari egin neutsan deadar; entzun eustan deia, ta estutzen nenduen arerioandik onik atara nenduan.

Barri Ona (Mat., 23, 1-12).—Aldi aretan, Jesus^{ek} gizataldeari ta bere ikasleai auxe esan eutsen: Idazlari ta pariseotarrak Moises^{en} irakastokian jesarri dira. Esan dagituzen guztia egizue ta bete egizue, bada; baiña egiten dabenik ez egin: esan bai, ta egin ez, egiten dabe-ta. Sorta astun eta ezin-eroan alakoak lotu ta besteen bizkarrean jarten dabez-ta; eurak, barriz, atzamar bataz be ez dautsee zirkiñik eragin nai. Egiten daben guztia, gizonak ikusi dagiezan egiten dabe: bekokian narru-zerrenda* zabalak eta soifekoan mendel* aundiak darooz-ta, Aparietan eta sinagogetan lengo jarlekuak nai dabez; enparantzetan agurtu dagiezala, ta gizonak Irakasle-izena emon dagiela. Zuek, oster, ez artu Irakasle-izenik, bat bakarra da zuen Irakasle-ta; zuek, barriz, anai zaree guztiok. Eta ez dei egin lurrean iñori aita (1), bat bakarra da zuen Aita-ta: zerukoa. Irakasle izenik be ez artu, bat bakarra da zuen Irakasle-ta; Kristo. Zuetariko nagusiena, menpeko izan bekizue: goratu daitena, beeratua izango da-ta, beeratu daitena, barriz, goratua.

* Narru-zerrendak = franjas de cuero.

* Mendel = flecos.

(1) «Aita» izena, irakasle entzutetsuai eritzen.

Eskintza.—Erruki zakidaz, Jauna, oso errukior zara-ta; garbitu, Jauna, nire gaiztakeria.

Opari-otoitza.—Ezkutapen onein bidez baketurik, Jauna, osotu egizu gugan zure lan donetzaillea; beronek garbitu gazizala lurreko orbanetatik, eta zeruko zorionera eroan gazizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zure arrigarri guztiak azalduko dodaz; Zeugan pozez beteko naz; zeure izena abestuko dot, Goiko Jauna.

Azken-otoitza.—Egizu, Jauna, bete dagiguzala beti zure aginduak, Eukaristiaren doai santuak artzeko gai izan gaitезan. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean. — Entzun errukior, Jauna, gure eskariak, eta osatu egizuz gure arimako gaitzak: parkamena lortuta, zeure onespenez beti poztu gaitезan. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO EGUAZTENA

3^{gn.} mailla. — Ubelez

Sarrera.—Ez nagizu itxi, ene Jaun eta Jaungoikoa!; ez zaitez nigandik urrindu; etorri zakidaz laguntzera, Jauna, nire indar eta osasun! — Jauna, ez egidazu agiraka egin; ez nagizu asarre bizitan aztertu be. —Aintza.

Otoitza.—Begiratu samurkiro, Jauna, zeure erri au; ta egizu, okela-janariak izteko agintzen dautsazun ezkerro, grifia kaltegarrietatik be aldendu daitela. Amalbagako.

Irakurgaia (Ester, 13, 8-11, 15-17).—Egun areitan, Mardoqueo'k olantxe egin eutsan erregu Jaunari: Jauna, Errege Jaun alguztiduna; zeure eskuan dagoz gauza guztiak, eta ez da iñor be zure naiari gogor egin daikeonik, Israel askatzea erabagi ba'dozu. Zeuk egin dozuz zeru-lurrak, baita ortzi (zeru) barruko guztia be. Danaren jabe zara, ta ez da iñor be zure aunditasunari gogor egin daikeonik. Orain, ba, Jaun Errege, Abraham'en Jaungoikoa, erruki zaitez zeure erriaz, gu-

re arerioak gu galdu ta zure ondorea* ondatu nai dauskue-ta. Ez egizu ezetsi Ejipto'tik zeuretatzat askatu zenduan zati au. Entzun nire eskaria ta erruki zakioz zure erriari; poz biurtu egizu gure negarra, bizi gara la zeure izena goratu dagigin, Jauna; ta ez egizuz, gure Jaungoiko Jaun orrek, goratzen zaituenen agoak itxi.

Koru-kanta.—Zaindu egizu, Jauna, zure erria, ta bedeinkatu zure soloa. Zeuri egiten dautsut dei, Jauna; ez egidazu ez-entzun egin, ene Jaungoiko: illobira jatsiten diranen antzeko izan ez nadin.

Luzagarria: Jauna, ez gazizuz erabili, 125 orri.

Barri Ona (Mat., 20, 17-28).—Aldi aretan, Jesus Jerusalem'era igotean, amabi ikasleak Beragana artu ebazan, eta esan eutsen: "Begira: Jerusalem'era goaz eta Gizasemea abade-nagusi ta lege-irakasleen eskue-tan jarriko dabe; eriotzarako galduko dabe, ta atzeritarren eskuetan itziko dabe, iraindu, zigorkadaz astindu ta gurutzean il dagien; baiña irugarren egunean biztu egingo da." Aretan, Zebedeo'ren semeen ama here semeakaz urreratu yakon, eta lurrean auzpezturik, zerbait eskatzekoa egin eutsan. Jesus'ek esan eutsan: «Zer nai dozu?» Arek erantzun eutsan: «Nire seme biok zure Erreiñuan, bata zure eskumaldean eta bestea zure ezkerrekaldean jesarri daitezala esan egizu.» Baiña Jesus'ek erantzun eta esan eban: "Ez dakizue zer eskatzen dozuen. Nik edango dodan ontzikoa zuek edan daikezue?" Arek dirautsoe: "Bai, ba-daikegu!" Jesus'ek esan eutsen: "Nire ontzikoa, bai, edango dozue; baiña nire eskumakaldean naiz ezkerrekaldean jarrazoteko eskubiderik ez dot nik: nire Aitak atondu dauzanentzat izango dira toki areik.» Beste amarrak, ori entzunik, anai bien aurka asarratu egin ziran. Baiña Jesus'ek Beragana deiturik, esan eutsen: "Ba-dakizue atzerriko buruzagiak erria euren menpean dabela, ta aundikiak errien nausikeria erabilten dabela. Ez bedi orrela izan zuen artean, bestetara baiño: zuen artean aundiena izan nai dagiana, zuen menpeko izan beite; ta zuen artean buru izan nai dagiana, zuen menpeko izan beite. Gizasemea be, ez zan etorri otseindu dagien, morroi izatera ta here bizia askoren ordain-saritzat emotera baiño.

* Ondoren = herencia.

Eskintza.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna: zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko, ez naz lotsatuko. Ez naitela arerioen lotsagarri izan; zeugan uste ona izan dagienak, ez dira galduko-ta.

Opari-otoitza.—Begaratu errukior, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta artu-emon gurgarri onein b'artez, ausi egizuz gure pekatuen lokarriak. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zuzena da Jauna, ta zintzotasuna maite dau; Aren arpegiak zuzentasuna maite dau.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, betiko osasunerako irabazia geitu daiskula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Errubage dana barriztu ta maite dozun Jaungoikoa! Zuzendu zeuganuntz zure menpekoen biotzak: zure Gogoaren garraz izioturik, sinismenean iraunkor eta egintzetan indartsu izan daitezcan. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO EGUENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Zatoz, Jaungoikoa, niri laguntzera; zator-kidaz bizkor, Jauna, laguntza emotera; larri ta lotzatz bete bediz ni il gura naberen arerioak. — Atzeratu bediz lotsaz beterik ni galdu nai naberenak.—Aintza.

Otoitza.—Emon eiguzu, Jauna, zure graziaren laguntza: barau ta otoiari bear dan lez ekiñik, arimako ta gorputzeko arerioakandik askatu gaitzean. Amaibagako.

Irakurgaia (Jeremias, 17, 5-10).—Auxe diño Jaunak: Madarikatua gizonagan ustea jarten dauana, ta bere indarra gorputzean jarten dauana, ta biotza Jaunagandik urrin daukana; basamortuan orrea* lez izango da-ta; ona dana etorri daitenean, ez dau ikusiko, basamortu legorrean, lur gazitan eta bizi-ezinean egongo da-ta. Zoriontsu Jaunagan uste one daukana, ta bere itxaropena Jaunagan ezarri dauan gizona. Ur-ondoan

* Orre = tamarisco.

jarri ta bere zusterre ur bizietara zabaltzen dauzan zugatzaren antzeko izango da; ez dau beroaren bildurrik izango. Bere orria beti orlegi (eze) izango da; lehortean ardurarik ez, eta frutu-ekarteari iñoiz be ez dautso itxiko. Biotz biurri ta guzurrezkoa dauko gizonak. Nok ezagutu? Neu naz biotzak ikusi ta barrenak aztertzen dodazan Jauna; bakoitzari bere egiñen eta lanen negurriz emoten dautsat, Jaun algutzidunak diño au.

Koru-kanta.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak, atzerritarrek esan ez dagien: Nun da, baiña, euren Jaungoikoa? Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun ori! ta zure izen goragarriagaitik, Jauna, askatu ga-gizuz.

Barri Ona (Luk., 16, 19-31).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotarrak auxe esan eutsen: Gizon aberats bat zan, purpura ta liñu guriz jantzi ta egunero jan-edanaldi ederrak egiten ebazana. Eta Lazaro izeneko eskeko bat be ba-zan, aberats aren ate-aurrean zauriz beterik etzunda egoten zana. Aberatsaren mai-ganetik jausten ziran ogi-apurrez asetu (bete) nai eban, eta iñok ez eutsazan emoten; baiña txakurrak etorkiozan eta zauriak miatzkatzen eutsoezan. Eskekoa il zan, eta aingeruak Abraham'en altzora eroan eben. Aberatsa be il zan, eta su-lezera (impernura) jaurti eben. An oiñazetan egoala, begiak jasota, urrunean Abraham ikusi eban, eta Lazaro aren altzotan. Eta deadarrez esan eutsan: "Aita Abraham!, erruki zakidaz, ta Lazaro bialdu egidazu, bere atzamar-ertza uretan bustita, nire miña oztu dagian, sugar oneitan kiskaltzen nago-ta." Baiña Abraham'ek erantzun eutsan: "Seme, gogoratu egizu zure bizitzan ondasunak artu zenduzala; Lazaro'k, barriz, atsekabeak. Orain, ostera, bera atsegiñetan dago, ta zu oiñazetan. Gaiñera, gure ta zuen bitartean, leze aundi bat dago, ta nai izan ezkerre be, iñor emendik zuekana ezin joan daiteke, ezta ortik ona igaro be." Eta besteak esan eutsan: «Arren, aita!; Lazaro ori beñik-bein nire aitaren etxera bialdu egizu, bost anai dodaz-ta: emengoa esan dagien, eurak be oiñaze-toki onetara etorri ez daitezcan.» Abraham'ek erantzun eutsan: "Ba-dabez Moises eta Igarleak: entzun begiez." Arek esan eutsan: "Ez, aita Abraham!; lidakoren bat arekana joan ba'dadi, garbai (damu)

izango dira-ta." Abraham'ek erentzun eutsan: "Moises'i ta Igarleai jaramonik egiten ez ba'dautse, norbait illen artetik biztu ba'ledi be, ez leukioe sinistuko."

Eskintza.—Moises'ek, bere Jaungoiko Jaunaren aurrean erregu egini, auxe esan eban: Zegaitik zara asarre, Jauna, zeure erriaren aurka? Bigundu sumin ori; gogoratu egizuz Abraham, Isaak eta Jakob, esnea ta ezta darion lurra emongo zeutsela zin egin zeutsen etari. Ta Jauna bigundu egin zan, eta ez eutsan bere erriari esandako zigorrik bialdu.

Opari-otoitza.—Santutu gagiez, Jauna, aurreko opariaz batera zure izenari eskintzen dautsuguzan barauak: gure lege-betetze onek azalez adierazoten dauana, barruan be egin daiskun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Nire aragia jan eta nire odola edaten dauana, Neugan dago ta ni aregan, diño Jaunak.

Azken-otoitza.—Ez gaizala itzi, Jauna, zure graziak; zure menpeko zintzo egin gagizala, ta zure laguntza beti emon daiskula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Ondo artu egizuz, Jauna, zure menpekook, eta emon egiezu eskatzen dabon betiko errukia: Zu egilletzat eta zuzendarizat zaituela pozten diran ezkeru, batua geitu ta geitua irauerazo dagiezun. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO BARIKUA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Ni, barriz, zintzo agertu naitela zure arpegia ikustera; ta zure aintza agertu daitenean, bete naitela Zeu ikusiz. — Entzun, Jauna, nire erregu zuzena; entzun nire eskaria.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek!, barau santuaz garbiturik, datorkiguzan jaietarako arima garbiz eldu gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgaia (Asiera, Gen., 37, 6-22).—Egun areitan, Jose'k bere anaiai auxe esan eutsen: «Entzun egizue ikusi dodan amesa. Soloan eskutak lotzen giarduala,

nire eskuta gora jagi ta zutik egoan; zuenak, ostera, inguruan, nireari agur egiten lez egozan.» Anaiak erantzun eutsen: «Gure errege izango ete-zara? Ala, gu zure menpeko?» Ameseta eta ikzeta oneik, barriz, bekaitza (ikusieziña) ta asarrea sortu ebezan. Beste ames bat be izan eban, eta anaiai azaldu eutsen, esanaz: «Eguzkia ta illargia ta amaika izar neure aurrean auzpezten lez ikusi dodaz amesetan.» Eta bere aitari ta anaiai adierazo eutsenean, aitak asarre egin eutsan, esanez: «Zer esan nai dau ikusi dozun ames orrek?» Orregaitik, anaiak ikusi-eziña eutsen; aitak, barriz, isillean ausnartzen eban jazo. Bein, bere anaiai Siken'en aitaren artaldeak zaintzen ziarduela, Israel'ek esan eutsan: «Zure anaiak ardizain dagoz Siken'en; zatoz, eurakana bialdu nai zaitut-eta.» Arek (Jose'k) erantzun eutsan: «Gertu naukazu.» Aitak dirautso: «Zoz, ba, ta ikusi egizu zure anaiak eta abereak (ganauak) ondo dagozan, eta iragarri egidazu jazo daitena.» Beraz, Ebron'go ibarretik urten eta Siken'era eldu zan; eta basoan ara-ona aurkitu eban gizon batek zeren billa zeitekean itandu eutsan. Eta arek (Jose'k) erantzun eutsan: «Neure anaien billa nabil; esan egidazu artaldeak nun larratzen dabezan.» Gizonak erantzun eutsan: «Urrindu ziran emendik, eta auxe entzun neutsen: Goazen Dotain'era.» Ibili zan, ba, Jose bere anaien atzetik, eta Dotain'en urkitu eban. Arek, urrifera ikusi ebenean, urreratu yakene-koxe, il egin ebela asmau eben. Eta alkarri zirautsoen: «Orra, or dator ameslaria; zatoze, il eta jaurti daigun ur-leza zar orretara, ta auxe esango dogu: Pisti anker batek iruntsi dau; ta orduan ikusiko dogu bere amesak onik ekarri deutsoen.» Erruben'ek, au entzutean, arein eskuetatik askatzeko alegiñak egini, auxe iñoan: «Bizia ez egiozue kendu, ezta odolik isuri be: bota egizue bakartadean dagoan ur-leza onetara; gorde garbi eskuok.» Jose arein eskuetatik askatzearren eta aitari biurtzearren iñoan au.

Koru-kanta.—Larrialdian Jaunari egin neutsan dei, eta entzun eustan. Jauna, zaindu nagizu ezpan guzuritik eta miin maltzurretik.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabilli, 125 orri.

Barri Ona (Mat., 21, 33-46).—Aldi aretan, Jesus'ek ipuin au esan eutsen judar-taldeari ta abade nagusiai:

«Etxagun batek masti bat landu eban, esparruz inguratu, bertan dolare* bat egin eta torre bat jaso eban. Gero, nekazari batzui alogeran* itzi eutsen, eta urriñera joan zan luzaroko. Matsaroa* eldu zanean, nekazariakana morroiak bialdu ebazan, matsaren irabazia jaso egien. Baiña nekazariak, morroiak oraturik, au zauritu, ori il, eta besteari arrika egin eutsoen. Barriro be, beste morroi batzuk bialdu eutsezan, lengoak baiño gelago; baiña guztiai bardin egin eutsen. Azkenez, bere seme kutuna bialdu eutsen, esanez: Nire semeari lotsa izango dautsoe. Baiña nekazariak, semea ikustean, alkarri esan eutsoen: «Auxe da oiñordekoa; zatoze, il dagigun, eta orren ogasuna geuretzat izango da.» Eta ari eskuak ezarririk, mastitik jaurti ta il egin eben. Beraz, masti-jabea etorri daitenean, zer egingo ete-dautse nekazari arei? Batzuek dirautsoe: «Gaitzoak gogor galduko dauz, eta bere mastiaren irabazia sasoiz ordaindu dagioen beste nekazari batzui alogeran emongo dautse.» Jesus'ek dirautse: «Ez al dozue bein be Idaztietan irakurri: «Etxegilleak baztatutako arria bera egin da giltzarri? Jaunak egindakoa da ori, ta arrigarria da gure begietan.» Orregaitik, ba dirautsuet: Jaungoikoaren Erreiñua zuei kendu ta bere arnaria (frutua) ekarri dagian erriari emongo yako. Ta arri onen gaiñera jausi daiten edonor, zatitu egingo da; ta arri au gaiñera jausi dak'ona, austuta geldituko da.» Abade-nagusiak eta pariseotarrak aren ipuñiak entzun ebezanean, eurentzat esan ebazala igarri eben. Eta lotu egin nai eben, baiña erriaren bildur ziran, Igarletzat euken-eta.

Eskintza.—Jauna, zatorkidaz laguntzera; larri ta lotsaz bete bediz niri bizia kendu nai daustenak. Jauna, zatorkidaz laguntzera.

Opari-otoitza.—Opari au iraunkor izan dakigula, Jaungoikoa, ta indartu dadilla gugan bere eragiña. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zeuk gordeko ta zainduko gaituzu beti, Jauna, gizaldi onetatik.

* Dolare = lagar. * Alogeran = errentan. * Matsaroa = mats-sasoia.

Azken-otoitza.—Betiko osasuneko ezaugarria artu dogun ezkerro, ara eltzeiko grazia emon eiguzu, Jauna. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Emon egiozu zure erriari, Jauna, gorputz-arimako osasuna: egitada onak egiñik, zure laguntzaren gei izan daiten beti. Amaibagako.

GARIZUMAKO BIGARREN ASTEKO LARUNBATA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Jaunaren lege jatorra, arimen atsegin da; Jaunaren itza zintzoa da, te umetxoai irakasten dautse. — Zeruak Jaungoikoaren aintza iragarten dabe, ta izartegiak Aren eskuen egintzak.—Aintza.

Otoitza.—Emon egiezu, Jauna, gure barauai eragin osasungarria: aragi-zigortze onek gure arimak indartu dagizan. Amaibagako.

Irakurgai (Asiera, Gen., 27, 6-40).—Egun areitan, Rebeka'k bere seme Jakob'i auxe esan eutsan: «Esau'k zure anaiagaz ikzetan ziarduala, auxe entzun dautsat zure aitari: Ekarri egidazu zerbait zeure eizatik* eta atondu egidazu, jan dagidan eta onetsi zagidazan Jaunaren aurrean, il baiño len. Beraz, ene seme, egizu nire esana: zoaz, eta ekarri egidazuz artaldetik antxume bi oberenak, arekaz zure aitari atsegin yakon janaria egin dagiodan: zeuk eroanda gero jan dagianean, bedeinkatu zagizan il baiño len.» Semeak erantzun eutsan: «Ba-dakizu nire anai Esau uletsu dana; ni, barriz, ulebagakoa. Nire aita ikutu ba'nengi ta ezagutu, bildur naz zirra sartu nai izan dautsadalda uste dagian; eta orduan, onespen ordez, madarikatu egingo nenduke.» Amak dirautso: «Neure gaiñera betor, ene seme, madarikatze ori; entzun egidazu dirautsudana, ta zoaz esandakoa ekartera.» Joan zan, ba, ta ekarri eban, eta amari emon eutsan. Atondu be bai onek jatekoa, aitari atsegin yakon eraz. Gero, etxean eukazan Esau'ren soñekorik ederrenak jantzi eutsazan Jakob'i; eta sama-ingurua auntz-narruz estaldu eutsan, eta jateko gozo ta egositako ogiak emon eutsazan. Aitari eroanik, Jakob'ek esan eutsan: «Ene aita!» Isaak'ek erantzun

* Eiza = caza.

entsan: "Entzuten dot. Nor zaitut zu, ene seme?" Ta Jakob'ek esan entsan: "Esau zure len-semea nozu ni; agindu zeustanez egin dot; jagi, jesarri ta jan egizu nire eizetik, bedeinkatu nagizun." Barriro be Isaak'ek bere semeari: "Zelan aurkitu al izan dozu orren laster, ene seme?" Arek erantzun entsan: "Jaungoikoaren naia izan da gura nebana onen bizkor aurean jartea." Isaak'ek esan entsan: "Urreratu zakidaz ikutatu zagidazan, ene seme, ta zu nire seme Esau zaran ala ez jakin dagidan." Urreratu zan Jakob aitagana, ta Isaak'ek ikutu ebanean, esan eban: "Abotsa, bai, Jakob'en abotsa da; baiña eskuak, Esau'ren eskuak dira." Eta ez eban ezagutu, esku uletsu areik anai nagusiarenen antza eben-eta. Badeinkatzerakoan, oindinõ be itandu entsan: «Zeu zara nire seme Esau?» «Bai, neu naz» —erantzun entsan—. Eta aitak dirautso: «Ekarri egidazu, ene seme, zure eiza-janaria, bedeinkatu zagidazan.» Urreratu entsan, ba, ta jan ebanean, ardaoa be eskifi entsan; eta edan ondoren, ba-dirautso: «Erdi ona, ene seme, ta mosu bat emon egidazu.» Urreraturik, laztan bat emon entsan; ta bere soifñekoai zerien usain gozoa artzean, aitak onetsiaz esan entsan: «Nire semearen usaiña, Jaunak bedeinkatu eban lora-baratzaren antzekoa da. Emon dagizuzala eurrez Jaungoikoak zeruko iruntza ta lurreko ekarriak, baita gari ta ardaoa ugari be. Morroi izan bekizuz erriak, eta auzpaztu beitez zure aurean; zeure anaien jaun izan zaitetz, eta makurtu bekizuz zure amaren semeak be, iñok madarikatu ba'zagiz, madarikatua izan bedi, ta onetsia bedeinkatu zagizana.» Egin-egifnean be, Isaak isildu ta Jakob andik urten zanean, Esau eldu zan; eta eiza-janariak egosirik, aitari eskifi entsazan, esanez: «Jagi zaitetz, aita, ta jan egizu zure semearen eizetik, onetsi nagizun.» Isaak'ek esan entsan: "Zu nor zaitut, ba?" Arek erantzun entsan: «Esau naz ni, zure len-semea.» Guztiz arrituta gelditu zan Isaak, sinistu al daiteken baiño geiago, ta esan eban: "Nor izan da, ba, oraintxe eiza ekarri daustana? Zu etorri baiño len jan dot ia guztia. Onetsi dot, eta onetsia izango da." Esau'k aitaren berbok entzun ebazanean, garrazika ta negarrez, esan entsan: «Bedeinkatu nagizu ni be, aita.» Isaak'ek erantzun entsan: «Maltzurkeriz etorri yat zure anaia, ta berak eroan dau zure onespena.» Esau'k diñotso: "Egiz de-

ritxoe Jakob, bigarrenez eskua artu daust-eta: len-semetzakoa* kendu eustan lentxoago, ta orain neure onespena ostu daust." Eta aitari barriro esan entsan: "Ez al dozu gorde niretzat onespenik?" Isaak'ek erantzun entsan: "Bera egin dot zure jaun, eta aren anai guztiak bere morroi; gari ta ardaoa be beretzat; eta onezkero, zer itziko dautsut zuri, ene seme orri?" Eta Esau'k: "Opespen bat baiño ez ete-daukazu, ene aita? Bedeinkatu nagizu ni be, arren!" Eta negar-zotinka ekiola ikusirik, Isaak'ek, biotz-ikututa, esan entsan: "Lur guria* ta zeruko iruntza izango dira zure onespen."

Koru-kanta.—Ona da Jauna goratzea ta zure izena autortzea, Goiko Jauna. Goizean zure errukia ta gabez zure egia iragarbeko.

Barri Ona (Luk., 15, 11-32).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotar eta idazlariak ipuin au esan entsan: Gizon batek seme bi ebazan. Eta areitariko gazteenak bere aitari esan entsan: «Aita, emon egidazu ondasunetik niri dagokidan zatia.» Ta aitak banandu egin eutsezan ondasunak. Egun batzuen barruan, seme gazteena, guztia baturik, urriñeko lurraldeetara joan zan; eta an, nasaikerian bizi izanik, bere ondasun guztiak ondatu ebazan. Baiña guztia eralgi ebanean, gosete ikaragarria sortu zan bazterraldi areitan, eta bear gorritan aurkitu zan. Joan zan, ba, ta alderdi aretako erritar baten morroi jarri zan: onek, bere larretara bialdu eban txarri-zain. Txarriak jaten ebazan lekaz sabela bete nai eban, baiña iñok be ez eutsazan emoten. Eta bere senera biurturik, esan eban: «Amaika morroik nire aitaren etxean ogia ba-dauke ugari; ni, barriz, emen goseak ilten nago. Jagi ta nire aitagana joango naz, eta esango dautsat: Aita, zeruaren eta zure aurka pekatu egin neban; ez naz arrezkero zure seme-izena eroateko duin; zure morroietariko bat legez artu nagizu, arren.» Beraz, jagi ta aitagana joan zan. Bera oraindiño urrun egoala, bere aitak ikusi eban, eta errukiz beterik, semeagana urten zan arin, eta besarkaturik, laztandu egin eban. Semeak esan entsan: «Aita, zeruaren eta zure aurka pekatu egin neban; ez naz zurrerantzean zure seme-izena eroateko duin.» Baiña aitak bere morroial esan entsan: «Ekarri egizue bizkor soifñekorik onena,

* Len-semetzakoa = primogenitura. * Guri = fértil.

ta jantzi egiozue; erestuna eskuan eta oinetakoak oinetan ipini egiozue; zekor gizendua ekarrita, il egizue, jan eta jai aundi bat pozik egin daigun: nire seme au ilda egoan eta barriro biztu, galduta egoan eta aurkitua izan da-ta.» Eta jai-bazkaria asi zan. Bitartean, seme nagusia soloan zan; eta etxerakoan etxe-ondora urreratu zanean, soifu ta dantzak entzun ebazan; eta morroietariko bati dei eginik, guzti a zer izan zeitekean itandu eutsan. Arek erantzun eutsan: «Zure anaia etorri da, ta zure aitak zekor gizendua il dau, semea barriro onik eta osasunez etxeratu yako-ta.» Orduan, asarreturik, ez eban sartu nai; bere aitak, barriz, urtenik, erreguka asi yakon. Baiña aitari erantzun eta esan eutsan: «Ainbeste urtetan zure morroi naz; egundo zure agindurik ez dot ausi; alan be, arkume bat ez daustazu inoiz emon, nire adiskideakaz janaldi bat egiteko. Ta emakume galduakaz ogasunak eraigi dautsuzan seme orrentzat, etorri danekoxe, zekor gizendua il dozu.» Baiña aitak esan eutsan: «Seme, zu beti neugaz zagoz, ta nire gauza guztiak zeureak dira. Ego ki zan, orraitifio, oraingo poza ta jaiá ospatzea: zure anai au, ilda egonda, barriro bizi da-ta, eta galdua izanik, aurkitua izan da-ta.»

Eskintza.—Argitu egidazuz begiak, eriotz-loak artu ez nagian, eta nire arericak esan ez dagien: A baiño geiago izan naz!

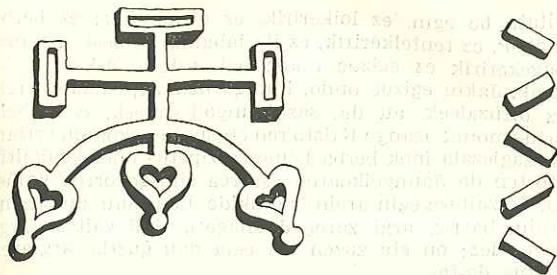
Opari-otoitza.—Opari onezaz bigunduta, Jauna, egizu: geure pekatuen parkamena eskatzen dogun ezkerro, besteren errurik ez dakigula gaiñera etorri. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Egoki yatzu, seme, poztutea: zure anaia, ilda egonda, barriro bizi da-ta; galdua izanik, aurkitua izan da-ta.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi au, Jauna, sartu dadilla gure biotzen barreneraino, ta bere indarraren lagunkide egin gazigala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean. — Zure betiko errukiz zaindu egizu, Jauna, zure sendi (famili) au, ta bere itxaropena zeruko grazian bakarrrik dauan ezkerro, zeruko laguntzaz indartu daitela. Amaibagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN IGANDEA

1^ogo. maila. — Ubelez

Arerio askoz inguraturik bizi gara mundu onetan. Augaitik, zur ibilli bear dogu, beti ernai ta otoi egin. Jaunari erregu egin ezkerro, emongo dauku bear dogun laguntasuna, arriskuak alboratzeko ta arerioak azpratzeko. Deabrua arimen kontra, baiña Jesukristo aren buru-zapal-zaille (irakurri Barri Onaren zatia). Jo daigun Jesukristo'gana geure larrialdietan, ta ez dogu ezetariko bildurrik izango arerioen aurrean.

Biblia.—Urteera, Ex.: 12, 1-39; 13, 3-16; 14, 5'etik 15, 19'ra; 16, 2'tik 17, 13'ra; 19; 20, 1-21; 24; 31, 18'tik 32, 35'era; 33, 18'tik 34, 9'ra.

M E Z A

Sarrera.—Nire begiak beti Jaunagana: Berak atarako dauz nire oiñak saretik. Begiratu nagizu ta erruki zakidaz, bakarrik eta beartsu nago-ta. — Zeugana jaso dot biotza, Jauna; ene Jaungoiko, zeugan itxaroten dot, ez naz lotsatuko.—Aintza.

Otoitza.—Onartu egizuz, Jaungoiko alguztidun orrek, apal-apal dagozanen gurariak; eta gu zaintzeko, luzatu egizu zure eskuma indartsua. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai, 5, 1-10).—Anaiok: Jaungoikoaren antzeko izan zaiteze, seme laztanai dagokienez; eta ibilli zaiteze maitasun-bidean, Kristo'k maite genduzanez, eta bere burua gugaitik usain gozoko oparizat Jaungoikoari eskini eutsanez. Beraz, santuai dagokienez, ez bedi zuen artean lizunkerik

aitatu be egin, ez loikeririk, ez diru-miñik; ez berba motzik, ez tentelkeririk, ez itz labanik, ez beste ganorabagekeririk ez egizue esan; bai, ostera, esker oneko itzak. Jakin egizue ondo, ifungo lizunek, ez zantarrek, ez diruzaleek, au da, sasi-jaungoikozaleek, ez dabela artu-emonik izango Kristo'ren eta Jaungoikoaren errian. Ez zagiezala ifнок berba leunez atzipetu; onelakoakaitik etorten da Jaungoikoaren asarrea sinisgogorren gainera. Ez zaiteze egin arein lagunkide. Len illun zintzazen; orain, barriz, argi zaree Jaunagan. Ibili zaiteze argi seme lez: on eta zuzen eta egia dan guztia, argiaren frutua da-ta.

Koru-kanta.—Jagi zaitez, Jauna; ez daitela gizona gainera igo; zeure aurrean ebatziak izan bediz erriak. Nire arerioak atzeraka egin dabe; jausi ta galdu egin dira zure aurrean.

Luzagarria.—Zeruan zagozan Orregana jaso nebazan begiak. Morroien begiak ugazaben eskuetara lez, eta mirabean begiak etxeko-andrearen eskuetara lez; orrelaxe dagoz gure begiak be Jaungoikoari begira, gutzaz erukitu daiten arte. Erruki zakiguz, Jauna, erruki zakiguz.

Barri Ona (Luk., 11, 14-28).—Aldi aretan, Jesus'ek txerren mutu bat jaurtiten ziarduan. Eta txerrena jauriti ebanean, mutuak berba egin eban; eta gizataldeak arritu egin ziran. Baiña arcitariko batzuek auxe ifnoen: «Beelzebul txerren-buruaren indarrez jaurtiten dauz deabruak.» Jesus'ek, atein gogapenak igarririk, esan eutsen: «Bere aurka bananduta egon daiten erreifnu, ondatu egingo da, ta etxea etxearen gainera jausiko da. Beraz, Satanasek bere buruaren aurka jardun ba'dagi, zelan iraugo dau zutik aren erreifnuak?, Beelzebul'en indarrez jaurtiten codazala deabruak diñozue-ta? Nik txerrenak Beelzebul'en indarrez jaurtiten ba'dodaz, barriz, zuen semeak noren indarrez jaurtiten dabez? Orregaitik, arexeik izango dira zuen epaille. Baiña txerrenak Jaungoikoaren atzamarraz jaurtiten ba'dodaz, benetan Jaungoikoaren erreifnu eldu yatzue. Bere etxearen atearrea gizon azkar eta iskilludun batek zaindu dagianean, daukazan guztiak ondo gordeta dagoz. Baiña gizon a baiño gogorragoren batek, etorrira, azpiratu ba'dagi, iskilluak (armak) kendu egingo dautsaz —iskilluelan

eban arek bere uste osoa—, ta aren ondasunak sakabanatu egingo dauz. Nigaz ez dagoana, nire aurka dago; ta Nigaz batzen ez dauanak, sakabanatzen diardu. Txerren zikiña gizonagandik urteten dancan, toki legorretan zear ibilten da atsenden-billa, ta ez dau aurkitzen; orduan, ba-diño: Urten nintzan nire etxera bihurtuko naz. Ta ara elduta, garbi ta apainduta aurkitzen dau. Orduan, ba-doa, ta beste zazpi deabru bera baiño gaiztoagoak beragaz artzen dauz, ta etxean sarturik, bertan gelditzen dira; ta gizon aren azken-aldia lenenogoa baiño txarragoa da.» Jesus'ek olan berba egiten ziarduala, gizataldeko emakume batek deadarka esan eutsan: «Zoriontsua ekarri zenduzan sabela, ta artu zenduan bularra!» Baiña Jesus'ek erantzun eutsan: «Zoriontsuagoak benetan, Jaungoikoaren itza entzun eta beteten dabenak!»—*Kredo.*

Eskintza.—Jaungoikoaren aginduak zuzenak dira, ta biotzaren pozgarri; Aren erabagiak ezti-orrazia baiño gozoago; orregaitik zure morroi onek bete egiten dauz.

Opari-otoitza.—Meza onek, Jauna, garbitu dagizala gure pekatuak eta santutu zure menpekoon gorputz-arimak, opari au bear dan lez egin daigun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Txoriak aurkitu dau etxea, ta usapalak (durdurak) bere abia, umeak azteko; zeure altarak dira, Jaun indartsu, ene errege ta Jaungoiko! Zoriontsuak zure etxean bizi diranak! Beti ta beti goratuko zaitue!

Azken-otoitza.—Eukaristi onen erdikide* egin gaituzunok, atara gagizuz, Jauna, pekatu ta arrisku gutietatik. Amaibagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN ASTEKO ASTELENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Jaungoikoaren itza goratuko dot; Jaungoikoaren agindua autortuko dot; Jaungoikoagan izango dot itxaropena, ta ez naz bildurtuko; zer egin daike gizonak? — Erruki zakidaz, ene Jaungoiko g:zo

* Erdikide = partcipe.

nak zapaldu egin nau-ta; egun guztian nire aurka burrukan, atsekabetu egin nau. — Aintza.

Otoitza.—Isuri egizu, Jauna, gure biotzetara zure grazia: okela-janariak izten doguzan lez, geure zentzuna be kaltegarri yakuzan larkerietatik urrindu daguzan. Amaibagako.

Irakurgaia (Erregeen 4^{gna.}: 5, 1-15).—Egun areitan, Naaman, Siria'ko erregearen gudari-burua, bere ugazabaren aurrean aundi ta begiko zan; beronen bidez askatu eban Jaunak Siria-ta. Gizon au, indartsu ta aberatsa zan, baiña legenarduna. Onetan, Siria'tik lapur batzuk urten ziran, eta Israel-erritik neska gazte bat eroan eben lotuta. Neskaitilla au, Naaman'en emaztearen mirabe zan, eta bere etxekandreari esan eutsan: «Nire ugazaba Samaria'n dagoan igarleagana joan ba'ledi, berak osatuko leuskio legen ori.» Ba-doa, ba, Naaman bere erregeagana, ta guztia iragarri eutsan, esanez: «Auxe ta auxe diño Israel'go neskaitilla batek.» Eta Siria'ko erregeak erantzun eutsan: «Zoaz, ta neuk bialduko dautsaz Israel'go erregeari idazki bat.» Jarri zan, ba, bidean Naaman, zidarrezko amar talentu ta sei milla urrezko diru ta amar soñeko aldatzeko beragaz eroiazala; idazki bat be eroan eban Israel'go erregearentzat, eta auxe iñoan: «Idazki au eskuratu dagiunean, jakin egizu neure morroi Naaman bialtzen dautsudana, legena osatu dagiozun.» Israel'go erregeak, idazkia irakurri ebanean, bere jantziak urratu ebazan, esanez: «Jaungoikoa al naz ni, bizia kendu ta emon daikedan, onek gizon legenardun bat bialdu daust osatu dagidan-eta? Begira ta ikusi ez ete-dabilen atxaki-billa nire aurka.» Jaungoikoaren gizon Eliseo'k, Israel'go erregeak bere jantziak urratu ebazala jakiniik, gaztigu au (errekadu au) bialdu eutsan: «Zer dala-ta urratu dozuz zure jantziak? Betor neugana, ta jakin begi ba-dagoala igarle bat Israel'en.» Eldu zan, ba, Naaman bere zaldi ta burdiakaz, eta Eliseo'ren etxeko ateaurrean gelditu zan. Eliseo'k geznari* bat bialdu eutsan, esanez: «Zoaz, ta garbitu zaitz zazpi bidar Jordan'en, eta zure aragia osatu ta garbi geldituko da.» Naaman, asarre baten biurtu zan, esanez: «Neugana urtengo zala aste neban, eta zutik, bere Jaungoiko Jaunaren izenari dei

* Geznari = mensajero.

egingo eutsala, ta bere eskuaz legen-tokia ikuturik, osatu egingo nenduala. Zer, ba? Damasko'ko ibaiak Ebona ta Parpar, ez ete-dira Israel'go ur guztiak baiño obeak, ni areitan sartzeko ta garbi gelditzeke?» Beraz, andik biurtzean eta asarre bizitan alde egiteko egoala, bere morroiak urreratu yakozan eta esan eutsan: «Alta, igarleak egiteko nekeza agindu ba'leutsu be, ez zenduan egin bear izango?; baiña zenbat errazago, «garbitu zaitz ta osatuko zara» esan dautsun ezkerro?» Jatsi zan, ba, Naaman, eta zazpi aldziz garbitu zan Jordan'en, Jaungoikoaren gizonak esan eutsanez; eta aren aragia umetxo baten antzeko burtu zan, txukun-txukun osaturik, Orduan, Jaungoikoaren gizonagana biurtu zan bere inguruko guztiakaz, eta aren aurrean zutik, esan eutsan: «Ondo dakit lur guztian ez dala Israel'go Jaungoikoa baiño.»

Koru-kanta.—Jaungoikoa!, neure bizia azaldu dautsaz: aurrean dozuz nire negar-malkoak. Erruki zaki-gaz, Jauna, gizonak zapaldu egin nau-ta; egun guztian nire aurka burrukan, atsekabetuta nauko.

Luzagarria.—Jauna, ez gagizuz erabili egindako pekatuen negurriz, ezta gure gaiztekeriak dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen.*) Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; parkatu egizuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Luk., 4, 23-30).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotarrak auxe esan eutsan: «Esakun zaar au esango daustazue, urrean: Osalari*, zeure gaitza osatu egizu; Kaparnaum'en egin ei'dozuzan guztiak, emen be, zeure erri onetan egizuz.» Eta zirautsen: «Benetan dirautsuet: ez da igarlerik onartua izan bere errian. Benetan dirautsuet: emakume asko ziran Israel'en Elias'en egunetan, iru urte ta sei illebetz zerua itxirik egoala, gosete gorria lurralde osoan izan zanean; baiña Elias areitariko iñogana be ez zan bialdua izan, Sidon'go Sarepta urira baiño, alargun bategana. Baita Eliseo'ren eugunetan be, ba-ziran legenardunak Israel'en; baiña areitariko iñor ez zan garbitua izan, Naaman Siria'rra izan ezik.» Itzok entzunda, sinago-

* Osalari = médico, * Betsein = niña del ojo.

gan egozan guztiak asarrez bete ziran; eta jagirik, urtik kanpora jaurti ta uria dagoan mendi-tontorreragiño eroan eben, andik amildu naiez. Bera, barriz, arein artetik igarorik, joan joian.

Eskintza.—Entzun nire otoia, Jaungoikoa, ta ez egizu ezetsi nire eskaria; ezarri nigan zure begiak, eta osatu nagizu.

Opari-otoitza.—Eskintzen dautsugun gure menpetasunaren opari au, Zuk, Jauna, guretzat Sakramentu osasungarri biurtu egizu, Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nok emongo dautso Sion'dik Israeli osasuna? Jaunak bere erria arerioen menpetik atara dagianean, Jakob poztu egingo da, baita Israel be.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun eta errukior orrek!: agoz jan dogun Eukaristi au, biotz garbiz artu dagula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Lagun egin daiskula, Jauna, zure errukiak: zure laguntzaz, gaiflean doguzan pekatu-arriskuetaik onik urten, eta Zeuk zaindurik, zeruratu gaitezcan, Amaibagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN ASTEKO ASTARTEA

3^{gn}. mailla. — Ubelez

Sarrera.—Dei egin dautsut, ene Jaungoiko, entzun egiten nozu-ta; makurtu zure belarriak nigan, ta entzun nire itzak; zaindu nagizu, Jauna, betsein* lez; gorde nagizu zure egoen gerizpean. — Entzun, Jauna, nire erregu zuzena; entzun nire eskaria.—Aintza.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko alguztidun eta errukior orrek, eta emon egizuz biotz onez barau osasungarri oni dagokion grazia. Amaibagako.

Irakurgaia (Erregeen 4^{gna}.: 4, 1-7).—Egun areitan, emakume batek Elias igarleari auxe zirautsan: «Senarra il yat, zure morroia, ta zuk ba-dakizu Jaunaren bildur izan zana. Orain, barriz, aren artzekoduna nire seme bien eske datorkit morroi eroateko.» Elias'ek esan eutsan: «Zer nai dozu egin dagitzudan? Esan

* Betsein = niña del ojo.

egidazu: zer daukazu etxean?» Eta arek erantzun eutsan: «Nik, zure mirabe onek, ez daukat etxean neure gorputza igurtziteko orio apur bat baiño.» Elias'ek esan eutsan: «Zoaz, eskatu zure auzoko guztiai epetan* ontzi utsak ugari. Sartu zaitetz ta itxi egizu atea zure semeakaz barruan zagozala; isuri orio aretatik ontzi guztietara, ta bein bete daitezanean, gorde egizuz.» Joan zan, ba, emakumea, ta sartu zan etxean bere semeakaz: onek ontziak ekarten eutsoezan, eta arek bete. Ontziak bete ziranean, bere seme bati esan eutsan: «Ekarri geiago.» Ta arek erantzun eutsan: «Ez daukat geiago.» Orduan, gelditu egin zan orio-isuritea. Joan zan bereala Jaungoikoaren gizonagana, ta azaldu eutsan jazo zana. Ta onek (Elias'ek) esan eutsan. «Zoaz, saldu orioa ta ordaindu egizuo zure zordunari; zu ta zure semeak, barriz, bizi zaitze gaifiekkoaz.»

Koru-kanta.—Garbitu nagizu, Jauna, aztu yatazan pekatuetatik, eta besterenik ez niri ezarri. Azpiratu ez ba'nagie, orduan garbi iraungo dot, eta edozein pekatu astunetik be garbi izango naz.

Barri Ona (Mat., 18, 15-22).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Zure anaiak iraintzen ba'zaitu, zoaz aregana, ta biok aurrez-aurre zagozela, asarre egiozu. Entzun ba'zagiz, anaia irabazi egingo dozu; entzun ez ba'zagiz, barriz, beste lagun bat edo bigaz joan zakioz, "bi edo iru ikusleren autorraz auzi guztia indartu daiten." Arek be entzun ez ba'dagiz, Elizari esan egiozu; ta Eliza be entzun ez ba'dagi, orduan arrotz eta zergaritzat izan bekizu. Benetan dirautsuet: zuek lurtean lotu dagizuen guztia, zeruan be lotua izango da; ta zuek lurtean askatu dagizuen guztia, zeruan be askatua izango da. Esan be ba-dirautsuet: zuetariko bi edozer eskatzeko lurtean batu ba'daitez, zeruko nire Aitak emongo dautse; bi edo iru lagun nire izenean batuta dagozan tokian, Neu be arein erdian nago-ta.» Orduan Pedro'k, Aregana urreraturik, esan eutsan: «Jauna, nire anaiak nire aurka pekatu egin ba'dagi, zenbatetan parkatuko dautsat? Zazpi aldiz bai?» Jesus'ek dirautso: «Zazpi aldiz bakarrik ez, baita zazpitan zazpi amar bidar be.» (1).

* Epetan = en préstamo.

(1) Edo bardin dana: beti.

Eskintza.—Jaunaren eskumeak arrigarriak egin dauz; Jaunaren eskumak jaso egin nau: il ez, bizi egingo naz, eta Jaunaren egintzak iragarriko dodaz.

Opari-otoitza.—Sakramentu onen bidez, jadetsi daigula, Jauna, gure osasunaren ondorena: munduko larkerietatik urrindu ta betiko osasunera eroan gagizan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nor bizi izango da, Jauna, zure bitokian ? nor egongo da zure mendi santuan ? Garbi ibilli daitena, ta zuzen bizi daitena.

Azken-otoitza.—Ezkutapen (misterio) santuon bidez garbituta, Jauna, emon eiguzu parkamena ta grazia. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Gorde gagizuz, Jauna, zure laguntzaz, ta gaitz guztitik zaindu gagizuz beti. Amai-bagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN ASTEKO EGUAZTENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Nik, Jaunagan izango dot itxaropena; zeure errukian poztko ta alaituko naz, neure txikitatsuna ikusi dozu-ta.—Ps. Zeugan dot, Jauna, uste ona; ez naz ifioiz be lotsatuko; askatu nagizu zure zuzentasunaz, eta onik atara nagizu.—Aintza.

Otoitza.—Arren, Jauna!: barau osangarriz indarturik eta grifna okerretatik alde egifik, zure errukia errazago jadetsi daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Urteera, Ex., 20, 12-24).—Auxe diaño Jaungoiko Jaunak: «Aita ta amari lotsa gorde egiezu, Jaun eta Jaungoikoak emongo dautsun lurreen luzaro bizi izan zaitez. Ez ifnor il, ezkontza ez loitu, ez ostu, ez esan ez dan gauzarik zure lagun-urkoaren kontra, aren ogasunik be ez dozu nai izango, ezta aren emazte, ez morroi, ez mirabe, ez idi, ez asto, ta beste aren ezertxo be.» Erri guztiak ikusten ebazan trumoi, oinaztu, adar-ots eta mendia keetan; eta guztiak bildur-ikaraz dardaraka, urrin egozan, Moises'i zirautsoela: «Zeuk itz eiguzu, ta entzungo dogu; es beigu Jaunak itz egin, il ez gaitzean bear-bada.» «Ez bildurrik izan—esan eutsan Moises'ek erriari—: zuek aztertzerá

etorri da Jauna, Aren bildurpean bizi izanik, pekaturik egin ez dagizuen.» Alan be, urrun egoan erria, ta Moises Jaungoikoa egoan laifno illunera urreratu zan. Jaunak Moises'i auxe be esan eutsan: «Auxe esango dautsezu Israel'go semeai: Zerutik itz egin dautsuedala ikusi dozue. Ez egizue zidarrezko ez urrezko jaungoiko-irudirik egin. Lurrezko altara bat egingo daustazue, ta bere ganean eskifiko daustazue erre-opari ta bakezkoak, zeuen ardi ta idiak, nire izena aitatu daiten leku guztietan.»

Koru-kanta.—Erruki zakidaz, Jauna, makalik nago-ta; osatu nagizu, Jauna. Azur guztiak dardaraka daukadaz, eta nire arima be ikaraz dago.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabilli, 143 orri.

Barri Ona (Mat., 15, 1-20).—Aldi aretan, Jerusalem'dik etorritako pariseotar eta idazlari batzuk Jesus'egana etorri ziran, eta esan eutsen: «Zure ikasleak, zer dala-ta austen dabez asaben ekanduak? Ogia jaterakoan, ez dabe eskurik garbitzen-eta?» Baiña Jesus'ek erantzun eta esan eutsen: «Zuek, barriz, zegaitik austen dozue Jaungoikoaren agindua zeuen ekanduakaitik? Auxe esan eban Jaungoikoak: «Zure aita ta amari lotsa izan egiezu»; ta gainera: «Bere aita naiz ama madarikatu dagiana, eriotzez il bedi.» Zuek, barriz, diñozue: Edonok esan daikeo bere aitari naiz amari: «Nigandik izan bear zenduken laguntza-bide guztia, Jaungoikoari eskiñi dautsat», eta ez dau, beraz, bere aita naiz ama gelago goratu bearrik. Eta orrela, Jaungoikoaren agindua zeuen ekanduz austen dozue. Azalutso!k, ederto iragarri eban zuetaz Isaias igarleak, esan ebanean: «Erri onek ezpaneaz goratzen nau, baiña bere biotza nigandik urrin dago; alperrik gurtzen nabe, gizonen agindu ta irakatsiak irakasten diardue-ta.» Eta gizataldeari Beragana dei egifik, esan eutsen: «Entzun guztiok eta ulertu: Agotik sartzen danak, ez dau ifnor zikintzen; agotik urtetan danak baiño: onek bai, zikintzen dau gizona.» Orduan, Aren ikasleak urreratu ta esan eutsen: «Zure itzok entzunda, pariseotarrak samindu egin dirana ba-dakizu?» Baiña Jesus'ek erantzun eutsen: «Zeruko nire Aitak sartu ez dauan edozein landara, zusterretik atarako dabe. Itzi egizue: itsuak dira ta itsumutilak. Eta itsu batek beste itsu bat zuzentzen ba'dau, biak zulora jausi bear.»

Orduan, Pedro'k esan eutsan: «Azaldu eiguзу ipuin ori.» Eta Jesus'ek erantzun eutsan: «Zuek be oraindiño adimen-bageak zaree? Ez dozue ulertzen agotik sartzen dana, sabelera jatsi ta gero sastegira jaurtiten dabela? Agotik urteten dana, biotzetik urteten da, ta onexek zikintzen dau gizona; gogapen (pentzamentu) gaiztoak, gizon-ilteak, ezkontza-loitzeak, aragikeriak, lapurretak, guzurrezko autorrak (testigutzak) eta biraoak, biotzetik urteten dira-ta. Onexek zikintzen da-be gizona. Baiña eskuak garbitzeke (garbitu bagarik) jateak, ez dau gizona zikintzen.»

Eskintza.—Jauna, erruki zakidaz zure izenagaitik: zure errukia samurra da-ta.

Opari-otoitza.—Oparigaiokaz batera, artu egizuz, Jauna, zure erriaren eskariak be; ta zure ezkutapenak (misterioak) ospatzen doguzanok, gorde gagizuz arrisku guztietatik. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Bizi-bideak irakatsi zeustazan; zure arpegiak, Jauna, pozez beteko nau.

Azken-otoitza.—Mai santu onetako janari zerutarrak santutu gaizala, Jauna; ta utsegin guztietatik garbiturik, betiko agintzariak artzeko gei egin gagizala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!: zure laguntzaren billa gabiltzan ezker, gaitz guztietatik urrin egonda, biotz nasaiez zure menpeko zintzo izan gaitezala. Amaibagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN ASTEKO EGUENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Neu naz erriaren osasuna, diño Jaunak; edozein estualditan dei egiten ba'dauste, entzungo dautset, eta Jaungoiko izango nakie betiko.—Ps. Entzun, ene erri!, nire irakatsia; makurtu entzumena nire ago-ko itzetara.—Aintza.

Otoitza.—Goratu zagiz, Jauna, Kosme ta Damian santuen jai agurgarriak: arei betiko zerua emon zeustsen-eta; guri, barriz, zeure laguntza emon zeuskun, esan-ezinezko arduraz. Amaibagako.

Irakurgaia (Jeremias, 7, 1-7).—Egun areitan, Jaunak berba egin eta esan eustan: Jaunaren etxeko ateaurrean zagozala, iragarri egizu bertan itz au, esanez: Entzun Jaunaren itza, Jauna gurtzera ate oneitatik sartzen zareen Juda'ko guztiok. Auxe diño gudarozteen Jaunak, Israel'go Jaungoikoak: Zuzendu egizuez zuen bide ta egikerak, eta zeuekaz egongo naz leku onetan. Ez izan ustebiderik berba guzurtietan, esanez: Auxe da Jaunaren bizitokia, Jaunaren bizitokia, Jaunaren bizitokia. Zuen bizikera ta asmoak zuzendu ba'dagizuez, alkarren artean zuzen ebazten ba'dozue, arrotz, umezurtz eta alargunik guzurrez azpiratzen ez ba'dozue, leku onetan odol errubagerik isuri ez ba'dagizue eta zeuen kalterako ifloren sasi-jaungoikoen billa ez ba'zabize: zeuekaz egongo naz beti-beti toki onetan, zuen gurasoai emon neutsen lurrean; Jaun alguztidunak diño.

Koru-kanta.—Guztien begiak Zeugan itxaroten dabe, Jauna; ta Zuk, aldi egokian, jaten emoten dautsezu. Zuk eskua zabaldurik, edozein bizidun onespenez beteten dozu.

Barri Ona (Luk., 4, 38-44).—Aldi aretan, Jesus sinagogatik urtenda, Simon'en etxean sartu zan. Simon'en amaginarreba sukarrez* ogean egoan, eta aren alde eskatu eutsoen. Eta aregana urreraturik, sukarrari agindu egin eutsan, eta sukarrak emakumea itzi egin eban; eta berealaxe jagita, mirabe-lanetan asi yaken. Eguzkia ostendu (sartu) zanean, edozetariko gaitzez geisoren bat euken guztiak, Jesus'i ekarten eutsoezan. Eta Berak, bakoitzari eskuak ezarririk, osatu egiten ebazan. Txerrenak be askogandik urteten ziran, deadarka iñoela: «Jaungoikoaren Seme zara Zu!» Ta Berak agiraka isillerezotzen ebazan, ba-ekien Kristo'a zana-ta. Egunduaz gero, andik urten eta baso-ekutura joan zan. Gizataldea Jesus'en billa ebillen, eta Aregana elduta, eurokaz gelditzeke eskatzen eutsoen. Baiña Arek esan eutsen: «Beste erriai be Jaungoikoaren erreñua iragarri bear dautset, orretarako bialdua izan naz-ta.» Beraz, Galilea'ko sinagogetan irakasten ziarduan.

Eskintza.—Larrialdian egon naitenean, Zeuk zainduko daustazu bizia, Jauna; nire arerioen asarrearen

* Sukar = fiebre.

aurka zeure eskua luzatuko dozu, ta zure eskumeak onik atarako nau.

Opari-otoitza.—Zure zintzoen eriotz-egun bikain onetan, Jauna, martiri guztien asiera izan zan opari au eskintzen dautsugu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zure aginduak zintzo beteteko agindu zenduan, eta nik zuzen bete dagidala zure legea.

Azken-otoitza.—Zure sakramentu au, Jauna, izan bekigu zerurako bide ziurra: orixe eskatzen dautsugu zure martiri santu Kosme ta Damian'en irabazien bitartez. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zure erruki zerutarrak ugaritu begi, Jauna, zure menpean dozun erri au, ta zure aginduen esaneko egin dagiala beti. Amaibagako.

GARIZUMAKO IRUGARREN ASTEKO BARIKUA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Egizu, Jauna, nire alde ezaugarri bat, ni begitan nabena ikusi ta lotsatu daitezcan: Zeuk, Jaun orrek, lagundu ta poztuten nozu-ta. — *Ps.* Makurtu, Jauna, zure entzumena, ta entzun nagizu: beartsu ta txiroa naz-ta.—*Aintza.*

Otoitza.—Ikusi egizuz begi onez, Jauna, gure barauok; eta gorputzez barau egiten dogunez, arimako grifia txarrez be barau egin daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Zenbakiak, Num., 20, 1, 3 ta 6-13).—Egun areitan, Israel'go semeak Moises'en eta Aaron'en aurka jagi ziran, esaten eutsela: «Emon egiguzu ura, edan daigun.» Laguntaldea itzirik, Moises eta Aaron alkartasuneko txabolan sartu ziran, eta auzpazturik, auxe esan eutsen Jaunari: «Jaungoiko Jauna, entzun egizu erri onen deadarra, ta edegi egiezu zure aberastasuna, ur bizi-iturria: aseturik, mormor egitea itzi dagien.» Orduan, Jaunaren aintza agertu zan arein gainean. Eta Jaunak Moises'i auxe esan eutsan: «Artu egizu makilla, ta batu erria zuk eta Aaron zure anaia, eta agindu egiozue arri biziari arein aurrean, eta emongo dau ura. Aitzari ura atara dagiozu-

nean, barriz, gizatalde guztiak eta bere abereak bertatik edan begie.» Artu eban, ba, Moises'ek Jaunaren aurrean egoan makilla, agindu eutsanez; eta erria aitzaren aurrean baturik, esan eutsen: «Entzun egizue, biurri ta sinisgogorrok: atara ete-daikegu aitz onetatik urik?» Orduan, Moises'ek eskua jasorik, makillaz aitz birritan jo eban, eta ura ugari urten zan, eta guztiak, erriak eta abereak, edan al izan eben. Jaunak, ostera, Moises'i ta Aaron'i esan eutsen: «Sinistu ez dautstazuen ezkerero, ezta nire santutasuna agertu be Israel'go semeen aurrean, erri au ez dozue sartuko Nik emongo dautsuedan hurrean. Zalaparta-ura da au. Israel'go semeak Jaunaren aurka jagi ziran tokia, Bere santutasuna agertu ondoren.»

Koru-kanta.—Jaunagan itxaron eban nire biotzak, eta laguntza izan eban; nire aragia birloratu egin zan, eta biotz-biotzez emoten dautsada eskerrak. Zeuri egin dautsut dei, Jauna; ez zaitetz isildu, ene Jaungoiko; ez nigandik alde egin.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabilli, 143 orri.

Barri Ona (Jon, 4, 5-42).—Aldi aretan, Jesus, Sihar deritxon Samaria'ko errira dator, Jakob'ek bere seme Jose'i emondako solo-ondora. Antxe egoan Jakob'en iturria, Jesus, bidean nekatuta, iturri-ondoan jarri zan. Seirak-edo ziran. Samaria'ko emakume bat ur-eske dator, eta Jesus'ek dirautso: «Ura ekazu.» (Ikasleak errira jateko-billa joan ziran.) Samaritar emakumeak dirautso: «Zelan zu, judarra izanik, niri, samaritar emakume oni, zelan zatorkidaz ur-eske?» (Judarrak samaritarrek aztu-emonik ez dabe-ta.) Jesus'ek erantzun eta esan eutsan: «Jaungoikoaren doaia (grazia) ezautu ba'zengi, ta "ura ekazu" esan dautsuna nor dan ba'zeki, zeuk eskatuko zeuskio ur bizia, ta Arek bai emon be!» Emakumeak dirautso: «Jauna, ezer be ez doz u ura atarateko, ta oxifia barranean dago: mundik daukazu, ba, ur bizi ori? Jakob gure aita baiño aundiago ete-zaitugu? Oxin au arek emondakoa dogu, ta arek eta bere seme ta abereak oxin onetatik edan eben.» Jesus'ek, erantzunik, esan eutsan: «Ur au edan dagien guztiak, barrero be egarri izango dira; baiña Nik emon dagiodan uretik edan dagiana, ez da inoiz egarri izango; ta Nik emon dagiodan ura, betiko bizitzaraino txirristaka darion ur-itu-

zintzoak ziran-eta, Moises'en legeari egokionez azi eben alabea. Joakin oso aberatsa zan, eta lorategi bat eukan bere etxe-ondoan, eta judar asko beragana joaten ziran, Joakin guztietatik aiatuena zalako. Urte aretan, erriko zaar bi aukeratu ebezan epaikari; arei buruz Jaunak auxe esan eban: «Epaille zarrakandik, agiriz erria zuzentzen ebenakandik sortu zan gaiztakeria Babilonian'n.» Zaar areik sarri joaten ziran Joakin'en etxera, eta auziren bat euken guztiak, arekana jotzen eben. Eguerdian, barriz, erritarrak alde egiten ebenean, Susana bere senarraren lorategian sartzen zan ibiltera. Zaarrak egun oro ikusten eben sartzen eta ibiltzen eta areganako zalekeri bizia sortu yaken; eta sena galdurik, ez eben zerurik begiz ikusten, ezta epai zuzenik gogoratu be. Bein, ba, une egoki baten zain egozala, sartu zan Susana, beste egunetan lez, bere mirabe bigaz, eta ur-bustialdi bat artu nai izan eban, eguraldi beroa zan-eta. An ez egoan infor be, gordeta begira egozan zaar bi areik izan ezik. Beraz, bere mirabe biak esan eutsen: «Ekarri egidazuez orio ta usaingarriak, eta lorategiko atepak itxi egizuez, uretan busti naiten.» Mirabeak urten ziranean, zaar biak jagi ta beragana joan ziran arifeketan, eta esan eutsen: «Begira, lorategiko atepak itxita dagoz ta ez gaitu inok be ikusten, eta gu zeuganako maite-mifietan gaukazuz; amor eiguza*, ba, ta makurtu zaitez gure gurarietara. Nai ez ba'dozu, barriz, zugaz mutil gazte bat egoala ta orre-xegaitik bialdu dozuzala mirabeak, esango dogu.» «Ai ene! —esan eban Susana'k—: Estu naz alde guztietatik. Ori egiten ba'dot, eriotza dot gainean; egiten ez ba'dot, barriz, ezin iges egin zuen eskuetatik. Baiña obe yat erru bagarik zuen eskuetan jausi, Jaunaren aurrean pekatu egin baiño.» Eta Susana'k deadar aundi bat egin eban; zaar biak be bai aren aurka: eta bata, arifeketan lorategiko atepetara joanik, edegi egin eban. Etxeko morroiak, barriz, lorategiko garraziak entzunik, osteko atera jo eben arifeketan zer zan ikustera. Ta zaarrak berba egin ebenean, morroiak oso lotsatu gelditu ziran, ez zan egundo be Susana'ri buruz alako gauzarik entzun-eta. Biaramonean, erria Joakin senarraren etxera etorri zanean, an ziran zaar biak be, Susana'ri bizia kentzeko asmo zitalez beterik. Eta erriaren aurrean esan eben: «Joan eta ekarri egi-

* Amor egin = condescender.

zue Susana, Joakin'en emaztea, Elzias'en alaba.» Berealaxe joan ziran; eta bere guraso, seme ta senide guztiakaz etorri zan. Bere senide ta ezagun guztiak negarrez egozan. Zaar biak, erriaren erdian zutik, Susana'ren buru-gaifnean ipini ebezan euren eskuak. Onek, negarrez, zeruruntz jaso ebazan begiak, aren biotzak itxaropena Jaunagan jarri eban-eta. Onetan, zaarrak esan eben: «Lorategian bakarrik genbiltzala, mirabe bigaz sartu zan au be, ta neska biak biadurik, lorategiko atepak itxi ebazan; eta gero, gordeta egoan gazte bat etorri yakon, eta aragiz alkartu ziran. Guk, barriz, lorategiko baztar baten gengozan-eta, gaiztakeri ori ikusirik, arifeketan jo genduan eurakana, eta jizunkerian ziarduen. Gazteari ezin oratu izan geutsan, gu baiño indartsuago zalako: ta atepak edegirik, iges egin euskun. Oni, ostera, bai, oratu geutsan, eta gaztea nor zan itandurik, ez euskun esan nai izan: geu gara onen autorle (testigu).» Zaarrak eta erriko epaikari ziranez, erriak sinistu egin eutsen; eta Susana eriotzara galdu eben. Susana'k, barriz, deardarka esan eban; «Ezkutuak ezagutu ta diranak diran baiño len dakizuzan Jaungoiko betikoa: Zuk ba-dakizu guzurrezko autortza (testigutza) egin dabela nire aurka, baita onek maltzurkeriz nire aurka asmau dabenetik ezer be egiteke (egin barik), eriotzara naroiela be ba-dakusu!» Ta Jaunak entzun egin eban aren otola. Eriotzara eroiela, Jaunak Daniel eritxon mutil gazte baten gogo santua biztu eban. Onek deardarka ifioan: «Garbi naz ni emakume onen odolez.» Eta erri guztiak, aregana birturik, esan eutsan: «Zer da zuk doñozun ori?» Eta Daniel'ek, arein erdian zutik, auxe esan eban: «Orren zoroak zaree, Israel'go semeok, auzia egiteke ta egia ezagutzeke, alaba israeldar bat eriotzara bialtzeko? Biurtu zaiteze auzitegira, onen aurka guzurrezko autortza (testigutza) egin dabe-ta.» Biurtu zan, ba, erria zarrapastaka, ta Daniel'ek esan eutsen: «Banandu egizuez urrin zaar biok, eta neuk aztertuko dodaz.» Alkarregandik banandu ebenezanean, bati dei egin eta esan eutsan: «Gaiztakerian zaartutako ori! Oraintxe jausi dira zure gainetara len egin zenduzan pekatuak, epaikuntza* bidebageak eginez, errubageak azpiratuez eta errudunak askatuaz, Jaunak diñoanaren aurka: «Errubage ta zin-

* Epaikuntzak = juicios

tzorik ez dozu ilgo". Ia, ba, esan egidazu: emakume au ikusi ba'zenduan, zein zugazpean ikusi zenduzan alkar-izketan?» Zaarrak erantzun eban: «Legeltxor* baten azpian.» Daniel'ek esan eban; «Guzur ederra esan dozu zeure buruaren aurka. Jaungoikoaren Aingeruak, Aren eskutik erabagia arturik, erdi-erditik zatituko zaitu.» Ta a andik bazterturik, besteari dei egin eta esan eutsan: «Kanaan'en eta ez Juda'ren jatorriko ori!; edertasunak galdu zaitu ta zalekeriak naastu dautsu biotza: orixe egiten zeutsen Israel'go alabai, ta areik, bildurrez, zeuekatz itz egiten eban; baiña Juda'ko alaba onek ez eban jasan (eroan) zuen gaiztakeria. Ia, ba, esan egidazu: zein zugazpean artu zendeuzan alkar-izketan?» Arek erantzun eban: «Arte baten azpian.» Daniel'ek esan eutsan: «Zuk be guzur ederra esan dozu zeure buruaren aurka; or dago Jaunaren Aingerua, espata eskuan dauala, zu erditik ebagiteko ta biok ilteko.» Orduan, erri guztia deadarka asi zan, Jaungoikoa goratzen ebalá: Beragan itxaroten dabena, onik ataraten dauz-ta. Guztiak zaar bien aurka jagi ziran, (Daniel'ek bere agoz sinisterazoa eutsen guzurrezko zifaltza (testigutza) egin ebela-ta); orrela, areik lagun-urkoari egin nai izan eutsen zigorra, eurái egin eutsen; eta bizia kendu eutseen; eta egun aretan odol errubagea onik urten zan.

Koru-kanta.—Eriotz-gerizpean ibilliarren, ez dot gaitz-bildurrik izango: Zu, Jauna, neugaz zagoz-ta. Zure zigorra ta zure makilla, biak niretzat pozkille.

Barri Ona (Jon, 8, 1-11).—Aldi aretan, Jesus Oliamendi'ra joan eta biaramonean, goizean-goi, Eliza nagusira biurtu zan. Erri guztia Aregana jolan; eta Berak, jesarririk, irakatsi egiten eutsen. Ezkontza loitzen artutako emakume bat idazlari ta pariseotarrak Aregana ekarri ta erdian jarririk, Jesus'i dirautsoe: «Irakasle, emakume ezkondu au ezkontza loitzen aurkitu dabe oraintxe. Onelako emakumeak arrika ilteko agindu euskun legean Moises'ek. Zer diñozu Zuk?» Ori azpikeriz zirautsoen, salatu al izateko. Baiña Jesus, makurtuta, atzamarraz lurrean idazten asi zan. Eta areik itaunka ekin utsoen-eta, Jesus'ek, burua jasorik, esan eutsen: «Zuen artean pekatuak baga egon daitenak,

* Legeltxor = lentisco (zugatza).

* Zugatz = árbol.

lenengo arria jaurti begio.» Ta barrero makurtuta, lurrean idazten ziarduan. Areik, osterá, ori entzunda, banaka-banaka alde egieñez joiazan, zaarrenetatik asitá; eta bakarrik gelditu zan Jesus, ta emakumea erdian zutik. Orduan Jesus'ek, burua jasorik, esan eutsan: «Emakume, non dira zure salatzaillak? Iñok be ez zaitu galdu?» Emakumeak esan eutsan: «Iñok be ez, Jauna.» Ta Jesus'ek esan eutsan: «Ezta Nik be ez zaitut galduko. Zoaz, ta ez egin pekatuak barrero.»

Eskintza.—Zuzendu, Jauna, nire oiñak zure bidean, bidebageak azpiratu ez nagian.

Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek; eskini dautsugun opari onek gure argaltasuna garbitu ta gaitz guztitik zaindu dagiala beti. Amabagako.

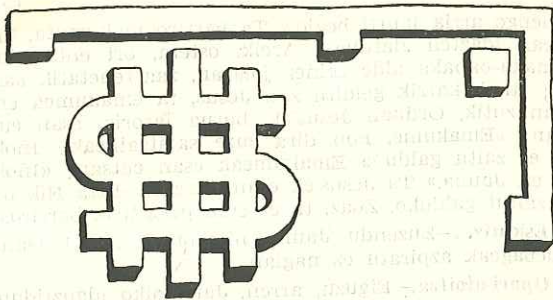
Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Emakume, iñok be ez zaitu galdu? Iñok be ez, Jauna. Neuk be ez zaitut galduko; ez egin pekatuak barrero.

Azken-otoitza.—Kristo'ren gorputz eta odola artu doguzan ezkeró, Bere gorputz-atal arteko izan gaitzez-lá eskatzen dausugu, Jaungoiko alguztidun orri. Amabagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz bate-
ra Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Emon egiezu, Jauna, zure zintzoai zeruko laguntza: biotz-biotzez zeure billa ibilli daitezcan, eta zuzen eskatzen dabena jadetsi dagien. Amabagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN IGANDEA

1^ogo. maila. — Ubelez

Poz-oiuka daukagu gaur Eliza Ama. Antxiña, «Goazen Jerusalem'era» esaten ehen Israeldarrak. Garizuma be, Pazko -egunetarako igote bat dala esan daikegu. Ta Pazko-jai ori laster ikusiko dogula-ta, pozezko deadarrez dago Eliza.

Zerua dogu egiazko uria; araxe goaz guztiok alkar arturik. Antxe dauko Jaunak guretzat gertu agortzen ez dan ogi gozoa (Irakurri Barri Ona).

Biblia.—Zerbakiak, Num.: 9, 15-23; 13, 2; 13, 17'tik 14, 24'ra; 17, 16-26; 20, 2-13. Itzaldiak, Deut.: 6, 1-19; 7, 6-12; 11, 18-32.

M E Z A

Sarrera.—Poztu zaitetz, Jerusalem; jai egizue maite dozuen guztiok; poztu zaitetze atsekabetuta zengozenok be; bete zaitetze bular atsegifuz.—Ps. Pozez bete nintzan «Jaunaren etxera goaz» esan eustenean.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gure egitada kaskarrakaitik atsekabetuta gagozan ezkeru, zure grazi atsegifnez arnasa artu daigula. Amalbagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Galazia'koai: 4, 22-31).—Anaiok: Idatzita dagoanez, Abraham'ek seme bi izan ebazan: bata mirabeagandik, eta bestea andreagandik. Mirabeagandikoa, aragi-bidez jai-zan; andreagandikoa, agintzaren indarrez. Antz-iruditan esana da au. Emakume biok Itun (Alkartasun) bi dira. Bata Sinai mendikoa, morrol-seme biurtzen gaituana: Agar da au;

Sinai, barriz, Arabia'ko mendi bat da; ta alakoa, orain-go Jerusalem da, bere semeakaz morroi da-ta. Goiko Jerusalem, ostera, bere esku (libre) da; ta auxe da gure ama. Idatzita dago-ta: «Poztu zaitetz, agor zaran ori; zantzo ta deadar egizu, sein-miñik ezagutu ez dozun orrek; senarduna baiño baztertua umetsuago izan daiteke-ta.» Gu, barriz, anaiok, agintzaren seme gara, Isaak lez. Baiña orduan aragiz jaioa zanak gogoz jaioa alboratzen ebanez, orain be bardin jazoten da. Zer diño Liburu santuak? «Bota egizu mirabea bere semeagaz; neskame-semea ez da andre-semeagaz oiñordeko izango-ta.» Beraz, anaiok, gu ez gara mirabe-seme, andra-seme baiño. Ta askatasun au Kristo'k jadetsi dauku.

Koru-kanta.—Pozez bete nintzan, «Jaunaren etxera goaz» esan eustenean. Izan bedi bakea zure etxean, eta ugaritasuna zure jauregietan.

Luzagarria.—Jaunagan itxaroten dabena, Sion -mendia lez dira; Jerusalem'en bizi danak, ez dau inoiz be kilikolorik egingo. Jerusalem, mendiz inguratuta dago; ta Jauna bere erriaren inguruan gaur eta beti.

Barri Ona (Jon, 6, 1-15).—Aldi aretan, Jesus, Tiberiades edo Galilea-itxasoko beste aldera joan zan, eta gizatalde aundiak jarraitzen eutsan, geisoakan egiten ebazan mirariak ikusirik. Orduan, Jesus mendi batera igo ta an bere ikasleakaz jesarri zan. Judarren Pazko-jaiast laster zan. Jesus'ek, begiak jasorik, arenbesteko laguntaldeak jarraitu eutsala ikusirik, Felipe'ri esan eutsan: «Nun erosiko doguz ogiak, oneik jan dagian?» Ori, zirikatzeke zirautsan, egiteko zana Berak ba-ekian-eta, Felipe'k erantzun eutsan: «Berreun denarioren ogiak be ez dira naiko, bakoitzak ogi apur bana artzeko.» Ikasletariko batek, Ander'ek, Simon Pedro'ren anaiak, ba-dirautso: «Bost tremes-ogi ta arrain bi daukazan mutil bat ba-dago emen; baiña oneik zer dira onenbestentzat?» Alan be, Jesus'ek esan eban: «Jesarri daitezala agindu egiezue.» Toki a berdartsua zan. Jesarri zirari, ba, bost millaren bat gizon. Orduan, Jesus'ek ogiak artu, ta Aitari eskerrak emon ondoren, jesarritakoen artean banatu ebazan, eta beste arenbeste egin eban arrainakaz be, bakoitzari nai aña emonez. Eta bete ziranean, bere ikasleak esan eutsen: «Batu egizuez gelditu diran apurrak, ezer galdu ez da-

din.» Batu ebezan, ba, ta orrenbeste lagun asetu ondoren, bost tremes-ogi ta arrain biren ondakifnez, amabi otzara bete ebezan. Gizon areik, Jesus'ek egindako miraria ikusi ebanean, inoan: «Auxe da, benetan, lurrera etorteko dan igarlea!» Baiña Jesus'ek, Errege egin nai ebela igarri ebanean, barriro mendira iges egin eban bakar bakarrik.—*Kredo.*

Eskintza.—Goratu egizue Jauna, ona da-ta; abestu egiozue Aren izenari, gozoa da-ta; zeru lurretan, nai izan eban guztia egin eban.

Opari-otoitza.—Artu egizu biotz onez, Jauna, opari au: gure oneraspenerako (deboziñorako) ta osasunerako izan dakigun. Amabagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jerusalen, uri eder antzera jasioa, edonundik ondo batua. Araxe doaz erriak, Jaunaren jatorrikoak, Jaunaren izena autortzera.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko errukior orrek!: sarri asetzen gaituan Eukaristi au, beti esker onez eta sinismen audiz artu dagigula. Amabagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO ASTELENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Salbau nagizu, Jaungoiko orrek, zeure izenagaitik, eta zaindu nagizu zeure al-izatez. Entzun nire otoia, ene Jaungoiko: biurtu entzumena nire agogo itzetara. — *Ps.* Atzerritarrak aurka jagi yataz, ta gizon indartsuak bizia kendu nai dauste.—*Aintza.*

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: urteroko barau santu oneik gogoz ospaturik, gorputz eta arimaz atsegingarri izan gakizuzala, Amabagako.

Irakurgaia (Erregeen 3^{gna.}: 3, 16-28).—Egun areitan, emagaldtu bi Salomon erregeagana joan ziran, eta bere aurrean jarririk, batak auxe esan eutsan: «Entzun egidazu, mesedez, ene jaun orrek: ni ta emakume au etxe baten bizi gintzazan, eta bera egoan gelan ume bat egin neban, Nik umea eginda iru egunera, onek be umetxo bat egin eban, Alkarregaz gengoazan, eta etxean ez zan inor be gugaz, geu biok izan ezik. Baiña gabez, emakume onen semea il egin zan, lotan egoala ito egin eban-eta. Gaberdian, ixil-ixillik jagi-

rik, artu eban nire semea zure mirabea lo egoan albotik eta bere bularrean jarri eban; bere seme illa, barriz, zure bularrean ipifii eban. Goizean, neure semeari bularra emoteko zutundu nintzanean, illik aurkitu neban; baiña egunaren argitan obeto begiraturik, nik egin neban umetxo ez zala ikusi neban.» Beste emakumeak erantzun eban: «Ez da orrela; zure semea ildakoa da, ta bizi dana nirea.» Lenengoak, barriz, bestetara inoan: «Guzurra difoizu: nire semea bizi dana da, ta zurea il dana.» Eta olantxe ziarduen eztabaidan erregearen aurrean. Orduan, erregeak auxe esan eban: «Neurea da bizi dan semea, difio onek, eta zeurea illa; beste onek, barriz, erantzuten dau: ez; zeurea dago illik, eta nirea bizirik. Ekarri egidazue ezpata bat», esan eban erregeak. Erregeari ezpata ekarri eutsoenean, esan eban: «Egizue zati bi ume bizia, ta emon erdibana bakoitzari.» Erabagi onek, ostera, seme biziaren amari biotza ikutu eutsan, eta erregeari esan eutsan: «Arren, jauna!, emon egiozu berari ume bizia ta ez begie il.» Besteak, barriz, inoan: «Ez niri ez zuri, erdibitu baiño.» Orduan, erregeak erantzun eta esan eban: «Emon oni ume bizia, ta ez egizue il: bere ama auxe da-ta.» Israel guztian zabaldu zan erregeak emondako epata, ta Jaunaren jakituriaz epaitzen ebala ikusirik, lotsa audia eutsoen.

Koru-kanta.—Jaungoiko zaindari ta igesleku izan zakidaz, salbau nagizun. Ene Jaungoiko!, Zeugan dot itzaropena; Jauna, ez naz inoiz be lotsatuko.

Luzagarria.—Jauna, ez gagizuz erabili egindako pekatuen negurritz, ezta gure gaiztakeria dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekatuak; betorgiku, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen.*) Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; parkatu eiguz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Jon, 2, 13-25).—Aldi aretan, Judarren Pzko-jaiak laster zan, eta Jesus Jerusalem'era igo zan. Eliza nagusian idi, ardi ta uso-saltzaille ta diru-aldatzailleak jesarrita ikusirik, lokarrizko zardai bat eginda, guztiak jaurti ebazan elizatik, ardi ta idiakaz batera, diru-aldatzailleen txanponak lurrean zear zabalduaz eta malak itzuliz. Eta uso-saltzailleak esan eu-

tsen: «Kendu emendik guzti au, ta ez biurtu nire Aitaren etxea salerosketa-etxe.» Aren ikasleak idatzita egoana gogoratu eben: «Zure etxeaganako garrak iruntsiten nau.» Judarrak, erantzunik, esan eutsen: «Orrela egiteko, ze ezaugarri erakusten daukuzu?» Jesus'ek erantzun eta esan eutsen: «Eliza au ondatu egizue, ta iru egunean jasoko dot.» Judarrak erantzun eutsen: «Berrogei ta sei urtean egin izan da eliza au, ta iru egunean zuk jaso?» Baiña Jesus'ek bere gorputz-elizaz itz egiten eutsen. Aren ikasleak, illen artetik biztu zanean gogoratu eben ori esan ebalá; ta idatzirik egoana sinistu eben, baita Jesus'ek esandakoa be. Pazko-jaietan Jesus Jerusalem'en zan artean, Aren izena askok sinistu eben, egiten ebazan mirariak ikusirik. Baiña Jesus bera ez yaben guztz zabaltzen, guztiak ondo ezagutzen ebazan-eta; gainera, gizakiaz ez eban inoren autorrik bear, gizabarrua bere ezagutzen eban-eta.

Eskintza.—Goratu egizu Jaungoikoa, lur guztiak; otseindu Jauna pozez beterik; joan Aren aurrera alaitsu, Jaun au Jaungoiko da-ta.

Opari-otoitza.—Eskintzen dautsugun opari onek, Jauna, bizkortu ta indartu gagizala beti. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Garbitu nagizu, Jauna, aztu yatazan pekatuetatik, eta besterenik ez niri ezarri.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, betiko osasunerako irabazia geitu daiskula, Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Entzun biotz onez gure eskaria, Jauna; ta mesedeak eskatzeko gogoa isuriten daukuzun ezkeru, emon egiguzu zure laguntasunaren indarra be. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO ASTARTEA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Entzun, Jaungoiko!, nire otoa, ta ez egizu baztertu nire eskaria; lagun zakidaz, ta entzun.—Ps. Estualdian naigabetu egin nintzan; arerioaren oiua eta pekatariaren jazarpenak larritu egin nabe.—Aintza.

Otoitza.—Baraualdi santu onek, Jauna, geitu daigula Zuganako oneraspena (debozioña), ta zure errukiaren etenbagako laguntza emon daiskula. Amaibagako.

Irakurgaia (Urteera, Ex., 32, 7-14).—Egun areitan, Jaunak Moises'i itz egin eta auxe esan eutsan: «Jatsi zaitze menditik, Ejipto'tik atara zenduan erriak pekatu egin dau-ta. Laster alenduo dira erakutsi zeutsen bidetik; urrezko zekor bat egin eta gurtu egin dabe, ta ari opariak eskifirik, auxe esan dabe: Auxe da, Israel, Ejipto'tik atara zenduan zure jaungoikoa.» Eta geiago esan eutsan Jaunak Moises'i: «Erri au burugogorra dala ondo dakust; itzi egidazu ustu dagidan nire asarrea arein aurka ta birrindu dagidazan, ta erri aundi baten buruzagi egingo zaitu.» Baiña Moises'ek otoi egiten eutsan bere Jaungoiko Jaunari, esanez: «Jauna, zegaitik iziotzen da zure sumiña*, indar aundiz ta esku sendoz Ejipto'ko lurretik atara zenduan erri onen aurka? Ez begie esan Ejipto'tarrak: Azpikeriz atara ebazan, mendietan il daitezcan eta lurretik garbitu daitezcan. Bigundu bedi zure sumiña, ta parkatu zure erriari bere gaiztakeria. Gogoratu egizu zure otsein Abraham'i, Isaak'i ta Israel'i zin au egin zeutsela, Zeu zaranez: «Zeruko izarrak lez ugarituko dot zuen azia, ta aitatu dautsuedan lur oso au zeuen ondorengoai emongo dautset, eta zeuena izango da beti.» Ta Jauna bigundu egin zan, eta ez eutsan bere erriari ezarri esan eban zigorra.

Koru-kanta.—Jagi zaitze, Jauna; lagun zakiguz eta zaindu gagizuz zeure izenagaitik. Geure belarriz entzun genduan, Jaungoiko!, ta geure gurasoak iragarri euskuetzan euren egunetan eta antxiñako aldietan egin zenduzan arrigarriak.

Barri Ona (Jon, 7, 14-31).—Aldi aretan, jaiaren erdi aldean, Jesus Eliza nagusira igo ta irakasten asi zan. Eta judarrak, arrituta, inoen: «Zelan ete-dakiz onek Liburu Santuak, ifun ikasi ez-ta?» Jesus'ek erantzun eta esan eutsen: «Nire irakatsia ez da nirea, ni bialdu nuananarena baiño. Jaungoikoaren gogoa inok egin nai ba'dau, ezagutuko dau nire irakaspene Jaungoikoagandikoa ete-dan, ala nire buruz itz egiten dodan. Bere

* Sumin = cólera.

buruz itz egiten dauanak, norberaren aintza billatzen dau; bialdu dauanaren aintza billatzen dauana, barriz, egizale da, ta aregan gaiztakeririk ez dago. Ez dauetsue Moises'ek Legea emon? Alan be, zuetariko batek be ez dau Legea beteten. Zegatik il nai nozue?» Gizataldeak erantzun eta esan eutsan: «Txerrena (deabrua) dozu; nok il nai zaitu?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Egintza bat egin dot, eta guztiok ikaratu egiten zaree. Alan be, erdainkuntza* Moises'ek emon eutsuen (ez Moises'ek asmauta, barriz, gurasoakandik artuta baiño), ta zuek gizonaren erdainkuntza zapatuz egiten dozue. Moises'en legea ez austeko, gizonaren erdainkuntza zapatuz be egiten ba' dozue, larumbatez gizon osoa osatu dodalako asarre zatorkidaze? Azaletik ez ebatzi, zuzenbidez baiño.» Eta Jerusalemendar batzuek iñoen: «Ez al da au il nai dabena? Or dago, ba, agirian itz egiten, eta iñok ez dautso ezer esaten. Ala, gure nagusiak ezagutu ete-dabe egiz, Mesias dala au? Baiña au nungoa dan ba-dakigu; Mesias etorri daitenean, barriz, iñok ez dau jakinko nungoa dan.» Eta Jesus'ek, Eliza Nagusian irakasten ziarduala, deadarka iñoan: «Ni ezagutzen nozue, ta nungoa nazan be ba-dakizue. Baiña ni ez naz neure buruz etorri; beste batek bialduta etorri naz, ta Bera egizale da. Zuek ez dozue A (Jaungoiko Aita) ezagutzen; Nik, bai, ezagutzen dot, Beragandik nator eta Berak bialdu nau-ta.» Orduan, Jesus arrapau ta lotzeko asmoa artu eben; baiña iñok ez eutsan eskurik ezarri, Aren sasoi a ez zan oraindiño eldu-ta. Baiña gizataldeko askok Beragan jarri eben sinistea.

Eskintza.—Biotz-biotzez itxaron neban Jaunagan, eta entzun egin nenduan; entzun eban nire eskaria, ta abesti barri bat ipini eustan agoan, gure Jaungoikoa goratzeko ereserkia.

Opari-otoitza.—Opari onek, Jauna, garbitu begiz gure pekatuak; eta eskintza au ospatzeko, zure menpekoen gorputz-arimak santutu dagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zeugandiko osasunak poztuko gaitu, ta gure Jaungoiko Jaunaren izena ospatuko dogu.

* Erdainkuntza = circuncisión.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, garbitu gaizala pekatutik, eta zeruko erreinura eroan dagizala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Erruki zakioz, Jauna, zure erriari; eta etenbagako naigabeetan dabilen ezker, nasai arnasa artu dagiala egiozu biotz-onez. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO EGUAZTENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Zuei buruz nire santutasuna agertu dagidanean, lurralde guztietatik batuko zaituet, eta ur gardena isuriko dauetsuet, eta loi guztietatik garbituko zaree; ta arnasa barria emongo dauetsuet.—Ps. Aldi oro goratuko dot Jauna; beti izango dot agoan Aren gorapena.—Aintza.

Kyrie esan ondoren, abadeak, Epistola-albora joanda, auxe diño:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitezcan. (*Belauniko apurtxo baten*). Zutundu zaiteze.—Barauaren bidez, zintzoai euren irabazien saria ta pekatariak parkamena emoten dautsezun Jaungoikoa: erruki zakiguz, deiez gagokizuz-ta; geure erruak autorturik, parkamena jadetsi daigun. Amaibagako.

Irakurgaia (Urteera, Ex., 36, 23-28).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Neuk jasoko dot nire izen aundia atzerrietan, zeuek loitu zenduen arein artean-eta: atzerriarrak be, arein aurrean goratu nagizuenean, Neu nazala Jauna jakin dagien. Atzerriarrenartetik atarako zaituet, eta lur guztietatik baturik, zeuen lurrera eroango zaituet. Ur gardena isuriko dot zuen gaifera, eta zuen loikeri guztietatik garbi geldituko zaree, ta zuen sasi-jaungoiko guztietatik urrindu egingo zaituet. Biotz barria emongo dauetsuet, eta arnasa barria ipiniño dot zuen barruan; zuen gorputzetik arrizko biotza kendu ta aragizko biotza ezarriko dauetsuet. Neure arnasa jarriko dauetsuet barruan, ta neure aginduak gorde ta neure legea zaindu ta bete-eragingo dauetsuedaz. Zeuen gurasoi emon neutsen lurrean bizi izango zaree. Zeuek izango zaree neure erri, ta Neu izango nozue Jaungoiko, diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Etorri zaiteze, semeok, eta entzun: Jaunaren bildurra irakatsiko dautsuet. Urreratu zakioze, ta argituak izango zaree; ez dira lotsaz gorrituko zuen arpegiak.

Emen, abadeak Dominus vobiscum diño.

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek! barau agurgarri oneik zigortzen gaituenok, Zu ganako oneraspen santu onek be poztu gagizala: lurrerako zalekeriak ezirik, zeruko ondasunak errazako jadetsi daiguzan. Amaibagako.

Irakurgaila (Isaias, 1, 16-19).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Busti ta garbitu zaiteze; aldendu egizuez nire begi-aurretik zuen asmo gaiztoak; naiko da txarke-rik, on egiten ikasi; billatu zuzentasuna, emon eskua zāpalkduari, umezurtza gorde, alarguna zaindu. Etorri zaiteze, ta alkar entzun dagigun, diño Jaunak: zuen pekatuak gorrimin* lez ba'dira be, edurra baizen zuri geldituko dira; ta origorria* lez ba'dira, ule zuria baizen garbi. Nai ba'dozue, ta entzun ba'nagizue, lurreko ondasunak jango dozue, diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Zoriontsuak, Jauna euren Jaungoikotzat dabena: Jaunak bere ondorentzat* aukeratu eban erria. Jaunaren berbaz gogortu zan zerua, ta Aren gogoak emon dautso indar guztia.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabili, 161 orri.

Barri Ona (Jon, 9, 1-38).—Aldi aretan, Jesus'ek, bidez joiala, jaiotzez itsua zan gizon bat ikusi eban. Eta ikasleak itandu eutsen: «Irakasle, ori itsu jaioteko, nok egin dau pekatu: orrek, ala orren gurasoak?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Ez dau orrek pekatarik egin, ezta orren gurasoak be; Jaungoikoaren egintzak orreagan agertu daitezana da ori. Eguna dadin artean, bialdu nauanaren lanak egin bear dodaz; ba-dator gaua, ta aretan inok ezin lanik egin daike. Gizartean nagoan artean, gizargi naz.» Au esanda, txistu (txu) egin eban lurrera, ta txistuzak loa eginik, loiaz itsuaren begiak igurtzi ebazan; eta esan eutsan: «Zoaz, ta Siloe'ko urtegian garbitu zaitez.» (Siloe itzak "bialdua" adierazoten dau). Joan zan, ba, itsua, garbitu ta ikus-

* Gorrimin = grana. * Origorri = bermellón. * Ondoren = herencia.

ten ebalu biurtu zan. Orduan, auzokoak eta gizon a len eskean ibiltzen ikusi ebenak, iñoen: «Ez al da au jesarrita eskean ziarduana?» Batzuek iñoen: «Bai, auxe da». Beste batzuek, ostera. «Ez, aren antzeko bat baiño». Baiña berak iñoen: «Bai, berbera naz.» Itandu eutsoen, bada: «Begiak zelan zabaldu yatzuz?» Erantzun eutsen: «Jesus deritxon gizonak, loa eginda, begiak igurtzi ta esan daust: Zoaz Siloe'ko urtegira, ta garbitu zaitez. Ta ara joan, eta garbituta, ba-dakust (ikusten dot).» Eta esan eutsoen: «Non dago bera?» Ta dirautse: «Ez dakit.» Itsu izandakoa parisetarrakana daroe. Jesus'ek loa eginda begiak zabaldu eutsazan eguna, larunbata (zapatua) zan. Barriro be, parisetarrak itandu eutsoen, ba, zelan ikusi eban; eta arek esan eutsen: «Begi-gaifnean loa ezarri eustan, garbitu nintzan, eta orain ba-dakust.» Parisetarrak arteko batzuek iñoen: «Gizon au Jaungoikoagandik ez dator, larunbata ez dau jai egiten-eta.» Baiña beste batzuek iñoen: «Pekatarri batek onelako mirariak, zelan egin daikez?» Eta eztabaida sortu zan arein artean. Beraz, itsuari barriro dirautsoe: «Begiak zabaldu dautsuzan orretaz, zer diñozu zük?» Arek erantzun eutsen: «Igarle dala.» Baiña judarrak ez eben sinistu gizon a ikustea jadetsi eban itsua zanik, ikustun barriaren gurasoi dei egin arte. Itandu eutsen, beraz: «Au al-da itsu jaiotze dau diñozuen zuen semea? Orain zelan ikusten dau, ba?» Aren gurasoak erantzun eta esan eutsen: «Au geure semea dana ta itsu jaiotze zana ba-dakigu. Baiña, orain zelan ikusten dauan, ez dakigu, ezta begiak nok zabaldu dautsazan be. Berari itandu egiozue; zentzuna ba-dau; berak bere buruz itz egin begi.» Judarren bildur ziralako, esan eban ori aren gurasoak; orduko, judarrak alkartuta egozan norbaitek Jesus Kristo'tzat artu ba'legi, sinagogatik jaurtia izan zedilla. Orrexegaitik esan eban itsuaren gurasoak: «Zentzuna ba-dau; berari itandu egiozue.» Beraz, itsu izandakoari barriro dei egin, eta esan eutsoen: «Emon egiozu aintza Jaungoikoari. Guk ba-dakigu gizon ori pekatari dana.» Arek erantzun eutsen: «Pekatarri dan, nik ez dakit; auxe bakarrrik dakit: len itsu izanik, orain ikusi egiten dodala.» Esan eutsoen: «Zer egin eutsun? Zelan garbitu eutsuzan begiak?» Arek erantzun eutsen: «Len be esan neutsuen, eta entzun zenduen; zetarako entzun nai

dozue barriri? Zuek be Aren ikasle izan nai dozue, ala?» Orduan, a madarikatu ta esan eutsoen: «Izan zaitez zeu Aren ikasle; gu Moises'en ikasle gara. Guk ba-dakigu Moises'i Jaungoikoak berba egin eutsana; au, barriz, ez dakigu nundik etorri dan.» Gizonak erantzun eta esan eutsen: «Auxe bai dala arrigarria! Zuek ori nungoa dari ez dakizue, ta Berak zabaldu daustaz nire begiok. Ba-dakigu pekatariai ez dautsena Jaungoikoak entzuten; Ari bildur dautsoenai ta Aren naia egiten dabenai, barriz, entzun egiten dautsela. Egundo e da entzun itsu jaiolari begiak inok argitu dautsazanik. Ori Jaungoikoagandik ez ba'litz, ezin ezer egin leikean.» Erantzun eta esan eutsoen: «Pekatu utsetan jaiio zintzazan, eta irakasten be bazator-kiguz?» Eta kanpora jaurti eben. Gizona kanpora jaur. ti ebela entzun eban Jesus'ek, eta aurkitu ebanean, esan eutsan: «Gizasemearen sinistea ba-dozu?» Arek erantzun eutsan: «Jauna, nor da Ori, Orregan sinistu dagidan?» Jesus'ek esan eutsan: «Ikusi be egin dozu zuk, eta zeugaz izketan diarduana bera da.» Ta arek esan eban: «Sinisten dot, Jauna.» (*Emen belauniko*). Ta auzpezturik, gurtu egin eban.

Eskintza.—Bedeinkatu egizue, erriok, gure Jaungoiko Jauna, ta egin deadar Aren omenez. Berak emon dautso bizia nire arimari, ta ez dau itzi nire oñiak kilikolorik egin dagien. Onetsia izan bedi Jauna, nire eskaria ez dau baztertu-ta, ezta bere errukia nigandik alboratu be.

Opari-otoitza.—Opari onek garbitu dagizala gure pekatuak, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri; orrela, gorputz-arimako benetako osasuna emoten daukuzuta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaunak loa eginda, begiak igurtzi eustazan; joan eta garbitu nintzan, eta ikusi egin neban, eta sinisten dot Jaungoikoa.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi au, gure Jaun eta Jaungoiko!, arimarako janari izan dakigula, ta gorputzerako laguntza. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoi egin daigun.—Makuntu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zabaldu, Jauna, errukizko belarriok otoi egiten diarduen eskarietara; eta opa da-

beno emon dagiezun, gogoko yatzuna eskatu dagitzuela egizu. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO EGUENA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Poztu beitez Jaunaren billa dabizan biotzak; billatu Jauna ta Onen indarra; billatu beti Aren arpegia.—*Ps.* Autortu egizue Jauna ta dei egiozue Aren izenari; iragarri Aren egintzak atzerritarren artean.—*Aintza.*

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek! barau agurgarri oneik zigortzen gaituenok, Zueganako oneraspen santu onek be poztu gazizala; lurrerako zalekeriak ezirik, zeruko ondasunak errazago jadetsi daiguzan. Amaibagako.

Irakurgaia (Erregeen 4^{gna.}: 4, 25-38).—Egun areitan, Sunan'go emakume bat Eliseo'gana etorri zan Karmel-mendira; ta Jaungoikoaren gizonak, bere billa etorrela ikustean, bere morroi Giesi'ri auxe esan eutsan: «Ara, axe da Sunamitarra; urten zakioz bidera, ta esan egiozu: Onik zagoze zu ta zure senarra ta zure semea?» Arek erantzun eban: «Ederto.» Alan be, Jaungoikoaren gizonagana mendira eldu zanean, oñietara auzpeztu yakon. Giezi andik kentzera joan yakonean, Eliseo'k esan eutsan: «Itzi egizu, biotza nagabez beterik dauko-ta; Jaunak isildu egin daust eta ez daust agertu.» Emakumeak esan eutsan: «Semerik eskatu ete-neutsun, ene jauna? Ez ete-neutsun esan ez nengizula atzipetu?» Eta Eliseo'k Giezi'ri esan eutsan: «Jantzi gerrikoa, artu neure makilla eskuan eta soaz. Bidean inior aurkitzen ba'dozu, ez egizu agurtu; eta inior agurtzen ba'zaitu, ez egiozu erantzun. Ezarri egizu nire makilla umearen arpegi-ganean.» Baiña umearen amak esan eban: «Jaunagaitik eta zure arimagaitik, ez zaitut itziko.» Jagi zan, ba, Eliseo, ta emakumearen atzetik joan zan. Giezi, ostera, areik baiño lenago joan zan, eta umearen arpegi-gaiñean ipiñi eban makilla; baiña ez eban ez otsik egin ez konorterik agertu; ta Eliseo'ren billa biurturik, esan eutsan: «Umea ez da biztu.» Sartu zan, ba, Eliseo etxera, ta

* Atzipetu = engañar.

umea ogean etzanda ta illik aurkitu eban. Gelan sarturik, barruan gelditu zan umeagaz soillik (bakarrik), eta otoitz egin eutsan Jaunari. Gero, ogera igo, ta umearen gainean etzun zan; eta bere agoa umearen gainean, eta begiak begien gainean, eta eskuak eskuen gainean ezarri ebazan; eta aren gainean markurturik, umearen aragia berotu egin zan. Eta jatsirik, ara ta ona ebillen etxean; eta barriro igorik, aren gainean etzun zan; eta umeak zazpi aldiz arrausti egin ondoren, begiak zabaldu ebazan. Orduan, Eliseo'k Giezi'ri dei egin eta esan eutsan: «Dei egiozu Sunamitar orri.» Etorririk, sartu zan emakumea Eliseo egoan lekura, eta onek dirautso: «Artu egizu zure semea.» Urreraturik, oiñetara auzpeztu yakon, eta gurtu egin eban; eta bere semea arturik, urten zan. Eliseo, barriz, Galgala'ra biurtu zan.

Koru-kanta.—Gogoratu, Jauna, zeure alkartasuna, ta ez zaitetz betiko aztu zure beartsuen biziaz. Jagi, Jauna, ta garbitu zure auzia: izan egizu gogotan zure menpekoai egindako iraiña.

Barri Ona (Luk., 7, 11-16).—Aldi aretan, Jesus Naim izeneko urira joian, eta Aregaz bere ikasle ta lagun-talde undia. Eta uriko atera urreratuaz batera, ama alargunaren seme bakarra ekarren ilda, ari lurra emoteko; ta askoak joiazan alargunagaz. Jaunak alarguna ikusi ebanean, aretazaz errukiturik, esan eutsan: «Ez negarrik egin.» Eta urreraturik, ilkutxa* ikutu eban, eta eroienak galditu egin ziran. Orduan, esan eban: «Mutil, zeuri dirautsut: jagi zaitetz!» Eta ildakoa jagi ta itz egiten asi zan. Eta Jesus'ek amari emon eutsan. Guztiak ikaratuta, Jaungoikoa goratzen eben, esanez: «Igarle aundi bat agertu de gure artean, eta Jaungoikoa bere erriagana etorri da!»

Eskintza.—Jauna, zatoz arin niri lagun egitera; lotsatu beitez zure menpekoen ondamendia nai daben guztiak.

Opari-otoitza.—Garbitu gagizuz, Jaungoiko errukior orrek!: oparigai santu oneik arima garbiz Zuri eskintzean, orrenbeste gogoko yatzuzan zure Elizaren otoitzok gogokoago izan dakizuzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

* Ilkutxa = ataúd.

Jaunartzerakoa.—Jauna, zeure zuzentasuna baiño ez dot aitatu. Ene Jaungoiko!, Zeuk irakatsi zeus tar gaztetarik; ez nagizu, ba, zartzaroan be itzi.

Azken-otoitza.—Zure Eukaristia artu dogun ezkerro, Jauna, ez dakigula kalterako izan, zeure zintzoen onerako egin zenduan-eta. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zure erriaren irakasle ta zuzendari zaran Jaungoikoa!: aldendu beragandik inguratzan daben pekatuak. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO BARIKUA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Nire biotzeko gogaketak (pentzamentuak) beti zeure aurrean, Jauna, ene laguntzaille ta salbatzaille!—Ps. Zeruak Jaungoikoaren aintza iragarten dau, ta izartegiak Aren eskuen egintzak.—Aintza.

Otoitza.—Esan-ezifinezko era ezkutuz gizadia barrizten dozun Jaungoikoa: egizu, zure Eliza joan daitela aurrera betiko irakaspenez, eta oraingo leguntza bagarik ez daitela gelditu. Amaibagako.

Irakurgaia (Erregeen 3^{gna.}: 17, 17-24).—Egun areitan, etxeoandra baten semea geisotu egin zan, eta arnasa bagarik gelditzeraifio geisotu be. Beraz, Elias'i esan eutsan: «Zer egin dautsut nik zuri, Jaungoikoaren gizon orri? Nire pekatuak gogora ekartera ta semeari bizia kentzera etorri eta-zara nigana?» Elias'ek diñotso: «Emon egidazu seme ori.» Artu eutsan altzotik, eroan eban gelara, ta oge-ganean ipiñirik, Jaunari deadar egin eutsan, esanez: «Ene Jaun eta Jaungoiko!: bere etxean artu nauan alargun au atsekabetu dozu, bere semeari bizia kendurik?» Eta etzunik, iru aldiz makurtu zan umearen gainean, eta Jaunari dei egin eutsan, esanez: «Ene Jaun eta Jaungoiko!: ume oni bizia biurtu egiozu gorputzera.» Eta Jaunak entzun egin eban Elias'en eskaria; ta umeari bizia etorri yakon barriro, ta bizitu egin zan. Gero, artu eban Elias'ek umea, ta bere gelatik etxeko beko gelara jatsirik, amari emon eutsan, esanez: «Emon daukazu semea bizirik.» Eta emakumeak Elias'i dirautso: «Oraintxe ezagutu dot Jaungoikoaren gizona zarana, ta benetan da goana zure agoan Jaunaren itza.»

Koru-kanta.—Obe da Jaunagan itxarotea, gizonagan baiño. Obe da ustea Jaunagan jartea, agintarietan baiño.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabili, 161 orri.

Barri Ona (Jon, 11, 1-45).—Aldi aretan, Lazaro izeneko Betaniar bat, Mari ta Marta aitzen auzokoa, geisorik egoan. Mari, barriz, Jauna usaingarriz igurtzi ta bere adatsaz* Aren oiñak ezeindu (sikatu) eutsazana zan; onen neba Lazaro orain geisorik egoan. Eta aren arrebak Jesus'i barri au bialdu eutsoen: «Jauna, zuk maite dozuna, geisorik dago.» Jesus'ek, au entzunda, esan eutsen: «Ez da eriotzarako geisoa, Jaungoikoa- ren aintzarako baiño, orren bidez Jaungoikoaren Semea gorafua izan dadin.» Jesus'ek Marta ta onen aizta Mari ta Lazaro maite ebazan. Eta au geisorik egoala entzun ebanarren, oraindiño ÷oki aretan egun bian gelditu zan. Gero, bere ikasleai esan eutsen: «Goazan barriro Judea'ra.» Ikasleak dirautsoe: «Irakasle, judarrak oraintsu arrika egin nai eutsuen, eta barriro be ara zoaz?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Egunaren orduak amabi ez dira? Egunez debillena, ez dabil itsumustuka, lur onetako argia ikusten dau-ta; gabez dabilena, barriz, itxumustuka dabil, argirik arentzat ez dago-ta.» Onela itz egin ondoren, esan eutsen: «Lazaro, gure adiskidea, loak artu dau; baiña lotatik iratzartzera noakio.» Ikasleak esan eutsoen: «Jauna, lo ba'dago, osatuko da.» Jesus'ek aren eriotzaz iñoan; baiña areik loak-antzeaz iñoala uste izan eben. Orduan, Jesus'ek argi ta garbi esan eutsen: «Lazaro il egin da; ta poztan naz zuekaitik, an ez nintzalako, sinistu dagizuen. Goazan, ba, aregana.» Didimo izenordeko Tomas'ek ikas- kideai esan eutsen: «Goazen geu be, Onegaz batera il gaitzezan.» Ara elduta, Jesus'ek Lazaro lau egun ezkerro illobian egoala aurkitu eban. Betania Jerusalem'dik urrean egoan, amabosten bat estadiko bidean (1). Judar asko Marta ta Mari'gana etorri ziran, nebagaitiko samia arei arintzeko. Marta, Jesus etorrela entzunda bereala, bidera joan yakon; Mari, barriz, etxean gel- ditu zan. Eta Marta'k Jesus'i esan eutsen: «Jauna, emen izan ba'zintzaz, nire neba ez zan ilgo. Orain be

* Adats = cabellera.

(1) Amabost estadi: iru kilometru inguru.

ba-dakit, orraitioño, Jaungoikoari eskatu dagiozun guz- tia, Jaungoikoak emon egingo dautsuna.» Jesus'ek di- rautso: «Zure neba biztuko da.» Marta'k dirautso: «Bat-dakit azken-egunean berbistuko dana.» Jesus'ek dirautso: «Neu naz berbizkundera ta bizitza; Nigan si- nistu dagiana, il ezkerro be, bizi izango da; ta Nigan sinistuaz bizi dadiña ez da egundo ilgo. Au sinisten dozu?» Bai, Jauna —erantzun eutsan—; sinisten dot Kristo, lur onetara etorritako Jaungoiko biziaren Semea, zeu zarana.» Au esanda, joan zan; eta bere aizta Mari'ri ixilpean dei egiñik, esan eutsan: «Irakaslea dago or, eta Beragana joate- ko.» Mari, au entzun ordukoxe, jagi ta arin joan yakon. Jesus ez zan oraindiño erritxora eldu, ta Mar- ta'k aurkitu eban tokian egoan. Etxean Mari'ri sami- ña arintzen ziarduen judarrak, Mari beingo baten ur- ten zala ikusirik, jarraitu egin eutsoen, illobira negar egitera joialakoan. Mari, ba, Jesus egoan tokira eldu zanean, ikusi ebaneko, oiñetara auzpeztu yakon, esa- nez: «Jauna, emen izan ba'zintzaz, nire neba ez zan ilgo.» Mari negarrez, ta onegaz etorritako judarrak be negarrez ikustean, Jesus'en barrua dardaraka asi zan; eta biotza erdibiturik itandu eutsen: «Nun jarri dozue?» Esan eutsoen: «Jauna, zatoz eta ikusi egizu.» Jesus'ek negar egin eban. Eta judarrak iñoen: «Bene- tain maite eban gero!» Beste batzuek, barriz, iñoen: «Tsuaren begiak argitu ebazan Onek, orren iltea ez zeikean galeraz?» Beraz, Jesus, barriro bere barruan dardaraka jarririk, illobira urreratu zan. Illobi au ar- tzu lo bat zan, gainean arri bat ebala. Jesus'ek diño: «Kendu egizue arri ori.» Ildakoaren arrega Marta'k dirautso: «Jauna, onezkerro atsa dario, lau egun ba- dira il zala-ta.» Jesus'ek dirautso: «Ez dautsut esan ba, sinisten ba'dozu, Jaungoikoaren aintza ikusiko do- zula?» Beraz, kendu eben arria. Jesus'ek, begiak ze- ruruntz zuzendurik, esan eban: «Aita, eskerrak emo- ten dautsudaz entzun nozulako. Ba-nekian, bai, beti entzuten nozuna; baiña inguruan dagozanokaitik esan dot, Zeuk bialdu nozula sinistu dagien.» Au esanda, deadar gogorrez esan eban: «Lazaro, urten ortik!» Eta bereala ildakoa urten egin zan, oin-eskuak lotuta, ta bere arpegia izaraz estalduta. Jesus'ek esan eban: «As- katu egizue, ta doala.» Arrezkerro, Mari'gana etorrita- ko judar askok, Jesus'ek egin ebana ikusita, Aren sinistera jo eben.

Eskintza.—Erri apala Zeuk askatu dozu, Jauna, baita arruen begiak beeratu be; izan be, Zeu izan ezik, Jauna, nor Jaungoiko?

Opari-otoitza.—Eskifi doguzan oparigaiok garbitu gagezala, Jauna, ta gudanako zure errukia emon daiskuela beti. Amaibagako.

Kanon-aurrea.—*Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaunak, Lazaro'ren arrebak illobi-ondoan negarrez ikusirik, Berak be negar egin eban judarren aurrean, eta deadarrez esan eban: Lazaro, urten ortik; eta urten egin zan, oin-eskuak lotuta, lau egun zirala ilda egoana.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, garbitu gaizala beti gure pekatuetatik, eta zaindu gaizala gaitz guztietatik. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!: geure argaltasuna ezaguturik, zeure indarrean itxaroten dogun ezker, zure errukiak poztu gaizala beti. Amaibagako.

GARIZUMAKO LAUGARREN ASTEKO LARUNBATA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Etorri zaitzeze uretara, egarri zareenok, diño Jaunak; eta dirurik ez daukazuenok be, etorri ta edan egizue pozez beterik.—Ps. Aditu egizu nire legea, ene erri; makurtu zuen entzumena nire agoko itzetara.—Aintza.

Otoitza.—Gure oneraspenaren zaletasuna, onurakorra izan bekigu, Jauna, zure graziaren bidez: gure barauok zeure errukiari gogoko ba'yakoz bakarrik egingo daukue on-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (Isaias, 49, 8-15).—Auxe diño Jaunak: Aldi egokian entzun zendudazan, eta osasun-egunean lagundu. Zaindu ta neure erriaren bitarteko egin zendudazan, lurra barriztu zengian eta solo galduen jabe izan zeitezan; aspiratual esan zegien: «Urten ortik»; eta illunpean bizi zeitezana: «Etorri argitara.» Bideetan jana izango dabe, ta ibar guztietan larra ugarri. Ez dabe ez goserik ez egarririk izango; beroak eta

eguzkiak be ez dautse kalterik egingo: arein erruki dainak zainduko dauz, uriturrietan emongo dautse edaten-eta. Nire mendi guztietan be zidorrak zabalduko dodaz, ta nire zidorrak bide biurtuko dira, Batzuk urindik etorriko dira, beste batzuk iparraldetik eta itxasaldetik; besteak, egoi-aldetik. Goratu, zeruok; poztu zaitze, lurra; abestu egizue, mendiok; Jaunak bere erria poztu egin dau ta bere txiroai errukia agertuko dautse-ta. Orduan, Sion'ek auxe esan eban: «Jaunak bertan-bera itzi nau; Jauna nitzaz aztu egin da!» Ama bat aztu ete-daiteke bere umetxoaz, eta ez ete-da errukituko bere sabeleko semeaz? Eta a aztu ba'ledi be, Ni ez nintzake zutzaz aztuko, diño Jaun alguztidunak.

Koru-kanta.—Zeuk dozu beartsuaren ardura, Jauna; Zeu zara umezurtzaren laguntza. Zer dala-ta urrindu zara orrenbeste, Jauna? Zer dala-ta gorde zara nire larrialdian? Bitartean, deungea arro dago, ta beartsua kiskaltzen.

Barri Ona (Jon, 8, 12-20).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeai auxe esan eutsen: «Neu naz munduaren argia; jarraitzen daustana, ez dabil illunetan; bizi-argia beragaz izango dau, ostera.» Pariseotarrak esan eutsen: «Zuk zeutzaz egiten dozu autor; zure autor orrek ez dau indarrik.» Jesus'ek, erantzunik, esan eutsen: «Nik neutzaz autor eginarren, jatorra da nire autorra: nundik etorri nazan eta nora noan ba-dakit-eta; zuek, ostera, ez dakizue nundik natorren eta nora noan. Zuek aragi-bidez epaitzen dozue; Nik ez dot inor epaitzen. Eta Nik epaituarren, epai au zuzena da; ez nago Ni bakarrik-eta; bialdu nauan Aita Neugaz dago-ta. Zuen legean idatzita dago, gizon biren autorra jatorra dala. Nik neutzaz autor egiten dot, eta Ni bialdu nauan Aitak be Neutzaz autor egiten dau.» Orduan zirautsoen: «Nun da zure Aita?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Ez Ni, ezta nire Aita be ez gauzuez ezagutzen; ezagutu ba'nengizue, nire Aita be ezagutuko zeukee.» Itzok, diru-toki ondoan esan ebazan Jesus'ek, Eliza nagusian irakasten ziarduan artean; baiña ez eutsan inok eskurik ezarri, Aren garaia (sasoia) oraindiño ez zan eldu-ta.

Eskintza.—Jauna nire indar, igesleku ta askatzaille egin da; Beragan dot itxaropena.

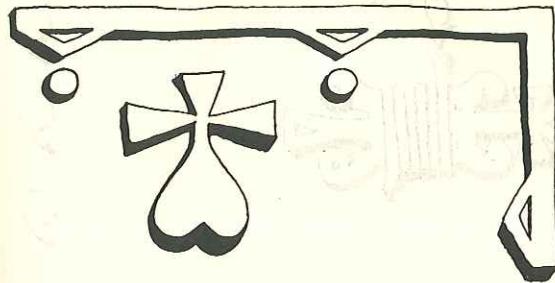
Opari-otoitza.—Gure oparigaiok arturik, bigundu zaitez, Jauna; ta gure asmo biurriak eroan egizuz samurkiro Zeugana. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Garizumakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jauna dot artzain, eta ez dot ezeren utsik izango; toki bedartsuetan ipiñi nau; atsenditurrietara eroan nau.

Azken-otoitza.—Zure Eukaristiak garbitu gaizala, Jaungoikoaren aurrean.—Zugan itxaroten dabenaiz azazala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zugan itxaroten dabenaiz asarre egin baiño parkamena emon naiago dozun Jaungoikoa: egindako pekatuakaitik negar egin daigula eizugu, zure pozaren grazia jadetsi daigun. Amaibagako.

KRISTO'REN NEKALDI-AROA

Neke aldia deritxagu gaur asten dogun aldi deun oni. Gugaitik eroan eban Jesus maitearen eriotz latza ekarten dauku gogora egun oneitan gure Eliza Amak. Neke, lor, illun, atsekabe, saldukeri, negar, izerdi ta odola edonun. Gizonak, izaki txatxar ezerez onek, Jauna bere Egille ta Saibatzailea gurutzean untzez josi: ona emen gizadiak egiñiko gaiztakeririk baltzena ta ikaragarriena.

Dongakeri au gogorazoteko, Eliza Amak zapi ubelez (morauz) jazten dauz altarak: Santu guztiak alde batera itzi, ta Gurutzeko Jesukristo gure Eroslearen gomuta bakarrik izan daigun.

Amabost egun oneitako Mezetan, ez da «Judica me» esaten, ezta Sarrean eta eskuak garbitu ondoren Gloria Patri'rik be.

Nekaldiko bigarren astea, Abar edo Erremu-igandez asten da, ta Aste Aundi edo Aste Guren be ba-dau izena.

NEKALDI EDO PASINOKO LENENGO IGANDEA

1'go. mailta. — Ubelez

Kristo'k odolez garbitu bear izan genduzan. Israeldarrak, Ejipto'tik urten baiño len, biidots-odolez garbitu ebezan euren atek, eta alantxe alde egin eben Faraon'en buztarpetik. Egiazko Bildots dogun Kristo'k be, gu askatu ta deabruaren menpetik ataratearren, Gurutze-egurra gorritu eban bere Odol santuz.

Biblia.—Jeremias.: 1, 4-19; 2, 12-25; 3, 12'tik 4, 4'ra; 4, 19-31; 7, 1-11; 11, 1'etik 12, 13'ra; 14, 17'tik 15, 21'era; 17, 12-18.

M E Z A

Sarrera.—Ebatzi Zeuk, Jauna, nire auzia, ta egizu nire alde bada-epzadakoen aurka; gizon gaizto ta guzurtiakandik zaindu nagizu: nire Jaungoiko ta indar Zeu zara-ta.—Ps. Bialdu egidazuz zure argia ta egia: eurak zuzendu ta eroango nabe zure mendi santura ta bizitokira.—Ebatzi Zeuk...

Otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun orrek! Begiratu semurkiro zure etxeokak: zure grazia gorputzean eta zure laguntza ariman izan dagien. Amaibagako.

Es da beste Otoitzik esaten.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrai, 9, 11-15).—Anaiok: Kristo, geroko ondasunen Nagusi orain agerturik, eskuz egina ez dan eta emengo itxurarik ez dauan txabola (1) obe ta bikaiñagoan zear, toki guztiz Santu ba-

(1) «Txabola» au, ortzia, zeruko izartegia da, urrean.

ruan sartu zan: ez, orraitioño, aker eta adari odolez, bere odolaz baiño, gure betiko osasuna osoturik. Izan be, aker eta zezenen odolaz ta txalen autsaz gorrituta, erbanduak (loituak) aragitan garbi ta santu egiten ba'dira, askoz bidezago ez ete-dau garbituko zuen barua Jesukristo'ren odolak egitada illetatik, Jaungoiko bizia goratzeko? Bere buru garbia betiko eskiñi eutsan Jaungoikoari, Espiritu Santuaren eragifñez. Orrexegaitik da Alkartasun Barriaren bitarteko: lengo Alkartasunpean egindako pekatuen ordaintzat il da-ta, deituak egintzaren neurritz betiko ondorea (erentzia) artu dagien, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Askatu nagizu, Jauna, arerioakandik; Zeure naia egiten irakatsi egidazu. Jauna, Zeuk askatzen nozu arerioen asarretik; Zeuk jasoko nozu nire arerioak baiño gorago; Zeuk askatuko nozu gizon gaiztoagandik.

Luzagarria.—Gaztetarik sarritan atsekabetu nenduen. Esan dagiala Israel'ek: gaztetarik sarritan naigabetu nenduen. Baiña ez ziran ni baiño gelago izan; pekatariak lepoan jo nenduen. Dongakeriak egiten ziarduen luzaro; baiña Jaun zuzenak gaiztoen buruak ausi egin ebazan.

Barri Ona (Jon, 8, 46-59).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeai auxe zirautsen: «Zuetariko nok artuko nau pekaritizat? Egia ba'dirautsuet, zegaitik ez dozue Nigan sinisten? Jaungoikoagandik danak, Jaungoikoaren itza entzun egiten dau. Zuek, barriz, orrexegaitik ez dozue entzuten: Jaungoikoarenak ez zaree-ta.» Orduan, judarrak erantzun eta esan outsoen: «Ez ete-dogu zuzen esaten, samaritarra zarala ta txerrenak artuta zagozala?» Jesus'ek erantzun outsen: «Txerrenik (deaburrik) ez dot nik; Nik neure Aita goratzen dot, eta zuek iraindu egiten nozue. Nik ez dot nire ospea (aintza) billatzen; ba-da beste bat ori billatuko ta nire alde jagiko dana. Bene-benetan dirautsuet: Nire itza gorde dagianak, ez dau eriotzarik inoiz be ikusiko.» Judarrak esan outsoen: «Oraintxe bai, ezagutu dogu txerrena dozuna. Abraham il zan, baita igarleak bere; ta zuk diñozu: Nire itza gorde dagianak, ez dau eriotzarik inoiz be ikusiko. Gure aita Abraham baiño aundiagoa zara, ala? A il zan, baita igarleak be il ziran. Nor zaralakoan zagoz?» Jesus'ek erantzun outsen:

«Nik neure burua goratzen ba'dot, nire gorapena ezer ez da; nire Aitak, zuen Jaungoikoa dala diozuen orrek goratzen nau Ni. Zuek ez dozue Aita ezagutzen; nik bai, ostera, ezagutzen dot. Eta ez dodala ezagutzen esan ba'negi, zuek baizen guzurti izango nintzake; baiña bai, nik ezagutzen dot, eta beteten dodaz Aren itzak. Zuen aita Abraham, nire eguna ikusi naiez, pozez beterik jarri zan: ikusi eban eta guztiz poztu zan.» Judarrak esan eutsen: «Berrogetamar urte ez dozuz, ta Abraham ikusi dozula?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Bene-benetan dirautsuet: Abraham sortu izan baiño len, ba-naz Ni.» Orduan, areik arriak artu ebezan Ari jaurtiteko; baiña Jesus ezkutau ta Eliza Nagusitik urten egin zan.—*Kredo.*

Eskenntza.—Biotz-biotzez autortuko zaituz, Jauna. Emon egidazu grazi au: zure legea gordeten bizi naddilla. Bizia emon egidazu, Jauna, agindu zeustanez.

Opari-otoitza.—Oparigai oneik, Jauna, ausi dagiezala gure gaiztakerien lokarriak, eta jadetsi daiskuezala zure errukiaren doaiak (graziak.) Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena, 452 orri.*

Jaunartzerakoa.—Au, zuen alde emongo dan Gorputza da; ontziko au, Alkartasun Barriko neure Odola da, diño Jaunak; au artu dagizuen bakoitzean, neure gomutaz egizue.

Azken-otoitza.—Zagoz gugaz, Jaungoiko gure Jauna, ta zure Euskaristiaz barriztu gaituzunok, betiko lagun-tzaz zaindu gaginguz. Amaibagako.

NEKALDI-ASTELENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Erruki zakidaz, Jauna, gizonak zapaldu egin nau-ta; naigabetuta nauko egun guztian burrukan.—*Ps.* Arerioak zapaldu egin nabe egun guztian, nire aurka jagi diranak asko dira-ta. — Erruki zakidaz...

Otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, gure barauak, eta emon eiguzu biotz onez pekatu guztien parkamena. Amaibagako.

Irakurgai (Jon, 3, 1-10).—Egun areitan, Jaunak bigarrenez itz egin eutsan Jonas igarleari, esanez; Ja-

gi ta zoaz Ninibe uri aundira, ta iragarri egizu an Nik esan dagitzudana.» Jonas jagi ta joan zan, ba, Ninibe'ra, Jaunak agindu eutsanez. Ninibe uri aundia zan, eta iru eguneko bidea eban barruan batetik bestera. Asi zan Jonas urian zear ibilten, eta egun bete ibilli zan, deadarka ifoala: «Berrogei egun barru, Ninibe ezereztu egingo dabe.» Eta Ninibe-tarrak ontzat artu eban Jaungoikoaren itza, ta baraua iragarri eban, eta guztiak, aundi ta txiki, guztiak zurditez (sakuz) jantzi zirán. Ninibe'ko erregeari be eldu yakon barri au; ta bere aulkitik jagirik, errege-soifnekoak kendu ebazan, eta sakuz jantzirik, autsgaifnean jarri zan. Berealaxe agertu zan Ninibe'n erregearen eta onen nagusien agindu au: «Ez begie ezer jan ez gizonak ez abereak (animaliak); zaldi, idi ta ardiak ez beitez urten ez larrara ez ura edatera. Gizonak eta abereak sakuz jantzi bediz; alegin guztiaz deadar egin begioe Jaunari; ta biurtu bedi bakoitza bere txarretik, bere eskuak lotzen dauzan gaiztakeriaz damaturik. Nok daki, ba, Jaunak, bere erabagia aldaturik, parkatuko ete-dauskun?; eta bere asarrearen sumiña itzirik, ez gaitu galduko, bear-bada.» Eta Jaungoikoak arein garbaia (damua) ta bide txarretik onera aldatu zirala ikusi eban, eta errukitu egin zan bere erriaz gure Jaungoiko Jauna.

Koru-kanta.—Entzun nire otoa, ene Jaungoiko; biurtu entzumena nire agoko itzetara. Salbau nagizu, Jaungoiko orrek, zure izenagaitik, eta zaindu nagizu zure al-izatez.

Luzagarria.—Jauna, ez gaginguz erabilli egindako pekatuen negurriz, ezta gure gaiztakeria dagokien negurrira zigortu be. Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belaunniko emen*). Lagun zakiguz Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gaginguz, Jauna; parkatu egizuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Jon, 7, 32-39).—Aldi aretan, abade-nagusi ta pariseotarrak, morroiak bialdu ebazan, Jesus lotu egien. Eta Jesus'ek esan eutsen: «Oraindiño apur baten zeuekaz nago, ta gero bialdu nauanaregana noa. Neure billa ibilliko zaree, ta ez nozue idoroko; eta ni noan tokira, zuek ezin etorri zaitekeze.» Judarrak al-

karrirantz: «Nora joango ete-da ba au, ez dogu idoroko-ta? Atzerritarrakana joango ete-yaku, atzerritarrai irakastera? Zer da esan dauskun au; «Neure billa ibilliko zaree, ta ez nozue aurkituko»; ta «Ni noan tokira, zuek ezin etorri zaitekeze?» Jaietako azken-egunean, egunik aundienean, Jesus an egoan deadarka esaten: «Egarri dana, betorkit eta edan begi. Nire sinistea dagianari, Liburu Santuak dihoanez, barrutik ur bizia ibaika jariongo yako.» Beragan sinisten ebanak artu bear eben Espiritu Santuagaitik esan eban ori.

Eskintza.—Biurtu zakidaz, Jauna, ta askatu nagizu; salbau nagizu zure errukiz.

Opari-otoitza.—Eiguzu, gure Jaungoiko Jauna, opari osasungarri onek garbitu dagizala gure gaitzakeriak, eta jadesi daiskula zure errukia. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena, 452 orri.*

Jaunartzerakoa.—Gudarozteen Jauna, axe da zeruko Errege.

Azken-otoitza.—Artu dogun zure Eukaristiak, Jauna, garbitu ta osatu begiz gure barruak. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean. — Emon egiozu, Jauna, zure erriari gorputz-arimako osasuna; egintza onak egini, zeure laguntza izan dagian beti. Amaibagako.

NEKALDI-ASTARTEA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Jaunagan itxaron egizu, gogor ekin; biotza adoretu egizu, ta itxaron jaunagan.—Ps. Jauna dot argi ta osasun; noren bildur izan naiteke? — Jaunagan itxaron egizu...

Otoitza.—Gure barauak gogoko izan bekizuz, Jauna; ta gure garbituaz, zure graziaren duin egin eta betiko atseginetara eroan gagezala, Amaibagako.

Irakurgaia (Daniel, 14, 27-42).—Egun areitan, Babiloniatarrak, erregeagana etorririk, auxe esan eutsen: «Emon eiguzu Daniel, Bel austu ta irantsugea il egin dau-ta; bestela, il egingo zaitugu zure etxeokakaz batera.» Estu ikusi eban erregeak bere burua, ta beste-

rik ezinean, emon egin eutsen Daniel. Areik leoi-tokian sartu eben, eta an egon zan sei egunez. Zulo aretan zazpi leoi egozan, eta egun oro gorputz bi ta ardi bi emoten eutsezan; orduan, ostera, Daniel iruntsi egien, ez eutsen ezer be emon. Judea'n zan Abakuk igarlea, ta jatekoa egosi ta ontzi baten ogi batzuk birrindurik, solora joian igitariai* eroatera. Eta Jaunaren aingeruak Abakuk'i auxe esan eutsan: «Jateko ori eroan egizu Babilonia'ra, leoi-zuloan dagoan Daniel'i.» Abakuk'ek erantzun eutsan: «Jauna, ez dot inoiz be Babilonia ikusi ta ez dakit nun dagoan leoi-zuloa.» Jaunaren aingeruak adatsetik* oraturik, beingo baten Babilonia'n itzi eban leoi-zulo gainean. Eta Abakuk'ek deadar au egin eban: «Daniel, Jaungoikoaren otsein orrek, artu egizu Jaungoikoak bialtzen dautsun bazkaria.» Ta Daniel'ek esan eban: «Gogotan izan nozu, ene Jaungoiko, ta maite zaituenak ez dozuz bertan-bera izten.» Eta Daniel'ek, jagirik, jan eban. Bitartean, aingeruak bereala bere lekura eroan eban Abakuk. Eldu zan, ba, erregea zazpigarren egunean Daniel'gaitik negar egitera; ta leoi-zulora urreraturik, barrura begiratu ta Daniel leioen erdian jarrita ikusi eban. Orduan, erregeak deadar aundiz esan eban: «Aundia zara, Daniel'en Jaungoiko ori!» Ta leoi-zulotik atarateko agindu eban. Aren eriotza-billa ebizanak, barriz, leoi-zulora sartu ebazan; eta une berean iruntsi ebezan erregearen aurrean. Orduan, erregeak esan eban: «Lurralde guztikoak Daniel'en Jaungoikoaren bildur izan beitez: Bera da salbatzaille, lurrean mirari ta arrigarri-egille; Daniel leoi-zulotik atara dauana.»

Koru-kanta.—Egizu, Jauna, nire erriaren alde; ta guzurtiakandik zaindu nagizu. Bialdu egidazuz zure argia ta egia: eurak zuzendu ta eroango nabe zure mendi santura.

Barri Ona (Jon, 7, 1-13).—Aldi aretan, Jesus Galilea-zear ebillen, judarrak Jesus ilteko asmotan ziarduelako, ez eban Judea'ra joan nai-ta. Urreratzen joian judarren jai bat, Txabola-jai. Ta Aren senideak esan eutsen: «Alde egizu emendik eta zoaz Judea'ra, Zuk egiten dozuzanak zeure ikasleak be ikusi dagiezan. Bere burua erakutsi nai dagianak, inok be ez dau ezer ezkutuan egiten-eta. Orrelakoak egiten

* Igitari = segador. * Adats = cabellera.

diarduzun ezkeru, guztien aurrean agertu zaitez.» Aren sendeak be ez eben Aregan sinisten! Baiña Jesus'ek dirautse: «Ez da oraindiño nire sasoiu eldu; zuen aldía, barriz, beti gertu dago. Munduak ezin gorrotorik izan daiketsue; niri, ostera, bai, gorroto dauste, aren egiñak txarrak dirala autortzen dot-eta. Zoaze zeuok jai orretara; ni ez noa jai orretara, nire garaia (sasoiu) oraindiño ez da bete-ta.» Au esanda, Bera Galilea'n gelditu zan. Baiña Aren sendeak joan ziranean, Bera be jaitarra igo zan, ez agirian, ezkutuan baiño. Judarrak, barriz, Jesus'en billa ebizan jaiegun aretan eta iñoen: «Nun dago ori?» Ta surru-murru aundia sortu zan Berataz errikoen artean. Eta batzuek iñoen: «Zintzoa da.» Ta beste batzuek: «Ez, erria naasten diardu-ta.» Alan be, judarren bildurrez, iñok ez eban Aren alde agirian berba egiten.

Eskintza.—Zure izena ezagutzen dabenak, Jauna, izan begie Zeugan uste ona: Zure billa dabizanak, ez dozuz bertan-bera izten-eta. Abestu egiozue Sion'en bizi dan Jaunari, beartsuen otoiak ez yakoz aztu-ta.

Opari-otoitza.—Zeuretzat izan bear daben oparigaiak ekarri doguz, Jauna; bizitza onetako pozgarri izan da kiguzala, betiko agintzarien itxaropena izan daigun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerokoa.—Atara nagizu, Israel'go Jaungoiko orrek, nire estualdi guztietatik.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!: jaungoikozko misterioak aldi oro ospaturik, zeruko sarietara urreratzeko gel izan gaitezala. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Emoiguzu, Jauna, zeure naián irauteko fndarra; gure egunotan, zure menpean diarduan erri au, irabaziz eta izatez geitu daiten. Amaibagako.

NEKALDI-EGUAZTENA

3^{gn.} mailla. — Ubelez

Sarrera.—Zeuk askatzen nozu, Jauna, arerioen asarretik; Zeuk jasoko nozu nire arerioak baiño gorago; Zeuk askatuko nozu gizon gaiztoagandik.—Ps. Maite zaitut, Jauna, neure indar ori; Jauna da nire laguntza, igesleku ta salbatzaille. — Zeuk askatzen nozu...

Otoitza.—Barau santu onen bidez, argitu egizuz, Jaungoiko errukior orrek!, zure zintzoen biotzak; eta oneraspen beroa emoten dautsezunai, emon egiezu biotz onez eskatzen dabena. Amaibagako.

Irakurgaia (Lebitarretetik, Lev., 19, 1-2, 11-19 ta 25).—Egun areitan, Jaunak Moises'i auxe eutsan: Berba egiezu Israel'go seme guztial, ta auxe esan egiezu: Neu naz zuen Jaungoiko Jauna. Ez dozue ostuko. Ez dozue guzurrik esango, ezta iñok bere lagun-urkoari ziririk sartuko be. Ez dozu nire izenean guzurrezko zifaltzarik (testigutzarik) egingo, ezta zure Jaungoikoaren izenik loituko be. Neu naz Jauna! Lagun-urkoa ez dozu irainduko, ez dozu indarrez azpiratuko, langille-saria emotea ez dozu geroko itziko. Ez txarto esan gorrari buruz, ezta itsuaren aurrean oztoporik jarri be. Zeure Jaungoiko Jaunaren bildur izango zara, Jauna Neu naz-eta. Ez dozu bidebagekerik egingo auzian, ez beartsuaren alde egiñaz ez aberatsaren alde makurtuaz; zuzen ebatzi egizu zure lagun-urkoa. Ez zaitez iraintzaille izan erritarren artean. Ez jardun lagun-urkoari bizitza kentzen. Neu naz Jauna! Ez egiozu gorrotorik izan biotzean zure anaiari; esatekoan esan egiozu agirian, bera dala-ta pekatu egin ez dagizun. Ez zaitez ibilli asperkuntza-billa (bengantza-billa), ezta erritarren iraiña gogotan izan be. Zure adiskidea zeure burua lez maite izango dozu. Neu naz Jauna! Gorde egieuez nire legeak; zuen Jaun eta Jaungoikoa Neu naz-ta.

Koru-kanta.—Goratuko zaitut, Jauna, gora jaso nozu-ta; nire leptok barre egiten arerioai ez dautsezu itzi-ta. Zeuri, Jauna, egin neutsun dei, ta Zuk osatu egin nenduzun; Jauna, lurpetik bizirik atara nenduzun, illobira doazenen artetik.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabilli, 181 orri.

Barri Ona (Jon, 10, 22-38).—Aldi aretan, Eskintza -jaiak egiten ziran aldia zan. Negua. Jesus Eliza Nagusian ibilli ebillen, Salomon-aterpean. Judarrak inguratu eben eta esan eutsoen: «Noiz arte izango gaituzu epaitan? Zu Mesias ba'zara, esan egiguzu argi ta garbi.» Jesus'ek erantzun eutsen: «Esan dautsuet, eta ez dozue sinisten. Nire Aitaren izenez egiten dodazan egintzak egiten dabe autor Nitzaz. Zuek, barriz, ez dozue sinisten, nire ardiatarikoak ez zaree-ta. Nire ardiak nire deia entzuten dabe, ta Nik ezagutzen dodaz, ta jarraitu egiten dauste. Betiko bizia emoten dautset; eta ez dira betiko galduko, ta iñok ez dauz nire eskutik kenduko. Aitak emon eustana, danik audiena da, ta iñok ezin kendu daike ezer nire Aitaren eskutik. Aita ta Ni bat gara.» Orduan, judarrak arriak artu ebezan, Ari arrika egiteko. Jesus'ek esan eutsen: «Egintza on asko egin dodaz zuen aurrean nire Aitaren indarrez; egintza oneitariko zeingaitik egiten dautazue arrika?» Judarrak erantzun eutsoen: «Ez dautsugu egintza onakaitik arrika egiten, biraoagaitik baiño: zu gizona izanik, zure burua Jaungoiko egiten dozu-ta.» Jesus'ek esan eutsen: «Ez ete-dago zuen legean idatzita: Neuk esan dot: Jaungoiko zaree? Beraz, Jaungoikoare, itza adierazo yaken arei, Jaungoiko izena ezarri ba'eutsen —eta Liburu Santuak ezin utsik egin daike—, Jaungoikoak santutu ta gizartera bialdu dauanari zuek «birao egiten dozu» dirautsazue «Jaungoikoaren Seme naz» esan daualako? Nire Aitaren egintzak egiten ez ba'dodaz, ez Nigan sinistu; baiña egiten ba'dodaz, ta Nigan sinistu nai ez dozuen ezker, egifai sinistu egiezue: Aita Neugan dagoala ta Ni Aitagan nagoala ezagutu ta sinistu dagizuen.»

Eskintza.—Gorde nagizu, ene Jaungoiko orrek, nire arerioakandik; nire aurka jagi diranakandik be askatu nagizu, Jauna.

Opari-otoitza.—Bakezko ta gorapenezko oparigai oneik biotz zintoz eskifni dagitzuguzala egizu, Jaungoiko errukior orrek. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Eskuok pekatu guztitik garbituko dodaz, eta zeure altarara urreratuko naz, Jauna: zure

gorapenak kantuz esateko, ta zure arrigarri guztiak zabaltzeko.

Azken-otoitza.—Apal-apal eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: zeruko graziaren onespena artu dogun ezker, opari au sakramentu ta osasun biurtu dakigula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Jaramon egiezu, Jaungoiko alguztidun orrek, gure eskariari; ta parkamenaren itxaropena emoten dauskuzun ezker, emon egiguzu biotz onez zure betiko errukiaren ondorena. Amaibagako.

NEKALDI-EGUENA

3^{gn.} maila. — Ubelez

Sarrera.—Egin dauskuzun guztia, Jauna, bide onez egin dauskuzu, pekatu egin eta zure aginduak ez doguz bete-ta; alan be, gora jaso egizu zure izena, ta egizu gugaz zure erruki aundiari dagokionez.—Ps. Zoriontsuak Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak! — Egin dauskuzun...

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: larkeriak makaldu dauskun giza-izakera, negurri osasungarriaren bidez osatu daitela. Amaibagako.

Irakurgaia (Daniel, 3, 25, 34-45).—Egun areitan, Azarias'ek Jaunari otoitz au egin eutsan: Gure Jaungoiko Jauna! Zure izenagaitik, ez gagizuz betiko itzi, ez egizu zure alkartasuna ausi, ezta gugandik zure errukia kendu be, Abraham zure maiteagaitik eta Isaac zure otseñagaitik eta Israel zure santuagaitik: euren azia zeruko izarrak lez eta itxasertzeko ondarra lez ugarituko zenduala agindu zeutsen-eta. Beste edozein erri baiño txikiago egin gara, Jauna, ta geure pekatuakaitik lurra jota bizi gara gaur lurbira osoan. Eta ez daukagu orain ez nagusi, ez buruzagi, ez igarlie, ez erre-opari, ez opari, ez eskintsari, ez zuri asikiñak eskintzeko lekurik, zure errukia jadetsi daigun. Alan be, biotz garbatu ta gogo apalez gatozan ezker, artu gagizuz, Jauna. Len adari ta zezenen oparia, ta beste milla ta milla bildots gizenena lez, gaurko gure eskintza au be atsegin bekizu: Zugan ustea dabena, ez dira iñoiz be lotsatuko-ta. Orain, biotz osoz gatorkizuz,

bildur zaitugu ta zeure arpegia billatzen dogu. Ez gagizuz baztertu, zeure samurtasun eta erruki aundiz artu baiño. Zaindu gagizuz arrigarrero, Jauna, ta gora jaso egizu zure izena. Lotsatu bediz zure menpekoak naigabetzen diarduenak; zure almen azkenbageak larritu begiz, eta auren indarra be ezereztu beite. Jakin begie Zeu zarala Jaun eta Jaungoiko bakar eta opestu lurbira osoan, gure Jaun eta Jaungoiko ori!

Koru-kanta.—Artu opariak eta sartu zaitzeze Aren ataurreetan; gurtu Jauna beronen etxe santuan. Basoak agirian jarri dauz Jaunak, eta Aren etxean guztiak goratuko dabe.

Barri Ona (Luk., 7, 36-50).—Aldi aretan, pariseotar batek beragaz bazkaldu egiala eskatu eutsan Jesus'i; eta pariseotarraren etxean sarturik, malan jarri zan. Jesus pariseotarrarenean bazkaritan zala, uriko emakume batek jakin ebanean, usaingarriz beteriko artzuri-ontzi* bat ekarri eban; eta atzetik Aren (Jesus' en) oin-ondoan jarrita, oiñak bere negar-malkoz garbitu, bere adatsaz ezeindu (sikatu), oiñetan mun egin eta usaingarriz igurtzen asi yakon. Jesus'i dei egin eutsan pariseotarrak, au ikusita, berekautan ifioan: «Au igarle ba'litz, jakingo leuke nor eta zelakoa dan ikutzen dauan (dautsan) emakume ori: emakume galdua da-ta.» Jesus'ek, erantzunik, esan eutsan: «Simon, zerbait ba-dot zuri esateko.» Eta Simon'ek esan eutsan: «Esan, ba, Irakasle.» Jesus'ek dirautso: «Epekari* batek zordun bi ebazan. Batek bosteun denario zor eutsazan; besteak berrogetamar. Zorra garbitzekorik ez eben-eta, biai parkatu egin eutsen. Bietarik nok maite izango dau geiago?» Simon'ek erantzun eta esan eban: «Nire ustez, geiago parkatu izan yakonak.» Jesus'ek esan eutsan: «Ondo ebatzi dozu.» Eta emakumeagana bihurturik, Simon'i esan eutsan: «Ikusten dozu emakume au? Zure etxean sartu naz, ta ez daustazu oiñetara urik bota; onek, ostera, oiñak bere malkoz busti ta bere adatsaz ezeindu daustaz. Ez daustazu munik egin; au, ostera, sartu dan ezkerero, nire oiñal mun egiten ez da aspertu. Burua ez daustazu orioz igurtzi; onek, ostera, oiñak usaingarriz igurtzi daustaz. Beraz, ba-dirautsut: gartsu maite izan daualako,

* Artzuri-ontzi = frasco de alabastro. * Epekari = prestamista.

bere pekatu ugariak parkatu egiten yakoz; gutxi parkatzen yakonak, barriz, gutxi maite dau.» Gero, emakumeari esan eutsan: «Parkatzen yatzuz zure pekatuak.» Orduan, mai-lagunak euren artean esaten asi ziran: «Nor da pekatuak be parkatzen dauzan au?» Jesus'ek barriz, emakumeari esan eutsan: «Zeure sinismenak salbau zaitu; zoaz bakean.»

Eskintza.—Babilonia'ko ibai-ertzean jesarri gintzazan negarrez, Sion gogoratutik.

Opari-otoitza.—Geure argaltasuna indartzeko egin zenduzan ogi ta ardaoa, egin-egifean be zeure izenari eskintzeko agindu zenduan gure Jaun eta Jaungoikoa: bizitza onetarako janari ta betikorako sakramentu izan dakiguzala egizu. Amaibagako.

Kanon-aurea: *Gurutze Santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Gogoratu egizu, Jauna, zure menpeko oni emondako itza; berba aretan dot itxaropena, ta arexek poztu nau jausialdian.

Azken-otoitza.—Agoaz artu dogun au, gogo garbiz artu dagigula, Jauna; ta gaurko doai au, betiko osasun biurtu dakigula. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikorean aurrean.—Errukitu zaitze, Jauna, zure erriaz: gogoko ez yatzuna alde batera itzirik, zure legea betetzeak atsegin izan dagion. Amaibagako.

NEKALDI-BARIKUA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Erruki zakidaz, Jauna, naigabez beterik nago-ta; zaindu ta atara nagizu nire arerioen eskue-tatik eta aurrean narabillenakandik; ez nadilla lotsatu, Jauna, deika nagokizu-ta.—Ps. Zeugan dot itxaropena, Jauna, ez nadilla egundo lotsatu; askatu nagizu zure zuzentasunean.—Erruki zakidaz...

Otoitza.—Isuri egizu, Jauna, gure biotzetan zure grazia: gure pekatuak gogo onez zigorturik, bizitza onetako buru-ukatzea maiteago izan daigun, betiko oiñazetara joan ez gaitezkan. Amaibagako.

2^{gn} Otoitza, *Andra Maria'ren Zaapi Naigabeeta*-koa: Simeon igarleak esan ebanez, Jaungoiko!, zure

Nekaldian Ama Mari Birjiña goragarriaren arima gutuz gozoa, ezpata samifiak zulatu eban: eiguzu samurtiro, Aren oiñazeak zintzo gogoratu doguzan ezkerro, zure Nekaldi santuaren frutu onak jadesi daiguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgala (Jeremias, 17, 13-18).—Egun areitan, Jeremias'ek auxe esan eban: Jauna, Zu izten zaituen guztiak, lotsaz geldituko dira; Zugandik urrindu daitezanak, lurreko autsean idatziak izango dira, ur bizen iturri dan Jauna itzi egin eben-eta. Osatu, nagizu, Jauna, ta osatua izango naz; askatu nagizu, ta askatua izango naz, nire aintza Zeu zara-ta. Nun dago Jaunaren itza?, dirauste. Betor. Ni, barriz, ez naz lotsatu Zuri, artzain orri, jarraituaz; eta txarrik be ez dautset opa izan; ba-dakizu. Nire ezpanetatik urtendakoa, zuzena izan da zure aurrean. Ez zakidaz, ba, bildurgarri izan. Zeu zara larrialdian nire itxaropena. Lotsatu beitez aurrean narabillena, ni ez, ostera; begoz bildurrez, ni nasai. Bialdu egiezu atsekabe-eguna, eta zigortu egizuz, gure Jaun eta Jaungoiko orrek, bein eta barriro.

Koru-kanta.—Nire arerioak bake-itzak esaten eustezan; baiña euren asarrean nire ondamendia opa izan eben. Ikusi zenduan, Jauna; ez zaitex isildu; ez alde egin nigandik.

Luzagarria: Jauna, ez gagizuz erabili, 181 orri.

Barri Ona (Jon, 11, 47-54).—Aldi aretan, abade-nagusi ta pariseotarrak batzarra egin eben Jesus'en aurka, ta iñoen: «Zetan diardugu?, gizon orrek mirari asko egiten dauz-ta? Onela izten ba'dogu, guztiak sinistuko dautsoe, ta erromatarrak etorri ta erria ondatu egingo dauskue.» Baiña areitariko batek, urte aretan abadenagusi zan Kaifas'ek, esan eutsen: «Zuek ezer ez dakizue; ta ez dozue gogoratzen gizon bat bakarrik erriagaitik il daiten ebe dozuela erri osoa gaitzea baiño.» Baiña au ez eban errek berez esan: urte aretako abadenagusia zan-eta, erri osoaren alde Jesus il bearra zala, aurretiaz iragarri eban; eta erriaren alde bakarrik ez, baita Jaungoikoaren ume banandutakoak batu egizan be. Beraz, egun aretatik, A (Jesus) iltea erabagi eben. Orregaitik, arrezkero Jesus ez zan juda-

rren artean agirian ibiltzen, eta andik basamortu ondoko aldera, Efren izeneko urira alde egin eban, eta antxe egoan bere ikasleakaz.

Eskintza.—Onetsia Zu, Jauna; irakatsi egidazu zure legea; ez nagizu itzi zapaltzen naberen arrokeen eskue-tan, eta erantzungo dautset iraindu nagienai.

Opari-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko errukior orrek: zure altaretan beti menpeko zintzo izan gaitzezala, ta bide orretatik zerua lortu daigula. Amaibagako.

2^{gn} Opari-otoitza, *Andra Maria'ren Zazpi Naigabeetakoa*: Erregu ta oparigoiak eskintzen dautsuguz, Jesukristo Jauna; eta ezpataz urratutako zure Ama Maria doatsuaren arima gutziz gozoa otoitzetan gogoratzen dogun ezkerro, Gurutze-ondoan egozan santuen bitartez eta zure eriotzarenaz, zorionsuen saria jadesi dagigula eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Ez nagizu itzi, Jauna, aurrean narabillenen eskuetan; autorle (testigu) guzurtiak jagi yataz-ta; baiña gaiztakeri ori euren aurka biurtu da.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristiak, Jauna, ez gagizala iñoiz be bere laguntzaz itzi, ta urrindu dagizala gugandik ezbear guztiak. Amaibagako.

2^{gn} Azken-otoitza, *Andra Maria'ren Zazpi Naigabeetakoa*: Egizu, Jesukristo Jauna, Birjiña zure Amaren arima-urratzea ospaturik artu dogun Eukaristi onek, zure errukiaren bidez, edozetariko frutu onak jadesi daiskuzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Gaur Andra Mari Naigabetua ospatzen dan elize-tan, Andra Maria'ren Zazpi Naigabeetako Meza bi esan daitekez.

Meza: (*jantzi zuriz, ikusi. 735 orri.*; *2^{gn}. Otoitza: Nekaldi-barikukoa; Koru-kanta ondoren, Luzagarri au esaten da:*

Luzagarria.—Maria deuna, zeruko Erregiña ta munduko Andrea, Jesukristo'ren Gurutze-ondoan atsekabez

beterik egoan. Zuok, bidez zoazen guztiok: begiratu ta ikusi egizue nirearen antzeko oinazerik ete-dan.

«*Stabat Mater*» azkenean, ez da «*Aleluia'rik*» esaten. Ez da «*Kredorik*». *Kanon-aurrea, Andra Maria'rena* 456 orri.: Eta *** Biotz-urratze egunean.

NEKALDI-LARUNBATA

3^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Erruki zakidaz, Jauna, naigabez beterik nago-ta; zaindu ta atara nagizu nire arerioen eskue-tatik eta aurrean narabilienakandik; ez nadilla lotsatu, Jauna, deika nagokizu-ta. — *Ps.* Zeugan dot itxaropena, Jauna, ez nadilla egundo lotsatu; askatu nagizu zure zuzentasunean.—Erruki zakidaz...

Otoitza.—Zuri eskifii izan yatzun erri au, Jauna, aurreratu bedi Zuganako zaletasun samurrean: egite onen irakaspena arturik, grazi bikaiñagoak artu dagizan zure gogokoago izanaz. Amaibagako.

Irakurgaia (Jeremias, 18, 18-23).—Egun areitan, judar gaiztoak auxe esan eutsoen alkarrri: Etorri zaitze, te asmau daigun zerbait zintzoaren aurka: abadeak ez dau legerik galduko-ta, jakitunak be ez irakatsia, ezta Igarleak be itza. Etorri zaitze, ta zuritu daigun miñfiaz, berak dirauskunari jaramonik egiteke (egin bagarik). Lagun zakidaz, Jauna, ta entzun nire arerioen deadarra. Ala, ona txarrez ordaintzen ete-da, ni lurperatzeko zuloa edegi dausten ezkerro? Gogoratu egizu, Jauna, zeure aurrean aurkeztu nintzala, euren alde itz egiteko ta zure asarrea urakandik aldentzeko. Beraz, emon egiezu gosetea euren semeai, ta ezpataz zigortu egizuz; euren emazteak alargun eta seme bagarik gelditu beitez; euren senarrak il bediz; euren gazteak, barriz, burrukaldian ezpataz galduak izan beitez. Euren etxeetan zotin-garrazia entzun bedi: bat-batean lapurrak bialduko daitsezuz-eta; zuloa egin eben ni arrapetako, ta nire oinpean lokarriak jarri ebezan-eta. Baiña Zuk, Jauna, ba-dakizu ni ilteko asmoetan diaduen. Ez egiezu parkatu gaiztakeri au, ta ez aldendu zure aurretik euren pekatua. Lurra joteraifio eratsiak izan beitez zure aurrean; zure asarrealdian ezereztu egizuz, gure Jaun eta Jaungoiko orrek!

Koru-kanta.—Nire arerioak bake-itzak esaten eustezan, baiña euren asarrean nire ondamendia opa izaten eben. Ikusi zenduan, Jauna; ez zaitetz isildu, ez alde egin nigandik.

Barri Ona (Jon, 12, 10-36).—Aldi aretan, abade-nagusiak Lazaro be iltea erabagi eben, au zala-ta judar askok arekandik alde egin eta Jesus'egan sinisten eben-eta. Biaramonean, jaitara etorri ziran gizatalde aundiak, Jesus Jerusalem'era etorrela jakin ebenean, erefitotz-abarrak artu ta bidera urten yakozan deadarka: «Hosanna! Gora Jaunaren izenean datorkigun Israel'go Erregea!» Jesus, barriz, astotxo bat arturik, aren gainean jesarri zan, idatzita dagoanez: «Ez bildurtu, Sion'go alaba; or datorkizu zure Errege, astakume-gainean jarrita.» Aren ikasleak ez eben lenengo au ulertu; baiña gero Jesus goratua izan zanean, Aretzaz idatzita egoala ta eurak bete ebela gogoratu eben. Lazaro illobitik deitu ta illen artetik biztu ebanean Jesus'egaz egoan gizataldeak, orrelaxe goratzen eben orain Jesus; eta aregaitik, mirari a egin ebala entzun ebelako, gizataldea bidera urten yakon. Pariseotarrak, barriz, alkarrri esan eutsoen: «Ez dozue ikusten? Ez dogu ezer lortzen. Or, bestela!, guztiak atzetik doakioz.» Jai aretan Jaungoikoa gurtzera igo ziranen artean, atzerritar batzuk ziran. Oneik, ba, Galilea'ko Betsaida errikoa zan Felipe'gana urreraturik, erreguz zirautsoen: «Jauna, Jesus ikusi nai dogu.» Felipe'k Ander'egana jo ta oni esan eutsan; eta Ander'ek eta Felipe'k Jesus'i esan eutsoen. Jesus'ek erantzun eutsen: «Gizasemea goratua izateko garaia (sasoi) eldu da. Bene-benetan dirautsuet; galgaraua hurrera jausi ta ilten ez ba'da, bakarrik gelditzen da; ilten ba'da, barriz, garaun ugari dakar. Bere bizia maite dagianak, galdu egingo dau; ta bere bizia lur onetan iguindu dagianak, betiko bizitzarako gordeko dau. Inok nire morroi izan nai ba'dau, jarraitu beist; eta ni egon naiten tokian egongo da nire morroia be. Nire morroia izan daitena, nire Aitak goratu egingo dau. Orain nire arima larri dot, eta zer esango dot? Aita, atara nagizu une onetatik. Baiña ez; onexegaitik etorri naz une onetara. Aita, goratu egizu zure izena!» Orduan, zerutik abots au jatsi zan: «Goratu dot, eta barrio be goratuko dot.» An egoan gizataldeak abots

au entzunik, trumoia zala ifioan. Beste batzuek ifioen: «Aingeru batek berba egin dautso.» Jesus'ek erantzun eta esan eban: «Abots ori ez da nigaitik etorri, zeuek aitik baiño. Oraintxe da munduaren epaiketa; mundu onen nagusia (1) orain kanpora jaurtiko dabe; ta ni lurretik gora jasoa izan naitenean, guztiak Neugana ekarriko dodaz.» Zelako eriotzaz ilgo zan adierazoteko ifioan au. Gizataldeak erantzun eutsan: «Mesias betiko bizi izango dala ikasi dogu guk Legean; zelan diñozu, ba, Zuk: "Lurretik gora jasoa izan bear da Gizasemea?" Nor da Gizaseme ori?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Oraindiño apur baten argia zeuekatz dozue. Ibilli zaitzeze, argia izan dagizuen artean, illunaldiak artu ez zagiezan; illunetan dabillanak, ez daki nora doan. Argia izan dagizuen artean, argiari sinistu egiozue, argiaren seme izan zaitzezen.» Au esanda, Jesus, andik alde egifnik, arekandik gorde egin zan.

Eskintza.—Onetsia Zu, Jauna; irakatsi egidazu zure legea; ez nagizu itzi zapaltzen naben arrokoen eskuetan, eta erantzungo dautset iraintzen nagienai.

Opari-otoitza.—Opari aundi onen lagunkide egiten gaituzun ezkeru, Jauna, pekatu ta arrisku guztietatik atara gaginguz biotz onez. Amaibagako.

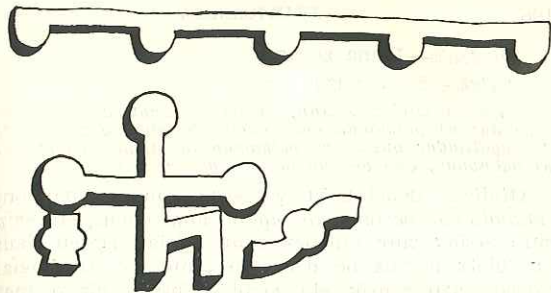
Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena, 452 orri.*

Jaunartzerakoa.—Ez nagizu itzi, Jauna, aurrean narabillenen eskuetan, autorle (testigu) guzurtiak jagi yataz-ta; baiña gaiztakeri ori euren aurka bior-tu da.

Azken-otoitza.—Egizu, arren, gure Jaungoiko Jaun orrek!: zure Eukaristiaz asetu garan ezkeru, Berau artuaz bizi gaitezala beti. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zaindu egizu zure eskuaz, Jauna, erreguz dagokizun erria, ta garbiturik, egokiro irakatsi egiozu: oraingo poz onen bidez, betiko ondasunetarako gertau daiten. Amaibagako.

(1) «Nagusia», emen deabrua da.

ASTE GURENA

NEKALDI EDO PASIÑOKO BIGARREN IGANDEA. ABAR EDO ERRAMU-IGANDEA

1^ogo. maila

Iru zeremoni aundi daukaguz gaur: Erramu-onespena, elizbira edo prozeziñoa elizpetik zear, eta Meza deuna Jesus'en Nekaldia gogora ekarriaz. Poza ta ituna, nastean, agiri dira: poza, Jerusalem'go erriak Jesus aundikiro artzen dauala ikusirik; ituna, jazoera oneik Kristo'ren eriotza iragarten dauskuelako.

Sartu gaitezun guztiok Eliza Amaren biotzean barru-barru, ta lagun egin daigun Jesus'i bere Erospeneko misterio aundietan.

Biblia.—Jeremias: 20, 7-18; 23, 1-8; 31, 15-40; 33, 14-22.—Alakak, Lam.—Isaias: 50, 4-11; 52, 13'tik 53, 12'ra.—Baruk: 3, 9'tik 4'ra; 4, 36'tik 5, 9'ra.

1.—ABARREN BEDEINKATZEA

(Jantzi gorriak)

Altara-aurreko lekuri egokienean maitxo bat, zapi zuriz estalduta; onen gainean erramuak ipinten dira, erriak ikusteko eraz.

Meza-emoillea, laguntzailleakaz, jantzi gorriak jantzirik, maitxo orren atzean jarten da, erriari begira.

Korukoak, bitartean, auz abesten dabe:

Kanta-gaia.—Gora Dabid'en Semea! Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena. Israel'go Errege: gora Zu goietan!

Abadeak.—Jauna zuekaz.

Erriak.—Baita zugaz be.

Urrengo Otoitz onetan, erramuak zelakoak diran esan bear da: a) palmondo adar oneik; b) oliondo adar oneik; d) zugatz-adar oneik; e) palmondo ta oliondo adar oneik; g) palmondo, oliondo edo beste zugatz-adar oneik.

Otoitza.—Bedeinkatu † egizuz, Jauna, palmondo (oliondo edo bestetariko zugatz) adar oneik; eta egizu, zure erriak zure omenez gaur agirian egiten dauan au, biotz barruz be deboziño aundiz osotu dagiala, arerioa azpiraturik eta erruki-egintzak biziro maite izanik. Kristó gure Jaunaren bidéz.

Erriak.—Olantxe.

Abadeak, mai-gaiñeko erramuak iru bidar ur bedeinkatuaz txipristinduten dauz, eta ondoren, altara-oiñetik, eliztarrak eskuetan daukezanak. Gero, intzentzuaz be beste aibeste egiten dau.

2.—ERRAMU-BANAKETA

Bedeinkatzea amaitutakoan, oitura dan lez, adarrak banatzen dira. Orretarako, abadeak, altara-aurrean erriari begira zutik, lenengo etiz-gizonai, gero laguntzen dautsoenai ta azkenez, altara oiñetik, eliztar guztiak.

Banaketa-bitartean, korukoak auxe abesten dabe:

1'go. Kanta-gaia.—Ebreotarren umeak, olio-adarrak eskuetan eroiezala, bidera urten yakoan Jaunari, deadarka iñoela: «Aintza Zuri goietan!»

2'gn. Eresia.—Jaunarena da lurra ta bertako gutzia, lurbira osoa ta bertan bizi diranak. Berak ezarri eban itxasoan gaiñean, eta ibaien gaiñean sendotu.

Barriro Ebreotarren umeak...

Jaso, atek, zuen buruak, baita jagi zuok be, atadi zaarrok, zeruko Erregea sartu dadin. Nor dogu zeruko Errege au? Jaun altsu ta indartsua; burrukaldian kementsu dana.

Barriro Ebreotarren umeak...

Jaso, atek, zuen buruak, baita jaso zuok be, atadi zaarrok, zeruko Erregea sartu dadin. Nor dogu zeruko Errege au? Gudari-taldeen Jauna: zeruko Errege berbera.

Barriro Ebreotarren umeak...

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari. Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe.

Barriro Ebreotarren umeak...

2'gn. Kanta-gaia.—Ebreotarren umeak, euren soiñekoak bidean zabaldurik, deadarka esaten eben; “Gora Dabid'en Semea! Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena.

46'gn. Eresia.—Ekin txaloka, errialde guztiok; goratu Jaungoikoa abesti alaiz. Goiko Jauna arrigarria da-ta; lur guztiko Errege nagusi.

Barriro Ebreotarren umeak...

Erriak geure menpean jarri dauz, eta laterriak geure oimpean. Geure lekua aukeratu dausku, maite dauan Jakob'en aintza.

Barriro Ebreotarren umeak...

Poz-kanta artean igoez doa Jaungoikoa, adar-soiñu artean Jauna. Abestu Jaungoikoari, abestu; abestu gure Erregeari, abestu.

Lur guztiko Errege Jaungoikoa da-ta, jo eresi Berari. Jaungoikoa errien Errege da; Jaungoikoa bere Errege-aulki santu gaiñean jarten da.

Barriro Ebreotarren umeak...

Errien agintariak Abraham'en Jaungoikoaren erriagaz batu dira. Lurreko aundikiak Jaungoikoarenak dira-ta: oso goian dago Bera.

Barriro Ebreotarren umeak...

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari. Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe.

Barriro Ebreotarren umeak...

Naiko ez ba-dera, barriro be esan daitkeez. Baiña erramu-banaketa lenago amaitzen ba'da, “Aintza Aitari” esaten da, ta “Kanta-gaia”.

3.—BARRI ONA (Ebanjelioa) IRAKURRI

Erramu-banatzea amaitu ondoren, abadeak eskuak garbitzen dauz; gero, altara-ardian, intzentzua ipintzen dau, bestetan lez. Gero, diakonuak Barri Ona kantatzen dau, meza-nagusietan lez.

Barri Ona (Mat., 21, 1-9).—Aldi aretan, Jesus Jerusalem'era urreratzean, eta Oliamendi-aldeko Betfage'ra eldu zanean, bere ikasletariko bi bialdu ebazan, esanez: «Zoaze aurreko erritxo orretara; an sartuaz batera, astoama bat aurkituko dozue lotuta, ta aregaz astakume bat: askatu ta ekarri egidazuez. Eta norbaitek zerbait esan ba'dagitzue, Jaunak bear dauzala, baiña berealaxe ekarriko dauzala erantzungo dauzazue.» Guzti au, Igarleak esandako au bete zedin jazo zan: «Esan egiozue Sion'go alabari: Or datorkizu zure Errege, apal-apalik eta astoama-gaiñean, buztarpeko aberearen astakume-gaiñean jesarrita.» Joan ziran, ba, ikasleak, eta Jesus'ek esan eutsenez egin eben, Eta astoama ta astakumea ekarri ebezan; eta soñekoak gaiñean ezarririk, Jesus gaiñean jesarri eben. Gizatalde aundiak euren soin-gaiñekoak bidean zabaldu ebezan; beste batzuek, zugatzetatik (arboletatik) adarrak ebagirik, bidean jarten ebezan. Eta aurretik eta atzetik joiazanak, deadarka iñoen: «Gora Dabid'en Semea! Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena!»

4.—ERRAMUAKAZ ELIZ-BIRA

Ebanjelioa abestutakoan, meza-emoilleak intzientzia jarten dau lurrum-ontzian, oi danez. Gero, diakonuak, errira biurturik, auzo diño:

Goazen bakean.

E.—Kristo'ren izenean. Olantxe.

Eliz-bira asieran, ondorengo Kanta-gaiak abesten dira.

1'go. Kanta-gaia.—Erria lora ta palma-abarrez bidera datorkio Salbatzaileari, ta garaille bikaiñari gogokiozan cpariak eskintzen dautsaz; erriak Jaungoikoaren Semea autortzen dabe, ta Kristo'ren alde deadarrak odeletaraño doaz: “Hosanna (gora) goi-goietan!”

2'gn. Kanta-gaia.—Aingeru ta umeakaz guk be abestu daiogun zintzo, eriotzaren garailleari: “Hosanna goi-goietan!”

3'gn. Kanta-gaia.—Jaietara etorritako gizatalde aundiak, goraka ziarduan Jaunari: “Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena! Hosanna goi-goietan!”

4'gn. Kanta-gaia.—Goitik bera etozan guztiak, pozaren pozez, Jaungoikoa goratzen asi ziran, ikusi ebezan mirari guztiakaitik, esanez: “Bedeinkatua Jaunaren izenean datorren Erregea; bakea lurrean ta aintza goietan!”

Eliz-bira aurrera doala, urrengo au abesten da:

KRISTO ERREGERI ERESERKIA

1.—Aintza, gorapen eta ospea Zuri, Kristo Errege, gure Erosle, ume-taldeak Hosanna beroa abestu eutsen orri.

E.—Aintza, gorapen...

2.—Israel'go Errege zara Zu, Dabid'en Seme bikaiña, Junaren izenean zatozan Errege onetsia.

E.—Aintza, gorapen...

3.—Zeruko talde osoak goratzen zaitu goietan, baita gizon ilkorrak eta gizaki guztiak batera be.

E.—Aintza, gorapen...

4.—Ebreotar erria bidera urten yatzun palma-adarrakaz; emen gaukazuz gu be otoitz, eskintza ta kantuz.

E.—Aintza, gorapen...

5.—Areik, Zu oiñazetara ziñoiazala, goratu egiten zenduezan; guk, orain, Errege zarala, soñiu eztiak abesten dautsuguz.

E.—Aintza, gorapen...

6.—Areik atsegin izan yatzuzan; atsegin dakizula gure jaiera be: Errege on, Errege biotzbera, on guztien zale!

E.—Aintza, gorapen...

5'gn. Kanta-gaia.—Guztiak goratzen dabe zure izena, esanez: “Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena; Hosanna goi-goietan!”

147'gn. Eresia.—Jerusalem, goratu egizu Jauna; goratu, Sion, zure Jaungoikoa. Zure ateetako morroilloak Berak sendotu dauz, baita zugan zure semeak onetsi be.

Zure lur-mugak baketan jarri dauz, gari-loraz ase-tu zaitu.

Lurrari agintzen dautso bere itzez, eta au bai itz bizkorra!

Artulea lakoxe edurra emoten dautso, autsa lez iruntza zabaltzen.

Ogi-zati antzera bere izotza bialtzen dautso; aren otz aurrean, urak letu egiten dira.

Bere itza bialtzen dau, ta areik urtu egiten dira; bere aizea putz-erazo ta urak isuri.

Jakob'i bere legea iragarri eutsan, erabagi ta aginduak Israel'i.

Ez dau olakorik beste errietan egin: ez dautso ifiori bere agindurik agertu.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olan-txe.

Barriro: Guztiak goratzen dabe...

6^{gn}. Kanta-gaia.—Palma-adarrak dizditsu doguzala auzpazten gara datorren Jaunaren aurrean: urten gakiozan guztiok bidera eresi ta abestiz, goraka ta oiuka: «Bedeinkatua Jauna!»

7^{gn}. Kanta-gaia.—Agur, gure Errege, Dabid'en Seme, munduaren Erosle, Igarleak aurretiaz Israel'go etxeari etorriko yakola esan eben Salbatzaillea. Aitak bialdu zenduzan mundura, santu guztiak mundua- ren asieratik opari osasungarri lez itxaroten ebena, ta orain: "Hosanna Dabid'en Semeari. Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena. Hosanna goi-goietan!"

Eliz-bira luze-samarra izan ezkeru, «Christus vincit» edo beste kantaren bat Kristo Erregearen omenez abestu daike erriak.

Abadea elizara biurtzerakoan, Kantagai au asten da:

8^{gn}. Kanta-gaia.—Jauna erri santuan sartzean, ebreetar umeak Biziazen berbiztea iragarten eben; palma-adarrak eskuetan ebezala, "Hosanna goi-goie- tan!" ifioen. — Jesus Jerusalem'era etorrela erriak entzuz ebanean, bidera urten yakozan palma-adarra- kaz, eta "Hosanna goi-goietan!" ifioen.

Meza-emoilleak, altara-aurrean zutik, errira begira auxe diño:

A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zugaz be.

Otoitza.—Jesukristo Jauna, gure Errege ta Erosle: abar oneik eroanik, zure omenez gorapen ospetsuak

abestu doguzan ezkeru, egizu biotz onez: adar oneik eroan dagiezan leku guztietara, zeure onespeneren grazia be jatsi daitela; eta, deabruaren ekinaldi naiz lillurakeri guztiak astindurik, odollez erosi zenduzanak zeure eskuak gorde dagizala. Amaibagako egunetan Errege bizi zara-ta.

E.—Olantxe.

M E Z A

(Jantzi ubelak)

Sarrera.—Jauna, ez egidazu berandutu zure lagun- tza; Zu, nire jagole, lagun zakidaz: atara nagizu leoiar- en agotik; eta gaixo au baso-idien adarretatik.— *Ps.* Jaungoiko, ene Jaungoiko, begira ni: zegaitik itzi nozu? Nire pekatuen deadarrak osasunetik urrindu egi- ten nabe.—Jauna, ez egidazu...

Otoitza.—Gizadiari apaltasun-bidea erakusteko, gure Salbatzillea gizon egin eta gurutzean il zedilla nai izan zenduan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: egizu biotz onez, Aren Nekaldia gogoan artu daigula ta Aren berbizkundean lagunkide izan gakiozala. Amaibaga- ko... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Filipino'koai: 2, 5-11).—Anaiok: Jesukristo'k izan ebazan asmoak izan egizuez zuek be: Jaungoiko-izatea izanik, ez eutsan eritzi lapurreta za- nik Jaungoikoaz bardintzea: bere burua beeratu egin eban, ostera, morroi-itxura arturik, eta gizonen antze- ko eginik. Eta gizon-eraz zala, bere burua txiki egin eban, eriotzaragiño esaneko egiñaz, gurutzean iltera- giño egin be. Aregaitik, Jaungoikoak be goratu egin eban, eta izen guztien gaineko dan izena emon eutsan; (*emen balauniko*) Jesus'en izenari zerukoen, lurrekoen eta lurpekoen belaunak makurtu dakiozan, eta miñ- guztiak Jaungoiko Aitaren aintzarako Jesukristo Jauntzat autortu dagien.

Koru-kanta.—Eskutik eldu daustazu, ta zeure gu- rara zuzendu nozu, ta ospez atara.—Bai ona Is- rael'en Jaungoikoa biotz zintzoentzat! Jausi-agiñean aurkitu naz, bai, oiñak txirrits egiten asita: pekata- rien bizitza opagarri yatan-eta, arein bakea ikusirik.

Luzagarria.—Jaungoiko, ene Jaungoiko, begira ni: zegaitik itzi nozu?—Nire pekatuen deadarrak osasu-

netik urrindu egiten nabe.—Ene Jaungoiko, egunez dei egiten dautsut, et Zuk entzun ez; gabez be bai, ta Zu isilik.—Zu, alan be, toki santuan bizi zara, Israe'lgo edertasun ori!—Zeugan izan eben ustea gure gurasoak; bai, itxaron eben, eta onik atara zenduzan.—Zeuri dei egiñik, onik urten ziran: Zeugan izan eben itxaropena, ta ez ziran lotsatuta gelditu — Ni, barriz, ar txiki bat naz, ta ez gizon: gizonen lotsakizun eta erriko barregarri.

Ikusten nenduen guztiak barre-irri egiten eusten; buru-eraginka, auxe iñoen: «Jaunagan jarri eban ustea: Berak askatu begi; salbau begi, maite dau-ta.—Areik, ostera, ikusi ta neuri begira; nire jantziak banatu egin ebezan euren artean, eta nire soñekoa zotz egin eben.—Atara nagizu leoi-ago zulotik, eta baso-idien adarretatik.—Jaunaren bildur zareenok, aurtortu egizue Bera: Jakob'en ondorengo guztiok, goratu egizue Jauna.—Geroko gizardia Jaunarena izango da, ta zeruak Aren zuzentasuna adierazoko dautso Jaunak eginda jaioko dan erriari.

Jesukristo gure Jaunaren Nekaldi edo Pasiñoa, Mateo deunak dakarrenez (26, 36-75; 27, 1-60).

Getsemani baratzeko otoitza.—Aldi aretan, Jesus bere ikasleakaz Getsemani izeneko baratzer a eldu zan, eta bere ikasleai auxe esan eutsen: «Jesari emen, Ni aruntzago otoi egitera noan bitartean.» Eta Pedro ta Zebedeo'ren seme biak beragaz arturik, naigabetzen eta larritzen asi zan. Orduan, ba-dirautse: «Ilteko zorian larri dot biotza; itxaron emen eta zair egon nigaz.» Eta zerbait aurreraturik, lurrean auzpeztuta otoi egiten ziarduan, esanez: «Ene Aita!, al ba'da, kendu egizu ontzi au (oiñaze au) nigandik; alan be, ez bedi nire naia egin, Zeurea baiño.»

Gero, ikasleakana bihurturik, lotan aurkitu ebazan, eta Pedro'ri dirautso: «Ordu bete be ezin egon izan zaree nigaz iratzarrik? Zagoze ernai ta egizue otoi-tza, zirikal-dian (tentaziñoan) sartu ez zaitezen. Gogoa gertu dago, baiña aragia makal.» Eta barriro alde egiñik, otoi-tza au egin eban: «Ene, Aita!, ontziko au nik edateke (edan bagarik) ezin igaro ba'da, egin bedi zure naia.» Ta bihurturik, barriro be lotan aurkitu ebazan, arein begiak astunduta egozan-eta. Areik itzirik, barriro be joan eta otoi-tza egin eban, itz beberak esanez.

Orduan, ikasleakana etorri zan, eta esan eutsen: «Onezkerero lo egizue ta atsedean artu... Ordua eldu da. Ta Gizasemea pekatarien eskuetan jarria izango da. Jagi zaitzeze, goazan; begira, urrean dago nire saltzaillea.»

Jesus lotuta daroe.—Jesus'ek oraindiño izketan ziardua, Judas, amabietariko bat, eldu zan, eta onegaz batera gizatalde aundia, ezpata ta makillaz, abade-buru ta erriko zaarrak bialduta. Saltzailleak, barriz, ezaupide au emon eutsen, esanez: «Nik laztandu dagidana, axe da: lotu egizue.» Ta bereala, Jesus'egana urreraturik, esan eutsan: «Agur, Rabi (Irakasle)!» Ta mosu emon eutsan, Jesus'ek esan eutsan: «Adiskide, zetara etorri zara?» Orduan, besteak urreraturik, Jesus'i eskuak ezarri ta lotu egin eben. Eta Jesus'egaz egoan batek, esku luzaturik, ezpata atara eban, eta abade-nagusiaren morroi bat zauriturik, belarri bat ebagi eutsan. Baiña Jesus'ek esan eutsan: «Sartu ezpata ori zorroan; ezpata erabilli dagien guztiak, ezpatz ilgo dira-ta. Uste al dozu, bada, nire Aitari eskatu ezkerero, ez leuskedazala beingo baten amabi aingeru-talde baiño geiago bialduko? Ta onela jazo bear dala idatzita dagoan au,zelan beteko litzake, bestela?»

Orduan, Jesus'ek gizataldeal esan eutsen: «Lapur-billa lez urten zaree ezpatatz ta makillaz Ni lotzera. Egun oro zeuen aurrean niarduan elizan irakasten, eta ez zeusten oratu. Baiña gertu au, Igarleak idatzitako bete zedin jazo da.» Orduan, bere ikasle guztiak Jesus itzita, iges egin eben.

Jesus abade-nagusiaren aurrean.—Eta Jesus loturik, abadenagusi Kaifas'enera eroan eben, idazlari ta zaar-rak antxe baturik egozala. Pedro'k urrunetik jarraitzen eutsan abadenagusiaren atarteraiño. Ta barrura sarturik, morroiakaz jesarri zan, azkena ikusi naiez. Abade-buruak eta batzarre osoak Jesus'en aurka guzur-billa ziarduen, eriotzara eroateko asmoz; baiña guzurrezko autorle (testigu) asko etorriarren, ez eben ezer aurkitu. Azkenez guzurrezko testigu bi etorri ziran, eta esan eben: «Onek auxe esan eban: Jaungoikoaren etxea lurrera eratsi daiket, eta iru egun barru barriro jaso.» Ta abadenagusiak, jagirik, esan eutsan: «Ez dautsazu ezer erantzuten oneik zure aurka diñoenari?».

Baiña Jesus isilik egoan. Orduan, abadenagusiak auxe esan eutsan: «Jaungoiko biziaren izenean agintzen dautsut: Esan egizuz Kristo Jaungoikoaren Semea zaran.» Jesus'ek dirautso: «Zeuk esan dozu; ta auxe be ba-dirautsuet: laster ikusiko dozue Gizasemea Jaungoiko indartsuaren eskumaldean jesarrita ta odel-gaiñean etorten.» Orduan, abadenagusiak bere soñiekoak urratu ta esan eban: «Biraio egin dau! Zetarako testigurik onezkerok? Oraintxe entzun dozue biraoa: zer deritzazue?» Ta areik erantzun eban: «Ilteko errudun da.» Orduan, arpegira txistua botaten, ikubilka ta matraillakoak emoten asi yakozan, esanez: «Igarri egiguzu, Kristo, nok jo zaitu?»

Pedro'ren ukatzeak. — Bitartean, Pedro kanpoan egoan, beharruan, jesarrita; eta neska bat urreratu yakon esanez: «Zu be, Jesus Galilearragaz zengozan.» Baiña arek guztien aurrean ukatu egin eban, esanez: «Ez dakit zer diñozun.» Eta ate-aurrera joiala, beste neska batek ikusi eban, eta an egozanai esan eutsen: «Au be Jesus Nazaretarragaz ebillen.» Barriror be Pedro'k zin eginda, ukatu egin eban, esanez: «Ezagutu be ez dot egiten gizon ori.» Gerotxoago, an egozanak urreraturik, Pedro'ri esan eutsen: «Zu be, urrean, areitarikoa zara, zeure izkerak be salatu egiten zaitu-ta.» Orduan, biraoka ta zin egiten asi zan, ez ebala gizon a ezagutzen esanez. Eta berealaxe, oillarrak kukurruku egin eban. Eta Pedro'k, Jaunak esan eutsazan berbok gogoratu ebazan: «Oillarrak kukurruku egin baiño len, iru bidar ukatuko nozu.» Eta andik urtenda, negar egin eban atsekabez.

Kaijas'egandik Pilatos'egana.—Goizean, abade-buru guztiak eta erriko zaarrak, batzarra egiñik, Jesus eriotzara eroateko erabagia artu eban, eta loturik, Pontzio Pilatos lendakariagana eroan eta ari emon eutsoen.

Judas'en amaia.—Orduan Judas'ek, saldu ebanak, Jesus'i eriotzarako epaia emon eutsoela ikustean, damututa, ogetemar zidarrezko diruak abade-nagusi ta zaarrai biurtu eutsean, esanez: «Pekatu egin dot, zuzen baten odola salduaz.» Baiña areik esan eutsoen: «Eta guri zer? Zeuk ikusiko dozu.» Eta zidarrezko diruak elizan jaurtirik, andik alde egin eta joan zan, eta lokarriaz bere burua urkatu eban.

Abade-nagusiak, diruak arturik, esan eban: «Ez da bidezko diruok elizako atabakan sartzea, odol-sari dir-ta.» Eta alkar-arturik, diru arekaz ontzigin (buztin-lari) baten zelaiá erostea erabagi eban, arrotzen illo-bitzat. Orregaitik, gaur arte landa ari Hakeldama edo odol-zelai deritxoe. Orduantxe bete zan Jeremias igar-leak esandako au: «Ogetamar zidarrezko diru artu dabez, salduaren salneurria, Israel'go semeak ontzat emondako negurria Ta ontzigin baten zelai-saritzat emon dabez, Jaungoikoak agindu daustanez.»

Jesus, Pilatos'en aurrean.—Eta Jesus lendakariaren aurrera eroan eban, ta onek itandu eutsan, esanez: «Judarren errege zara zu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zeuk diñozu.» Ta abade-nagusi ta zaarrak salatzen ebanarren, Jesus'ek ez eutsen itzik be erantzun. Orduan, Pilatos'ek dirautso: «Ez dozu entzuten zenbategen salatzen zaituen?» Baiña Jesus'ek ez eutsan geiago ezer bere erantzun, Pilatos guztiz arrituta gelditzera-giño. Pazgo-jaitan erriburuak giltzapeko bat askatu oi eban, erriak nai egiana. Aldi aretan ba-eukan espetean Barrabas eritzan entzute aundiko bat; eta an batu ziranai Pilatos'ek esan eutsen: «Nor nai dozue askatu dagitzuedan? Barrabas, ala Jesus, Kristo deritzana?» Bekaižkeriz* saldu ebela ba-ekian-eta.

Eta Pilatos epai-tokian jesarrita egoala, bere émaz-teak barri au bialdu eutsan, esanez: «Ez naastu zintzo orren arazoetan: gaur amesetan, ori dala-ta, atsekabe aundiak izan dodaz-ta.» Bitartean, abade-buru ta zaarrak erria axatu egin eban, Barrabas askatu ta Jesus galdu egien. Eta lendakariak, erantzunik, esan eutsen: «Biotatik nor nai dozue askatu dagitzuedan?» Areik esan eban: «Barrabas!» Pilatos'ek erantzun eutsen: «Zer egingo dautsat, ba, Jesus'i, Kristo deritxon Jesus'i?» Eta guztiak diñoie: «Gurutzera ori!» Pilatos'ek dirautse: «Ze gaiztakeri egin dau, ba?» Baiña areik, deadar aundiagoz, iñoen: «Gurutzera eroan egizu!» Pilatos'ek, bada, ezer jaristen ez ebala, ta gero ta naaste aundiagoa sortzen zala ikusirik, ura erakarrita, erriaren aurrean eskuak garbitu ebazan, esanez: «Nik ez dot ikustekorik zintzo onen odolaz; zeuok ikusi.» Ta erri guztiak erantzunik, esan eban: «Betor orren odola geure gaiñera ta geure semeen gaiñera!» Or-

* Bekaižkeri = envidia.

duan, Barrabas askatu egin eutsen; eta Jesus zigorkadaz astindu ondoren, arein eskuetan itzi eban, gurutzeratu egien.

Irainak eta arantzazko koroia.—Orduan, lendakariaren gudariak, Jesus arturik eta jauregi-barrura eroanik, gudari-talde osoa batu eben Aren inguruan, eta Jesus'i jantziak erantzirik, soifneko gorri bat jantzi eutsoen; eta arantzazko koroï bat eginda, buruan ezarri eutsoen, eta kafiñabera bat eskumako eskuan. Eta Aren aurrean belaunikoturik, iraindu egiten eben, esanez: «Agur, judarren errege orri!» Eta Ari txistua jaurtirik, kafiñabera artu ta buruan jotzen eben. Eta irri ta barre egin ondoren, soingaiñeko gorria erantzi ta barriro bere jantziak jantzi eutsoezan, eta gurutzetan josteko atara eben.

Golgota-bidean.—Uritik urteeran, Simon eritxon Zirene'ko gizon bat aurkitu eben, eta Jesus'en gurutzeta eroan egiala agindu eutsen. Eta Golgota edo Buruzurtegi deritxon tokira eldu ziran; eta beaztunez* nastautako ardaoa emon eutsen gdateko: baiña Jesus'ek, txastatu ondoren, ez eban edan nai izan.

Jesus gurutzetan.—Jesus gurutzetan josi ondoren, Aren jantziak zotz egiñik, alkarren artean banandu ebezan, Igarleak esandako au bete zedin; «Nire soifnekoak euren artean banandu dabez, ta nire soingaiñekoa zotzetara egin dabe.» Eta Aren ondoan jesaririk, zaindu egiten eben. Eta Aren burua baiño gorago epai-agiria ezarri eutsoen: «Jesus Nazaretarra, judarren Errege.» Aregaz batera lapur bi josi ebezan gurutzetan, bata eskumakaldean eta bestea ezkerrekaldean. Eta aurretik igaroten ziranak buru-eraginka ta biraoaka zirautsoen: «Jaungoikoaren etxea lurrera eratsi ta iru egunean barriro jasoten dozun orrek, zeuru burua askatu egizu; Jaungoikoaren Semea ba'zara. Jatsi gurutzetik!» Bardin iñoen abade-nagusï, agintari ta erriko zarrak be, irrika alkarri zirautsoela: «Beste batzuk askatu dauz, ta bere burua ezin askatu!; Israel'go Errege ba'da, jatsi bedi orain gurutzetik eta sinistuko dogu; Jaungoikoagan eban ustea: lagun da giola orain Jaungoikoak, maite ba'dau, "Jaungoikoaren Seme naz" iñoan-eta.» Aregaz batera gurutzetan eskegita egozan lapurrak be, iraindu egiten eben.

* Beaztun = hiel.

Jesus'en eriotza.—Seiretatik bederatzia arte (1) lur osoa illunetan gelditu zan. Eta bederatzia arte aldean, Jesus'ek, deadar aundiz, esan eban: «Eli, Eli, lamma sabachthani?»: au da, «Ene Jaungoikoa, ene Jaungoibatzuek iñoen: «Elias'i deika diardu.» Ta, bereala areitariko batek, belaki* bat artu, ozpiñetan* busti, kafiñabera-erpiñean ezarri, ta edaten emon eutsan. Besteak iñoen: «Itzi, ikusi daigun askatzera Elias ete-datorcion.» Baiña Jesus'ek, barriro deadar aundi bat egiñik, azken-arnasa emon eban.

(Guztiak belauniko emen.)

Jesus'en eriotza-ondoren.—Orduan, eliza nagusiko oiala zati bitan urratu zan goitik beera: ta lurra ikaraz asi zan, arriak zatitu, illobiak zabaldu, ta ildako zintzoen gorpua asko, lurperatuta egozanak, berbirtu egin ziran; eta Jesus berbirtu zanean, illobietatik urtenda, uri santura etorri ta askori agertu yakezan. Birtatean, eunburua* ta onegaz Jesus zaintzen ziarduenak, lur-ikarak eta jazotakook ikusirik, guztiz ikaratu ta egozan, eta iñoen: «Egiz, gizon au Jaungoikoaren Seme zan!» An egozan, urrindik begira, emakume asko, Jesus'en atzetik neska-me-lanetan lagun egiñez etorri ziranak: arein artean, Mari Madalen, eta Mari, Santiago'ren eta Jose'ren ama, ta Zebedeo'ren semeen ama.

Jesus'en illobiratzea.—Illunabarrean, Jose izeneko gizon aberats bat etorri zan, Arimatea'ko semea, ta Jesus'en ikasle be ba-zan. Onek, ba, Pilatos'egana joanda, Jesus'en Gorpua eskatu eutsan; eta Pilatos'ek emoteko agindu. Jose'k, ba, Gorpua arturik, izara garbi batz batu eban, eta Jose'k berak arri bizian egindako bere illobi barri baten ipiñi eban. Eta illobi-sarreran arritzar bat jarririk, joan egin zan.—Kredo.

Eskintza.—Irainez eta atsekabez beteta euki neban biotza: nitzaz nor erruki zain nengoan, baiña ez zan iñor agiri; poz-ekarle bat nai, eta iñor ez: beaztuna emon dauste janari, ta egarri-aldian ozpiña* edarritzat.

(1) Eguerdiko irurak arte.

* Eunburu = eun gudariren buru edo nagusi zana = centurión. * Belaki = es-ponja. * Ozpin = vinagre.

Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jauna, zure aurrean eskiñi dogun opari onek, Zeuganako gogoia emon dai-gula, ta betiko zoriona jadetxi. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena, 452 orri.*

Jaunartzerakoa.—Aita, ontziko au Nik edateke (edan bagarik) ezin igaro ba'da, egin bedi zure naia.

Azken-otoitza.—Eukaristi onen indarrez, Jauna, gar-bitu daitezala gure grifa txarrak, eta gure gurari zu-zenak bete. Amaibagako.

Erramu-bedeinkatzea egin ba'da, ez da azken-Ebanjeliorik esaten. Beste Mezetan, barriz, 198 orrialdeko Barri Ona ira-kurten da.

ASTELEN GUREN

1^ogo. maila. — Zuriz

Sarrera.—Egin gogor, Jauna, nire arerioai; ondatu ni galdu nai nabenak; artu ezpata ta mazmarroa* ta jagi, Jauna, niri laguntzera.—Ps. Atara ezpata, jo ta garbitu ni aurrean narabilenak; esan nire arimari: "Neu naz zure osasun".—Egin gogor, Jauna...

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, onenbeste larrialditan gure argalkez lurrea jo-ten dogun ezkeru, zure Seme bakarraren bitartez, biz-kortu gaitezala. Amaibagako egunetea Zugaz eta Es-piritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias, 50, 5-10).—Egun areitan, Isaias'ek auxe esan eban: Jaungoiko Jaunak belarriak edegi eus-tazan, eta nik ez neutsan ezezkorik esan; nik ez ne-ban atzera egin. Joten nenduenal lepoa emon neutsen, eta matraillak bizarra leuntzen eustenai: iseka ta txis-tuka ziarduenai ez neutsen arpegirik atzeratu. Jaun-goiko Jauna dot laguntzaille, ta ez naz lotsatu: orre-gaitik, arpegi au arri gogorra lez agertu dot, eta ba-dakit ez nazana lotsaz geldituko. Ondoa daukat zu-ritzen nauana; nor jagiko da nire aurka? Gagozan biok batera; nor nire arerio? Betorkit aurrera. Jaun-goiko Jauna da nire laguntzaille; nok ondatuko nau? Guztiak ezereztuak izango dira, soifnekoa lez urratuko dira, sitsak jango dauz. Nor da zuen artean Jaungol-

* Mazmarro = escudo.

koaren bildur izan daitena? Aren morroiaren itza en-zun dagiana? Illunetan ibilli daitenak eta argirik izan ez dagianak, itxaron begi Jaunaren izenean, eta eldu begio bere Jaungoikoari.

Koru-kanta.—Jagi, Jauna, ta zatoz nire auziaren alde; garbitu egizu nire auzia, ene Jaungoiko ta Jaun! —Atara ezpata, jo ta garbitu ni aurrean narabilenak.

Luzagarria.—Jauna, ez gagizuz erabili egindako pekatuen negurrik, ezta gure gaiztakeriai degokien ne-gurrira zigortu be.—Jauna, ez egizuz gogora ekarri gure antxiñako pekatuak; betorkigu, barriz, lenbailen zure errukia, oso beartsu egin gara-ta. (*Belauniko emen.*) —Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta zure izen goragarriagaitik, gorde gagizuz, Jauna; par-katu eiguzuz gure pekatuak zure izenagaitik.

Barri Ona (Jon, 12, 1-9).—Pazko-jai baifio sei egun lenago, Jesus Betania'ra etorri zan, Jesus'ek biz-tutako Lazaro bizi zan tokira. Ta an apari bat gerta-tu eutsoen. Marta maian mirabetzan ziarduan, eta Jesus'egaz maikidetariko bat Lazaro zan. Mari'k, ba, libra bat akara* usaingarri jator eta onenatarikoa ar-tuta, Jesus'i oiñak igurtzi ta bere adatsaz* legortu (si-katu) eutsazan; eta etxea usaingarri bete zan. Beraz, ikasletariko batek, salduko eban Judas Iskariote'k, esan eban: «Usaingarri au, zegaitik ez da irureun de-nariotan saldu, saria beartsuai emoteko?» Baifia ori ez eban beartsuen arduraz esan, lapurra zalako baifio: diru-zorroa berak eukiten eban-eta, ara sartzen zana beretzat artzen eban. Baifia Jesus'ek esan eutsen: «Itzi egizue, nire illobiratze-egunerako atondurik eu-kan-eta. Txiroak (beartsuak) beti izango douzez zeue-kaz; ni, barriz, ez.» Onetan, judar askok, Jesus an egoala jakiñik, ara jo eben: Jesus'egaitik bakarrik ez, illen artetik biztu eban Lazaro ikustearren be bai.

Esintza.—Atara nagizu, Jauna, arerioen artetik; Zeugana nator; erakutsi egidazu zeure naia egiten, ni-re Jaungoiko zara-ta.

Opari-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun!, opari onen indar aundiz gu garbiturik, beronen iturburu da-negana garbiago eldu gaitezala. Amaibagako

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena, 452 orri.*

* Akara = nardo. * Adats = cabellera.

Jaunartzerakoa.—Lotsaz ondaturik gelditu beitez niri kalte egiten diarduenak; lotsaz gorritu beitez nīgaitik txarto esaten diarduenak.

Azken-otoitza.—Eukaristi santu onek, Jauna, Zugarako garrez berotu gaizala; berau artuez eta beroen ondorenez (frutuz) poztu gaitzean.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Lagun zakiguz, Jaungoiko gure osasun!, eta eiguazu, gu osatu gaituzuneko ondo-egiafiak gogoratzera pozik etorri gaitzezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Epiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

ASTARTE GUREN

1^ogo. maila. — Ubelez

Sarrera.—On yaku Jesukristo gure Jaunaren Gurtzean poztutea: osasuna, bizitza ta biztutea Beragan dogu-ta; Bere bidez askatu ta zerurako irabaziaki izan gara.—P^s. Erruki bekigu Jaungoikoa ta bedeinkatu gaizala; argitu gaizala bere arpegiatza erрукitu daitela gutzaz.—On yaku...

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra!, eiguazu, Jaunaren Nekaldiko misterio oneik ospatzean, parkamena artzea be jadetsi daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Jeremias, 11, 18-20).—Egun areitan, Jeremias'ek auxe esan eban: Jauna, Zeuk erakutsi zeustan eta nik ezagutu: arerioen asmoak erakutsi zeustan orduan. Ni, barriz, iltera daroen bildots otzananen antzera; eta ez nekian nitzaz alako asmoak artu ebezanik. Eta auxe inoen: Ogi ordezt zotza emon daiogun, eta bizidunen artetik garbitu dagigun, eta ez bedi geiago orren izenik aiatatu. Zuk, alan be, gudarozteen Jaun orrek, eritxi zuzena dozu ta biotz-asmoak aztertzen dozuz; emon arei ordain egokia, ene Jaun eta Jaungoikoa, nire auxia zeure eskuetan itxi neban eta.

Koru-kanta.—Nekatzen nenduenean, zurdatzaz* jzaten nintzan; nire arima barauaz zigortzen neban, eta

* Zurdatz = cilicio.

otoitzak neukazan beti. kolkoan—Egin gogor, Jauna, nire arerioai; ondatu ni galdu nai nabenak; artu ez-pata ta mazmarroa, ta jagi niri laguntzera.

Jesukristo gure Jaunaren Nekaldia, Markos deunak dakarrenez (14, 32-72; 15, 1-46).

Getsemani baratzeeko otoitza.—Aldi aretan, Jesus eta bere ikasleak Getsemani izeneko baratzerata etorri ziran. Eta bere ikasleai dirautse: «Jesarri emen, otoitz egin dagidan artean.» Eta Pedro, Santiago ta Jon beragaz arturik, ikaratzen eta larritzen asi zan. Orduan, auxe dirautse: «Ilteko zorian larri dot biotza; itxaron emen eta egon iratzarrik.» Eta zerbait aurreratu ta lurrean auzpeztu zan; al ba'zan, ordu a alde ekilola eskatzen eban. Eta esan eban: «Abba, Aita!, Zuk dana daikezu: kendu egizu nigandik ontzi au; alan be, ez bedi nire naia egin, Zeurea baiño.» Eta irurakana etorririk, lotan aurkitu ebazan. Orduan, Pedro'ri dirautso: «Simon, lo zagoz? Ordu bete be ezin iratzarrik egon izan zara? Zagoze ernai ta egizue otoitz, zirikal-dian (tentazifioan) sartu ez zaitez. Gogoia gertu dago, baiña aragia makal.» Eta barriro alde egiñik, otoitz egin eban, berba bardifiak esanez. Eta biurturik, barriro be lotan aurkitu ebazan, arein begiak astunduta egozan-eta; ez ekien, barriz, erantzuten. Eta irugarrenez etorri zan, eta esan eutsen: «Onekero lo egizue ta atsedan artu... Baiña naiko da; ordua eldu da, ta Gizasemea pekatarien eskuetan jarria izango da. Jagi zaiteze, ta goazan, nire saltzaillea urrean dago-ta.»

Jesus lotuta daroe.—Itzok esaten ebazala, Judas Iskariote, amabietariko bat, eldu zan, eta aregaz batera lagun-tale aundia ezpataz eta makillaz, abade-buru, idazlari ta erriko zaarrak bialduta. Saltzailleak ezau-pide au emon eutsen, esanez: «Nik jzandandu dagidana, axe da; lotu ta arduraz eroan egizue.» Ta eldu zanean, bereala Jesus'egana urreraturik, esan eutsan: «Agur, Irakasle!» Ta lattan bat emon eutsan. Orduan areik, Jesus'i eskuak ezarririk, lotu egin eban. An egoan bat-tek, ezpata atarata, abade-nagusiarren morroi bat zau-ritu eban eta belarri bat ebagi eutsan. Baiña Jesus'ek erantzun eta esan eutsen: «Lapur-billa lez urten za-ree ezpataz eta makillaz ni lotzera? Egun oro nen-goan zuen aurrean, eta elizan irakasten neban, eta ez

zeusten oratu. Baiña bearrekoa da au Idatzitakoa bete dadin.» Orduan bere ikasleak, Jesus itzita, iges egin eben. Orraitiño, mutil batek jarraitzen eutsan, gorputza izaraz bakarrik estaldurik, eta oratu egin eutsen; arek, barriz, izara erantzirik, billosik iges egin eutsen.

Jesus abade-nagusiaren aurrean.—Eta Jesus abade-nagusi Kaifas'en etxera eroan eben, abade guztiak, idazlari ta zaarrak antxe batuta egozala. Pedro'k Jesus' i urrunetik jarraitzen eutsan abade-nagusiaren etxeko atarte-barrurairiño, ta morroiakaz sutondoan jarri zan berotu naietz. Bitartean, abade-buruak eta batzarre osoak Jesus'en aurka testiguntza-billa ziarduen, eriotzara eroateko asmoz, baiña ez eben idoroten (aurkitzen): izan be, guzurrezko testigu asko etorriarren, arein esanak ez etozan batera. Azkenez, batzuek, jagita, autor au egin eben: «Geuk entzun dautsagu esaten: «Eskuz egindako eliza au, neuk lurrera eratsiko dot, eta iru egunen barruan eskuz egindako ez dan beste bat eregiko dot.» Baiña alan be, arein esanak ez etozan batera.

Orduan, abade-nagusiak, erdian zutik, Jesus' i itaun au egin eutsan: «Ez dautsazu ezer erantzuten oneik zure aurka diñoenari?» Baiña Jesus isilik egoan, eta ez eban ezer erantzuten. Barriro be, abade-nagusiak itandu ta esan eutsan: «Kristo, Jaungoiko bedeinkatuaren Semea zara zu?» Jesus'ek esan eutsan: «Neu naz, eta Gizaseme au ikusiko dozue Jaungoiko indartsuaren eskumaldean jesarrita ta odei-gaiñean etorten.» Orduan, abade-nagusiak, bere soñeokoak urraturik, esan eban: «Zetarako testigurik onezkero? Zeuk entzun dozue biraoa: zer deritzazue?» Eta guztiak ilteko errudun zala ebatzi eben. Eta batzuek arpegira txistua botaten asi yakozan; eta Ari arpegia estaldurik, ikubilka zirautsoen: «Igarri egiozu.» Ta morroiak be matrailakoak emoten eutsoezan.

Pedro'ren ukatzeak.—Pedro, beko bebarruan egoala, abade-nagusiaren neskametariko bat etorri zan; eta Pedro sutondoan berotzen ikusirik, ari begira-begira jarri ta esan eutsan: «Zu be Jesus Nazaretarragaz zen. gozan.» Baiña arek ukatu egin eban, esanez: «Ez dot ezagutzen, ezta zer diñozun be ez dakit.» Eta ataurra urten zan, eta oillarrak kukurruku egin eban. Mira-

beak, a barriro ikustean, an egozanai esaten asi yaken: «Au be orreitarikoa da.» Baiña Pedro'k bigarrenez be ukatu. Ta gerotxoago, an egozanak Pedro'ri zirautsoen: «Egiz, zu be areitarikoa zara, Galilearra zara-ta.» Orduan, Pedro biraoka ta zin egiten asi zan: «Ez dot ezagutzen zuek diñozun gizon ori!» Ta berealaxe, oillarrak bigarrenez kukurruku egin eban, Eta Pedro'k, Jaunak esan eutsan itzok gogora ekarri ebazan: «Oillarrak birritan kukurruku egin baiño len, iru bidar ukatuko nozu.» Ta negarrez asi zan.

Jesus Pilatos'en aurrean.—Egunsentian abade-nagusiak, zaarrakaz, idazlariakaz eta batzarre osoagaz baturik, Jesus lotu ta Pilatos' i emon eutsoen. Pilatos'ek itaun au egin eutsan: «Judarren Errege zara zu?» Jesus'ek, erantzunik, esan eutsan: «Zeuk diñozu.» Abade-nagusiak askotaz salatzen eben-eta, Pilatos'ek barriro be itandu eutsan: «Ez dozu ezer erantzuten? Ikusi zenbatetan salatzen zaituen.» Baiña Jesus'ek ez eban geiago ezer be erantzun, Pilatos guztiz arrituta gelditzeragiño. Pazko-jaitan erriburuak giltzapeko bat askatu oi eban, erriak nai egiana. Ta arlein artean Barrabas izenekoa bat zan: uriko matxiñada baten norbait il ebala-ta, beste matxiñarrakaz espetxean egoan. Beraz, errikoak jagi ta beti egiten eutsoena eskatzen asi yakozan. Pilatos'ek erantzun eutsen: «Nai dozue judarren Erregea askatu dagituzedan?» Abade-nagusiak bekaizeriz* saldu ebela ba-ekian-eta.

Baiña abade-buruak erria axatu egin eben Barrabas askatu egian. Pilatos'ek barriro erantzun eta esan eutsen: «Zer egingo dautsat, ba, judarren Errege dala diñozun ori?» Barriro be areik deadarka esan eben: «Gurutzera ori!» Baiña Pilatos'ek zirautsen: «Ze gaiztakeri egin dau, ba?» Areik, barriz, deadar aundiagoz barriro be iñoen: «Gurutzera eroan egizu!» Azkenez, Pilatos'ek, erria atsegindu nairik, Barrabas askatu eutsen, eta Jesus zigorkadaz astindu ondoren, arein eskuetan itzi eban, gurutzeratu egien.

Irañak eta arantzazko koroia.—Gudariak, Jesus jauregi-barrura eroanik, gudari-talde osoa batu eben, soñeko gorri bat jantzi eutsoen, eta arantzazko koroï bat ezarri eutsoen buruan. Eta agurka asi yakozan: «Agur, Judarren errege!» Ta kaiñabera bataz buruan

* Bekaizeri = envidia.

joten eban, txistua jaurtiten eutsoen, eta belaunikoturik, makurtu egiten yakoazan. Eta iraiñez bete ebenean, soñeko gorria erantzi ta bere soñekoak jantzi eutsozean.

Golgota-bidean.—Eta gurutzean josteko atara eban. Eta solotik etorren gizon bat gelditu eban, une aretan bertatik joiala: Simon Zirenetarra, Alexander'en eta Erruporen aita, ta Jesus'en gurutzea eroateko beartu eban. Eta Jesus, Gogota, au da, Buruazurtegi deritxon tokira eroan eban. Eta mirraz nastautako ardaoa emoten eutsoen, baiña ez eban artu.

Jesus Gurutzean.—Eta gurutzean josi ebenean. Aren jantziak banandu egin ebezan, zotz-egifnik, nok zer eroango. Irugarren orduan zan gurutzean josi ebenean. Eta epai-agiri au egoan idatzita: “Judarren Errege.” Aregaz batera lapur bi gurutzeratu ebezan: bata Aren eskumakaldean, eta bestea Aren ezkerrekaldean. Orrela bete zan idatzita egoan au: “Eta gaizkiñakaz bardindu eban.” Eta aurretik igaroten ziranak, buruari eragin eta birao egiten eutsoen, eta zirautsoen: «Or!, Jaungoikoaren etxea lurrera eratsi ta iru egunean barrero zutuntzen dozun orrek, askatu egizu zeure burua gurutzetik jatsiaz.» Bardin iñoen abade-nagusi ta idazlariak be, barrezka alkarriz zirautsela: «Beste batzuk askatu dauz, eta bere burua ezin askatu! Kristo, Israel'go Errege, jatsi bedi orain gurutzetik, ikusi ta sinistu dagigun.» Aregaz batera gurutzean eskegita egozanak be, iraindu egiten eban.

Jesus'en eriotza.—Seiretatik bederatzia arte (1) lur osoa illunetan gelditu zan. Eta bederatzietan, Jesus'ek, deadar aundiz, esan eban: «Eloi, Eloi, lamma sabacthani!», edo bardin dana: «Ene Jaungoikoa, ene Jaungoikoa!, zegaitik itzi nozu?» Itzok entzunda, an egozan batzuek iñoen: «Entzun, Elias'i deika diardu.» Eta areitariko batek, arin joanda, belaki* bat artu eban, eta ozpifetan* busti, kafiñabera baten erpínean ezarri, ta edaten emoten eutsan, esanez: «Itxaron, ikusi daigun jatsibera Elias ete-datorkion.» Baiña Jesus'ek, deadar aundi bat eginda, azken-arnasa emon eban.

(Guztiak belauniko emen.)

(1) Eguerdiko irurak arte.

* Belaki = esponja. * Ozpin = vinagre.

Jesus'en eriotza-ondoren.—Orduan, eliza nagusiko ojala zati bitan urratu zan goitik beera. Eta eunburuak, Jesus alako deadarra eginda il zala ikusirik, esan eban: «Egiz, gizon au Jaungoikoaren Seme zan!» Ema, kume batzuk be ba-ziran an, urrundik begira; arein artean, Mari Madalen eta Mari, Santiago gaztearen eta Jose'ren ama, ta Salome egozan: Jesus Galilea'n egoala, mirabe-lanetan lagun egifiez jarraitzen eutsoenak; baita beste emakume asko be aurkitzen ziran an, Jesus'egaz Jerusalem'era igo ziranak.

Jesus'en illobiratzea. — Illunabarrean, (Paraskebe edo larunbat-aurreko eguna zala-ta), Arimatea'ko Jose, batzarre nagusikoa, Jaungoikoaren erreinuararen zain egoana, etorri zan; eta Pilatos'egana etorririk, Jesus'en gorpua eskatu eutsan. Pilatos'ek, Jesus ain laster il zala-ta, arrituta, eunburuari dei egifnik, il ete-zan itandu eutsan. Eta eunburuak baiezkua emon eutsanean, Jesus'en gorpua Jose'ri emon eutsan, Jose'k izara bat erosi eban eta gorpua gurutzetik eratsirik, izaraz batu eban, eta arri bizian egindako illobi baten ipifni eban, eta illobi-sarreran arritzar bat jarri eban.

Esquentza.—Gorde nagizu, Jauna, gaiztoaren eskutik; atara nagizu gizon biurrien artetik.

Opari-otoitza.—Barau osasungarriakaz batera eskintzen dautsuguzan opariok, Jauna, bizi barria emon daiskuela. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Gurutze santuarena, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Atean jarrita egozanak neure aurka ziarduen; ardaoa edaten ebena be, neu nenduen kanta-gai. Nik, ostera, Jauna, Zeuri egiten dautsut erregu. Ene Jaungoiko!, entzun nagizu aldi egoian, zeure erruki aundiz.

Azken-otoitza.—Zure Sakramentu santuak, Jaungoiko algutzidun, gure zalekeriak osatu dagizala ta betiko osasuna ekarri daiskuela. Amaibagako.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Zure errukiak, Jaungoiko!, ustelkeri zaar guztitik garbitu gaizala, ta santutasun barrirako gei egin. Amaibagako.

EGUAZTEN GUREN

1'go. mailla. — Ubelez

Sarrera.—Jesus izena entzutean, jarri bediz belau-niko zeru-lur-inpernuak; Jauna eriotzaraño esaneko egin da-ta, gurutzean ilteragino egin be; orregaitik, Je-sukristo Jauna Aita Jaungoikoaren zeruan dago.—Ps. Jauna, entzun nire otoitza, eldu bedi Zeuganaño nire deadarra.—Jesus izena...

Kyrie esan ondoren, abadeak, Epistola-aldean, auxe diño:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean. (*Belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!: gure larkeriak aldi oro naigabetzen gaituen ezker, zure Seme bakarraren Nekaldiak arindu gazizala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias, 62, 11; 63, 1-7).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Esan egiozu Sion'go alabari: Orra nun datorkizun Salbatzaillea, saria be beragaz dakarela. Nor da Edon'dik datorren au? Bosra'tik jantzi odolduaz? Soñekoz eder da, ibilkeraz aundi ta indartsu. Neu naz zuzentasuna iragarten dodana, ta gizona zeruratzeko burrukan diardudana. Zelan dozu, ba, jantzia gorri, ta soñekoa dolaran* matsa zapaltzen dabenak lez? Neuk bakarrik zapaldu dot dolara, gizonetariko lagunik baga; nire sumiñez* arerioak zapaldu egin dodaz, baita lertu be nire amorru biziaz; eta euren odol-txipristiñak busti egin nabe, ta jantzi guztiak zikindu egin dodaz. Neure asperkunde-eguna* daukat biotzean, eta erospen-urtea* eldu yat. Ingurura begiratu, ta laguntzaillerik ez; billa ibilli naz, eta ez dot lagunik aurkitu. Neure besoko indarrak askatu nau, neure su-kemenak eutsi daust. Erriak be asarre bizitan ostikopean erabilli dodaz; sumiñaren sumiñez ezereztu egin dodaz, euren indarra lurreragino eratsirik. Gogora ekarri dodaz, bai, Jaunaren errukiak; Jaungoiko gure Jauna goratuko dot, egin dauskuzan mesede guztiakaitik.

* Dolara = lagar. * Sumin = furor. * Asperkunde eguna = el día de la venganza. * Erospen-urtea = el año de redención.

Koru-kanta.—Ez egidazu gorde zure arpegia, larri nago-ta; entzun arin nire eskaria.—Salbau nagizu Jaungoiko, uriolak arimaraño sartu yataz-eta; basatza-artean ondarreraño murgildu naz, eta ez dot oña nun jarri.

Emen abadeak Dominus vobiscum diño. Gero.

Otoitza.—Arerio gaiztoaren guganako indarra kentzearen, zure Semea Gurutzeko oñazetara eroan nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguzu zure morroi!, jadedsi daigula biztuerako grazia. Amaibagako... eta zure Se-mearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias, 53, 1-12).—Egun areitan, Isaias'ek auxe esan eban: Jauna, nok sinistu dau guk esandakoa? Jaungoikoaren indarra nori agertu yako? Zugatz-muskilla lez aziko da Aren aurrean, edo-ta lur elkorreko zusterre lez. Ez dauko itxurarik, ez edertasunik; ikusi dogu, ta ez dau antzik, eta ari irrika gelditu gara. Baztertua ta gizonetan azkena, oñaze-uts, ez genduan ezertzat artu. Izan be, Berak artu dauz gure nekeak, eta eroan gure atsekabeak; baiña guk legendun lez artu dogu, Jaungoikoak joa ta azpiratua. Ori, barriz, geure gaiztakeriakaitik zauritu dabe, geure pekatuakaitik zatitu. Bere gaiñera jausi zan ba-kea ekarri bear euskun zigorra, ta Bere zauriak osatu gaitue.

Gu guztiok ardi antzera sakabanatu gintzazan, bakotxa bere bidetik ibilliaz; eta Jaunak Aren gaiñean jarri dau gure gaiztakeri guztia. Berak naita eskifi eban bere burua, ta ez dau agorik edegi. Ardia lez eroango dabe iltera, ta bildotsa moztaillearen aurrean letxe mututuko da, ta ez dau agorik zabalduko. Au-zilamrian erabilli ondoren, galdu egingo dabe. Nok adieraz Aren jatorria? Garbitu egin eben bizidunen lurretik. Neure erriaren gaiztakeriagaitik astindu dot. Gaiztoen artean lur emongo dautsoe, ta gaizkiñen artean il da. Ez eban, alan be, txarrik egin, ezta zpanetan guzurrik erabili be. Eta Jaunak ler egin arte zeatu nai izan dau; baiña pekatuakaitik bizia emon ba' dagi, ondoren luzea ikusiko dau, ta Jaunaren naia bere bitartez beteko da: aren arima asetu egingo da, egin dauan lana ikusirik.

Nire morroi zintzo onek, ainbat lagun zintzotuko dauz bere jakituriaz, arein pekatuak bere gaiñean jaso-

rik. Orregaitik, erri asko emongo dautsada beretzat, eta indartsuen ondakiñak banatuko dauz; bere burua eriotzara eskini ta gaiztotzat artu eben-eta; bere gainera jaso ebazan askoren pekatuak, eta legea austen eben alde otoiitz egin eban.

Luzagarria.—Jauna, entzun nire otoiitza, ta eldu bekizu nire deadarra.—Ez gorde niri zure arpegia: larri egon naiten egunean, biurtu nigana zure belarria.—Zugana jo dagidan egunean, entzun egidazu bizkor.—Egunak kea lez ezerezten yataz-eta; azurak, barriz, sutan lez kiskaltzen yataz.—Bedarra lez ebagi nabe, ta biotza igartu egin yat; neure ogia jatea be aztu egin yat.—Jagi zaitetz, Jauna, ta erruk, zakioz Sion'i, aretzaz errukitzeko aldia eldu da-ta.

Jesukristo gure Jaunaren Nekaldia, Lukas deunak dakarrenez (22, 39-71; 23, 1-53).

Getsemani baratzeke otoiitza. — Aldi aretan, Jesus, oi ebanez, Oliamendi'ra joian. Bere ikasleak be jarraitu egin eutsoen. Eta toki aretara eldu ziranean, Jesus'ek esan eutsen: «Otoiitz egizue, zirikalidian (tentaziñoan) jausi ez zaitezen.» Eta arrikada baten-edo barruan areikandik aldenturik eta belaunikoturik, otoi egiten ziarduan, esanez: «Aita!, Zeuk nai ba'dozu, kendu egidazu ontzi au; alan be, ez bedi nire naia egin, Zeurea baiño.» Onetan, zerutik aingeru bat agertu yakon, Bera adoretuz. Eta larri gorritan jarrita, otoi egiten gogorrago ziarduan, izerdia lurreragiño odol-tantak eriola. Eta otoiitzetik jagita bere ikasleakana etorririk, naigabez lotan aurkitu ebazan. Eta dirautse: «Lo zagoze? Jagi zaitetze, ta egizue otoi, tentaziñoan jausi ez zaitezen.»

Jesus lotuta daroe. — Jesus'ek oraindiño berbetan ziarduala, lagun-talde bat etorri zan, eta guz dien aurrean Judas izeneko amabietariko bat urreratu zan, Jesus'i laztan bat emotera. Baiña Jesus'ek esan eutsan: «Judasi, laztanaz saltzen dozu Gizasemea?» Jesus'egaz egozanak, jazo zeitekeana ikustean, esan eutsoen: «Jauna, ezpataz joko doguz?» Eta areitariko batek, abade-nagusiaren morroi bat zauriturik, eskumako belarria ebagi eutsan. Baiña Jesus'ek, itz egifez, esan eban: «Geldi orain.» Eta morroiaren belarria ikuririk, osatu egin eban. Gero, Jesus'ek, billa etorri yakon, abade-buru, elizako gudari-buru ta zarral esan

eutsen: «Lapur-billa legez urten zaree ezpataz eta makillaz? Egun oro niarduan zuen artean elizan irakasten, eta ez zeusten eskurik ezarri; baiña auxe da zuen aldia, ta illunaldiaren indarra.»

Pedro'ren ukatzeak. — Eta Jesus'i oraturik abade-nagusiaren etxera eroan eben. Pedro'k, barriz, urrindik jarraitzen eutsen. Bebaru-erdian sua iziotuta, eta areik inguruan jarririk, Pedro be arekaz egoan. Orduan, neskame batek, Pedro sutondoan jesarrita ikuririk, begira-begira jarri yakon eta esan eban: «Au be gizon orregaz ebillen.» Baiña Pedro'k ukatu egin eban, esanez: «Emakume, ez dot gizon ori ezagutzen.» Eta gerotxoago, beste batek a ikuririk, esan eban: «Zu be eurretarikoa zara.» Baiña Pedro'k erantzun eban: «Ez, gizon, ez!» Eta ordubetera-edo, beste batek be auxe ifoan: «Baiba!, au be Beragaz egoan, berau be Galilearra da-ta.» Orduan, Pedro'k esan eban: «Gizon, ez dakit zer diñozun.» Eta berealaxe, Pedro oraindiño berbetan ziarduala, oillarrak kukurruku egin eban, Eta Jaunak, Pedro'gana biurturik, begirakune bat egin eutsan. Eta Pedro'k Jaunak esan eutsazan itzok ekarri ebazan gogora: «Oillarrak kukurruku egin baiño len, iuru bidar ukatuko nozu.» Ta andik urtenda, negar egin eban naigabe aundiz. Jesus lotuta euen gizonak, joka iraindu egiten eben; eta Ari zapiaz begiak estaliturik, arpegian matraillakoak emoten eutsoezan, esanez: «Igarri egiozu, nok jo zaitu?» Eta beste gaiztake-ri ta birao asko ifoen Aren aurka.

Jesus batzarre nagusiaren aurrean. — Eguna argitu zanean, erriko zarrak, abade-buruak eta idazlariak batu egin ziran; eta euren batzarreara eroanik, esan eutsoen: «Zu Kristo'a ba'zara, esan egiguzu.» Ta erantzun eutsen: «Esaten ba'dautsuet, ez nozue sinistuko; ta itaunen bat egiten ba'dautsuet be, ez daustazue erantzungo, askatu be ez nozue askatuko. Baiña aurrerantzean, Gizasemea jesarrita egongo da Jaungoiko Altsuaren eskumaldean.» Orduan, guztiak esan eban: «Beraz, Zu Jaungoikoaren Semea zara?» Arek esan eban: «Zeuok diñozue: Neu naz.» Arek esan eban: «Zetarako beste autorrik onezkeru? Geuk entzun dautsagu heronen agotik.» Eta batzarreko guztiak jagirik, Pilatos'egana eroan eben.

Pilatos'en aurrean.—Eta salatzen asi yakozan, esanaz: «Erria naasten artu dogu au, Kaisar'entzako zergak (tributuak) emotea galerazoten eta bera Kristo Errege dala esaten.» Orduan, Pilatos'ek itandu ta esan eutsan: «Judarren Errege zara zu?» Jesus'ek erantzun eutsan. «Zeuk diñozu.» Eta Pilatos'ek abade-buru ta erriari dirautse: «Ez dot nik gizon onegan auzi-gairik aurkitzen.» Areik, ostera, gogorrago ziarduen esaten: «Erria naasten diardu, Galilea'tik asi ta onaino, Judea'n zear irakasten.» Pilatos'k, Judea izena entzun ebanean, gizon a Galilearra zan itandu eban. Eta Erodes'en menpekkoa zalla jakinda, Erodes'egana bialdu eban, au be egun areitan Jerusalem'en zan-eta.

Erodes'en aurrean. — Jesus ikusirik, Erodes pozez beterik jarri zuan; aspaldian a (Jesus) ikusi naiez egoan-eta; gairera, Aretzaz gauza aundiak entzun ebazan ezker, mirariren bat egiten ikusiko ebalu uste eban. Eta ainbat itaun egin eutsazan. Baiña Jesus'ek ez eutsan ezer erantzun. An ziarduen abade-buru ta idazlariak Aren aurka salakuntzak egiten. Eta Erodes'ek bere gudariakaz ezetsi ta irri egiñik, soingaiñeko zuri bat Ari jantzierazo ta barrero Pilatos'i bialdu eutsan. Egun aretan, Erodes eta Pilatos adiskidetu egin ziran, len alkarren arerio ziran-eta.

Barrero be Pilatos'egana daroe. — Pilatos'ek abade-buru, agintari ta erria baturik, esan eutsen: «Gizon au, erri-nastaille dala-ta ekarri deustazue. Baiña zeuon aurrean itandurik, gizon onen aurka diñozuezan salakuntza guztietan, ez dot auzi-gairik idoroten (aurkitzen). Ezta Erodes'ek be: aregana bialdu zaituet, eta ez yako eriotzarakorik ezer aurkitu-ta. Beraz, astinduta gero, askatu egingo dot.» Pazko-jalegunean Pilatos'ek giltzapeko bat askatu bear eban. Eta guztiak batera, deadarka, esan eban: «Kendu ori, ta Barrabas askatu eiguзу!» Barrabas au, uriko matxinada bat zala-ta, norbait il ebalu-ta, giltzapean egoan. Pilatos'ek, Jesus askatu nairik, barrero be berba egin eutsen. Baiña areik barrero be deadarka iñoen: «Gurutzera ori, gurutzerat!» Arek irugarren ez esan eutsen: «Ze gaiztakeri egin dau, ba, onek? Nik ez dautsat ilteko errurik aurkitzen; beraz, zigortu ondoren, askatu egingo dot.» Baiña areik, deadar aundiagoz, gurutzeratua izan zedilla eskatzen eban. Eta arein deadarrak gero ta indar

aundiagoa artu eban. Orduan, Pilatos'ek arein eskaria egitea erabagi eban. Eta nastaille ta gizon-iltzailletzat espetxean itxitako a, askatu egin eban, areik eskaturik. Jesus, barriz, arein naitara itzi eban.

Golgota-bidean. — Bidean eroiela, solotik etorren Simon eritxon Zirene'ko gizon bat artu eban, eta gurutzea Jesus'en atzetik eroateko beartu eban. Erriko lagun-talde aundiak jarraitzen eutsan, baita emakumeak be negarrez eta alakaz (zizpuruz). Eta Jesus'ek, arekana bihurturik, esan eutsen: «Jerusalem'go alabok: ez negarrik egin nigaitik; zeukaitik eta zeuon semeakaitik baino. Begira; etorriko dira egunak, eta orduan esango dabe: Zoriontsuak agorraz eta umerik sortu ez daben sabelak, eta esnerik emon ez daben bularrak! Orduan, mendiai esaten asiko dira: «Zatorkiguz» gairera!» ta mendi-bizkarrai: «Estaldu gagizuez!» Egur ezean* au egiten ba'dabe, igarreen zer izango ete-da?» Ba-eroiezan beste bi be Aregaz batera, gaizkilleak areik, eriotzara.

Jesus Gurutzean. — Eta Kalbario izeneko tokira eldu ziranean, gurutzean josi eban, eta Aregaz batera lapur biak, bata eskumakaldean, eta bestea ezkerrekaldean. Orduan, Jesus'ek auxe iñoan: «Aita, parkatu egiizu, zetan diarduen be ez dakie-ta!» Eta Aren jantziak banandurik, zotz-egin eban. Erri guztia begira ziarduan, eta aregaz agintariak be irri egiten eutsen, eta iñoen: «Besteak askatu dauz; bere burua askatu dagiala, Kristoa, Jaungoikoaren aukeratua ba'da.» Gudariak be irri egiten eutsen; urreratu ta ozpina* eskintzen eutsen, esanez: «Judarren Errege ba'zara. zeure burua askatu egiizu.» Jesus'en burua baino goratxoago, barriz, idazkun au egoan, gerkeraz, latifez eta eberkeraz: «Au Judarren Errege da.»

Aregaz batera gurutzean eskegita egozan lapurretari bategi be, irri egiten eutsan, esanez: «Kristo ba'zara, zeure burua ta geureak be askatu egizuz.» Baiña beste lapurrak erantzun eta asarre egin eutsan, esanez: «Zu be, orren oiñazetan egonik, ez zara Jaungoikoaren bildur? Guri, egiz, oiñazeok artez dagokiguz, gure egiñen bidezko ordaina artzen dogu-ta; onek, barriz, ez dau ezer oker egin.» Eta Jesus'i zirautsan: «Jauna, go-

* Eze = verde. * Ozpin = vinagre.

muta zaitez nitzaz, zure Erreñura eldu zaitezanean.» Eta Jesus'ek esan eutsan: «Benetan dirautsut: Gaur nigaz zeruan izango zara.»

Jesus'en eriotza. — Seigarren ordu aldean (1) lur osoa illunetan gelditu zan bederlatziak arte. Eguzkia illundu egin zan; eta eliza nagusiko oiala bitan urratu zan. Eta Jesus'ek, deadar aundi bat egiñik, esan eban: «Aita!, zeure eskuetan izten dot nire gogoa (arima).» Au esanda, azken-arnasa emon eban.

(*Emen guztiak belauniko apur baten.*)

Jesus'en eriotza-ondoren. — Eunburuak, jazioa ikusirik, Jaungoikoa goratu eban, esanez: «Egiz, gizon au zintzoa zan!» Eta ikuspen onetara batu ziran guztiak, jazioa ikusita, bular-joka biurtzen ziran. Eta Jesus'en ezagun guztiak eta Galilea'tik jarraitu izan eutsoen emakumeak be, an egozan urrindik begira.

Jesus'en illobiratzea. — Batzarre Nagusiko gizon zintzo ta on bat ba-zan, Jose izenekoa; onek, arein (beste judarren) erabagi ta egiñak ez ebazan ontzat artu. Judea'ko Arimatea uriko semea zan, eta Jaungoikoaren Erreñuaren zain be ba-egoan. Onek, ba, Pilatos'egana etorririk, Jesus'en gorpua eskatu eutsan; eta Jesus gurutzetik eratsirik, izara bataz batu, ta len inor ipiñia ez zan aitz bizian egindako illobi baten ipiñi eban.

Eskintza.—Jauna, entzun nire otoitza, ta eldu bekizu nire deadarra; ez egidazu gorde zure arpegia.

Opari-otoitza.—Artu, Jauna, eskifi dautsugun opari au; eta egizu, zure Seme ta gure Jaunaren Nekaldiko misterioan ospatzen doguna, biotz beroz jadetsi da'gula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

Kanon-aurea: Gurutze santuarena, 452 orri.

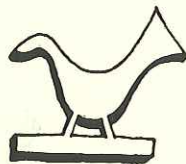
Jaunartzerakoa.—Edaria malkoz naasten neban, lenengo gora jasorik, auts eginda itzi nenduzun-eta; bedarra lez igartu naz ni; Zuk, ostera, Jauna, beti irauten dozu. Jagi zaitez, ta erruki zakioz Sion'i, aretzaz errukitzeko aldia eldu da-ta.

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko algutzidun orrek!, misterio agurgarriok zure Semearen aldiko eriotza

(1) Eguerditik irurak arte.

azaltzen deuskuen ezkeru, Zuk betiko bizitza emon dauskuzula be uste osoz sinistu da'gula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

Erriaren alde.—Otoitz egin daigun.—Makurtu buruok Jaungoikoaren aurrean.—Biurtu begiok, Jauna, zure etxekookana; onekaitik Jesukristo gure Jauna ez zan zalantzan gelditu bere burua gaizkilleen eskuetan jar-teko, eta gurutzeko oiñazea eroateko-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

EGUEN GUREN

1'go. maila. — Zuriz

Iru-urren santuan sartu gara. Kristo gure Eroslearen misterio aundiak dakarguz gogora iru egun oneitan.

Eguren santuz, Eukaristiaren sortzea ospatzen dogu; ezkutapen aundia benetan. Meza santuko oparia arratsaldean egiten da, edo illunabarrean: ain zuzen be, Jesus'ek bere Azken-aporía egin eban ordua gogoratzeko.

Eta Meza onek zati bi dauz: bata alaiá, ituna bestea. Orregaitik, «Gloria» abesten dan artean, kanpaiak jotek dira; baiña abesti eder ori amaitutakoan, kanpai orreik isildu egiten dira, ta Zapatu santuko gaberdiko mezararte ez da barriro entzungo arein durundu alaiá.

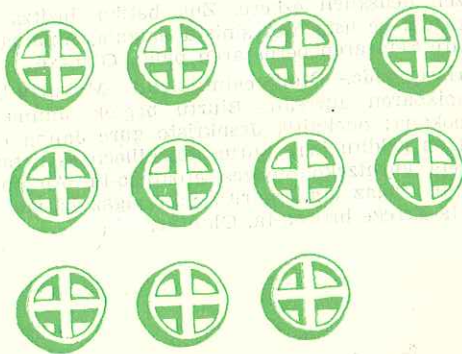
M E Z A

Sarrera.—On yaku Jesukristo gure Jaunaren Gurutzean poztutea: osasuna, bizitza ta biztutea Beragan dogu-ta; Bere bidez askatu ta zerurako irabaziak izan gara-ta.—Ps. Erruki bekigu Jaungoikoa ta bedeinkatu gazizala: argitu gaizala bere arpegiáz eta errukitu dai-tela gutzaz.—On yaku...

«Gloria» esatean, soñua, txilifiak eta kanpaiak jotek dira.

Otoitza.—Judas'i bere gaiztakeriaren zigorra, ta lapurrari bere autortzaren saria emon zeutsen Jaungoikoa: emon eiguzu guri be zure errukiaren grazia; eta Jesukristo gure Jaunak bere Nekaldian arei bakotxak irabazi eben saria emon eutsen lez, guri be, lengo oker-egina parkaturik, bere biztueraren grazia emon daigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa.: 11, 20-32). Anaiok: Alkarregana batzen zarenean, ez dozue Jaunaren aparia egiten; bakotxak bere aparia dakar jateko-ta. Olan, batzuk goserik gelditu, ta beste batzuk mozkortu egiten dira. Ez ete dozuez zeuen etxeak jan-edanak egiteko? Edo-ta, Jaungoikoaren eliza loitzen dozue, ta orrela lotsarazo ezer ez daukenak? Zer esango dautsuet? Goratu egingo zaituet? Orretan ez, beintzat. Izan be, Jaunagandik ikasi neban zuei irakatsi neutsuen au: Jesus Jaunak, saltzen eben gau aretan, ogia artu ta eskerrak emonda, zatitu ta auxe esan

entsen: «Artu ta jan egizue; au neure gorputza da, zeuen alde emongo dana; egizue au neure gomutaz.» Era berean apalondoa be, edontzia artu ta esan eban; «Ontzi au Alkartasun (Testamentu) Barria da neure odolaz; edan dagizuen baktotxean, neure gomutaz egizue.» Eta ogi onetatik jan eta ontzi onetatik edan dagizuen baktotxean, Jaunaren eriotza iragarriko dozue, Bera etorri arte.

Beraz, iñok ogi au jan, naiz Jaunaren edontziko au bear ez danez edan ba'dagi, Jaunaren gorputz-odolaz errudun izango da. Aztertu begi, bada, baktotxak bere barrena, ta orduan ogi onetatik jan begi ta edari onetatik edan; Jaunaren gorputza aintzat artu bagarik, bear ez danez jan-edaten dauanak, bere ondamendia jan-edaten dau-ta. Orrexegaitik dagoz zuen artean orrenbeste geiso ta argal eta lo dagozanak be ez gutxi, Geure buruak aztertuko ba'genduz, barriz, ez gendukez iñok txarto ebatziko. Baiña zigortuak gareanean, Jaunak zuzentzen gaitu, gaiztoakaz batera galdu ez gaitezan.

Koru-kanta.—Kristo gugaitik esaneko egin zan erioztaraiño, gurutzean iteraño egin be.—Aregaitik, Jaungoikoak be goratu egin eban, eta izen guztien gaiñeko dan izena emon utsan.

Barri Ona (Jon, 13, 1-15).—Pazko-jai aurrean, Jesus'ek gizarte onetatik Aitagana biurtzeko aldia etorkiola jakiñik, eta lurrean egozan bereak maite izanik, azken-azkeneragiño maite izan ebazan. Eta apaltzen asi ziran. Orduko, txerrenak Simon Iskariotes'en seme Judas'en biotzean Jesus saltzeko asmoa sartuta eukan, Jesus'ek ba-ekian Aitak gauza guztiak eskuetan ipiñi utsazana, ta barrero Jaungoikoagana joiana; eta apari-maitik jagi, bere soñiekoa erantzi, ta esku-zapi bat arturik, gerrian lotu eban. Gero ontzi batera ura botata, ikasleen oiñak garbitzen asi zan, eta gerrian eukan zapiaz legortzen (sikatzen). Simon Pedro'gana eldu zanean, onek dirautso: «Jauna, Zuk niri oiñak garbitu?» Jesus'ek erantzun eta esan entsan: «Nik egiten diardudana, orain zuk ez dakizu; gero jakingo dozu.» Pedro'k dirautso: «Ez daustazuz egundo oiñok garbituko.» Jesus'ek erantzun entsan: «Garbitzen ez ba'zaitut, ez dozu Nigaz artu-emonik izango.» Simon Pedro'k dirautso: «Jauna!, oiñak bakarrik ez, baita

eskuak eta burua be!» Jesus'ek dirautso: «Garbituta dagoanak, oiñak garbitzea baiño ez dau bear, beste guztia garbi dago-ta. Zuek, barriz, garbi zagoze, baiña ez guztiok.» Nok salduko eban ba-ekian-eta, aregaitik esan eban «ez zagoze guztiok garbi».

Oiñak garbitu eutsezanean, barrero bere soñiekoak jantzi ebazan, eta maian barrero jesarririk, esan entsen: «Ba-dakizue zer egin dautsuedan? «Irakasle» ta «Jauna» deitzen nozue, ta zuzen deitu bere, izan be ba-naz-ta. Baiña Nik, zuen Irakasle ta Jaun nazan onek, oiñak garbitu ba'dautsuedaz, zeuek be alkarri garbitu bear dautsazuez. Ikasbidea emon dautsuet ba, Nik zuoi egin dautsuedanez, zeuek be egin dagizuen.»

Onen ondoren, egoki baiño egokiago dator itzaldi bat, egun aundi onetan ospatzen doguna gogoratzeko; au da: 1) Kristo'ren Gorputz-Odola, Eukaristia, gure jan-edari izateko; 2) Abadegintza, Eukaristia egin ostean, Kristo'k auzte diño: «Egin beste onenbeste zuek be, neure izenean». Ona emen Abadea, Kristo'ren ordezkari, ogi-ardaoa Kristo'ren Gorputz-Odol biurtu daikena. Eta 3) alkar-maitasuna. «Agindu harri bat damotsuet» —diño Kristo'k—: Nik zuek lez, zuek be alkar maite egizue». Eta Kristo'k, bere maitasuna erakustearren, oiñak garbitu eutsezan Beragaz aparitan egozan ikasleai.

Itzaldia amaitu ondoren, OIÑAK GARBITZEA egin dai-teke, 229 orri., datorrenez. Bestela, barriz.

Eskintza.—Jaunaren besoa indartsu agertu da, Jaunaren besoak gora jaso nau; il ez, bizi egingo naz, eta Jaunaren arrigarriak iragarriko dodaz.

Opari-otoitza.—Arren, Jaun santu, Aita alguztidun, betiko Jaungoiko!, zure Seme ta gure Jaun Jesukristo'k Berberak egin daizula begiko gure opari au: gaurko egunez bere ikasleai Beraren gomutaz egiteko agindu entsen-eta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Gurutze santuarena,*

Communicantes.—Guztiok alkarturik ospatzen dogu Jesukristo gure Jauna gugaitik saldu ebeneko egun oso santu au; ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren berberaren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña doatsua; baita Birjiña beraren senar Jose doatsua be, ta zure* 434 orri.

Hanc igitur.—Jesukristo gure Jaunak ikasleai bere Gorputz-Odolaren misterioa ospatzeko agindu eutse-neko eguna dan ezkerre, guk zure menpekook eta zure etxeko guztiok eskintzen dautsugun opari au, abegi onez artu egizu, Jauna; emon egiguzu bakea gure egunotan; betiko sutatik aldendu gagizuz, eta zure auke-ratuen artean artu gagizuz. Kristo gure Jaunaren bi-dez. Olantxe.

Quam oblationem. — Opari au, Jaungoiko orrek, † bedeinkatu, † zeureztat artu, † ontzat emon, bidezko ta zeure gogoko egizu; zure Seme guztiz maite dan Jesukristo gure Jaunaren Gorputz † eta Odol † biur-tu dakigun.

Qui pridie.—Berak, gure ta guztien osasunagaitik nekeak artu ebazan aurreko egunean, au da, gaur, bere esku santu agurgarrietan ogia artu eban; eta, be-giak zerurantz jasorik, Zeugana, bere Aita altsu orre-gana, Zuri eskerrak emonez, † bedeinkatu, zatitu, ta bere ikasleai emon eutsen, zirautsela: Artu ta jan egi-zue guztiok onetatik, **AU NEURE GORPUTZA DA-TA.**

Abadeak gaur ostia bi konsagratzen dauz: bata gaurko, ta bestea biarko.

Kanon'aren jarraipena, beti lez, 436 orri.

Agnus Dei esatean, iruretan *miserere nobis*—erruki za-kiguz erantzuten da.

Ez da esaten *Agnus Dei*-osteko lenengo otoitza.

Abadeak berak Jauna artu ondoren, Jauna emoten dau: lenengo, mezako eliz-laguntzaileak, ta gero, euren txandan, beste eliz-gizonak ta eldiztarrai. Bitartean, koruan zerbait abesten da.

Jaunartzerakoa.—Jesus Jaunak, bere ikasleakaz apaldu ondoren, arein oiñak garbitu ta auxe esan eutsen: Ba-dakizue Nik, zuen Jaun eta Irakasle onek, zer egin dautsuedan? Ikasbidea emon dautsuet, zuok be olantxe egin dagizuen.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko gure Jauna!, Ogi bizigarriaz janariturik, ilkor garean bizitza onetan artu doguna, betiko bizitzarako sari izan dakigula. Amal-bagako.

Gaur ez da azken-Ebanjeliorik esaten.

EUKARISTIAGAZ ELIZ-BIRA

Meza amaitzean, eliz-bira egiten da. Abadeak, kapa nagusia jantzi ta intzetzua jarten dau lurrun-ontzian; gero, altara nagusi aurrean belauniko, Sakramentu guztiz santuari iru bidar intzetzua emoten dautso. Bereala, lepoko zapi zuria artu, altarara igo ta zutik diakonuak eskintzen dautsan kopoia artu ta zapi-ertzakaz estaltzen dau. Ondoren, altararak jatsi ta palio-pean doa, Eukaristia gordeteko gertau dan lekuraño.

ALTARAK ERANTZI

Eliz-bira amaitu ondoren, abadeak altarak erazten dauz, 21'gn. Eresia esanez.

AGINDU BARRIA EDO OIÑAK GARBITZEA

Mezako itzaldia amaitutakoan, naiz beste aldi egokiren baten, «Oiñak garbitzean» egiten da. Mezatatik kanpora egin ezkerre, barriz, lenengo Mezako Barri Ona esaten da. Orre-tarako, altara nagusi aurrean, naiz eliz-erdian, amabi mutiko edo gizonentzat, alde bitan jarlekuak atondu bear dira.

Abadeak, kasulla kendu ta zapi bat gerrian baturik, laguntzaileak alboan dauzala, amabai oiñak garbitzen dautsez; beaunikitatu ta baktxaren oiñak garbitu ta ezeindü (sikatu) ondoren, mun egiten dautse.

Bitartean, urrengo Kantagaiok abesten dira:

1'go. **Kantagaia.**—Agindu barri bat damotsuet: alkar maite dagizuela, Nik zuek maite izan zaitueda-nez.—Ps. Bai zoriontsu garbi bizi diranak, Jaunaren legean dabizanak!

Eta barriro Agindu barri bat...

2'gn. **Kantagaia.**—Jauna, aparitik jagi ondoren, ontzi batera ura botata, ikasleen oiñak garbitzen asi zan: ikasbide au itzi eutsen.—Ps. Aundi da Jauna ta oso goragarri: gure Jaungoikoaren urian, bere mendi santuan.—Jauna, aparitik...

3'gn. **Kantagaia.**—Jesus Jaunak, ikasleakaz apaldu ondoren, oiñak garbitu eutsezan, eta auxe esan eutsen: «Ba-dakizue Nik, zuon Jaun eta Irakasle onek, zer egin dautsuedan? Ikasbidea emon dautsuet, zuek be olantxe egin dagizuen».—Ps. Bedeinkatu dozu, Jauna, zure lurra; atara dozu Jakob bestean menpetik.—Jesus Jaunak...

4'gn. **Kantagaia.**—«Jauna, Zuk niri oiñak garbitu?» Jesus'ek erantzun eta esan utsan: «Oiñak garbitzen ez ba'dautsudaz, ez dozu nigaz artu-emonik izango.»—Simon Pedro'gana etorri zanean, Pedro'k esan utsan: «Jauna, Zuk niri oiñak garbitu?» Jesus'ek erantzun eta esan utsan: «Oiñak garbitzen ez ba'dautsudaz, ez dozu nigaz artu-emonik izango.»—«Nik zetan diardudan zuk ez dakizu orain; geroago jakingo dozu.» Jauna, Zuk...

5'gn. **Kantagaia.**—Nik, zuen Jaun eta Irakasle izanik, oiñak garbitu ba'dautsuedaz, zuok askoz geiago garbitu bear dautsazuez alkarri.—Ps. Entzun egizue au, erri guztiok; artu gogoz, lur zabalean bizi zareen guztiok!—Nik, zuen...

6'gn. **Kantagaia.**—Onetan ezagutuko dabe guztiak nire iskasle zareena, zuek alkar maite izatean.—Jesus'ek auxe esan eutsen ikasleai:—Onetan ezagutuko...

7'gn. **Kantagaia.**—Begoz iru oneik zuekan: sinismena, itxaropena ta maitasuna; oneitan, barriz, maitasuna nagusi—Orain irurok dagoz zutik: sinismena, itxaropena ta maitasuna; oneitatik, barriz, maitasuna nagusi.—Begoz...

Urrenko Kantagai au, bere bertso ta guzti, ez da ifioiz izten; eta oiñak garbitzea amaituaz dolanean asten da:

8'gn. **Kantagaia.**—Maitasuna dan lekuan, Jaungoikoa an.—Kristo'ren maitasunak batu gaitu emen.—Poztu ta alaitu gaitzean Beragan.—Bildur eta maite izan dagigun Jaungoiko bizia.—Eta biotz beroz alkar maite izan daigun.

2.—Maitasuna dan lekuan, Jaungoikoa an.—Beraz, batera batzen garanean.—Iges egin daigun gogo bateko ez izatetik.—Ez bedi izan gure artean asarrik ez burrukarik.—Kristo Jaungoikoa izan bedi gure erdian.

3.—Maitasuna dan lekuan, Jaungoikoa an.—San tuakaz batera ikusi dagigula.—Zure arpegia pozez beterik, Kristo Jaungoiko!—Ori bai amaibagako ta behetako poza!—Ifioiz amaitzen ez diran gizaldietan. Olantxe.

Oiñak garbitu ondoren, abadeak eskuak garbitzen eta sikatzen dauz. Gero, altara-erdia joanik, auxe esaten dau:

Aita gurea... (*isillean*).

A.—Ez eiguzu itzi tentaziñoan jausten.

E.—Gatzetik jagon baiño.

A.—Zeuk agindu zenduan, Jauna, zure aginduak

E.—Zeatz gorde zeitezala.

A.—Zeuk garbitu zenduzan ikasleen oiñak.

E.—Zure esku-lanak ez egizuz ezetsi.

A.—Entzun, Jauna, nire eskaria.

E.—Eldu bedi Zugana nire deadarra.

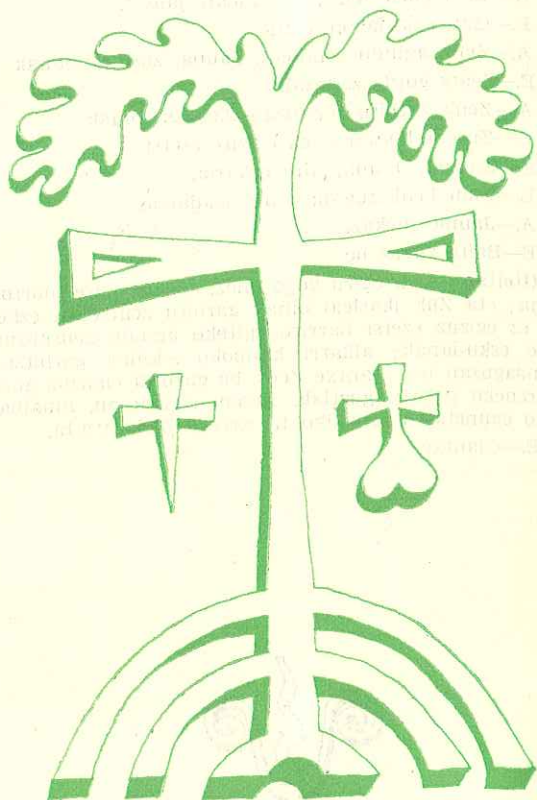
A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zugaz be

Otoitza.—Artu egizu gogo onez, Jauna, gure morroi-jana; eta Zuk ikasleai oiñak garbitu zeutsezan ezke-ro, ez egizuz ezetsi barriro egiteko agindu zeuskuzan zure esku-lanak; alkarri kanpoko zikiñak garbitzen dautsaguzan lez, olantxe Zeuk be garbitu eiguzuz gure barreneko pekatu guztiak. Arren, eiguzu au, amaibagako egunetan Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta.

E.—Olantxe.

BARIKU GUREN

1^ogo. mailla. — Baltzez

Ona egun aundia, Kristo gugaitik il zaneko eguna. Eliza Amak negar egiten dau Kristo'ren eriotza au dala-ta. Eriotza bai, baiña eriotza eroskiña, au da, Kristo'ren zauri edegietatik isuritako Odol santuak garbituko dauz gure gaiztakeriak. Gaur erruki ta maistasun-eguna dogu, Aitagana biurtu nai dabon guztientzat. Lapur damutuak lez, guztiok daukaguz zabal-zabalik Aren zauri jaungoikozkoak. Jauna beso-zabal dago ta oñak josirik, gizonarentzat osabide.

Gaur ez da Mezako oparirik egiten; elizkizun onetan, jantzi baltzak erabiltzen dira, Kristo'ren eriotz-ezaugarri.

Elizkizunak lau zati dauz: 1) Irakurgaiak; 2) agriko otoiitzak; 3) Gurutze santuaren gurtzea; ta 4) gure Jauna artzea.

1.—IRAKURGAIK

Gauza guztiak gertau ondoren, abadea bere laguntzailleak altarara doa, ta bertan auzpezturik, apur baten otoiitzean diardu; gero jagi ta altara-aurrean zutik, beste guztiak belauniko dagozan artean, auxe diño:

Otoiiza.—Pekatu zarragandik sortu ta arrezkero gizadi osora zabalduriko jatorrizko eriotza, zure Kristo ta gure Jaunaren Nekaldiaz osatu dozun Jaungoikoa: eiguzu, Aren antzeko egiñik, lur-izatearen lorrata nai ta nai ez daroagun lez, zeru-graziaren irudia be eroan dagigula, santu izanik. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Gero bakotxa bere jarlekuan jarten da. Eta irakurleak, altara-erdian zutik, urrengo Irakurgai au asten dau:

1^ogo. Irakurgai (Oseas, 6, 1-6).—Jaunak auxe diño: Euren larrialdietan, bizkor biurtuko dira Nigana. Zatoze, —esango dabe—, biurtu gaitazan Jaunagana: urratu ta osatu, zauritu ta osatu, Berak egingo gaitu-ta. Egun bi barru emongo dausku bizia; irugarren egunean gora jasoko gaitu, ta bere aurrean bizi izango gara. Jauna ezagutuko dogu ta bere atzetik ibilliko gara, obeto ezagutzearren. Aren etorrera, egunsentia lez dago gertauta, eta euria lez etorriko da gugana, udazkenez eta udabarriz lurrera jausi oi dan euria lez. Zer egingo dautsut, Efraim? Zer egingo dautsut,

Juda? Zuen errukia goiz-laiño antzekoa, ta goizaldeko iruntzaren antzera igaro oi dana. Orregaitik, astindu bat emon dautset neure igarleen bidez; ilda itxi dodaz nire agotiko berbaz; eta zure epaia, argia lez agertuko da: Nik errukia nai dot-eta, ez oparia. Jaungoikoaren jakintza naiago dot edozein erre-opari baiño.

Koru-kanta.—Jauna, zure deia entzunik, bildurrak artu nau: zure esku-lanak gogoan arturik, ikaraz gelditu naz.—Abera bizen artean agertuko zara; urteak bete daitezanean ezagutuko zaitue; aldi ori etorri dai. tenean azalduko zara.—Orduan, ni estu ta larri egongo naz; eta zure asarrean, errukior zarala gogoratuko dozu.—Libano'tik etorriko da Jaungoikoa, ta mendi illun eta itzaletik Santua.—Aren auditasunak zerua estaldu dau, ta Aren goragarritz beterik agiri da lurra.

Koru-kanta amaitutakoan, guztiak jagi ta abadeak auxe diño:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belau-niko apur baten*).—Zutundu zaitzeze.—Jadus'i bere gaiztakeriaren zigorra, ta lapurrari bere autortzaren saria emon zeutsen Jaungoikoa; emon eiguzu guri be zure errukiaren grazia; eta Jesukristo gure Jaunak bere Nekaldian arei bakotxak irabazi eben saria emon eutsen lez, guri be, lengo oker-eginiak parkaturik, bere biztueraren grazia emon daigula. Amaibagako egune-tan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Otoitza amaitu ondoren, bigarren Irakurgai-a irakurten da, lenengoa lez.

2^{gn}. **Irakurgai** (Urteera, Ex., 12, 1-11).—Egun areitan, Jaunak Moises'i ta Aaron'i auxe esan eutsen, Ejipto errian: Illebetu au, zuen ille guztien asiera da-ta, urtearen lenengo illea izango da. Dei egiezue Israel'go seme guztiak ta esan egiezue: Il onen amargarenean, bakotxak artu begi bildots bat sendika (familika) ta etxeka. Baiña, bildots osoa jateko beste lagun bertan ez ba'zaree, auzo-lagunak artu, bildots guztia jateko aña. Bildotsak, barriz, orbanik bagakoa izan bear dau, arra ta urtekoa. Era berean artxumea be. Gorde egizue ille onen amalurarte, ta Israel'go semeen sail guztiak arratsaldean ilgo dau. Eta aren odola arturik, jan dabene etxe bakotzeko ate-buru ta abe bitan ipiñiko dabe. Aragia, erreta jango dabe gau aretan,

eta ogi jagi-bagakoa basoko urazakin, Gordiñik ez ego-sirik ez dozue ezer jango, guztia sutan erreta baiño: buru ta anka, tripaki ta guzti. Ez itzi ezer biaramone-rako. Ondakiñik gelditu ba'dadi, sutan erreko dozue. Jan be, olantxe jango dozue: gerriak lotu, oiñeta-koak jantzi ta makillak eskuan, eta arin-aringa: Jaunaren Pazko edo igarotea da-ta.

Luzagarria.—Gorde nagizu, Jauna, gizon gaiztoagan-dik; lagun dongeagandik zaindu ni.—Asmo txarrak darabillez biotzean, egun guztian burruka-billa diar-due.—Sugeen antzera zorrozten dabez euren miñak; ezpaneau suge-gorri edena* daroe.—Zaindu nagizu, Jauna, pekatarien eskutik, gizon gaiztoakandik gorde ni.—Oneik ni lurrera jaurti nai nabe; arropuzok sarea jarri dauste ezkutuan.—Lokarrizko sarea za-baldu dauste oiñetan, eta oztipoak jarri daustez bi-dean. Jaunari auxe esan neutsan: Zeu zara nire Jaun-goikoa: entzun, Jauna, nire eskari-deia!—Jauna, Jau-na, ene osasun eta indar!: gorde nire burua burru-ka-egunean.—Ez nagizu itzi pekatariaren eskuetan, neure kalte diardue-ta; ez ni eskutik itxi, areik ar-roto ez daitezcan.—Ni inguratzen nabenak, ez dagiela bururik jaso nire aurka; estaldu begiz euren ezipan-zitalkeriak.—Zintzo diranak, barriz, zeure izena go-ratuko dabe; ta zeure ondoan bizi izango dira.

Jesukristo gure Jaunaren Nekaldia, Jon deunak dakarrenez (Jon, 18, 1-40; 19, 1-42).

Jesus lotuta daroe.—Aldi aretan, Jesus bere ikasleak-zedron errekarren beste aldera joan zan, eta bertako esparru batera sartu zan. Judas saltzaileak bere ba-ekian toki aren barri, Jesus bere ikasleakaz an sar-ritan batzen zan-eta. Judas, ba, abade-nagusi ta pari-seotarrak emondako gudarozte-sail bat eta morroi ba-tzuk beragaz arturik, ara joan zan, kruselu, argizui ta iskilluak eroanez. Jesus'ek, ba, gainera etorkion guztia jakifiñik, aurreratuta esan eutsen: «Noren billa zabize?» Erantzun eutsen: «Jesus Nazaretarraren billa.» Jesus'ek dirautse: «Neu naz.» Judas, saldu ebana be, arekaz zan. «Neu naz» Jesus'ek esan eutsenean, guztiak atzeraka lurra jo eben. Barriro be itandu eutsen: «Noren billa zabize?» Ta areik erantzun eutso-

* Eden = veneno.

en: «Jesus Nazaretarraren billa.» Jesus'ek erantzun eutsan: «Esan dautsuet Neu nazana. Nire billa ba'zatoze, itzi onei alde egiten.» Len esan ebana bete zedin: «Zuk niri emondako bat bere ez dot galdu.»

Bitartean, Simon Pedro'k, ekarren ezpata atara ta abade-nagusiaren morroi bat jo ta eskumako belarria ebagi eutsan. Morroiaren izena, Malko zan, Baiña Jesus'ek Pedro'ri esan eutsan: «Sartu ezpata ori zorroan, Aitak emon daustan ontzikoa (1) ez dot edango, ala?» Orduan, gudasaillekoak, sailburuak eta judarren morroiak, Jesus'i oratu ta lotu egin eben. Anas, urte aretako abade-nagusi Kaifas'en aitagiñarreba zan-eta, Jesus aregana eroan eben lenengo. Kaifas, barriz, judarrai burubide (kontseju) au emon eutsena zan: «Erri osoaren orde zizon bat bakarrik il dadin obe da.»

Pedro'ren ukatzeak.—Simon Pedro Jesus'en atzetik joian, baita Abade-nagusiaren ezagun zan beste ikasle bat be. Ikasle au Jesus'egaz batera Abade-nagusiaren bebarruan sartu zan. Pedro, barriz, ataurrean egoan. Baiña Abade-nagusiaren ezagun zan ikasleak, urtenda, neskame atezaiñari itz egin eutsan, eta Pedro sartu egin eban. Orduan, neskame atezaiñiak Pedro'ri dirautso: «Ez zara zu be gizon orren ikasletarikoa?» Arek dirautso: «Ez naz.» Jesus lotzera joan ziran otsein eta morroiak sutondoan berotzen ziarduen, otz egoan-eta; baita Pedro be arekaz, berotu naiez.

Bitartean, Abade-nagusiak Jesus'i Bere ikasle ta irakaspinari buruz itandu eutsan. Jesus'ek erantzun eutsan: «Nik guztiai agirian itz egin dautset; judar guztiak batzen diran sinagogan eta elizan irakatsi dot nik beti, ta isillean ez dot ezer esan. Zetarako niri itandu? Itandu egiezue entzun nauena zer esan neutsean, nik esan dodana orreik ba-dakie-ta.» Ori esan ondoren, ango morroi batek matraillako bat emon eutsan Jesus'i, esanez: «Abade-nagusiari orrela erantzuten dautsazu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Oker berba egin da'dot, okerra azaldu egizu; zuzen berba egin ba'dot, barriz, zegaitik jotan nozu?» Eta Anas'ek, Jesus Kaifas abade-nagusiagana bialdu eban, lotuta. Bitartean Pedro'ri, berotzen zutik egoala, esan eutsoen: «Zu be ez zara

(1) «Ontzikoa»: Israel'en itz onek «naigabe aundia» adierazoten dau.

orren ikasletarikoa?» Berak ukatu ta esan eban: «Ez naz.» Abade-nagusiaren morroiatariko batek, Pedro'k belarria moztu eutsanaren senide zanak dirautso: «Ez zaitut, ba, ortuan aregaz ikusi?» Pedro'k, barriro be ukatu; ta berealaxe oillarrak kukurruku egin eban.

Jesus Pilatos'en aurrean.—Jesus Kaifas'enetik auzitegira daroe. Egusentia zan. Areik ez ziran auzitegian sartu loitu ez zeitezan, gero Pazzoakoa jateko. Orregaitik Pilatos'ek, arekana kanpora urtenik, esan eutsen: «Zer dakazue gizon onen aurka?» Erantzun eta esan eutsoen: «Gaiztoa ez ba'litz, ez geuskizu ekarriko.» Pilatos'ek esan eutsen: «Zeuok artu, ta zeuen legearen arauz epaitu egizue.» Judarrak erantzun eutsoen: «Guk ez dogu inor ilteko eskubiderik.» Olantxe bete bear zan Jesus'ek esan ebana, zein eriotzaz ilgo zan adierazorik

Ori entzunda, Pilatos barriro auzitegian sartu zan; eta Jesus'i dei egiñik, itandu eutsan: «Judarren Errege zara zu?» Jesus'ek erantzun eban: «Ori zeure buruz diñozu, ala nitzaz beste batzuek esan dautsuelako?» Pilatos'ek erantzun eutsan: «Judarra naz ni, ala? Zeure erriarrak eta abade-buruak jarri zaitue nire eskuetan. Zer egin dozu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Nire Erreñua ez da lur onetakoa. Nire Erreñua lur onetakoa ba'litz, nire menpekoak burrukan egin izango leu-keen, juñarren eskuetan jausi ez nendin; baiña nire Erreñua ez da emengoa.» Orduan, Pilatos'ek esan eutsan: «Beraz, Errege zaitugu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zeuk diñozu: Errege naz, Onetarakoxe jao, ta onetarakoxe etorri naz gizartera: egiaren alde autor egiteko. Egizale dan edonok, entzun egiten dau nire deia.» Pilatos'ek dirautso: «Zer da egia?» Eta au esanda, barriro judarrakana urten zan eta esan eutsen: «Ez dot nik gizon onekan auzi-gairik aurkitzen. Oitura dozue, ostera, Pazzoakoz nik giltzapeko bat askatu dagizuedan. Nai dozue judarren Erregea askatu dagizuedan?» Eta guztiak batera deadarka esan eben: «Kendu ori, ta Barrabas askatu eiguzu!» (Barrabas au lapurra zan.)

Irañak eta arantzazko koroia.—Orduan, Pilatos'ek Jesus artu ta zigorkadaz astindu eban. Eta gudariak, arantzazko koro bat eginda, buruan ezarri eutsoen; soñeko gorri bat be jantzi eutsoen. Gero Aregana urreturik, esaten eben: «Agur, judarren errege!» Eta matraillakoak emoten eutsoezan.

Barriro be Pilatos'en aurrean.—Pilatos'ek, barriro kanpora urtenda, dirautse: «Emen dakartsuet kanpora, errurik aurkitzen ez dautsadala jakin dagizuen.» Jesus, ba, arantzazko koroia ta soñeko gorria gainean eroanez urten zan. Eta Pilatos'ek dirautse: «Ona emen Gizona!» Ikusi ebenean, abade-nagusiak eta morroiak oiuka inoan: «Gurutzeratu ori, gurutzean josi egizu!» Pilatos'ek dirautse: «Zeuok artu ta gurutzeratu egizue, nik ez dautsat errurik aurkitzen-eta.» Judarrak erantzun eutsen: «Guk ba-dogu legea, ta gure legez, eriotza bear dau, bere burua Jaungoikoaren seme egin dau-ta.»

Itzok entzunik, Pilatos geiago bildurtu zan. Eta barriro auzitegian sarturik, Jesus'i esan eutsan: «Nongoa zara?» Jesus'ek ez eutsan erantzunik biurtu. Beraz, Pilatos'ek dirautse: «Niretzat berbarik ez? Ez dakizu ta gurutzerako naiz askatzeko eskubidea dodana?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Ez zeuke eskubiderik nire aurka, goitik emonda ez ba'zendu. Orregaitik, zure eskuetan jarri nauanak, pekatu aundiagoa dau.»

Arrezkero, Pilatos'ek Jesus askatu nalez zarduan. Baiña judarrak deadarrez zirautsoen: «Ori askatzen ba'dozu, ez zara Kaisar'en adiskide: bere burua errege egiten dauan edonok, Kaisar'en aurka diardu-ta.» Itzok entzunik, Pilatos'ek Jesus kanpora atara eban, eta epai-jarlekuan jesarri zan, Litostroto edo eberkeraz Gabbata deritxon tokian.

Pazko-aurreguna zan; eta seirak aldean, judarrak dirautse: «Ona emen zuen Errege!» Areik, barriz, deadarka inoan: «Kendu ortik! Alde ortik! Josi egizu gurutzean!» Pilatos'ek dirautse: «Zeuen Erregea nik gurutzeratu?» Abade-buruak erantzun eutsen: «Kaisar baino beste Erregerik ez dogu.» Orduan, arein eskuetan itzi eban, gurutzeratu egien.

Jesus Gurutzean.—Beraz, Jesus artu ta kanpora atara eban. Eta gurutzea lepoan eroiiala, Buruazurtegi edo eberkeraz Golgota deritxon tokiruntz urte zan. Eta bertan josi eban gurutzean, eta Beragaz batera beste bi be, aldamenetan; erdian, barriz, Jesus. Pilatos'ek idatzitako agiri bat be Gurutze-gainean ipini eban. Eta auxe inoan idazkunak: «Jesus Nazaretarra, Judarren Errege.» Agiri au judar askok irakurri eban, Jesus gurutzeratu eban tokia uri-ondoan egoan-eta

Agiria, barriz, eberkeraz, gerkeraz eta latinez idatzita egoan. Orduan, judarren abade-buruak Pilatos'i zirautsoen: «Ez idatzi "Judarren Errege", arek "Judarren Errege naz" esan ebalu baiño.» Pilatos'ek erantzun eutsen: «Idatzitakoa, idatzita.»

Soñekoak zotzetara. — Bitartean gudariak, Jesus gurutzean josi ebenean, Aren jantziak artu ta lau sailletan banandu ebezan, bakotxarentzako bana. Soingainekoa be artu eban; soingainekoa au, barriz, josturabagea zan, goitik beeraño dana eunduta. Alkarri esan eutsen, ba: «Ez dagigun zatitu, zotz egin baiño, nozentzat izango dan jakiteko.» Igarleak esandako au bete zedin: «Nire soñekoak euren artean banandu dabez, eta nire soingainekoa zotzetara egin dabe.» Eta gudariak orixe egin eban.

Jesus'en eriotza.—Jesus'en Gurutze-ondoan. Aren Ama Maria, ta onen aizta Maria Kleofa'rena, ta Mari Mañalen egozan. Jesus'ek, bere Ama ta ikasle maitea an ikusirik, bere Amari dirautso: «Andra, orra or zure semea.» Gero ikasleari dirautso: «Orra or zure ama.» Ta arrezkero, ikasleak bere etxean artu eban. Gero Jesus'ek guztia bete zala jakifirik, Idatzitakoa bete zedin, esan eban: «Egarri naz!» Ba-zan an ontzi bat ozpiñez* beterik; eta belaki* bat ozpiñetan bustirik, kaiñabera baten erpiñean ezarri ta agora luzatu eutsen. Jesus'ek, ozpiña artu ebanean, esan eban: «Guztia bete da!» Eta burua makurturik, azken-arnasa artu eban.

(Emen guztiak belauniko apur baten.)

Jesus'en eriotza-ondoren.—Paraskebe (edo atontze-eguna) zan; eta gorpuk larunbatez gurutzean gelditu ez zeitez, —zapatu a egun aundi zan-eta—, arein belaunak ausi ta gorpuk kendu egizala eskatu eutsen Pilatos'i judarrak. Etorri ziran, ba, gudariak; eta lenengoari belau-azurrak ausi eutsoezan, baiña aregaz gurutzeratua izan zan besteari be. Jesus'egana eldu ziranean, barriz, il zala ikusirik, ez eutsoezan belaunak ausi; baiña gudari batek aztamakillaz (lantzaz) saietsa zulatu eutsan, eta bereala odola ta ura urten ziran. Eta ikusi ebanak autortu dau, ta aren autorra (sinispidea) egiazkoa da: ta arek ba-daki egia

* Ozpin = vinagre. * Belaki = esponja.

diñoana, zuek be sinistu dagizuen. Guzti oneik, Idatzitakoa bete zedin egin ziran: "Azurrik ez dautsazue ausiko." Eta beste Idatz-lerro batek diño: «Zulatu ebe. na ikusiko dabe.»

Jesus'en illobiratzea.—Arrezkero, Arimatea'ko Jose'k, Jesus'en ikasle zanak, (naiz-ta judarren bildurrez ikasle isilleko izan), Jesus'en Gorpua jasoteko, Pilatos'i baimena eskatu eutsan; eta Pilatos'ek baiezkoa emon eutsan. Nikodemo be etorri zan, bein Jesus'egana gabez joan zana, eunen bat libra mirra zumintza (aloe) naste bat ekarririk. Eta Jesus'en Gorpua artu ta zapiz eta usaingarriz batu eben, judarrak illobiratzetan egin oi dabenez. Gurutzatu eben tokian, ortu bat zan, eta ortuan illobi barri bat: illobi aretan ez eben oraindiño inor illobiratu. Beraz, judarren Paraskebe (edo gertatze-eguna) zala-ta, antxe ipiñi eben Jesus, illobia urrean egoan-eta.

II.—OTOITZAK

Jaunaren Nekaldia abestutakoan, abadeak jantzi baltza artu ta urrengo otoitzak esaten dauz:

1.—**Eliza Deunaren alde.**—Otoitz egin daigun, anai maiteok, Jaungoikoaren Eliza santuaren alde: Jaungoiko gure Jaunak lurbira osoan bakea, batasuna ta laguntza emon dagiozan: buruzagi ta agintari guztiak bere menpean egon daitezcan; eta guri bizi baketsua emonez, Aita Jaungoiko alguztiduna goratu daigun.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Kristo'ren bidez erri guztiak zeure aintza agertu dautsezun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: irauñ begie zure erruki-lanak: lurbira osoan zabaldutako zure Elizak, sinismen sendoz, zeure izena autortzen irauñ dagian. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. E.—Amen.

2.—**Aita Santuaren alde.**—Otoitz egin daigun gure Aita Santu doatsu N'ren alde be; Jaungoiko gure Jaunak, a gotzain-maillan aukeratu ebanak, onik zaindu dagiala, bere Eliza santua zaintzeko ta bere erri santua zuzentzeko.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Diran guztiak

zeure erabagiz sortu dozuzan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: onartu egizuz gure otoitzok, eta aukeratu zeuskun Aita Santua zaindu egizu zure errukiz: Zuk zuzentzen dozun kristau erri au, Agintari aundi onen menpean, bere sinismenaren irabazietan aundiagotu daiten. Amaibagako... E. Amen.

3.—**Kristau Ordena ta mailla guztien alde.**—Otoitz egin daigun baita Gotzain, Abade, Diakonu, Diakonuorde, Laguntzaille, Araolari, Irakurle, Atezain, Aurtorle, Birjiña, Alargun, eta Jaungoikoaren erri santu guztiaren alde be.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Elizaren Gorputz osoa zeure arnasaz santu egiten eta zuzentzen dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: entzun egizuz giza-mailla guzti orrein alde egiten dautsuguzan otoitzak: zure graziaren laguntzaz, bakotxak bere maillan zintzoro otseindu zagizan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko... E. Olantxe.

4.—**Erri-agintarien alde.**—Otoitz egin daigun baita erri guztietako agintarien alde ta euren egikizun eta aginbideen alde be: Jaungoiko gure Jaunak arein burubiotzak Berak dauan bidetik zuzendu dagizan, gure betiko bakerako.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Erri guztien agintariza ta eskubideak eskuan daukazuzan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: begiratu samurkiro gure agintariak; lurbira osoan, Zeuk zainduta, erlejiñoaren osotasuna ta aberriaren zoriona etenbage gogortu daitezcan. Amaibagako... E. Amen.

5.—**Kristau-geien alde.**—Otoitz egin daigun kristau-geien alde be, Jaungoiko gure Jaunak edegi dagizan arein biotz-belarriak eta bere erruki-atea; ta arein pekatu guztiak Bateo garbigarriaren bidez parkatu ondoren, eurak be Jesukristo gure Jaunaren seme biurtu daitezcan.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Zure Eliza beti ume barriz ugaritzen dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: geitu egizu gure kristau-gei onein fedea ta adi-

mena: bateoko iturrian barrira jaiota, zure seme-zakoen artean sartu daitezaz. Amaibagako... E. Amen.

6.—**Kristau guztien bearrizanen alde.**—Otoitz egin daigun, anai maiteok, Aita Jaungoiko alguztidunari, oker guztiatik mundua atara dagiala: gatxak uxatu, gosea kendu, espetxeak (kartzelak) edegi, kateak ausi, bidekoak etxerazo, geisoak osatu ta itxasokoak legorrera onik ekarri dagizala.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitazan (*belauniko apur baten.*)—Zutundu zaiteze.—Atsekabetuen poza ta makalen indarra zarezan Jaungoiko alguztidun eta errukiorra: eldu bekizuz edozein larrialditan aurkitzen diranen eskariak; guztiak bear-orduan zeure errukia izanik, biotzez poztu daitezaz. Amaibagako... E. Amen.

7.—**Eliz-batasunaren alde.**—Otoitz egin daigun baita fede-ausele ta alderdituen alde be; gure Jauna eta Jaungoikoak atara dagizala guzurbide guztietatik, eta Eliza Ama santu, katoliku ta Apostoluen altzora eroan dagizala.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitazan (*belauniko apur baten.*)—Zutundu zaiteze.—Guztiok onik ataratea ta inor be ez gaitzea nai dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: begira deabru maltzurak liluratu dabezan arima orreik: ereji gaizto guztiak alde batera itxirik, oker dabilizan biotzak osatu ta zure egiazen batasunera biurtu daitezaz. Amaibagako... E. Amen.

8.—**Judarren alde.**—Otoitz egin daigun judarren alde be, gure Jaungoiko Jaunak biotzetako itsumena kendu dagitsen. areik be Jesukristo gure Jauna ezagutu dagien.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitazan (*belauniko apur baten.*)—Zutundu zaiteze.—Judarra be zure errukia ukatzen ez dautsezun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: entzun erri aren itsumena kentzeko egiten dautsuguzan eskariak; zure egiazen argi dan Jesukristo ezagaturik, euren illunpetatik urten daitezaz. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. E. Amen.

9.—**Sinisbageen alde.**—Otoitz egin daigun fede bagakoen alde be; guztia al dauan Jaungoikoak kendu begie biotzetako gaiztakeria; ta euren sasi-jaungoikoak

alde batera itxirik, egiazko Jaungoiko biotzagana ta onen Seme bakar Jesukristo gure Jaungoiko Jaunagana biurtu daitezaz.

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitazan (*belauniko apur baten.*)—Zutundu zaiteze.—Gaiztoen eriotza bagarik, Zeugana biurtzea beti nai dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: entzun biotz onez gure otoi-tza, ta sasi-jaungoikoen menpetik atara egizuz, ta ekarri zure Eliza santura, zure izena ezagutu ta goratu dagien. Amaibagako...

III.—GURUTZEA GURTZEA

Otoitzak amaitzean, abadeak, kapu nagusia kendu ta Epistola-aldera joanik, antxe, erriari begira, Gurutze-burua agertzen dau; gero, bakarrik, «*Ecce lignum Crucis*» asten dau; ondoren, meza-abadea izan ezik, guztiak belauniko dagozala, koruak erantzuten dautso: «*Venite, adoremus*».

A.—«*Ecce lignum Crucis, in quo salus mundi pependit: Ona emen Gurutzegurra, emendixek egon zan dingilizka munduko osasuna.*»

E.—«*Venite, adoremus: Zatoze, gurtu dagigun.*»

Eta iru bidar orrelaxe egifik, eta Gurutzea agirian jarri ondoren, abadeak akolitu biri emoten dautse Gurutzea; oneik, altara erdiko mailla-gaiflean zutik, erriari begira, alde bietatik eusten dautsoe. Beste bi, kandela bitzuakaz dagoz belauniko, Gurutzeari begira.

Eta eliztar guztiak Gurutzea gurtzen dabe: lenen, abadeak, here oifetakoak erantzi ta iru aldiz beauniko egifik, mun egiten dautso. Gero beste abadeak, meza-mutillak eta abar dotoz bifiaka; azkenez, erria.

Bitartean, «*Min-abesti*» oneik kantatzen dira:

1-2. Ene erri!, zer egin dautsu Nik? Zetan atsekabetu zaitu? Esan egidazu.

Ejipto-erriatik atara zendudazalako, Gurutzea jarri dautsazu zeure Salbatzailleari?

1. Jaungoiko Santu.	1. Agios o Theós.
2. Jaungoiko Santu.	2. Sanctus Deus.
1. Jaungoiko indartsu.	1. Agios ischyros.
2. Jaungoiko indartsu.	2. Sanctus fortis.
1. Jaungoiko illezkorra, erruki zakiguz.	1. Agios athánatos, eléison imas.
2. Jaungoiko illezkorra, erruki zakiguz.	2. Sanctus immortalis, miserere nobis.

Berrogei urtez basamortuan-zeur erabili zendudazalako, ta manaz asetu, ta lur oso samurrean sartu, zure Salbatzaileari Gurutzea atondu dautsazu?

Jaungoiko Santu *barriro*.

Zer egin bear neutsun besterik, eta ez neutsun egin? Neuk jarri zendudazan, masti bikaiñaren antzera; ta zu samñiegia egin zaiataz: egarri nintzala, ozpiña emon daustazu edarizat, eta lantzaz edegi dautsazu saietsa zeure Salbatzaileari.

Jaungoiko Santu *barriro*.

1.—Nik zeugaitik zigortu neban Ejipto erria bere lenseme guztiakaz; eta zuk Ni, zigortu ondoren, saldu egin nozu.

2.—Ene erri!, zer egin dautsut Nik? Zetan atseka betu zaitut? Esan egidazu.

1.—Neuk atara zendudazan Ejipto'tik, Faraon Itxas-Gorrian ondaturik; eta zuk Ni abade-buruen eskuetara emon nozu.

2.—Ene erri!,...

1.—Neuk edegi neutsun itxasoa zure aurrean; eta zuk nire saietsa aztamakillaz (lantzaz) edegi dozu.

2.—Ene erri!,...

1.—Neu joan nintzakizun aurretik odei-adarrean; eta zuk Pilatos'en auzi-tokira eroan nozu.

2.—Ene erri!,...

1.—Neuk asetu zendudazan manaz basamortuan; zuk, ostera, matraillakoz eta zigorkadaz jo nozu.

2.—Ene erri!,...

1.—Neuk emon neutsun edaten arkaitz-ur osasungarria; zuk, ostera, beaztuna* ta ozpiña* emon daustaz edarizat.

2.—Ene erri!,...

1.—Neuk jo nebazan Kannandar erregeak zugaitik; eta zuk Ni kaiñaberaz jo nozu buruan.

2.—Ene erri!,...

1.—Neuk emon neutsun errege-makilla; zuk, barriz, arantzazko koroia ezarri daustazu buruan.

2.—Ene erri!,...

* Beaztun = hiel. * Ozpin = vinagre.

1.—Neuk jaso zendudazan gora indar aundiz; zuk, barriz, Gurutze urkabeen eskegi nozu.

2.—Ene erri!,...

Kanta-gaia.—Zeure Gurutzea gurtzen dogu, Jauna, ta zeure Biztuera santua goratu ta ospatzen dogu: egur onen bidez etorri zan poza mundu osora-ta. —Ps. Erruki bekigu Jaungoikoa, ta bedeinkatu gagizala; bere arpegiz argi egin daiskula, ta erruki bekigu, Zeure Gurutzea *barriro*.

CRUX FIDELIS

Gurutze jator, zeu ederrena zugatzetan: basoak ez dau emon zuk lako orririk, ez lorarik, ez fruturik. —Egur gozo, untze gozoakaz josita, pisu gozoa daukazu!

ERESERKIA

1.—Abestu begi miiñak burruka goragarriaren garapena*, ta Gurutzeko irabaziz autortu begi garapen audiena: munduaren Erosleak irabazi eban, bere burua eriotzarako eskñiez.

2.—Gurutze jator...

1.—Egilleak, len-gurasoaren uts-egñiaz errukiturik, —sagar galgarria jateak eriotza ekarri eutsan-eta—, Berak aukeratu eban orduan beste zugatz bat lenengoaren kalteak osatzeko.

2.—Gurutze jator...

1.—Era au eskatzen eban gure osasunaren egintzat: deabruaren maltzurkeria beste batek ondatu bear; eta arerioak zauritu eban lekua, osatu egin bear.

2.—Gurutze jator...

1.—Eta sasoi santua eldu zanean, Aitaren altzotik urten zan munduaren Egillea, Birjifia baten sabelean aragiz jantzita.

2.—Gurutze jator...

1.—Negar egiten dau umeak, aska estuan etzunda; Ama Birjifnak batzen dautso gorputza zapietan, eta

* Garapen = triunfo, victoria.

Jaungoikoaren esku-oiñak gerriko estu bat az lo-
tzen dauz.

2.—Gurutze jator...

1.—Ogei ta amar urte egitean, bere bizitza-aldia be-
teta, Salbatzaillea bere gogoz oiñazetara eskintzen da,
ta Gurutzean jaso eben Bildotsa, ordain-opari.

2.—Gurutze jator...

1.—Gorputza makalduz, beaztuna edaten dau;
arantzak, untzeak eta lantzak gorputza zulatu egin
dautsoe, ura ta odola jarioz; ur, lur, zeru ta mundu,
ibai orretan garbitu dauz.

2.—Gurutze jator...

1.—Biurtu adarrok, zugatz aundi, estutu soin zabal
ori, ta bigundu egizu izadiak emon eutsun gogortasu-
na; eta Errege nagusiaren gorputz-atalai egur samur
bat eskini egiezu.

2.—Gurutze jator...

1.—Zeu bakarrik izan zara mundu-oparia jasoteko
lain, eta mundu galduari kaia (portua) ontziz gerta-
tzeko beste, Bildotsaren gorputzeko Odol santua isuriz.

2.—Gurutze jator...

Amaiera au ez da iñoz itxiko:

1.—Betiko aintza Irutasun Deunari: bardin Aitari
ta Semeari, baita Espiritu Santuari be; Bat eta Iruren
izena goratu begi izadi osoak. Amen.

2.—Gurutze jator...

IV.—JAUNARTZEA

Gurutze gurtzea amaitzean, eta au altara nagusira eroanda,
abadeak eta laguntzailleak jantzi ubelak (morauak) artzen
dabez. Gero, diakonuak, korporalak zabaltzen dauz altara-
gañean, bestetan lez; eta ondoren, abadea ta diakonu-ordea,
eliz-gizonak eta erria euren lekuetan dagozala, diakonua,
akoituak lagunduta, Sakramentua gordeta dagoan altarara
doa; eta kopoia artu, ta lepoko zapi zuriaren ertzak ez-
taldurik, altara nagusira daroa. Bitartean, koruak auxe
abesten dau:

1.—Gurtzen zaitugu, Kristo, ta bedeinkatzen zaitu-
gu, zure Gurutzeaz mundua erosi dozu-ta.

2.—Zugatz bategaitik morroi egin gintzazan, eta
Kristo'ren Gurutzeak askatu egin gaitu; zugatz aretako

frutuak ondatu egin genduzan; Jaungoikoaren Se-
meak, barriz, erosi.

3.—Munduaren Salbatzaille, salbau gagizuz: zeure
Gurutze ta Odolez erosi gaituzun ori, lagun zakiguz,
arren, gure Jaungoiko!

Eukaristia altara nagusira eroanda, abadeak eta diakonu-
ordeak, belau biakak Sakramentua gurtu ta jagirik, abadeak,
guztiak entzuteko eraz, auxe diño:

Otoitz egin daigun.—Agintza osasungarriz eta jaun-
goikozko irakatsiaz adoretuta, esaten ausartzen gara:
Aita gurea, zeruetan zagozana,
santifikatu bedi zure izena;
betorkigu zure erreñua;
egin bedi zure borondatea zeruan lez lurtean be.
Emon eiguzu gaur geure eguneroko ogia;
parkatu eiguzuz gure zorrak,
geuk geure zordunai parkatzen dautseguzanez;
eta ez eiguzu itxi tentaziñoan jausten,
gatxetik jagon baiño. Olantxe.

Gero, abadeak, eskuak zabal, auxe diño:

Zaindu gagizuz, Jauna, lengo, oraingo ta geroko
gaitz guztietatik; eta Jaungoikoaren Ama doatsu ta
goragarri Maria beti Birjiña, zure Apostolu zorientso
Pedro ta Paulo ta Ander, eta Santu guztien bitartez,
emon eiguzu, errukiz, bakea gure egunotan; zure erru-
kia lagun dogula, pekatutik beti alde egin daigun eta
naaste guztietatik gorderik egon gaitzean. Amaibaga-
ko egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera
Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun
eta zure Semearen berberaren bidez.

Erriak: Amen.

Eta altara-aurrean makur, urrengo otoitz au esaten dau
isillean:

Jesukristo Jauna: ni gei (duin) izan ezarren, artu
nai dodan zure Gorputza, ez bekit izan nire epaibide
ta ondamendirako: zure errukiz, nire gorputz eta ari-
mea zaintzeko ta nire osasungarri izateko baiño. Ama-
bagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu San-
tuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta.
Oiantxe.

Gero, kopoia edegi ta eskuman Osti santua arturik, auxe
diño:

Jauna, ni ez naz duin Zu nire etxean sartu zaitez; baiña esan egizu berba bat bakarrik, eta nire arimea osatu egingo da.

Abadeak Gorputz santua artzen dau, urrengo berba oneik ixillean esanda:

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz onek gorde begi nire arimea betiko bizitzarako. Olantxe.

Orain, Gure Jauna banatzen dau: lenengo, laguntzailleai, gero eliz-gizonai ta akolituai, ta azkenez erriari.

Jaunartzea amaitutakoan, abadeak, kopola sagrarioan gorderik, urrengo iru otoitzok esaten dauz, eskerrak emoteko:

Otoitz egin daigun.—Bedeinkatu egizu eurrez, Jauna, zure Semearen Nekaldia ta eriotza biotz beroz gogoratu dauzan erri au; betorkio parkamen osoa, baita poz betea be; ta fede santuan bizturik, betiko zerrua jadetsi dagiala. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitz egin daigun.—Zure Kristo'ren nekaldi ta eriotzaz osatu gaituzun Jaungoiko algutidun eta errukiorra: gorde gugan zure erruki-lana; Eukaristi au artu dogunok, beti Zeu maite izaten bizi gaitzean. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitz egin daigun.—Gogoratu egizuz, Jauna, zure errukiak, eta zure menpeko gareanok etenbagako laguntzaz santutu gagizuz; Kristo zure Semeak, bere odolaz, Pazko-misterio au geure alde sortu eban-eta. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez.

E.—Olantxe.

LARUNBAT GUREN

1^ogo. maila. — Ubelez

PAZKO-GAUA

SU BARRIA BEDEINKATU

Ordu egokian, au da, Pazko-aurreguneko Meza gaberdiantz asteko eraz, altarak zapiz jazten dira, baiña kandelak atzamauta egon bear dabe Meza asi arte.

Bitartean, elizako atearrean suarririk sua atara ta bertatik ikatzak iziotzen dira. Abadea jantzi ubelez (morauz) apainduta, laguntzailleak gurutzea, ur bedeinkatua ta intzertzua bertan dauzala, eliz-ate aurrean, edo eliz-sarrean, edo bestela eliz-barruan, —erriak ondoen ikusi dagien lekuan—, su barria bedeinkatzen dau, esanez:

A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zugaz be.

Otoitza.—Giltzarri dan zure Semearen bitartez, sinistedun zintzoai zeure argi-diztira erakutsi dautsezun Jaungoikoa: bedeinkatu † egizu arritik gure onerako atara dan su barri au; eta eiguazu, Pazko-jai oneitan zerura-guraz gure arimak suturik, betiko argiaren jaietara biotz garbiz eldu gaitezala. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez. Olantxe.

Gero, sua iru bidar ur bedeinkatuz txipristinduten dau. Eta akolitu batek, ikatz bedeinkatuetatik arturik, lurruntzian jarten dauz; abadeak, barriz, lurruntzian intzertzua ipinten dau, beti lez, ta iru aldiz intzertzua emoten dautso suari.

PAZKO-ZUZIAREN ONESPENA

Su barria bedeinkatu ondoren, akolitu batek, Pazko-zuzia ekarten dau erdira abadearen aurrera; eta onek, burdin-ziri bataz, gurutz-irudia egiten dau zuzi gainean, intzertzu garunak jarteko egindako zuloetan. Gero, letra «Alfa» zulatzen dau aren buruan ta «Omega» beean, eta gurutz-beso artean, lau zenbaki, doian urtea adierazoten dabezanak.

$$\begin{array}{r} 3 \\ \alpha \\ 1 \\ \hline 51 \mid 96 \\ 2 \ 76 \mid 48 \\ \hline \Omega \\ 4 \end{array}$$

1. Christus heri et hodie. 1. Kristo atzo ta gaur.
(Gurutzearen goitik beerako zuloa egiten dau).
2. Principium et finis. 2. Asiera ta Amaia.
(Ezkerretik eskumarakoa egiten dau).
3. Alpha. 3. Alpha.
(Gurutz-buruan letra A zulatzen dau).
4. Et Omega. 4. Ta Omega.
(Gurutz-azpian letra Omega zulatzen dau).
5. Ipsius sunt tempora. 5. Bereak dira aldiak,
(Doian urteko len-zenbakia jarten dau gurutzeko goiko ezker aldean).
6. Et saecula. 6. baita gizaldiak be.
(Urteko bigarren zenbakia gurutz-goi eskuman).
7. Ipsi gloria et imperium. 7. Berari aintza ta agin-
taritza.
(Urteko irugarren zenbakia gurutz-beeko ezker aldean).
8. Per universa aeternita- 8. Betirauneko aldi guz-
tis saecula. Amen. tietan. Olantxe,
(Urteko laugarren zenbakia gurutz-beeko eskuman).

Gurutzearen eta beste enparauen zulatzea amaitutakoan, diakonuak abadeari intzertzu-garaunak eskintzen dautsaz, eta bedeinkatu bagarik ba'dagoz, iru bidar onetsi ta intzertzua botatan dautse, ezer esateke. Gero, bost garaunak zuloetan sartzen dautz, bitartean auxe esanez:

1. Per sua sancta vúlnera 1. Bere zauri santu
2. gloriosa, 2. goragarriakaitik,
3. custòdiat 3. gorde
4. et consérvet nos 4. ta zaindu gagizala
5. Christus Dóminus. 5. Kristo Jaunak.
Amen. Olantxe.

Gero, diakonuak su barritan biztutako kandelak txiki bat eskintzen dautso abadeari, ta orraz zuzia iziotzen dau, esanez:

Lumen Christi glorióse Kristo argi dizditsu biztu
resurgéntis dissipet té zanak, kendu begiz biotz
nebras cordis et mentis. -buruetako illunpeak.

Gero, abadeak zuzi biztua bedeinkatzen dau, auxe esanez:

A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zugaz be.

Otoitza.—Betor, arren, Jaungoiko alguztidun, zuzi biztu onen gairera zure onespen † ugaria; eta barri-
tzaile ezkutua zarean ezkerre, ontzat artu egizu gau

onetako argi au: orain egiten dautsugun opari au zure argi-diztira arrigarriz argitu bakarrik ez, baita norabaitera misterio santu onetatik eroan ba'dagi be, deabruaren maltzurkeri gaiztoa uxaturik, zure indar aundia beragaz izan daitela. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Bitartean, elizako argi guztiak atzamatzen dira.

ZUZI-IBILDEUNA

Orduan, abadeak intzertzua ipinten dau lurrun-ontzian; ondoren, diakonuak, jantzi moratuak itzi ta zuriak jantzirik, pazko-zuzi biztua artzen dau, ta ibildeuna asten da: lurrun-ontziduna doa lenengo, gero diakonu-ordekoa gurutzaz, diakonua zuzi biztuaz, onen ondoren abadea; atzetik, elizgizonak dagokien txandan, eta erria.

Diakonuak, elizan sartutakoan, zuzia jaso ta zutik, auxe abesten dau:

Lumen Christi.

Kristo'ren Argi.

Eta beste guztiak, zuzi bedeinkatu alderantz belauniko-tuta, auxe erantzuten dabe:

Deo gratias.

Eskerrak Jaungoikoari.

Eta abadeak zuzi bedeinkatutik bere kandelak biztuten dau. Eliz-erdiraño joanda, era berean diakonuak goragotik abesten dau:

Lumen Christi.

Kristo'ren Argi.

Eta guztiak, len lez belaunikoturik, erantzuten dautsoe:

Deo gratias.

Eskerrak Jaungoikoari.

Eta zuzi onetsitik eliz-gizonen kandelak iziotzen dira.

Eta irugarren aldiz altarara aurreratuaz, oraindiño goragotik abesten dau:

Lumen Christi.

Kristo'ren Argi.

Eta guztiak, irugarrenez, len lez belaunikoturik, erantzuten dautsoe:

Deo gratias.

Eskerrak Jaungoikoari.

Eta zuzi onetsitik erriaren kandelak eta elizako argiak iziotzen dira.

Abadea bere lekura doa, Epistola-aldera; diakonu-ordea, gurutzaz, Ebanjelio-aldean dago zutik; elizgizonak euren jarlekuetan jarten dira.

Diakonuak koru-erdian (altara nagusi aurrean) izten dau pazko-zuzia, jarlekutxo baten gainean; eta liburuak arturik, bedeinkaziñoa eskatzen dautso meza-emoilleari, esanez:

Jube, domne, benedicere. Bedeinkatu nagizu, Jauna

Eta meza-emoilleak:

Jauna izan bedi zure biotz-ezpanetan, bere Pazko-deia ondo ta egoki iragarri dagizun. Aitaren, eta Semearen, † eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Gero, diakonua zapi zuriz estaldutako atrillera doa, ta bertan liburua jarririk, intzentzua emoten dautso; gero, Pazko-zuziari inguru egini, oni be intzentzua emoten dautso.

Orduan, guztiak zutik, Ebanjelikoan lez, diakonuak Pazko-deia abesten dau, bere aurrean pazko-zuzia dauala, eskumatara altarea ta eliz-erdia ezkerretara.

PAZKO-DEIA

Poztu bedi onekero zeruko Aingeru-taldea; poztu bediz jaungoikozko ezkutu guztiak; eta Errege aundi onen garaipena dala-ta, turuta-soiñu osasungarria entzun bedi. Poztu bedi lurra be, onenbesteko argi-diztiraz, ta betiko Errege onen argitasunak jantzita, lurbera guztiko lengo illuna uxatu begi. Poztu bedi Eliza Ama be, argi ederrezko izpiz apaindua, ta erriaren kantaz eliza au dardar jarri bedi. Zuek, beraz, argi onen diztira ederra ikusten dozuen anai maiteok, neugaz batera Jaungoiko alguztidunaren errukia eskatu egizue; Nik irabazi bagarik eliz-gizonetarako aukeratu nauanak, argitu nagilla, Zuzi onen gorapena abestu dagidan. Jesukristo bere Seme ta gure Jaunagaitik, amaibagako egunetan Aregaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta.

E.—Amen.	Olantxe.
A.—Dóminus vobiscum.	Jauna zuekaz.
E.—Et cum spiritu tuo.	Baita zugaz be.
A.—Súrsum corda.	Gora biotzak!
E.—Habémus ad Dóminum.	Jaunagan daukaguz.
A.—Gratias agámus Dómino Deo nostro.	Eskerrak emon daioguzan Jaungoiko gure Jaunari.
E.—Dignum et iústum est.	Egoki ta bidezko da.

Ondo egoki ta bidezko da, izan be, Jaungoiko ikus-ezia, Aita alguztiduna, ta Aren Seme bakar Jesukristo gure Jauna, biotz eta gogo osoz guk goratzea: betiko Aitari gugaitik Adan'en zorra ordaindu

eursan-eta; baita pekatu zarraren agiria Bere Odolez garbitu be. Onexek dira benetan Pazko-jaiak, egiazko Bildotsa il ebeneko jaiak, zintzoen etxe-ateak Aren odolez igurtziten diran jaiak. Gau au dogu, gure gurasoak, Israel'go semeak, Ejipto'tik atarata, Itxas-Gorri zear oiñez eroan ebazaneko gau a. Auxe dogu, pekatuen illunpeak odel gorritz garbitu ebazan gaua.

Gau au da, Kristo sinisten daben mundu guztiko kristauak, lurreko gaitz eta pekatu-illunpetik askaturik, grazira ta zuzentasunera biurtzen dauzana. Gau au dogu, eriotz-kateak ausi ta lurpetik Kristo garaille igo zaneke gaua. Gu jaió izatea alperrikoa zan, izan be, erosi izan ez ba'genduz. Arrigarri bai guganako zure errukia! Au bai maítasun neurribagea!, morroia erosteko, Semea emon dozu-ta. Bearrekoa zan, bai, Adan'en pekatua, Kristo'k bere eriotzaz kendua! Zorioneko erru, clako Salbatzaíllea eukitea irabazi dauana! Auxe bai gau doatsu, Kristo lurpetik biztu zaneke aldi ta ordua onexek bakarrik jakin ebazan-eta!

Gau onetzaz dago idatzita: Gaua, eguna lez argituko da; atsegin emoten daustan gau argia. Gau santu onek, beraz, gaitzakeria uxatu, errua garbitu, jausita-koai errubagetasuna biurtu, atsekabetuak poztu, gorrotoak iges-erazo, alkartasuna sortu ta agintaritzak menperatu egiten dauz.

Gau santu onen izenean, bada, Aita Deun orrek, artu egizu ontzat intzentzu onen arratseko oparia; erleen argizariz egindako zuzi au, Eliza santuak bere menpekoen bidez eskintzen dautsu jai aundi onetan. Zuzi onen edertasunak ezagutzen doguz onekero, Jaungoikoaren aintzarako su dizditsua iziotuko dau-ta.

Eta onek, zatika erdibitua izanarren, argia emotean ez dau argi galtzerik beragan: erle-amak landutako argizariak iraunerazoten dautso zuzi eder oni-ta.

Auxe bai, egiz, gau zoriontsua, Ejipto'tarrak narru-ustu ta Ebreotarrak aberastu ebazana! Gau onek, lur eta zeru, gizon eta Jaungoiko, bat egiten dauz.

Arren, bada, Jauna, zure izenaren omenez bedeinkatu dogun zuzi onek, irauñ dagiala ifoiz be atzamau bagarik, gau onetako illuna ondatzeko; eta Zuretzat atsegíñezko usain izanik, goiko izarren argiakaz naastu dadilla. Izioturik aurkitu begi artizarrak, illunik ez

dauan artizar arek: lurpetik jagirik gizadiari argi egin eutsan arek.

Beraz, auxe eskatzen dautsugu, Jauna: Zure menpeko gareanok, abade-talde guztia, ta erri gartsua, Pazko-jai oneitan eten bage zuzendu, zaindu ta gorde gaizuzala, Aita Santu N., ta gure Gotzain N.'gaz batera, bake osoa emonik. Begiratu egizuz agintzen dauskuen gizonak be, ta zure biotz-bera ta erruki ezin-esan alakoaz, zuzendu egizuz arein bururakizun eta lanak be baketsu ta zuzen: lurreko lanbide neketsuen ostean, zure erri guztiagaz batera zeruratu daitezcan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen berberaren bidez.

E.—Olantxe.

BIGARREN ZATIA

IRAKURGAIK

Pazko-deiaren ondoren, diakonuak, jantzi zuriak itzirik, ubelak (morauak) artzen dauz, eta abadeagana doa.

Gero, «Irakurgaiak» asten dira. Irakurleak irakurten dauz koru-erdian, zuzi onetsiaren aurrean. Meza-emoillea ta laguntzailleak, eliz-gizonak eta erriak jesarrita entzuten dabez.

1^ogo. **Irakurgaia** (Urteera, Gen., 1, 31; 2, 1-2).—

Asieran Jaungoikoak zeru-lurrak egin ebazan. Lurra, barriz, gauza naastu utsa zan, eta illunak estaltzen eban leza gaiña, ta Jaungoikoaren arnasa ur-gaiñean ebillen. Eta Jaungoikoak esan eban: «Egin bedi argia.» Eta argia egin zan. Eta Jaungoikoak, argia ikusirik, ontzat emon eban, eta argia illunetik aldendu egin eban. Argia Egun deitu eban, eta illuna Gau. Eta illundu, ta gero argitu egin zan: or lenengo eguna, Jaungoikoak esan eban barrero: «Bego izartegi bat uren erdian, urak uretatik banandu daitezcan.» Eta Jaungoikoak ortzia (edo izartegia) egin eban; eta orrela, izartegitik gora egozan urak, alde batera banatu ebazan, eta beetik egozanak bestera. Eta alantxe egin zan. Eta Jaungoikoak izartegiari (edo ortziari) izena Zeru ezarri eutsan. Eta argia illundu, ta gero argitu egin zan: or bigarren eguna. Jaungoikoak esan eban barrero be: «Batu bediz leku batera zeru-azpitik diran urak, eta agertu bedi legorra.» Ta alantxe jazo zan. Eta legorra

Lur deitu eban, ur pilloa Itxaso. Ona zala ikusi eban Jaungoikoak.

Gero auxe esan eban Jaungoikoak: «Sortu begi lurrrak bedar ezea, azi ta guzti; erne beitez lurrean arnairidun (frutudun) zugatzak be, euretariko ale, garaun, azi ta guzti.» Ta alantxe jazo zan. Lurrak bedar ezea emon eban; mota bakotxeko bedarra bere aziaz, frutu-zugatzak, bakotxa bere aziaz. Eta Jaungoikoak ondo zala ikusi eban. Eta argia illundu, ta gero argitu egin zan: or irugarren eguna. Orduan, Jaungoikoak auxe esan eban: «Zeru-sabaian argi-emoilleak izan bediz eguna gauetik banatzeko, ta ezaupiderako, ta aroak, urteak eta egunak negurtzeko; zeru-sabaian diztiraturik, lurrari argi egin dagioen.» Eta alantxe egin zan. Argi aundi bi egin ebazan Jaungoikoak: aundiena egunez, ta txikiena ta izarrak, gabez argi egiteko. Zeru-goian ipiñi ebazan Jaungoikoak, lurrari argi egiñik, eguna ta gaua negurtu ta argi-illunpeen erdi-muga izan zeitezcan. Eta Jaungoikoak ondo zala ikusi eban. Eta argia illundu, ta gero argitu egin zan: or laugarren eguna.

Jaungoikoak, urrenko, auxe esan eban: «Uretan sortu beitez pizti arnasadun biziak, eta egazti egakariak be bai lur gaiñean zerupe zabalean.» Eta Jaungoikoak arrain aundiak sortu-azo ebazan, baita urak sortutako bizidun ingirilari guztiak be, ta bardin guztietariko egaztiak be: guztiak euren sailletan eta euren motako egin ebazan. Eta Jaungoikoak ondo zala ikusi eban. Eta bedeinkaturik, esan eutsen: «Azi ta ugaritu zaitez, ta bete itxasoko urak; ugaritu beitez lur gaiñeko egaztiak.» Eta illundu, ta gero argitu egin zan: or bosgarren eguna.

Gero, Jaungoikoak auxe esan eban: «Lurrak erne begiz pizti bizidunak, bakotxak bere motako, guztietariko abere, narrazti ta lur-piztiak, bakotxa bere motako.» Ta alantxe jazo zan. Jaungoikoak egin ebazan lur-piztiak bakotxa bere motako, abere ta narrazti bakotxa bere mota-saillean. Eta ona zala ikusirik, auxe esan eban: «Egin dagigun gizona geure antz eta irudiko, itxasoko arraiñai, zeruko egaztia, abereal, lur osoari, ta lurrean narras dabiltzanai buru izan dakien.» Eta Jaungoikoa gizona bere antzeko egin eban, Jaungoikoaren antzera egin eban; arra ta emea egin eba-

zan. Eta bedeinkaturik, esan eutsen: «Azi ta ugaritu zaiteze; bete egizue lurra ta menperatu; itxasoko arraiñak, zeruko egaztiak eta lur gainean dabizan bizidun guztiak be, artu zeuen menpean.»

Eta auxe esan eban Jaungoikoak: «Begira, lurreko azi-bedar guztiak, eta euren motako azia dakarren zuzatz guztiak, zeuentzat emoten dautsuedaz, janaritzat izan dagizuezan; eta lurreko abere guztiak, eguratseko egaztiak, ta lurrean naras dabizan bizidun guztiak, bedar orretatik jana izan dagien emongo dautset.» Eta alantxe jazo zan. Ikusi eban Jaungoikoak berak egindako guztia, ta oso eder zan guztia. Eta argia illundu, ta gero argitu egin zan: or seigarren eguna.

Orrela, zeru-lurrak, eta euren edergarri guztiak osotuta gelditu ziran. Zazpigarren egunean Jaungoikoak bere lana amaitu eban; eta zazpigarren egunean, bere egitekoa amaitu eban ezker, atsedean artu eban.

Otoiz egin daigun. — Belaunikotu gaitezana (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaiteze.—Gizona arrigarriri egin eta arrigarriri erosi zenduan Jaungoikoa: eiguza, pekatuaren leunkiari zentzunez beti kontra eginik, betiko atsegifietara eltzea irabazi daigula. Amaibagako egunetan...

2^{gn}. **Irakurgaia** (Urteera, Ex., 14, 24-31 eta 15, 1).—Egun areitan, goizaldean Jaunak, su-laifoeko tantatik Ejiptotarren sailletara begiratu, ta ondatuta itzi ebazan: burdi-kurpillak alkarren artean naastu ta lezara jaurtiak izan ziran. Orduan, Ejiptotarrak auxe esan eban: «Iges egin daigun Israel'gandik, Jaungoikoa arein alde ta geure kontra diardu burrukan-eta.» Orduan, Jaunak Mioses'i auxe esan eutsan: «Luzatu egizu eskua itxas-gaiñera, urak Ejiptotarren burdi-zaldunen gaiñera jausi daitezana.»

Luzatu eban Moises'ek eskua itxas-gaiñera, ta egun-senti aretan lengora etorri zan itxasoa; ta Ejiptotarrak iges joiazala, urak biurtu egin ziran, eta Jaunak olatu-arteana amildu ebazan. Urak biurtu ziranean, atetik itxasora sartu ziran Faraon'en burdi, zaldi ta gudagizon guztiak estaldu egin ebezan; ez zan bat be bizirik urten. Israel'go semeak, oster, oin-legor igaro ziran itxaso-zear, ura ezker-eskuma ormatzat eukela. Egun aretan, Jaunak Ejiptotarren eskutik atara eban Israel; eta israeldarrak Jaunaren eskuz ildako ejipto-

tarrak ikusi ebezan itxas-ertzean. Au ikusirik, erri osoa Jaunaganako bildurrez bete zan, eta Jaunagan eta Aren morroi Moises'egan jarri eban sinistea. Orduan, Moises eta Israel'go semeak, Jaunari abesti au kantau eutsoen:

Abestia.—Abestu daigun Jaunari, aundi ta eder agertu da-ta; zaldi ta zaldun, itxasoan amildu dauz. Ni, barriz, zaindu ta lagundurik, onik atara nau.—Auxe da nire Jaungoiko, ta nik gurtu egingo dot; auxe da nire gurasoan Jaungoiko, ta nik goratu egingo dot.—Gudarozteak ondatzen dauzan Jauna; Jauna dau izen.

Otoiz egin daigun. — Belaunikotu gaitezana (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaiteze.—Zure aspaldiko mirariak gure egunotan be agertzen dauskuzuzan Jaungoikoa; len erri bati, Ejiptotarren menpetik ataraz, zure esku indartsuaz arrigarriak egin zeutsazan lez, orain be erri guztiak bateo-uraz egiten dautsezuz; egizu, erri guztiak Abraham'en seme izatera ta israeldar nausitasonera biurtu daitezala. Amaibagako egunetan...

3^{gn}. **Irakurgaia** (Isaias, 4, 2-6).—Egun aretan, Jaunaren azia aundi ta eder egingo da, ta lurreko frutua goratua izango da, ta Israel'en bizirik gelditu ziranen poza izango da, Sion'en eta Israel'en gelditu diran guztiak, au da, Jerusalem'en bizi izateko gelditu diran guztiak, santu izena artuko dabe. Jaunak Sion'go alabean loiak eta Jerusalem'go odol-orbanak (loiak) kendu dagizanean jazoko da au; epai-indarrez eta kemen-adorez garbituko dauz-ta. Eta Sion'go mendi gain zabalean, baita Jaungoiko-izena aitatua izan daiten edozein lekutan be, odei bat jarriko dau Jaunak egunez, eta kea darion sugar dizditsua gabez; eta odei orrek Jaunaren aunditasuna zainduko dau. Ta txabola ori eguneko berotik gordeteko geriza izango da, ta aize aundi ta eurietan aterpe izateko.

Abestia.—Maasti bat lortu eban nire maiteak, muna oso mardulean.—Ormaz eta zuloz inguratu eban; eta Sorek'eko mats-adarrez jarririk, bere erdian torre bat jaso eban.—Baita bertan mats-dolara bat jarri be; gudarozteen Jaunaren maastia, barriz, Israel'go etxea dozu.

Otoitz egin daigun. — Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Zure Elizaren seme guztien artean, zure agintarian edozein lekutan, azi onaren ereille ta landara garbien zaintzaille zarea, zeure igarle santuen agoz agertu dauskuzun Jaungoikoa: egiezu zure masti ta ortu-ari izena dauzen erriai, arantza ta sasiak atara ta erauzirik, frutu on ugari ekarri dagiezala. Amaibagako egunetan...

4^{gn}. **Irakurgaia** (Itzaldiak, Deut., 31, 22-30).—Egun areitan, Moises'ek abesti bat idatzi eban, eta Israel'go semeai irakatsi eutsen. Jaunak, barriz, Nun'en seme Josue'ri agindu ta esan eutsan: «Indartu ta adoretu zaitze, Israeldar erria nik agindutako lurraldean zeuk sartuko dozu-ta; Neu izango naz zugaz.» Moises'ek lege onetako itzak idaztea amaitu ebanean, Jaunaren Alkartasun-kutxa erorien Lebitarra! agindu au emon eutsen: «Artu liburu au ta ipiñi egizue zuen Jaungoiko Jaunaren Alkartasun-kutxaren alboan; an zure kontra, Israel!, autor egin dagian: zu biurri-uts eta lepo-gogor zareana ba-dakit-eta. Ni bizi nazala ta zuek azkar-izketan diardudala be, beti ibilli zaree Jaunaren aurka; zenbat geiago ni ildakoan? Batu beitez emen zuen etxeetako zaarrenak eta lege-irakasleak, eta entzungo dabe nik esango dautsedana, ta zeru-lurak ekarriko dodaz euren kontra.

Ondotxo dakit, nire eriotz-ondoren, gaizto-bideetan ibilli ta nire bideetatik okertu egingo zareena. Azken-aldi areitan, Jaunaren aurrean pekatu egin eta zuen esku-lanakaz Jauna aspertu dagizuenean, ondamenti aundia etorriko yatzue gaifera.» Moises'ek, beraz, Israeldar guztiak entzuten eutsoela, bertso-sail onetako itz guztiak abestu ebazan azkeneraifio:

Abestia.—Entzun, zeru, ta berba egingo dot; entzun begiz lurra be nire agoko berbak.—Itxaron bedi nire itza euria lez; eta iruntza lez jatsi bedi nik diñodana.—Lanbroa bedar gaifean lez, ta edurra albitz* gaifean lez; Jaunaren izenari dei egingo dautsat-eta.—Goratu egizue gure Jaungoikoaren aunditasuna! Osoak dira Jaungoikoaren egiñak, eta zuzenak Aren erabagi guztiak.—Jaungoikoa zintzoa da, gaiztakeri-izpirik ba-gea: osoa ta santua da Jauna.

* Albitz = heno.

Otoitz egin daigun. — Belaunikotu gaitzean (*belauniko apur baten*).—Zutundu zaitze.—Apalak gora jaso ta zintzoak indartzen dozuzan Jaungoikoa: Moises zure otseñaren bidez, bertso zerutar orreik kantetan erriari irakatsirik, arei lege-ikasbide ona ta guri be zuzenbide egokia emon zeuskuzuna; agertu zure alizatea zintzotu zenduzan erri guztien aurrean, eta emon egiezu poza bildurra arinduaz; zure errukiz pekatu guztiak, kendurik, onekaitik irabazi genduan zigorra osasun-bake biurtu daiten. Amaibagako egunetan...

KIRIELEISON'EN LENENGO ZATIA

«Irakurgaiak» amaitutakoan, abeslari bik, koru-erdian belauniko, Santuen Arrentzak (Letañiak) abesten dabez (birritan bardin esan bagarik), *Propitius esto'tarte*; enparauak be belauniko erantzuten dabe.

Jauna, erruki zakiguz.
Kristo, erruki zakiguz.
Jauna, erruki zakiguz.
Kristo, entzun gagizuz.
Kristo, arren, entzun gagizuz.
Zeruko Aita Jaungoikoa, erruki zakiguz.
Munduaren Erosle, Seme Jaungoikoa, erruki...
Espiritu Santu, Jaungoikoa, erruki...
Irutasan Santu, Jaungoiko bakarra, erruki...
Maria deuna, otoitz gure alde.
Jaungoikoaren Ama deuna, otoi gure alde.
Birjiñen Birjiña deuna, otoi...
Mikel deuna, otoi...
Gabirel deuna, otoi...
Errapael deuna, otoi...
Aingeru ta Goiaingeru deun guztiok, otoi...
Zoriontsu guztien talde deun guztiok, otoi...
Jon Bateatzaille deuna, otoi...
Jose deuna, otoi...
Len-Guraso ta Igarle deun guztiok, otoi...
Pedro deuna, otoi...
Paulo deuna, otoi...
Ander deuna, otoi...
Jon deuna, otoi...
Apostoiu ta Ebanjelari deun guztiok, otoi...
Jaunaren Ikasle deun guztiok, otoi...

Esteban deuna, otoi...
 Lorentzo deuna, otoi...
 Bizente deuna, otoi...
 Martiri deun guztiok, otoi...
 Silbester deuna, otoi...
 Gergorio deuna, otoi...
 Agustín deuna, otoi...
 Aita Santu ta Autorle deun guztiok, otoi...
 Irakasle deun guztiok, otoi...
 Antonio deuna, otoi...
 Benito deuna, otoi...
 Domingo deuna, otoi...
 Prantzisko deuna, otoi...
 Abade ta Lebitar deun guztiok, otoi...
 Lekaide ta Bakarti deun guztiok, otoi...
 Mari Madalen deuna, otoi...
 Ines deuna, otoi...
 Zezili deuna, otoi...
 Agata deuna, otoi...
 Anastasi deuna, otoi...
 Birjiña ta Alargun deun guztiok, otoi...
 Jaungoikoaren gizon eta emakume Deun guztiok, otoi.

BATEO-URAREN ONESPENA

Santuen Arrentzak abesten diran bitartean, koru-erdian, zuzi bedeinkatuaren aurrean, eta erriak ikusteko eraz, bateo-ura bedeinkatzeko ontzia, ta orretarrako bear diran beste gauza guztiak geratzen dira.

Bateo-ura bedeinkatzean, abadeak, erriari begira zutik, bere aurrean euki bear dau bedeinkatzeko bateo-uraren ontzia; eskumatara, Pazko-zuzi onetsia; ezkerretara, diakonu-ordea, edo eliz-gizon bat, gurutzeaz zutik.

Abadeak, eskuak baturik, eguneroko doifuan auxe diño:

A.—Dóminus vobiscum. A.—Jauna zuekaz.
 E.—Et cum spiritu tuo. E.—Baita zugaz be

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra! Zagoz emen zure erruki audiaren sakramentu-gai onei indarra emoteko; eta bateo-arriaren bidez jaioko yatzuzan erriak barrizteko, bialdu egizu zure Arnas semeordeko-egillea; geure egikizun apalez egin dagiguna, zure graziaren indarrez osotu dadin. Zure Seme Jesu-kristo gure Jaunaren bidez eskatzen dautsugu: Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta.

Orain abotsa jaso ta Kanon-aurrekoan (Prefazio'an lez) jarraitzen dau:

A.—Per ómnia saecula saeculórum.	A.—Gizaldien gizaldietan.
E.—Amen.	E.—Olantxe.
A.—Dóminus vobiscum.	A.—Jauna zuekaz.
E.—Et cum spiritu tuo.	E.—Baita zeugaz be.
A.—Sursum corda.	A.—Gora biotzak!
E.—Habémus ad Dóminum.	E.—Jaunagan daukaguz.
A.—Grátias agámus Dómino Deo nostro.	A.—Eskerrak emon daiguzan Jaungoiko gure Jaunari.
E.—Dignum et iústum est.	E.—Egoki ta bidezko da.

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, guk Zuri edonun eta beti eskerrak emotea, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betiko orri: indar ezkutuz zure sakramentuai arrigarriri eragiten dautsezu-ta; eta mirari ain aundiak banatzeko gai ez ba'gara be, Zuk, ostera, ez dozuz aztuten zure graziaren doaiak, eta gure eskariak be atsegíñez entzuten dozuz. Jaungoikoa!, munduaren asieran, zure arnasa uretan ebillen, arrezkero urak santu-eragiteko indarra artu egian. Jaungoikoa!, mundu gaiztoaren okerrak uraz garbiturik, uriol audiaren berberaren isurteaz adierazo zenduan bir-jalotzaren irudia, gríña txar guztien amai ta onbide guztien asiera, ur bera izan zedin.

Begiratu, Jauna, zure Eliza, eta bir-jaiotza oneik ugaritu egiozuz, zure grazia gañezka ta eurrez isuriaz, zure uria poz-alaitzen dozun orrek; lurbira osoan Zeuk zabaltzen dozuz bateo-iturriak gizakumeak barrizteko: zure jauntasunaren aginduz zure Seme bakkarraren grazia artu dagien Espiritu Santuagandik.

Emen abadeak, eskua zabaldu, ta ura ebagiten dau gurutz-irudiz.

Gizona barrizteko atondua dan ur au, Arnasa berak indartu begi bere jaungoikotasunaren eragite ezkutuz: jaungoikozko iturri onen sabel guztiz garbitik, goi-indarrez erneko diran kristau bizi-barrituak, zerurako gai jaió daitezcan. Eta gizonetzko naiz emakume, zaar naiz gazte, guztiak, grazi-amaren ume barri izan daitezala, Doazala, ba, emendik, Jauna, Zeuk agin-

duta, deabru zikin guztiak; kendu emendik inpernuko arerioen maltzurkeria. Alegin gaiztoak ez begie emen lekurik izan; ez daitela gaiztorik ibilli egaz inguruan kalte egiteko asmoz, ezta ezkutuan gordeta be; ez begi (deabruak) ustel-lanik egin iturri onetan.

Ura eskuaz ikutzen dau.

Izaki santu ta garbi au, bego nasai arerioaren ekiñaldi guztitik, eta gaiztakeri guztitik kutsurik (loirik) bage. Iturri bizi izan bedi, ur barritzaille, olatu garbi zale; bateo-arri santu onetara bizi-barritzera etorri bear daben guztiak, Espiritu Santuaren bidez, garbitasun osoaren zuritasuna jadetsi dagien.

Ur-gaifnean iru gurutze egiten dauz, esanez:

«Onexagaitik bedeinkatzen zaitut, ur!, Jaungoiko † bizi, Jaungoiko † egiazko, Jaungoiko † santuaren izenean; asieran bere berbaz legorretik alde batera jarri zenduzan Jaungoikoaren izenean; Aren Arnasa zeure gaifnean ebillen-eta.

Eskuaz ura ebagiten dau, ta munduaren lau aldeetara isuri.

Arexek atara zenduzan atsegin-baratzeko iturritik, eta lau ibaetan lurbira osoa bustiteko agindu eutsun. Basoan gazi zintzazala, Arek urgeza biurtu zenduzan, eta erri egarriarentzat arkaizetik atara. Baita Jesu-kristo Aren Seme bakar eta gure Jaunaren izenean be bedeinkatzen zaitut: bere indarrez, Galilea'ko Kana errian arrigarriro ardao biurtu zenduan-eta; gurutzean, barriz, Aren saiets zulatutik odolaz batera urten zintzazan; eta Bere ikasleai, fededunak zeugan bateatzeko agindu eutsen, auxe esanez: «Zoaze, irakatsi erri guztial, Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean bateatuz.»

Emen abotsa aldaturik, irakurten lez jarraitzen dautso:

Zatoz biotz onez, Jaungoiko algutzidun ori, zure aginduok beteten doguzanokana, ta emon eiguzu zure Gogoaren arnasa.

Ur gaifnean arnas egifnez, iru gurutze egiten dauz.

Ur garbi au zeure agoz bedeinkatu egizu: gorputza garbitzeko berezko indarra dauanez, arimea garbitzeko be indarra izan dagian.

Zuzia uretan sartzen dau pixkat; gero, «Kanon-aurrean» lez abesten dau:

Betor aska guzti onetara Espiritu Santuaren indarra.

Ondoren, zuzia uretatik atara ta barriro beerago sartzen dau, abots zolitzoagoaz «Descendat» esanik. Zuzia barriro uretatik atara ta irugarrenez ondarreraifio sartzen dau, oindiño abots zoliagoz «Descendat» esanik. Gero, iru bidar urari arnas emonaz (gotik beerata bere ezkerretik eskumatara), olatixe jarraitzen dau:

Eta ur guzti oni bizi-barrizteko indarra emon begio.

Akenez, zuzia uretatik atara ta auxe diño:

Garbitu beitez emen pekatuen loi guztiak: Zuk zeure antzera egin eta bere edertasunera jaso zenduan gizona, garbitu daitela bere loikeri zaar guztitik; eta bizi-barrizteko sakramentu au artu dagian edozein gizasemek. egiazko umetasun garbia jadetsi dagiala.

Urrengo au, irakurri egiten dau:

Jesukristo gure Jaun, zure Seme, biziak eta illak, eta gizarte osoa suaz epaitzera etorriko danaren bidez eskatzen dautsugu. Olantxe.

Gero, eliz-gizon naiz laguntzaille batek, ontzi baten ur onetatik artzen dau, bateo-aginduak barriztu ondoren erriaren gainera isurtzeko, ta etxeetara eroateko.

Au egindakoan, abadeak kristau-gaien orioa uretara isurten dau, gurutz-eraz abots garbiz esanez:

Orio osangarri onek santutu ta barriztu begi iturri au, betiko bizitzarako bertotik jaio daitezantentzat. Olantxe.

Era berean gantzuki edo Krisma isurten dau, auxe esanez:

Jesukristo gure Jaunaren eta Espiritu Santu poz-emoillearen gantzuki-isurte au, Irutasun Deunaren izenean egin bedi. Olantxe.

Gero, ontzitxo bietatik orioa ta krisma batera botaten dauz uretara, iru bidar gurutz-eraz esanez:

Konsagratzeko Krisma, igurtziteko orioa, ta bateo-ura batera naastu bediz, † Aitaren, eta † Semearen, eta † Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Abadeak orioa ta ura ondo naasten dauz.

Onetsi ondoren, bateo-ura pontara (bateo-tokira) eroaten da. Bitartean, auxe abesten da:

Abestia.—Basauntzak iturri-urak opa dauzan lez, alantxe opa zaitu nire arimeak be, Jaungoiko ori!—

Nire arimea Jaungoiko biziaren egarri da; noiz elduko ta agertuko ete-naz Jaungoikoaren aurrean?—Mal-koak ziran gau ta egun nire ogi, «nun dozu zure Jaungoikoa?» egun oro esaten eustenean.

Ur bedeinkatua bateo-tokira isuri ondoren, abadeak auxe diño:

A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zeugaz be.

Otoitz.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra!, ikusi egizu biotz onez, basaintza iturrira lez, zure ur one-tara bizi-billa datorkizun erriaren zaletasuna; eta egizu errukior, kristau oneik, olako sinismen-egarriz dagozan ezkeru, bateo-sakramentuaren bitartez, gorputz eta arima santutu daitezala. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Eta pontarriari intzetzua emoten yako.

BATEOKO ESKINTZAK BARRIZTEA

Bateo-uraren onespena amaitu ta pontarrira eroan ondoren, edo, onen onespenik egiten ez dan lekuan, Kirieleson'en lenengo zatia amaitutakoan, Bateoko aginduak barrizten dira.

Onetarako, abadeak, jantzi ubelak (morauak) itzita, estola ta kapa zuriak artzen dauz; gero, intzetzua jarri ta zuziari intzetzua emon ondoren, bere ondoan zutik, edo iraskastegitik (pulpitotik) erriari begira, auxe diño:

Anai-arreba maite-maiteok: Eliza Ama deuna, gau guztiz santu onetan, Jesukristo gure Jaunaren eriotza ta lurperatzea gogoratuaz, maitasun aundiz zain dago; ta Aren biztuera goragarria ospatuez, pozez gaitzezka aurkitzen da.

Baiña, Apostoluak irakasten dauskunez, gu be bateoaren bidez, pekatuarentzat il eta Kristo'gaz batera lurperatuak izan garean ezkeru, Kristo illen artetik biztu zan legez, geuk be alantxe bizikera barri bat artu bear dogu: gure bizikera zaarra Kristo'gaz gurutzetua izan dana jakiñik, pekatu-azpian barriro bein be bizi ez gaitetzan. Gogoratu daigun, beraz, pekatu-rako ilda gagozala; ta Jesukristo gure Jaunagaz bat egiñik, Jaungoikoarentzat bizi gareala.

Orregaitik, anai-arreba maite-maiteok, Garizuma-ko jardunak amaituta, bateo santuan egindako eskintzak barriztu daiguzan; beste aldi baten euren bitar-

tez, Satanas, onen egite ta Jaungoikoaren arerio dan mundua alde batera iztea, ta Eliza Ama Santu Katolikuan Jaungoikoaren menpeko zintzo izatea agindu genduan-eta. Beraz:

Abadeak: Satanas ukatzen dozue?

Erriak: Ukatzen dogu.

Abadeak: Eta bere egite guztiak?

Erriak: Ukatzen doguz.

Abadeak: Eta bere aundikeri guztiak?

Erriak: Ukatzen doguz.

Abadeak: Sinisten dozue Jaungoiko Aita alguztiduna, zeru-lurren Egillea?

Erriak: Sinisten dogu.

Abadeak: Sinisten dozue Aren Seme bakar, Jesukristo gure Jauna, jaiu ta nekaldua?

Erriak: Sinisten dogu.

Abadeak: Sinisten dozue Espiritu Santua, Eliza santu Katolikua, Santuen alkartasuna, pakatuen parkamena, aragiaren biztuera, ta betiko bizitza?

Erriak: Sinisten dogu.

Abadeak: Orain, ba, Jesukristo gure Jaunak otoitz egiten irakatsi euskun eraz, guztiok batera, Jaungoikoari erregutu daigun:

Erriak: Aita gurea, zuruetan zagozana, santifikau bedi zure izena; betorkigu zure erreinua; egin bedi zure borondatea zeruan lez lurrean be.

Emon eiguzu gaur geure eguneroko ogia; parkatu eiguzuz geure zorrak, geuk geure zordunai parkatzen dautseguzanez; eta ez eiguzu itzi tentaziñoan jausten, baiña gatxetik jagon gaizuz. Olantxe.

Abadeak: Eta uraren eta Espiritu Santuaren bidez barriro sortu genduzan eta pekatuen parkamena emon euskun Jaungoiko alguztidun, Jesukristo gure Jaunaren Aitak, bere graziaz zaindu gaizala betiko bizitarako, Jesukristo gure Jaunagan berberagan.

Erriak: Olantxe.

Eta bateo-ura bedeinkatzerakoan atara zan ur bedeinkatuaz, erria txipristindu egiten da; edo, bateo-ur bedeinkatzerik egiten ez dan lekuetan, betiko ur onetsiaz.

KIRIELEISON'EN BIGARREN ZATIA

Bateo-eskintzak barriztu ostean, abeslari bik Kirieleison'en bigarren zatia asten dabe. Propitius esto'tik azkene-raiño, beste enparau guztiak belauniko erantzunik.

Abadea ta laguntzaileak, barriz, sakristiara joanik, an meza nagusia emoteko bear diran jantzi zuriak jazen dabez. Bitarten, Pazko-zuzia bere lekuan jarten da, Ebanjelio -aldean; eta altarea meza nagusirako argiz eta lorez apaintzen da.

Izan zaitex gure aldeko, parkatu eiguzu, Jauna.

Izan zaitex gure aldeko, entzun gagizuz, Jauna.

Gaitz guztitik, gorde gagizuz, Jauna.

Pekatu guztitik, gorde...

Betiko eriotzatik, gorde...

Zure Gizakunde santuagaitik, gorde...

Zure etorreragaitik, gorde...

Zure Jaiotzagaitik, gorde...

Zure Bateo ta barau santuagaitik, gorde...

Zure gurutze ta nekaldiagaitik, gorde...

Zure eriotza ta lurperatzeagaitik, gorde...

Zure Biztuera santuagaitik, gorde...

Zure zerura Igokunde arrigarriagaitik, gorde...

Espiritu Santu Poz-emoillean etorreragaitik, gorde...

Epai-egunean, gorde...

Gu pekatariok, arren, entzun gagizuz.

Parkatu eiguzula, arren, entzun gagizuz.

Zure Eliza deuna zuzen eroan eta gorde dagizuela, arren, entzun...

Aita Santu ta Eliz-gizon guztiak Jaungoikoaren bide onean gorde daizuzala, arren, entzun...

Eliza santuaren areriok beeratu daizuzala, arren entzun...

Kristau-erriko errege ta agintariak bakea ta egiazko alkartasuna emon dagiezula, arren, entzun...

Geu be, zure menpe santuko morroi zintzo egin eta gorde gaizuzala, arren, entzun...

Gure ongille guztiai betiko zoriona emon dagiezula, arren, entzun...

Lurreko frutauk emon eta onik gorde dagizuzala, arren, entzun...

Zintzo ildako guztiai betiko atsedena emon dagiezula, arren, entzun...

Gure eskariak entzun dagizuzala, arren, entzun...

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots orrek, parkatu eiguzu, Jauna.

Munduaren pekakuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots orrek, entzun gagizuz, Jauna.

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori, erruki zakiguz.

Kristo, entzun gagizuz.

Kristo, arren, entzun gagizuz.

PAZKO-OPARIA

PAZKO-GABEKO MEZA

Letañiak amaitzean, abeslariak «Kyrie, eleison» asten dabe ospe aundiz, beste mezetan lez. Bitartean, abadea, laguntzaileak, jantzi zuriz, altara aurrerantzen da, eta bear dan agurra egiñik, «Iudica me» eresia ta autortza itzi, altara igo, erdian mun egin, eta beti lez intzentzua emoten dautso altareari.

Korukoak «Kyrie, eleison» amaitutakoan, abadeak «Gloria in excelsis Deo» asten dau; ta kanpaiak, txiliñak eta organua jotzen dira, ta irudial estalkiak kentzen yakez. «Gloria» amaitu ondoren, abadeak beti lez:

A.—Jauna zuekak.

E.—Baita zeugaz be.

Otoitza.—Jaunaren Biztuera ederraz gau santu arigitzen dozun Jaungoikoa: zure etxeko seme-alaba barria: emon dautsezun semekuntza gorde eragiezu; gorputz-arimaz barriturik, zure menpean zintzo jokatu dagien. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgai (S. Paulo'k Koloso'kai, 3, 1-4).—Anaiok: Kristo'gaz biztu ba'zaree, goiko gauzen billa lbilli zaitze, Kristo Jaungoikoaren eskuman jesarrita goian dagoan ezkerok: goiko gauzak ausnartu egizuez, ez lurrekoak. Onezkero ilda zagoze-ta; zuen bizia, barriz, Jaungoikoagan Kristo'gaz daukazue gordeta-ta. Zuen bizia dan Kristo agertu daitenean, zuek be Aregaz aintzaz beretik agertuko zaree.

«Epistola» amaitutakoan, abadeak iru bidar, gero ta gorago, *Alleuia* abesten dau, korukoak aldizka. Gero koruak:

Goratu egizue Jauna, ona da-ta; Aren errukia betikoa da-ta.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; txaloak jo egiozue, erri guztiok.—Gure artean errukia baiño ez dau erakutsi: Jaunaren zintzotasunak beti irauten dau.

Barri Ona (Mat., 28, 1-7).—Larunbata igaro zanean, eta astearen lenengo eguna urratzean (1), Mari Madalen eta beste Maria illobia ikustera joan ziran. Onetan, lur-ikara aundia egin zan: Jaunaren aingerua zerutik jatsirik eta illobira urreraturik, arria itzuli eban, eta aren gainean jesarri zan. Aren arpegiak tximista zirudian, eta aren soñekoa edurra baizen zuria zan. Eta aren bildurrez, illobi-jagoleak ikaratuta ta ilda legez gelditu ziran, Eta aingeruak, berba egin-ñez, emakumeai esan eutsen: «Ez ikaratu: ba-dakit Jesus gurutzetuaren billa zatozena; ez dago emen: biztu egin da, esan ebanez. Etorri ta ikusi Jauna ipi-ñi eben tokia. Zoaze, ba, arin, eta esan egiezue ikasleai biztu egin dala, ta Galilea'ra aurretik doakizuela; antxe ikusiko dozue. Or, ba, nik aurretiaz esanda.»

Kredo'rik ez da esaten, ezta Eskintza'rik be.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure erriaren eskariak oparigaiokaz batera; eta Pazko-jai oneitan ikasi doguna, zure laguntzaz, betiko osasunerako izan dakigula. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Pazkoetakoa: Gau zoragarri onetan, 452 orri. «Communicantes» eta «Hanc igitur» be, Pazko-astekoak, 453 orri.

Ez da esaten «Agnus Dei», ezta bake-mosurik emon be.

Eukaristia artu, Jauna emon eta atzamarrak garbitu ondoren, Berbizkunde-domekako «Laudes» esaten dira koruan:

Kantagaia.—Aleluia, aleluia, aleluia.

150'gn. **Eresia.**—Goratu egizue Jauna bere etxe santuan, goratu bere izartegi aundian.

Goratu Jauna bere lan bikainakaitik; goratu bere jauntasun nagusiagaitik.

Goratu Jauna adar-otsez; goratu salteri ta zitaraz.

Goratu tuntunez eta dantzaz, goratu txilin txirtalariz; arnasadun guztiak goratu begie Jauna.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe.

(1) Astearen lenengo eguna: igandea edo domeka.

Kantagaia.—Aleluia, aleluia, aleluia.

Eta abadeak bertatik *Benedictus*'erako kantagaiaren asiera abesten dau.

Kantagaia.—Eta oso goiz,

Abeslariak jarraitzen dautsoe:

Zapatu ondoko lenengo egunean, eguzkia urten zaneke, illobira joan ziran, aleluia.

Zakarias'en abestia (Luk., 1, 62-79).—Bedeinkatua izan bedi, Israel'en Jaungoiko Jauna, bere erria ikusi ta erosi egin dau-ta.

Bere morroi Dabid'en etxean osasun-indarra sortu dauku.

Orixe agindu eban aspaldietarik, bere Igarle santuen bidez.

Onik atara gaitu gure arerioen eskuetatik, eta gorroto daukuen guztietatik.

Errukia agertu dautse gure gurasoi, ta gogoan izan dau bere alkartasun santua.

Beteko euskula gure aita Abraham'i aginduriko zin-itza.

Gure arerioen eskuetatik atarata, bildur bagarik oteindu daigun;

Aren aurrean gure bizi guztian santu ta zuzen ibilliez.

Eta Zu, Umetxo, Goikoaren Igarle deituko zaitue, Jaunaren aurrean ibilliko zara-ta, Ari bideak gertatzen.

Aren erriari osasun-jakintza irakasten, euren peakatuen parkamenaren bidez.

Jaungoikoaren errukiari esker, goitik etorriko yaku-ta, artizarra lez,

Illumpean eta eriotz-gerizpean dagozanai argi egitera, gure oiñak bake-bidean jartera.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe.

Kantagaia.—Eta oso goiz, zapatu ondoko lenengo egunean, eguzkia urten zaneke, illobira joan ziran, aleluia.

Abadeak, beti lez, auxe diño:

A.—Jauna zuekaz.

E.—Baita zeugaz be.

Azken-otoitza.—Isuri eiguzu, Jauna, zure maitasun-arnas ori; Pazko-sakramentuz asetu gaituzunok, alkartasun gozoan bat izan gaitezan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

A.—Jauna zuekaz.

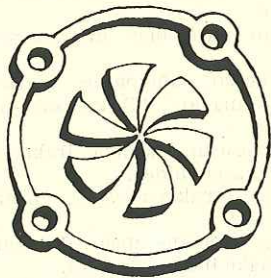
E.—Baita zeugaz be.

Eta diakonuak, erriari begira:

A.—Joan zaitzeze, Meza amaitu da-ta, aleluia, aleluia.

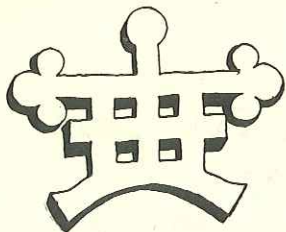
E.—Eskerrak Jaungoikoari ,aleluia, aleluia.

Eta «Placeat tibi, Sancta Trinitas» esanda, abadeak beti lez *Onespena* emoten dau; eta azken-Ebanjelioa itzirik, guztiak sakristiara biurtzen dira.

Trinitza

PAZKO-IGANDEA

JAUNAREN BERBIZKUNDEA

1^ogo. maila. Zortziurren berarizkoaz. — Zuriz

Jaunaren egun aundia, urteko jairik aundiena gaurkoat Domeka onek emoten dausku Eliz-urte guztirako giltza: berau noiz dan jakinik, ba-dakigu beste domeka ta jairik nausienak noiz diran.

Kristo biztu da! Egi pozgarri au da gure sinismenaren eta itxaropenaren oinarri; gaurko egunez azpiratu ebazan Kristo'k eriotza ta pekatua, ta gu Bere irabazien lagunkide izateko bidean ipini genduzan.—Bere antzera biztutekoak gara gu be; baiña lenengo emen bizi barri batera biztutekotan, pekatuarentzat il, eta bizikera santu ta garbi bat eroatekotan.

Biblia.—S. Pedro'ren 1^ogoa.: 1^oetik 3^ora.

M E Z A

Sarrera.—Biztu naz, eta oraindifo Zeugaz nago, aleluia; zure eskua gainean ezarri daustazu, aleluia; arrigarri da zure jakituria, aleluia, aleluia.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu; Zeuk dakizu noiz ilgo ta biztuko nazan.—Aintza.

Otoitza.—Gaurko egunez zure Seme bakarraren bidez eriotza azpiraturik, betiko bizitzarako ateak edegi dauskuzuzan Jaungoikoa: lagundu eiguzu zure graziaz gugan biztuten dozuzan gurari onak azkeneraifio eroaten. Amaibagako... eta zure Semearen barberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1^ogoa.: 5, 7-8).—Anaiok: Jaurti egizue legamin* zaarra, ogi-il zareen lez, ora* barri izan zaitezten: Kristo gure Pazko-Bildotsa il da-ta. Egin daigun, ba, jai: ez, ostera, legamin zaarraz, ezta gaiztakerizko ta dongakerizko legaminaz be, biotz garbi ta zintzoz baiño.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egin dauan eguna; poztu ta alaitu gaitezten.—Goratu egizue Jauna, ona da-ta; Aren errukia betikoa da-ta.

Aleluia, aleluia.—Kristo gure Pazko-Bildotsa il da.

Jarraikia (Wipo † 1050).

- 1.—Goratu begie kristauak Pazko-Bildotsa.
- 2.—Bildotsak, ardiak erosi dauz; Kristo errubageak, bere Aitaren adiskide egin dauz pekatariak.
- 3.—Eriotzak eta bizitzak alkar-burruka gogorra egin dabe; bizitzaren Jauna errege da ilda gero.
- 4.—Esan eiguzu, Mari, zer ikusi dozu bidean?
- 5.—Kristo biziaren illobia ta Berbiztuaren aintza ikusi dodaz.
- 6.—Aingeruak ikusi dodaz autorle; baita il-zapia ta jantziak be.
- 7.—Biztu da Kristo, ene itxaropena! Galilea'ra aurrea artuko dautsue.
- 8.—Ba-dakigu Kristo illen artetik biztu egin dana benetan. Zu, Errege garaille!, erruki zakiguz. Olantxe. Aleluia.

Barri Ona (Marc., 16, 1-7).—Aldi aretan, Mari Madalen'ek eta Santiago'ren Mari'k eta Salome'k usain-garriak erosi ebezan Jesus igurtziteko. Ta zapatu biaramonean, goizean goiz, illobira doaz, eguzkia urtenda. Ta alkarri zirautsoen: «Nok kenduko dausku arria illobi-agotik?» Eta ara begiraturik, arria illobitik kenduta egoala ikusi eben. (Arria oso aundia zan, izan be.) Emakumeak, illobi-barrura sarturik, gazte bat ikusi eben eskumaldean jesarrita, soifeko zuriz jantzia, eta ikaratu egin ziran. Orduan, gazteak dirautse: «Ez bildurtu; gurutzean il eben Jesus Nazaretarraren billa zatoze; biztu egin da; ez dago emen;

* Legamin = fermento, levadura. * Ora, ore = masa de pan...)

orra or ipiñi eben tokia. Ta orain, joan zaiteze, ta esan egiezue ikasleai ta Pedro'ri, Galilea'ra aurretik dokizuela; antxe ikusiko dozue, Berak esan eutsuenez.»
—*Kredo.*

Eskintza.—Lurra ikaraz jarri ta isildu egin zan, Jaungoikoa auzitara jagi zanean. Aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure zintzoen eskariak oparigaiokaz batera; eta Pazko-jai oneitan ikasi doguna, zure laguntzaz, betiko osasunerako izan dakigula. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Pazkoetakoa: Egun zoragarri onetan 452orri. “*Communicantes*” eta “*Hans igitur*” betan, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Kristo gure Pazko-Bildotsa il da, aleluia; beraz, egin daigun jai biotz garbi ta zintzoz, aleluia, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Isuri egizu, Jauna, zure maitasun-arnas ori; Pazko-sakramentuz asetu gaituzunok, alkartasun gozoan bat izan gaitzean. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

PAZKO-ASTELENA

1^ogo. maila. — Zuriz

Sarrera.—Esne ta eztia darion lurrean sartu zitue Jaunak, aleluia; Jaunaren legea beti zeuen agoan egon dadin, aleluia, aleluia.—*Ps.* Goratu egizue Jauna, ta dei egiozue Aren izenari; iragarri egizuez erri guztietan Aren lanak.—*Aintza.*

Otoitza.—Pazko-jai aundi onetan munduari osabidea emon zeutsan Jaungoikoa: emon egiozu zure erriari zerutiko laguntza, askatasun osoa irabazi ta betiko bizitza jadetsi dagian. Amaibagako.

Irakurgai (Apostoluen Egiñak, 10, 37-43).—Egun areitan, Pedro'k, erriaren aurrean zutik, auxe esan eban: Anaiok: Ba-dakizue zer jazo zan, Galilea'n lehen eta Judea osoan gero, Jon'ek iragarritako bateo ondoren: Jesus Nazaretarra, Espiritu Santuz eta indarrez Jaungoikoak igurtzi ebal, on egiñez eta tx-

rrenak menperatutako guztiak osatuz igaro zala, Jaungoikoa Aregaz egoan-eta. Arek judarren lurrean eta Jerusalem'en egindako guztien lekuko (testigu) gara gu.

Areik, barriz, egur batetik eskegirik, bizia kendu eutsoen. Baiña irugarren egunean Jaungoikoak bizitu egin eban, eta agertu zedin nai izan eban; baiña ez erri osoari agertzeko, geuri baiño, Jaungoikoak lendik aukeratutako autorleoi, ta A illen artetik biztuta gero, Aregaz jan-edan egin dogunoi. A (Jesukristo) illen eta bizien epaille Jaungoikoak jarria dala erriari iragarteko ta autortzeko agindu euskun. Aren sinietedun guztiak, pekatuen parkamena Aren izenean arzentan dabe, igarle guztien autorrez.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitzean.—Esan begi orain Israel'ek ona dala; Aren errukia betikoa dala.

Aleluia, aleluia.—Jaunaren Aingerua jatsi zan zerutik; eta illobira urreraturik, arria itzuli eban, eta aren gaitfean jesarri zan.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Luk., 14, 14-35).—Aldi aretan, egun aretan bertan, Jesus'en ikasle bi, Jerusalem'dik irurogei estadiko (1) bidean dagoan Emaus izeneko erri-txora joiazan. Jazo ziranai buruz itz egiten ziarduen alkarregaz. Eta jazoriko guztiak azaltzen ziarduen artean, Jesus Bera, beste antz-irudiz, urreratu ta arekaz joian bidelagun. Baiña arein begiak illunduta egozan, eta ez eben ezagutu.

Eta esan eutsen: «Zer da bidean darabizuen izketa ori? Zer dala-ta zagoze itun?» Kleofas eritxon batek erantzun eutsan: «Zeu bakarrik zaitugu Jerusalem'en arrotz, egunotan jazo diranak ez jakiteko?» Jesus'ek esan eutsen: «Zertzuk?» Areik esan eutsoen: «Jesus Nazaretar orrena: Igarle zan, Jaungoikoaren eta erri guztiaren aurrean egiñez eta itzez gizon altsua; baiña gure abade-buruak eta nagusiak, Arentzat eriotz-epäfa tortu ta gurutzean josi eben. Guk, oster, Israel aska-tuko ebana Bera zala uste genduan; baiña gaur da irugarren eguna guztiok jazo dirana, Egia esan, gure arteko emakume batzuek arrituta itzi gaitue, Aingeru

(1) Irurogei estadi = 11 kilometru.

batzuk agertuta, A bizi dala esan eutseela esanez. Ta guretariko batzuek, illobira joanda, guztia emakumeak ifoenez surkitu dabe; baiña Bera ez dabe aurkitu.»

Orduan, Jesus'ek esan eutsen: «Zuek bai gero buru-motzak, eta igarleen berbak sinisteko biotz-motelak! Kristo'k ez ete ebazan orreik jasan bear, ta gero bere atsedenean sartu?» Ta Moises'egandik asita, igarlerik-igarle Liburu Santuetan Aretzaz idatziriko guztia azaldu eutsen.

Eta joiazan erritxora eldu ziranean, aurrera joialakoa egin eban. Baiña areik erregu aundiz esan eutsoen: «Gelditu zaitetz gugaz, berandu da-ta, eguna ba-doa-ta.» Eta arekaz sartu zan. Gero arekaz batera aparitan ziarduala, ogia artu eban, bedeinkatu, zatitu, ta banandu egin eutsen. Orduantxe zabaldu ziran arein begiak, eta A nor zan ezagutu eban, Baiña Jesus ezkutau egin yaken aurretik. Eta alkarri zirautsoen: «Ez genduzan guk biotzak sutan, Idazti Deunak azalduaz bidean berba egiten euskula?»

Ta bereala maitik jagita, Jerusalem'era biurtu ziran. An aurkitu ebezan amaika apostoluak euren lagunakaz batuta, ta ifoela: «Jauna biztu egin da benetan, eta Simon'i agertu yako.» Areik be, bidean jazo yakena azaldu eutseen, eta ogia zatitzean ezautu ebela.—*Kredo.*

Eskintza.—Jaunaren Aingerua jatsi zan zerutik, eta emakumeai auxe esan eutsen: Zuek billatzen dozeuna, biztu egin da, Berak esan ebanez, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure erriaren eskariak oparigaiokaz batera; eta Pazko-jai oneitan ikasi doguna, zure laguntzaz, betiko osasunerako izan dakigula. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur: Pazkoetakoak, 452 orri.

Jannartzerakoa.—Biztu da Jauna, ta Pedro'ri agertu yako, aleluia.

Azken-otoitza.—Isuri egizu, Jauna, zure maitasun-arnas ori; Pazko-sakramentuz asetu gaituzunok, alkartasun gozoan bat izan gaitazan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

PAZKO-ASTARTEA

1'go. maila. — Zuriz

Sarrera.—Jakituri-ura emongo dautse edateko, aleluia; arekan izango da beti ta ez dau alde egingo, aleluia; eta betiko goratuko dauz, aleluia, aleluia.—*Ps.* Goratu egizue Jauna, ta dei egiozue Aren izenari; iragarri egizuez erri guztietan Aren lanak.—*Aintza.*

Otoitza.—Zure Eliza ume barriz beti ugaritzen diarduzun Jaungoikoa; emon egiezu zure menpekoi, sinistez artu eben bateo-grazia, euren bizikeran be irau-azo dagiela. Amaibagako.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 13, 16 ta 26-33).—Egun areitan, Paulo'k, zutundurik, isildu zeitezen eskuaz kiñu egiñik, esan eutsen: Anaiok, Abraham'en be-lau-neko semeok, eta Jaungoikoren bildur zarenok! Zeuoi bialdu izan yatzue osabide onetako itza. Jerusalem urikoak eta arein nagusiak, bai, Jaun au ezagutzeke gaiztetsirik (galdurik), zapatu oro irakurten diran igarleen esanak bete ebezan; eta eriotz-gairik ezertxo be aurkitu ez-ta, Ari bizia kendu egiola eskatu eutsoen Pilatos'i. Ta Aretzaz idatzitako guztiak bete ziranean, egurretik eratsi ta illobiratu egin eben.

Baiña Jaungoikoak illen artetik biztu egin eban irugarren egunean: Galilea'tik Jerusalem'era Aregaz igo ziranak, berbiztuta egun askotan ikusi eben. Onexek dira autorle oraindiño erriaren aurrean. Guk, barriz, gure gurasoai egindako agintza iragarten dautsuegu: agintza au Jaungoikoak arein semeai bete dautse, Jesukristo gure Jauna bizturik.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitazan.—Esan begie orain Jaunak erositako areik, arerioaren eskuetatik askatutako areik, eta andik-emendik batutakoak.

Aleluia, aleluia, — Biztu da illobitik Jauna; gu-gaitik egurrean eskegi ebena.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Luk, 24, 36-47).—Aldi aretan, Jesus bere ikasleen erdian agertu zan, eta esan eutsen: «Bakea zuoi; Neu naz, ez bildurtu.» Larri ita ikaratuta, mamuren bat ikusten ebela uste eben. Eta esan eutsen:

«Zegaitik zagoze larri, ta zer dala-ta sortzen yatzuez biotzetan orrelako asmakeriok? Begira nire esku-oiñak; Neu naz. Ikutu ta ikusi nagizue; mamuak ez dauko aragirik ez azurrik, Niri ikusten daustazueza-nez.» Ta au esanda, eskuak eta oiñak erakutsi eutsezan. Baiña pozaren pozez ikaratuta, (areik oraindiño ez ehen sinisten-eta), esan eutsen: «Ba-dozue emen jatekorik?» Areik arrain-erre apur bat eta ezti-orra-zi* bat eskini eutsoen.

Berak arein aurrean jan ondoren, ondarrak batu ta banandu egin eutsezan. Et esan eutsen: «Auxe da esan neutsuena, zuek nengoala esaten neutsuenean: Moises'en legean, Igarleen liburuetan eta Eresietan (Salmoetan) Nitzaz idatzitako guztiak bete bearrak zirala.» Orduan, adimena argitu egin eutsen, Liburu Santuak ulertu egiezan, eta esan eutsen: «Olantxe dago idatzita, ta olantxe Kristo, nekeak jasan ondoren, irugarren egunean illen artetik biztu bearra zan; baita nire ize-nean erri guztiak damua ta pekatuen parkamena be olantxe iragarri bear yake.»—*Kredo.*

Eskintza.—Trumoa jo dau Jaunak zerutik, eta goiko Jaunak bere abotsa entzun-erazo dau; eta iturburuak agertu dira, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure erriaren eskariak oparigaiokaz batera; Zuganako eginbear on onein bidez, zeruko atsedenera aldatu gaitezkan. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pazkoetakoak, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Kristo'gaz biztu ba'zaree, goiko ondasunen billa ibilli zaiteze, Kristo Jaungoikoaren eskumaldean jesarrita goian dago-ta, aleluia; goiko ondasunak ausnartu egizuez, aleluia.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, artu dogun Pazko-sakramentu onek gure arimetan beti iraun dagiala. Amaibagako.

* Ezti-orrizi = panal de miel.

PAZKO-EGUAZTENA

1^ogo. mailla. — Zuriz

Sarrera.—Zatoze, nire Aitaren bedeinkatuok, artu egizue erreñua, aleluia; munduaren asieratik zeuntzat atondutako erreñua, aleluia, aleluia, aleluia.—*Ps.* Abestu Jaunari abesti barri bat; abestu begio lurralde osoak.—*Aintza.*

Otoitza.—Jaunaren biztuera urte oro aundikiro ospatuaz poztuten gaituzun Jaungoikoa; eiguzu biotz onez, orain egiten doguzan jai onein bitartez, betiko jaietara eltzea jadetsi daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 3, 12-15, ta 17-19).—Egun areitan, Pedro'k, itza arturik, auxe esan eban: Israeldar eta Jaunaren bildur zareen guztiok, entzun. Abraham, Isaak eta Jakob'en Jungoikoak, gure aurretikoen Jaungoikoak, Bere Seme Jesus goratu egin dau, zuek arerioen eskuetan jarri ta Pilatos'en aurrean ukatu zenduena, arek askatu nai ebanean. Zuek, barriz Deun eta Zintzoa ukatu egin zenduen, gizon iltzaillea emon ekizuela eskatu zenduen; biziazen iturburua, barriz, il egin zendun.

Baiña Jaungoikoak illen artetik biztu egin dau, ta orretzaz geu gara autorle (testigu). Ba-dakit, orraitino, anaiok, zuek eta zuen agintariak ori jakiteke egin zenduena. Jaungoikoa, barriz, bere Kristo'ak jasan bear ebalu igarleen agoz esandakoa, orrelaxe bete dau. Beraz, damu izan eta onbidera etorri zaiteze, pekatuak kendu dakizuezan.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitezkan. — Jaunaren eskumeak indartsu egin nau, Jaunaren eskumak gora jaso nau.

Aleluia, aleluia.—Jauna biztu egin da benetan, eta Pedro'ri agertu yako.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Jon, 21, 1-14).—Aldi aretan, arrezkero, Jesus barrio ikasleai Tiberiades itxasbatterrean agertu yaken; eta olantxe izan zan; Simon Pedro ta Didi-mo eritxon Tomas eta Natanael, Galilea'ko Kanatarra, ta Zebedeo'ren semeak eta Aren ikasletariko beste bi alkarregaz egozala, Pedro'k dirautse: «Arraiñak artze-

ra noa.» «Geu be zeugaz goaz,» dirautsoe. Urten ziran, ba, ta ontzira igota, gau aretan ez eben ezertxo be atara. Goiza eldu zanean, Jesus ur-ertzean aurkeztu yaken; baiña ikasleak ez eben igarri Jesus zanik. Eta Jesus'ek esan eutsen: «Mutillak!, ba-dozue jatekorik?» Erantzun eutsoen: «Ezer bere ez.» Arek dirautse: «Bota sarea eskumakaldera, ta artuko dozue.» Bota eben, ba, ta ezin atara eben, arelako arrainketaz. Orduan, Jesus'ek maite eban ikasle arek, Pedro'ri esan eutsen: «Jauna da.»

Simon Pedro'k, Jauna zala aditu ebaneko, soingañe-koa jantzi eban (erdi-billoizik egoan-eta), ta itxasora zapart egin eban. Beste ikasleak ontzian etorri ziran, sarea tatarraz ekarrela, legorretik berreunen bat ukondo baiño urrunago ez egozan-eta. Legorrera jatsi ziran, txingar batzuen gainean arrain bat ikusi eben, eta ogia. Jesus'ek dirautse: «Ekarri ona arrain artu-barririk.» Simon Pedro ontzira igo zan, eta sarea legorrerañño ekarri eban, eun eta berrogei ta amairu arrain aundiz bete. Eta ainbeste izanarren, ez zan sarea urratu, Jesus'ek dirautse: «Zatoze, jan egizue.» Eta ikasleatariko bat bere ez zan ausartu Ari «nor zara Zu?» itanduten, Jauna zana ba-ekien-eta.

Orduan Jesus'ek, urreraturik, ogia artu ta emon egin eutsen, baita arraiña be. Illel artetik biztu ondoren, auxe izan zan Jesus'ek ikasleai egindako irugarren agerpena.—*Kredo.*

Eskintza.—Jaunak zeruko ateak zabaldu ebazan, eta mana bialdu eutsen euritan, jan egien: zeruko ogia emon eutsen; gizonak Aingeruen ogia jan eben, aleluia.

Opari-otoitza.—Pazko-pozetan eskintzen dautsuguz, Jauna, oparigaiok: onekaz zure Eliza arrigarriro janaritzen, eta indartzen da-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur: Pazkoetakoak, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Illel artetik biztu zan Kristo, ez da barrio ilgo, aleluia; aurrerantzean eriotzak ez dau Aregan eskubiderik izango, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Artu dogun Sakramentu gurgarri onek, Jauna, lengo pekatuen loi guztitik garbiturik, gizon barri biurtu gazizala. Amaibagako egunetan Aita

Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Oiantxe.

PAZKO-EGUENA

1'go. maila. — Zuriz

Sarrera.—Zure eskuma bizkorra, Jauna, guztiak batera goratu eben, aleluia; jakituriak, ago mutua edegi ta umeen miñiak itz-etorri aundiko egin ebazan, aleluia.—*Ps.* Abestu Jaunari kanta barri bat, arrigarriak egin dauz-ta.—*Aintza.*

Otoitza.—Zure izena autortzeko, erri bananduak bat-egin dozuzan Jaungoikoa: egizu, bateo-uretan jaitzta barria artu dabenak, gogoz sinismen bat eta egitekoetan ardura bat izan dagiela. Amaibagako.

Irakurguia (Apostoluen Egiñak, 8, 26-40).—Egun areitan, Jaunaren Aingeruak Felipe'ri auxe esan eutsen: «Jagi ta zoaz egoalderuntz, Jerusalem'dik Gazara jatsiten dan baso-bidera.» Eta jagirik, joan zan. Eta Etiopia'ko Kandaze erregeiñaren inguruko aundiki ta aren ondasun guztien arduradun zan etiopiar gizon iren (1) bat aurkitu eban, Jaungoikoa gurtzera Jerusalem'era etorria: eta atzera etxera joan bere burdian jesarrita, Isaias igarlearen idaztia irakurten. Eta Espiritu Santuak Felipe'ri auxe esan eutsen: «Urreratu zaitez bizkor burdi orretara.»

Felipe'k, burdira arin joanik, Isaias igarlearena irakurten ziarduala entzun eutsan; eta esan eutsen: «Irakurten diarduzun ori, ulertzen dozula uste dozu, gero?» Arek erantzun eutsen: «Zelan ulertu daiket, ba, iñok azaldu ez ba'dagist?» Eta Felipe'ri, igo ta beragaz jesarri zedilla eskatu eutsan. Irakurten ziarduan liburu atala, auxe zan: «Ardia legez, eriotzara eroan eben; eta moztaillearen aurrean bildots isillak legez, ez eban agorik zabaldu. Aren auzia lotsagarriro erabagi dabe. Nok azalduko dau Aren gizaldia, Aren bizia lurretik kendua izango da-ta?» Orduan irenak, Felipe'ri berba egifnez, esan eutsen: «Igarleak ori nortzaz diño, arren? Bere buruaz, ala beste norbaitetzaz?» Eta Felipe'k, bere

(1) *Iren*, itzez-itzez, erderazko *eunuco* da; baiña emen aundiki lez artu bear da, antza.

agoa zabaldurik eta idaz-txatal onetatik asirik, Jesus'en barri jakinerao eutsan.

Eta bidez aurrera joiazala, ura egoan toki batera eldu ziran; eta irenak diño: «Emen ura; zek galera-zoten dau ni bateatzea?» Eta Felipe'k erantzun eutsan: «Biotz-biotzez sinisten ba'dozu, ezek be ez.» Arek, erantzunik, esan eutsan: «Jesukristo Jaungoikoaren Semea dala, sinisten dot.» Eta burdia gelditzeko agindu eban, Eta biak, Felipe ta irena, uretara jatsi ziran, eta Felipe'k bateoa emon eutsan, Baiña uretatik urten ziranean, Felipe Jaunaren Gogoak (Espirituak) eroan eban, eta arrezkero irenak ez eban ikusi; ta bidean alai joan, Felipe, barriz, Azoto'n aurkitu zan, et andik Zesarea'ra joan zan, Jesukristo'ren Barri Ona uri guztietan iragarten ebala.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitezan.—Etxegilleak baztertu eben arria, giltzarri biurtu da; Jaunak egin dau au, ta arri-garri da gure begien aurrean.

Aleluia, aleluia.—Biztu da Kristo, guztien Egillea, ta gizadiaz errukitu egin da.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Jon, 20, 11-18).—Aldi aretan, Mari illobi ondoan egoan negarrez, kampo-aldetik. Eta negarrez ziarduala, makurtu ta illobi-barrura begiratu eban; eta Jesus'en Gorpua ohiratua izan zan tokian, Ainge-ru bi sofneko zuriz jantzita ikusi ebazan. Areik dirautsoe: «Emakume, zegaitik diarduzu negarrez?» Arek erantzuten dautse: «Nire Jauna eroan egin dabe, ta ez dakit non ipiñi daben.» Au esanez batera, atzeruntz begiraturik, Jesus zutik ikusi eban: baiña ez ekian Jesus zanik.

Jesus'ek dirautso: «Emakume, zegaitik diarduzu negarrez? Noren billa zabiltz?» Mari'k, ortu-zaiña zalakotan, dirautso: «Jauna, zuk eroan ba'dozu, esan egidazu nun ipiñi dozun; eta neuk eroango dot.» Jesus'ek diñotso: «Mari!» Onek, biurtuta, dirautso: «Rabboni!» (edo bardin dana, Irakasle). Jesus'ek dirautso: «Ez nagizu ikutu, Aitagana ez naz oraindiño igota. Baiña zoaz nire anaiaakana, ta esan egiezu: Nire Aitagana noa ta zuen Aitagana, nire Jaungoikoagana ta zuen Jaungoikoagana.» Mari Madalen barri onekaz ikaslea-

kana joan zan, eta esan eutsen: «Jauna ikusi dot, eta auxe esan daust.»—*Kredo.*

Eskintza.—Zuen jai-egun aundian, —diño Jaunak—, esne ta ezitia darion lurraldean sarrerazoko zaituet, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, zure erriaren oparigaiok: zure izena autortuaz ta bateoan bizi barria arturik, betiko zerua jadetsi dagien. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur: Pazkoetakoa, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaungoikoak irabazitako erri orrek, iragarri egizuz Aren indarrak, aleluia: illunpetik argi zoragarritara Berak atara zaitue-ta, aleluia.

Azken-otoitza.—Entzun, Jauna, gure eskariak; gure erospeneko artu-emon santu oneik, bizitza onetarako laguntza emon daiskuen, eta gero betiko poza lortu daiskuen. Amaibagako.

PAZKO-BARIKUA

1^ogo. maila. — Zuriz

Sarrera.—Itxaropenez beterik atara ebazan Jaungoikoak, aleluia; eta arein arerioak, itxasoak iruntsi ebazan, aleluia, aleluia, aleluia.—*Ps.* Entzun egizu, ene erri, nire legea; biurtu belarria nire agoko itzetara.—*Aintza.*

Otoitza. — Pazko-sakramentuaren bidez, gizonakaz bake-alkartasuna indartu dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: eiguzu, sinismenez autortzen doguna, geure egitekoetan be agertu daitela. Amaibagako.

Irakurgai (S. Pedro'ren 1^ogoa.: 3, 18-22).—Guztiz maiteok: Kristo bein il zan gure pekatuakaitik, zintzoa pekatariokaitik, gu Jaungoikoari eskintzeko. Ori, aragi-aldelik, eriotza zan; Aren gogoak, barriz, bizkor zirauan. Eta alan, espetxean egozan arimakana (1) Barri Ona iragartera jatsi zan, lengo aldietan sinisgor ziranakana, Noe'ren egunetan Jaungoikoaren ontasuna damurako zain egon yakenean, kutxa gertatzen zan bitartean: orduan, lagun gutxi, zortzi bakarrik

(1) Illen tokian ziran arimai.

salbau ziran uriolatik. Orain be, kutxa aren eredu dan bateoak gaizkatzen (salbatzen) zaitue, ez aragi-orbanak garbituaz, Aitaren eskumaldean dagoan Jesukristo gure Junaren biztuteaz zuen biotzak Jaungoikoa-gana biurturik baiño.

Koru-kanta.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitez. —Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena; Jauna Jaungoikoa da, ta Berak argitu gaitu.

Alaluia, alaluia. — Esan egiezue erriai, Jauna Gurutzean dala Errege.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Mat., 28, 16-20).—Aldi aretan, amaika ikasleak Galilea'ra joan ziran, Jesus'ek adierazo izan eutsen mendira. Ta ikusi ebenean, gur egin eutsen, (batzuk, lenengotan, ezpaitan (zalantzan) jarri ziranarren). Orduan Jesus'ek, arekana urreraturik, berba egin eutsen, esanez: «Agintaritza oso-osoa emon yat niri zeru-lurretan; zoaze, ba, ta erri guztiai irakatsi egiezue, Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean bateatuaz; eta agindu dautsuedan guztia beteten irakatsiz. Ta begira: Neu egongo naz zuek az egun oro gizaldi guztiak amaitu arte.»—*Kredo.*

Eskintza.—Gomutagarri izango yatzue egun au, alaluia; ta gizaldiz-gizaldi jai au aundikiro egingo dautsazue Jaunari; betiko egun jatorra izango da, alaluia, alaluia, alaluia.

Opari-otoitza.—Onartu egizuz biotz onez, Jauna, oparigaiok: bizibarrtuen pekatu-ordain eta zeru-laguntza arñago artzeko eskintzen dautsuguz-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur: Pazkoetakoak, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Agintaritza oso-osoa emon yat niri zeru-lurretan, alaluia; zoaze, ta irakatsi egiezue erri guztiai, Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean bateatuez, alaluia, alaluia.

Azken-otoitza.—Begratu, Jauna, zure erria; ta betiko sakramentuen bidez barritu dozun ezkerro, garbitu egizu bititza onetako erruetatik be. Amaibagako.

ZAPATU ZURI

l'go. mailla. — Zuriz

Sarrera.—Pozet atara dau Jaunak bere erria, alaluia; ta bere aukeratuak alaitasunez, alaluia, alaluia.—*Ps.* Goratu egizue Jauna, ta dei egiozue Aren izenari; iragarri egizuez erri guztietan Aren lanak. —Aintza.

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!: Pazko-jai oneik biotz beroz ospatu doguzanok, euron bitartez betiko atseginetara eldu gaitezala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren l'goa.: 2, 1-10).—Guztiz maiteok: Gaiztakeri ta iruzur* guztiak eta edozein ustelkeri ta bekaitz*, eta oker-esan guztiak jaurtirik, ume jaiobarriak lez, gogo-esne utsa pillatu egizue, aren bidez osasunerako azi zaitezen: miazkatu ezkerro, Jauna ona dala badakizue-ta. Urreratu zakioze, arri bizia Bera da-ta: gizonak ezetsia, bai, baiña Jaungoikoak aukeratua ta ederretsia. Zueok, be, arri bizilez, Aren gainean pillatu zaitetze, gogozko etxe ta abadegintza santu izateko, ta Jesukristo'ren ederragaitik Jaungoikoak onartu daikean gogozko opariak eskinteko. Idaztiak orrexegaitik diño: «Orra giltzarri aukeratu ta bikaiña, Nik Sion'en jarria: aregan sinistea dagianik, ez da lotsatuko.»

Beraz, zuentzat, sinistu dozuenontzat, goragarri da; sinisbageentzat, ostera, etxegilleak alboratu eben arria bera, giltzarri jarri da, oztopo-arri ta laban-arri. Areik orretan laprast egin bear dabe, itza (1) ez sinisturik, (itz ori artzeko deituak izan ziranarren (2). Zuek, ostera, jatorri aukeratua zaree, errege aifeko abadegintza, laguntalde deuna, erri irabazia, illunetik argi zoragarritara dei egin dautsuenaren aunditasunak iragarri dagizuezan. Len Aren erri ez zintzazanok, orain Jaungoikoaren erri zaree; len errukirik lortu ez zenuenok, orain errukia jadetsi dozue.

* Iruzur = engaño. * Bekaitz = envidia.

(1) Itz au, Jesukristo'ren Barri Ona da.

(2) Judarren eskubideak kristauen eskuetara aldatu ziran, areik Barri Ona ez eben onartu-ta.

Aleluia, aleluia.—Auxe da Jaunak egindako eguna; poztu ta alaitu gaitezaz. Aleluia.—Goratu egizue Jauna, gazteok; goratu Jaunaren izena.

Jarraikia: Goratu begie, 273 orri.

Barri Ona (Jon, 20, 1-9.—Aldi aretan, astearen lenengo egunean, goizean-goiz, argitu baiño len, Mari Madalen illobira joan zan, eta arria illobitik kenduta egoala ikusi eban. Eta Simon Pedro'gana ta Jesus'ek maite eban beste ikasleagana arifeketan joanda, ba-dirautse: «Jauna illobitik kendu egin dabe, ta ez dakigu nun ipifi daben.» Urten ziran, ba, Pedro ta beste ikaslea, ta illobira zuzendu ziran. Biak batera arifeketan joiazan, baiña beste ikaslea, Pedro baiño arifago ibillirik, lenago eldu zan illobira. Ta barrura makurtuaz, zapiak lurrean ikusi ebazan, baita Jesus'en buru-gaifean egondako il-zapia be; au ez egoan beste zapiakaz batera, alde baten tolostuta baiño. Orduan, lenen eldu zan ikasle a be, illobian sartu zan: eta ikusi, ta sinistu egin eban: Jesus "illen artetik biztu bearra zala" diñoan Idatzitakoa oraindiño ez eban ulertu-ta.—*Kredo*.

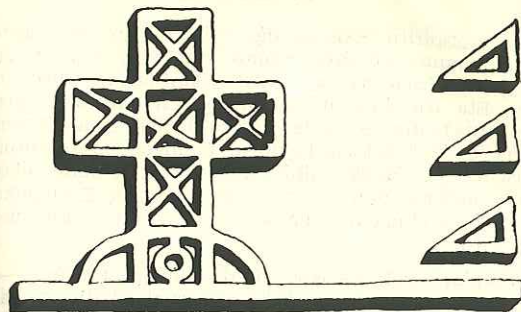
Eskintza.—Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena; Jaunaren etxetik bedeinkatzen zaituegu. Jauna Jaungoikoa da, ta Berak egin dausku argi, aleluia, aleluia.

Opari-otoitza.—Egizu, Jauna, Pazko-jai onein bitartez beti zeure gogoko izan gaitezala: gure erospenaren etenbagako gertaera onek betiko poza emon daiskun. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur: Pazkoetakoak, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Kristo'gan bateatuak zagozen guztiok, Kristo artu dozue jantzizat, aleluia.

Azken-otoitza.—Gure erospenaren janariaz indartu garean ezker, Jauna, betiko osasunaren laguntza onek gogortu dagiala beti egiazko sinismena. Amaibagako.

PAZKO-OSTEKO LENENGO IGANDEA

IGANDE ZURI

1^{go}. mailla. — Zuriz

Pazko-gabean bateoa artzen eben kristau barriak egun onetararte zuriz jantzi ta jarraitzen ebalako, deritxo domeka oni «Igande zuriz».

Aspaldi danik kristau gareanok, egun onetan geure sinismena indartu daigun, sinismen ori gero geure egiteketan erakusteko ta agertzeko. Alan egifrik, Pazko-eguneko pozak beti iraungo dau gure biotzetan.

Biblia.—Pedro'ren 1^{go}a: 4, 1^{etik} 5, 11ra. Pedro'ren 2^{gna}.

M E Z A

Sarrera.—Ume jai-barrien antzera, aleluia, gogorenzat esne garbi billa ibilli zaiteze, aleluia, aleluia.—*Ps.* Poztu zaiteze gure indarra dan Jaungoikoa goratuz; abestu egizue Jakob'en Jaungoikoari.—*Aintza*.

Otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidum orrek! Pazko-jaiak ospatu doguzan ezker, iraun dagiela zure graziaz gure bizikeran eta egitekoetan. Amaibagako.

Irakurgaia (Jon'en 1^{go}a.: 5, 4-10).—Guztiz maiteok: Jaungoikoagandik jaioten dan edoze, mundua azpiratu egiten dau; ta auxe da mundua zapaltzen dauan garaipena: geure sinismena. Nor da mundua menpean dauana, Jesus Jaungoikoaren Seme dala sinisten dauana baiño? Jesukristo da urez eta odolez etorri zana; odolez bakarrik ez, urez eta odolez baiño.

Eta Espiritu Santua da, egia Kristo dala autor-tzen dauana. Iru dira zeruan autortzen dabenak-eta; Aita, Itza (Semea) ta Espiritu Santua; ta irurok bat dira. Eta iru dira lurrean autortzen dabenak: gogoa (espiritua), ura ta odola; ta irurok bat dira. Gizonen esana egitzat artzen ba'dogu, Jaungoikoaren autorra sinisgarriago da. Eta sinisgarriena dogun Jaungoikoak Berak autortu dau Kristo bere Semetzat. Jaungoikoaren Semea sinisten dauanak beragaz dau Jaungoikoaren autorra.

Aleluia, aleluia.—Nire berbizkunde-egunean, —diño Jaunak—, aurrea artuko dautsuet Galilea'ra, aleluia.—Zortzigarren egunean, ateak itxita egozala, Jesus bere ikasleen erdian jarri zan, eta esan eutsen: «Bakea zuoi!», aleluia.

Barri Ona (Jon, 20, 19-31).Aldi aretan, egun aretan bertan, astearen lenengo egunaren illuntzian, ikasleak alkarregaz egozala, ta judarren bildurrez ateak itxita eukezala, Jesus etorri ta arein erdian agertu zan, esanez: «Bakea zuoi!» Au esanda, eskuak eta saietsa erakutsi eutsezan. Ikasleak, Jauna ikustean, poztu egin ziran. Barriro be esan eutsen: «Bakea zuoi! Aitak bialdu nenduan ez bialtzen zaituet Neuk be.» Ta au esanda, arnasa emon eutsen, esanez: «Artu egizue Espiritu Santua; zuek pekatuak parkatu dagiezue-zanai, parkatuak izango yakez; eta zuek lotu dagiezue-zanai, lotuta geldituko yakez.»

Baiña Tomas, amabietariko bat, Didimo eritxona, ez egoan arekaz Jesus etorri zanean. Eta beste ikasleak esan eutsen: «Jauna ikusi dogu.» Baiña arek erantzun eutsen: «Untze-ezaugarriak Aren eskuetan ikusi ez ba'dagidaz, eta nire atzamarra untze-zuloetan sartu ez ba'dagit eta nire eskua Aren saietsean, ez dot sinistuko.»

Zortzi egunera, ikasleak barriro barruan egozan, eta Tomas be bai eurakaz batera. Ta ateak itxita egozala, Jesus etorri zan, eta erdian jarri yaken, esanez: «Bakea zuoi.» Gero, Tomas'i dirautso: «Sartu emen zure atzamarra, ta ikusi nire eskuak, ekazu zure eskua, ta sartu nire saietsean; eta ez zaitzez sinisgogor izan, sinisttedun baiño.» Tomas'ek erantzun eutsen: «Ene Jaun eta Jaungoikoa!» Jesus'ek esan eu-

tsan: «Ikusi nozulako sinistu dozu, Tomas! Zoriontsuak, ikusi bagarik sinistu dabenak!»

Liburu onetan idatzi ez diran beste mirari asko be egin ebazan Jesus'ek bere Apostoluen aurrean. Azaldutako oneik, barriz, Kristo Jaungoikoaren Seme dala sinistu dagizuen idatzi dira; ta sinistuez, Aren izenean bizitza izan dagizuen.—*Kredo*.

Eskintza.—Jaunaren Aingeru bat jatsi zan zerutik, eta emakumeai auxe esan eutsen: Zuek billatzen dozuena, biztu egin da, Berak esan ebanez, aleluia.

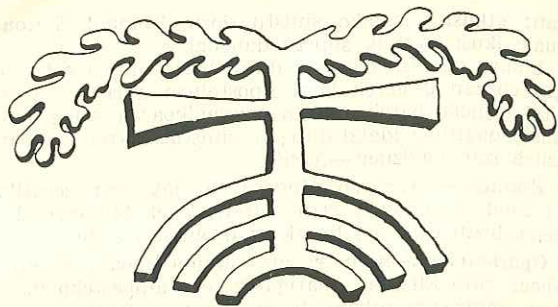
Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, pozez beterik dagoan zure Elizaren oparigaiok; eta ainbesteko poza emon dautsazun ezkerro, betiko pozaren frutua emon egiozu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Pazkoetakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Sartu emen esku ori ta ikusi untze-zulook, aleluia; ta ez zaitzez sinisgogor izan, sinisttedun baiño, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko gure Jauna!, gure bizia indartzeko emon dauskuzun janari jaungoikozko au, osasungarri izan dagikula oraingo ta betiko. Amaibagako.

PAZKO-OSTEKO 2'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Zuriz

Kristo Bildots eta Artzain dogu: Pazko-bildots, gugaitik bere bizia emon ebana; eta beti gure Artzain, ardi galdugintzazanean geure billa ibilli zana, eta bein bere artaldera ezkerro, gure arimen onerako nekerik aundienak artzen dauzana. Bere deiari erantzutea, bere artaldetik alde egin bagarik irautea: orra gure zoriona. Bereak izango al gara beti!

Biblia.—Jon'en 1'goa: 1, 1'etik 3, 10'era.

M E Z A

Sarrera.—Lurra Jaunaren errukiz beteta dago, aleluia; zerua Jaunaren itzak egin dau, aleluia, aleluia. —Ps. Poztu zaiteze Jaunagan, zintzook; biotz zuzenai dagokie Jauna goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Zure Semea beeratuaz, mundu jausi au gora jaso dozun Jaungoikoa! Emon egiezu zure zintzoai betiko poza: betiko eriotz-arriskutik atara zenduzanak, betiko zoriona izan dagien. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1'goa.: 2, 21-25).—Guztiz maiteok: Kristo'k geugaitik eroan ebazan nekeak, Aren lorratzai jarraitzeko ereduaz zeuei itzirik. Ez eban pekaturik egin, eta Aren agoan ez zan guzurrik aurkitu. Iraintzen ebenai ez eutsen irainaz erantzuten; jöten ebenean, zemaika* asi bagarik, ebazle zuzen-

* Zemai = amenez.

naren eskuetan izten eban bere auzia. Gure pekatuak gurutzeraz bere gorputzean eroan ebazan, pekatuarentzat il eta zintzotasunarentzat bizi gaitazan. Arexen zauriak osatu zaitue. Len, ardi galduak lez zebizen; baiña orain zuen arimen artzain eta zaintzailleagana biurtu zaree.

Aleluia, aleluia.—Ikasleak Jesus Jauna ogia zatitzean ezagutu eben, aleluia.—Neu naz Artzain ona; ezagutzen dodaz nire ardiak, eta eurak ba bai Ni, aleluia.

Barri Ona (Jon, 10, 11-16).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotarrak auxe esan eutsen: Artzain ona Neu naz. Artzain onak bere bizia bere ardien alde emoten dau. Morroiak, barriz, ardien jabea ez danak, artzain-morroiak, otsoa datorrela ikusitakoan, ardiak itzita iges egiten dau; ta otsoak artaldea arrapatu ta banandu egiten dau. Artzain-morroiak, morroia dalako ta ardien ardurarik ez daualako egiten dau iges. Artzain ona Neu naz, ta ezagutzen dodaz neureak, eta neureak be ezagutzen nabe Ni: Aitak Ni ezagutzen nauanez, eta Nik Aita ezagutzen dodanez: ta nire bizia ardien alde emoten dot. Artalde onetakoak ez diran beste ardi batzuk be ba-dodaz; oneik be ekarri egin bear dodaz, eta entzungo dabe nire deia, ta artalde bat eta artzain bakarria izango da.—*Kredo*.

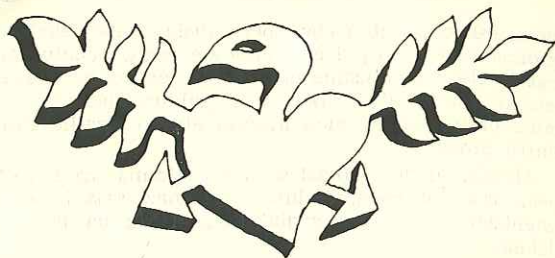
Eskintza.—Jaungoiko, ene Jaungoiko!, egunsentia ezkerro Zeure billa nabil; eskuak jasoten dodaz zeure izenari dei eginez, aleluia.

Opari-otoitza.—Opari santu onek, onespen osasungarria emon daiskula beti, Jauna: ezkutuan egiten dauana, zeure eragitez osotu dagian. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Pazkoetakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Artzain ona Neu naz: ezagutzen dodaz nire ardiak, eta neureak be ezagutzen nabe ni, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, bizia emoten dauan zure grazia artu dogun ezkerro, beronen pozetan bizi gaitezala beti. Amaibagako.

PAZKO-OSTEKO 3° GARREN IGANDEA

2^ogn. mailla. — Zuriz

Kristo'ren biztuera goragarria, oso pozgarria da kristautontzat. Eta domeka bakotzeko meza oparia, poz ori barriztetan datorkigu. Baiña ez dau poz orrek munduko poz eta atseginakaz ikustekorik: barru-barrukoa da, geure barru zintzotik, geure bizikera zuzen-garbitik etorri bear dauana; eta, batez be, geu be Kristo'gaz batera biztu gareaala jakitetik eta gero betiko biztuko garealako uste sendotik datorren poza.

Biblia.—Jon'en 1^ogoa.: 3, 11-tik 5, 21^{era}. Jon'en 2^ogn. Jon'en 3^ogna.: 1, 1-8.

M E Z A

Sarrera.—Pozez beterik abestu begio Jaunari lur osoak, aleluia; abestu eresiak Aren izenari, aleluia; goratu Aren izena, aleluia, aleluia, aleluia.—Ps. Esan Jaungoikoari: itzelak dira zure lanak, Jauna! Zure indarra ikusirik, zure arerioak eurak be goratu egingo zaitue.—Aintza.

Otoitza.—Oker doazanai bide zuzenera biurtzeko, zure egiaren argia emoten dautsezun Jaungoikoa; egi-zu, Kristau-izena artu daben guztiak, izen oni ez dagokionetik urrirdu daitezala ta oni dagokionari jarraitu dagioela. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1^ogoa.: 2, 11-19).—Guztiz maiteok: Arrotz eta bidelari zareenez, arimarentzat kaltegarri diran aragi-grifetatik alde egin dagizuela eskatzen dautsuet. Zintzo bizi zaitetze atzeritarren ar-

tean: dongatzat zaituenak, zuen eginza onak ikusirik, Jaungoikoa goratu dagien ikustaldi-egunean. Beraz, Jaungoikoaren maitasunagaitik, makurtu zakioze edozein gizakiri: naiz erregeri, agintari nagusia da-ca, naiz beste agintariak, gaiztoak zigortzeko ta zintzoak goratzeko Berak jarri dauz-ta. Auxe da Jaungoikoaren naia: zuek zuzen egindez, buruariñen jakieftza isillera-zotea.

Zuen buruaren jabe agertu zaitetze; jabetasun au, barriz, ez dadilla gaiztakeria estaltzeko izan, Jaungoikoaren menpeko izateko baiño. Guztial lotsa izan egiezue; maite egizuez anaiak, Jaungoikoaren bildur izan; erregeari lotsa agertu. Morroi zareenok, nagusien esaneko izan zaitetze lotsa aundiz, onak eta negurritzok diranen esaneko bakarrik ez, baita okerrak diranen esaneko be: auxe yako gogoko Jaungoikoari, Jesu-kristo gure Jaunagan.

Aleluia, aleluia.—Jaunak bere erriari osasuna bialdu dautso, aleluia.—Egoki zan Kristo il eta illen arte-tik biztu zeitela, ta alan, bere zorionean sartu zeitela, aleluia.

Barri Ona (Jon, 16, 16-22).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleak auxe esan eutsen: «Laster ez nozue ikusiko, ta barriri laster ikusiko nozue, Aitagana noa-ta.» Aren ikasletariko batzuek alkarri zirautsoen: «Zer esan nai ete-dausku berba orreikaz (laster ez nozu ikusiko, ta barriri laster ikusiko nozue, Aitagana noa-ta?)» Areik iñoen, ba: «Zer ete-da (laster) ori? Ez dakigu zer diñoan.»

Jesus'ek, zerbait itandu nai eutsuela igarririk, esan eutsen: «Laster ez nozue ikusiko, ta barriri laster ikusiko nozue esan dautsuedalako, alkarri itaunka diarduzue. Bene-benetan dirautsuet: negarrez eta zizpuruz ibilliko zaree, ta lurkoiak poztu egingo dira; zuek atsekabetu egingo zaree, baiña zuen atsekabea poz biurtuko da. Emakumea, umetxoa egiteko dagoanean, larri egoten da, aldia eldu yako-ta; baiña umetxoa egin ondoren, ez dau larritasun a gogora ekarten, seiña (umea) bizitzara jaio dala-ko pozez dago-ta. Zuek be, orain itutu zagoze; baiña barriri ikusiko zaituet, eta biotza poztu egingo yatzue, ta zuen poz ori ez dautsue iñok be kenduko.»—Kredo.

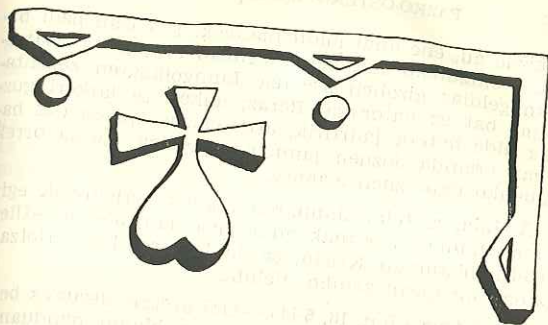
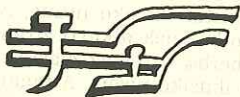
Eskintza.—Goratu egizu Jauna, ene biotz; nire bizi guztian goratuko dot Jauna; bizi naiten artean, eresiak abestuko dautsadaz nire Jaungoikoari, aleluia.

Opari-otoitza.—Opari onen bidez, lurreko gauzetara, ko zalekeriak otziturik, zerukoak maitatzen ikasteko grazia emon eiguzu, Jauna. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Pazkoetakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Laster ez nozue ikusiko, aleluia; ta barrirc laster ikusiko nozue, Aitagana noa-ta, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Artu dogun Sakramentua, Jauna, gure arimen janari ta indar izan dakigula, ta gorputzerako be laguntasuna emon daigula. Amaibagako.

PAZKO-OSTEKO 4'GARREN IGANDEA

2^{gn}. maila. — Zuriz

Kristo'ren biztuera munduaren onerako izan da; gizonarentzat eta erri guztientzat dira Kristo'ren ondasunak. Guztiak izan dabe Elizan sartzeko, kristau izateko deia. Espiritu Santuak argi irakatsi eutsen egia apostoluai Pentekoste-egunean, arekana jatsi zanean.

Guk, kristauok, erantzun daigun Jaunak egin daukun dei eta mesede oni, dagokigun bizikera on, zintzo ta garbia eroanik.

Biblia.—Santiago, 1, 1^oetik 3, 12^ora.

M E Z A

Sarrera.—Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat, aleluia; Jaunak arrigarriak egin dauz-ta, aleluia; erri guztien aurrean erakutsi dau bere zuzentasuna, aleluia, aleluia, aleluia.—*Ps.* Bere eskuak askatu dau, ta bere beso santuak.—*Aintza.*

Otoitza.—Zintzoen arimak gogo bateko egiten dozu-zan Jaungoikoa: egizu, zure erriak maite dagiela Zuk agindutakoa, ta zure agintzariak (eskintzak) gura izan dagiezala: munduko zalekerien artean, gure biotza egiazko atsegiñak aurkitzen diran tokian geldi egon daiten. Amaibagako.

Irakurgai (Santiago, 1, 17-21).—Guztiz maiteok: Sari eder eta ondasun bikain guztiak, goitik datorrikuz, aldatzerik eta biurtzerik ez dauan argien Aita-gandik jatsita. Berak nai izanda, egiaren berbaz sortu gaitu, egindakoetan lenenak izan gakiozan. Ondo

dakizue au, ene anai maite-maiteok. Eta izan bedi bako-
kotxa entzuteko zur, berba egiteko eratsu, ta asarre-
rako geldia: gizonen asarrea Jaungoikoaren zuzenta-
sunaz bat ez dator-eta. Beraz, loikeri ta larkeri guz-
tiak alde batera jaurtirik, artu egizue apal-apalik ba-
rruan ereinda dozuen jaungoikozko itza: berba orrek
salbauko dauz zuen arimak.

Aleluia, aleluia.—Jaunaren eskuak arrigarriak egin
dauz; Jaunaren eskuak gora jaso nau, aleluia.—Ille-
n artetik biztutako Kristo, ez da barrero ilgo; eriotzak
ez dau menpean artuko, aleluia.

Barri Ona (Jon, 16, 5-14).—Aldi aretan, Jesus'ek bere
ikasleai auxe esan eutsen: Ba-noa bialdu nendua-
gana, ta ifioek ez daustazue “nora zoaz” itantzen. Bai-
ña itzok esan dautsuedazalako, biotza naigabez bete
yatzue. Baiña egia dirautsuet: ondo datorkizue ni joa-
tea: ni joan ez ba'nendi, ez litzakizue Pozkillea (Esp-
iritu Santua) etorriko-ta; joan ba'nadi, barriz, Neuk
bialduko dautsuet. Eta etorri daitenean, Berak sala-
tuko dau munduan pekatua, zuzentasuna ta auzia. Pe-
katua, sinistu ez nabelako; zuzentasuna, Aitagana
noan ezkerro, aurrerantzean ikusiko ez nozuelako;
auzia, mundu onetako nagusia onezkerro epaituta da-
goalako.

Beste gauza asko be ba-dodaz zuei esateko; bai-
ña orain ezin ulertu daikezue. Baiña Egi-arnasa
(Espiritu Santua) etorri daitenean, Berak irakatsiko
dautsuez egi guztiak. Ez dau, baiña, bere buruz ber-
ba egingo: entzun dagian guztia esango dautsue, ta
etorkizun guztia iragarriko dautsue, ostera. Arek go-
ratu egingo nau, Neuretik artuta adierazoko dau-
tsue-ta.—*Kredo.*

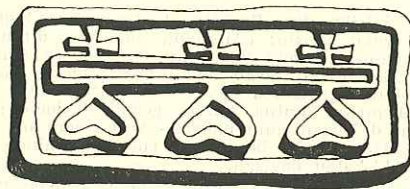
Eskintza.—Abestu begio Jaunari lur osoak, abestu
eresiak Aren izenari. Etorri, ta entzun, Jaunaren bil-
dur zareen guztiok, Jaunak egin daustazan arriga-
rriak, aleluia.

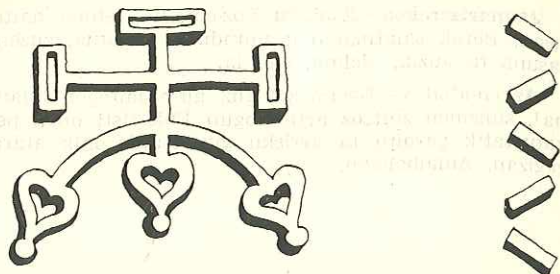
Opari-otoitza.—Opari santu au artuez, zure Jaun-
goikotasunaren lagunkide egin gaituzun Jaungoikoa:
egizu, zure egia ezagutu dogun ezkerro, oitura onak
egifñez jadetsi daigula (egi ori). Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Pazkoetako*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Espiritu Poz-emoillea etorri daite-
nean, Berak salatuko dau munduan pekatua, zuzen-
tasuna ta auzia, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Lagun zakiguz, gure Jaungoiko Jau-
na!, sinismen zintzoz artu dogun Eukaristi onek pe-
katuetatik garbitu ta arrisku guztietatik onik atara
gagizan. Amaibagako.

PAZKO-OSTEKO 5'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Zuriz

Laster jatsiko dan Espiritu Santuarentzat biotzak gertetan asi yaku Kristo: «Aitagana noa Ni», dirautse ikasleai; ta, gainera, egoki yaku au. Kristo'k ez gaitu lurtar nai, zerurako baiño; goiko ondasunak artzeko, nai ta nai ez, giza-biotza goi-zaletu egin bear. Aitagandik bialduko daukun Espiritu Santua, barriz, gogo uts dogu, arnas bero. Gertau daiguzan gure biotzak, Arnas bero ori bear danez artu daigun, eta bere doai ederrezz apaindu ta bere su bizitan kiskaldu dagizan.

Biblia. — Santiago: 3, 13'tik 5, 20'ra.—Judas: 17-25.

M E Z A

Sarrera.—Poz-deadarka barri emon egizue; entzun daitela edonun barri au, aleluia; iragarri lurraren bazterreraño: «Jaunak bere erria onik atara dau», aleluia, aleluia.—Ps. Pozez beterik abestu begio Jaunari lur osoak; abestu eresiak Aren izenari; goratu Aren izena.—Aintza.

Otoitza.—On guztia darizun Jaungoikoa! Zeuk argituaz, zuzen dana buruan erabili ta, Zeuk lagunduaz, zuzen dan ori egin daigula eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako.

Irakurgaia (Santiago, 1, 22-27). — Guztiz maiteok: Jaungoikoaren itza entzun bakarrik ez, baita eginez bete be egizue, zeuoi iruzur* egiteke (egin bagarik).

* Iruzur = engaño.

Jaungoikoaren itza entzun ondoren bete egiten ez dauanari, izpilluan arpegia begirutzen dauanari lez jazonen yako: begira dago, ba-doa, ta alde egin orduko, ez da gogoratu be egiten zelakoa zan. Baiña askatasun-lege bikainari begiratu ta aretan iraun dagiana, entzule alperra izan bagarik, eginez bete dagiana, orixe izango da zorientu.

Bere miiña ezi bagarik zintzoa dala uste dauanak, iruzur egiten dautso bere biotzari, ta orrelakoaren zintzotasuna alperreko da. Aita Jaungoikoaren aurrean zintzotasun jator eta garbia, auxe da: umezurtz eta alargunai euron atsekabeetan laguntza eroan, eta gizarte onetan loitu bagarik bizi izatea.

Aleluia, aleluia.—Kristo biztu egin da, ta bere odiaz erosi gaituanoi agertu yaku, aleluia.—Aitagandik urten eta gizartera etorri nintzan; barriro mundua itzi, ta Aitagana noa, aleluia.

Barri Ona (Jon, 16, 23-30).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Bene-benetan dirautset: Aitari nire izenean zerbait eskatu ba'dagiozue, emon egingo dautsue. Orain arte ez dozue ezer eskatu nire izenean: eskatu egizue, ta artuko dozue, zuen poza bete-betea izan daiten. Gauza oneik ipuifetan esan dautsuedaz. Aldia ba-dator, ta aurrerantzean ez dautset ipuifien bidez berba egingo; argi ta garbi emongo dautset Aitaren barri.

Egun aretan neure izenean eskatuko dozue: ta ez dautset esaten Nik Aitari zuen alde erregutuko dautsadanik, Aita berak maite zaitue-ta, zuek Ni maite izan nozelako ta Jaungoikoagandik etorri nazala sinistu dozuelako. Aitagandik urten eta gizartera etorri naz; barriro mundua itzi, ta Aitagana noa.» Ikasleak dirautsoe: «Orain argi egiten dozu berba, ta ez difiozu ipuiniñ be. Orain ba-dakigu dana dakizuna, ta ez dozula iforen itaun-bearrik, Orrexegaitik sinisten dogu Jaungoikoagandik urten zareala.»—Kredo.

Eskintza.—Goratu egizue, erriok, gure Jaungoiko Jauna; entzun daitezala deadarrak Bera goratzen. Berak zuzendu nau bizi-bidetik, eta ez dautse nire oiñai laban egiten itzi; bedeinkatua Jaungoikoa, nire eskaria ez dau baztertu-ta, ezta bere errukia nigandik urrindu be, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure zintzoen eskariak oparigaiokaz batera: gure gogozko elizkizun onein bidez, zeru ederrera joan gaitez. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Pazkoetakoa, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Abestu egiozue Jaunari, aleluia; abestu Jaunari ta goratu Aren izena; iragarri egun oro Aregandiko osasuna, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Mai santu onetako indarrak asetu gareanoi, eiguzu, Jauna, zuzen dana gura izan daigula, ta gura doguna artu daigula. Amaibagako.

JAUNA ZERURA IGOKUNDE-AURREKO ASTELEN, ASTARTE TA EGUAZTENA

LETAINI TXIKIAK

Letañiak zer diran, ikusi, 595 orrialdean.

Jauna zerura Igokunde-aurreko iru egunetan, Letañiak egiten dira, euria naiz eguraldi ona eskatzeko, naiz edozein mesede Jaungoikoagandik jaristeko.

Ibildeun edo prozeziño-aurrean, guztiak zutik dagozala, auxe abesten da:

Kanta-gaia.—Jagi zaitez, Jauna, ta lagun zakiguz; onik atara gagizuz zure izenagaitik.—Ps. Geure belarri entzun doguz Zuk, Jaungoiko orrek, egindako mesedeak: geure gurasoak iragarri euskuezan. — Aintza Aitari... —Jagi zaitez...

Gero, belauniko jarririk, Kirieleisonak asten dabez, eta eliztarrak erantzun. «Santa Maria» esatean, zutundurik, Prozeziño asten da. Au amaitutakoan, barriz, emen jarten dan Letañi-Meza esaten da (2^{gn}. maillakoa, ta jantzi ubel edo morauz).

Oarra.—Letañi-Meza ez ba'da, illeko egunari dago-kion Meza esaten da; 2^{gn}. Otoitzak, Letañi-Mezakoak.

Eguaztenean, barriz, Jaunaren zerura Igokunde-aurreguneko Meza.

LETAINI-MEZA

Sarrera.—Jaungoikoak bere etxe santutik entzun eban nire deadarra, aleluia; ta nik bere aurrean egindako eskaria belarrietara sartu yakon, aleluia, aleluia.—Ps. Maite zaitut, Jauna, ene indar ori!: Jauna da nire aitz gogor, nire igesleku ta nire salbatzaille.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: gure estualdian zure errukian uste ona dogun ezkeru, gaitz guztietan zure laguntasunaren indarra izan daigula gudan. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza: *eguneko Santuarena.*

Irakurgaia (Santiago: 1, 16-20). — Guztiz maiteok: Autortu egiozuez alkarri zuen pekatuak, eta otoitz egizue alkarren alde, zeruratu zaitez: zintzoaren otoitz eten bageak indar aundia dau-ta. Elias, gu lako gizon argala zan; alan be, lur ganera euririk ez zedilla jatsi eskatu eban gogo sutsuz, eta iru urte ta sei illebetez ez zan euririk jatsi. Barriro otoi egiñik, ortziak (zeruak) euria emon eta lurak frutua ekarri eban. Ene anaioak: zuen artean norbait egitik alde egiten ba'dau, ta beste norbaitek bide onera biurtzen ba'dau, jakin begi pekataria bide okerretik zuzenera. ekarri dagianak, bere arima (1) zeruratu egingo dau-ala ta pekatu-moltzo aundia estalduko dauala (2).

Aleluia, aleluia.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak; ez begie atzerritarrak esan: Nun dabe euren Jaungoikoa? Aleluia.—Zure errukiak poz eta atsegiñez beteko nau, nire ezereza ikusi dozu-ta; nire bearrizane-tan onik atara nozu. Aleluia.

Pazko-aldia izan ezik, «Aleluia» ordez, beste au esaten da:

Koru-kanta.—Zeuk askatu gaituzu, Jauna, gure are-riokandik; Zeuk itzi dozuz lotsaz beterik gorroto dau-kuenak.—Jaungoikoa goratuko dogu egun osoan, eta zeure izena autortuko dogu beti.

(1) Pekataria salbau dauan zintzoaren arima.

(2) Bere pekatuen parkamena jadetsi dauala.

Alelua, alelua.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak; ez begie atzerritarrak esan: Nun dabe euren Jaungoikoa? Alelua.

Zazpiastetik Pazko'ra, aurreko Alelua itzi ta urrengo «Luzagarria» esaten da:

Luzagarria.—Nire bearrizanetan onik atara nagizu, Jauna; ikusi nire ezereza ta lana, ta parkatu nire pekatu guztiak.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna; zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko!, ez naz lotsatuko. Ez naitela arerioen lotsagarri izan.—Zeugan uste ona izan dagienak, ez dira galduko-ta; lotsatu beitez utsalzeria egiten daben guztiak.

Barri Ona (Luk, 11, 5-13).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Zuetariko batek adiskide bat dau, ta aregana doa, ta ba-dirautso: «adiskide, emon egidazak ordezeko iru ogi: nire adiskide bat, bidez doala, etxera etorri yatak-eta, ari eskintzekorik ez yaukat.» Baiña besteak barrukaldetik erantzuten dautso: «Ez akit gogaikarri izan; atea itxita dak, eta nire semeak be, ni lez, ogean yagozak: ezin jagi naitezek iri ogiak emoteko.» Baiña arek atea josten ekin ba'dagio, ba-dirautsuet: adiskidetzat eskatutakoa emoteko jagi ez ba'dadi be, nekegarri ez dakion beintzat, jagi egingo da, ta bear dagizan ogi guztiak emongo dautsaz.

Nik bere, ba-dirautsuet: Eskatu egizue, ta emongo yatzue; zabilteze billa, ta idoroko (aurkituko) dozue; atea jo egizue, ta edegiko dautsue: eskatzen dauanak, artu egiten dau-ta; billa dabilenak, aurkitu egiten dau, ta ate-jotzailleari edegi egingo yako-ta. Zuetariko batek bere aitari ogia eskatu ba'dagio, onek arri bat emongo ete-dautso? Edo-ta arraiña eskatu ba'dagio, arraiñaren ordeze suge bat emongo ete-dautso? Edo arrautza bat eskatu ba'dagio, arrubi* bat emongo ete-dautso? Beraz, zuek, gaiztoak izanarren, zuen umeai bezuza (erregalu) onak emon ba'dagiezuz, areago zeruko zuen Aitak Gogo ona emongo dautse eskatu dagienai.

Eskintza.—Nire agoak eten бага goratuko dau Jauna, ta lagun askoren artean autortuko dot; bear-

* Arrubi = escorpión.

tsuaren eskumaldean jarri da, nire arima arerioakandik zaindu dagian. Alelua.

Opari-otoitza.—Oparigai oneik, Jauna, gure pekatuen kataiak ausi dagiezala, ta zure errukia jadetsi dagiguela. Amaibagako.

2^{gn}. **Opari-otoitza:** *eguneko Santuarena.*

Kanon-aurrea: *Pazkoetakoa, 452 orri.*

Jaunartzerakoa.—Eskatu egizue, ta emongo yatzue; billatu egizue, ta idoroko (aurkituko) dozue; atea jo, ta edegiko dautsue: eskatu dagianak, artu egiten dau; jilla dabilenak, idoro egiten dau, ta ate-jotzailleari edegi egingo yako-ta. Alelua.

Azken-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, gure eskariak: gure estualdian zure doaiak arturik, poz onen bidez zure maitasunean gero ta geiago azi gaitzean. Amaibagako.

2^{gn}. **Azken-otoitza:** *eguneko Santuarena.*

JAUNAREN ZERURA IGOKUNDE-AURREGUNA

2^{gn}. *mailla. — Zuriz*

Meza: *Pazko-osteko 5^{garren} Igandekoa, 298 orri.; Irakurgaia ta Barri ona izan ezik.*

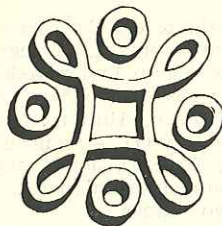
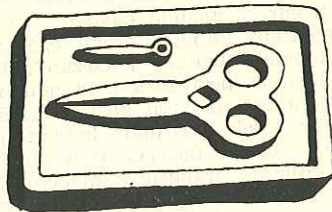
Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 4, 7-13)—Ana.ok: Guretariko bakoitzari grazi bana emon yaku, Kristo'k erabagitako neguriz. Esanda dago-ta: "Goietara igo zanean, menpetuak Beragaz eroan ebazan, eta gizonai graziak (doaiak) banatu eutsezan". Baiña zelan igo, lenengo lurralde bekoetara jatsi zalako baiño? (1) Jatsi zana Bera igo da zeru guztien gaiñera, guztia beteteko. Ta Berberak jarri dauz, batzuk apostolu, beste batzuk igarile, batzuk Barri Onaren zabaltzaille, beste batzuk zaintzaille ta irakasle, zintzoen obekuntza-lanean, Kristo'ren gorputza atontzeko: sinistez eta Jaungoiko Semearen ezagueraz guztiok bat eginda, gizon eldu ta Kristo'ren adin* beteko biurtu gaitzean arte.

(1) Edo bardin dana: Baiña zegaitik esaten da igo egin zala, lenengo ona beerra, lur gaiñera, jatsi zalako baiño?

* Adin = edad.

Barri Ona (Jon, 17, 1-11).—Aldi aretan, Jesus'ek, begiak zeruruntz jasorik, auxe esan eban: «Aita, ordua eldu da: goretzi egizu Semea, Semeak goratu za-gizan; eta gizaki guztien gaineko jaubetza emon zeu-itsan ezkerro, Aren ardurapean jarri dozuzan guztiai (Semeak) betiko bizitza emon dagitsen. Eta betiko bizitza auxe da: egiazko Jaungoiko bakararra zaran ori ta Zuk bialdu dozun Jesukristo ezagutzea. Goratu zai-tut Nik lurrean; emon zeustan egitekoa, bete dot. Orain, bada, Aita, goratu nagizu Zugan, lurra asi bai-ño len Zugan neban aintzaz. Erakutsi dautset zure izena gizartetik emon daustazuzan gizonai: Zeureak ziran eta Neuretzat emon daustazuz; eta zure itza on-tzat artu dabe.

Emon daustazun guztia Zeugandik datorrela, eza-gutu dabe orain: Zeuk emondako itzak emon dau-tsedaz-ta, eta onartu dabez, ta Zeugandik sortu na-tsedaz-ta, eta onartu dabez, ta Zeuk bialdu nozula zala benetan ezagutu dabe, ta Zeuk bialdu nozula sinistu. Arein alde otoi egiten dot. Lurkoien alde ez dot otoi egiten, emon daustazuzan alde baiño, Zeu-reak dira-ta. Nire guztiak, Zeureak dira, ta Zureak, neureak; eta areikan goratua izan naz. Onezkero ez nago gizartean; oneik, barriz, gizartean dagoz, ta Ni Zeugana noa.»

JESUKRISTO GURE JAUNAREN ZERURA IGOKUNDEA

1^{go}. Maila. — Zuriz

Kristo, illen artetik biztuta, berrogei egunez ikasle ta adiskideak agertu ondoren, zerura doa aintzaz heterik, eta antxe daukagu agintaritza-aulkian, Aitarene eskumaldean jar-ritta.

Gaur kentzen da altara-ondoan egoten dan Pazko-argi-zuzia, geugaz dagoan Kristo adierazoten dauana. Ez gaitu, alan be, soil-soillik (bakarrik) itziko. Zeruan bitarteko dogu, ta gu guztiok be bertarako nai gaitu, deika daukagu. Beioaz goruntz, zerurantz, gure begiak, baiña gure egintza onak batez be.

Biblia.—Apost. Egiñak: 1; 9, 1-31; 10, 1'etik 11, 26'ra; 12, 1'etik 13, 3'ra; 13, 13-52; 14, 8'tik 15, 29'ra; 16, 11-40; 17 16'tik 18, 23'ra.

Sarrera.—Galilear gizonok!, zetan diarduzue zerura begira?, aleluia; zerura igoten ikusi dozuenez etorriko da, aleluia, aleluia, aleluia.—Ps. Ekiozue txaloka, erri guztiok; poz-deadarrez abestu egiozue Jaungoikoari.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguzt:duin orrek!, gaur zure Seme bakararra ta gure Salbatzailea zerura igo zala sinisten dogun ezkerro, geu be gogoz an zeruan bizi gaitetzala. Amaibagako... eta zure Se-mearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgai (Apostoluen Egiñak, 1, 1-11).—Len be, ene Teofilo, Jesus'ek asieratik egin eta irakatsi eba-naz berba egin dot, Berak aukeratutako Apostoluai Es-piritu Santuaren bidez aginduak emonda, zeruan artu

eben egunerarte. Bere nekaldi-ostean be, bere burua bizirik argibide askoz erakutsi eutsen, berrogei egunez arei agertuaz, ta Jaungoikoaren Erriaz arekaz jardunez. Eta azkenez, arekaz baturik egoala, Jerusalem'dik ez urteteko agindu eutsen. Aitaren agintzaren zain egoteko baiño: «Agintza au (1), —esan eutsen—, neure agotik entzun dozue. Izan be, Jon'ek uraz bateatu eban; zuek, barriz, egun asko baiño len, Espiritu Santuz bateatuak izango zaree».

Orduan, batuta egozanak itaun au egin eutsoen. «Jauna, aldi onetan barriztuko ete dozu Israel'go erreiñua?» Eta Jesus'ek esan eutsen: «Ez dagokizue Aitak bere aginpidean ipiñi dauzan sasoi ta una igartea. Baiña datorkizuen Espiritu Santuaren indarra artuko dozue, ta Jerusalem'en eta Samaria'n eta lurarren bazterreragiño be, autorle (testigu) izango zakidaze.»

Au esanda, arein begietan gorantz igoten asi zan, eta odel batek begietatik kendu eutsen. Eta Bera zeruruntz joan artean, areik begira-begira egozala, ara!, gizon bi (2) soñeko zuriz jantzita aurkeztu yakeezan; eta esan eutseen: «Galilear gizonok!, zetan diarduzue zerura begira? Zuekandik aldendurik zerura igo dan Jesus ori, zerura joaten ikusi dozuenez etorriko da.»

Aleluia, aleluia.—Jaungoikoa poz-deadar artean igo zan, eta Jauna turuta-soñuz, aleluia.—Jauna Sinai'n dago, toki santuan; gora igorik, buztarpekoak Beragaz eroan ebazan, aleluia.

Barri Ona (Mark., 16, 14-20).—Aldi aretan, amaika ikasleak maian egozala, Jesus agertu yaken; eta arein siniste otza ta biotz-gogorkeriagaitik, asarre egin eutsen, Bera biztuta ikusi ebeneai sinistu ez eutseelako. Eta auxe esan eutsen: «Zoaze lurbira osoan zear, eta gizaki guztiai Barri Ona iragarri egiezue. Sinisturik bateatu daitena, zeruratu egingo da; baiña sinistu ez dagiana, galdu egingo da. Sinistu dagienai, barriz, mirari oneik jarraituko dautsee: Nire izenean txerrenak (deabruak) jaurtiko dabez, izkuntza barriak erabili, sugeak eskuan artzeko lain izan; eta ilgarriren bat edan ba'dagie be, ez dautse kalterik egingo; geisoai eskuak ezarriko dautseez, eta osatu egingo dira.»

(1) Agintza au: Espiritu Santua artuko ebela

(2) Aingeru bi gizon-jantziz.

Eta Jesus Jauna, arei arela berba egin ondoren, zerura igo zan, eta Jaungoikoaren eskumaldean jesarrita dago. Areik, barriz, joanda, alde guztietan Barri Ona zabaltzen eben, Jauna laguntzaille ebela, ta arein berbak mirariz indartzen ebazala.—*Kredo.*

Eskintza.—Jaungoikoa poz-deadar artean igo zan, eta Jauna turuta-soñuz, aleluia.

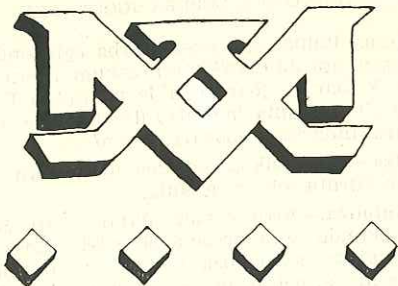
Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zure Semearen zerura Igokunde goragarriagaitik eskintzen dautsuguzan oparigaik; eta eguzu biotz onez, oraingo arrisku-etatik atarata, betiko bizitzara eldu gaitzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olan-txe.

Kanon-aurrea ta Communicantes, Igokunde-egunekoak, 453 orri.

Jaunartzerakoa.—Abestu eresiak Juanari, zeru goietara, Sortzaldera doanari, aleluia.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun eta errukior orreki, begiz ikusi dogun opari one'an artutako Eukaristiak, begiz ikusi ezin daiteken eragiña egin dagiala gudan. Amaibagako.

IGOKUNDE-OSTEKO IGANDEA

2^{gn}. maila. — Zuriz

Domeka onetan iru gauza dakarkiguz gogora gure Eliza Ama deunak: Zerura igo zan Jauna, Espiritu Santuaren etorrera, ta goitiko Pozkille ori geure arimetan artzeko gertatu bearra.—Gaurko mezatan, eskari guztiak asmo bat darabille: Espiritu Santuaren etorrerarako, Pentekoste egunerako gertau. — Aita betikorrak egin genduzan, Kristo'k erosi; santutu, barriz, Espiritu Santuak, Aita ta Semeagandiko maitasunak egiten gaitu. Gertatu daiguzan, ba, gure biotzak Espiritu Deun ori artzeko.

Biblia. — Apost. Egiñak: 18, 24'tik 19, 12'ra; 20, 7-38; 21, 27'tik 23, 35; 24, 10-27; 25, 6'tik 26 32; 27, 9'tik 28; 10, 28, 16-31.

M E Z A

Sarrera.—Entzun, Jauna, nire eskaria, Zeuri deiez nago-ta, aleluia. Auxe esan eutsun nire biotzak: Zeure arpegi-billa ibilli naz, zeure arpegi-billa ibilliko naz; ez gorde niri zure aurpegia, aleluia, aleluia.—Ps. Jauna dot argi ta osasun; noren bildur izan naiteke?—Aintza.

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra! Gure naia Zeurearen menpean egon daitela beti, ta biotz zintzoz zure menpeko izan gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgai (S. Pedro'ren 1^{goa}.: 4,7-11).—Guztiz maiteok; Egon zur, eta otoitzean ernai. Baiña, batez be, maite egizue alkar beti, maitasunak pekatu asko estaltzen dauz-ta. Alkarri dei egiozue etxera, mormor

egin bagarik. Bakotxak artu dauan grazia erabilli begi besteen onerako, Jaungoikoaren graziaren eragilleari dagokionez, askotariko grazia da-ta. Norbaitek berba egiten ba'dau, Jaungoikoaren agoari dagokionez egin begi; egikizunen baten ba'diarðu, Jaungoikoak emondako indarrez egin begi, edozetan Jaungoikoa goratua izan daiten, Jesukristo gure Jaunaren bidez.

Aleluia, aleluia.—Jauna erri guztien Errege da; Jaungoikoa bere jarleku santuan dago jesarrita, aleluia.—Ez zaituet umezurtz itziko; ba-noa ta ba-nator-kizue, ta biotza pozez beteko yatzue. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 15, 26-27; 16, 1-4).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleal auxe esan eutsen: Aitagandik bialduko dautsuedan Pozkillea, Aitagandik dan Egi-arnasa etorri daitenean, Berak egingo dau nitzaz autor; baita zeuok be autortuko dozue, asieratik neuzaz zabize-ta. Gauza oneik, gaizpiderik artu ez dagizuen esan dautsuedaz. Sinagoetatik jaurti egingo zaitue; ta aldia be ba-dator, il zaiezan edonok, orretan Jaungoikoa gurtzen diarduala uste izango dauana. Ta ori, ez nire Aita ez ni ezagutzen ez gabezalako egingo dabe. Baiña gauza oneik, aldia etorri dakienean, Neuk iragarri neutsuezala gogoratu dagizuen dirautsuedaz.—Kredo.

Eskintza.—Jaungoikoa poz-deadar artean igo zan, eta Jauna turuta-soiñuz, aleluia.

Opari-otoitza.—Opari orbanbage onek garbitu gaitzala, Jauna, ta emon dagitsela gure arimai zeruko graziaren indarra. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Igokunde-egunekoa*, 453 orri.

Jaunartzerakoa.—Aita, onekaz nintzan artean, Neuk zaintzen nebazan Zuk emon zeustazanok, aleluia; orain, barriz, Zeugana noa; ez dautsut gizartetik atarateko eskatzen, gatxetik zaindu dagizuzala baiño, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Zure sari santuz bete gar(e)an ezke-ro, Jauna, egizu, beti Zeuri eskerrak emoten irauñ dai-gula. Amaibagako.

PENTEKOSTE-AURREGUNA

1^ogo. maila. — Gorria

Sarrera.—Zuek donetsi ba'nagizue, lur guztietatik batuko zaituet; eta ur gardena isuriko dautsuet, eta zuen loi guztietatik garbituta geldituko zaree; ta biotz barri bat emongo dautsuet, aleluia, aleluia.—Ps. Aldi oro goratuko dot Jauna; nire agoan beti Aren gorapena.—Aintza.

Otoitza.—Zure argitasunaren diztiraz argitu gagi-zuzala eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri; eta Espiritu Santuak bere argi diztiratsuzaz indartu dagizala zure graziaz bizi barria artu dabenen biotzak. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 19, 1-8).—Egun aretan, Apolo Korinto'n egoala, Paulo, goi-aldeko bazterrak aztertu ondoren, Efeso'ra eldu zan; eta ikasle batzuk an aurkiturik, esan utesen: «Sinismena artu zenduenean, Espiritu Santua artu zenduen?» Eta areik erantzun utesoen: «Espiritu Santua danik be ez dogu entzun.» Eta Paulo'k esan utesen: «Zein bateo artu dozue, ba?» Ta areik erantzun utesoen: «Jon'en bateoa.» Orduan, Pedro'k esan utesen: «Jon'ek damu-bateoaz bateatu eban, etorteko zan Jesus'egan sinistu egiela erriari esanaz.»

Au entzunda, Jesus Jaunaren izenean bateoa artu eban. Eta Paulo'k eskuak gainean ezarten eutsezala, Espiritu Santua arein gainera jatsi zan eta izkera arrotzez berba egiten eta iragarten asi ziran. Amabiren bat gizonetzko ziran guztiz. Gero Paulo'k, sinagogan sarturik, bildur бага berba egiten eban iru illebetez, Jaungoikoaren erreñuari buruz eztabaidan eta arei argia emoten.

Aleluia, aleluia.—Goratu egizue Jauna, ona da-ta; Aren errukia betiko da-ta.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; jo egiozue txaloak, erri guztiok!—Gure artean errukia baiño ez dau erakutsi, ta Jaunaren zintzotasunak beti irauten dau.

Barri Ona (Jon, 14, 15-21).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan utesen: Maite ba'nozue, bete egizue nire aginduak. Eta Neuk eskatuko dautsat Aitari ta beste Pozkille bat bialduko dautsue beti zeuekaz egon daiten: Egi-Arnasa da, lurkoioak artu ez daikeena, ez dabe ikusten ez ezagutzen-eta. Baiña zuek, bai, ezagutuko dozue, zeuenean eta zeuekan egongo da-ta. Ez zaituet umezurtz itziko; etorriko nakizue. Laster ez nau munduak ikusiko; zuek, barriz, ikusiko nozue, Ni bizi naz-ta; zuek be bizi iango zaree. Egun aretan ezagutuko dozue Ni Aitagan nagoala, ta zuek Nigan eta Ni zuekan. Nire aginduak artu ta gordeten dauzana, arekek maite nau; maite nauana, barriz, neure Aitak be maite izango dau; ta Neuk be maite izango dot, eta agertu egingo nakio.

Eskintza.—Bialdu egizu zeure Arnasa, ta bizi barria artuko dabe, ta lur-azala barriztu egingo dozu, Aintza Jaunari betiko, aleluia.

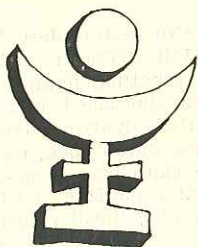
Opari-otoitza.—Santutu egizuz, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok, eta garbitu egizuz gure biotzak Espiritu Santuaren argiaz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzerakoa.—Jaietako azken-egunean Jesus'ek auxe iñoan: «Nire sinistea dagianaren barrutik, ur bizia ibaika jariongo yako». Bera sinisten ebenak artu bear eben Espiritu Santuagaitik esan eban ori. Aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Espiritu Santuaren isurpenak*, Jauna, garbitu dagizala gure biotzok, eta bere barruko iruntzaz indartu dagizala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

* Isurpen = infusión.

PENTEKOSTE-EGUNA

1^ogo. mailla. Zortziurren berarizkoaz. — Gorritz

Kristo'k bete dau bere agindua, Espiritu Santua guri bialduaz.—Apostoluak jantokian otoitzean ziarduen, Andra Maria lagun ebela. Onetan, trumoi antzeko burrundarea zabaldu zan etxe guztian: Apostoluak Espiritu Santuz bete ziran. Gauza bi dakaz, batez be, goitar Arnas orrek; argia ta indarra. Argia ta indarra arimentzat; argia ta indarra gaurko egunez jaio zan Elizarentzat.

Eskatu daigun Espiritu Santuari Elizak eta gure arimak bear dabezan argi ta indarrak.

Biblia.—Apost. Egiñak: 2^otik 5^oera; 6, 1-15; 7,54^otik 8, 40^ora.

M E Z A

Sarrera.—Jaunaren Arnasak (Espirituak) lurbira osoa bete eban, aleluia; ta dana artzen dauan ezker, esaten dan guztiak daki, aleluia, alelula, aleluia.—Ps. Jagi bedi Jaungoikoa, ta banandu beitez Aren arerioak; iges egin begie gorroto dautsoenak.—Aintza.

Otoitza.—Gaurko egunez zintzoen biotzak Espiritu Santuaz argitu zenduzan Jaungoikoa: eiguzu, Espiritu berorren bidez, zuzenbidea maite izan daigula, ta Berorren atseginez beti postu gitezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz bate-ra Jaungoiko...

Irakurgai (Apostoluen Egiñak, 2, 1-11).—Pentekoste-egunean guztiak alkarregaz bat eginda egozan. Eta bat-batean, aize zakarrena lako burrundarea sortu zan

zerutik, eta areik egozan etxe osoa bete eban. Eta su-antzeko miñiak ikusi ebezan, eta bakoitzaren gainean banandu ta ezarri ziran. Eta guztiak Espiritu Santuz bete ziran, eta beste izkeraz berba egiten asi ziran, Espiritu Santuak itz-eragiten eutsenez.

Ba-ziran orduan Jerusalem'go judarrakaz eguzkipeko bazter guztietatik eldutako gizon jaungoikozale asko. Burrundara ori sortu zanean, gizataldea antxe batu zan, eta bakoitza norberaren izkeraz egiten entzunik, arrituta egozan. Eta guztiak ikaratuta egozan, eta arrituta iñoen: «Ez al dira galilearrak berba egiten daben guztiok? Zelan entzuten doguz, ba, geure jatorrizko izkuntza berezian (berarizkoan)? Partiarak, Mediarrak, Elameltarrak, eta Mesopotamia'n, Judean, Kapadozia'n, Ponto'n, Asia'n, Frijia'n, Panfilia'n, Ejipto'n eta Zirene-aldeko Libia'n bizi diran guztiak, Erromatar arrotzak, judar eta judartzaletuak, Kretarrak eta Arabiarrak, Jaungoikoa goratzen geure izkuntzetan diarduela entzun doguz.»

Aleluia, aleluia.—Bialdu egizu zeure Gogoa ta bizi barria artuko dabe; ta lur-azala barriztu egingo dau. Aleluia. (*Emen belauniko.*)—Zatoz, Espiritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak, eta iziotu egizu zure maitasun-sua.

Jarraikia (Esteban Langton, † 1228).—1. Zatoz, Espiritu Santu, ta bialdu egizu zerutik zure argi-izpia.

2. Zatoz, gaisoen aita; zatoz, doai-emoille, biotzen argi.

3. Poz-emoille bikaiña, etxelagun atsegin, bizkortzaille gozo.

4. Lanetan atsedean, nekean bake, malkoetan pozgarri.

5. Bete egizu, argi guztiz doatsu orrek!, zure zintzoen biotz barren-barrena.

6. Zure laguntza bagarik ez dau gizonak ezer, ez dau ezer on danik.

7. Garbitu egizuz zikin dagoana, busti legor dagoana, osatu zauri guztiak.

8. Bigundu egizu gogor dagoana, berotu otz dagoana, zuzendu oker dagoana.

9. Emon egieuz zugan ustea daben zintzoai zure zazpi doai santuak.

10. Emon egiezu onoinen-saria, emon azken-osasuna, emon betiko zoriona. Olantxe. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 14, 23-31).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Norbaitek maite ba'nau, neure esana beteko dau, ta nire Aitak maite izango dau; ta etorriko gakioz, eta aregan egotez egongo gara. Maite ez nauanak, barriz, ez dauz nire berbak gorde-ten, Entzun daustazuezen berbok, ez dira nireak, bialdu nauan Aitarenak baiño. Itzok, zeuekaz nagoala esan dautsuedaz. Baiña nire izenean Aitak bialduko dauan Espiritu Santu Poz-emoilleak irakatsiko dautsue guztia, ta Nik zuei esandako guztia gogorazoko dautsue. Bakea izten dautsuet, neure bakea damotsuet (emoten dautsuet), ez munduarena. Ez bekizue larritu biotza, ezta kikildu be.

Esaten entzun nenduzuen: "Ba-noa, ta ba-natorkizue". Maite ba'nenduzue, poztuko zintzakeze ziur ni Aitagana joatez: Aita ni baiño aundiago da-ta. Eta orain, jazo aurretik esan dautsuet, jazo daitenean sinistu dagizuen. Onekero ez dautsuet askorik esango, mundu onetako nagusia ba-dator-eta; baiña Nigan ikustekorik ez dau. Orraitiño, Aita maite dodala ta Aitak agindu eustanez egiten dodala jakin bear dau munduak.—*Kredo*.

Eskintza.—Indartu egizu, Jaungoiko, Jerusalem'en dagoan zure etxe santutik egin dauskuzuna; erregeak euren opariak eskiniño dautsuez, aleluia.

Opari-otoitza.—Santutu egizuz, Jauna, eskifiñ dautsuguzan oparigaiok, eta garbitu egizuz gure biotzak Espiritu Santuaren argiaz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzerakoa.—Bat-batean, aize zakarrena lako burrundarea etorri zann zerutik, jesarrita egozan etxera, aleluia; eta guztiak Espiritu Santuz bete ziran, eta Jaungoikoak egindako arrigarriak esaten asi ziran, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Espiritu Santuaren isurpenak, Jauna, garbitu dagizala gure biotzok, eta bere barruko

iruntzaz indartu dagizala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

PENTEKOSTE-ASTELENA

1'go. maila. — Gorriz

Sarrera.—Gari-mamiñez janaritu ebazan, aleluia; ta etxeko eztiz asetu, aleluia, aleluia.—Ps. Goratu egizue gure zaintzaille dan Jaungoikoa; abestu egiozue Jakob'en Jaungoikoari.—*Aintza*.

Otoitza.—Zure Apostoluai Espiritu Santua emon zeutsen Jaungoikoa: egizu, lortu dagiala zure erriak eskatzen dauana; eta sinismena emon zeutsenai, emon egiezu bakea be. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Irakurgai (Apostoluen Egiñak, 10, 34, 42-48).—Egun areitan, Pedro'k bere agoa zabaldu ta esan eban: «Anaiok, A (Jesuskristo) illen eta bizien epaille Jaungoikoak jarria dala erriai iragarteko ta autortzeko agindu dauku Jaunak. Aren sinistedun guztiak, pekatuen parkamena Aren izenean artzen dabe, igarle guztien autorrez.»

Eta Pedro'k itzok esaten ziarduala, entzule guztien gaiñera Espiritu Santua jatsi zan. Atzerritarren gaiñera be Espiritu Santuaren grazia isuriten ikustean, Pedro'gaz etorri ziran erdaindutako (1) guztiak arrituta egozan: areik be arrotzen izkuntzetan berba egiten eta Jaungoikoa goratzen entzuten ebezan-eta. Orduan, Pedro'k auxe esan eban: «Oneik be, geuk legez Espiritu Santua artu daben ezkerro, nok galerazo daikeoe batearako ura?» Ta Jesuskristo'ren izenean arei batea emon egieela agindu eban.

Aleluia, aleluia.—Apostoluak izkera askotan goratzen eban Jaungoikoa. Aleluia. (*Emen belauniko*).—Zatoz, Espiritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak eta iziotu egiezu zure maitasun-sua.

Jarraikia: Zatoz, Espiritu Santu, 313 orri.

Barri Ona (Jon, 3, 1621).—Aldi aretan, Jesus'ek Nikidemo'ri auxe esan eutsan: Jaungoikoak gizadia, bere

(1) Erdaindutakoak: Jesuskristo'ren sinismena artu eban dudarrak dira emen.

Seme bakarra emoteraino maite izan dau; Aren sinistea dagian inortxo be galdu ez daiten, betiko bizitza izan dagian baiño. Jaungoikoak bere Semea lurrera ez dau lurtarrak epaitzeko bialdu: Aren bitartez gizadia salbau daiten baiño. Aregan sinisten dauana, ez da galtzen; sinisten ez dauana, barriz, galdua da, Jaungoikoaren Seme bakarraren izenagan sinisterik ez dau izan-eta. Auzigaia, auxe da: lurrera argia etorri dala, ta gizakiak Argia baiño illuna maiteago izan dabela, arein egintzak okerrak ziran-eta. Gaiztakeria egiten daben guztiak, argiari gorroto dautsoe-ta; ez datoz, barriz, argitara, arein egiñak gaiztetsiak izan ez daitezcan. Egiaren bidetik dabillena, barriz, argitara dator, arein egiñak agertu daitezcan, Jaungoikoagan egiñak dira-ta.—*Kredo*.

Eskintza.—Trumoaia jo dau Jaunak zerutik, eta Goi-ko Jaunak bere abotsa entzun-erazo dau; eta iturburuak agertu dira, aleluia.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz biotz onez, Jauna, oparigaiok; eta gogozko opari-eskiñi au ontzat artuta, egin gagizuz geu be zure betiko opari. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzerakoa.—Espiritu Santuak irakatsiko dautsue, aleluia, Nik esandako guztia, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Egon zaitez, Jauna, zeure erriagaz, eta zerutiko ezkutapenez (misterioz) asetu dozu-zanak, gorde egizuz arerioen asarretik. Amaibagako.

PENTEKOSTE-ASTARTEA

1^ogo. maila. — Gorritz

Sarrera.—Artu egizue zeruko poza, aleluia, Jaungoikoari eskerrak emonez, aleluia: zeruko erreinura Berak dei egin dautsue-ta, aleluia, aleluia, aleluia.—Ps. Entzun, ene erri!, nire legea; biurtu belarriak nire agoko itzetara.—Aintza.

Otoitza.—Bego gugan, Jauna, Espiritu Santuaren indarra: gure biotzak leunkiro garbitu dagizan eta ezbear guztitik gorde gagizan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 8, 14-17).—Egun areitan, Jerusalem'en egozan Apostoluak, Jaungoikoaren itza Samaria'k artu ebalu entzun ebenean, Pedro ta Jon bialdu eutseezan. Eta oneik ara eldu ziranean, arein (Samariarren) alde otoi egin eben, Espiritu Santua artu egien, oraindiño areitariko ifiogana be ez zan etorri-ta: Jesus Jaunaren izenean bateoa baiño ez eben artu. Orduan, eskuak gainean ezarri eutseezan, eta Espiritu Santua artu eben.

Aleluia, aleluia.—Espiritu Santuak irakatsiko dautsue Nik esandako guztia. Aleluia. (*Emen belauniko*).—Zatoz, Espiritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak, eta iziotu egiezu zure maitasun-sua.

Jarraikia: Zatoz, Espiritu Santu, 313 orri.

Barri Ona (Jon, 10, 1-10).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotarrari auxe esan eutsen: «Bene-benetan dirautsuet: arditegira atetik sartu bearrean beste nunbaitetik sartzen dana lapurra ta arrapatzailea da. Atetik sartzen dana, barriz, artzaifia da. Oni atezaiñak atea edegi egiten dautso, ta aren deia ardiak ezagutzen dabe, ta berak baktxaren izenez bere ardiak deitu ta ataraten dauz. Eta bere ardi guztiak ataraten dauzanean, arein aurrean joaten da, ta ardiak jarraitu egiten dautsoe, aren abotsa ezagutzen dabe-ta. Arrotzari, barriz, ez dautsoe jarraitzen: iges egiten dautsoe, arrotzen deia ez dabe ezagutzen-eta.»

Jesus'ek ipuin ori esan eutsen; baiña areik ez eben ulertu esan nai eutsena. Beraz, barriro Jesus'ek auxe esan eutsen: «Bene-benetan dirautsuet: Neu naz ardi-ate. Nire aurretik etorri diran guztiak, lapurrak eta arrapatzaileak dira, ta ardiak ez eutsen aditu. Neu naz atea; Nigandik sartu daitena, salbau egingo da; ta sartu-urtenak egingo dauz, ta larrak aukeran aurkituko dauz. Lapurra ez da etorten, ostu, il eta ondatzeko baiño; Ni, barriz, ardiak bizia izan dagien eta ugari izan dagien etorri naz.»—*Kredo*.

Eskintza.—Jaunak zeruko ateak edegi ebazan, eta mana isuri eutsen jateko. Zeruko ogia emon eutsen; gizonak Aingeru-ogia jan eban, aleluia.

Opari-otoitza.—Eskiñi dautsugun opari onek garbitu gagizala, Jauna, ta berau artzeko gai egin gagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea. Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzera.—Aitagandik dan Espirituak, aleluia, Berak goratuko nau, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Zerutiko sakramentu onein bitartez, Jauna, Espiritu Santuak garbitu dagizala gure arimak: pekatu guztien parkatzailea Bera da-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

PENTEKOSTE'KO LAU AROETAKO EGUAZTENA

1^ogo. maila. — Gorri

Sarrera.—Zure erriagaz urtetean, ari bide egíñez ta aregaz bizi izanez, lurra dardar egin eban eta zerua urtu egin zan, aleluia, aleluia.—*Ps.* Jagi bedi Jaungoikoa, ta banandu bediz Aren aerioak; iges egin begie Aren arpegitik Ari gorroto dautsoenak.—Aintza.

Kyrie ostean, Epistola-ondora bihurturik, abadeak auxe diño:

Otoitza.—Argitu begi, Jauna, gure barrena Zugandik datorren Espiritu Pozkilleak, eta zure Semeak agindu euskunez, egi guztia irakatsi daiskula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 2, 14-21).—Egun areitan, Pedro'k, amaika apostoluakaz zutundurik, auxe esan eutsen deadarka: Judar gizonok eta Jerusalem'en bizi zaren guztiok! Auxe jakin egizue ta entzun egizuez nire berbak. Oneik ez dagoz mozkortuta, zuek uste dozuenez, eguneko irugarren ordua da-ta (1). Baina onetan, Joel Igarleak iragarritako au jazoten da: Azken-egunetan —diño Jaungoikoak— gizaki guztiak neure Arnasa (Espiritua) isuriko dautset, eta zuen seme-alabak igarri egingo dabe; zuen mutillak ikuskizunak, eta zuen agurak amesak izango dabez. Egun areitan, nire morroi ta mirabeai neure Arnasa isuriko dautset, eta igarri egingo dabe. Goian, zeruan, mirariak eta beean, lurrean, arrigarriak egingo dodaz: odo-

(1) Goizeko bederatziak. Judarrak goizean ez eben edaten.

la, sua ta ke-moltzoak. Eguzkia illundu egingo da, ta illargia odoldu, Jaunaren egun aundi ta ospetsua etorri baiño len. Eta Jaunaren izena autortu dagiana, onik urtengo da.

Aleluia.—Jaunaren itzak egin dau zerua, ta Aren Gogoak izartegia.

Emen «Gloria in excelsis» esaten da; gero, «Dominus vobiscum».

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun eta errukior orrek!, Espiritu Santua gugana jatsirik, egin gaizala bere eliza, gugan aintzatsu bizi izanez. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 5, 12-16).—Egun areitan, Apostoluen eskuz errian mirari ta arrigarri asko egiten ziran. Fededunak Salomon-aterpean batzen ziran, guztiak gogo batez. Bestetarikoetatik ifioñ be ez eban adorerik arekana batzeko; baiña erriak goratu egiten ebazan. Eta Jaungoikoagana sinistedun barriak gero ta gelago etozan gizon eta emakume, Geisoak be, kaleetara atarata, zerraldoi (ogetxo) ta ogeetan ipin-ten ebazan: Pedro etorri zeitenean, onen gerizak gutxienez areitakoren bat ikutu ta osatu egian. Baita albo-urietatik be lagunak eurrez etozan Jerusalem'era, geiso ta txerrendunak ekarriez; ta areik be guztiak osatu egiten ziran.

Aleluia, aleluia. (*Belaunik emen*).—Zatoz, Espiritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak, eta iziotu egiezu zure maitasun-sua.

Jarralkia: Zatoz, Espiritu Santu, 313 orri.

Barri Ona (Jon, 6, 44-52).—Aldi aretan, Jesus'ek judartaldeai auxe esan eutsen: Ezin etorri daiteke ifior Nigana, baldi nauan Aitak ekarri ez ba'dagi; ta alakoa Neuk biztuko dot azken-egunean. Igarleetan idatzita dago: «Jaungoikoaren ikasle izango dira guztiak.» Aitari entzunda, Aren irakaspnaren onartzen dauzana, Neugana dator. Aita ez dau ifioñ ikusi, ez: Jaungoikoagandik: sortuak baiño: Onexek ikusi dau Aita. Bene-benetan dirautsuet: Neugan sinisten dauanak, betiko bizitza dau. Bizitza-ogia Neu naz. Zuen gurasoak basamortuan mana janda be, il egin ziran: auxe da zerutik jatsitako ogi bizia: ogi onetatik jan dagianak,

betiko bizi izango da; eta munduaren bizirako emongo dodan ogia, Neure aragia da.—*Kredo*.

Eskintza.—Gogoz ausnartuko dodaz zure aginduak, benetan maite dodaz-ta; nire eskuok be zeure aginduk beteteko jasoko dodaz, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, opari au; ta misterio onein bidez ospatzen doguna, geure egifetan be agertu daigula. Amaibagako.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, ¹⁵⁴ orri.

Jaunartzerakoa.—Bakea izten dautsuet, aleluia; neure bakea damotsuet, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Sakramentu santu au artu dogun ezker, Jauna, egizu biotz onez: orain bizitza onetan ospatzen dogun au, gero betiko pozetan ospatzea jaldetsi daigula. Amaibagako.

PENTEKOSTE-EGUENA

1^ogo. mailla. — Gorritz

Meza: Pentekoste-egunekoa, 312 orri., *Irakurgai*a ta *Barri Ona* izan ezik.

Irakurgaia (Apostoluen Egifiak, 8, 5-8).—Egun areitan, Felipe'k, Samaria'ko errira jatsirik, angoai Kristo iragarri eutsen. Eta guztiak gogo batez entzuten eben Felipe'k zirautsena, egiten ebazan mirariak ikusirik. Eta txerrendun askogandik txerren zikiñak deadarrez urten, eta elbarri ta erren asko osatzen ziran. Orregaitik, uri aretan poz aundia zan.

Barri Ona (Luk., 9, 1-6).—Aldi aretan, Jesus'ek bere amabi ikasleai dei egini, txerren guztiak azpiratzeko indarra emon eutsen, baita geisoak osatzekoa be. Eta Jaungoikoaren erreñua iragartera ta geisoak osatzera bialdu ebazan. Eta auxe esan eutsen: «Ez egizue biderako ezer artu, ez makillarik, ez zorririk, ez ogirik, ez dirurik, ezta baktxarentzakako jantzi bi be. Eta sartu zaitezen etxean, egon antxe, ta ez urten andik. Eta norbaitek artu ez ba'zagiez, uri aretatik urtetezan, zuen oiñetako autsa be astinduo egizue, arein kontrako agerbidetzat.» Eta arek, urtenda, erriz-erri ebizan, edonun Barri Ona zabaltzen eta geisoak osatzen.—*Kredo*.

PENTEKOSTE'KO LAU AROETAKO BARIKUA

1^ogo. mailla. — Gorritz

Sarrera.—Bete dakidala agoa zeure gorapenez, aleluia, abestu dagidan, aleluia; Zuri kantatzean, ezpanak poztu egingo yataz, aleluia, aleluia.—*Ps*. Zeugan dot ustea, Jauna: ez nadilla lotsatu betiko; zaindu ta gorde nagizu, zuzena zara-ta.—*Aintza*.

Otoitza.—Egizu, Jaungoiko errukior orrek!, zure Eliza, Espiritu Santuaren bidez batuta dagoan ezker, inungo arerio-ekiñaldik ez dagiala bildurtu. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Irakurgai (Joel, 2, 23-24 ta 26-27).—Auxe diño Jaunak: Poztu ta alaitu zaitzeze, Sion'darro, zuen Jaungoiko Jaunagan: irakasle zuzena emon dautsue, ta len lez, goizeko ta beranduko euria jatsi-erazoko dautsue-ta. Zuen larrainak* gariz beteko dira, ta dolarak* ardaoz eta orioz gainez egingo dabe. Asetu arte jango dozue, ta zeuen Jaungoiko Jaunaren izena goratuko dozue, arrigarriak egingo dauz-ta. Nire erria ez da inoiz be lotsatuko. Ni Israel'en erdian nagoala ezagutuko dozue, ta Neu nazala zeuen Jaungoiko Jauna, ta besterik ez dala. Nire erria ez da bein be lotsatuko. Jaun algutzidunak diño au.

Aleluia, aleluia.—Bai on eta gozo yakula, Jauna, zure Arnasa! Aleluia. (*Emen belauniko*).—Zatoz, Espiritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak, eta iziotu egiezu zure maitasun-sua.

Jarraikia: Zatoz, Espiritu Santu, 313 orri.

Barri Ona (Luk., 5, 17-26).—Aldi aretan, Jesus'ek, jesarrita, irakasten ziarduan. Ba-ziran an jesarrita pariseotar eta lege-gizonak be, Galilea'ko, Judea'ko ta Jerusalem'go erritxoetatik etorritakoak. Eta Jaunak geisoak osatzeko indarra agertzen eban. Onetan, gizon batzuek elbarri* bat ekarri eutsoen, zerraldioan (ogetxoan) ekarrela; ta barrura sartu ta Jesus'en aurrean ipini nai eben. Baiña gizataldea zala-ta sarbiderik ezin ikusirik, sabai-gaiñera igo ta tellartetik ogetxoan jatsi

* Larrain = era. * Dolara = lagar.

* Elbarri = paralitico.

eben erdira, Jesus'en aurrera. Jesus'ek, gizon arein sinismena ikusirik, elbarriari esan eutsan: «Gizon, pekatuak parkatzen dautsudaz.»

Orduan, idazlari ta pariseotarrak eurokautan asmatzen asi ziran, esanez: «Nor da biraoa diñoan au? Pekatuak nok parkatu daikez, Jaungoikoak bakarrik baiño?» Baiña Jesus'ek, arein asmakeriak ezaguturik, esan eutsen: «Zer darabizue zuen biotzetan? Zer da errazago, "pekatuak parkatzen dautsudaz" elbarriari esatea?, ala "jagi, ta zoaz" esatea? Beraz, pekatuak parkatzeko eskubidea Gizasemeak ba-dauala jakin dagizuen, —elbarriari dirautso—: Zeuri dirautsut: jagi zaitetz, artu ogetxoa ta zoaz etxera.» Eta bertantxe gizona, arein aurrean jagirik, zetzan ogetxoa artu ta bere etxera joan zan, Jaungoikoa goratuez. Guztiak arrituta gelditu ziran, eta Jaungoikoa goratzen eben. Eta bildurrez beterik iñoen: «Ikaragarriak ikusi doguz gaur!».—*Kredo.*

Eskintza.—Goratu egizu Jauna, ene biotz; nire bizi guztian goratuko dot Jauna; bizi naiten artean, eresiak abestuko dautsudaz nire Jaungoikoari, aleluia.

Opari-otoitza.—Zure aurrean daukaguzan oparigai oneik, Jauna, kiskaldu begiz zure Seme Jesukristo'ren ikasleen biotzak erre ebazan Espiritu Santuaren suak. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoikoa ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pentekoste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzerakoa.—Ez zaituet umezurtz itziko; barriro etorriko nakizue, aleluia, ta biotza poztu egingo yatzue, aleluia.

Azken-otoitza.—Zure ezkutapen (misterio) santuen doaiak artu doguzan ezker, Jauna, zure gomutaz egiteko agindu zeuskun opari au, geure argultasunaren bizkorgarri izan dadilla eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

PENTEKOSTE'KO LAU AROETAKO LARUNBATA

I'go, maila. — Gorriz

Meza laburra

Sarrera.—Espiritu Santuak emon dauskun Jaungoikoaganako maitasuna, aleluia, geure biotzetan isurita dago, aleluia, aleluia.—*Ps.* Goratu egizu Jauna, ene biotz; eta nire barren osoak Aren izen santua goratu dagiala.—*Aintza.*

Kyrie ondoren, abadeak, Epistola-albora joanda, auxe diño:

Otoitza.—Isuri egizu biotz onez, Jauna, gure arime-tan Espiritu Santua: Bere jakintzaz egin genduzan eta bere arduraz zuzentzen gaitu-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

Irakurgaia (Joel, 2, 28-32).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Neure Arnasa isuriko dot gizaki guztiakana, ta zuen seme-alabak igarri egingo dabez; zuen agurak amesetak izango dabez, eta zuen gazteak ikuskizunak ikusiko dabez. Baita nire morroi ta mirabeakana be neure Arnasa isuriko dot. Zeru-lurretan miragarriak egingo dodaz; odola, sua ta ke-moltzoak. Eguzkia illun biurtuko da, ta illargia odol, Jaunaren egun aundi-ikaragarria etorri baiño len. Eta Jaunaren izenari dei egin dagiona, onik urtengo da.

Aleluia.—Bizia, gogoak (espirituak) emoten dau; aragia, barriz, ez da ezetarako.

Orain "Gloria in excelsis", eta "Dóminus vobiscum". Gero,

Otoitza.—Arren, Jauna!, Jesukristo gure Jaunak lur-rera ekarritako suaz sutu gagizala Espiritu Santuak, lurra- su artu egian ain gogo biziz nai izan eban-eta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai, 5, 1-5).—Anaiok; Sinismenez zintzotuta, Jaungoikoaren bakea dogu Jesukristo gure Jaunaren bidez. Beragaitik, grazi onetara sartzeko atea be zabaldu egin yaku, ta Jaungoiko semeen aintzaren ustez poztuta gabiltz. Eta au baka-

rrik ez, naigabeetan be pozik gagoz: naigabeak eroa-pena, eroapenak kemena*, ta kemenak uste ona daka-rrera jakiniik. Eta itxaropen onek ez dau iruzurrik* egi-ten: Espiritu Santuak emon dauskun Jaungoikoaga-nako maitasuna gure biotzetan isurita dago-ta.

Aleluia. aleluia (*Emen belauniko*).—Zatoz, Espi-ritu Santu ori; bete egizuz zure zintzoen biotzak. eta iziotu egiezu zure maitasun-sua.

Jarraikia: Zatoz, Espiritu Santu, 313 orri. *Azke-nean Aleluia bagarik.*

Barri Ona: Jesus, Sinagogatik urtenda, 149 orri. —*Kredo.*

Eskintza.—Ene Jaun, Jaungoiko ta Osasun!, gau ta egun deika nagokizu; eldu bedi zure aurrera nire otoi-tza. Aleluia.

Opari-otoitza.—Gure barauak gogoko izan dakizu-zan, eiguzu, arren, Jauna: Opari onen bidez, biotz garbia eskini dagitzugula. Amaibagako.

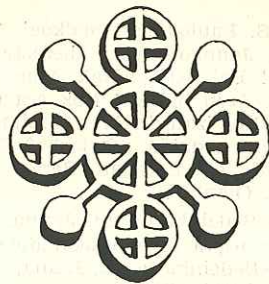
Kanon-aurrea, Communicantes eta Hanc igitur, Pente-koste-egunekoak, 454 orri.

Jaunartzerakoa.—Aizeak edonun egiten dau putz, eta aren otsa entzun egiten dozu, bai, aleluia, aleluia; baiña ez dakizu nondik nora doan, aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Berotu daiguela biotza, Jauna, zure ezkutapen (misterio) santuok, eta eurok artuaz eta eu-ron frutuz poztu gaitetzala. Amaibagako.

Meza-ostean amaitzen da Pazko-aldia.

* Kemen = prueba, tesón. * Iruzur = engaño.

PENTEKOSTE-OSTEKO LENENGO IGANDEA

IRUTASUN DEUNAREN EGUNA

1^ogo. mailla. — Zuriz

Gure sinismenaren egi guztien oñiarri dogu gaur gure Eliza Amak ospatzen dauan Irutasun guztiz deunaren miste-rio aundi au. Jaungoiko bakarra baiño ez da; alan be, Jaun-goikoa izatez bat izanik, nortasunez iru notin edo persona dira: Aita, Semea, ta Espiritu Santua Jaungoiko bakarrean. Au zelan izan daiteke? Misterio aundia dogu ta guk ezin as-mau, emen lurrean beintzat. Izen onetan artzen doguz Sa-kramentuak, "Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santua-ren izenean". Gure otoitz eta eskaririk geienak be orrela amaitzen dira.—Erabili daigun beti begirune aundiz izen ain ezkututsua.

Biblia.—Mat.: 3, 13-17.—Luk.: 1, 35.—Jon: 13'tik 17'ra.—Ko-rinto'koai 1'goa.: 12, 1-6.—Korinto'koai 2'gna.: 13, 13.—Efe-so'koai: 4, 4-6; 5, 18-20.—Pedro'ren 1'goa.: 1, 1-2.

M E Z A

Sarrera.—Bedeinkatua izan bedi Irutasun deuna ta ezin-banandua; goratu daigun, gurtzaz errukior agertu da-ta.—Ps. Jauna, gure Jauna!, zure izena bai arriga-rri lur osoan!—Aintza.

Otoitza.—Zure menpekoai, egiazko fedez betiko Iru-tasunaren argitasuna ezagutzea ta Bakar orren indar aundia gurtzea emon dautsezun Jaungoiko alguztidun eta betikorra!: egizu, fede bizi onen bidez, ezbear guz-titik gorde gaitetzala beti. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai, 11, 33-36).—Sakonak benetan, Jaungoikoaren aberastasunak, jakituria ta jakintza! Bai aztergatzak Aren erabagiak eta barrendu-eziñak Aren bideak! Nok ezagutu dauz Jaunaren asmoak? Nor izan da Aren onulari*? Nok emon dautso lendik, ari ordaiña eskatzeko? Dana Beragandik da, Beragaitik eta Beragan. Berari edertasuna gizaldien gizaldiz. Olantxe.

Koru-kanta.—Bedeinkatua zu, Jauna, leza-bazterrak ikusten dozuzan ori, ta Kerubiñak baiño gorago jesarrita zagozan ori.—Bedeinkatua zu, Jauna, zeruko ortzian; goragarria zara beti-betiko.

Aleluia, aleluia.—Bedeinkatua zara Zu, Jauna, gure gurasoen Jaungoikoa; ta goragarri zara beti-betiko. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 28, 18-20).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Agintaritza oso-osoa emon yat Niri zeru-lurretan. Zoaze, ba, mundu osoan zear. Erri guztiai irakatsi egiezue, Aitarean, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean bateatuez, eta agintzen dautsuedan guztia beteten irakatsiz. Ta begira: Neu egongo naz zuekaz egun oro gizaldi guztiak amaitu arte.»—*Kredo*.

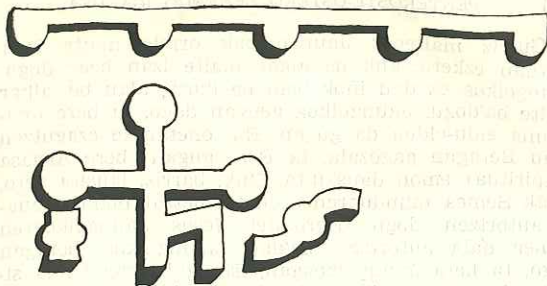
Eskintza.—Bedeinkatua izan bedi Aita Jaungoikoa, baita bere Seme bakarra be, baita Espiritu Santua be; gutzaz errukior agertu da-ta.

Opari-otoitza.—Zure izen santuari dei egifiaz, bedeinkatu egizu, gure Jaungoiko Jaun orrek, eskintzen dautsugun opari au, ta beronen bidez geu be betiko doal izan gaitezala zuretzat. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Bedeinkatu daigun zeruko Jaungoikoa, ta bizardun guztien aurrean autortu dagigun, gutzaz errukior agertu da-ta.

Azken-otoitza.—Sakramentu au arteak, gure Jaungoiko Jauna!, on egin daiskula gorputz-arimen osasunerako. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO LENENGO IGANDEA

Oarra.—Domeka au Irutasun deunaren egunean izaten dan ezkerro, domeka oni dagokion Meza aste barruan esaten da, Santuen Mezarik ez ba'da.

M E Z A

Sarrera.—Jauna, zeure errukian izan dot itxaropena; nire biotza zeure osasunagan postu da; Jauna goratuko dot, ondasunez bete nau-ta.—*Ps*. Noz arte egongo zara, Jauna, beti nitzaz azturik? Noiz arte estalduko dozu nigandik zure arpegia?—*Aintza*.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Zugan itxaroten dabenen indarra zarean Jaungoikoa!, entzun biotz onez gure eskariak; eta gizona Zeu bagarik zutik ezin egon daiteken ezkerro, emon eiguzu zure graziaren laguntza: zure aginduak gorderik, biotzez eta egifnez atsegin izan gakizuan. Amaibagako.

Irakurgaia (Jon'en 1'goa.: 4, 8-21).—Gutziz maiteok: Jaungoikoa maitasuna da. Onetan agiri da Jaungoikoak daukun maitasuna: Jaungoikoak bere Seme bakarra lurrera bialtzean, Onen bitartez bizi gaitezan. Ori da, ori, maitasuna. Izan be, Jaungoikoa guk maite ez genduala, Berak maite izan genduzan lenen, eta bere Semea bialdu euskun gure pekatuak ordaindu egi-zan.

* Onulari = consejero.

Guztiz maiteok: Jaungoikoak orrela maite izan gaituan ezkerro, guk be alkar maite izan bear dogu. Jaungoikoa ez dau ifioa bein be ikusi; alan be, alkar maite ba'dogu. Jaungoikoa geugan dago, ta bere maitasuna eldu-eldua da gugan. Eta onetantxe ezagutzen dogu Beragan gagozala, ta Bera gugan: bere Arnasa (Espiritua) emon dausku-ta. Guk, barriz, ikusita gero, Altak Semea munduaren Salbatzailletzat bialdu daua-la autortzen dogu. Norbaitek Jesus Jaungoikoaren Semea dala autortzen ba'dau, Jaungoikoa beragan dago, ta bera Jaungoikoagan. Eta guk ezagutu ta sinistu dogu Jaungoikoak dauskun maitasuna. Jaungoikoa maitasuna da; ta maitasunean dagoana, Jaungoikoagan dago, ta Jaungoikoa aregan.

Maitasuna gugan osoa ba'da, epai-egunean nasai egongo gara, lur onetan Bera dan lez gara-ta. Maitasunaz ez dago bildurrik; bestetara baiño: maitasun osoak, bildurra jaurti egiten dau, bildurrak zigorra dakar-eta. Bildur danak, barriz, ez dau maitasun osoa lortu. Beraz, maite izan daigun Jaungoikoa, lenengo Berak maite izan gaitu-ta. "Maite dot Jaungoikoa" norbaitek ba'diño, ta bere anaiari gorroto ba'dautso, guzurti da: ikusten dauan anaia maite ez ba'dau, zelan maite izan daike ikusten ez dauan Jaungoikoa? Agindu au dogu Jaungoikoagandik: Jaungoikoa maite dauanak, bere anaia be maite izan dagiala.

Koru-kanta.—Auxe esan neban: Jauna, erruki zaki-daz; osatu nagizu, zure aurka pekatu egin dot-eta.—Zoriontsu da, beartsu ta txiroaren ardura dauana; egin larrian Jaunak onik atarako dau.

Aleluia, aleluia. — Biurtu belarria nire itzetara, Jauna; entzun nire deadarra. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 6, 36-42).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Errukior izan zaituze, zuen Aita errukior danez, Iñor ez epaitu, ta ez zaitue epaituko; ez ifior gaitzetsi, ta ez zaitue gaitzetsiko. Parkatu egizue, ta parkatuko dautsue. Emon egizue, ta emongo yatzue: negurri on, sakatua, beteja ta gainezka emongo yatzue altzora: negurtu dagizuen negurriaz beraz negurtuko zaitue-ta.»

Ipuin antzeko au be esan eutsen: «Itsuak itsuari bidea erakutsi ete-daikeo? Ez ete-dira biak zulora jausiko? Ikaslea ez da irakaslea baiño geiago; baiña ikas-

le osoa izango da, bere irakaslea lakoxea ba'dadi. Zure anaiaren begian samarra ikusten dozun orrek, zer dala-ta ez dozu ikusten zeure begian daukazun abea? Edo-ta, zegaitik dirautsazu zure anaiari «itzi!, begiko samarra kenduko dautsut», eta zeure begian abea ez dozu ikusten? Azaluts ori!, atara egizu lenengo abea zeure begitik, eta orduantxe ikusiko dozu garbi, zure anaiaren begitik samarra kentzeko.»

Ez da Kredo'rik.

Eskintza.—Entzun nire otoi-deia, ene Errege ta Jaungoiko orrek!, deika nagokizu-ta.

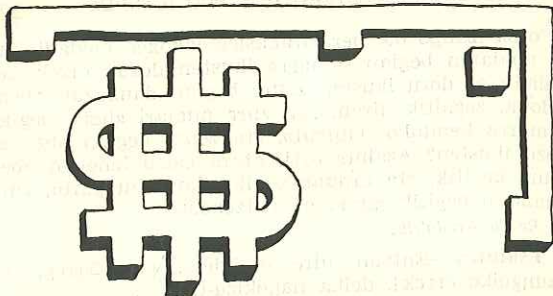
Opari-otoitza.—Artu biotz onez, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok, eta betiko laguntza izan dakiguzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Geinetakoa*, 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Zure arrigarri guztiak azalduko dodaz; Zeugan poztu ta alaituko naz; Goi-goietakoren izenari abestuko dautsat.

Azken-otoitza.—Onen sari bikaiñez bete gaituzun ezkerro, Jauna, osasunerako izan dakiguzala, ta Zu goratzen ez gaitzezala ifioiz be aspertu. Amaibagako.

IRUTASUN GUZTIZ DEUNETIK

URRENGO EGUENA:

GORPUZTI EGUNA

1^ogo. maila. — Zuriz

«Neu egongo naz zuekaz beti, gizaldi guztiak amaitu arte.» Geugana dator Jesukristo bere izate guztiaz, bere Jaungoikotasun eta gizontasunaz, bere bizitza ta erlotzako irabazi guztiakaz, eta geugaz dago beti altarako Sakramentu guztiz santuan.

Ontasun au ta mesede aundi au gogoratzeko da gaurko jai pozgarria. Ementxe dogu Jesukristo bere ondasun guztiakaz gure arimen janari, ogi ta ardaoareen irudipean. Ementxe gelditu yaku gure arimen bizigarri.

Jaunak egin eta asmauak dira janari guztiak; baiña emen emoten dauskuna baiño janari arrigarriagorik eta Jaungoikozkorik, iñon be ez da: Jaungoikoaren berberaren gorputza ta odola, geure janari ta edari, geure opari egiñik, gu Jaungoikotuteko, gu Jaungoikoaren Seme egiñik, zerurako gei egiteko. Au miraria, au bai ontasuna!

Biblia.—Abestirik Ederrena, Cant.: 1^oetik 4^ora.

MEZA

Sarrera.—Gari guriz janaritu ebazan, aleluia, ta atzeko eztiz asetu, aleluia, aleluia.—Ps. Goratu egizue gure zaintzaille dan Jaungoikoa; abestu egiozue Jakob'en Jaungoikoari.—Aintza.

Otoitza.—Sakramentu arrigarri onetan zure nekaldiaren gogorapena itzi dauskuzun Jaungoikoa: eziguzu, zure Gorputz eta Odolaren misterio santuak ospatzen

doguzan ezkerro, zure erospenaren* irabaziak somau dalguzala gugan beti. Amaibagako egunetan Alta Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1^ogoa.: 11, 23-29).—Anaiok: Jaunagandik ikasi neban zuei irakatsi neutsuen au: Jesus Jaunak, saltzen eben gau aretan, ogia artu ta eskerrak emonda, zatitu ta auxe esan eutsen: «Artu ta jan egizue: au neure gorputza da, zeuen alde emongo dana; egizue au neure gomutaz.» Era berean apalondoan be, edontzia artu ta esan eban: «Ontzi au Alkartasun Barria da neure odolaz: edan dagizuen baktxean, neure gomutaz egizue.» Eta ogi onetatik jan eta ontzi onetatik edan dagizuen baktxean, Jaunaren eriotza iragarriko dozue, Bera etorri arte.

Beraz iñok bear ez danez ogi au jan naiz Jaunaren edontziko au edan ba'dagi, Jaunaren gorputz-odolaz errudun izango da. Aztertu begi, bada, baktzak bere barrena, ta orduan ogi onetatik jan begi ta edari onetatik edan: Jaunaren Gorputza aintzat artu bagarik, bear ez danez jan-edaten dauanak, bere ondamentia jan-edaten dau-ta.

Koru-kanta.—Guztien begiak Zeuri begira dagoz, Jauna; ta Zuk, aldi egokian emoten dautsezu jana.—Zeure eskua zabalduz, bizidun guztiak onez beteten dozuz.

Aleluia, aleluia. — Nire aragia egiz da janari, ta nire odola benetan edari; nire aragia jan eta nire odola edaten dauana, Neugan dago, ta Ni aregan.

Jarraikia (Akino'tar Tomas deunarena †1274):

1. Goratu egizu, Sion, zure Salbatzaillea; goratu ereskeriz eta abestiz zure zuzendari ta artzañia.
2. Zabaldu Aren aintza al dagizunez, gorapen guztien gainetik dago-ta; nok A bear dan lez goratu?
3. Gaur ospatzen dogun gai berezia, bizia emoten dauan ogi bizia da.
4. Azken-aparitan amabi apostolui emon eutsen ogia bera.
5. Izan dadilla, ba, bete, zolia, alai, ta garbia gure arimearen gorapena:

* Erospen = redención.

6. Janaldi eder au lenengoz egin zan egun aundia ospatzen dogu-ta.
7. Errege barriaren mai onetan, lege barriko Pazko barriak Pazko zaarrari azkena emoten dautso.
8. Barriaren aurrean, zaarrak iges egiten dau, baita illunak argiaren aurrean be, ta argiak gaua uxatu egiten dau.
9. Kristo'k azken-aparitan egin ebana, bere gomutaz egiteko agindu eban.
10. Aren irakatsiakaz argituta, ogia ta ardaoa kon-sagratzen doguz, osasun-opari izateko.
11. Kristauak sinistu egin bear dabe au: ogia aragi biurtzen dala, ta ardaoa odol.
12. Ez ulertzen ez ikusten ez dozuna, izadi-legearen gai-ñetik, sinismen biziak indartzen dau.
13. Zerbaitzuen itxurapean, —antza dabe bakarrik, ez dira gauzak—, ondasun aberatsenak gorde-ten dira.
14. Aragia janari da, ta Odola edari; alan be, Kristo osorik dago bietan.
15. Artzen dauanak, ez dau ebagiten, ez zatitzen, ez banatzen: oso-osorik artzen dau.
16. Batek artu naiz millek artu, millek aifia batek artzen dau, artuarren ez da amaitzen-eta.
17. Onak eta gaiztoak artzen dabe, baiña ez daroe zori bardiña; areintzat bizitza, oneintzat erio-tza da.
18. Gaiztoak il, onak bizi: begira janari berberak egiten dauzan ondoren ezbardiñak!
19. Sakramentua zatitu daitenean, zalantza bagarrik gogoratu egizu Jesukristo osoan aifia zatian dagoala.
20. Itxura dana zatituarren, benetan dana ez da zatitzen; Kristo'ren izatea ta gorputza ez dira txi-kitzen.
21. Ona emen Aingeruen janaria, gure bidelagun egi-ña; semeen egiazko ogia, ez daiegun txakur-rai jaurti.
22. Antz-irudietan iragarri yakun: Isaak opariz eskintzean, Pazko-bildotsa iltean, mana gurasoai emotean.
23. Artzain on, egiazko ogi, Jesus!, erruki zakiguz. Zaindu ta gorde gagizuz; ikusi daiguzala ondasu-nak bizi diranen lurrean (zeruan).

24. Dana dakizun eta al dozun Orrek, emen bizi garan artean zaintzen gozuzan Orrek, egin ga-gizuz an (zeruan) zure maikide, ta Santuen oiñor-dekide ta lagun. Olantxe. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 6, 56-59).—Aldi aretan, Jesus'ek judartaldeai auxe esan eutsen: Nire aragia benetan janaria da, ta nire odola benetan edaria. Nire aragia jaten dauana, ta nire odola edan, Neugan dago, ta Ni aregan. Ni bialdu nenduan Aita bizi danez, eta Ni Aitagaitik bizi nazanez, Ni jan nagiana be, Neugandik bizi izango da. Auxe da zerutik jatsi dan ogia. Zuen gurasoak (aurretikoak) basamortuan mana janarren, il egin ziran: ogi au jan dagiana, barriz, betiko bizi izango da.—*Kredo*.

Eskintza.—Jaunaren abadeak lurruna (intzetzua) ta ogia eskintzen dautsoe Jaungoikoari; beraz, santu izan bear dabe Jaungoikoarentzat, eta ez loitu Aren izena.

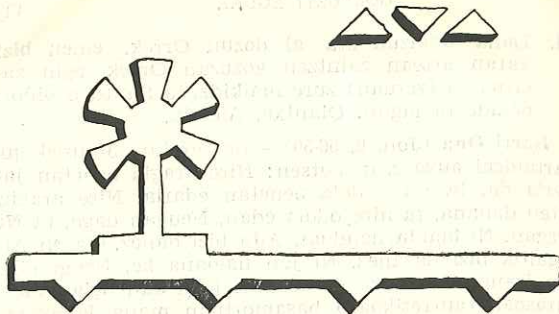
Opari-otoitza.—Emon egiozu biotz onez, Jauna, zure Elizari alkartasuna ta bakea: emen eskintzen doguzan oparigaiok, ezkutupean doai orreik adierazoten dabez-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Geienetakoa, 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Ogi onetatik jan eta ontzi onetatik edan dagizuen bakotxean, Jaunaren eriotza iragarriko dozue, Bera etorri arte. Beraz, bear ez danez, ogi au jan naiz Jaunaren edontziko au edan dagiana, Jaunaren gorputz-odolaz errudun izango da. Aleluia.

Azken-otoitza.—Arren, Jauna!, bete gagizuz oso osoan zure Jaungoikotasunaren betiko zorionaz: zure Gorputz eta Odol eder orreik orain artzeak, zorion ori adierazoten dabe-ta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko bizi zara-ta. Olantxe.

Oarra.—Datozen zazpi egunetan, ibideun edo prozeziñoa egiten dan tokietan, «Eukaristi deunaren» Meza bi esan daitekez, 2^{gn}. maillako Oneraspen-Meza eraz. Gorputzi egune-ko Meza esaten da; Gloria'z, baiña ez Jarraiki'rik, ezta Kredo'rik be.

PENTEKOSTE-OSTEKO 2° GARREN IGANDEA

2° gn. maila. — Orlegiz

Gaurko Meza au, Jaunari zuzenduriko kantu eder bat dala esan daikegu, gure eskarrona agertuez.

Jaungoikoaren ondoren, geure lagun-urkoa maite izan bear, lagun-urkoaganako maitasuna Arenaren ezaugarri da-ta. Benetan artezak eta zomrotzak Jon deunak gaurko Epistolaren dakazan itzok: «Ene semetxook: ez daigun maite izan berbaz eta miñez, egíñez eta benetan baiño». Zuzen eta egoki dator au, gizarte-maila gelenetan azaluskeria nagusi dan aldi oneitan.

Eta zer esango ete-dogu beste berba oneik irakurtean? «Guk be anaien alde (lagun-urkoen alde) bizia emon bear dogu». Zoro baten itzak? Ez, Espiritu Santuarenak baiño, Jon Apostoluaren bidez; eta geuretzat izan be, kristauntzat bete-betean. Eta, argi ikusten denez, geu gabiz okerreko bi-detik. Irakurri, irakurri astiro gaurko Epistola ezin ohea.

Biblia.—Erregeen 1^ogoa.: 1, 1^oetik 2, 11^ora; 3; 4, 10-18; 6, 1-16; 7, 2-12; 8^otik 10^oera; 12; 15, 1-30.

MEZA

Sarrera.—Jauna neure zaindari egin da, ta leku zabal batera atara nau; maite naualako salbau nenduan.—Ps. Maite zaitut, Jauna, ene indar! Jauna da nire laguntza, igesleku ta askatzaille.—Aintza.

Otoitza.—Zure izenaganako bildurra ta maitasuna izan daigula beti, Jauna: zeure maitasunean indar-tzen dozuzanak ez dozuz egundo be bertan-bera izten-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (Jon deunaren 1^ogoa.: 3, 13-18).—Gukiz maiteok: Ez zaitzeze larritu munduak gorroto ba'daustue. Anaiak maite ba'doguz, ba-dakigu eriotzatik bizira aldatuak izan garana. Maite ez dauana, eriotzean datza (dago). Bere anaia begitan dauana, giza-iltzaille da; ta ba-dakizue giza-iltzailleak ez dauana beragan betiko bizitarik. Jaungoikoaren maitasuna zer dan ba-dakigu, Berak bizia geure alde emon eban-eta. Guk be anaien alde bizia emon bear dogu. Mundu-ondasunak daukazanak, barriz, bere anaia bearrizanean ikusi ba'dagi (ikusten ba'dau) ta biotza itxi ba'dagio (isten ba-dautso), zelan iraungo dau olakoagan Jaungoikoaren maitasunak? Ene semetxook: ez daigun maite izan berbaz eta miñez, egíñez eta benetan baiño.

Koru-kanta.—Larrialdian Jaunari egin neutsan dei, ta entzun nenduan.—Jauna, gorde nagizu ezpan gurtititik eta miin maltzurretik.

Aleluia, aleluia.—Ene Jaun eta Jaungoikoa!, zeugan dot itxaropena; onik atara nagizu aurrean narabilen guztiakandik, eta salbau nagizu. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 14, 16-24).—Aldi aretan, Jesus'ek pariseotarra ipuin au esan eutsen: Gizon batek aparti eder bat gertatu eban, eta bertara lagun askoi dei egin eutsen. Apalorduan, deitua bere morroia bialdu eutsen etorri zeitezala esatera, apartia gertu egoala-ta. Baiña guztiak aiko-maikoetan asi ziran. Lenengoak esan eutsan: «Solo bat erosi dot, eta ikustera joan bear dot; ontzat artu egizu, ba, nire atxeki au.» Beste batek esan eutsan: «Bost idi-buztarrari erosi dodaz, eta areik atertzerua noa; ontzat artu egidazu, ba, nire atxeki au.» Ta beste batek esan eutsan: «Ezkondut egin naz, eta ezin joan naiteke.»

Morroia etxera biurtu zan, eta ugazabari dana azaldu eutsan. Orduan etxeko ugazabak, asarretuta, morroiari esan eutsan: «Zoaz arin uriko enparantza ta ka-leetara, ta beartsu, esku-igardun, itsu ta errenak sarrerazo egizuz ona.» Eta morroiari esan eutsan: «Jauna, bete dot zure agindua, eta oraindiño tokia dago.» «Zoaz bide ta esietara, —erantzun eutsan ugazabak—, eta gogorrean izanda be, sarrerazo egizuz, etxea bete dakidan. Ba-dirautsuet; deitutako gizon areitariko batek be, ez dau nire apartia txastatuko (miazkatuko).» *Kredo.*

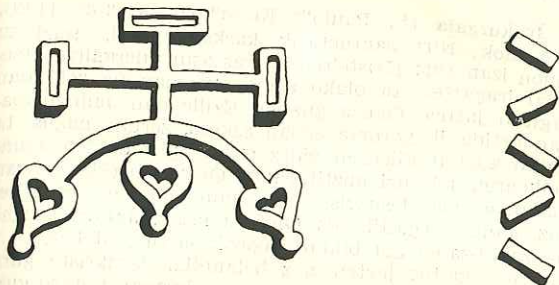
Eskintza.—Biurtu zaitez, Jauna, nigana, ta onik atara nagizu; salbau nagizu, errukior zara-ta.

Opari-otoitza.—Garbitu gaizala, Jauna, zure izena. ri eskiñi bearreko opari onek; eta egunetik egunera zeruko bizitza jadetsi-azo daiskula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Ondasunak emon daustazan Jau-nari abestuko dautsat, eta Jaun goienaren izena goratuko dot.

Azken-otoitza.—Doai santu oneik artu doguzan ez-kero, egizu, Jauna: Sakramentu au sarri arteak geitu daiskula arimaren osasuna. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 2'GARREN IGANDEKO
URRENGO BARIKUA:

JESUS'EN BIOTZ DEUNAREN EGUNA

1'go. maila. — Zuriz

Jesukristo gure Jaunaren omenezko jai onek, Aren aragizko biotza gogoratzen dau, barruko maitasunaren azalkizun eta ezaugarri denez. Beraz, Kristo'ren Maitasunaren jala da.

Alan be, gaur ospatzen dogunez, ez da antxiñakoa. Kristo bera agertu yakon, 1675'garrenean, Alakoke'tar Margarita Maria deunari, «gizonak ainbeste maite izan dauzan» bere Biotzaren omenez jai bat ospatzeko eskatuaz. Elizak, oneraspen au onizat artu ta Gompuzti-zortzi biaramoneko barikuan ospatzeko adierazo eban.

Biblia.—Abestirik Ederrena, Cant.: 5'etik 8'ra.

M E Z A

Sarrera.—Aren biotzeko asmoak gizaldiz-gizaldi: arein arimak eriotzatik zaintzeko ta gosetean janaritzeko. —*Ps.* Poztu zaitez Jaunagan, zintzook: zuzenai dagokie Jauna goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Gure pekatuak zauritu eben zure Semearen Biotzean, zeure maitasunaren ondasun ezin-agortuak errukiz emon dauskuzuzan Jaungoikoa: eiguзу, gure oneraspen (deboziño) beroa Berari eskiñirik, zor dautsagun ordaiña be emon daiogula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Oiantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai, 3, 8-12, 14-19).—Anaiok: Niri, santuetarik kaskarren oni, grazi au emon izan yat: Kristo'ren aberastasun ulergaitza atzerriai iragartea, ta olako asmoaren mamiña zein dan argitan jartea. Gauza guztien Egille dan Jaungoikoagan betidanik gordeta egoan ezkeru, zeruko nagusi ta aldun guztiai Elizaren bidez orain agiri dakien Jaungoikoaren jakituri guztitarikoa, Orrela, betidanik izan dauan asmoa, Jesukristo gure Jaunagan bete dau. Beraz, Jaun onegaitik eta Onen sinistez, Jaungoikoagana zabal-zabal eta bildur bagarik sartu gaithekez.

Onexagaitik jarten naz belauniko Jesukristo gure Jaunaren Aitaren aurrean, zeru ta lurrean guraso guztiak izena Arexegandik dabe-ta. Berak, bere zeruko aberastasunai dagokienez, emon dagizuela, bere Espirituaz, Kristau zintzo izateko barru-barruko indar-a. Kristo zuen biotzetan bizi izan dadin; eta maitasun-ean zusterrek eginda, gogor egon zaitezten: orrela, santu guztiakaz, asmo au dan zabala, luzea, garaia ta sakona ulertu daikezuen; eta Jaungoikoaren bizitza bete-bete bizi izanik, jakintza guztia garaitzen dauan Kristo'ren maitasuna ezagutu daikezuen.

Koru-kanta.—Gozoa ta zuzena da Jauna; orregaitik, bidean baztertuai legea emongo dautse.—Zintzoak zuzenbidetik eroango dauz, ta otzanai bere bidea irakatsiko dautse.

Aleluia, aleluia.—Nire buztarria zuen gainean artu ta ikasi egizue Neugandik, gozo ta biotz-apal nazan ezkeru; ta zuen arimentzako bakea aurkituko dozue Aleluia.

Deboziñozko mezetan, Zazpiaste-ondoren, *Aleluia* ordez, urrengo Luzagarri au esan:

Luzagarria.—Errukior eta biotz-bera da Jauna, zabal ta errukiz aberatsa.—Ez da betiko asarratzen, ezta beti zemaika* jardun be.—Ez garabiltz geure pekatuen neurrian, eta ez gaitu zigortzen gure gaiztakerien arauz bere.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarria ordez, beste au:

Aleluia, aleluia.—Nire buztarria zuen gainean artu ta ikasi egizue Neugandik, gozo ta biotz-apal nazan

* Zemai = amezana.

ezkeru; ta zuen arimentzako bakea aurkituko dozue. Aleluia.—Zatoze Neugana, nekatu ta atsekabeturik za-gozen guztiok, eta Neuk bizkortuko zaituet.

Barri Ona (Jon, 19, 31-37).—Aldi aretan, Atontze-eguna zan; eta gorpuak larunbatez gurutzean gelditu ez zéitezan —zapatu a egun aundia zan-eta—, arein belauinak ausi ta gorpuak kendu egizala eskatu eutsoen Pilatos'i judarrak. Etorri ziran, bada, gudariak; eta le-nengoari belauin-azurrak ausi egin eutsoezan, baita are-gaz gurutzeratua izan zan besteari be. Jesus'egana el-du ziran-ean, barriz, il zala ikusirik, ez eutsoezan belauinak ausi; baiña gudari batek aztamakillaz (lantzaz) saietsa zulatu eutsan, eta bereala odola ta ura urten ziran. Eta ikusi ebanak autortu dau, ta aren autorra (sinispidia) egiazkoa da; ta arek ba-daki egia diño-ana, zeuk bere sinistu dagizuen. Guztiok, idatzitakoa bete zedin egin ziran: "Azurrik ez dautsazue ausiko". Ta beste Idatz-lerro batek auxe diño: "Zulatu ebena ikusiko dabe".—*Kredo.*

Eskintza.—Iraiña ta naigabea dagokioz nire Biotzari; Nitzaz nor erruki zéitekean zain nengoan, ta ifior ez; nok Ni poztu nendukean, eta ez neban aurkitu.

Pazkoaldiko deboziñozko Mezetan:

Eskintza.—Pekatu-ordez ez dozu eskatu erre-opari-rik. Orduan, nik auxe esan neban: Ona emen, Idatzbu-ruan idatzita dago nitzaz, egin dagidala zeuk nai do-zuna. Bai, ene Jaungoiko!: orrelaxe nai izan dot, eta zure legea neure biotz-barrenean dago idatzita. Aleluia.

Opari-otoitza.—Begiratu, Jauna, zure, Seme maitea-ren Biotz-maitasun ezin-esanezkoari; atsegin bekizu eskintzen dautsugun opari au, ta gure pekatuak gar-bitu dagizala. Amaibagako.. eta zure Semearen berbe-raren bidez. Olantxe.

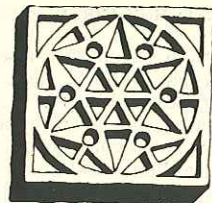
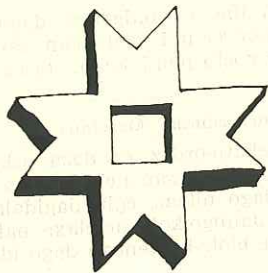
Kanon-aurrea: *Jesus'en Biotzarena,* 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Gudari batek aztamakillaz (lan-tzaz) saietsa zulatu eutsan, eta bereala odola ta ura urten ziran.

Pazkoaldiko deboziñozko Mezetan, beste au:

Jaunartzerakoa.—Egarri dana, betorkit, eta edan begi. Aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Zure Eukaristi onek, Jesus Jauna, isuri begi gugan zerutiko sugarra: zure Biotzaren gozotasuna miatzaturik, lurreko dana ezetsi ta zeruko dana maitatzen ikasi daigun. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

PENTEKOSTE-OSTEKO 3'GARREN IGANDEA

2^{gn}. maila. — Orlegiz

Pekatarri artean agertzen yaku gaur Jesukristo, areik hide onera ekarri nairik. Ipuin baten bidez, pekataria etxera biurtzean, zeruan aingeruak egiten dabean jala adierazoten dauSKU. Berak daroa bere lepo-gaiñean basoan galdu dan ardia.—Lagun egin daigun geuk be Kristo'ri arimak zerura eroaten.

Biblia.—Erregeen 1^{goa}: 16, 1-23; 17, 1-52; 18, 1-16; 19, 1-17; 20, 1'tik 21, 10'era; 24; 26, 1-12; 31.

M E Z A

Sarrera.—Begiratu nagizu, Jauna, ta erruki zakidaz, bakar eta beartsu nego-ta. Begiratu nire ezereza ta lana, ta parkatu nire pekatu guztiak, ene Jaungoiko orrek!—Ps. Zeugana jasoten dot biotza, Jauna; Zeugan dot ustea, ez naz lotsatuko.—Aintza.

Otoitza.—Zeugan itxaroten dabenen Jaungoikoa!, Zeu bagarik ezek ez dau indarrik, ezer ez da santu; geitu egizu gugan zure errukia; Zeu artzain eta zuzendari zaitugula, emengo ondasunen gaiñetik igaro gaitzean, betikoak ez galtzeko eraz. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1^{goa}.: 5, 6-11).—Guztiz maiteok: Apalak izan zaitzeze Jaungoikoaren esku indartsupean, aldi egokian jaso zagiezan. Itzi berari zuen ardura guztiak, zuen arazoa Berak dau-ta. Zur eta zain egon zaitzeze: deabrua, zuen arerioa, leoia orroka lez inguruan dabilkizue-ta, norbait iruntsi bila. Go-

gor egiozue sinistez, lurrean dozuezan anai guztiak neke bardifietan dagozala jakiniñik. Eta neke apur bat jasan dagizuenean, Jesukristo'ren bidez bere betiko zerrura dei egin dautsuen Jaungoiko grazi guztien emoiñleak Berak osotu, indartu ta gogortuko zaitue. Berrari ospe ta agintaritzza gizaldien gizaldietan. Olantxe.

Koru-kanta.—Itzi Jaunaren eskuetan zure arazoak, eta Berak indartuko zaitu.—Arierioak neugana urretaztean, Jaunari egin neutsan dei, ta Arek entzun egin eustan.

Aleluia, aleluia. — Jaungoikoa, epaille zuzen, bizkor eta errukiorra da. Egun oro asarratzen ete-yaku? Aleluia.

Barri Ona (Luk., 15, 1-10).—Aldi aretan, zerga-batzaille* ta pekatariak Jesus'egana urreratu ziran, Arek iñoana entzutera. Pariseotar eta idazlariak, barriz, mormoxetan asi ziran, esanez: «Orrek, pekatariak onartu egiten dauz, eta jan be egiten dau arekaz.» Orduan, Jesus'ek ipuin au esan eutsen: «Zuetariko batek eun ardi izan, eta bat galdu ezkeru, iarogeta emeretzia basoan itzita, ez da galdu dauanaren billa joaten, aurkitu arte? Eta aurkitutakoan, bere lepoan pozik artzen dau; ta etxera elduta, adiskide ta auzokoak batzen dauz, esanez: «Poztu zaitze nigaz, galdu yatan ardia aurkitu dot-eta». Ba-dirautsuet: orrelaxe zeruan be, poz aundiagoa izango da damutu ta ontzen dan pekatari bategaitik, damu bearrik ez daben larogeta emeretzi zintzoakaitik baiño.

Edo-ta, zein emakumek, amar drakma (1) izan eta bat galtzen ba'dau, ez dau kruselua iziotzen eta etxea garbitzen eta arduraz drakma aren billa ibiltzen, aurkitu arte? Ta aurkitutakoan, adiskide ta auzokoak batzen dauz, eta dirautse: «Poztu zaitze nigaz batera, galdu neban drakma aurkitu dot-eta.» Ba-dirautsuet: orrelaxe poz aundia izango da Jaungoikoaren Aingeruen artean garbai (damu) dan pekatari bategaitik.»—*Kredo.*

Eskintza.—Zeugan dago, Jauna, zure izena ezagutzen dabenen itxaropena; billa dabilkizuzanak ez doz bertan-bera izten. Abestu egiozue Sion'en bizi danari, beartsuen otoitzaz ez da aztu-ta.

* Zerga-batzaille = publicano.

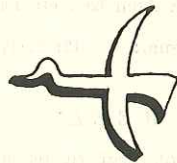
(1) Drakma: urrezko peseta bat besteko dirua.

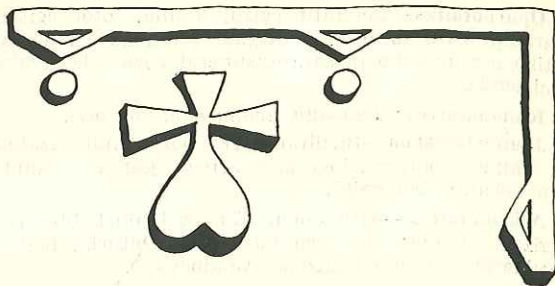
Opari-otoitza.—Begiratu egizu, Jauna, otoi egiten diarduan zure Elizaren oparigaiok; eta zure zintzoai betiko osasunerako ta santutasunerako izan dakiezala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Ba-dirautsuet: poz aundia izaten da Jaungoikoaren Aingeruen artean garbai (damu) dan pekatari bategaitik.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek bizkortu gazizala, Jauna; eta erru guztiatik garbiturik, betiko errukiaren gei egin gazizala. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 4^oGARREN IGANDEA

2^ogn. maila. — Orlegiz

Guk geurez ezin dogu ezer; Jaunak lagunduta, bai. Beraz, Jaunagan jarri bear dogu uste osoa: gure bizitza, osasuna ta gordelekua Bera da-ta. Gure neke-lanak be, Berak bakarrik biurtzen dauz irabazkor.—Arrantzale taldeak, gau osoan arraifetan ekifiarren, ez dau ezer artu. Baiña Kristo'ren laguntzaz, sareak arrain ugariz beteten dabez. Egin daiguzan egiteko guztiak Aren izen eta agindupean, eta zeru ederrez sarituko gaitu.

Biblia.—Erregeen 2^ogna.: 1, 1-12; 1, 17^otik 2, 4ra; 5, 1-9; 6, 1-15; 7.

M E Z A

Sarrera.—Jauna dot argi ta osasun; noren bildur izan naiteke? Jauna da nire bizitzaren laguntza; nok niri dardar eragin? Ni naigabetzen nabean arerioak eurak izan dira makaldu ta jausi diranak.—Ps. Gudarozteak aurka etorri ba'dakidaz be, nire biotzak ez dau bildurrik izango.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jauna: mundu onetako gorra-berak, Zeuk zuzenduta, bakean joan daitezala, ta zure Eliza poztu dadilla zure menpean. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 8, 18-23).—Anaiok: Oraingo nekeak ezer ez dira, nire uestez, gero gudan agertuko dan edertasunaren aldean. Jaungoikoaren semeak noz agertuko ete-diran zain dago mundu osoa. Mundua, izan be, uskeripean azpiratuta dago, ez bere gurariz, azpiratu dauanaren egifnez bai-

ño: bera be (mundua be), ustelkeriaganako menpetik askaturik, Jaungoiko-semeen eskubide ederrera etorriko dalakotan. Bitartean, gizaki guztiak negarrez eta erdi-miñez dagozala ba-dakigu-ta. Gizakiak bakarrik ez gero, geu be bai, intziriz gagoz, Espiritu Santuaren asi-kiñak daukaguzanok, Jaungoikoaren semetzakoa ta gorputzaren eskubidea itxaronez, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak; ez begie atzerritarak esan: Nun dabe euren Jaungoikoa? —Lagun zakiguz, gure osasun zorean Jaungoikoa!, ta zure izen ederragaitik, onik atara gagizuz.

Aleluia, aleluia.—Aulkian jesarrita zuzen ebazten dozun Jaungoikoa: izan zakiez gordeleku beartsuai larrialdian. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 5, 1-11).—Aldi aretan, Jesus Jenesaret'eko zingira* ondoan egoala, gizataldea urreratu yakon, Jaungoikoaren itza entzutera. Eta ur-ertzean txalupa bi ikusi ebazan; arrantzaleak, areitatik urtenda, sare-garbiketan ziarduen. Bata Simon'ena zan; eta bertara igorik, legorretik apur bat alde egiala eskatu eutsan. Eta jesarririk, txalupatik erriari irakasten asi zan. Itzaldia amaitu ebanean, Simon'i esan eutsan: «Itxaso zabalera jo, ta arrain-sareak bota egizuez.» Simon'ek erantzun eutsan: «Irakasle, gau osoan ekin dautsagu, ta ez dogu ezer atara; alan be, Zeuk diñozun ezkeru, sarea botako dot.» Au eginda, sarea urra-tzeraiñoko arrain pillo aundia batu eben.

Beraz, beste txalupako lagunai kiñuka lagun egitera etorteko eskatu eutseen. Etorri ziran, ba, eta txalupa biak ondatzeko zorian bete ebezan. Au ikusirik, Simon Pedro Jesus'en oiñetan auzpeztu zan, esanez: «Alde egizu, Jauna, nigandik, gizon pekataria naz-ta.» Arelako arrainketaz, bera ta lagun guztiak arrituta egozan-eta; bardin Santiago ta Jon, Zebedeo'ren seme ta Simon'en lagunak bere. Orduan, Jesus'ek Simon'i auxe esan eutsan: «Ez ikaratu; aurrerantzean, gizon arrantzale izango zara.» Ta areik, txalupak legorrera atarata, dana itzi, ta jarraitu egin eutsoen.—*Kredo.*

* Zingira: lago.

Eskintza.—Argitu egizuz nire begiak, eriotzan betiko lo egin ez dagidan; ez dagiala nire arerioak esan: Azpiratu dot!

Opari-otoitza.—Baketu zaitetz, Jauna, gure opari-gaiok artzean, eta gure naimen biurri au be Zeugana eroan egizu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jauna da nire indar, igesleku ta salbatzaille; neure Jaungoikoa da nire laguntza.

Azken-otoitza.—Artu dogun Sakramentu onek garbitu gaizala, Jauna, ta zaindu gagizala bere indarrez. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 5'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Orlegiz

Lur au, zoritxarrez, ezin-ikusi ta grifia txarrez beterik daukagu; erri artean, banatuta; etxeetan, gorrotoz. Gaurko mezako irakatsia ederto datorkigu: maitasuna. Kristau gar(e)anez, alkar maite izan bear dogu, bakean bizi izan eta zerua irabazteko. Orretarako, ez yako iñori kalterik egin bear, ez miñiez, ez egñiez. Bai, ostera, parkatu, arerioai eural bere.

Biblia.—Erregeen 2'gna.: 11, 14'tik 12, 25'era; 15; 16, 5-14; 17, 1'etik 19, 6'ra; 23, 1-7; 24, 10-25.

MEZA

Sarrera.—Entzun, Jauna, nire eskariak, deika nagokizu-ta; Zeu zara nire laguntzaille; ez nagizu bakarrik itzi, ezta baztertu be, osasun zaitudan Jaungoiko orrek!—Ps. Jauna dot argi ta osasun; noren bildur izan naiteke?—Aintza.

Otoitza.—Maite zaituenai agiri ez diran ondasunak gertu dautsezuzan Jaungoikoa: isuri egizu gure biotzetan zure maitasun-garra; danean eta guztien gaitetik Zeu maite izanik, gurari guztiak baiño gorago dagozan zure agintzariak jadetsi daiguzan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1'goa.: 3, 8-15).—Guztiz maiteok: Zagoze guztiok gogo batez otoitzean, errukitsu, araziale, biozbera, eratsu, apal, gaitza gaitzez ta biraoa biraos ordaindu bagarik, alkar goraturik; one-

tarakoxe zaree deituak-eta, onespénaren jabegei izan zaitezén. Bizia maite dauanak, eta egun onak ikusi nai dauzanak, zaindu begi miiña gatxetik, eta ez begi erabilli ezpanetan guzurrik. Aldendu bedi gatxetik, ona egin; billatu begi bakea ta ari jarraitu begio: Jaunaren begiak zintzoen gañean dagoz-ta; Bere belarriak, barriz, bizkor, aren eskariak entzuteko. Baiña Jaunaren bekozkoa gaiztoen aurka dago. On danaren ardura ba'dozue, nok egingo dautsue kalte? Zoriontsu zuok, zuzentasunagaitik zerbait jasan* ba'dagizue! Ez egizue zuen arerioen bildurrik izan, ezta bakerik galdu be. Santu izan zaitezé, osterá, Kristo Jauna zeuen biotze-tan eukirik.

Koru-kanta.—Begiratu, Jaungoiko gure zaintzaille!, zure menpekook.—Indarren Jaungoiko Jauna!, entzun zure menpekoen eskariak.

Aleluia, aleluia.—Jauna, zure indarraz erregea poztu egingo da, ta zure laguntzak pozez beterik jarriko dau. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 5, 20-24).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Zuen zuzentasuna idazlari ta pariseotarrena baiño ugariagoa ez ba'da, ez zaree zeruko erreñiuan sartuko. Entzun dozue antxiñakoai esandako au: “Ez inor il, iltzaillea auzitegian errudun da-ta.” Nik, barriz, geiago dirautsuet: bere anaiáz asarretu daitena, auzitegian errudun izango da; eta bere anaiari *kirten* esan dagiona, batzarrean errudun izango da; ta *zoro* esan dagiona, inpernuko sugarri izango da. Beraz, zure oparia altarara eroatean, eta an zure anaiak zure aurka zerbait ba-dauala gogoratzen ba'dozu, oparia altara-ondoan itzirik, zoaz lenengo zeure anaiáz adiskidetzera, ta orduan, etorri-rik, eskiñiko dozu zure oparia.—*Kredo*.

Eskintza.—Bedeinkatuko dot irakatsi ona emon daustan Jauna; Jaungoikoa beti begi-aurrean daroat; eskumaldean daukat, kili-kolorik egin ez dagidan.

Opari-otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, gure eskariak, eta artu samurkiro zure morroi ta mirabeen oparigaiok: bakotxak zeure izenaren omenez eskiñi dauana, guztiai osasungarri izan dakien. Amaibagako.

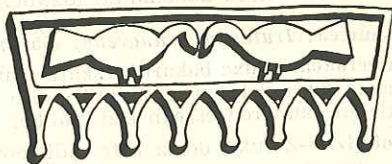
* Jasan = sufrir.

Kanon-aurea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Auxe bakarrik eskatu dautsat Jaunari, ta auxe gura dot barru-barrutik: nire bizitzako egun guztietan Jaunaren etxean bizi nadilla.

Azken-otoitza.—Zeruko doaiz bete gaituzunok, Jauna, pekatu ezkutuetatik garbitu gagizuz, eta arerioen maltzurkerietatik zaindu. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 6'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegie

Il eta bizi: orra kristau bizitzako gora-bera guztia; illu-netik argitara etorri, eriotzatik bizitzara, pekatutik grazi-bizira, Jaungoiko-bizitzara igaro. Bizi au bateoak ipifi eban lenengoz gure arimetan. Bizi onetan irauteko, eten bagako alegiñak egin bear; barruan doguzan ona ta txarra bata besteagaz burrukan dabiz beti, ta goiko indarra bear, txar-rari geliago egin al izateko. Eukaristian daukagu indar ori; Berak indartuko gaitu, makalduta bide-erdian gelditu ez gaitzean.

Biblia.—Erregeen 3'gna.: 1, 5 40; 3; 5, 9-20; 10, 1-13; 11, 1-13.

M E Z A

Sarrera.—Jauna da bere erriaren indar eta gorde-leku. Salbau egizu, Jauna, zure erria; bedeinkatu ta zuzendu egizu beti.—Ps. Zeuri egingo dautsu dei, Jauna; ez zakidaz isilik egon, ene Jaungoiko!, erantzunik emon bagarik, illobira jausten diranakaz bardindu ez naiten.—Aintza.

Otoitza.—Gauza on guztien iturburu zarea Jaungoiko indartsua: sartu egizu gure biotzetan zure ize-naganako maitasuna, ta geitu guban zeureak izateko gogoa; on dana geitu dagiguzan, eta Zeuk indartu ta zaindurik, iraun dagian. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai, 6, 3-11).—Anaiok: Jesukristo'ren izenean bateatuak izan gareanok, Aren eriotzarako bateatuak izan gara. Izan be, bateoaz Kris-

to'gaz lurperatuak izan gara, Kristo illen artetik Aita-ren aintzarako biztu zanez, geu be bizikera barriz ibilli gaitzean. Aren eriotzaren antzera Beragaz mentu* eginda ba'gagoz, Aren berbizkundeaz be bardin jazoko yaku-ta.

Ondo dakigu, gure gizaki zaarra Aregaz batera gurutzean josia izan dala, guban pekatuaren gorputza austuta gero, pekatuaren menpeko bein be izan ez gaitzean. Il dana, pekatutik urtenda dago-ta. Gu Kristo'gaz il ba'gara, barriz, Beragaz bizi izango gareala sinisten dogu: Kristo, illen artetik biztu ondoren, ilten ez dala ba-dakigu-ta: aurrerantzean eriotzak ez dau Aregan eskubiderik izango. Il 'zan dana, barriz, pekatua austeko il zanez, bein betiko il zan; baiña bizi dana, Jaungoikoarentzat bizi da. Bardin zuek be, gogoratu egizue *bateoaz* pekatuarentzat ilda zagozela, ta Jaungoikoarentzat bizi zareela, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Biurto zaitex apur bat geugana, Jauna, ta entzun egizuz zure menpokoan eskariak.—Zeu izan zara, Jauna, gure gordeleku gizaldiz gizaldi.

Aleluia, aleluia.—Zeugan itxaroten dot, Jauna; ez nadilla iñoiz be lotsatu; askatu nagizu zeure zuzentasunagaitik, eta salbau nagizu; entzun nire eskaria, zatoz arin ni salbatzera. Aleluia.

Barri Ona (Mark., 8, 1-9).—Aldi aretan, Jesus'egaz gizatalde aundia egoala, ta jatekorik ez, bere ikasleak dei egin eta auxe esan eutsen: «Gizatalde oni eruki nakio, iru egunotan Neugaz dabiltz eta jatekorik ez dabe-ta. Euren etxeetara baraurik bialdu ba'dagidaz, barriz, ondezik jarriko dira bidean, orreitariko batzuk urrindik etorri dira-ta.» Ikasleak erantzun eutsen: «Nundik atarako dogu basamortu onetan, gizatalde aundi au asetzeko beste ogi?» Jesus'ek itandu eutsen: «Zenbat ogi daukazuez?» Areik erantzun eutsen: «Zazpi.»

Eta gizataldeari lurgaiñean jesarteko agindu eutsan. Gero, zazpi ogiak arturik, eskerrak emonda ta zaittuta, bere ikasleak emon eutsezan, oneik an ziran guztiai banatu egiezan; eta ikasleak banatu egin eutseezan. Arraintxo batzuk be ba-ebezan, eta areik be

* Mentu = injerto.

bedeinkatuta, guztiai banantzeko agindu eutsen. Guztiguztiak bete ziran; eta gelditu ziran ondakifnez zapi otzara bete jaso ebezan. Jan ebenak, barriz, lau millaren bat ziran. Orduan, bialdu egin ebazan.—*Kredo*,

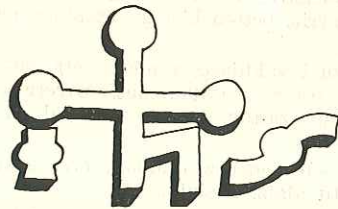
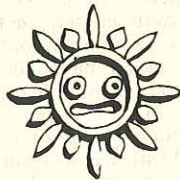
Eskintza.—Indartu egizuz nire oiñak zure bideetan, alboraka ibilli ez daitezaz; makurtu egizu nigana zure belarria ta entzun nire eskariak. Agertu egizu zure ontasuna, Zeugan itxaroten dabenak onik ataraten dozuz-ta.

Opari-otoitza.—Entzun egizuz samurkiro, Jauna, gure eskariak, eta onartu egizuz biotz onez zure erriaren oparigaiok; eta gure gurari ta otoitzak alperreko izan ez daitezaz, eiguzu, sinismenez eskatzen doguna, egitan lortu daigula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irtutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Aren altara-aurrean pozezko opariak eskiñiko dodaz; eresiz abestuko dautsat Jaunari.

Azken-otoitza.—Zure doaz beteta gagozan ezkerro, Jauna, euron indarrez garbitu gaitezala, ta euron laguntzak gogortu gagizala. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 7'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Kristauak, Jaungoikoaren menpean bizi izan bear dau: auxe da gaurko Mezeak gure biziaren legetzat gogotara dakarkigun egia. Jaungoikoaren menpean bizi: berbaz eta itxuraz bakarrik ez, baita egiz eta benetan be. Jaungoikoarenak gareala geure egitadakaz erakutsi; gorputz eta arima Jaunarenak izan, Orretara jo bear dabe gure alegiñak, gure neke ta otoiak.

Biblia.—Erregeen 3'gna.: 11, 26'tik 13, 6'ra; 16, 29'tik 19, 21'ra; 21, 1-24; 22, 7-38.—Erregeen 4'gna. 2, 1-14.

M E Z A

Sarrera.—Jo egizuez txaloak, erri guztiok; goratu Jauna kantu alaiz.—*Ps.* Jauna aundietan aundiena Bera da-ta; Bera da lur guztiko errege aundia.—*Aintza*.

Otoitza.—Zure asmoetan utsik egiten ez dozun Jaungoikoa: urrindu gugandik kaltegarri yakun guztia, ta emon eiguzu gure onerako dan guztia. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 6, 19-23). Anaiok: Aragiz argalak zareen ezkerro, giza bidez dirautsuet: zuen gorputza len loikerirako ta gaiztake-riak egiteko erabilli zenduen lez, orain zintzo izateko zuzentasunaren menpera ekarri dagizuela. Pekatuaren azpian bizi zintzazenean, zintzo izateko eskubidea zenduen (zeuken). Baiña ortik, zer atara zenduen onik? Orain lotsatu egiten zaree. Gaiztakeri orrein osteko, barriz, eriotza zenduen. Orain, pekatuaren menpetik urtenda, Jaungoikoaren morroi eginda zagozen

ezkero, santutasuna dozue frututzat, eta betiko bizitza elburutzat, Pekatuaren saria, eriotza da-ta; Jaungoikoaren doaia, barriz, betiko bizitza, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Etorri zakidaze, semeok, eta entzun: Jaunaren bildurra irakatsiko dautsuet.—Urreratu zakioze, ta argitu egingo zaitue, ta zuen arpegiak ez dira lotsatuko.

Aleluia, aleluia.—Jo egizuez txaloak, erri guztiok; goratu Jauna kantu alaiz. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 7, 15-21).—Aldi aretan Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Arduraz bizi, barrutik otso-lapurrak izanik, ardi-narruz datorkizuezan igarle guzurrezkoai buruz. Euren egifetatik ezagutuko dozuez. Elorritik matsa, edo sasitik pikoak batzen ete -dira? Alantxe, ba: zugatz onak arnari (frutu) ona emoten dau; zugatz txarrak, frutu txar. Zugatz onak frutu txarrik ezin emon daike; ezta frutu onik be zugatz txarrak. Frutu onik ez dakarren zugatzta, ebagi ta sutara jaurtiko dabe. Beraz, arelakoak euren frutuetatik (egitadetatik) ezagutuko dozuez. Ez da nire erreñuan sartuko, niri «Jauna, Jauna» diraustan edonor; zeruan dagoan nire Aitaren naia bete dagiana baiño: orixe sartuko da zeruko erreñuan.—*Kredo.*

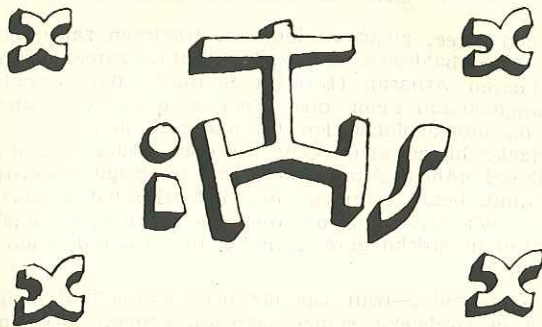
Eskintza.—Beñiolako adari, zekor eta millaka bildots gizenen erre-opariak baiizen atsegingarri izan beziku, Jauna, gaurko gure opari au: Zeugan itxaroten dauanik ez da lotsatzen-eta.

Opari-otoitza.—Jaungoikoa! Onartu egizu zure menpeko zintzook eskintzen dautsugun opari au, ta bedeinkatu egizu Abel'en oparia lez; eta bakotxak zure izen aundiaren omenez eskifi dauana, guztien osasunerako izan dadilla. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irtasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Makurtu nigana zure belarria; zatoz arin ni salbatzera.

Azken-otoitza.—Zuk emon dauskuzun eragin osungarriak, Jauna, gaiztakeritik atara ta bide zuzenetik aurrera egiteko eroan gagizala. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 8'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Orlegiz

Lengo domekako arloari ekinēz, gaur be Jaungoikoaren menpean bizi ta ibilli bear dogun era irakasten yaku. Menpetasun au, bateatu gintzazan ezkero zor dautsagu Jaunari. Zelako menpetasuna, baiña? Bildurrezkoa bagarik, semeai dagokien maitasunezkoa; geure egifetan aragiaren naikeari bagarik, sinismenaren argiari erantzuten dautsagula. Batetik, gure naimen edo borondateari bultza egin bear dautsagu, Jaunaren esanera ibilli gaitzean; eta, bestetik, jakitun egon bear dogu Jaungoikoagandik bakarrik datorkigula orretarako laguntasuna.

Biblia.—Erregeen 4'gna.: 4, 1'etik 5, 19'ra; 6; 7; 9; 11; 13, 14-21; 18, 1'etik 20, 11'ra; 25, 1-21.

M E Z A

Sarrera.—Zeure elizaren aurrean, Jaungoiko, izan dogu zure errukia: zure izena, Jaungoiko!, aundia da-ta; zure aintza be lurraren ertzeragiño zabaltzen da; zuzentasunez gaitzezka dago zure eskuma.—*Ps. Jauna* aundia da ta guztiz goragarria: gure Jaungoikoaren urian, bere mendi santuan.—*Aintza.*

Otoitza.—Emon egizuo, arren, Jauna, beti zuzen da-na gogoan erabilli ta egiteko ardura bizia; eta Zeu bagarik ezin bizi garean ezkero, Zeuk nai dozun bizikera eroan dagigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 8, 12-17).—Anaiok: ez dautsagu aragiari ezer zor, aragiaren eratar bizi izateko, Aragiaren eratar bizi ba'zaree, il

egingo zaree; gogoaren indarrez aragiaren zalekeriak zapaltzen ba'dozuez, barriz, bizi izango zaree. Jaungoikoaren Arnasak (Espiritu Santuak) darabizanak, Jaungoikoaren Seme dira. Zuek artu dozen biotza ez da morroi-biotza, len lez bildurrez ibiltetkoa; semetzako biotza artu dozue, ta onen indarrez Jaungoikoari «Abba, Aita!» dei egiten dautsagu. Espiritu Santuak berak dirautso gure biotzari seme gareala; seme ba'gara, barriz, oiñordeko be ba-gara; Jaungoikoaren oiñordeko gara, izan be, ta Krito'ren oiñorde-lagun.

Koru-kanta.—Izan zakidaz beti, Jaungoiko!, zaindari ta gordeleku, salbau nagizun. Zeugan jarri dot itxaropena, ene Jaungoiko; Jauna, ez nadilla betiko lotsatu.

Aleluia, aleluia. — Jauna aundia da ta guztiz goragarria gure Jaungoikoaren urian, bere mendi santuan. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 16, 1-9).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Gizon aberats batek ethezain bat eban; eta ogasunak ondatu eutsazala-ta, ugazabari salatu egin eutsen. Eta beragana deiturik, esan eutsan: «Zer da zutzaz dirausten ori? Garbitu egidazuz ethezaintza artu-emonak, onezkero nire ethezain ezin izan zaitezke-ta.»

Orduan, ethezaiñak berekautan esan eban: «Zer egingo dot, nire ugazabak ethezaintza kentzen daustan ezkerero? Atxurran? Ezin daiket. Eskean ibilli? Lotsatu egiten naz. Ba-dakit zer egin, ethezaintza kendu daistenean, beste batzuek euren etxeetan artu nagien.» Beraz, banan-banan bere ugazabaren zordunai dei egiñik, lenengoari esan eutsan: «Zenbat zor dautsazu nire ugazabari?» Arek erantzun eutsan: «Eun upa orio.» (1). Ta ethezaiñak esan eutsan: «Artu zure ordain-agiria, jesarri arin eta idatzi: berrogei ta amar.» Gero, beste bati itandu eutsan: «Eta zuk zenbat zor dozu?» Arek erantzun eutsan «Eun anega gari» (2). Ta ethezaiñak esan eutsan: «Artu zure zor-agiria, ta idatzi: larogei.»

(1) Lau milla litro orio.

(2) Berrogei milla killo gari.

Eta ugazabak ethezain maltzur a goratu egin eban, zur jokatu ebalako; gizaldi onetako semeak, euren alkar artu-emonetan, argiaren semeak baiño zurragoak dira-ta. Ba-dirautsuet: ondasun txarren bidez adiski-deak geitu egizuez, il zaitezenean, betiko aterpean artu zagiezan.—*Kredo.*

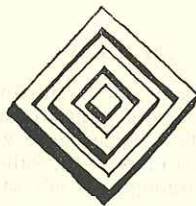
Eskintza.—Erri apala gora jaso ta arroen begiak beera erasten dozuz, Jauna. Izan be, Zeu izan ezik, Jauna, nor Jaungoiko?

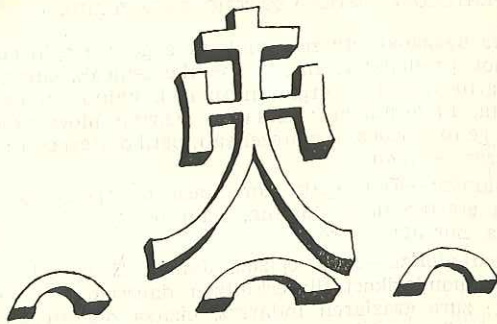
Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, Zeuk esku zabal ez emondarikoetatik eskintzen dautsuguzan opari-gaiok: zure graziaren indarrez, bizitza onetan santutu ta betiko pozlekura eroan gagiezan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Zeuok jan eta ikusi egizue gure Jaunaren gozotasuna; zoriotsua Aregan sinisten dauana!

Azken-otoitza.—Zeruko Sakramentu au, gorputz-arimen osagarri izan dakigula, Jauna, eta ospatu dogunaren indar osasungarria somau daigula gugan. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 9'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Kristau guztiok gara Eliza Ama deunaren seme, Jeru-salen barri onetako erritar; eta egunero datorkigu geure ar-tera gure Jauna, bere graziaz. Baiña Jaunaren etorrera onek geure erantzuna eskatzen dau. Ez-entzun egiten ba'dautsagu Jaunari, oker aundi ta zigor gogorak etorriko ez ete-yaku-zan bildur izateko gara; zintzo erantzuten ba'dautsagu, os-tera, bakea ta poza izango dogu geure barruan, eta ondo-on-doan somauko dogu Jaunaren laguntasuna.

Biblia.—Edestiak, Cron. 1: 16; 22, 6-16; 29, 20-30; Cron. 2: 5'etik 7'ra; 15, 1-19; 20, 1-30; 33, 1-17; 34; 35, 20-25.—Rut: 1, 1-18; 2, 1-17.

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoa dot laguntzaille, alboan dot Jauna neuri eusten; Berak ausiko dauz nire arerioen asmo gaiztoak; ondatu egizuz zure zuzentasunez, ene Jaungoiko ta zaindari orrek!—Ps. Salbau nagizu, Jaungoiko orrek!, zeure izenagaitik, eta zaindu nagizu zeu-re al-izatez.—Aintza.

Otoitza.—Zabaldu beitez zure errukiaren belarriak, Jauna, dei egiten dautsuenen eskariak entzuteko; eta eskatzen dabena lortu dagien, zeure gogoko dana es-katu dagiela. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa: 10, 6-13).— Anaioak: Ez egizue izan naikeri zantarrrik, gure antxiñakoak lez. Ez egizue artu guzurrezko jaungoi-koarik, areitariko batzuek lez, idatzita dagoanez: "Jan-

edanerako etzun, eta olgetarako jagi ziran". Ez daigun aragikeririk be egin, areitariko batzuek egin eben lez: euretariko iru milla il ziran orrexegaitik gau baten. Ez daigun zirikatu Jauna; areitariko batzuek ori egin ebelako, sugeak aginka eginda il ziran. Ez egiozue mormoxetan ekin, euretariko batzuek, aingeru ezpata-dunak jota il ziranak lez. Oker guztiok ikasbidetzat jazo yakeezan arei, eta azken aldiotan bizi gareanon zentzagarri* izateko dagoz idatzita.

Beraz, zutunik dagoana, bego zur, jausi ez dadin. Ez dozue izan gizonen indarrez gorako tentaziñorik; zintzoa dozue Jaungoikoa, ta ez dautsue itziko zuen indarrez gaineko tentaziñorik; tentaziñoaz batera, barriz, zutik egoteko indarra be emongo dautsue.

Koru-kanta.—Jauna, gure Jauna!, bai arrigarria zure izena lur osoan! Zeruak baiño gorago dago zure aunditasuna.

Aleluia, aleluia.—Onik atara nagizu, ene Jaun-goiko orrek!, nire arerioakandik; aurrean narabillena-kandik gorde nagizu. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 19, 41-47).—Aldi aretan, Jesus Je-rusalen'era urreratzean, uria ikusirik, negarrez esaten asi zan: «Zuk be ezagutu ba'zengi, zure egun onetan beintzat, bakerako zaroazana! Orain, barriz, zure be-gientzat estalduta dago. Zure arerioak esiz* inguratu, barruan artu ta alde guztietatik estutuko zaituen egu-nak etorriko yatzuz-ta. Zu ta zugan diran zure se-meak, lurreragiño beeratuko zaitue, ta arririk arri-gai-ñean ez dabe itziko, zure ikustaldi-eguna ez dozu eza-gutu-ta.» Gero, eliza nagusian sarturik, an saldu-ero-sian ziarduenak kanpora bialtzen asi zan, esanez: «Idatzita dago: Nire etxea otoi-etxe da; baiña zuek lapur-zulo egin dozue!» Eta egun oro elizan irakas-ten ziarduan.—Kredo.

Eskintza.—Jaungoikoaren aginduak zuzenak dira, ta biotzaren pozgarr;i Aren erabagiak ezti-orrazia* baiño gozoago; orregaitik, zure menpeko onek bete egin dauz.

Opari-otoitza.—Egizu, Jauna, misterio oneik bear dan lez sarri ospatu daiguzala: opari au egiten dan

* Zentzagarri = escarmiento.

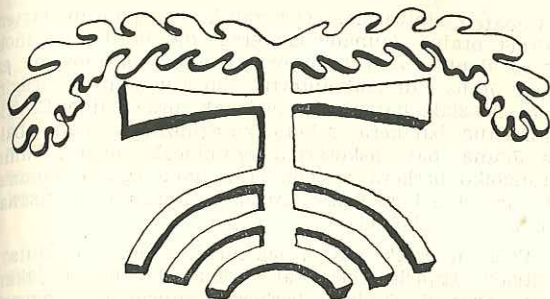
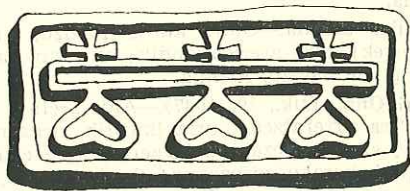
* Esi = trinchera, cerca. * Ezti-orrazi = panal de miel

bakotxean, geure erospena barrizten da-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Nire aragia jan eta nire odola edaten dauana, Neugan dago, ta Ni aregan, diño Jaunak.

Azken-otoitza.—Zure Sakramentua arteak, Jauna, garbitu dagizala gure pekatuak, eta alkarreganako batasuna emon daiskula. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 10'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Elizan batzen garean guztietan, Eliza osoaren alkartasuna ikusten dogu: guztiok egiten dogu bat emen; guztiok bateo berberak, sinismen berberak eta maitasun berberak al kartzen gaitu. Baiña Espiritu Santuak eraginda, bakotzak bere egikizunak daukaz gure artean: abadea guztion buru ta beste guztiok bere lagun, beragaz batera opari berbera, otoi ta gorapen berberak Jaungoikoari eskintzen. Ez da emen bakotxaren izen utsezko eskintzarik, eta bai guztion izeneko, Kristo'ren izeneko opari ta otoitzak.

Biblia.—Esdras: 1, 1-11; 9, 1'etik 10, 14'ra.—Neemias: 1, 1'etik 2, 10'era; 5, 1-13; 8; 9.

M E Z A

Sarrera.—Jaunari dei egin neutsanean, entzun egin eustazan nire eskaria; nire zurka datozenakandik onik atara nau; betikoa danak azpian jarri dauz. Itzi eglozu Jaunari zure arazoa, ta Berak indartuko zaitu. —Ps. Entzun, Jaungoiko!, nire otoia, ta ez egizu baztertu nire eskaria; lagun zakidaz, eta entzun.—Aintza.

Otoitza.—Zure esku alguztiduna, parkatzen eta erruki izaten batez be agertzen dozun Jaungoikoa: isuri eiguza eurrez zure grazia; zure agintzarien atzetik arin ibillirik, zeruko ondasunen jabe egin gagizuzan. Amai bagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa.: 12, 2-11).—Anaiok: Fedebageak zintzazela, ba-dakizue guzurrezko jaungoiko mutuen irudietara berez eroanda

lez joaten zintzazela. Orregaitik, ba, jakitun jarten zaituet orain: Jaungoikoak eraginda diarduanik inok be ez dautso Jesus'i biraorik egiten, eta inok be ez daike Jesus Jauntzat autortu, Espiritu Santuak eragin ezik. Graziak, barriz, askotarikoak dira; baiña Espiritu Santua, bat bera; askotariko egikizunak doguz: baiña Jauna, bat; askotariko eginbideak doguz; baiña Jaungoiko berbera da guztietan dana egiten dauana. Eta bakotxari Espiritu Santuak irakasten dautsana, guztien onerako da.

Espiritu orrek, batari jakituri-itza emoten dautso; besteari, Espiritu berberak, irakasteko berba jakintzua; orkoari, Espiritu berberak, sinismena; angoari, Espiritu berberaz geisoak osatzeko grazia; urrengoari, mirariak egiteko indarra; oni, igartekoa; ari, edozein barru-jokera bereiztekoa; urliari, izkera arrotzez berba egitekoa; berendiari, edozein esakera ulertzeko grazia. Egiteko guztiok, barriz, Espiritu berberak egiten dautz, bakotxari Berak gura dauan lez emonik.

Koru-kanta.—Gorde nagizu, Jauna, betseña* lez; artu nagizu zeure egapean. Zeure agoak garbitu begi nire auzia, ta ikusi dagiela zure begiak nire zuzentasuna.

Aleluia, aleluia. — Zeuri dagokizu, Jauna, Sion'en ereserkia: Zeuri eskiñiko yatzu Jerusalem'en oparia. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 18, 9-14).—Aldi aretan, euren bu ruak zintzotzat eta besteak gaitzotzat ebezan batzui, Jesus'ek ipuin au esan eutsen: Jaunaren etxera otoi egitera, gizon bi igo ziran; bata pariseotarra, ta beste zergabatzailea. Pariseotarrak, zutik, berekautan inoan: «Ene Jaungoikoa!, eskerrak emoten dautsudaz beste gizonak lakoa edo orrelako zergari ori lez, lapur, oker eta ezkontzanastaille* ez nazalako. Aste oro birritan egiten dot barau, eta nire ondasun guztien amarenak emoten dodaz.»

Zergariak, barriz, an urrunean egoala, begiak zurruntz jasoteko be ez eban arpegirik; eta bular-joka inoan: «Ene Jaungoikoa!, erruki zakidaz, pekatari naz-ta.» Ba-dirautsuet: au bere etxera zintzotuta biur-

tu zan; ez, ostera, bestea. Goratu daitena, beeratua izango da-ta; beeratu daitena, barriz, goratua.—*Kredo.*

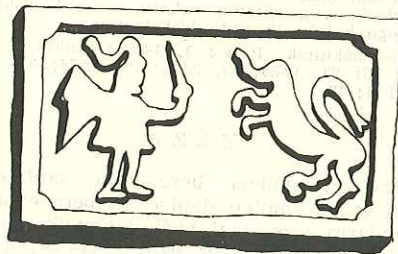
Eskintza.—Zeugana jaso dot biotza, Jauna: zeugan itxaroten dot, ene Jaungoiko!, ez naz lotsatuko. Ez naitela arerioen lotsagarri izan; zeugan uste ona izan da-gienak, ez dira galduko-ta.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, zuri eskiñitako opariok; zeure izenaren gorapenerako ta geure onerako eskintzeko emon zeuskuzan-eta. Amaibagako.

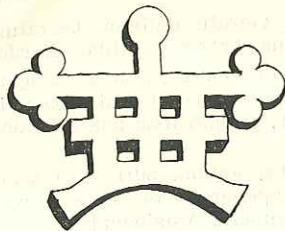
Kanon-aurrea: Irutasun deunarena, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Zuzentasun-eskintzak, oparigaiak eta erre-opariak ontzat artuko dozuz, Jauna, zeure al-taran.

Azken-otoitza.—Arren, gure Jaun eta Jaungoiko orrek!, zure jaungoikozko sakramentuaz beti indartzen gozuanok, ez gagizuz zure laguntza bagarik itzi. Amaibagako.

* Betsein = niña del ojo. * Ezkontzanastaille = adúltero.

PENTEKOSTE-OSTEKO 11^oGARREN IGANDEA

2^ogn. maila. — Orlegiz

Jesus'ek bere lege santua irakatsi dausku: guk, a meatz eta zeatz beterik, bere odol gurenak emondakoa jadetxi daigun. Paulo deunak auxe berau dirausku bere irakurgaiari, baita Eliza Amak be, Kristo'ren jarraitzaile guztiok Onen legepean ikusi nairik.

Baifia askok, zoritxarrez, ez dabe olakotzat artu nai; Aren deiari entzungor egiten dautsoe, lotsa dira-ta, edo griñia-sare artean bizi. Gor orreik bai dabela, Jaungoikoak be-larriak edegi ta gogo-miña askatu bearra! Toki santuan guztiok gogo batek alkartuta bizi gaitez.

Biblia.—Esakunak, Prov.: 1, 1-7; 1, 20'tik 3, 26'ra; 4; 8; 9; 15; 16; 23, 19-35; 24, 23-34; 26, 13-26; 31.—Gogoetak, Eccl.: 1, 1-11; 12.

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoa bere toki santuan dago; beartsuai etxea emoten dautse, ta bere erriari kementa ta indarra.—Ps. Jagi bedi Jaungoikoa ta ondatu begiz bere arerioak; iges egin begie Aren aurretik.—Aintza.

Otoitza.—Zure ontasun amaibageaz gure irabazi* ta eskariak eurrez beteten dozuzan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: isuri eiguzu zure errukia, gure barruak bildur dautsana parkatu dagizun eta gure otoitzak eskatzen dautsuna baiño geiago emon daiguzun. Amaibagako.

* Irabaziak = merecimientos.

Irakurgai (S. Paulo'k Korinto'koai 1^ogoa.: 15, 1-10).—Anaiok: Nik iragarrita artu dozuen Barri Ona (Ebanjelioa) azalduko dautsuet; eta nik irakatsitakoari eusten ba'dautsazue, gogor iraungo dozue bertan; eta bide orretatik ibillirik, osasunera etorriko zaree; bestela, alperrik sinistu dozue-ta. Lenengo, neuk ikasi nebana irakatsi dautsuet: Kristo geure pekatuakaitik il zala, idatzita dagoanez; lurperatu, ta irugarren egunean biztu egin zala, au be idatzita dagoanez. Eta Pedro'k ikusi dauala biztuta; gero amaikak, eta onein ondoren, bosteun anak baiño geiagok batera; areitariko geienak bizi dira oraindiño; batzuk, barriz, il.

Santiago'ri be agertu yakon, eta gero Apostolu guztiai be bai; azkenez, barriz, neuri agertu yatan, illor* lako oni. Apostoluetarik txikiena neu naz-ta; eta Apostolu izenez agertzeko be ez naz nor, Jaungoikoaren Eliizea aurrean erabili dot-eta. Alan be, nazan au, Jaungoikoaren graziaz naz; eta Aren grazia ez da nigan alperrik izan.

Koru-kanta.—Nire biotzak Jaungoikoagan jarri dau itxaropena, ta izan dot laguntza; nire biotza birloratu egin da, ta biotz-biotzez autortuko dot Jauna. Zeuri egin dautsut dei, Jauna; ez zakidaz isilik egon, ez zakidaz urrindu.

Aleluia, aleluia.—Goratu egizue gure laguntza dan Jaungoikoa, goratu egizue Jakob'en Jaungoikoa; eresi gozo bat abestu egiozue, zitaraz lagunduta. Aleluia.

Barri Ona (Mark., 7, 31-37).—Aldi aretan, Jesus'ek, Tiro'ko bazterraldetik urtenda, Sidon-zear Galilea'ko itxasoruntz jo eban, Dekapolis-mugetatik. Eta gizon gor eta mutu bat ekarri eutsoen, aren gainean eskuak ezarteko Jesus'i eskatzen eutsuela. Onek, gizona artu ta gizataldeagandik alde-eginiñ. mutuaren belarrietan atzamarrak sartu ta miñean txistu (txu) egin eutsan: gero zeruruntz begiraturik eta antzi (zizpuru) eginda, dirautso: «Epheta», au da, «zabaldu zaitze». Eta beingoan aren belarriak zabaldu ta miñ-lokarria askaturik, garbi berba egiten asi zan. Eta ifiori ezer ez esateko agindu eutsen; baiña Jesus'ek gogorrigo agindu, ta besteak barria geiago zabaltzen eben. Arrituta egozan,

* Illor = adoptivo.

eta ifioen: «Guztia ondo egin dau; gorrail entzutea ta mutuai berba egitea emon dautse.»—*Kredo.*

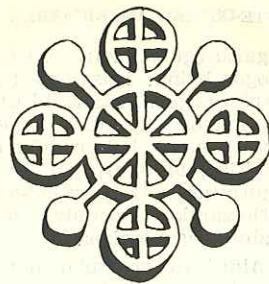
Eskintza.—Goratuko zaitut, Jauna, gora jaso naut; nire lepotik barre egiten arerioai ez dautsezu itzi-ta; Zeuri, Jauna, egin neutsun dei, ta Zuk osatu egin nenduzun.

Opari-otoitza.—Ikusi egizu samurkiro, Jauna, gure menpetasuna; eta eskintzen dautsuguna, opari atse-gingarri izan dakizula ta gure argaltasunaren bizkor-garri izan dadilla. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Eskifii Jaunari daukazun guztia ta frutuen asikiñiak; eta zure sabaia garauz goraiño beteko da, ta zure ardao-dolarak* gainez egingo dabe.

Azken-otoitza.—Zure Sakramentu au artuez, Jauna, somau dagigula gorputz-arimetan Eukaristiaren lagun-tza; bietan osasuna izanik, zeruko osabide-betetasu-nez poztu gaitezun. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 12'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Kristo'gandik ikasita dauko Eliza Ama deunak lagun-urkoaganako erruki-egintzetan jarduteko oitura. Bera dogu jaungoikozko Samaritar biotz-biguna, gure biotzaren zauri guztiak maitasun orioz ta erruki-ardaoz osatzen dauzana. Orrexegaitik jarri dogu gure uste osoa Jaungoikoagan, Bera-gandik edozer jadetsiko dogula-ta. Izan be, Lege zaarrean Jaunak bere erria ainbeste mailte izan ebanarren, orain askoz geiago mailte gaitu, Kristo geugaitik il zan ezkeru.

Jaunak aldi oro luzatzen dauku bere eskua: bizi-bide zear gabiltzan bitartean izan geikezan arriskueta, onik urten eta betiko atsedenera eldu gaitezun.

Biblia.—Jakintza, Sap.: 1, 1'etik 3, 12'ra; 4, 7'tik 6, 11'ra; 6, 22'tik 9, 18'ra.

M E Z A

Sarrera.—Zatoz, Jaungoiko!, niri laguntzera; zatorkidaz bizkor, Jauna, laguntza emotera; jarri ta lotsaz bete bediz ni il gura naberen arerioak.—Ps. Atzera-tu bediz lotsaz beterik ni galdu nai nabena.—Aintza.

Otoitza.—Zure menpekoak zure morroi zintzo ta jator izatea, zeure indarrez egiten dozun Jaungoiko algutzidun eta errukiorra; eiguazu, arren, zure agintzariak eragozpen bagarik jadetsi daiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa.: 3, 4-9).—Anaiok: Auxe da, Kristo'ri esker, Jaungoikoagan dogun uste ona; geurez zerbait asmetako be gauza ga-realakoa ez gero, Jaungoikoagandik datorkigulako bai-

* Dolara = lagar.

ño. Berak egin gaitu egoki Alkartasun barria iragarteko; ez letraz, gogoz baiño: idazkiñak (letreak) il egiten dau-ta; barruko gogoak, barriz, biztu. Beraz, arrietan idatzitako erio-morroitza (edo Legea), Moises'en arpegian ain eder agertu ba'zan, (laster atzamauko zan argitasunagaitik), aren arpegia israeldarrak ezin begiratzeraiño, gure morroitzi ez ete-dario edertasun aundiagorik? Eriotzarako morroitza ospetsu ba'zan, geiago nunbait zintzotasunerakoa.

Koru-kanta.—Aldi oro goratuko dot Jauna; beti agotan erabiliko dot Aren gorapena.—Jaunagan poz-arrotuko naz; entzun begie gaisoak, eta poztu beitez.

Aleluia, aleluia. — Jaungoiko Jaun, ene osasun!, gau ta egun deadarka nago zure aurrean. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 10, 23-37).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Zorionsuak, zuek ikusten dozuena dakusen begiak! Ba-dirautsuet; Igarle ta errege askok ikusi nai izan eben zuek ikusten dozuena, ta ez eben ikusi; baita entzun be zuek entzuten dozuena, ta ez eben entzun.»

Onetan, legegizon bat jagi zan, eta azpikeriz esan eutsan: «Irakasle, zer egin bear dot betiko bizitza irabazteko?» Jesus'ek esan eutsan: «Zer dago Legean idatzita? Zelan irakurten dozu?» Legegizonak, erantzunik, esan eutsan: «Zure Jaungoiko Jauna biotz-biotzez, gogo-gogoz, alegin guztiaz eta adimen osoz maite egizu ta zure lagun-urkoa zeure burua lez.» Jesus'ek esan eutsan: «Edero erantzun dozu; ori egizu, ta bizi izango zara.»

Orduan arek, burua zuritu naiez, Jesus'i esan eutsan: «Ta, nor da nire lagun-urkoa?» Eta Jesus'ek erantzun eta esan eutsan: «Gizon bat, Jerusalem'dik Jeriko'ra joiala, lapurren eskuetan jausi zan; eta areik, a erantzi ta zauriz bete ondoren, erdi illik itzirik, joan egin ziran. Bide aretatik abade bat igarotea jazo zan; eta gizona ikusiarren, aurrera jo eban. Bertatik joian Lebitar bat be, urreratzean zauritua ikusiarren, aurrera igaro zan.

Samaritar bat, ostera, andik igarotean, urreratu egin yakon, eta ikusi ebaneko, erruki izan zan. Eta aregana elduta, zauriak lotu eutsazan, orioz eta ardaoz igurtzirik; eta beraren asto-gaiflean jarririk, osatura eroan eta bere ardurapean artu eban. Eta bia-

ramonean, denario bi atarata, ostalariari emon eutsazan, esanez: «Zaindu egizu gizon au, ta diru geiago bear izatekotan, onuzkoan ordainduko dautsut.» Irurotariko nor uste dozu lapurren eskuetan jausitakoaren lagun-urko zala?» Arek erantzun eutsan: «Aretzaz errukitu zana.» Eta Jesus'ek esan eutsan: «Zoaaz, ba, ta zuk be orrelaxe egizu.»—*Kredo.*

Eskintza.—Moises'ek, bere Jaungoiko Jaunaren aurrean errege egifiñk, auxe esan eban: Zegaitik zara asarre, Jauna, zeure erriaren aurka? Baretu sumin ori; gogoratu egizuz Abraham, Isaak eta Jakob, esnea ta ezta darion lurra emongo zeutsela zin egin zeutsen-eta. Ta Jauna bigundu egin zan, eta ez eutsan bere erriari esandako zigorrik bialdu.

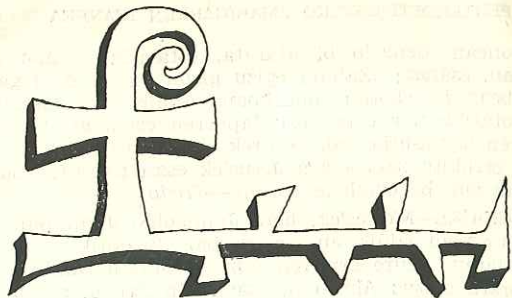
Opari-otoitza.—Ikusi egizuz samurkiro, Jauna, zure altara santura ekarri doguzan oparigaiok: guri parkamena lorturik, zure izenari gorapena emon dagioen. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Zuk egindakoaz, Jauna, lurra aseptu egingo da: lurak ekarten dauan ogia, gizonaren biotza pozten dauan ardaoa, arpegiak argitzen dauan orioa ta gizonaren biotza indaritzen dauan ogia, Zeuk eragiten dautsazuz lurrari.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, bizi barria emon daiskula, baita parkamena ta indarra bere. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 13'GARREN IGANDEA

2^{gn.} mailla. — Orlegiz

Elizak sarri dakarkiguz gogotara Jaungoikoak bere erriari egindako agintzari ta eskintzak. Onek, jakina, Beraganako gure uste osoa biztu bear dau: Jaungoikoa, egiten dauzan eskintzetan eta egundo be gu atzipetu bagarik, gutiz zintzo agertu da-ta. Orregaitik, gau ta egun, dei egin bear dautsagu, emon eban itza bete dagiala eskaturik.

Geiso ikaragarria da legena; Jesus'ek, barriz, amar legenardun areik osatu egin ebazan. Geu be bardin osatuko gaitu pekatuaren geisotik; baiña ez gaitzezan izan, amar legenardunen antzera, esker-gaitzoko.

Biblia.—Jakintza, Sap.: 10, 1^{etik} 12, 2ra; 12, 12^{tik} 27ra; 16, 15^{tik} 17, 6ra; 17, 20^{tik} 18, 19ra; 19.—Ikastuna, Eccl.: 1, 1^{etik} 4, 10ra; 5; 6; 7, 27-36.

M E Z A

Sarrera.—Gogoratu egizu, Jauna, zure alkartasuna, ta ez zaitetz betiko aztu zure beartsuen biziaz. Jagi, Jauna, ta garbitu zure auzia; ez aztu Zugana datozen deadarrak.—Ps. Zegaitik itzi gaituzu, Jaungoiko!, bertan bera betiko? Zegaitik zagoz asarre, zaintzen dozuzen ardien aurka?—Aintza.

Otoitza.—Geitu egizu gudan, Jaungoiko algutzidun eta betiko orrek!, sinismena, itxaropena ta maitasuna; eta eskintzen dauzkuzuzan ondasunak jaristeko gei izan gaitzean, agintzen daukuzuna maite izan daigula eiguazu. Amaibagako.

Irakurgaia (San Paulo'k Galazia'koai, 3, 16-22).—Anaiok: Agintzariak Abraham'i ta aren jatorrikoari

eskiñi yakezan. Ez diño «aren jatorrikoai», asko adierazoteko eraz, bakarrari baiño, «zure jatorrikoari», Kristo'ri. Auxe diñot: Jaungoikoak egindako alkartasuna, laureun eta ogeitamar urtez gero sortutako legeak ez dau austen, agintzariak ustel itzirik. Ondorengo, izan be, legez ba'da, ez da agintzariz; Abraham'i, ostera, ondoren (edo erentzi) au agintzaz emon eutsan Jaungoikoak. Beraz, legea zetako? Gaitzoakaitik ezarria izan da, agintzari-jatorrikoa etorri arte, ta bitarteko baten eskuz Aingeruak ekarria. Bakarrak ez dau, barriz, bitartekorik, eta Jaungoikoa bakarra da. Beraz, legea ta Jaungoikoaren agintzariak alkarren aurka? Ez olakorik! Legeak bizia emon al ba'leu, zintzotasuna legeak beragaz ekarriko leukean. Baiña Idaztiak guztia pekatupean itzi eban, agintzaria sinistredunakan Jesukristo'ren sinismenez bete zedin.

Koru-kanta.—Gogoratu, Jauna, zure alkartasuna, ta ez zaitetz betiko aztu zure beartsuen biziaz.—Jagi, Jauna, ta garbitu zure auzia: izan egizu gogotan zure menpekoai egindako iraiña.

Aleluia, aleluia.—Zeu izan zara, Jauna, gure gordeleku gizaldiz gizaldi. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 17, 11-19). — Aldi zretan, Jesus Jerusalem'era joateko, Samaria ta Galilea zear jolan. Eta erritzo baten sartzean, amar gizon legenardun urten yakozan bidera; eta urrun geldituta, deadarkaz asl yakozan, esanez: «Jesus, Irakasle, erruki zaki-guz!» Ikusi ebazanean, esan eutsen: «Zoaze, ta abadeakana aurkeztu zaitetze.» Ta ara!, bidean joiazala, garbi gelditu ziran.

Areitariako batek, osatu egin zala ikusi ebanean, atzeruntz egin eban, Jaungoikoa oiuka goratzen. Eta Jesus'en oifietara auzpezturik, eskerrak emon eutsazan. Gizon a, Samaritarra zan. Orduan, Jesus'ek berba egin eta esan eban: «Ez al dira amar, garbitu diranak? Nun dira, ba, beste bederatzia? Arrotz au baiño ez da izan Jaungoikoa goratzeko etorri danik?» Eta esan eutsan: «Jagi zaitetz eta zoaz; zeure sinismenak osatu zaitu.»—Kredo.

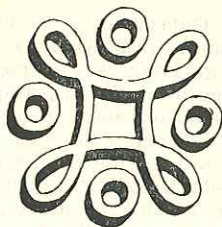
Eskintza.—Zeugan jarri dot, Jauna, itxaropena; ta auxe esan neban: Zeu zaitut Jaungoiko; nire egunak zeure eskuetan dagoz.

Opari-otoitza.—Begiratu egizu biotz onez, Jauna, zure erria, ta onartu egizuz bere oparigaiok; onein bidez Zu bigunduta, parkamena ta eskatzen dautsuguna jadetsi daiskuzuzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Zeruko ogia emon daskuzu, Jauna, atsegin guztia ta gozogarri guztia beragaz dauana.

Azken-otoitza.—Artu dogun Sakramentu zerutar au, Jauna, betiko zerura-bidean aurrera joateko laguntza izan dakigula. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 14'GARREN IGANDEA

2^{gn.} mailla. — Orlegiz

Bitarikoak dira gure egintzak: onak eta txarrak, jaungoizkoak eta mundu-zalekeriz beteak, aragiarenak eta go-goarenak. Alan be, gaurko Barri Onak argi dirauskuz; ugazaba biren morroi ezin izan zaitekez. Munduak, barriz, here alegiñean, alkartu eziñiak diran gauzak, oiturak, eritziak, batean korapillotu nairik diardu jo ta ke.

Deabruaren eta Jaungoikoaren morroi batera izatea, eziña yaku; edo bata, edo bestea. Jaungoikoak beretzat nai gaitu oso osorik. Kristo'k beteko dau agindu euskuna; Aren berban sendo, ibilli gaitzean beti bide zuzenez, ta ez dogu lotsakizunik izango.

Biblia.—Ikastuna, Ecclo.: 10, 7-23; 11, 10-20; 13, 23'tik 14, 19'ra; 15, 11-20; 16, 15'etik 18, 13'ra; 21, 1-10; 22, 25'etik 23, 15'era; 24, 1-21; 25, 1-11; 26, 13-18; 27, 30'etik 28, 12.

M E Z A

Sarrera.—Jaso egizuz begiak, Jaungoiko gure zaintzaille!, ta begiratu zure Kristo'ren arpegia; zure etxean egun bat obe da besteetan milla baiño.—*Ps.* Bai maitagarri zure bizitokia, indarren Jaungoikoa! Antziz eta makal daukat biotza Jaunaren etxeanako gogoz.—Aintza.

Otoitza.—Zaindu egizu betiko arduraz, Jauna, zure Eliza; eta gizona Zeu bagarik zutik ezin egon daiteken eskeru, zure laguntzak zaindu dagiala beti kalte danetik eta zuzendu dagiala osasungarri yakonera. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Galazia'koai: 5, 16-24).—Anaiok: Ibilli zaiteze gogoaren (espirituaren) arauz, eta ez dozuez beteko aragi-gurariak. Aragia gogoaren aurka diardu-ta; gogoaren gurariak, barriz, aragiaren kontra: alkarren buruz-buru dagoz, eta, orregaitik, ez dozue nai dozuenik egiten. Gogoaren eraginez ba'zaduz bize, ostera, ez zagoze Legepean. Aragiaren egitadak agirian dagoz. Emen: aragikeri, lizunker, nasaikeri, zikinker, sasi-jaungoikokeri, sorginker, asarre, eztabaida, bekaitz*, gorroto, zaratots, alderdikeri, ezin-ikusi, moskorkeri, sabelkeri, ta olakoak.

Len letxe dirautsuet orain be: orrela bizi diranak, ez dabe Jaungoikoaren erreñurik jadetsiko. Gogoaren frutuak, barriz, onexeik dira: maitasuna, poza, bakkea, eroapena, biotz-zabala, otzantasuna, sinismena, eratasuna, neurribidea, ta garbitasuna. Orreïn aurka legerik ez dago. Kristo'renak diranak, aragia bere griña ta gurari txarrez, gurutzean josten dabe.

Koru-kanta.—Obe da Jaunagan itxarotea, gizonagan baiño.—Obe da ustea Jaunagan jarrea, agintarietan baiño.

Aleluia, aleluia.—Etorri zaiteze pozez beterik Jaunagana; abestu daiogun gure osasun dan Jaungoikoari. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 6, 24-33). Aldi aretan, Jesus'ek bere kasleai auxe esan eutsen: Ugazaba biren morroi, ezin inor izan daiteke. Edo batari gorroto izango dau-tso, ta bestea maite izango dau-ta; edo batari eutsi, ta besteari jaramonik ez dautso egingo. Beraz, badi-rautsuet: ez arduraz ibilli zer jango dozuen bizi izateko, ezta gorputza zeaz jantziko ete-dozuen be. Ez da bizitza janaria baiño geiago, ala? Ta gorputza jantzia baiño? Orra, goiko egaztiak: ez dabe ereiten, ez batzen, ez garautegietan sartzen; eta zuen Goiko Aitak azi egiten dauz. Ez ete-zaree zuek areik baiño askozaz geiago? Nor da zuen artean bere asmo guztiaz ukondo bete azi daitekenik?

Eta jantzi-az, zegaitik zabize arduratsu? Orra, zelaietako liriok: begira zelan aundi egiten diran. Ez dabe lanik egiten, ez goruetan. Alan bere, ba-dirautsuet: Salomon bera, bere ospe aundienetan be, ez

* Bekaitz = envidia.

zan orreitariko bat lez jantzi. Beraz, gaur zelaietan bizi ta biar labara jaurtiten dan bedarra Jaungoikoak orrela jazten ba'dau, zenbat arduratsuago jantziko zaitue zuok, siniste otzeko gizonok? Beraz, ez ardurarik izan "zer jan, zer edan, zer jantzi daikegu" esanez. Guzti orreïn billa sinistebageak ibiltan dira-ta. Zuen Aitak, barriz, ba-daki guzti orreïn bearrean zagozeta. Beraz, billatu egizue lenengo Jaungoikoaren erreñua ta Aren zuzentasuna, ta beste guzti orreik geigarriz emongo yatzuez.—*Kredo*.

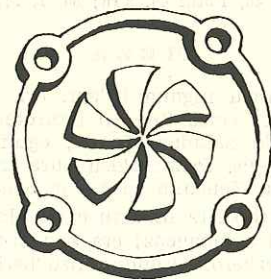
Eskintza.—Jaunaren aingerua, Aren bildur diranen inguruan egongo da, ta onik atarako dauz; zeuok jan eta ikusi egizue Jaunaren gozotasuna.

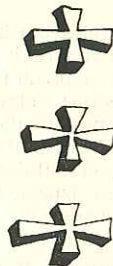
Opari-otoitza.—Egizu, arren, Jauna: opari osasungarri onek gure pekatuak garbitu dagizala ta erakarri daiskala zure indarraren laguntza. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Billatu egizue lenengo Jaungoikoaren erreñua, ta beste guztia geigarriz emongo yatzue.

Azken-otoitza.—Zure Sakramentu onek, gure Jaungoiko!, garbitu ta indartu gagizala beti, ta osasun-tokira eroan gagizala. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 15'GARREN IGANDEA

2^{gn}. maila. — Orlegiz

Domekea, Jaunagana etorteko da; elizara ba'gatoz, Meztan Jaunagaz batera egoteko da. Eta Jaunagaz egotetik, zer atarateko? Geure arimea indartzeko, lagun-urkoaganako maitasunerako biotza zabalago egiteko.

Gaurko Ebanjelio-atalak, Jesus'en biotz-ontasuna erakusten dauku: ama alargun baten semea daroe ilda, ari lurra emotera; baiña Jesus'ek, aretzaz errukituta, biztu egiten dau. Geuk be lagun egin dalogun lagun-urkoari bere naigabe ta larrialdietan.

Biblia.—Ikastuna, Eccl'o.: 30, 1'etik 31, 11'ra; 34, 13'tik 35, 20; 36, 1-19; 39, 1'etik 40, 27'ra; 42, 15-25; 44, 1'etik 45, 17'ra; 46, 13'tik 47, 22; 48, 1'etik 49, 3'ra; 50, 1, 24; 51.

M E Z A

Sarrera.—Biurto nigana belarri ori, Jauna, ta entzun; onik atara egizu Zeugan itxaroten dauan menpeko au; erruki zakidaz, Jauna, egun osoan Zeuri deika nago-ta.—Ps. Poztu egizu zure menpeko onen barrera, Jauna, Zeugana jaso dot biotza-ta.—Aintza.

Otoitza.—Garbitu ta indartu egizu, Jauna, zure Eli-za zeure erruki etenbageaz; eta Zeu bagarik ezin bizi izan daiteken ezker, zuzendu egizu beti zeure gaziaz. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Galazia'koai: 5, 25-26; 6, 1-10.—Anaiok: Gure bizia gogo-bizia ba'da, gogo-bidetik ibilli gaitzean, Ez ibilli arropuzkerietan, nor aundiagoka, alkar ezin-ikusika. Anaiok: norbait pekatu-

ren baten jausten ba'da, zuok, gogo-bidetik zabizenok, alakoa samurkiro zuzendu egizue, ta bakotxak bere buruaz kontu izan, tentaldi hardiña etorri daitekio-ta. Eroan egizuez alkarren nekeak, eta olantxe beteko doze Kristo'ren legea. Norbait zerbait dalakotan ba'dago, ta ezer izan ez, bere buruari sartzen dautso ziria. Ikusi begi bakotxak nundik eta zelan dabilen, eta olan bere barruak esango dautso zelakoa dan, ifioretetik ataraten ekin bagarik: bakotxak bere sorta eroango dau-ta.

Jaungoikoaren itza (1) ikasten diarduenak, iraksten dautsanari ondasun guztietatik emon begio. Ez zaitze atzipetu*: Jaungoikoari ez dautso ifiok barrerrik egiten. Gizonak, ereiten dauana batzen dau. Aragiaren azia erin dagianak, aragiaren ustelkeria batuko dau; gogozko azia erin dagianak, barriz, gogoak emonda betiko bizia batuko dau. Ez gaitzean on egitez aspertu; orretan aspertu bagarik ekiten ba'dautsagu, aldi egokian saria artuko dogu-ta. Beraz, astia dogun artean, guztiai on egin daiegun, batez be fedez anai doguzanai.

Koru-kanta.—Ona da Jauna goratzea ta zure izena autortzea, Goiko Jauna! Goizean zure errukia ta ga-bean zure egia iragarteko.

Aleluia, aleluia.—Jaungoikoa Jaun aundia da, ta lurbira osoan Errege aundi. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 7, 11-16).—Aldi aretan, Jesus Naim izeneko urira joian, eta Aregaz bere ikasle ta laguntalde aundia. Eta uriko atera urreratuaz batera, ama alargunaren seme bakarra ekarren ilda, ta askoak joiazan alargunagaz. Jaunak alarguna ikusi ebanean, aretzaz errukiturik, esan eutsan: «Ez negarrik egin.» Eta urreraturik, ilkutxa* ikutu eban, eta erolenak gelditu egin ziran. Orduan, esan eban: «Mutil, zeuri dirautsut: jagi zaitze!» Eta ildakoa jagi ta herba egiten asi zan. Eta Jesus'ek amari emon eutsan. Guztiak, ikaratuta, Jaungoikoa goratzen eben, esanez: «Igarle aundi bat agertu da gure artean, eta Jaungoikoa bere erriagana etorri da!»—*Kredo.*

(1) Barri Ona (Ebanjelioa).

* Atzipetu = engañarse.

* Ilkutxa = ataúd.

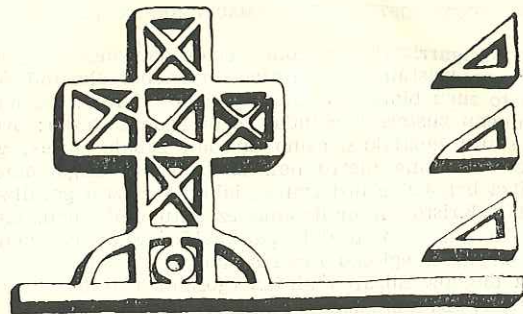
Eskintza.—Biotz-biotzez itxaron neban Jaunagan, eta entzun egin nenduan; entzun eban nire eskaria, ta abesti barri bat ipiñi eustan agoan, gure Jaungoikoa goratzeko ereserkia.

Opari-otoitza.—Zure Sakramentuak, Jauna, zaindu ta gorde gagezala beti deabruaren ekifaldietatik. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irtutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Nik emongo dodan ogia, munduaren bizirako neure aragia da.

Azken-otoitza.—Zeruko janari onen eragiña gure arima ta gorputzeraifio sartu dadilla, Jauna; gugan agindu dagienak zentzunak izan bagarik, Sakramentu onen indarrak izan daitezcan. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 16'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Orlegiz

Domeketan ez dago lanik egiterik; Jaunaren egunean guztiok gara aundiki, guztiok aberats; Jaungoikoak bere aberastasunen jabe egin gaitu, bere seme egin gaituanean. Egi orrek poztuta gatoz elizara; emen ez dago goragoko maillakorik, ez beragokorik; guztiok gara bardiñak, jaungoikozko maitasun batek bat eginik. Ederra, benetan, kristau zintzoen arteko maitasunetzko batasuna!

Biblia.—Job: 1, 1'etik 4, 11'ra; 7, 9,1-20; 10; 13, 20'tik 14, 22; 16, 18'tik 17, 16'ra; 19, 7-27; 21, 7-26.

M E Z A

Sarrera.—Erruki zakidaz, Jauna, egun osoan Zeuri deika nago-ta; Zu, Jauna, dei egiten dautsuen guztientzat biotz-bigun eta gozoa zara-ta.—*Ps.* Biurtu Jauna, belarri ori nire eskarietara ta entzun nagizu, gaiso ta beartsua naz-ta.—*Aintza.*

Otoitza.—Zure grazia gugan aurretiaz izanik, berak lagun egin daiskula beti, Jauna; eta grazi orrek arduratsu ta iraunkor egin gaizala lan onak egiteko. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 3, 13-21).—Anaiok; Zuekaitik izan dodazan nekeak dirala-ta, ez zaitezela kikildu eskatzen dautsuet, onexeik dira zuen goral-di-ta. Onexegaitik jarten naz belauniko Jesukristo gure Jaunaren Aitaren aurrean, zeru ta lurlean guraso guztiak izena Arexegandik dabe-ta. Berak, bere aberasta-

sun goragarriarri dagokionez, emon dagizuela, bere Espirituaz, kristau zintzo izateko barru-barruko indarra, Kristo zuen biotzetan sinismenez bizi daiten, eta maitasunean zusterak eginda, gogor egon zaitezten: orrela, santu guztiakaz, asmo au dan zabala, luzea, garaia ta sakona ulertu daikezuen; eta Jaungoikoaren bizitza bete-betea bizi izanik, jakintza guztia garaitez dauan Kristo'ren maitasuna ezagutu daikezuen. Guk eskatu naiz asmau daikegun baiño askoz be neurri obeaz gudan egiteko indarra dauan Jaungoiko orrek, artu dagiala Elizaren aintza (goraldia) Jesukristo'ren bitartez, gizaldiz gizaldi. Olantxe.

Koru-kanta.—Atzerriak bildur izango dautse zure izenari, Jauna, ta lurreko errege guztiak zure aintzari.—Jaunak Sion barrero egingo dau, ta an aundi-aundi agertuko da.

Aleluia, aleluia.—Abestu egiozue Jaunari abesti barri bat, Jaunak arrigarriak egin dauz-ta. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 14, 1-11).—Aldi aretan, Jesus pariseotar nagusi batenera zapatuz sartu zala, A zaintzen ziarduen. Onetan, gizon ur-geiso bat urreratu yakon. Jesus'ek, ba, lege-irakasle ta pariseotarrakana biurturik, esan eutsen: «Zapatuz inor osatzea legezko da, ala ez?» Baiña areik, isilik. Jesus'ek, barriz, geiso ari eskutik oraturik, osatu ta bialdu egin eban. Eta arekana biurturik, esan eutsen: «Zuetariko bati astoa edo idia zulora jausi ba'dakio, ez dau berealaxe atarako andik, larunbata izanarren be?» Ta areik ezin eutsen onetzaz ezer be erantzun.

Mai-lagunak lenengo jarlekuen billa ebizela ikusirik, ipuin au ekarri eutsen: «Ezteguetarako deia artu dagizunean, ez zaitez lenengo tokian jarri: bear bada zu baiño nagusiagoren bat deitua izatea jazo daiteke-ta; orduan biol dei egin dautsuena etorri ta esan daiketzu: «Itzi egizu orrentzat toki au.» Eta orduan, lotsaz beterik azken-tokia artu bear izango zeuke. Deia artu dagizunean, barriz, zoaz eta azken-tokian jesarri zaitez, deitzaillea etorri daitenean esan dagitzun: «Adiskide, igo zaitez gorago.» Orduan, mailagunen aurrean ospe aundia izango dozu. Goratu daitena, beeratua, ta beeratu daitena, goratua izango da-ta.»—*Kredo.*

Eskintza—Etorri zakidaz, Jauna, lagun egitera; ta nire bizia galtzeko asmotan diarduenak, lotsaz beterik gelditu beitez; etorri zakidaz, Jauna, lagun egitera.

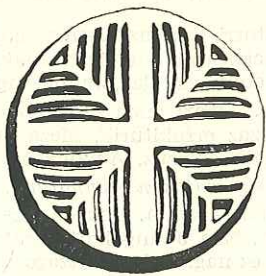
Opari-otoitza.—Opari onen indarrez, garbitu gaizuz, Jauna; eta gutzaz errukiturik, Meza onetako ondasunen artzaille egin gaizuz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Jauna, zeure zuzentasuna baiño ez dot aitatuko. Ene Jaungoiko!, Zeuk irakatsi zeustan gaztetarik; ez nagizu, ba, zartzaroan be itzi.

Azken-otoitza.—Zeruko Sakramentu onen bitartez, Jauna, garbitu ta barriztu egizuz biotz onez gure arimak; eta olan, gure gorputzetan be oraingo ta geroko laguntasuna jadetsi daigun. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 17° GARREN IGANDEA

2° gn. mailla. — Orlegiz

Mezatan batuta gagozanean, guztiz bat eginda egon bear dogu. Batasuna barrutik, biotzetan maitasuna nausi dala; eta batasuna kanpotik, guztiok Meza-emoilleagaz bat egiñik, kantu ta otoitz bardiñakaz, egikera ta egokera bardiñetan. Olakoxe batzarretan agiri da gure aunditasuna, Jaungoikoa Jaun bakartzat daukan erriaren aunditasuna; eta ortik, ola-ko orduetan egiten dogun otoitzaren indarra.

Ementxe ikusten da guztiok bata besteari lotuta gaukazan alkartasuna. Alkartasun au, orraiztiño, ez dadilla eliza barrukoa bakarrik izan: elizatik at (kanpora) bere agertu daitela, benetako kristautasuna alkarreganako batasunean eta maitasunean dago-ta.

Biblia.—Job: 28, 1^oetik 30, 23^ora; 31, 1-37; 33, 12-22; 34, 10-32; 36, 5-15; 36, 22^otik 40, 5^ora; 42.

MEZA

Sarrera.—Zuzena zara, Jauna, ta artezak dira zure epaiak; zure menpekoari errukior agertu zakioz. —Ps. Zoriontsuak garbi bizi diranak, Jaunaren bide-tik dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Zure erriak deabruaren ekiñaldi guztietatik alde egin dagiala, Jauna, ta biotz garbiz Zeuri, Jaungoiko bakar orri, jarraitu dagitzula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo^k Efeso^kkoai: 4, 1-6).—Anaiok: Jaunagaitik katepean lotuta nagoan au erreguka nagokizue: ibilli zaitzeze egin dautsuen deiari dagokionez, oso apal, otzan eta eroapen aundikoak izanik. Alkaren uts-egiñak maitasunez eroan egizuez; gogoen

alkartasunari bake-lokarriaz eusteko arduraz ibilli zaitzeze beti. Gorputz bat eta gogo bat izan bear dozue, itxaropen bardin bat izateko deituak izan zareenok. Jauna, bat bakarra da, bat sinismena, bat bateoa. Bat da guztion Jaungoiko ta Aita, guztion gainean, aspian eta artean nagusi dana. Bedeinkatua izan bedi Bera aldi guztietan. Olantxe.

Koru-kanta.—Zoriontsuak, Jauna euren Jaungoiko-tzat dabena: Jaunak bere oifordeko aukeratu dauan erria!—Jaunaren berbaz gogortu zan zerua, ta Aren agoko arnasak emon dautso indar guztia.

Aleluia, aleluia.—Entzun, Jauna, nire eskaria, ta el-du bedi Zeuganaiño nire deadarra. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 22, 34-46).—Aldi aretan, pariseotarrak Jesus'i urreratu yakozan, eta areitariko lege-irakasle batek azpikeriz itandu eutsan: «Irakasle, zein da Legean agindurik nagusiena?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zure Jaungoiko Jauna biotz-biotzez, gogo-gogoz eta adimen osoz maite izan egizu. Auxe da agindurik nagusiena ta lenengoa. Bigarrena, barriz, onen antzeko da: zure lagun-urkoa zeure burua lez maite izango dozu. Agindu bi oneitan batzen da Lege osoa, baita Igarleak be.»

Pariseotarrak batu ziranean, Jesus'ek itaun au egin eutsan: «Kristo nor dala deritazue? Noren semea ete-da?» «Dabid'en semea», dirautsoe. Jesus'ek dirautse: «Dabid'ek, zeruko argiz, zelan diñotso ba Jauna, esanez: «Jaunak nire Jaunari esan eutsan: jesarri zaitze nire eskumaldean, zure arerioak oinperatu dagitzudazan arte?» Beraz, Dabid'ek Jauna ba'deritzo, zelan izan daiteke Dabid'en seme?» Berbarik ez eutsan iñok erantzun; eta arrezkero, iñok ez eban Ari itaun barririk egiteko arpegirik.—Kredo.

Eskintza—Daniel onek nire Jaungoikoari eskari au egin eutsan: Entzun, Jauna, zure menpeko onen erre-guak; argitu daitela zure arpegia zure etxe santuan; eta entzun egizu biotz onez, Jaungoiko!, zure izena daroan erri au.

Opari-otoitza.—Apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: emen egiten dogun opari onek, lengo ta geroko pekatuetatik garbitu gagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Irutasun deunarena, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Egin eta bete egiozue zuen eskintzak zuen Jaungoiko Jaunari; Aren inguruan zagozen guztiok, ekarri opariak Jaun aundiari: aundikiak bi zia kendu ta lurreko erregeal dardar eragiten dautse-ta.

Azken-otoitza.—Zure Sakramentu oneik, Jaungoiko aguztidun!, gure zalekeriak osatu ta betiko osasundean jarri gagiezala. Amaibagako.

IRAILLEKO LAU AROETAKO EGUAZTENA

2^{gn}. maila. — Ubelez

Urteko Lau Aroai buruzko azalpena, ikusi...^{gn}. orrialdean.

Sarrera.—Goratu egizue gure laguntzaille dan Jaungoikoa; jo txaloak Jakob'en Jaungoikoari; abestu soñu gozoak zitaraz; jo adarra ilbarrian, ori Jakob'en Jaungoikoak israeldarrai emon eutsen agindu bat da-ta.—Ps. Jose'ri, Ejipto'tik urteeran, agindu ori emon eutsan; ezagutzen ez eban izkeraz entzun eban.—Aintza.

Kyrie ostean, Epistola-ondora joanda, auxe diño:

Otoitz egin daigun.—Belaunikotu gaitzean (*belauniko apurtxo baten*).—Zutundu zaitze.—Eutsi, arren. Jauna, gure argaltasunari zeure errukiaren laguntzaz: berez makal dana, zeure ontasunez indartu dadin. Amaibagako.

Irakurgaia (Amos, 9, 13-15).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Ba-dator aldia, ta goldelariak* igitai-lana ikusiko dau urretik, eta mats-lertzailleak* gari-ereitea. Mendiak atsegifia isuriko dabe, ta muna guztiak landu egingo dabez. Eta Israel nire erria erbestetik atara egingo dot; bertan bera itzitako uriak eragi (jaso) egingo dabez an bizi izateko; ta maastiak jarriko dabez, eta bertako ardaoa edango dabe; baratzak (ortuak) egin eta bertako ortu-aria jango dabe. Euren lurrera aldatuko dodaz, eta emon neutsen lurretik ez dodaz ifioiz be jaurtiko: zure Jaungoiko Jaunak diño.

* Goldelari = arador. * Mats-lertzaille = mats-garauak zapaltzen dauzana, ardaoa egiteko.

Koru-kanta.—Nor gure Jaungoikoa lakorik? Goietan bizi da, ta gauza apalak, zeru naiz lur, ikusi egiten dauz. Beartsua lurretik gora jasoten dau, ta txiroa sastegitik goratu.

Emon «Dominus vobiscum» diño.

Otoitza.—Egizu, Jauna, eskariz daukazun zure erriari, gorputzeko janariz barau egiten dauan ezkeru, arimako grifia txarrez be barau egin dagiala. Amaibagako.

Irakurgaia (Esdras'en 2^{gna}. (Nehemias): 8, 1-10). Egun areitan, erri osoa gizon bakar bat lez batu zan uretako ate-aurrean dagoan zelaian, ta Esdras idazlariari, Jaungoikoak Israel'i agindutako Moises'en lege-liburua ekarrerazo eutsoen. Ekarrri eutsen, beraz, Esdras abadeak legea, zazpigarren illaren lenengoan, gizon eta emakume taldeari ta buruz artzeko gei ziran guztiak. Ta garbi irakurri eutsen uretako ate-aurreko zelaian, goizetik eguerdira, gizon, emakume ta jakintsuak; ta erri osoa adi-adi egoan Lege-liburukoa entzuteko. Esdras idazlaria, berak egindako zurezko oltza baten gainean jarri zan, berba egiteko. Erri guztiaren begietan liburua edegi eban (erria baiño gorago agiri zan-eta); edegitean, erri osoa zutundu egin zan.

Orduan, Esdras'ek Jaungoiko Jaun aundia bedein-katu eban; eta erriak, eskuak jasorik, «olantxe, olantxe» crantzun eban. Gero, makurtu egin ziran, eta Jaungoikoa auzpez gurtu eben. Lebitarrak erria isilik euken, legea entzun zedin, eta erria zutik egoan, bakotza bere tokian. Jaungoikoaren legeko liburuan garbi irakurri eban ulertzeko eraz, eta irakurtean, buruz artu eben.

Nehemias'ek, eta Esdras abade ta idazlariak, eta Lebitarrak, erri guztiari adierazoez, auxe esan eutsen: «Goiko gure Jaunaren egun santua da gaurkoa; ez itun jarri, ez negar egin.» Gero, Nehemias'ek esan eutsen: «Jan okela gizenak, edan ardao gozoa, ta emon euren zatia gertau ez dabenai be: Jaunaren egun santua da-ta. Ez atsekabetu, Jaunaren poza da gure indarra-ta.»

Koru-kanta—Zoriontsuak, Jauna euren Jaungoikotzat dabenak: Jaunak bere oiñordeko aukeratu dauan

erria. Jaunaren berbaz gogortu zan zerua, tan Aren agoko arnasak emon dautso indar guztia.

Barri Ona (Mark., 9, 16-28).—Aldi aretan, gizataldeko batek Jesus'i auxe esan utsan: «Irakasle, neure semea ekarri dautsut; txerren mutuak artuta dauko; ta artzen dauan bakotxean, lurrera jaurtiten dau, ta agotik bitsa dariola ta agin-karraska ta legortuta izten dau; jaurti dagoela eskatu dautset zure ikasleai, ta ezin izan dabe.» Jesus'ek erantzun utsen: «Au gizaldi sinisgogorra! Noiz arte egon bear ete-dot zuen artean? Noiz arte jasan bear ete-zaituet? Ekarri egidazue ona.» Eta ekarri utsoen. Eta Jesus ikusi ebaneko, mutilla, txerrenak astinduta, lurrean biurtzen asi zan, bitsa eriola. «Noiz ezkerro jazoten yako ori?», itandu utsan Jesus'ek aren aitari. «Umetarik —erantzun utsan—. Sarritan sutara ta uretara be jaurti dau, il zedin. Baiña Zuk zerbait al ba'daikezu, gutzaz errukiturik, lagun zakiguz.»

Jesus'ek esan utsan: «Al ba'dozu... Sinisten dau-nari, guztia bete daitekio.» Bereala, mutillaren aitak deadarka zirautsan: «Sinisten dot, Jauna; lagun zakioz nire siniste otzari!» Orduan Jesus'ek, gero-ta gizatalde aundiagoa etorkiola ikusirik, txerren zikiñari agiraka agindu utsan, esanez: «Txerren gor eta mutu ori!, Neuk agintzen dauat: urten adi orregandik, eta barriro ez akio bein be sartu.»

Orduan, karrazika ta mutilla astin-astin eginiik, urten egin zan aregandik; mutilla ilda lez gelditu zan, askok «ilda dago» esateraiño. Baiña Jesus'ek eskuetik oratu ta jaso egin eban; eta mutilla zutitu egin zan. Gero Jesus etxean sartu zanean, bere ikasleak ixillean itandu utsoen: «Guk zegaitik ezin jaurti izan dogu txerren ori?» Ta erantzun utsen: «Orrelako deabruak ez dira jaurtiten, otoi ta barauaren bidez izan ezik.»

Eskintza.—Gogoan erabiliko dodaz zure aginduak, oso maite dodaz-ta; eskuak be agindu orreik beteteko jasoko dodaz.

Opari-otoitza.—Eskintza onek, Jauna, garbitu dagizala gure pekatuak; eta opari au ondo egiteko, zure menpekoen gorputz-arimak zintzotu dagizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Geienetakoa*, 431 orri.

Jaunartzerakoa.—Jan egizuez okela gizenak, edan ardao gozoa, ta emon euren zatia gertau ez dabenai: Jaunaren egun santua da-ta; ez atsekabetu, Jaunaren poza da gure indarra-ta.

Azken-otoitza.—Zeruko sari oneik artu doguzan ezkerro, Jauna, apal-apalik eskatzen dautsugu: zure menpeko izanik, zintzo egiten dogun au, bear dan zaltetazue artu dagigula. Amaibagako.

IRAILLEKO LAU AROETAKO BARIKUA

2^{gn}. maila. — Ubelez

Sarrera.—Poztu bedi Jaunaren billa dabillen biotza; bizkortu zaitze Jaunaren billa, ta indartu Aregan; billatu egizue beti Aren arpegia.—*Ps.* Goratu egizue Jauna ta ospatu Aren izena; iragarri erbesteetan be Berak egindakoak.—*Aintza.*

Otoitza.—Egizu, Jaugoiko alguztidun orrek: urteroko barau santua biotz beroz gogoratzen dogunok, gorputz-arimaz be atsegin izan dagitzugula. Amaibagako.

Irakurgaia (Oseas, 14, 2-10).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Biurtu zaitze, Israel, zeure Jaungoiko Jaunagana, gaiztakeritan jausi zara-ta. Berba egiozu Aregana biurturik, eta esan: Kendu egizu gaiztoa, artu egizu ona, ta eskiñiko dautsugu gure agoko gorapena. Asiria'k ez gaitu salbauko, zaldi gainera ez gara igoko, ez dogu geiago esango «geure esku-lanak dira gure jaungoikoak»; Zu, Jauna, eskuetan daukazun umezurtz onetzaz errukitu egingo zara-ta. Neuk osatuko dautsedaz zauriak, biotzez maite izango dodaz, nire asarrea urrindu egin yake-ta.

Iruntza lez izango naz. Israel, lilia lez erneko da, ta lertxuna* lez sendotuko dira aren zusterak. Adarrak zabalduko dauz, ta oriondoa baizen eder ta Libano baizen usaintsu izango da. Barriro aren gerizpean jarriko dira; garia jango dabe, ta matsa lez asiko dira; Libano'ko ardaoak beste entzute izango dabe. Efrain, zer dautsue zuri jaungoiko guzurrezkoak? Samurkiro zintzongo zaitut, eta zipres eze* antzera azierazoko zaitut; Neugandik emoten dozuz frutuak. Zein

* Lertxun = sílamo. * Eze = verde, fresco.

jakintsuk ulertu dau au? Zein burutsuk ikasi? Jaunaren bideak zuzenak dira-ta; zintzoak ibilliko dira-ta; dik; gaiztoak, barriz, antxe dabe ondamendia.

Koru-kanta.—Biurtu zaitetz apur bat geugana, Jauna, ta entzun egizuz zure menpekoen eskariak. Zeu izan zara, Jauna, gure gordeleku gizaldiz-gizaldi.

Barri Ona: Pariseotar batek, 188 orri.

Eskintza.—Goratu Jauna, ene biotz; eta ez aztu ainbeste mesede; ta gaztetu egingo zara, arranoa lez.

Opari-otoitza—Ontzat artu egizuz, Jauna, eskintzen dautsuguzan barauok; gure pekatuak parkatuez, egin gageizala zure graziazen gei, ta betiko agintzarietara eroan gageizala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Geienetakoa*, 431 orri.

Jaunartzerakoa.—Ez nagiela lotsatu ta baztertu, Jauna, zeure aginduak bete dodaz-ta; zeure aginduak betetea da nire atsegina.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun! Artu doguzan mesedeakaitik Zuri eskerrak emonaz, mesede aundiagoen jabe egin gaitetzala. Amaibagako.

IRAILLEKO LAU AROETAKO LARUNBATA

2^{gn}. mailla. — *Ubelez*

MEZA LABURRA

Sarrera.—Etorri zaitetze, gurtu daigun Jaungoikoa, jarri gaitzean belauniko Jaunaren aurrean; egin daigun negar gu egin gaituanaren aurrean: Jaun eta Jaungoikoa Bera dogu-ta.—*Ps.* Etorri zaitetze, ta poztu Jaunagan; jo txaloak gure osasun dan Jaungoikoari.—*Aintza.*

Kyrie ondoren, Epistola-alboan auxe diño:

Otoitz egin daigun. — Belaunikotu gaitzean. (*Belauniko apurtxo baten*). Zutundu zaitetze.—Barauaren bidez gorputz-arimak osatzen dozuzan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: barauzaleen otoitzaz bigundurik, oraingo ta geroko laguntza emon daiguzula eskatzen dautsugu apal-apalik, Jaun aundi orri. Amaibagako.

Irakurgaia (Lebitarren liburutik: 23, 26-32).—Egun areitan, Jaunak Moises'i auxe esan eutsan: Zazpigarren illebeta onen amargarrena, damu-eguna izan bedi, oso ospetsua ta santua. Damutu zaitetze gogoz, ta eskini Jaunari erre-oparia. Egun onetan ez egin morroi-lanik, erruki-eguna da-ta, zuen Jaungoiko Jauna erruki izan dakizuen. Egun aretan damutu ez dakiona, galdu egingo da bere erritik, eta lanik bat be egin dagiana, ezereztu egingo dot bere erritik.

Beraz, ez egin lanik egun orretan; betiko alkartasuna izango dozue gizaldiz-gizaldi etxe guztietan. Zapatua, atsedenerako izango dozue, ta illaren bederatzigarrenean damu izan zaitetze; arratsaldetik arratsaldera ospatuko dozue zapatua: Jaun alguztidunak diño.

Koru-kanta.—Parkatu, Jauna, gure pekatuak; ez begie esan erbestekoak: Nun dabe euren Jaungoikoa? Lagun zakiguz, Jaungoiko gure Osasun; ta zure izen ederragaitik, Jauna, onik atara gageizuz.

Orain, altara-erdira biurtu ta «Dominus vobiscum» diño.

Otoitza. — Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: barau eginik, zure graziaz bete gaitetzala, ta are-rio guztiak baiño indartsuago egin gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrai: 9, 2-12).—Anaiok: Lenengo, txabola bat egin zan, eta Santua eritxon aldean, argi-mutilla, maia ta opari-ogiak egozan. Bigarren estalki-ostean, Santu-Santua deritxona; alde aretan, urrezko lurrun-ontzia, ta alde guztietatik urrez estaldurik, Alkartasun-kutxa; kutxa-barruan, barriz, urrezko kutxa txiki bat manaz, Aaron'en makilla, barriro loratu zana, ta Lege-olak; eta kutxa-gainean, kerubin ederrak opari-maiari geriza eginez. Ez dagokit orain orreitariko bakotxaz berba egitea.

Onek olan atondurik, lenengo txabolan abadeak sartzen ziran beti, opariak egiteko; bigarrenean, barriz, abadeburua bakarrik urtean bein, eta ezelan be ez odolik бага, ordain ori bere pekatuakaitik eta erriarenakaitik eskintzeko. Au azalduta, Espiritu Santuak auxe adierazoten dau: Santua deritxon tokirako bidea, ez dagoala oraindiño zabaldua, lenengo txabola zutik egon daiten artean. Antz-irudi ori, oraingo aldia-

ri dagokio; eskintzen ziran gauzak eta opariak ez ziran onak gurtzailea barrutik zindotzeko; jan-edari ta garbiketak ez ziran aragizko aginduen arau baiño, aldi barri onetaraiño.

Kristo, barriz, geroko ondasunen Nagusi orain ageriturik, eskuz egiña ez dan eta emengo itxurarik ez dauan txabola obe ta bikainagoan zear, toki guztiz Santu barruan sartu zan: ez, orraitaiño, aker eta adari odolez, bere odolaz baiño, gure betiko osasuna osoturik.

Luzagarria.—Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; jo egiozuez txaloak, erri guztiok. Gure artean errukia baiño ez dau erakutsi, ta Jaunaren zintzotasunak beti irauten dau.

Barri Ona (Luk., 13, 6-17).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeai ipuin au esan eutsen: «Batek bere maastian pikondo bat sartuta eukan; eta aren frutu-billa etorrita, ez eban bat be aurkitu. Orduan, mastizaiñari esan eutsan: «Iru urteotan pikondo onetara frutu-billa etorri naz, ta ez dot bat bere aurkitu. Ebagi egizu, ba. Lurrean alperrik zetako egon?» Baiña mastizaiñak erantzun eutsan: «Jauna, itzi egizu aurten be; ta, bitartean, ingurua atxurtu ta satsa jarriko dautsat; orrela, bearbada frutua ekarriko dau; bestela, barriz, geroago ebagiko dozu.»

Zapatua za'la, Jesus arein sinagoga baten irakasten ziarduan. Eta amazortzi urte areitan txerrenak geisorik eukan emakume bat zan an; makur-makur eginda egoan, eta ezin eban iñola be bururik jaso. Jesus'ek, geisoa ikusirik, dei egin eta esan eutsan: «Emakume, zure gaitz orretatik onik zagoz.» Eta aren gainean eskuak ezarririk, emakumea bat-batean zuzen jarriz zan, eta Jaungoikoa goratzen asi zan. Jesus'ek zapatuz osatu ebala-ta, sinagoga-buruak, asarrez beterik gizataldeari auxe zirautsan: «Ba-dira sei egun lan egiteko; egun orreitan etorri, ba, osatu zaitez, eta ez zapatuz.»

Orduan, Jesus'ek erantzun eutsan: «Azalutsok!, ez dau zuetariko edonok bere idia naiz astoa zapatuz askatik askatzen eta edatera eroaten? Eta Satanas'ek amazortzi urteotan lotuta eukan Abraham'en alaba oni, ezin daitekiola zapatuz lokarri ori askatu?» Au esaten

ebala, Jesus'en arerio guztiak lotsaz egozan; erri guztia, barriz, Arek egiten ebazan mirari goragarriakaitik pozez beterik egoan.

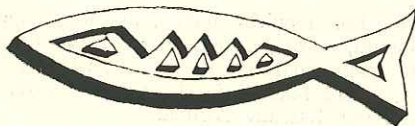
Eskintza.—Nire osasun zarean Jaungoiko Jauna!: gau ta egun deika nagokizu; eldu bedi zure aurrera nire otoi'tza.

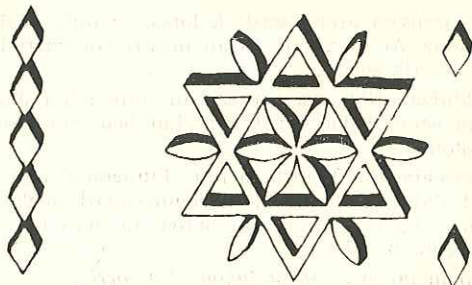
Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek! Zure begietan eskiñi dogun opari onek, lortu daigula zuganako zaletasun beroa, ta gero betiko zoria. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Geienetakoa*, 431 orri.

Jaunartzerakoa.—Zazpigarren illean jaiak egizuez txaboletan, Israeldarrai Ejipto-erri'tik atara nebazanean egiñerazo neutsenez, zuen Jaungoiko Jaun onek.

Azken-otoitza.—Zure Eukaristiak, Jauna, egin daigiala gugan, beragan adierazoten dauana: orain itxurapean artzen doguna, gero agirian artu daigun. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 18'GARREN IGANDEA

2^{gn.} mailla. — Orlegiz

Atzoko eguna, abade barriak egiteko eguna zan mundu guztian. Eta mesede aundi ori egin daukun ezker, gaur eskerrak emoten dautsaguz Jaunari.

Abadeak, Jaungoikoaren berba ta irakatsiak azaltzen eta emoten daukuez; Jaungoikoak emondako aginpidea dauke gure artean. Kristo'k berak izentau ebazan gure otoi-batzarretako buru ta gure arimen zaintzaille ta zuzentzaille izateko. Erregutu dalogun Jaungoikoari euren egikizuna zintzo ta arduratsi bete dagien.

Biblia.—Tobias: 1, 1^{etik} 3, 6ra; 4, 1^{etik} 5, 22ra; 6, 11^{etik} 7, 20ra; 8, 4-10; 11, 1-17; 12, 1^{etik} 13, 23ra.

M E Z A

Sarrera.—Emon egiezu bakea, Jauna, Zeugan itxaroten dabena, zure igarleak egizale irauin dagien. Euztan zure menpekoaren eskariak eta zure erri Israel' enak.—Ps. Pozez beterik jarri naz, «Jaunaren etxera goaz» esan daustenean.—Aintza.

Otoitza.—Zure errukiaren laguntzaz zuzendu egizuz, Jauna, gure biotzak: Zeugaz izan ezik, zure gogoko ezin izan gaitkez-ta. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai l^{goa}.: 1, 4-8).—Anaiok: Beti diardut zuen alde Jaungoikoari eskerrak emoten, Jesukristo'gan emon yatzuen grazia dala-ta. Izan be, Aren bidez guztiz aberatsak zaree, ikasi ta jakin bear diran gai guztietan: Kristo'ren itza zuekan gogor sendotuta dago-ta. Ez da grazirik zeuek ez dozuenik, Jesukristo gure Jaunaren *azkenengo* agertaldia itxaroten dozuen ezker. Berak indartuko zaitue azke-

neraifio, Jesukristo gure Jaunaren etorrera-egunean pekatu bagarik agertu zaitezen.

Koru-kanta. — Pozez bete naz, «Jaunaren etxera goaz» esan daustenean. Izan bedi bakea zure etxean, eta ugaritasuna zure jauregietan.

Aleluia, aleluia.—Atzerriak bildur izango dautsoe zure izenari, Jauna, ta lurreko errege guztiak zure aintzari. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 9, 1-8).—Aldi aretan, Jesus, txalupan sarturik, itxasoa igarota bere errira etorri zan. Onetan, elbarri* bat ekarri eutsoen ogean etzunda. Jesus'ek, gizon arein sinismena ikusirik, elbarriari esan eutsan: «Izan egizu uste ona, seme orrek; pekatuak parkatzen yatzuz.» Orduan, idazlarietarikoko batzuek eurekautan ifioen: «Gizon onek birao egin dau.» Baiña Jesus'ek, arein asmakeriak ezagaturik, auxe esan eutsan: «Zer dala-ta darabizuez asmakeriok zuen biotzetan? Zer da enrazago, "pekatuak parkatzen dautsuz" esatea, ala "jagi ta zoaz" esatea? Beraz, Gizasumeak lurrean pekatuak parkatzeko eskubidea ba-daua-la jakin dagizuen, «Jagi, —esan eutsan elbarriari—, ogetxoa artu ta zoaz etxera». Ta gizona jagi ta bere etxera joan zan. Gizatalde areik, au ikusirik, bildurtu egin ziran, eta arenbesteko eskubidea gizonai emon eutsen Jaungoikoa goratu eben.—*Kredo*.

Eskintza.—Moises'ek Jaunari altara bat egin eutsan, eta altara-gaifean erre-opariak eskiñi ta oparigaiak erre ebazan; arratsaldeko oparia be egin eutsan Jaungoiko Jaunari Israeldaren aurrean, Jaunak usain gozoko oparizat artu egian.

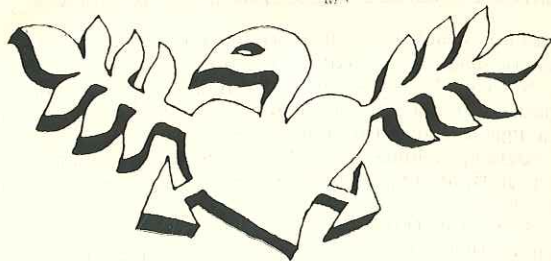
Opari-otoitza.—Opari onen bidez, zeruko ondasunak emoten dauksuzuzan Jaungoikoa: eiguzu, zure egia ezagutzen dogun ezker, egi orri oitura onez jarraitu daiogula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Artu oparigaiak eta sartu zaitze Jaunaren bitokira; gurtu egizue Jauna beronen etxe santuan.

Azken-otoitza.—Janari santuaz indartuta, eskerrak emoten dautsuguz, Jauna; eta eiguzu zure errukiz, aurrerantzean be Eukaristi au artzeko gei izan gaitzezala. Amaibagako.

* Elbarri = paralitico.

PENTEKOSTE-OSTEKO 19° GARREN IGANDEA

2° gn. maila. — Orlegiz

Zeru-erria, nagusi batek ospatutako eztegu-eguna lez dogu. Eztegu orrek, Kristo ta Elizaren arteko batasuna adierazoten dau. Guztiok artu dogu zerurako deia; baiña au edo ori atxaki dala-ta, askok nai ez dei ori entzun. Siniste bagakoak, sinismen-ausleak, zalapartariak, eurak naita, Elizatik baztertuta dagoz; alan be, Berak dauko bakar-bakarrik betiko osasunbidea.

Baita Eukaristia be adierazoten dau eztegu orrek; baiña ba-dira kristau ardurabage ta txepelak, pekatu astunez loituta, eztegu-jantzi bagarik, Mai santura eltzen diranak. Goazen gu beti zintzo ta garbi, gaizto ta oker dana bazterrean itzirik.

Biblia.—Judit: 2, 1-11; 4, 7'tik 9'ra; 13, 1-26; 15, 1'etik 16, 21'ra.

M E Z A

Sarrera—Neu naz erriaren osasuna, diño Jaunak; edozein estualditan dei egiten ba'dauste, entzun egingo dautset, eta Jaungoiko izango nakie betiko.—Ps, Entzun, ene erri, nire irakatsia; makurtu belarria nire agoko itzetara.—Aintza.

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta errukior! Urrindu egizuz gugandik ezbear guztiak; gorputz eta arimaz geure esku izanik, azkatasun osoz zeure menpeko izan gaitzean. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 4, 23-38).—Anaiok: Zeuen pentzakera barriztu egizue, ta gizaki

barriaz jantzi zaitzeze (1), Jaungoikoaren ereduz zintzo ta benetan santu egiña da-ta. Beraz, guzurra alde batera itzirik, bakoetak bere lagun-urkoari egiz berba egin begio, alkarren atalkide gara-ta. Asarratuarren, ez pekatu-rik egin; eguzkia ez bedi ostendu (ezkutau) zuen asarrea il baiño len. Ez emon lekurik deabruari. Len ostu ebanak, ez begi aurrerantzean ostu; esku-lan egokiren bat egin begi, ostera, bearraldian dagoanari nundik emon izan dagion.

Koru-kanta.—Nire otoitza, intzentzia zure aurrera lez eldu dakizula, Jauna. Nire esku-jasotea, arratsaldoko oparia lez izan daitela.

Alclua, aleluia. Goratu egizue Jauna ta ospatu Aren izena; iragarri erbesteetan be Arek egindakoak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 22, 1-14).—Aldi aretan, Jesus'ek, ipuifien bidez, auxe zirautsen abadeburu ta pariseotarrak: Zeruko erreiniña, bere semearren ezteguak egin ebazan erregearen antzeko da. Arek bere morroiak bialdu ebazan, eztegu-lagunai dei egitera; baiña oneik ez eben etorri nai izan. Barrero beste morroi batzuk bialdu eban, esanez: «Eztegu-lagunai esan egiezue: Bazkaria gertu dago, idi ta abere (animali) gizenduak ilda daukadaz, ta guztia gertu dago; etorri zaitzeze eztegetara.»

Baiña areik jaramonik bere ez; eta bata bere solora, bestea sal-crosketara joan ziran. Besteak, barriz, aren (erregearen) morroiak lotu, iraiñez bete, ta il egin ebazan. Au jakitean, erregea asarretu egin zan; eta bere gudaroztea bialdurik, odolzale areik ondatu egin ebazan, eta arein erria erre egin eban. Orduan, bere morroiak auxe esan eutsen: «Ezteguak gertu dagoz, baiña deituak ez ziran gei. Zoaze, ba, bide-gurutzetara, ta aurkitu dagizuezan guztiak dei egiezue.» Morroiak, bideetara urtenda, aurkitu ebazan guztiak, on eta gaizto, batu ebazan; eta eztegu-maia mai-lagunetz bete zan.

Maikideak ikustera erregea sarturik, eztegu-jantzi-rik ez ekarren gizon bat ikusi eban; eta esan eutsan: «Diskide, eztegu-jantzi bagarik, zelan sartu zara emen?» Arek, barriz, barbarik be ez. Orduan, erregeak

bere laguntzailei auxe esan eutsen: «Esku-oiñak loturik, jaurti egizue kanpoko illunpera; an izango da negarra ta agin-kirrizkada!» Deituak asko, baiña aukeratuk gutxi aira-ta.—*Kredo*.

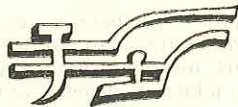
Eskintza.—Larrialdian egon naitenean, Zeuk zainduko daustazu bizia, Jauna; zeure eskua luzatuko dozu nire arerioen asarrearen aurka, ta zure eskumak onik atarako nau.

Opari-otoitza.—Zure aurrean eskintzen doguzan oparigai oneik, Jaun altsu, osasungarri izan dakiguzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Zure aginduak zintzo beteteko agindu zenduan, eta nik zuzen bete dagidala zure legea.

Azken-otoitza.—Eukaristi osasungarri onek, Jauna, garbitu dagizala gure gaiztakeriak, eta zeure aginduai lotuta euki gazizala. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 20° GARREN IGANDEA

2° gn. maila. — Orlegiz

Mirari aundirik asko egin ebazan Kristo'k bere bizitzan; baiña eunburuaren semea osatuaz egindakoa be, ez zan txikiena izan. Osatze aren bidez, bera ta bere etxeko guztiak Kristo'ren sinismena artu eben.

Eliza katolikuak be, mirariak dauz oiñarri: mirariz asia, mirariz geitua ta mirariz irauñ-azoa. Kristau onak ez dau besterik bear Kristo'k esandakoa ta Elizeak irakatsia sinisteko, ta ona izateko zelan jokatu bear dauan jakiteko. Paulo deunak argi ta garbi bere idazkian: «Zentzundun izan zaitzeze Jaunaren naia ezagutzeko». Ibilli gaitzezan, ba, beti Aren

M E Z A

najari jarraiturik, bere agindu ta lege zerutarrak al bait zeatz eta ondoen beterik.

Biblia.—Ester: 1, 1-12; 2, 1'etik 13'ra; 4, 1'etik 8, 8'ra; 13, 8'tik 14, 19'ra.

Sarrera.—Egin dauskuzun guztia, Jauna, bide onez egin dauskuzu, pekatu egin eta zure aginduak ez doguz bete-ta; alan be, gora jaso egizu zure izena, ta egizu gutzaz zure erruki aundiari dagokionez.—*Ps*. Zoriontsuak Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—*Aintza*.

Otoitza.—Emon egiezu biotz onez zure zintzoai, Jauna, parkamena ta bakea: euren erru guztietatik garbituta, uste osoz otseindu zagiezan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 5, 15-21).—Anaiok: Arduraz ibilteko alegiñak egizuez, ez gero rubage lez, zur baiño. Astia ondo bete egizue, egun txarrrak doguz-ta. Beraz, ez zaitzeze zentzumbageak izan, zentzundun baiño, Jaungoikoaren naia ezagutzeko. Ez mozkortu ardaoaz, loikeria beragaz dau-ta; bete zaitze-

ze, bai, Espiritu Santuz, Esan egizuez alkarregaz eresiak (salmuak), ereserkiak eta jaungoikozko abestiak. Abestu ta goratu Jauna zuen biotzetan. Beti ta guztia-gaitik eskerrak emon egiozuez Jaungoikoari, Jesukristo gure Jaunaren izenean. Bizi zaiteze alkarren menpean, Jesukristo'ri dagokion begiruneagaitik.

Koru-kanta.—Guztien begiak zeuri begira dagoz, Jauna; ta Zuk aldi egokian emoten dautsezu jana. Zeure eskua zabalduz, bizidun guztiak onez beteten dozuz.

Aleluia, aleluia.—Gertu daukat biotza, Jauna, biotza gertu; soifnuak eta eresiak abestuko dautsudaz, nire edertasun zarean orri. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 4, 46-53).—Aldi aretan, errege-etxe-ko batek semea geisorik eukan Kafarnaum'en. Jesus Judea'tik Galilea'ra etorrela entzun ebanean, Aregana joan zan, eta semea osatzera jatsi zedilla eskatu eutsan, il-zorian egoala-ta. Baiña Jesus'ek esan eutsan: «Zuek mirari ta arrigarriak ikusi ezik, ez dozue sinisten.» Errege-etxeokak dirautso: «Jauna, jatsi zaitez, nire semea il baiño len.» Jesus'ek dirautso: «Zoaz, semea bizi dozu.»

Jesus'ek esandakoa sinisturik, ba-joian gure gizona. Eta bidean joioala, morroiak aregana etorri ta barri au dakarkioe: «Zure semea bizi da.» Ze ordutan biz kortu zan itandu eutsen; eta erantzun eutsen: «Atzo zazpiretan alde egin eutsan sukarrak*» Olantxe igarri eutsan 'tak, ordu aretan bertan Jesus'ek esan eutsala "semea bizi dozu". Orduan, bera ta bere etxeoko guztiak fededun egin ziran.—*Kredo.*

Eskintza.—Babilonia'ko ibai-ertzean jesarri gintzazan negarrez, Sion gogoraturik.

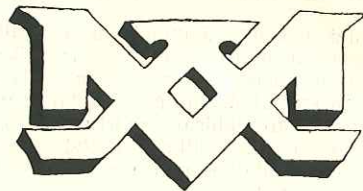
Opari-otoitza.—Sakramentu oneik, Jauna, emon daiskuela zerurako osabidea, ta gure biotzeko grifia txarretatik garbitu gagezala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irtutasun deunarena, 455 orri.*

Juanartzera.—Gogoratu egizu, Jauna, zure menpeko oni emondako itza; berba aretan dot itzaropena, ta arexek poztu nau jausaldian.

Azken-otoitza.—Zure sarien jabe egin gaitzean, Jauna, beti zeure aginduen esaneko izan gaitzeala egizu. Amaibagako.

* Sukar = fiebre.

PENTEKOSTE-OSTEKO 21'GARREN IGANDEA

2'gn. mailla. — Orlegiz

Jaunaren aurrean ez dago infortxo be zordun ez danik, guztiok egin dogu pekatu-ta. Jauna, ostera, on eta errukior, gertu dago beti gure zor eta bekatuak parkatzeko; baiña orretarako, auxe eskatzen dauku: geuk be parkatu daiogula kalte nai z irain egin daukunari; auxe ikasi ta bete dai gula, besterik ez.

Gaurko Barri Ona irakurriaz, berez atara daikegu esan dogun au; Jaunak parkatzea nai ba'dogu, geuk be zordunai parkatu egin bear. Ba-daiteke au noizbaiten guri aldatz-gora egitea, geure barruko grifia txarren kontra jokatu bear izatea; baiña Jaungoikoz jantzi ezkeru, au da, bere grazi zerutarraz, ba-gara edozein arerio aspirtzeko beste.

Biblia.—Ezekiel: 1, 1'etik 3, 9'ra; 8, 1'etik 11, 25'ra; 18; 20.

M E Z A

Sarrera.—Zeure naipean dago dana, Jauna, ta ez da ari gogor egin daikeonik, gauza guztiak Zeuk egin dozuz-ta: ortzi (zeru), lur eta zeruak artzen daben dana: Zeu zara gauza guztien Jauna.—Ps. Zoriontsuak Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Zaindu egizuz, Jauna, zure etxeokak etenbagako errukiaz; zeure laguntzaz, ezbear guztietatik onik urten daiitezala, eta on egifez, zeure izenari eskinita bizi daiitezala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 6, 10-17).—Anaiok: Indartu zaiteze Jaunagan, bere indarraren

adorez. Jantzi egizuez Jaungoikoaren iskilluak (ar-mak), deabruaren maltzurkeria gogor egiteko. Gure burruka ez da aragi ta odolaren aurka, beste al eta indar guztien aurka baiño, illunpe onetako nagusien aurka, au da, zerupean dabizan espiritu gaiztoen aurka. Beraz, Jaungoikoaren iskilluak jantzi egizuez, egun txarrari gogor egin daikeozuen, eta guztia osotu ondoren, sendo irauñ daikezuen.

Beraz, gogor egon zaitzez, egia gerrikotzat eta zuzentasuna bularrekotzat arturik, bakezko Barri Ona zabaltzeko oiñetakoz jantzirik. Batez be, artu egizue sinismena laguntzat, Gaiztoaren (1) gezi* iziotu guztiak itzungi (atzamau) al dagizuezan. Artu egizue osasunezko buru-oskola*, baita Espirituaren ezpata be, au Jaungoikoaren itza da-ta.

Koru-kanta.—Zeu izan zara, Jauna, gure gordeleku gizaldiz-gizaldi. Mendiak ziran baiño len, lurra biribil-du baiño len, betidanik eta betiko, Jaungoiko zara Zu.

Aleluia, aleluia. Israel Ejipto'tik urtetean, Jakob'en etxea atzerritik urten zan. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 18, 23-35).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Zeruko erreñua, bere morroiakaz artu-emonak garbitu nai izan ebazan erregea dirudi. Kontu-garbitzen asi zanean, amar milla talentu zor eutsazan morroi bat ekarri eutsoen (2). Ordaintzekorik ez eukala-ta, ugazabak morroia ta onen emaztea ta seme-alabak eta eukan guztia saltzeko ta berari emoteko agindu eban. Baiña morroi arek, auzpezturik, erreguz zirautsan: «Nitzaz eroapena artu egizu, ta dana ordainduko dautsut.» Ugazabak, morroi aretzaz errukituta, askatu egin eban eta zorra be parkatu egin eutsan.

Baiña morroi a urten ordukoxe, eun denario (3) zor eutsazan morroikide bat aurkitu eban, eta ito-bearrez ari eldurik, zirautsan: «Zor daustana ordaindu egistak.» Morroikideak, auzpezturik, erreguz zirautsan: «Nitzaz eroapena artu egik, eta dana ordainduko dauat.» Baiña besteak ez eban nai izan; eta joanda,

(1) Gaiztoa: Satanas.

(2) Amar milla talentu: 60 milloi peseta urrezko.

(3) 100 denario: 100 peseta urrezko inguru.

* Gezi = dardo. * Buru-oskola = casco.

giltzapean sartu eban, zorra ordaindu arte. Jazoten zana ikusirik, aren morroikideak, atsekabez beterik, ugazabagana joan eta dana azaldu eutsoen. Orduan, aren ugazabak deitu ta dirautso: «Morroi gaizto ori, zor guztia parkatu euan eskatu eustalako; ez ete euan, ba, ik be eure lagunaz errukitu bear, ni euaz erruki izan nintzoanez?»

Eta aren ugazabak, asarretuta, morroia zigortzailleen eskuetar itzi eban, zor osoa ordaindu arte. Beste ainbeste egingo dautsue zeruko nire Aitak be, alkarri biotz-biotzez parkatu ez ba'dagiozue.—*Kredo.*

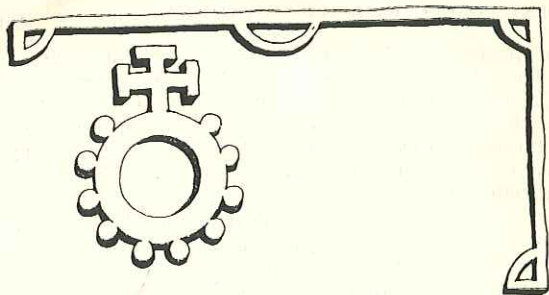
Eskintza.—Hus errian, Job izeneko gizon bat zan, zintzo, zuzen eta Jaungoikoaren bildur zana. Deabruak, gizon au zirikatzeke eskubidea eskatu eutsan Jaungoikoari. Emon eutsan Jaunak eskubidea aren ondasunetan eta gorputzean. Ondasun guztiak ondatu eutsazan, seme-alaba ta guzti, ta gorputza zauri astunez bete eutsan.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, oparigaiok: onein bidez, bigundu egiten zara-ta; guri, barriz, osasuna emoten dauskuzu, zure erruki aundiz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Irutasun deunarena, 455 orri.

Jaunartzerakoa. — Zeugandiko osasunak eta berbak nauke sendo, Jauna; noz garbituko daustazu arerioen aurka darabildan auzia? Gaiztoak aurrean narabille; lagun zakidaz, ene Jaun eta Jaungoiko!

Azken-otoitza.—Betiko bizitza dauan janaria artu dogun ezkerro, Jauna, agoz artu doguna, arima garbiz gorde daigula egizu. Amaibagako.

PENTEKOSTE-OSTEKO 22'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

Illunak ezin ikusi argirik, ezta txarrak onik be. Kristo, ontasuna bera, beti ikusten dogu arerio-artean: gaur guzur sareetan arrapau nai, biar azpikeriren bat jaugarriztat bidean ipiñiko dautsoe... Baiña sare ta arerio artetik onik urten da beti.

Gaur, Barri Onak dirauskunez, estutasun aundian jarten dabe, maltzurkeriz zirautsoela: «Kaisar'i zerga emotea bidezko da, ala ez?» Naiz baletz naiz ezetz erantzun, arisku aundian sartzen zan. Baiña Kristo'k, arein barren, gaiztoa ikusirik, erantzuten dautse: «Emon Kaisar'i Kaisar'ena, ta Jaungoikoari Jaungoikoarena.» Beraz, erri-agintaritzak eta Elizaren agintaritzak, bakotzak bere eskubideak dauzala adierazoten dau Jesus'ek.

Biblia.—Ezekiel: 33, 1-20; 34; 36, 13'tik 37, 8'ra; 40, 1-6; 43, 1-12; 47, 1-12 ta 35.

M E Z A

Sarrera.—Gaiztakeriak gogoan artzen ba'dozuz, Jauna, nor egon daiteke zutik? Baiña zuri, Israel'en Jaungoiko orri, errukia dagokizu.—Ps. Barren-barrenetik egin dautsut dei, Jauna; entzun, Jauna, nire deadarra.—Aintza.

Otoitza.—Gure igesleku ta indarra zarean Jaungoikoa! Errukiaren iturri zarean ezker, entzun biotz onez zure Elizaren eskariak; eta eiguzu, sinismenez eskatzen doguna, benetan jadet'si daigula. Amaibagako.

Irakurgai. (S. Paulo'k Filipino'koai: 1, 6-11).—Anaiok: Ba-dot uste ona Jesus Jaunagan, zuekan egin-

oide on au asi dauanak, osotu be egingo dauala, Jesus kristo'ren egunerarte (1). Bidezko da nik zuen guztio-kan uste on ori izatea, biotzean zaukedaz-ta. Nire poz-lagun izan zaree guztiok, bai giltzapean, bai Barri Ona iragarrean eta sendotzean. Ondo daki Jaungoikoak zenbat maite zaituedan, Jesukristo'ren maitasunaz beraz. Eta auxe eskatzen dot erreguka: gero ta geiago zuen maitasuna argiz eta jakitez ugaritu daitela, obee-na aukeratu dagizuen, Kristo'ren egunean zintzo ta pe-katu bagarik agertu zaitezzen. Kristo'gandiko zintzo-frutuz beterik, Jaungoikoaren aintzarako ta goraldirako.

Koru-kanta.—Bai on eta eder dala, anaiak alkarturik bizi izatea! Ori, Aaron'i burutik bizarrera erion usaingarri jatorra letxe da.

Aleluia, aleluia.—Jaungoikoaren bildur diranak, itxaron begie Aregan: gerizpe ta lagun yake-ta. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 22, 15-21).—Aldi aretan, parisota-rak joan eta alkartu egin ziran, Jesus berbetan arrapatzeko. Onetarako, areik euren ikasle batzuk baldiu eutsoezan, Erodestiarrakaz batera, auxe esanez: «Irakasle, ba-dakigu egizale zareana ta Jaungoikoaren bidea egiz irakasten dozuna, ta ifloren ardurarik ez dozuna, ez dozu nor nor dan begiratzen-eta. Esan egiguzu, ba: zer deritxazu? Kaisar'i zerga* emotea bidezko da, ala ez?»

Baiña Jesus'ek, arein gaiztakeria ezaguturik, esan eutsen: «Zer dala-ta zirikatzen nozue, azalutsok? Era-kutsi egidazue zerga-txanpon bat.» Eta areik denario bat eskiñi eutsoen. Eta Jesus'ek esan eutsen: «Norenak dira irudi au ta irakurgai au?» «Kaisar'enak.»—di-rautsoe. Orduan, Jesus'ek erantzun eutsen: «Beraz, emon egiozue Kaisar'i Kaisar'ena, ta Jaungoikoari Jaungoikoarena.—Kredo.

Eskintza.—Gomutau zaitez nitzaz, aundiki guztiak baiño aundiago zarean Jaun ori; emon egidazu berbe-ta egokia agorako, erriburuari bere aurrean atsegin dagiodan.

Opari-otoitza.—Egizu, Jaungoiko errukior orrek!, opari osasungarri onek urrindu gagizala beti gure

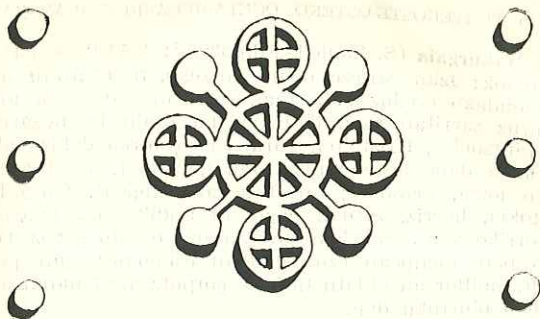
(1) Jesukristo'ren etorrera goragarria gizaldien azkenean.
* Zerga = tributo.

erruetatik, eta ezbear guztitik zaindu gatzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Irutasan deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa. — Entzun nozulako egin dautsut dei, Jauna; biurtu belarri ori nire berbetara.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaren sariak artu doguzan ezker, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna; zeure gomutaz agindu zeuskunak, indartu dagiala gure argaltasuna. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

PENTEKOSTE-OSTEKO 23'GARREN IGANDEA

2'gn. maila. — Orlegiz

ENTZUN: *Pentekoste-ostean 23 domeka baiño ez badagoz, domeka onetako Meza ez da esaten, 24'garren domekakoa baiño.*

Kristo bai on eta samur! Eriotza ta zoritxarra sartu dira etxe baten, sarri jazoten danez. Ango negar eta atseka-be-miña, neskato bat, amabi urteko alabatxo bat il yakela-ta! Kristo'ren biotza, barriz, errukiak darabil; Aren mirari ta arrigarrien otsa edonora eldu da. Kristo'gana doaz, ba, etxe aretakoak be. Eta aita minuaren eskaria entzunik, bertara doa Kristo, ta neskatoari dirautso: «Ume, jagi!». Eta neskatoa, biztuta, jagi egin zan. Kristo'ren berba altsuak bizia emoten dautso gorpu egoanari.

Gure arimetan be erabilili dagiala Kristo'k bere indar ori, grazi-bizitzaz adoretu ta bizi izan gaitzezan.

Biblia.—Daniel: 2, 26-45; 3, 1-90; 5; 6,11-24; 7, 1 ta 9-14; 9.

MEZA

Sarrera.—Bakezko gogorakizunak dodaz Nik —diño Jaunak—, ez atsekabezkoak. Dei egingo daustazue, ta Nik entzun egingo dautsuet; eta zuen erbestepckoak alde guztietatik errakarriko dodaz.—*Ps.* Bedeinkatu dozu, Jauna, zure lurra; Jakob atzerritik atara egin dozu.—*Aintza.*

Otoitza.—Parkatu egizuz, Jauna, zure erriaren gaiztakeriak: gure argaltasunak eragin dauskuzan peka-tuen lokarritik, zure errukiz askatu gaitzezan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Filipino'koai: 3, 17-21; 4, 1-3).—Anafok: Izan zaitez neure antzeko, ta begiratu nik emondako ereduz dabizana. Asko dira or, —ta arei buruz sarritan esan dautsuedana orain be negarrez dirautsuet—, Kristo'ren gurutzearen aurka dabizanak; eriotza dabe azken-muga; Jaungoikotzat, sabela: euren lotsa, arrobide; lurekoa, atsegingarri. Gure bitokia, barriz, zeruan dago, ta andik gu salbatzera etorriko dan Jesukristo gure Jaunaren zain gagoz. Dana bere menpean ezita daukan eskubidez, gure gorputz doillor au aldatu ta bere gorputz argitsuaren antzeko bihurtuko dau.

Beraz, ene anai maite ta kutunok, neure pozibide ta koroi zareenok, irauñ egizue orrela Jaunagan, guztiz laztanok. Ebodi ta Sintike (1), dagozala, arren, gogo batez Jaunagan. Zuk be, nire lagun zintzo orrek, lagun egiezu, mesedez, emakume orrei: Klemente'gaz eta beste nire lankideakaz batera Barri Onaren alde neure ondoan ekin eutsen-eta. Guzti orreñ izenak bizien liburuan ezarrita dagoz.

Koru-kanta.—Zeuk askatu gaituzu, Jauna, gure are-rioakandik; Zeuk itzi dozuz lotsaz beterik gorroto dauskuenak. Jaungoikoa goratuko dogu egun osoan, eta zeure izena autortuko dogu beti.

Aleluia, aleluia.—Barren-barrenetik egin dautsut dei, Jauna; entzun, Jauna, nire eskaria. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 9, 18-26).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari berba egiten ziarduala, aundiki bat urreratu yakon, eta gurturik, esan eutsan: «Jauna, orain-txe il yat alabea; baiña zatoz, ezarri egiozu eskua, ta biztuko da.» Eta Jesus'ek, jagirik, bere iksleakaz jarraitu eutsan.

Bitartean, amabi urte areitan odol-jarioz geisorik egoan emakume batek, Jesus'egana atzetik urreraturik, soifiek-ertza ikutu eutsan: «soifiek-oka bakarrik ikutzen ba'dautsat, osatuko naz», berekautan esaten eban-eta. Jesus'ek, atzera biurturik, eta emakumea ikusirik, esan eutsan: «Izan egizu uste on, alaba; zeure sinismenak osatu zaitu.» Eta orduantxe osatu zan emakumea.

(1) Filipos'ko kristau andrazko bi; ez eben alkar ondo eroaten, antza.

Aundikiaren etxera eldu zanean, Jesus'ek, txis-tulariak eta an batu ziranean zarata-otsa ikusirik, esan eutsen: «Alde egizue: neskato au ez dago ilda, lo baiño.» Eta irri-barre egiten eutsen. Gizataldeari alde eraginda, Jesus sartu egin zan, eta neskatoari eskutik eldu eutsan, eta au jagi egin zan. Eta bazterralde guzti aretan zabaldu zan jazo onen barria.—*Kredo.*

Esintza.—Barren-barrenetik egin dautsut dei, Jauna; entzun, Jauna, nire otoi-tza.

Opari-otoitza—Zure menpean gero ta geiago egon nairik, gorapenezko opari au eskintzen dautsugu: guk irabazi bagarik emon dauskuzuna, zeure errukiz osotu dagizun gudan. Amaibagako.

Kanon-aurea: *Irutusun deunarena*, 455 orri.

Jaunartzerakoa.—Benetan dirautsuet: otoi-tzean eskatu dagizuen edozer, artuko dozueta sinistu egizue, ta jadetsiko dozue.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun!, zeruko Sakramentu onetatik artu dogunok, ez gaitezala gizonen ariskuetan lotuta gelditu. Amaibagako.

O A R R A

Pentekoste-osteko domekak, 23'tik 28'rarte izan dai-tekez, Pazko-eguna zelan datorren. 24 domeka baiño geiago ba'dira, 23'garrenaren urrenko, Erregen-ostean esan bagarik gelditu ziran Mezak artzen dira, onetara:

Pentekoste-osteko domekak 25 ba'dira, Erregen-osteko 6'gna, artzen da 24'garrenerako.

26 ba'dira, Erregen-osteko 5'gna, ta 6'gna.

27 ba'dira, » » 4'gna., 5'gna. ta 6'gna.

28 ba'dira, » » 3'gna., 4'gna., 5'gna. ta 6'gna.

24'garren igandeko Meza, barriz, Pentekoste-osteko azkenengo domekan irakurten da beti, 410 orri.

ERREGEN-OSTEKO 3'GARREN IGANDEA*(Pentekoste-osteko domeketarako aldatua)**2^{gn.} mailla. — Orlegiz*

Asierako azalpen laburra, ikusi 175 orri.

Biblia.—Oseas, 5, 15^{etik} 6, 8ra; 11; 14, 2-9.—Joel: 2; 3.—Amos: 9, 8-15.—Abdias: 1, 15-17.—Jonias: 1^{etik} 3ra.**MEZA****Sarrera, Koru-kanta, Eskintza ta Jaunartzerakoa:**
*Pentekoste-osteko 23^{garren} domekan lez, 405 orri.***Otoitzak, Irakurgaia ta Barri Ona:** *Erregen-osteko 3^{garren} domekan lez, 75 orri.***ERREGEN-OSTEKO 4'GARREN IGANDEA***(Pentekoste-osteko domeketarako aldatua)**2^{gn.} mailla. — Orlegiz*

Asierako azalpen laburra, ikusi 78 orri.

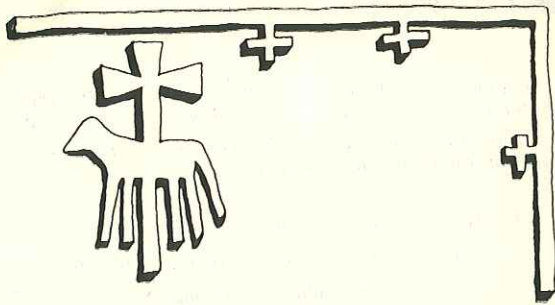
Biblia.—Mikeas: 4, 1-8; 5, 1-7; 6, 1-8; 7, 7-20.—Nahuu: 1, 1-7.—Abakuk: 3.—Sofonias: 1, 14-18; 3, 9-20.—Ajeo: 2, 1-9.—Zakarias: 6, 9^{etik} 8, 23ra; 9, 9-17; 11, 4-17; 13, 7-9.—Malakias: 1, 1-11; 3, 1-4 ta 19-24.**MEZA****Sarrera, Koru-kanta, Eskintza ta Jaunartzerakoa:**
*Pentekoste-osteko 23^{garren} domekan lez, 405 orri.***Otoitzak, Irakurgaia ta Barri Ona:** *Erregen-osteko 4^{garren} domekan lez, 78 orri.***ERREGEN-OSTEKO 5'GARREN IGANDEA***(Pentekoste-osteko domeketarako aldatua)**2^{gn.} mailla. — Orlegiz*

Asierako azalpen laburra, ikusi 80 orri.

Biblia.—Makabeu'en 1^{goa}: 1, 43^{etik} 2, 28ra; 2, 42^{etik} 3, 9ra; 3, 42-60; 4, 36-61; 7, 33-50; 9, 1-22.**MEZA****Sarrera, Koru-kanta, Eskintza ta Jaunartzerakoa:**
*Pentekoste-osteko 23^{garren} domekan lez, 405 orri.***Otoitzak, Irakurgaia ta Barri Ona:** *Erregen-osteko 5^{garren} domekan lez, 80 orri.***ERREGEN-OSTEKO 6'GARREN IGANDEA***(Pentekoste-osteko domeketarako aldatua)**2^{gn.} mailla. — Orlegiz*

Asierako azalpen laburra, ikusi 82 orri.

Biblia.—Makabeu'en 2^{gna}: 1, 18-32; 3, 4-40; 5, 11^{etik} 7-42ra; 9, 1-18; 9, 28^{etik} 10, 8ra; 12, 32^{etik} 13, 16ra; 15, 7-29, 16ra; 15, 7-29.**MEZA****Sarrera, Koru-kanta, Eskintza ta Jaunartzerakoa:**
*Pentekoste-osteko 23^{garren} domekan lez, 405 orri.***Otoitzak, Irakurgaia ta Barri Ona:** *Erregen-osteko 6^{garren} domekaz lez, 82 orri.*

PENTEKOSTE-OSTEKO 24° GARREN IGANDEA

(Azkenengo Igandea)

2^ogn. maila. — Orlegiz

Domeka oneaz amaitzen da Eliz-urtea. Eta beronen In-guruan, asmo berarizko bat darabil gure Eliza Amak, gure arimen barruraino sartu nairik. Zer ete? Gauza guztien amaia, munduaren azkena. Elizea, izan be, azken aintzatsu orretara doa uste osoz; eta gu be orrexek indartu bear gai-oretara dana itzirik eta zerukoetara begiak jasorik, egita, lurrekoa dana itzirik eta zerukoetara begiak jasorik, egita, onez apaindu ta bete gaitazan. Aldia laburra da-ta, ibi-lli gaitazan zintzo zerurako bidetik, eriotz-orduan postu gaitazan.

Biblia.—Jon'en Agerkari'tik, Apoc.: 4; 5; 7; 11, 19'tik 12, 18; 14, 1-13; 17'tik 19'ra; 20, 11'tik 22, 5'era; 22, 10-21.

MEZA

Sarrera.—Bakezko gogorakizunak dodaz Nik, —diño Jaunak—, ez atsekabezkoak. Dei egingo daustazue, ta Nik entzun egingo dautsuet eta zuen erbestepekoak alde guztietatik erakarriko dodaz.—Ps. Bedeinkatu do-zu, Jauna, zure lurra; Jakob atzerritik atara egin do-zu.—Aintza.

Otoitza.—Bizkortu egizuz, Jauna, zure zintzoen bio-tzak: jaungoikozko egintzen frutua arduratsuago bi-laturik, zure errukitik on aundiagoak atara dagiezan. Amaibagako.

Irakurgai (S. Paulo'k Koloso'koai: 1, 9-14).—Anafok: Jaungoikoari zeuen alde otoitz egiten eta es-

katzen diardugu eten бага, Jaungoikoaren naia oso-osorik ezagutuaz, goi-jakitez eta senaz bete-beteaz ar-gitu zagiezan: Jaungoikoari zor yakon bizikera eroan dagizuen, eta danetan atsegin izan dagiozuen. Edoze-tariko egite onak egizuez; aurreratu Jaungoikoaren ezagueran: bere al izate ospatsuak guztiz indarturik, eroapena ta kemena agertuko dozue pozez beterik. Eskerrak emon egiozuez Aita Jaungoikoari, argi-errei-ñuan Santuen oiñorde-lagun izateko gei egin gaitua-lako; ta illunaren menpetik atarata, bere Seme mai-tearen erreñura aldatu gaitualako. Seme onen Odola-ren bidez dogu erospena (salbaziñoa), baita pekatuen parkamena be.

Koru-kanta.—Zeuk askatzen gaituzu, Jauna, gure arerioakandik; Zeuk itzi dozuz lotsaz beterik gorroto daukuenak. Jaungoikoa goratuko dogu egun osoan, eta zeure izena autortuko dogu beti.

Alcluia, aleluia.—Barren-barrenetik egin dautsut dei, Jauna; entzun, Jauna, nire eskaria. Aleluia.

Barri Ona (Mat, 24, 15-35).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Daniel igarleak aita-turiko ondamendi izugarria toki santuan ikusi dagi-zuenean, (irakurleak ulertu begi), orduan Judea'n egon daiteznanak, iges egin begie mendietara; ta sa-baian egon daitena, ez bedi jatsi etxera barrutik zer-bait artzera; ta soloan egon daitena, ez bedi biurtu soifñeko-billa. Zoritxarra, egun areitan seiña (umea) egiteko ta seiña azten egon daiteznanentzat!

Otoi egizue zuen igesa neguz edo zapatuz jazo ez daiten. Izan be, larrialdi aundia izango da: a lakorik, Jaungoikoak mundua egin ebanetik gaur arte, ez da izan-eta, ezta izango be. Eta egun areik Jaunak laburtu ez ba'legiz, ez litzakean inor bizirik geldituko; bainia Be-rak aukeratu ebazanakaitik, laburtu egingo dira egun areik, Norbaitek orduan «Kristo ortxe naiz ementxe da-go» esaten ba'dautsue, ez sinistu. Guzurrezko Kristoak eta sasi-igarleak jagi, ta al ba'litz, aukeratuak eurak be okertzerainoko ezaugarri ta mirariak egingo da-bez-ta. Gogoan izan, ba.

Beraz, «begira, basamortuan dago» esaten ba'dau-tsue, ez urten; «ara, etxe barruan», ez sinistu. Tximistea eguzki-sortzaldetik urtenda sartzal-

deraiño agiri danez, Gizasemearen etorrera be alan-
txe izango da-ta. Gorpua egon daiten tokian, antxe
batuko dira arranoak be. Egun areitako larrialdia iga-
ro daitenean, barriz, eguzkia illundu egingo da, illar-
giak ez dau argirik emongo, ta izarrak ortzitik (zeru-
tik) jausi egingo dira. Eta orduan, Gizasemearen ezau-
garria zeruan agertuko da, ta lurreko erri guztiak bu-
lar-joka asiko dira; ta Gizasemea odeietan etorten iku-
siko dabe, indartsu ta ospe aundiz. Eta bere Ainge-
ruak turuta-otsez bialduko dauz, eta oneik Aren auke-
ratuak lau aldeetatik batuko dabez, zeru-mugatik mu-
garaño.

Ikasi egizue ipuin bat pikondotik. Pikondoari
adarrak zildu (samurtu) ta orriak urten dakiozanean,
ba-dakizue uda urrean dagoana. Zuek be orrelaxe:
guzti oneik ikusi dagizuezanean, jakin egizue Giza-
semea ateaurrean urrean dagoana. Benetan dirau-
tsuet: ez da gizaldi au igaroko, guzti oneik bete arte.
Zeru-lurrak igaro egingo dira; baiña nire berbak ez
dira igaroko.—*Kredo.*

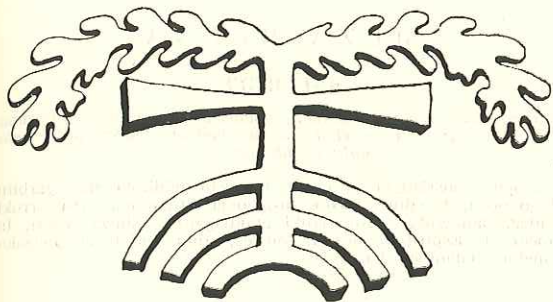
Eskintza. — Barren-barrenetik egin dautsut dei,
Jauna; entzun, Jauna, nire otoitza.

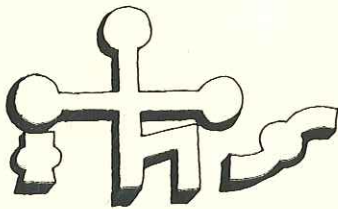
Opari-otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, gure eska-
riak; eta zure erriaren oparigai ta otoitzak ontzat ar-
turik, guztion biotzak Zeugana biurtu egizuz. Ama-
bagako.

Kanon-aurrea: *Irutasun deunarena, 455 orri.*

Jaunartzerakoa.—Benetan dirautsuet: otoitzean es-
katu dagizuen edozer, artu egingo dozuela sinistu egi-
zue, ta jadetsiko dozue.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun
orek: Sakramentu au artu dogun ezkerro, guban gri-
ña txarrrik dagoan guztia zeure grazi osasungarriak
osatu dagiala. Amaibagako.

MEZA DEUNA

ASPERGES

Igandero, Meza Nagusi aurrean, abadeak bateoaren santutasuna gogoratzen dautse bere eliztarrai ur bedeinkatuaren bidez, eta kantu au abesten da:

Isopuaz bustiko nozu, Jauna, ta garbi geldituko naz; garbitu egingo nozu, ta edurra baiño zuriago geldituko naz.—Ps. Erruki zakidaz, Jaungoiko, zure erruki aundiagaitik.—Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari. Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan.—Olantxe.—Isopuaz...

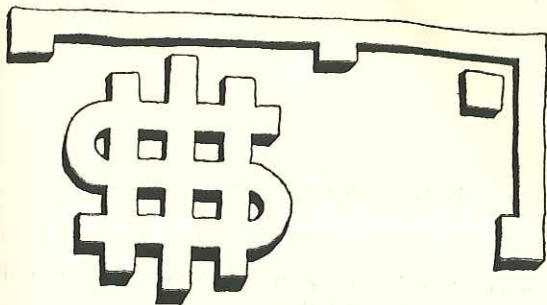
PAZKOALDIAN

Elizako eskumaldetik ura urteten ikusi neban, aleluia; ta ur onek ikutu dauzan guztiak, salbau egin dira, ta diño: aleluia, aleluia.—Ps. Autortu egizue Jauna, ona da-ta: Aren errukia betekoa da-ta.—Aintza Aitari...—Elizako...

Gero, auxe diño abadeak:

- A.—Erakutsi eguzi, Jauna, zure errukia. (P. A. Aleluia).
- E.—Ta emon egiguzi Zugandiko osasuna. (A. P. Aleluia).
- A.—Jauna, entzun nire eskaria.
- E.—Nire otoi-deia eldu bedi Zugana.
- A.—Jauna zuekan.
- E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaun santu, Aita algutzidun, Jaungoiko betikor orreki; eta bialdu egizuz zerutik zure Aingeru santua: eliza onetan gagozan guztiok gorde, berotu, zaindu, ikusi ta jagon gagizan. Kristo gure Jaunaren bidez.
E.—Olantxe.

ASPERGES

Asperges me. *Dómine, hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor.—Ps. Miserere mei, Deus, secundum magnam misericórdiam tuam.—Glória Patri.—Aspérges...

PAZKOALDIAN

Vidi aquam* egrediéntem de templo a látere dextro, alleluia; et omnes ad quos pervénit aqua ista salvi facti sunt et dicent: alleluia, alleluia.—Ps. Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in saéculum misericórdia eius.—Glória.—Vidi aquam...

- A.—Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam (T. P. Alleluia).
- E.—Et salutáre tuum da nobis. (T. P. Alleluia).
- A.—Dómine, exáudi oratiónem meam.
- E.—Et clamor meus ad te veniat.
- A.—Dóminus vobiscum.
- E.—Et cum spíritu tuo.

Orémus.—Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: et mittere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis, qui custódiat, fóveat, prótegat, visitet, atque deféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

MEZAREN BETIKO ZATIA

Abadea, altara-aurrean zutik. ELIZTARRAK, BELAUNIKO

Abadeak.—Aitarean, † eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Jaungoikoaren altarara igoko naz.

Eliztarrak.—Nire gaztetasuna poztuten dauan Jaungoikoagana.

A.—Ebatzi Zeuk, Jauna, nire auzia, ta egizu nire alde bada-ezpadakoen aurka; gizon gaizto ta guzurtiakandik zaindu nagizu.

E.—Zeu zara nire Jaungoiko ta nire indar; zegaitik urrindu nozu Zugandik?, eta zegaitik nabil itun, arerioak naigabetzen nauala?

A.—Bialdu egidazuz zure argi ta egia: eurak zuzendu ta eroango nabe zure mendi santura ta zure bitokira

E.—Eta Jaungoikoaren altarara igoko naz: nire gaztetasuna poztuten dauan Jaungoikoagana.

A.—Soiñu-otsez goratuko zaitut, Jaungoiko, ene Jaungoiko! Zer dala-ta zagoz itun, ene arima? Zegaitik larritzen zara nire barruan?

E.—Itxaron egizu Jaungoikoagan: oraindiño Berau geiago goratu bear dot, nire arpegiko poz-argia ta nire Jaungoikoa, Bera data.

A.—Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

E.—Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe.

A.—Jaungoikoaren altarara igoko naz.

E.—Nire gaztetasuna poztuten dauan Jaungoikoagana.

A.—Gure indarra † Jaungoikoaren izenean dago.

E.—Arexek egin dauz zeru-lurak.

ORDO MISSAE

In nómine Patris, † et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

A.—Introíbo ad altáre Dei.

E.—Ad Deum qui laetificat iuventútem meam.

A.—Iúdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iníquo, et dolóso érué me.

E.—Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: / quare me repulisti, / et quare tristis incédo, dum affligit me inimicus?

A.—Emitte lucem tuam et veritátem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum, et in tabernácula tua.

E.—Et introíbo ad altáre Dei: / ad Deum qui laetificat iuventútem meam.

A.—Confitébor tibi in cíthara, Deus, Deus meus: quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?

E.—Spera in Deo, / quóniam adhuc confitébor illi: / salutáre vultus mei, / et Deus meus.

A.—Glória Patri, et Filio et Spiritui Sancto.

E.—Sicut erat in principio, et nunc, et semper: / et in saecula saeculórum. Amen.

A.—Introíbo ad altáre Dei.

E.—Ad Deum qui laetificat iuventútem meam.

A.—Adiutórium nostrum † in nómine Dómini.

E.—Qui fecit caelum et terram.

AUTORTZA

Abadeak, makurturik, "Confiteor" esaten dau:

A.—Nik, pekatari onek,...

Eliztarrek.—Jaungoiko alguztiduna erruki bedi zuetaz, eta zure pekatuak parkaturik, betiko bizitzara eroan zagizala.

A.—Olantxe.

E.—Autortzen dautset: Jaungoiko alguztidunari, Maria beti Birjiña doatsuari, Mikel Goiaingeru doatsuari, Jon Bateatzaille doatsuari, Pedro ta Paulo Apostolu santuai, Santu guztiai, ta zuri, abade jaun orri, pekatu lar egin dodala gogapenez (edo pentzamentuz), berbaz eta egiñez, neure erruz, neure erruz, neure erru aundiz. Onexegaitik eskatzen dautset Maria beti Birjiña doatsuari, Mikel Goiaingeru doatsuari, Jon Bateatzaille doatsuari, Pedro ta Paulo Apostolu santuai, Santu guztiai, ta zuri, abade jaun orri, otoi egin dagiozuela nire alde Jesukristo gure Jaunari,

Abadeak errukia eskatzen dau erriarentzat:

A.—Jaungoiko alguztiduna erruki bedi zuetaz, eta zuen pekatuak parkaturik, betiko bizitzara eroan zagiezala.

E.—Olantxe.

A.—Gure pekatu guztiak parkatu, garbitu ta ezeztu dagizala Jaungoiko alguztidun eta errukiorrak.

E.—Olantxe.

A.—Zuk, Jaungoiko orrek, gugana biurturik, bizitza emongo dauskuzu.

E.—Eta zure erria Zeugan poztuko da.

A.—Erakutsi eiguzu, Jauna, zure errukia.

E.—Eta emon egiguzu Zugandiko osasuna.

A.—Jauna, entzun nire eskaria.

E.—Eta nire otoitz-deia eldu bedi Zugana.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Abadea, altarara igoten da.—ELIZTARRAK, ZUTIK

Kendu, arren, Jauna, gugandik gaiztakeri guztiak, altara santu onetara biotz garbiz igo gaitazan. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

AUTORTZA

A.—Confiteor Deo omnipoténti, etc.

E.—Misereátur tui omnipotens Deus, / et, dimissis peccátiis tuis, / perdúcat te ad vitan aetérnam.

A.—Amen.

E.—Confiteor Deo omnipoténti, / beátae Mariae seper Virgini, / beáto Michaéli Archángelo, / beáto Joánni Baptistae, / sanctis apóstolis Petro et Paulo, / ómnibus sanctis, et tibi, pater, quia peccávi nimis cogitátione, verbo et ópere: / mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. / Ideo précor beátam Mariam semper Virginem, / beátum Michaélem Archángelum, / beátum Joánnem Baptistam, / sanctos Apostolos Petrum et Paulum, / omnes Sanctos, et te, pater, / oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.

—A.—Misereátur vestri omnipotens Deus, et, dimissis peccátiis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.

E.—Amen.

A.—Indulgéntiam, / absolutiónem, et remissionem peccatórum nostrórum tribuat nobis omnipotens et misericors Dóminus.

E.—Amen.

A.—Deus, tu convérsus vivificábis nos.

E.—Et plebs tua laetábitur in te.

A.—Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

E.—Et salutáre tuum da nobis.

A.—Dómine, exáudit oratiómem meam.

E.—Et clamor meus ad te véniat.

A.—Dóminus vobiscum.

E.—Et cum spíritu tuo.

A.—Aufer a nobis, quaésumus, Dómine, iniquitátes nostras: ut ad Sancta sanctorum puris mereámur méntibus introire. Per Christum Dóminus nostrum. Amen.

Altara-arriko Santuen gorpuzkiñai (erlekiñai) mun egiñez:

Arren, Jauna, emen dagozan gorpuzkin onein ize-neko santuen eta beste santu guztien irabaziak bitarteko dirala, parkatu egizuz nire pekatu guztiak. Olantxe.

Orain, abadea eskumaldera doa, ta "Gurutze santua" egiñik, Mezaren Sarrera irakurten dau:

SARRERA

EGUNEAN EGUNEKOA

MEZAREN LENENGO ZATIA: OPARI-AURREKOA

Abadeak, altara-erdira biurtuta, auxe diño:

KYRIE

A.—Jauna, erruki zakiguz.

E.—Jauna, erruki zakiguz.

A.—Jauna, erruki zakiguz.

E.—Kristo, erruki zakiguz.

A.—Kristo, erruki zagikuz.

E.—Kristo, erruki zakiguz.

A.—Jauna, erruki zakiguz.

E.—Jauna, erruki zakiguz.

A.—Jauna, erruki zakiguz.

GLORIA

Abesti au pozezko egunetan esaten da (igande, Gabon, Pazkoaldi, Santuen egunetan eta abar)

Gora Jaungoikoa zeru goietan.

Eta bakea lurrean gogo oneko gizonai.

AITARI

Aurtuzen zaitugu. Bedeinkatzen zaitugu. Gurtzen zaitugu. Goratzen zaitugu. Zure aintza aundi ori dala-ta, eskerrak emoten dautsuguz. Jaungoiko Jaun, zeruko Errege, Aita Jaungoiko alguztidun.

Orámus te, Dómine, por mérita Sanctórum tuórum, quorum reliquiae hic sunt, et ómnium Sanctórum, ut indulgére dignéris ómnia peccáta mea. Amen.

INTROITUS

EGUNEAN EGUNEKOA

KYRIE

A.—Kyrie eléison.

E.—Kyrie, eléison.

A.—Kyrie eléison.

E.—Christe, eléison.

A.—Christe, eléison.

E.—Christe, eléison.

A.—Kyrie eléison.

E.—Kyrie, eléison.

A.—Kyrie eléison.

GLORIA

Glória in excélsis Deo, / et in terra pax hominibus / bonae voluntátis. / Laudámus te, / benedicimus te, / adorámus te, / glorificámus te, / grátias ágimus tibi / propter magnam glóriam tuam: / Dómine Deus, / Rex caeléstis, / Deus Pater omnípotens. /

SEMEARI

Jaun Seme bakar, Jesukristo. Jaungoiko Jaun, Jaungoiko-Bildots, Aitaren Semea. Munduaren pekatuak kentzen dozuzan ori, erruki zakiguz. Munduaren pekatuak kentzen dozuzan orrek, onartu egizuz gure eskariak. Aitaren eskumaldean jesarrita zagozan ori, erruki zakiguz. Zeu bakarrik zara Santu-ta, Zeu bakarrik Jaun, Zeu bakarrik Gorenengo, Jesu-Kristo.

ESPIRITU SANTUARI

Espiritu Santuagaz † Jaungoiko Aitaren zorionean. Olantxe.

Abadeak, altarrari mun egin eta erriaganuntz begira:

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

OTOITZA.

EGUNEAN EGUNEKOA

Eliztarrak, ZUTIK; baiña illen, Abenduko ta Garizumako. Mezetan, BELAUNIKO.

Azkenean, auxe erantzuten da:

E.—Olantxe.

IRAKURGAIA.

EGUNEAN EGUNEKOA

*Eliztarrak, JESARRI
Azkenean,*

E.—Eskerrak Jaungoikoari.

KORU-KANTA ta ALELUIA, edo LUZAGARRIA

EGUNEAN EGUNEKOA

Abadea, altara-erdira doa.—Eliztarrak, ZUTIK

Garbitu egizuz. Jaungoiko alguztidun orrek, nire biotz eta ezpanak, Isaias igarlearenak txingar goriz

Dómine Fili unigénite, / Jesu Christe; / Dómine Deus, / Agnus Dei, / Filius Patris: /

Qui tollis peccáta mundi, / miserére nobis; / qui tollis peccáta mundi, / súscipe deprecationem nostram; / qui sedes ad dexteram Patris, / miserére nobis. / Quóniam tu solus Sanctus, / tu solus Dóminus, / tu solus Altíssimus: Jesu Christe.

Cum Sancto Spíritu: † / in glória Dei Patris. / Amen.

A.—Dóminus vobiscum.

E.—Et cum spíritu tuo.

OREMUS

EGUNEAN EGUNEKOA

A.—Per ómnia saécula saeculórum.

E.—Amen.

LECTIO

EGUNEAN EGUNEKOA

Azkenean,

—E.—Deo grátias.

GRADUALE ta ALELUIA, edo TRACTUS

EGUNEAN EGUNEKOA

Munda cor meum, ac lábia mea, omnipotens Deus, qui lábia Isaiæ prophétae cálculo mundásti igníto: ita

garbitu zenduzanez: arexen antzean garbitu nagizu zeure erruki atsegíñez, zure Barri Ona santua bear da-nez iragarri dagidan. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Onetsi nagizu, Jauna. Jauna izan bedi nire biotz -ezpanetan, Aren Barri Ona egoki ta zuzen iragarri dagidan. Olantxe.

Abadeak, ezkerrekaldera joanik:

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

A.—Barri Onaren zaiti au N.'enetik.

E.—Aintza zuri, Jauna.

BARRI ONA.

EGUNEAN EGUNEKOA

Amaitutakoan, auzerantzuten da:

E.—Gora zu, Kristo.

Ta abadeak liburuari mun egiñik:

Barri On au irakurriaz, parkatu bediz gure peka-tuak.

Abadeak, altara-erdtra joanik, Meza batzuetan Kredoa esaten dau.—ELIZTARRAK, ZUTIK

KREDO

AITA

Sinisten dot Jaungoiko bakarra, Aita alguztiduna, zeru-lurren egillea, agiri diran eta agiri ez diran guz-tiena.

SEMEA

Baita Jesukristo Jaun Jaungoikoaren Seme baka-rra be, gizaldi guztien aurretik Aitagandik sortua. Jaungoikoagandiko Jaungoikoa, argitiko argia, egiaz-ko Jaungoikoagandik egiazko Jaungoikoa. Sortua, ez egiña, Aitaren izakidea; gauza guztiak egin dauzana. Gu gizonokaitik eta gure osasunerako zeruetatik jatsia. (*Belaruniko*). ETA ESPIRITU SANTUAREN EGINEZ, MARIA BIRJINAGANDIK ARAGIA ARTU EBAN. ETA GIZON EGIN ZAN. (*Zutik*). Gure alde guru-

me tua grata miseratióne dignare mundare, ut sanc-tum: Evangélium tuum digne valeam nuntiare. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Jube, Dómine, benedicere. Dóminus sit in corde meo, et in lábiis meis: ut digne et competenter annun-tiem Evangélium suum. Amén.

A.—Dóminus vobiscum.

E.—Et cum spíritu tuo.

A.—Sequentia sancti † Evangélii secundum...

E.—Glória tibi, Dómine.

EVANGELIUM

EGUNEAN EGUNEKOA

Barri Ona amaitutakoan,

E.—Glória tibi, Dómine.

A.—Per evangélica dicta deleántur nostra delicta.

Egun batzuetan,

KREDO

Credo in unum Deum. / Patrem omnipotentem, / factórem caeli et terrae, / visibílium ómnium, et in-visibílium.

Et in unum Dóminum Iesum Christum, / Filium Dei unigénitum. / Et ex Patre natum / ante ómnia saécula. / Deum de Deo, / lumen de lúmine, / Deum verum de Deo vero. / Génitum, non factum, / con-substantiálem Patri: / per quem ómnia facta sunt. / Qui propter nos hómines / et propter nostram sa-lutem / descéndit de caelis. / (*Belaruniko*.)

ET INCARNATUS EST DE SPIRITU SANCTO / EX MARIA VIRGINE: / ET HOMO FACTUS EST. /

tzean josi be egin ebena; Pontzio Pilatos'en menpean oñazetua ta obiratua. Eta Liburu Santuak esan ebenez, irugarren egunean biztu egin zan. Eta zerura igo zan, eta an Aitaren eskumaldean jarrita dago. Eta barrero, aintzaz beterik, biziak eta illak epaitzera etorriko da: ta Aren erreñuak ez dau amairik izango.

ESPIRITU SANTUA

Baita Espiritu Santua be sinisten dot, Jaun eta bitzita-emoillea; Aita ta Semeagandik datorrena; Aita ta Semeagaz batera gurtzen eta goratzen doguna: Igarleen agoz berba egin ebana.

ELIZA

Sinisten dot Eliza bakarra, santu, katoliku ta apostoluakandikoa. Pekatuak parkatzeko bateo bakarra autortzen dot. Eta itzaroten dot illen biztuera, ta gero † bizitza. Olantxe.

MEZAREN BIGARREN ZATIA: OPARIA

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

ESKINTZA.

EGUNEAN EGUNEKOA

ELIZTARRAK, JESARRI

Orain, ogia ta ardaoa, Mezako oparigaiak eskintzen dauz abadeak. Ogia eskintzean:

Artu egizu, Aita deun, Jaungoiko alguztidun betiko orrek, opari orbanbage au; nik, zure menpeko gei ez razan onek, Zuri, ene Jaungoiko bizi ta egiazko orri, eskintzen dautsut, neure pekatu, irain eta utsegin azkenbageen orde; baita emen dagozan eta gainherako kristau zintzo, bizi ta il guztien alde be: niri lez orrei be betiko bizitzarako osasungarri izan dakigun. Olantxe.

Ardaoari ur-tantak naastean:

Gizona era miragarriz egin eta mirari aundiagoz barriztu zenduan Jaungoikoa: eiguzu, ardao ta ur

Crucifixus etiam pro nobis: / sub Pontio Pilato / passus, et sepultus est. / Et resurrexit tertia die, / secundum Scripturas. / Et ascendit in caelum: / sedet ad dexteram Patris. / Et iterum venturus est cum gloria / iudicare vivos et mortuos: / cuius regni non erit finis. /

Et in Spiritum Sanctum, / Dominum, et vivificantem: / qui ex Patre, Filioque procedit. / Qui cum Patre et Filio simul adoratur, / et conglorificatur. / Qui locutus est per Prophetas. /

Et unam, sanctam, catholicam, / et apostolicam Ecclesiam. / Confiteor unum baptismum / in remissionem peccatorum. / Et exspecto resurrectionem mortuorum. / Et vitam † venturi saeculi. / Amen.

A.—Dominus vobiscum.

E.—Et cum spiritu tuo.

OFFERTORIUM

EGUNEAN EGUNEKOA

Suscipe, sancte Pater, omnipotens aeterna Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo, vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis et offensionibus, et negligentibus meis, et pro omnibus circumstantibus sed et pro omnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis: ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabiliter reformidisti: da nobis

onein ezkutapenaren bidez, Jesukristo zure Seme ta zure Jaunak gure gizatasuna artu ebanez, Aren Jaungoikotasunaren zorionkide izan gaitezala. Amalbagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Ardaoa eskintzean:

Zeuri eskintzen dautsugu, Jauna, edontzi osasun-garri au, zure errukia eskatuez; eta egizu, gure ta mundu guztiaren onerako Jaungoiko aundiaren aurrera usain gozoz igo dadilla. Olantxe.

Gero, makurturik, auz esaten dau:

Artu gagizuz, Jauna, biotz-apal eta danaturik ga-tozanok; eta gaur zure aurrean eskintzen dautsugun opari au, atsegingarri izan dakizula, Jaungoiko Jaun orri.

Espiritu Santuari otoi egiten dautso, oparigaiak bedeinkatuez:

Zatoz, Jaungoiko betikor, algutzidun eta donetzai-
lle ori; ta bedeinkatu † egizu zure izen santuari aton-
du dautsagun opari au.

Atzamarrak garbitzeko, altara-ertzera doa:

Eskuok pekatu guztitik garbiluko dodaz, eta zure altarara urreratuko naz, Jauna:

Zure gorapenak kantuz esateko, ta zure arrigarri guztiak zabaltzeko.

Zeure etxearen edertasuna maite izan dot, Jauna: baita zure bizileku argitsua be.

Ez galdu, arren, Jaungoiko orrek, gaiztoakaz bate-
ra nire arima: ezta nire bizi au be gizon odolzaleakaz.

Oneik eskuetan gaiztakeria dabe, ta euren eskuna lapurretaz beterik dauke.

NI, barriz, garbi ibiliko naz; zaindu nagizu ta erru-
ki zakidaz.

Nire oiñak bide zuzenean iraun dabe; batzarretan goratu egingo zaitut, Jauna.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.

Len lez, orain, beti ta amalbagako egunetan. Olantxe.

(Ildakoen Mezan ez da esaten "Aintza Aitari")

per hujus aquae et vini mysterium, ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, Iesus Christus, Filius tuus, Dominus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Offérimus tibi, Dómine, cálicem salutáris, tuam deprecántes cleméntiam: ut in conspéctu divinae ma-
iestátis tuae pro nostra et totius mundi salúte, cum oíore suavitátis ascéndat, Amen.

In spíritu humilitátis et in ánimo contríto susci-
piámur a te, Dómine: et sic fiat sacrificium nostrum in conspéctu tuo hódie, ut pláceat tibi, Dómine Deus.

Veni, sanctificátor, omnípotens, aetérne Deus: et † bédic hoc sacrificium tuo sancto nómini prae-
parátum.

Lavábo inter innocéntes manus meas: et circúm-
dabo altáre tuum, Dómine.

Ut áudiam vocem laudis, et enárrem univérsa mi-
rabília tua.

Dómine, diléxi decórem domus tuae, et locum ha-
bitatiónis glóriae tuae.

Ne perdas cum ímpíis, Deus, ánimam meam, et cum viris sánguinum vitam meam:

In quorum mánibus iniquitátes sunt: déxtera eórum repléta est munéribus.

Égo autem in innocéntia mea ingræssus sum: rédi-
me me, et miserére mei.

Pes meus stétit in dirécto: in ecclésiis benedicam te, Dómine.

Glória Patri...

Altara-erdira biurtzen da, ta zerbait makurtuta:

Artu egizu opari au, Irutasun deun orrek: Jesu-kristo gure Jaunaren nekaldi, biztuera ta zerura igokundearen gomutaz eskintzen dautsugu, baita Maria beti Birjiña zoriontsuaren, Jon Bateatzaille doatsua-ren, Pedro ta Paulo apostolu santuen eta beste santu guztien izen onerako be; arei goragarri, ta guri osasungarri izan dakigula: eta lurrean goratzen doguzanok, zeruan bitarteko izan dagiguzala. Kristo gure Jaunaren herberaren bidez. Olantxe.

Orate, frates.

Abadeak, erriruntz biurtuez, otoitz egiteko eskatzen dautse guztiai:

A.—Otoitz egizue, anaiok, nire ta zuen opari au Jaungoiko alguztidunari gogoko izan dakion.

E.—Artu begi Jaunak zure eskuetako opari au, bere izenaren gorapen eta aintzarako, ta gure ta bere Eliza Ama deun osoaren onerako.

A.—Olantxe.

OPARI-OTOITZA.

EGUNEAN EGUNEKOA

PREFAZIO edo KANON-AURREA

Jaiegun batzuek eurena dauke (ikus 451 orri.). Emen, astegunetan sarrien esaten dana jarren dogu.

ELIZTARRAK, ZUTIK.

A.—Gizaldi guztien gizaldietan.

E.—Olantxe.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

A.—Gora biotzak!

E.—Jaunagan daukaguz.

A.—Eskerrak emon daioguzan gure Jaungoiko Jaunari.

E.—Egoki ta bidezko da.

Súscipe, sancta Trinitas, hanc oblatiónem, quam tibi offérimus ob memóriam passiónis, resurrectionis, et ascensiónis Iesu Christi Dómini nostri, et in honórem beátae Maríae semper Virgínis, et beáti Joánnis Baptistae, et sanctórum Apostolórum Petri et Pauli, et istórum, et ómnium Sanctórum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salútem: et illi pro nobis intercédere dignéntur in caelis, quorum memóriam ágimus in terris. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Oráte, fratres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.

E.—Suscípiat Dóminus sacrificium de mánibus tuis, / ad laudem et glóriam nóminis sui, / ad utilitátem quoque nostram, totiúsque Ecclésiae suae sanctae.

SECRETA

EGUNEAN EGUNEKOA

PRAEFATIO

A.—Per ómnia saécula saeculórum.

E.—Amen.

A.—Dóminus vobiscum.

E.—Et cum spiritu tuo.

A.—Sursum corda.

E.—Habémus ad Dóminum.

A.—Grátias ágimus Dómino Deo nostro.

E.—Dígnum et iustum est.

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri. beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri, eskerrak emotea. Kristo gure Jaunaren bidez.

*Beronegaitik, Jaun aundi ori, goratzen zaitue Aingeruak, gurtzen Agintariak, ikaratzen dira Aldunak. Zeru ta zeruko Indarrak, Serapin doatsuakaz batera, pozez beterik ospatzen zaitue. Gure gorapenak be arenakaz batera artu egizuz, apal-apalik autortzen zaitugu-ta, esanez:

SANCTUS

Santua, santua, santua da zeruko indarren Jaungoiko Jauna. Zeru lurak zure aintzaz beterik dagoz. Aintza Zuri goietan!

Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena. Aintza Zuri goietan!

KANON-ZATIA

ELIZTARRAK, BELAUNIKO

Mezako unerik ederrenetan gagoz. Meza-emoilleak, lenengo Eliza osoaren alde ototz egin, zeruko santuak ta batez be Andra Maria'ri laguntza eskatu, Goiko Aitari be opari au ontzat artu dagiala erregututa gero, Kristo'k azken-aparitan lez, ogia ta ardaoa Jesukristo'ren Gorputz eta Odol biurtzen dauz.

Eliza osoaren alde:

Zeuri, Aita errukior orri, gure Jaun eta zure Seme Jesukristo bitarteko dogula, auzpaz eskatzen dautsugu. emoi † oneik, eskintsari † oneik, opari † santu ta garbi oneik ontzat artu ta bedeinkatu dagizuzala.

Lenengo ta bein, zure Eliza santu katolikuaeren alde eskintzen dautsuguz, Eliza au lur zabal osoan baketu, zaindu, batu ta zuzendu dagizun: baita zure otsein Aita Santu N., gure gotzain N., fededun zintzo ta apostoluen sinismen katolikuan bizi diran guztien alde be.

Orain, Meza eskintzi dauanaren alde:

Gogoratu egizuz, Jauna. zure morroi ta mirabe N., ta N.

Vere dignum et iustum est, æquum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine, sancte Pater, omnöpotens aetérne Deus: per Christum Döminum nostrum. Per quem maiestätem tuam laudant Angeli, adorant Dominatönes, tremunt Potestates. Caeli, caelörümque Virtütés, ac beäta Séraphim, söcia exsultatöne concélebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admitti júbeas, deprecámur, süpplici confessióne dicéntes:

SANCTUS

Sanctus, Sanctus, Sanctus Döminus Deus Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória tua. Hosánna in excélsis. Benedictus † qui venit in nómine Dömini. Hosánna in excélsis.

CANON MISSAE

Te igitur, cleméntissime Pater, per Iesum Christum, Filium tuum, Döminum nostrum, süpplices rogámus, ac pétimus, uti accépta hábeas et benedicias, haec † dona, haec † múnera, haec † sancta sacrificia iilbáta.

In primis, quae tibi offérimus pro Ecclesia tua sancta cathólica: quam pacificáre, custodire, adunáre et régere dignéris toto orbe terrárum: una cum fámuluo tuo Papa nostro N., et Antistite nostro N., et ómnibus orthodoxis, atque cathólicae et apostólicae fidei cultóribus.

Meménto, Dömine, famulórum famularümque tuárum N. et N.

Senide, adiskide ta ongilleen alde:

Baita emen dagozan guztiak be, siniste onekoak eta zintzoak dirana ba-dakizu-ta. Euron alde eskintzen dautsugu, edo-ta eurok be eskintzen dautsue, opari goragarri au; euren alde ta euren artekoen alde, euren arimak zeruratzeke, betiko osasuna ta zoriona jadesteko ustez. Zeuri egiten dautsuez euren otoiutzak, betiko Jaungoiko bizi ta egiazko orri.

Zerukoen laguntza-eske (1):

Guztiok alkarturik, gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria;* baita Birjiña beraren senar Jose doatsua be, ta zure Apostolu, Felipe, Bartolome, Mateo, Simon eta Tadeo, Lino, Kleto, Klemente, Sisto, Kornelio, Zipriano, Lorentzo, Krisogono, Jon eta Paulo, Kosme ta Damian, eta zure Santu guztiak be; euron irabazi ta otoiitzen bitartez, edonun eta beti zure laguntasunaren indarrak zaindu ta gorde gagizala eskatzen dautsugu. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez. Olantxe.

Oparien gaitñean eskuak ezarriez (2):

Gu zure menpeko ta zure etxeko guztion opari au abegi onez artu egizu, Jauna; emon egiguzu bakea gure egunotan; betiko sutatik aldendu gagizuz, eta zure aukeratuen artean artu gagizuz. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Oparigaiak bedeinkatzen dauz barrero:

Opari au, Jaungoiko orrek, † bedeinkatu, † zeuretzat artu, † ontzat emon, bidezko ta zeure gogoko egizu: zure Seme guztiz maite dan Jesukristo gure Jaunaren Gorputz † eta Odol † biurtu dakigun.

Azken-aparitan lez, ogi ta ardaoa Jesukristo'ren Gorputz eta Odol biurtzen dauz:

Berak, il-aurreko egunean, bere esku santu agurgarrietan ogia artu eban: eta, begiak zerurantz jasorik,

(1) *Otoiutz onen asiera izarreraino**, jai batzuek eurena dabe, 451 orri.

(2) *Otoiutz au, beste bat da Pazko ta Pentekoste-asteetan:* 453 orri.

et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio, pro quibus tibi offerimus: vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus: pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae: tibi que reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Communicantes et memoriam venerantes, in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi: sed et * beati Ioseph eiusdem Virginis sponsi, et beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Iacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thadaei, Lini, Cleli, Clementis, Xysti, Corneli, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Ioannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum; quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quaesumus, Domine, ut placatus accipias: diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum iubeas grege numerari. Por Christum Dominum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quaesumus, † benedictam, † adscriptam, † ratam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris: ut nobis † Corpus, et † Sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesu Christi.

Qui pridie quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, et elevatis oculis in

Zeugana, bere Aita altsu orregana, Zuri eskerrak emonez, † bedeinkatu, zatitu, ta bere ikasleai emon eutsen, zirautsela: Artu ta jan egizue guztiok onetatik, AU NEURE GORPUTZA DA-TA.

Era berean, apalondoan, edontzi (kaliza) bikain au be bere esku santu ta agurgarrietan arturik, Zuri barrero eskerrak emonez, bedeinkatu † egin eban, eta bere ikasleai emon eutsen, zirautsela: Artu ta edan egizue guztiok onetatik, AU NEURE ODOL-ONTZIA DA-TA, ALKARTASUN BARRIKO TA BETIKOA: SINISMEN - EZKUTAPENA: ZUEN ETA ASKOREN PEKATUAK PARKATZEKO ISURIKO DANA.

Oneik egin dagizuezan bakoitzean, neure gomutaz egizuez.

Opari santuak Aita Jaungoikoari eskifiaz:

Orregaitik, Jauna, guk zure menpekook eta zure erri osoak, zure Seme Jesukristo gure Jaunaren Nekaldi deuna, lurpetiko biztuera ta zerura igokunde argitsua gogora dakarguzala, Zeuri eskintzen dautsugu, Jaungoiko aundi ta goragarri orri, Zeuk emondako doai ta emoietatik, opari † garbi au, opari † santu au, opari † orbanbage au, betiko bizitza emoten dauan Ogi † santu au, ta betiko osasunerako † Edontzi au.

Opari oneik abegi on eta errukiorrez onartu egizuz, arren, zure morroi zintzo Abel'en oparigaiak, gure Patriarka Abraham'en oparia, ta zure abade nagusi Melkisidek'ek eskiñi eutsun opari santua, eskintza orbanbagea, ontzat artu zenduzanez.

Oso makurturik:

Zeuri, Jaungoiko alguztidun orri, eskatzen dautsugu auzpaz, zure aingeru santuak bere eskuz opari oneik zure goiko altara bikaiñera, Jaungoiko aundi orren aurrera, eroan dagizala: altara onetan zure Semearen Gorputz † eta Odol † guztiz santuak artzen doguzanak, zeruko onespən eta grazi guztiakaz bete gaitzean. Kristo gure Jaunaren berberaren bidez. Olantxe.

caelum ad te Deum Patrem suum Omnipotentem, tibi gratias agens, † benedixit, fregit, deditque discipulis suis dicens: Accipite, et manducate ex hoc omnes.

HOC EST ENIM CORPUS MEUM.

Símili modo postquam cenatum est, accipiens et hunc praeclarum cálicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi gratias agens, † benedixit, deditque discipulis suis, dicens: accipite, et bibite ex eo omnes.

HIC EST ENIM CALIX SANGUINIS MEI, NOVI ET AETERNI TESTAMENTI: MYSTERIUM FIDEI: QUI PRO VOBIS ET PRO MULTIS EFFUNDETUR IN REMISSIONEM PECCATORUM.

Haec quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Unde et memores, Dómine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, eiusdem Christi Filii tui Dómini nostri, tam beatae Passiónis, nec non et ab inferis Resurrectionis, sed et in caelos gloriósae Ascensionis: offerimus praeclarae maiestati tuae, de tuis donis ac datis, hóstiam † puram, hóstiam † sanctam, hóstiam † immaculatam, Panem † sanctum vitae aeternae, et Cálicem † salutis perpetuae.

Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris: et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es múnere púeri tui iusti Abel, et sacrificium Patriarchae nostri Abrahæ: et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hóstiam.

Súplices te rogámus, omnipotens Deus: iube haec perférrí per manus sancti Angeli tui in sublímé altáre tuum, in conspéctu divinae maiestátis tuae: ut quotquot ex hac altáris participatióne sacrosánctum Filii tui † Corpus, et † Sanguinem sumpserimus, omni benedictióne caeléstí et grátia repleamur. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Idakoen aide otoitza:

Gogoratu egizuz, Jauna, sinismen-ezaugarriaz aurretik joan yakuzan eta orain bakezko lotan dagozan zure morroi ta mirabe *N.* ta *N.*

Euroi, ta Kristo'gan il diran guztiai atsegiñezko, argizko ta bakezko tokia emon egiezu, arren, Jauna, Kristo gure Jaunaren berberaren izenean. Olantxe.

Baita guri, (*bularra joez*) zure erruki ugarian us tea dogun zure menpeko pekatarioi be, emon egiguzu, arren, tokiren bat eta lagunartea züre Apostolu Martiri santuakaz: Jon, Esteban, Matias, Bernabe, Iñazio, Alesander, Martzelino, Pedro, Felizitas, Perpetua, Agata, Luzia, Ines, Zezilia, Anastasia, ta beste Santu guztiakaz. Artu gagizuz, bai, arein lagunartean, ez gure irabaziakaitik, zure erruki samurragaitik baiño. Kristo gure Jaunaren bidez.

Beronen bitartez, Jauna, egiten dozu beti on guztia; baita † santutu, † indartu, † bedeinkatu, ta guri emon be.

Bere, † bidez, † Beragaz, ta † Beragan Zuri, Jaungoiko alguztidun † orri, gorapen eta aintza guztia dagokizu, † Espiritu Santuagaz batean. Gizaldien gizaldietan.

E.—Olantxe.

AITA GUREA

ELIZARRAK, ZUTIK

Jesukristo'k bere agoz irakatsitako otoitz ederra diño orain:

Otoitz egin daigun: Agintza osasungarriz eta jaungoikozko irakatsiaz adoretuta, esaten ausnartzen gara:

Aita gurea, zeruetan zagozana, santifikatu bedi zure izena; betorkigu zure erreinua; egin bedi zure borondatea zeruan lez lurrean be.

Emoiguzu gaur geure eguneroko ogia; parkatu eigu-zuz gure zorrak, geuk gure zordunai parkatzen dautseguzanez; eta ez eiguзу itzli tentaziñoan jausten.

E.—Gatzetik jagon baiño.

A.—Olantxe.

Meménto étiam, Dómine, famulórum famularúm-que tuárum *N.* et *N.*, qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dórmunt in somno pacis.

Ipsis, Dómine, et ómnibus in Christo quiescéntibus, locum refrigerii, lucis et pacis, ut indúlgeas, deprecámur. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Nobis quoque peccatóribus fámulis tuis, de multítudine miseratiónum tuárum sperántibus, partem áliquam et societátem donáre dignéris, cum tuis sanctis Apóstolis et Martyribus: cum Joánne, Stéphano, Matthía, Bárnaba, Ignátio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitáte, Perpétua, Agatha, Lúcia, Agnète, Caecilia, Anastásia, et ómnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consórtium, non aestimátor mériti, sed véniae, quaesumus, largítor admítte. Per Christum Dóminum nostrum.

Per quem haec ómnia, Dómine, semper bona creas, † sanctificas, † vivificas, † benedicis et praestas nobis.

Per † ipsum, et cum † ipso, et in † ipso, est tibi Deo Patri † Omnipotenti, in unitate Spiritus † Sancti, omnis honor et gloria.

Per ómnia saécula saeculórum.

E.—Amen.

PATER NOSTER

Oremus:

Praecéptis salutáribus mónti, et divina institutióne formáti, audémus dícere:

Pater noster, qui es in caelis; Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum; Fiat volúntas tua, sicut in caeic et in terra. Panem nostrum quotidíánum da nobis hódie: Et dimítte nobis débíta nostra, sicut et nos dimittimus debítóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

E.—Sed libera nos a malo.

A.—Amen.

Zaindu gagizuz, Jauna, lengo, oraingo ta geroko gaitz guztietatik; eta Jaungoikoaren Ama Maria beti Birjiña doatsu ta goragarria, zure Apostolu zoriontsu Pedro ta Paulo ta Ander, eta Santu guztiak bitarteko doguzala, emon egizu biotz onez † bakea gure egunotan: zure errukia lagun dogula, pekatutik beti elde egin daigun eta naaste guztietatik gorderik egon gaitazan. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan gure Jaun eta zure Seme Jesukristo'ren berberaren bidez.

E.—Olantxe.

Abadeak Osti santua iru zati egiten dau, esanez:

A.—Jaunaren † bakea bego † beti † zuekaz.

E.—Baita zure ariman be.

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz eta Odolaren naaste ta konsagratze au izan bekigu, artzen doguzanoi, betiko bizitzarako. Olantxe.

Abadeak iru aldiz bularra joez:

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori: erruki zakiguz.

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori: erruki zakiguz.

Munduaren pekatuak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots orrek: emon egiguzu bakea.

Illel Mezan «emon egiezu bakea» birritan; eta irugarrean, «emon egiezu betiko bakea». ELIZTARRAK, BELAUNIKO.

JAUNA ARTU AURREKO OTOITZAK

Zure Apostoluai “neure bakea izten dautsuet, neu re bakea damotsuet” esan zeutsen Jesukristo Jauna: ez egizuz nire pekatuak begiratu, zure Elizaren sinismena baiño; Eliza au, zure gogoa danez, baketu ta bat egizu. Amaibagako egunetan Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jesukristo Jauna, Jaungoiko biziaren Semea, Aitarren gohoz eta Espiritu Santua lagun, zure eriotzaz gizardiari bitizta emon zeutsana: zure Gorputz eta Odol santuen bitartez, atara nagizu nire pekatu ta gaitz guztietatik; eta zure aginduai beti dautsedala, ez nardilla Zugandik iñoiz be aldendu. Amaibagako egune-

Libera nos, quaesumus, Dómine, ab ómnibus malis praetérítis, praeséntibus et futúris: et intercedénte beáta et gloriósa semper Virgine Dei Genitrice María, cum beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diébus nostris: ut ope misericórdiae tuae adiúti, et a peccáto simus semper liberi, et ab omni perturbatióne secúri. Per eúmdem Dóminum nostrum Iesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti, Deus. Per ómnia saecula saeculórum.

E.—Amen.

A.—Pax † Dómini sit † semper † vobiscum.

E.—Et cum spíritu tuo.

Haec commixtio et consecratió Córporis et Sánguinis Dómini nostri Iesu Christi, fiat accipiétibus nobis in vitam aeternam. Amen.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: dona nobis pacem.

Dómine Iesu Christe, qui dixisti Apóstolis tuis: Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis; ne respicias peccáta mea, sed fidem Ecclésiæ tuae: eámdem secúndum voluntátem tuam pacificáre et coadunáre dignéris: Qui vivis et regnas, Deus, per ómnia saecula saeculórum. Amen.

Dómine Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntáte Patris, cooperánte Spíritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificásti: libera me per hoc sacrosáctum Corpus et Sánguinem tuum ab ómnibus iniquitatibus meis, et univérsis malis: et fac me tuis semper inhaerére mandátis, et a te numquam separári permittas: Qui cum eódem Deo Patre et Spíritu

tan Aita Jaungoikoagaz beragaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jesukristo Jauna: ni gei (duin) izan ezarren, artu nai dodan zure Gorputza, ez bekit izan nire epaibide ta ondamendirako: zure errukiz, nire gorputz eta arima zaintzeko ta nire osasungarri izateko baiño. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

ABADEAREN JAUNARTZEA

Artu dagidan zeruko ogia, ta dei egin dagiodan Jaunaren izenari.

Bularra joez, iru aldiz esaten dau:

Jauna, ni ez naz duin Zu nire etxean sartu zaitez; baiña esan egizu berba bat bakarrik, eta nire arima osatu egingo da.

Gorputz santua jaterakoan:

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz onek gorde begi nire arima betiko bizitzarako. Olantxe.

Osti apurrak batuez:

Zer emongo dautsat Jaunari egin daustazan on zuztien ordez? Edontzi osasungarri au artuko dot, eta Jaunaren izenari dei egingo dautsat.

Jauna goratuaz, Berari dei egingo dautsat, eta are-ri oakandik onik atarako nau.

Odol santua artuez:

Jesukristo gure Jaunaren Odol onek gorde begi nire arima betiko bizitzarako. Olantxe.

ERRIAREN JAUNARTZEA

Abadeak, Osti deuna erriari erakutsiez, auzo diño:

Ona emen munduaren pekatuak kentzen dauzan Jaungoiko-Bildotsa.

Iru bidar:

Jauna, ni ez naz duin Zu nire etxean sartu zaitez; baiña esan egizu berba bat bakarrik, eta nire arima osatu egingo da.

Sancto vivis et regnas, Deus, in saecula saeculorum. Amen.

Perceptio Corporis tui, Dómine Jesu Christe, quod ego indignus súmer praesúmo, non mihi provéniat in iudicium et condemnatióem: sed pro tua pietáte prosit mihi ad tutaméntum mentis et corporis, et ad medélam percipiéndam: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti, Deus, per ómnia saecula saeculorum. Amen.

Panem caeléstem accipiam, et nomen Dómini invocábo.

Dómine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Corpus Dómini nostri Iesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Quid retribuam Dómino pro ómnibus quae retribuit mihi? Cálicem salutáris accipiam, et nomen Dómini invocábo. Laudans invocábo Dóminum, et ab inimícis meis salvus ero.

Sanguis Dómini nostri Iesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

ERRIAREN JAUNARTZEA

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccáta mundi.

Dómine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Jauna bakoitzari emonez:

Jesukristo gure Jaunaren Gorputz onek gorde begi zure arima betiko bizitzarako. Olantxe.

EDONTZI TA ESKU-GARBITZEA

ELIZTARRAK, JESARRI

Ardao pizkat edontzian artuez:

Agoz artu dogun au, gogo garbiz artu dagigula, Jauna; eta gaurko doai au, betiko osasun biurtu dakigula.

Ardaoa ta ura edontzian naastuez:

Jan dodan zure Gorputza, Jauna, ta edan dodan zure Odola, ezarri daitezala nire biotzean; eta Sakramentu garbi ta santu onek indartu nauan ezkerro, ez bedi nigan gaiztakeri-orbanik gelditu. Amaibagako egunetan Errege bizi zara-ta. Olantxe.

AZKEN-OTOITZAK

JAUNARTZERAKOA.

EGUNEAN EGUNEKOA

Len, eliztarren Jaunartze-bitartean esaten zan.

ELIZTARRAK, ZUTIK; baiña

Illen, Abenduko ta Garizumako Mezetan, BELAUNIKO

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

AZKEN-OTOITZA

EGUNEAN EGUNEKOA

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

A.—Zoaze, Meza amaitu da. (P. A. Aleluia, aleluia).

E.—Jaungoikoari eskerrak. (P. A. Aleluia, aleluia).

Corpus Dómini nostri Iesu Christi custódiat ánimam tuam in vitam aetérnam. Amen.

EDONTZI TA ESKU-GARBITZEA

Quod ore súmpsimus, Dómine, pura mente caplámus: et de múnere temporáli fiat nobis remédium sempitérnum.

Corpus tuum, Dómine, quod sumpsi, et Sanguis quem potávi, adhaereat viscéribus meis: et praesta, ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta refecerunt sacraménta: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.

AZKEN-OTOITZAK

COMMUNIO

EGUNEAN EGUNEKOA

A.—Dóminus vobíscum.

E.—Et cum spírítu tuo.

POSTCOMMUNIO

EGUNEAN EGUNEKOA

A.—Dóminus vobíscum.

E.—Et cum spírítu tuo.

A.—Ite, Missa est.

E.—Deo grátias.

Ilren Mezatan

A.—Atsedean begie bakean.
E.—Olantxe.

ELIZTARRAK, BELAUNIKO*Abadeak, gorputza makurturik, auzo diño:*

Gogoko izan bekizu, Iratasun santu orri, zure menpeko onen oparia; ta ontzat artu egizu nik, kaskaronek, Jaungoiko aundi orren aurrean egin dodan opari au; ta zure errukiz, niri ta euren alde eskifiri dodan guztiai, osasungarri izan bekigu. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Abadeak erria bedeinkatzen dau, esanez:

A.—Bedeinkatu zagiezala Jaungoiko alguztidunak, Aitak eta Semeak † eta Espiritu Santuak.
E.—Olantxe.

*(Ilren Mezatan ez da emoten bedeinkaziño ori).***ELIZTARRAK, ZUTIK****AZKEN-BARRI ONA**

A.—Jauna zuekan.
E.—Baita zure ariman be.
A.—Barri On † Santuaren asiera, Jon'ek daka-
rrenez.
E.—Aintza Zuri, Jauna.

Asieran Itza (1) ba-zan, eta Itza Jaungoikoagan egoan, eta Itza Jaungoikoa zan.

Dana Berak egiña da, ta egindakorik Bera bagarik ez da egin. Beragan egoan bizitza, eta bizitza au gizonen argia zan; eta argiak illunetan argi egiten dau, ta illunak ez eben onartu.

Jaungoikoak bialduriko gizon bat agertu zan, Jon eritxona. Au sinispidetzat (testigutzat) etorri zan, argi-aurorle, onen bidez guztiak sinistu egien. Bera ez zan argia, argiari sinispidea emon bear eutsana baiño.

Egiazio argia zan, lur onetara datorren edozein gizakume argitzen dauan argia. Lurrean egoan, eta lurrea Berak egiña da, ta lurrak ez eban Bera ezagutu.

(1) Itza: Jaungoikoaren Semea, Jesu-Kristo.

A.—Requiescant in pace.
E.—Amen.

Pláceat tibi, sancta Trinitas, obséquium servitútis meae: et praesta; ut sacrificium, quod óculis tuae Maiestátis indignus óbtuli, tibi sit acceptábile, mihi-que et ómnibus, pro quibus illud óbtuli, sit, te miseránte, propitiábile. Per Christum Dóminum nostrum Amen.

Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius, † et Spíritus Sanctus.
E.—Amen.

AZKEN-BARRI ONA

A.—Dóminus vobiscum.
E.—Et cum spíritu tuo.
A.—Initium sancti † Evangéllii secúndum Ioánnem.

E.—Glória tibi, Dómine.

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hóminum: et lux in ténebris lucet, et ténebrae eam non comprehendérunt.

Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joánnes. Hic venit in testimónium, ut testimónium perhiberet de lúmine, ut omnes créderent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimónium perhiberet de lúmine.

Erat lux vera, quae illúminat omnem hóminem veniéntem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognóvit

Bereakana etorri zan, eta bereak ez eben artu. Baiña Bera artu eben guztiai, Bere izena sinistu eben guztiai, Jaungoikoaren seme biurtzeko eskubidea emon eutsen; oneik ez dira odoletik jaió, ez aragi-senetik, ez gizonaren naitik, Jaungoikoagandik baiño. (*Emen belauniko.*) ETA ITZA GIZON EGIN ZAN, (*zutik*) eta geure artean bizi izan zan. Eta geuk ikusi dogu Aren aintza, Aitagandiko Seme bakarrari dagokion aintza, graziaz eta egiz betea.

E.—Jaungoikoari eskerrak.

In própria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nómine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. (*Belauniko.*) ET VERBUM CARO FACTUM EST (*zutik*), et habitavit in nobis: et vidimus glóriam eius, glóriam quasi Unigeníti a Patre plenum grátiae et veritátis.

E.—Deo grátias.

MEZA-OSTEKO OTOITZAK (1)

ELIZTARRAK, BELAUNIKO

A.—Agur, Maria, graziaz betea; Jauna de zugaz; bedeinkatua zara zu andra guztien artean, eta bedeinkatua da zure sabeleko frutua, Jesus.

E.—Santa Maria, Jaungoikoaren Ama, erregutu egizu gu pekatari on alde, orain eta gure eriotzako orduan. Amen.

(*Iru bidar Agur Maria.*)

Agur Erregiña, Ama errukiorra, geure bizitza, gozotasun eta itxaropena, agur. Zuri diez gagoz Eba'ren ume erbestetuok; antziz eta negarrez gatorkizuz negar-erri onetan. Ea, bada, geure bitarteko Andrea, zure begi errukitsu orreik gugana biurtu egizuz; eta erbeste onen ondoren, erakuskuzu Jesus, zeure sabeleko seme onetsi ori. O biotz-bigun! O errukior! O Maria Birjiña gozoa!

A.—Gure alde otoi egizu Jaungoikoaren Ama done orrek.

E.—Jesukristo'ren agintzariak jadetsi daikeguzan (2).

Otoitza.—Gure igesleku ta indarra zarean Jaungoikoa: diez dagokizun erri au, errukiz begiratu egizu; ta Jaungoikoaren Ama Maria beti Birjiña orbanbage ta goragarria, Jose bere Senar zoriontsua, Pedro ta Paulo Apostolu doatsuak, eta Santu guztiak bitarteko doguzala, pekatarien damurako ta Eliza Ama deunaren askatasun eta gorapenerako egiten dautsuguzan eskariok, errukiz eta biotz onez entzun egizuz, Kristo gure Jaunaren berberaren bidez.

E.—Olantxe.

A.—Mikel Goiaingeru deun orrek, burrukaldian zaindu gagizuz; eta deabruaren gaiztakeri ta maltzurkerien aurka, lagun zakiguz. Jaungoikoak menpetu dagiala, auzpez eskatzen dogun; eta zuk, zeruko gudarien buru zarean orrek, arimak galdu nairik lurtean zear dabi-

1) Gotzain jaunak beste era bat agindu eban Bizkaiko Elizabarrutirako; ikusi 817 orri.

(2) Erantzun au "Kristau-Ikasbideak" dakarrelako eta oso zabaldua dagoalako jarri dot. Baiña berez, itzez itz, beste onetara da: "Kristo'ren agintzariak jaristeko gei egin gaitzean."

zan Satanas eta bere lagun gaiztoak, goiko indarrez betiko inpernura jaurti egizuz.

E.—Olantxe.

A.—Jesus'en Biotz guztiz deun ori.

E.—Erruki zakiguz.

(*Iru bidar.*)

ALDI BATZUETAN ESATEN DIRAN PREFAZIO
EDO KANON-AURREAK

GABONETAKOA

(*Gabonillaren 25'etik Urtarrillaren 5'erarte.*)

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea:

Jesukristo gizon egifiaren ezkutapenaren bidez, gure arima barrua Zure argi barriak argitu dau-ta: Jaungoikoa agiriz ezagaturik, agiri ez dana gartsu maite dagigun.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten bage esanez: Santua, 432 orri.

Gabonetako «Communicantes»

Guztiok alkarturik ospatzen dogu, Maria Birjiña doatsuak, neska garbi geldituaz, munduari Salbatzaillea emon eutsaneko egun guztiz santu au (*gaberdiko Mezan*, gau), ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren beraren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria;* baita Birjiña, 434 orri.

ERREGENETAKOA

(*Urtarrillaren 6'tik 13'garrenera esaten da.*)

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta usasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea:

Zure Seme bakarra gure egiazko aragiz jantzita agerturik, bere argi illezkorrez argitu genduzan-eta.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

Erregen eguneko «Communicantes».

Guztiok alkaturik ospatzen dogu egun guztiz santu au, zeruan betikor dan Zure Seme bakarra, gure egiazko aragiz jantzita gaur agertu zan agirian-eta; ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren beraren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria; *baita Birjiña, 434 orri.

GARIZUMAKOA

(Auts-egunetik Nekaldi-iganderarte).

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea:

Gorputzeko barauaren bidez gure griñak ezi, adimena jaso, ta onomina ta saria emoten daukuzuz-ta, Kristo gure Jaunaren bidez.

* Beronegaitik, 432 orri.

GURUTZE SANTUARENA

(Nekaldi-igandetik Eguen Gurenerarte).

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea:

Gizadiaren osasuna Gurutzeko egurrean ezarri zenduan, eriotza sortu zan tokian bizitza be sortu zedin: eta zugatzean garaille urten zan eriotza, egurrean azpiratua izan zedin, Kristo gure Jaunaren bidez.

* Beronegaitik, 432 orri.

PAZKOETAKOA

(Zapatu Santutik Igokunderarte).

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, Zu, Jauna, edonoiz eta batez be aldi onetan (egun onetan) guk gartsuago goratzea, gure Pazkoa dan Jesukristo

gaurko egunez eskini zan-eta. Auxe da munduaren pekatuak kendu ebazan benetako Bildotsa. Gure eriotza bere eriotzaz ondatu, ta berbiztuaz, bizia barriztu ebana.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Auki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

Pazkoetako «Communicantes»

(Pazko-aste barruan).

Guztiok alkaturik ospatzen dogu gure Jaun Jesukristo'ren gorputzaren Berbizkunde-egun guztiz santu au; ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoiko berberaren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria; *baita Birjiña, 434 orri.

Pazkoetako «Hanc igitur»

(Pazko-aste barruan).

Gu zure menpeko ta zure etxeko guztion opari au, urez eta Espiritu Santuz barriro sortu dozuzan onekaitik be eskintzen dautsugu; ta pekatu guztien parkamena onei emonda, opari au abegi onez artu egizu, Jauna; emon egiguzu bakea gure egunotan; betiko sutatik aldendu gagizuz, eta zure aukeratuen artean artu gagizuz. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

IGOKUNDEKOA

(Igokunde-egunetik Pentekoste-aurregunerarte).

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea, Kristo gure Jaunaren bidez.

Barbiztu ondoren, bere ikasle guztiai agirian agertu yaken, eta areik ikusten ebela igo zan zerura, gu Bere Jaungoikotasunaren lagunkide egin gengan.

Orregaitik Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

Igokunde'ko «Communicantes»*(Igokunde-egunean).*

Guztiok alkarturik ospatzen dogu Zure Seme bakar dan gure Jauna, gure gizakunde makala Beretzat artuaz, Zure zeruko eskumaldean jarri zenduaneko egun guztiz santu au; ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren beraren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria;* baita, Birjiña, 434 orri.

PENTEKOSTE'KOA*(Pentekoste-aurregunetik urrengo larunbaterarte).*

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea, Kristo gure Jaunaren bidez.

Zeruen gaineraifño igoaz, eta Zure eskumaldean jarriaz, agindutako Espiritu Santua (gaurko egunez) isuri eutsen semeordekoai. Orregaitik, gaur mundu osoa pozez beterik alaitzen da. Baita zeruko Indarrak eta Aingeru Altsuak be Zeure aintzaren ereserkia abesten dabe, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

Pentekoste'ko «Communicantes»*(Pentekoste-aurregunetik urrengo larunbaterarte.)*

Guztiok alkarturik ospatzen dogu Pentekoste (Espiritu Santuaren etorkunde) egun guztiz santua; egun onetan agertu yaken Espiritu Santua apostoluai suzko miin askoren irudiz; ta gogora dakargu, lenengo ta bein, Jaungoikoaren beraren eta gure Jaun Jesukristo'ren Ama dan Maria beti Birjiña goragarria; *baita Birjiña, 434 orri.

Pentekoste'ko «Hanc igitur»*(Pentekoste-aurregunetik urrengo larunbaterarte.)*

Gu zure menpeko ta zure etxeko guztion opari au, urez eta Espiritu Santuz barrero sortu dozuzan onekaitik be eskintzen dautsugu; ta pekatu guztien par-kamena onei monda, opari au abegi onez artu egizu,

Jauna; emon egiguzu bakea gure egunotan; betiko sutatik alendu gagizuz, eta zure aukeratuen artean artu gagizuz. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

IRUTASUN GUZTIZ DEUNARENA*(Urteko domeka geienetan esaten da, besterik aiatatu ezik).*

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskarrak emotea.

Zure Seme bakarragaz eta Espiritu Santuagaz, Jaungoiko bakar zara, Jaun bakar; ez nortasun bakarra dozulako, Irutan izate bat dozulako baiño. Zeuk esanda Zure aintzari buruz sinisten doguna, alderik eta berezirik бага sinisten dogu Semeari ta Espiritu Santuari buruz be. Onela, egiazko Jaungoiko betikorra zarala autortzean, nor-izanean nortasuna, izatean bakarra, aundi izatean bardifña zarala autortzen dogu.

Auxe goratzen dabe Aingeru ta Goiaingeruak, Kerubin eta Serapiñak, eta eten бага diardue abesten egun oro, ago batez esanez: Santua, 434 orri.

JESUS'EN BIOTZARENA

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea. Zure Seme bakarra, Gurutzean dingilizka egoala, gudariaren aztamakillak (lantzak) zulatzea nai izan zenduan, Zure aberastasun-kutxa santu dan Biotz ori zabalduaz, gudan errukia ta graziak eurrez isuri egizan. Eta guganako maitasunez beti sutan egoan ezker, arima zintzoentzat atsedentoki, ta damutuentzat osasun-etxe izan zedin.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua 432 orri.

KRISTO ERREGERENA*(Urrilleko azken-igandean)*

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea.

Zure Seme bakar Jesukristo gure Jauna, betiko Abade, guztien Errege, pozezko orioz igurtzi dozu. Bere burua Gurutze-altaran opari garbi ta baketsua eskiniñaz, gizadia zerurako bidean jarri dau. Eta gizaki guztiak bere menpeko egin ondoren, Erreiñu osoa ta betikoa Zeure eskuetan itzi dau. Erreiñu au, egi, bizi, santutasun, grazi, zintzotasun, maitasun, eta bake-erreiñu da.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz batera, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

ANDRA MARIA'RENA*(Andra Maria'ren jaiegunetan eta berari dagokiozan Mezetan).*

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betiko orri eskerrak emotea.

Eta Maria beti Birjiña doatsuaren *** egunean Zeu goratzea, onestea, ta autortzea. Zure Seme bakarra Arexek sortu eban Espiritu Santuaren egiñez, eta nekatasun (birjintasun) ederra gorderik, betiko argia isuri euskun mundu onetara.

* Beronegaitik, 432 orri.

JOSE DEUNARENA*(Epaillaren 19'gn. eta Orrillaren 1'goan).*

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea; eta Zu, Jose doatsuaren jai onetan bear denez goratzea, bedeinkatzea ta autortzea. Auxe izan zan

Jaungoikoaren Ama Birjiñari emon zeutsan gizon zintzoa, ta Zure etxekeon morroi zintzo ta zurra; zure Seme bakar, Espiritu Santuaren egiñez sortua, Jesukristo gure Jauna, aitordekotzat zaindu egian.

* Beronegaitik, 432 orri.

APOSTOLUENA

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, Zuri, Jaun orri, auzpaz otoi egitea, Zure artaldea bertan bera ez dagizula itzi, betiko Artzain orrek: zure Apostoluen bitartez, zure laguntza etenbageaz zaindu dagizula baiño: ta Zeuk jarri dozuzan artzaiñiak eurak zuzendu dagiela.

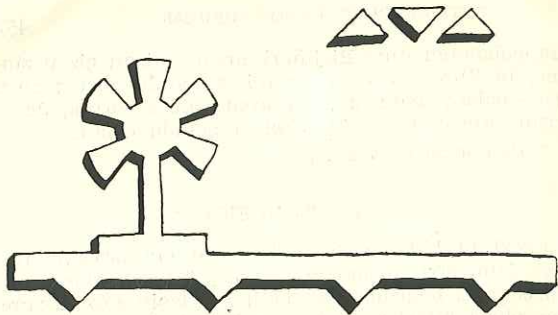
Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

ILDAKOENA

Egoki ta bidezko da, bai, zuzen eta osasungarri, beti ta alde guztietan guk Zuri, Jaun orri, Aita Santu, Jaungoiko alguztidun eta betikor orri eskerrak emotea, Kristo gure Jaunaren bidez.

Biztuera zorientsuaren itxaropenak Aregan dizdiz egin dausku. Eriotza jakiñak naigabetu egiten gaitu; baiña geroko betiko bizitzak pozez argitzen gaitu. Onela, zintzoai, Jauna, bizia ez yake kentzen, aldatu baiño; ta lurreko erbeste-etxe au jausi daitenean, zeruan betikoa jaristen da.

Orregaitik, Aingeru ta Goiaingeruakaz, Aulki, Nagusi, ta zeruko gudari-talde guztiakaz, Zure aintzaren ereserkia abesten dogu, eten бага esanez: Santua, 432 orri.

SANTUEN ATALA

ANDRA MARIA'RI TA SANTUAI DAGOKIEN ERA BATEKO MEZAK

Santu askok berekiko Mezarik ez dabe; edo, eukita be, osorik ez beintzat. Orrelakoetan, emen jarten diran Meze-tatik bat artzen da, santu bakoitzari dagokiona.

ANDRA MARIA'REN JAIETARAKO "SALVE, SANCTA PARENS" MEZA

Sarrera.—Agur, Ama deuna!, zuk Semea egin dozu gizaldien gizaldietan zeru-lurren Errege dana. (P. A. Aleluia, aleluia).—*Ps.* Nire biotzari abesti eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Emon eiguzu beti zure menpekooi, Jaungoiko Jaun orrek, gorputz eta arimako osasuna; eta Maria beti Birjiña eder eta doatsuaren bitartez, oraingo illunalditik urten gaitezala, ta betiko poza lortu daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli: 24, 14-16).—Asieran, gizaldiak baiño len sortu nau, ta egundo ez naz amaituko, ta bizileku santuan dot eginbidea, Beraren aurrean. Eta onela, Sion'go hizi-lagun egin naz, uri santuan jarri dot nire atsedena, ta Jerusalem da nire aginpide-jarleku. Erri eder baten egin dodaz zusterak, nire Jaungoikoaren zatian, Aren soloan; eta nire bizileku zintzoen batzartokian jarri dot.

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: ifiogaz loitzeke (loitu bagarik), Salbatzaillearen Ama egin zara-ta. Birjiña, Jaungoikoaren Ama, lurralde osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egiñik.

Aleluia, aleluia. Semea egin ondoren, neska (birjiña) ikutubagea gelditu zintzazan: Jaungoikoaren Ama, zakiguz bitarteko. Aleluia.

Abenduan, beste Aleluia au:

Aleluia, aleluia. Agur, Maria, graziaz, betea: Jauna da zugaz: bedeinkatua zu emakumeen artean. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkoetara, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Poztu zaitez, Maria Birjiña, zeuk bakarrik ondatu dozuz siñausle (ereje) guztiak-eta. Gabirel Goiaingeruaren itza sinistu dozu, Jaungoiko gizona sortu dozu: ta semea egin ondoren, neska (birjiña) ikutubagea gelditu zintzazan. Jaungoikoaren Ama, zakiguz bitarteko.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarriaren ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Jese'ren makilla loratu egin da; Birjiñak, Jaungoiko-gizona sortu dau: Jaungoikoak bakea biurtu dauku, goiko ta beko Beragan alkatuaz. Agur, Maria, graziaz betea: Jauna da zugaz: bedeinkatua zu emakumeetan. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 11, 27-28).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari berba egiten eutsala, gizataldeko emakume batek deadarka esan eutsan: «Zorionsua ekarri zenduzan sabela, ta artu zenduan bularra!» Baiña Jesus'ek erantzun eban: «Zorionsuagoak nonbait, Jaungoikoaren itza entzuten eta beteten dabenak!»—*Kredo.*

Eskintza.—Agur, Maria, graziaz betea: Jauna da zugaz: bedeinkatua zara zu emakumeen artean, eta bedeinkatua zure sabeleko Semea. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Zure errukiz, Jauna, ta Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, opari au on izan begiku oraingo ta betiko bakerako ta zorionerako. Amaibagako.
Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** jaiegunean.

Jaunartzerakoa.—Zorionsua benetan, betiko Aita-ren Semea ekarri eban sabela! (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Janari osasungarri au artu dogun ezkerro, egizu, Jauna, Maria beti Birjiña doatsuaren laguntzak edonun gorde gagizala: opari au bere ize-nean eskini dautsugu-ta, Jaungoiko aundi orri. Amaibagako.

ANDRA MARIA'REN LARUNBATETAKO MEZAK

4^{gn}. maillako egunetan esaten dira

I.—ABENDUAN

"RORATE" MEZA

Sarrera.—Bialdu goitik iruntza, zeruok; isuri begie odoiak Zuzena: edegi bedi lurra, ta erne beite Salbatzaillea.—*Ps.* Bedeinkatu dozu, Jauna, zure lurra: atara dozu Jakob atzeritik.—*Aintza.*

Ez da Gloria'rik, zapatuetan izan ezik.

Otoitza.—Aingeruak iragarri ebanez, Maria Birjiña doatsuaren sabelean zure Itzak (Jesukristo'k) aragia artzea nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguzu belauniko eskatzen dautsugunoi, benetan Jaungoiko-Ama dana sinisten dogun ezkerro, Aren bitartekotasuna zure aurrean lagun izan dakigula, Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Otoitza: Abendu-domekakoa.

Irakurgaia: Jaungoikoak Akaz'i, 584 orri.

Koru-kanta.—Jaso, nagusiok, zuen ateak; gora zuek be, betiko atek, eta Errege ospetsua sartuko da. Nor igoko da Jaunaren mendira?, edo nor egon daiteke Aren toki santuan? Esku-errubage ta biotz-garbia dana.

Aleluia, aleluia. Agur, Maria, graziaz betea; Jauna da zugaz; onetsia zu emakumeen artean. Aleluia.

Barri Ona: Jaungoikoak Gabirel Aingerua, 585 orri.

Eskintza.—Agur, Maria, graziaz betea; Jauna da zugaz; onetsia zu emakumeen artean, eta bedeinkatua zure sabeleko Semea.

Opari-otoitza.—Sendotu egizu, Jauna, gure arimetan egiazko sinismena; Birjiñak sortu ebana egiazko Jaungoiko ta gizon autortuaz, Aren berbizkunde osasungarriaren indarrez, betiko zorionera eldu gaitzan.

Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Opari-otoitza: Abendu-domekakoa.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** egun agurgarrian.

Jaunartzerakoa.—Begira: neska garbi (birjiña) bategen sabelean sortu ta umea egingo dau, ta Aren izena Emanuel izango da.

Azken-otoitza.—Isuri egizu, Jauna, gure arimetan zure grazia; Aingeruak iragarri, zure Seme Kristo gizon egin zala jakin genduan ezkerro, bere nekaldi ta eriotzagaitik biztuta zeru ederrera eldu gaitzan. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Azken-otoitza: Abendu-domekakoa.

II. URTEBARRI-BIARAMONETIK GARBIKUNDE EGUNERA

"VULTUM TUUM" MEZA

Sarrera.—Erriko aundiki guztiak zeure ederra nai izango dabe. Erregearen aurrera ekarriko dabe, ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik.—*Ps.* Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire abestia.—*Aintza.*

Otoitza.—Maria Birjiña doatsua ama eginik, giza-diari betiko osasunaren saria emon dautsazun Jaungoikoa: ezagutu daigula aren bitartekotasuna, biziaren jabea dan zure Seme Jesukristo gure Jauna aren bidez ezagutu dogu-ta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta.Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tito'ri: 3, 4-7).—Guztiz mailte ori: Jaungoiko gure Salbatzaillearen errukia ta gizatasauna agertu da; jaiotza barrirako bateoan Espiritu Santuz gu harritzurik, bere errukiz salbau gaitu, ez zuzenbidean guk egindako ezergaitik. Jesukristo gure Salbatzaillearen bidez, Espiritu Santua eurrez isuri dauku, Aren graziaren osasunaz betiko biziaren jabegei egin gaitzan, geuk uste dogunez.

Koru-kanta.—Gizakumeen artean zeu zara ederren; zure epanai atsegina darie. Nire biotzari itzaldi eder

bat dario: Erregearentzat nire abestia; nire miñña, idazle azkarraren eztena da.

Aleluia, aleluia. Semea egin ondoren, Neska ikutu-bagea gelditu zintzazan; Jaungoikoaren Ama, otoi egi-zu gure alde. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 2, 15-20).—Aldi aretan, artzaiñak alkarrir zirautsoen: «Goazen Belen'erañño, ta ikusi daigun Jæunak jakifierazo dauskun jazo miragarri au.» Lenbailen joan ziran, eta Maria ta Jose aurkitu ebezan, umetxoa askan etzunda eukela. Au ikusirik, umetxoaz esan yakena egia zala ezagutu eben: eta guztiak, artzaiñak zirautsena entzunik, arritu egiten ziran. Maria'k, barriz, gorderik eukazan itz guztiok, bere biotz barrenean ausnartzen ebazala. Eta artzaiñak, iragarri izan yakenez, entzun eta ikusitakoaz Jaungoikoari aintzaka ta goraka biurtu ziran.

Eskintza.—Zorionsu zara zu, Maria Birjiña deuna, ta ainbat gorapen zor yatzuzana: zuzentasunezko eguzkia dan Kristo gure Jauna, zeugandik jaioda-ta.

Opari-otoitza.—Zure errukiz, Jauna, ta Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, opari au on izan bekigu: bizitza onetan eta betikoan zoriona ta bakea jadetsi dagiguzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** egun agurgarrian.

Jaunartzerakoa.—Zorionsua benetan, betiko Aita-ren, Semea ekarri eban sabela!

Azken-otoitza.—Janari onek, Jauna, garbitu gaizala pekatu guzitik; eta Jaungoikoaren Ama Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, zeru-sariaren duin egin gagizala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

III GARBIKUNDE EGUNETIK GARIZUMARA

"Salve, Sancta Parens" Meza, 458 orri., urrengo au izan ezik:

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña ori: iñogaz loitu bagarik, Salbatzaillearen Ama egin zara-ta. Birjiña, Jaungoikoaren Ama, lurralde osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egifik.

Aleluia, aleluia. Jese'ren makilla loratu egin da; Birjiñak, Jaungoiko gizona sortu dau: Jaungoikoak bakea biurtu dausku, goiko ta beko Beragan alkartuaz. Aleluia.

Eskintza.—Zorionsu zara zu, Maria Birjiña deun ori, ta ainbat gorapen zor yatzuzana: zuzentasunezko eguzkia dan Kristo gure Jauna, zeugandik jaioda-ta.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** egun agurgarrian.

IV. PAZKO-ALDIAN

"Salve, Sancta Parens" Meza, 458 orri., urrengo au izan ezik:

Barri Ona (Jon. 19, 25-27).—Aldi aretan, Jesus'en gurutze-ondoan, Aren Ama Maria, ta onen aizta Maria Kleofa'rena, ta Mari Madalen egozan, Jesus'ek, bere Ama ta ikasle maitea an ikusirik, bere Amari dirautso: «Andra, orra or zure semea.» Gero ikasleari dirautso: «Orra or zure ama.» Ta arrezkero, ikasleak bere etxean artu eban.

Eskintza.—Zorionsua zu, Maria Birjiña ori, guztien Egillea ekarri dauskuzu-ta; zeu egin zenduzana sortu zenduan, eta beti neska (birjiña) gelditu zintzazan. Aleluia.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** egun agurgarrian.

V. PENTEKOSTE'TIK ABENDURA

"Salve Sancta Parens" Meza, 458 orri.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta *** egun agurgarrian.

AITA SANTU BATEN NAIZ ASKOREN MEZA

Apostoluen ondoren, Kristo'ren ordeko ta Elizaren buru ta Artzain diran Aita Santuak doguz agurgarrien. Oinezek, argi ta bizi zirala, gizonkiro ta santuki zaindu eben Eliza osoa, oitura bikain eta odol-irabaziz aberasturik.

Berarizko Mezarik ez dauken Aita Santuen jaietan, ondorengoa artzen da.

"SI DILIGIS" MEZA

Sarrera.—Maite ba'nozu, Simon Pedro, zaindu egizuz nire bildotsak. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Goratuko zaitut, Jauna, gora jaso nozu-ta; nire lepotik barre egiten arerioai ez dautsezu itzi-ta.—Aintza.

Otoitza.—Begiratu egizu samurkiro zure artaldea, betiko Artzain orrek!; eta Eliza osoaren Artzain egin zenduan zure (martiri ta) Aita Santu N. doatsuaren bitartez, zaindu egizu (Eliza) zure laguntza etenba-geaz. Amaibagako.

Beste Aita Santuren baten gogorapenik egin bear ba'da, Otoitza au esan:

Zure Eliza Apostoluen arkaitz-gaiñean jarririk, inperuaren indarretik atara dozun Jaungoikoa: eiguzu, zure (martiri ta) Aita Santu N. doatsuaren bitartez, zure egian irauu dagiala, ta bear dauan adoreaz indartu daitela. Amaibagako.

Irakurgaila (S. Pedro'ren 1'goa.: 5, 1-4).—Guztiz maiteok: Zuetariko zaarrentzat ona emen nik, zaar eta Kristo'ren nekeen autorle ta agertuko dan ospearen lagunkide nazan onek, zer dirautsuedan: zainpean daukazuen Jaungoiko-artaldea larratu egizue; gogo txarrez ez, Jaungoikoaren gogoia danez arduratuaz baiño; ezta sari zikiñari begira be, utsean baiño; mepenkoak jabe-miñez erabili bagarik, artaldearen eredu izanaz baiño. Eta artzaiñen Nagusia agertu daitenean, zimeidu ezin daiteken koroï argitsua artuko dozue. Eta neke apur bat jasan dagizuenean, Jesukristo'ren bidez bere betiko zerura dei egin dautsuen Jaungoiko grazi guztien emoillek Berak osotu, indartu ta gogortuko zaitue. Berari ospe ta agintaritzza gizaldien gizaldietan. Alan izan bedi.

Koru-kanta.—Ospatu begie erri-batzarretan, eta goratu begie zaarren batzartokietan. Autortu begie Jau-

na beronen errukiagaitik; baita giza semeen alde egin dauzan mirariakaitik be.

Aleluia, aleluia.—Pedro zara zu, ta aitz orren gaiñean jasoko dot nire Eliza. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Batzar nagusian iragarri dot zure zuzentasuna, epanak itxi bagarik, Jauna: zuk ba-dakizu. Zure zuzentasuna ez dot barrenean ezkatatu; zure egia ta osasuna iragarri dodaz. Ez dodaz isildu zure errukia ta egia batzar nagusian.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarria itzi, ta auxe bakarrik esan:

Aleluia, aleluia. Pedro zara zu, ta aitz orren gaiñean jasoko dot nire Eliza. Aleluia. Nagusi egingo dozuz lur osoan: gogoratuko dabe, Jauna, zure izena. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 16, 13-19).—Aldi aretan, Jesus Filipo'ko Zesarea-aldeko baztarretaruntz joan zan; eta bere ikasleai itandu erutsen: «Gizasemea nor dala diñoe gizonak?» Areik erantzun utsoen: «Batzuek, Jon Bateatzaillea; beste batzuek, Elias; beste batzuek, Jeremia edo igarleren bat.» Jesus'ek esan utsoen: «Zuek, barriz, nor nazala diñozue?» Orduan, Simon Pedro'k erantzun eta esan utsoen: «Zu Kristo zara, Jaungoiko hiziren Semea.» Ta Jesus'ek erantzun utsoen: «Zorionsu zara, Simon, Jonas'en seme ori: ez dautsu ori aragiak agertu-ta, zeruko nire Aitak baiño. Nik, barriz, ba-dirautsut: Kepa —aitza— zara zu, ta aitz orren gaiñean jasoko dot nire Eliza; ta inperuko atea ez dira aren aurka garaille izango. Zeru-erreñuko giltzak zeuri emongo dautsudaz; eta zuk lurrean lotu dagizuna, zeruan be lotua izango da; ta zuk lurrean askatu dagizuna, zeruan be askatua izango da.»—

Eskintza.—Nire itzak zeure agoan ipiñi dodaz: erien eta erreñuen nagusi jarri zaitut; zeuk atara ta ondatu, egin eta landatu dagizun. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Gure oparigai onein bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artaldea bere bidean aurerra joan dadin, eta zure eragiñez, Artzaiñiak begiko izan dakizuzan. Amaibagako.

Beste Aita Santuren baten gogorapenik egin bear ba'da, Opari-otoitz au esan:

Artu egizuz biotz onez, Jauna, pozik eskintzen dau-tuguzan oparigaiok; eta N. doatsuaren bitartez, zure Elizak bere sinismena osorik euki dagiala, ta egun baketsuz beti poztu daitela. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluen, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Pedro zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Zuzendu egizu samurkiro, Jauna, zure Eliza, janari santuz indartu da-ta; eta zure esku indartsuaz eroanik, askatasun gelago izan eta sinis-men osoan irauin dagiala. Amaibagako.

Beste Aita Santuren baten gogorapenik egin bear ba'da, Azken-otoitz au esan:

Ugaritu egizu zure Elizan, Jauna, emon dautsazun Espiritua, grazi-iturburua: ta zure (martiri ta) Aita Santu N. doatsuaren bitartez, ardiak Artzainari esana egin dagioela, ta Artzainaren arduratasuna beti izan dagiela. Amaibagako.

MARTIRI SANTUEN MEZAK

Apostolu ta Aita Santuen ondoren, Eliz-maillan goren-go dagozanak, sinismentari eustearren odola emon eben Martiriak doguz. Oneitatik batzuk Gotzain dira, beste batzuk ez; naiz areintzat naiz oneintzat, Meza ez-bardinak doguz.

MARTIRI TA GOTZAIN BATEN I'GO. MEZA "STATUIT"

Sarrera.—Jaunak aregaz bake-alkartasuna egin, eta bere erriaren buru jarri eban, Abade-nagusitza betiko izan egian.—Ps, Jauna, gogoratu egizu Dabid, eta onen aipaltasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Begiratu aregizu, Jaungoiko alguztidun orrek, gure argaltasuna; ta gure pekatuen sorta astu-nak nekatzen gaituan ezkerro, N. zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartekotasunak laguntza emon daiskula. Amaibagako.

Irakurgaia (Santiago, 1, 12-18).—Guztiz maiteok: Zoriontsua, tentaziño-aldia ondo eroan dagiana; orretan zintzo agertu daitenak, Jaungoikoak bere maiteai

eskiñi dautsen biritza-koroia juritxiko dau-ta. Ez begi tentaziño-aldian inok esan: Jaungoikoak zirrikatu nau. Jaungoikoak gaiztakerirako inori ezin bultzarik egin daikoe, ta Arek ez dau inor be zirikatzen. Norberaren grifa (edo zalekeri) okerrak dira zirikatzen, narrazten eta zorutzen dabenak. Grifa txarrak, barriz, asmo gaiztoak sortzen dauzanean, pekatua eragiten dau; ta pekatuak, egin ezkerro, eriotza dakar.

Ez itsutu, ba, ene anai maiteok. Sari eder eta ondasun bikain guztiak, goitik datorriguz, aldatzerik eta biurtzerik ez dauan Argien Aitagandik jatsita. Berak nai izanda, egiauen itzez sortu gaitu, sortutakoetan lenenak izan gakiozan.

Koru-kanta.—Aurkitu dot nire morroi Dabid, eta orio santuz igurtzi dot: neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau. Ez dau arerioak azpiratuko; gaizto-seeak be ez dautso kalterik egingo.

Aleluia, aleluia. Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Biotzeko guraria bete dautsazu: ta aren ago-eskaria ez dozu ukatu. Onespen (bedeinkaziño) gozoz aurrea artu dautsazu. Pitxi ederrezko korioa jarri dautsazu buruan.

Barri Ona (Luk 14, 26-33).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari auxe esan eutsan: Nigana norbait etorri ba'dadi, ta bere aita, ama, emazte, seme-alabak, eta anai-arrebak, baita bere burua be, iguintzen ez ba'dauz, ezin izan daiteke nire ikasle. Ta gurutzea lepoan artu-ta, nire ondoren etorri ez daitena, ezin izan daiteke nire ikasle. Zuetariko batek torre bat egin nai izan ezkerro, ez al-dau aurretiaz eraldi bear dauana astiro ataraten, bere lana amaitzeko naiko daukan ala ez? Oñiarriak ezarrita gero, ezin amaitu ba'dagi, ikusle guztiak irrika esaten asi ez daitezkan: «gizon au etxea egiten asi zam, baiña ezin amaitu izan dau.»

Edo-ta errege batek beste errege baten aurka guda egin nai izan ezkerro, ez al-dau aurretiaz astiro asmatzen, amar milla gizonegaz gogor egin ete-leuskion ogei milla gizonegaz gainera datorcionari? Bestela, a

oraindik urrun dagoala, geznariak* bialdu ta bakea eskatzen dautso. Orrela, ba: zuetariko inhor ezin izan daiteke nire ikasle, dauzan guztiak ukatu ez ba'dagiz.

Eskintza.—Neure egia ta errukia izango dira aregaz: ta nire izenean, aundia izango da aren indarra.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, biotz onez, N. zu, re martiri ta gotzain doatsuaren irabazien bidez eskintzen dautsuguzan oparigaiok: eta betiko atsedenera eroteako izan dakiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Bein egin neban zin nire izen santuz: aren jatorriak beti iraungo dau: eta aren aginpi-de-tokia, eguzkia legez izango da nire aurrean; illargi eta bete legez iraungo dau beti, autorle (testigu) zintzoa zeruan.

Azken-otoitza.—Janari santuaz aseturik, arren, gure Jaun eta Jaungoiko!, N. zure martiri ta gotzain doatsuaren jaia ospatu dogun ezkerro, aren bitartekotasunaren eragitea somau daigula gudan. Amaibagako.

MARTIRI TA GOTZAIN BATEN 2'GARREN MEZA

"SACERDOTES DEI"

Sarrera.—Jaungoikoaren abadeok, goratu egizue Jauna; santu ta biotz-apal zareenok be, goratu egizue Jaungoikoa.—Ps. Jaunaren egintza guztiok, goratu egizue Jauna; goretzi ta audietsi egizue gizaldien gizaldietan.—Aintza.

Otoitza.—Zure martiri ta gotzain N. doatsuaren urteko jaiaz poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguзу biotz onez, aren zerura sartzea ospatzen dogun ezkerro, aren laguntzaz be poztu gaitzezala. Amaibagako.

Irakurgaija (S. Paulo'k Korinto'koai 2'gna.: 1, 3-7).—Anaiok: Onetsia (bedeinkatua) Jesukristo gure Jaunaren Jaungoiko ta Aita, Aita guztiz errukitsu ta Jaungoiko guztiz poz-emoillea, gure atsekabe-aldi guztietan pozten gaituana: geuk be, neke-aldian diranak, Jaungoikoak alaitzen gaituan pozez poztu dagiguzan. Kristo'gaitik nekeak eurrez doguzanez, poza be Kristo'gandik eurrez dogu-ta. Atsekabetuak ba'gara, zuen onerako ta osasunerako da; pozik ba'gagoz, zuen poze-

* Geznariak = mensajeros.

rako; guk jasaten* doguzan neke berberak, eroapenez jasaten lagun egiten dautsue-ta, pozerako. Orrela, zuei buruz dogun uste ona, indartu egiten da: gure neke-lagun izanik, poz-lagun be izango zareena ba-dakigu-ta, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Ospe ta argi-koroiz jantzi dautsazu burua. Ta zure eskuak egindakoen nagusi jarri dozu, Jauna.

Aleluia, aleluia. Auxe da Jaunak koroiz jantzi eban abadea. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsu, Jaunaren bildur dan gizona; Aren aginduak bizi-ro maite dauzana. Aren ondorengoak, gogorak izango dira lurrean; zintzoen azia onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzetasunak beti-betiko iraungo dau.

Barri Ona (Mat. 16, 24-27).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Nire ondotik inhor etorri nai ba'dau, bere burua ukatu ta bere gurutzea artu begi, ta jarraitu beist. Bere bizitza gorde nai dagianak, galdu egingo dau; baiña Nigaitik bere bizitza galdu dagianak, aurkitu egingo dau. Zetarako litzakio, ba, gizonari lur osoa irabaztea, bere bizitza galdu ba'legi? Edo-ta, zer emon daike gizonak bere biziaren ordainez? Izan be, Gizasemea bere Altaren aintzaz bere aingeruakaz etorriko da; ta orduan, bakoitzari bere egiñen arauz ordainduko dautso.

Eskintza.—Aurkitu dot nire morroi Dabid; neure orio santuz igurtzi dot: neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskifi dautsuguzan oparigaiok; eta N. zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, samurkiro begiratu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jauna, aren buruan pitxi ederrezko koroia ipifii dozu.

* Jasan = sufrir.

Azken-otoitza.—Eukaristi onek, Jauna, pekatu guztitik garbitu gaizala; ta N. zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, zerurako osasunbide izan dakigula. Amaibagako.

GOTZAIN EZ DAN MARTIRI BATEN I'GO. MEZA

"IN VIRTUTE"

Sarrera.—Jauna, zeure indarrez poztuten da zintzoa, ta zure laguntzak biziro alaitzen dau: biotzez gura ebana emon dautsazu.—Ps. Onespen (bedeinkaziño) samurrez aurrea artu dautsazu: aren buruan pitxi ederrezko koroia ipiñi dozu.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, zure martiri N. doatsuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezker, aren bitartez zure maitasunean indartu gaitezala Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 10, 10-14).—Jaunak zintzoa bide zuzenetik eroan eban, eta zeruko erreñua erakutsi eutsan, eta santuen jakintza emon. Aren lanak ontzat artu ebazan, eta oparo saritu eban. Gaiztoen maltzurkerietatik gorde egin eban, eta aberastasunak emon eutsazan. Arerioakandik zaindu egin eban eta azpikerizaleakandik babestu, ta burruka aundian garaille egin eban, gauzarik indartsuena jakintza dala ezagutu egian. Onek (jakintzak) ez eban bertan bera itzi zintzo saldua; onik atara eban gaiztoen eskuetatik; espetxera (giltzaper) jatsi zan, eta ez eban kataletan lotuta itzi. Erreñuko zigorra ta indarra emon eutsazan, azpiratu nai ebenen aurka. A loitu nai ebenen guzurrta agertu eban, eta betiko aintza (gorapena) emon eutsan Jaungoiko gure Jaunak.

Koru-kanta.—Zoriontsu, Jaunaren bildur dan gizona; Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren jatorria lurrean indartsua izango da; zintzoen azia ontsia izango da.

Aleluia, aleluia. Aren buruan pitxi ederrezko koroia ipiñi dozu, Jauna. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Biotzeko guraria bete dautsazu: ta aren ago-eskaria ez dozu ukatu. Onespen gozoz aurrea artu dautsazu. Aren buruan pitxi ederrezko koroia ipiñi dozu.

Barri Ona (Mat. 10, 34-42).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ez uste izan, lurrera bakea ekarten etorri nazanik: bakea ez, ezpata baiño. Semea aitagandik, eta alaba amagandik, eta errena amagiñarrebagandik banatzera etorri naz-ta. Eta gizonaren arerioak, bere etxeokak. Aita naiz ama, ni baiño maiteago dauana, ez da Niretzako lain. Semea naiz alaba, Ni baiño maiteago dauana, ez da Niretzako lain. Eta bere gurutzea artu ta jarraitzen ez daustana, ez da Niretzako lain. Bere burua idoro (aurkitu) dagianak, galdu egingo dau; ta bere burua Nigaitik galdu dagianak, idoro egingo dau.

Zuek artzen zaituenak, Neu artzen nau; ta Ni artzen nauanak, bialdu nauana artzen dau. Igarlea igarletzat artu dagianak, igarle-saria artuko dau; ta zintzoa zintzotzat artu dagianak, zintzo-saria artuko dau. Ta pitxar bete ur otz txikitxo oneitariko bati, ikasle antzean emon dagionak, benetan dirautsuet: ez dau bere saria galduko.

Eskintza.—Koroi eder eta argitsua jantzi dautsazu buruan; eta zure eskuak egindakoen nagusi jarri dozu, Jauna.

Opari-otoitza.—Gure opariagaiak eta otoitzak onarturik, Jauna, garbitu gagizuz zeruko misterio onein bidez, eta entzun gagizuz biotz onez. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire ondotik iñok etorri nai ba'dau, bere burua ukatu ta bere gurutzea artu begi, ta jarraitu beist.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko gure Jaun orrek!, orain zure Santuen gomutaz alaitzen garanez, poztu gaitezala betiko gerokoan be, arein arpegia ikusiaz. Amaibagako.

GOTZAIN EZ DAN MARTIRI BATEN

2º GAREN MEZA

"LAETABITUR"

Sarrera.—Zintzoa Jaunagan poztuko da, baita Aregan itxaron be; biotz-zintzo guztiak poztu egingo dira.—Ps. Entzun, Jaungoiko, nire otoitza, nik dei egitean; arerio-bildurretik atara nire arima.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek!, N. zure martiri doatsuaren bitartez, gorputzean gaitz guztietatik zaindu gaitzela, ta arimako bururapen gaiztoetatik garbitu. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Timoteo'ri 2º gna.: 2, 8-10; 3, 10-12).—Guztiz maite ori: Gogoratu egizu, Dabid'en jatorriko Jesukristo, illen arterik biztu zala, iragarten dodanez. Barri On onegaitik neketan bizi naz, gaizto lez, katai-artean egoteragiño. Jaungoikoaren itza, oster, ez dago lotuta. Ori dala-ta, guztia jasaten dot aukeratutakoen alde, oneik be Jesukristo'gandik dator-kigun osasuna jaritsi dagien, betiko argitan. Ba-dakizu, barriz, zeuk ikusita, zeintzuk diran nire ikasbidea, bizikera, asmoak, sinistea, biotz zabala, maitasuna ta eroapena; baita Antiokia'n, Ikonia'n eta Listra'n jasan nebazan jazarpen eta nekeak be. Nik eroan bear izan dodazan jazarpenak! Eta guztietatik onik atara nau Jaunak. Izan be, Jesukristo'gaz zintzo bizi nai da-gien guztiak, jazartuak izango dira.

Koru-kanta.—Zintzoa, jausiarren be, ez da minduko: Jaunaren eskuak eusten dautso-ta. Egun osoan emoten eta errukitzen diardu: ta aren ondorengoak onetsiak izango dira.

Aleluia, aleluia. Jarraitu daistana, ez da illunetan ibiliko; bizi-argia beragaz izango dau, oster. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsu benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren jatorria lurrean indartsua izango da: zintzoen azia, onetsia izango da. Aintza ta aberastasuna aren etxean; aren zuzentasunak beti-betiko iraungo dau.

Barri Ona (Mat. 10, 26-32).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ezer be ez dago gordeta agiri izango ez danik; ezta ezkuturik be, jakingo ez danik. Illunetan dirautsuedana, argitan esan agizue; eta agotik belarrira entzuten dozuena, etxegaiñetik deadarrez esan egizue. Gorputza ilten dabela, arima ezin il daikenen bildur ez izan; arima ta gorputza su-barrendira jaurti daikezanaren bildurrago izan zaitez. Txori parez ez ete-da lauko baten saltzen? Eta orraitio, areitariko bat bere ez da lurerra jausiko zuen Aitak nai izan ezik. Eta zuei buruz, zuen buruko ule guztiak be kontauta dagoz. Beraz, ez bildur izan: zuek txori pilloa baiño obe zaree. Gizonen aurrean autortu nagiana, Neuk be autortu egingo dot zeruko nire Aitaren aurrean.

Eskintza.—Jauna, aren buruan pitxi ederrezko korroia ipiñi dozu: bizia eskatu eutsun, eta emon egin zeutsan. Aleluia.

Opari-otoitza.—Gogoko izan dakizula, Jauna, zure aurrean gure otoitza; eta gaur ospatzen dogun santuaren eskarien bitartez, osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Norbaitek nire morroi izan nai ba'dau, jarraitu beist; eta Ni egon naiten tokian egongo da nire morroia be.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaz indartu garan ezker, gure Jaun eta Jaungoikoa!, N. zure martiri doatsuaren bitartez, ospatzen dogun opari onen indarra igarri daigula gudan. Amaibagako.

MARTIRI ASKOREN 1º GO. MEZA

"INTRET"

Sarrera.—Eldu bedi zure aurrera, Jauna, arerioen menpean dagozanen negar-deia; gure arerioai biurtu egizue zazpi alako arein altzora; zigortu egizue isuri daben santuen odolagaitik.—Ps. Atzerritarrak zeure ondasunetan sartu dira, Jauna; zure etxe santua loitu egin dabe; Jerusalem, ortu-zaiñaren txabola legez itzi dabe.—Aintza.

Otoitza.—Zure martiri ta gotzain doatsu N. ta. N'ren egunak zaindu gagizala, Jauna; ta arein otoitza

agurgarria zure aurrean baliotsu izan dakigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 3, 1-8).—Zintzoen arimak Jaungoikoaren eskuan dagoz, ta ez dauz ikutuko eriotz oinazeak. Burubagean begietan illak zirudien, eta arein azkenari zoritxar eritzen, eta gure artetik joateari, ondarena; areik, barriz, baketan dagoz. Gizonen aurrean oinazeak eroanik be, arein itxaropena eriotz ezina da. Neke arifien ondoren, sari aundia artuko dabe. Jaungoikoak aztertu dauz, eta Beretzat on aurkitu.

Urrea su-katilluan legez aztertu dauz, eta erre-oparitzat artu dauz, eta nozbait izango dabe euren saria. Zintzoak argi egingo dabe sarialdian, eta kañiñabera artean txingarra legez zabalduko dira. Erriak epaituko dabez, eta arein nagusi izango dira, ta Jaungoikoa izango dabe Errege beti-betiko.

Koru-kanta.—Goragarri agiri da Jaungoikoa bere santuetan; aundi ta arrigarri ikusgarriak eginik. Goratu da, Jauna, zure eskumaren indarra; zure esku(m)e)ak, arerioak birrindu egin dauz.

Aleluia, aleluia. Santuen gorpuak Jaunaren atsedenean dagoz; arein izenak, barriz, gizaldiz gizaldi iraungo dau.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabenak, pozez batuko dabe. Negar egiten eben azia zabaltzean. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Barri Ona (Luk. 21, 9-19).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Guda ta matxiñada -otsak entzun dagitezanean, ez ikaratu. Guzti orreik jazo bearrak dira; baiña ez da oraindiño azken-eguna. Ta zirautsen: Erri bat bestearen aurka, ta erreifu bat bestearen aurka jagiko da. Lur-ikara aundiak, izurriak* eta goseteak nunai izango dira, ta gudaketa bildurgarriak eta ezaupide aundiak ortzian (zeruan). Baiña gauza guztiok jazo baiño len, lotu ta aurrean

* Izurriak = epidemias.

erabiliko zaitue, sinagoetan eta giltzapean sartu, ta errege ta agintarien aurrera eroango zaeuze nire Izenagaitik. Guztiok, barriz, arein aurrean autor egin dagizuen jazoko yatzuez.

Alan be, ez larritu aurretiaz gogoratzen zer erantzun bear izango douzen: zuen arerio guztiak ezin gogor egin eta erantzun dagitzuen itza ta sena emongo dautsuedaz Nik orduan-eta. Guraso ta anai, senide ta adiskideak izango dozuez salatzaile, ta zuetariko batzuk il egingo dabez; ta nire Izenagaitik guztien gorrotogarri izango zaree. Orraitiño, zuen buruko ule bat be ez da galduko. Zuen arimak eroapenez salbauko dozuez.

Eskintza.—Arrigarri da Jaungoikoa bere santuetan: Israel'en Jaungoikoak Berak emongo dautsaz adorea ta indarra bere erriari: bedeinkatua izan daitela Jaungoikoa. Aleluia.

Opari-otoitza.—Entzun, Jauna, zure Santuen gomutaz egiten dautsuguzan otoitzak; eta gure zuzentasunean itxaropenik ez dogun ezker, atsegin izan dozuzanen irabaziak lagun dakigueta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Gizonen aurrean oinazeak jasarenen, Jaungoikoak aztertu dauz; urrea su-katilluan legez ikusi dauz, eta erre-oparitzat artu.

Azken-otoitza.—Opari osasungarriaz aseturik, eigu-zu, Jauna, gaur ospatzen doguzan Santuen otoitzak lagundu gagiezala. Amaibagako.

MARTIRI ASKOREN 2'GARREN MEZA

"SAPIENTIAM"

Sarrera.—Erriak, santuen jakituria ospatzen dabe, ta batzarrak arein aintza iragarten dau; arein izenak gizaldiz gizaldi iraungo dau.—Ps. Poztu zaitzeze Jaunagan, zintzook: biotzez zintzoai dagokie Jauna goratzea.—Aintza.

Otoitza.—N. ta N. zure martiri santuen zerura jaiotza ospatzen izten daukuzun Jaungoikoa: gu be arein lagun izan gaitezala betiko atsedenean. Amaibagako.

Gotzaiñak ba'dira, beste Otoitz au esan:

Otoitz.—N. ta N. zure martiri ta gotzain doatsuen egunak zaindu gagizala, Jauna; ta arein otoitz agurgarria zure aurrean baliotsu izan dakigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 5, 16-20).—Zintzoak beti bizi dira, ta arein saria Jaungoikoagan dago, ta gutzit Altisuak zaintzen dauz. Orregaitik, zeruko erreñu ederra ta koroï bikaiña artuko dabez Jaunaren eskutik. Bere eskumaz gordeko dauz, eta bere beso santuaz zainduko dauz. Indartzat bere arduratasuna artuko dau, ta gizaki gutzial iskilluak (armak) emongo dautsez euren areriok zigortzeko. Zuzentasuna jantziko dau soiflean, eta epai zorrotza burugaiñefeko. Santutausu aspiratu-eziña artuko dau mazmarrotzat (esku-dutzat).

Koru-kanta.—Gure arimak, txoriak legez egin dau iges eiztarien* saretik. Sarea ausi egin da, ta guk iges egin dogu. Zeru-lurrak egin ebazan Jaunaren izena dogu laguntza.

Aleluia, aleluia. Poztu ta alaitu bediz zintzoak Jaungoikoaren aurrean; eta alaitu beitez pozez beterik. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabenak, pozez batu-ko dabe. Negar egiten eben azia zabaltzean. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Barri Ona (Luk. 6, 17-23).—Aldi aretan, Jesus menditik jatsirik, zelai baten gelditu zan. Antxe egozan ikasle asko ta gizatalde aundia, Judea osotik, Jerusalem'dik, eta Tiro ta Sidon itxasaldeetatik etorri ziranak, Jesus'en itza entzun eta euren gaitzetatik osatzera etorri ziranak. Txerren zikiñak txarto erabilten ebezanak be, osatu egiten ziran; eta gizatalde gutzia A (Jesus) ikutu nairik ebillen, edonor osatzeko indarra erion-eta. Orduan, ikasleakana begiak jasorik,

* Eiztari = cazador.

auxe esan eban: «Zorionekoak beartsuok, Jaungoikoaren erreñua, zeuena dozue-ta. Zorioneko orain gose zarenok, asetuak izanko zaree-ta. Zorioneko orain negarrez zagozenok, barre egingo dozue-ta. Zorionekoak zuok, Gizasemeagaitik (Jesukristo'gaitik) begitan artu, eurekandik urrindu ta iraindu zagiezanean, eta zuen izena gaiztotzat artu dagienean! Poztu ta alaitu zaitezte alako egunean: zuen saria zeruan oso aundia izango da-ta.»

Eskintza.—Pozez beterik dagoz santuak zeruan; alaitu egingo dira euren atsedenean; Jaungoikoaren gorapenak beti euren agoetan erabiliko dabez. Aleluia.

Opari-otoitza.—Gure gogoko oparigai oneik eskintzen dautsuguz, Jauna; zure zintzoen izenean atsegiñez artu dagizuzala, ta zure errukiz, osangarri izan dakiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zuoi, barriz, nire adiskideoi, auxe dirautsuet: Ez izan bildurrik aurrean erabili zaitezte.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jauna!, N. ta N. zure martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

MARTIRI ASKOREN 3'GARREN MEZA

"SALUS AUTEM"

Sarrera.—Zintzoen osasuna Jaunagandik dator; Bera dabe laguntzaille atsekabe-aldian.—Ps. Gaiztoak gora-bera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitz.—N. ta N. zure martiri santuen urteroko jai-egunean poztuten gaituzun Jaungoikoa: egiguzu biotz onez, arein irabaziak alaitzen gaituenez, arein ibillera onak bere berotu gagiezala. Amaibagako.

Gotzaiñak ba'dira, beste Otoitz au esan:

Otoitz.—N. ta N. zure martiri ta gotzain doatsuen egunak zaindu gagizala, Jauna; ta arein otoitz agurgarria zure aurrean baliotsu izan dakigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrai, 10, 32-38).—Anaiok: Gogoratu egizuez antxiñako egun areik, ar-

gitara eldu-barri zintzazela (1), neke askoren burruka gogorra jasan zenduen: alde batetik, guztien aurrean lotsagarri ta gogaikarri; bestetik, orrela nekean egozanean lagun egiñik. Giltzapean egozanean nekeak eroan zenduezan, eta zuei ondasunak kentzea pozik jasan zenduen, ondasun ohea ta iraunkorragoa zeukela jakiñik. Ez galdu uste on ori, sari ederra dauko beragaz-ta. Iraupena, bearreko yatzue, Jaungoikoa-ren naia bete ta Aren agintza jaritsi dagizuen. Apur bat oraindik, apur bat; etorriko da Etorkekoa: ez dau luzatuko. Bitartean, nire zintzoa sinismenez bizi izango da.

Koru-kanta.—Dei egin eben zintzoak, eta Jaunak entzun egin ebazan: naigabe guztietatik atara ebazan. Jauna biotz-atsekabetuen ondoan dago, ta gogo apalak Arexek arinduko dauz.

Aleluia, aleluia. Martiriaren talde argitsuak, Zeu goratzen zaitu, Jauna. Aleluia.

Zapiastetik Pazkora, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabena, pozez batu-ko dabe. Negar egiten eben azia zabaltzean. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Barri Ona (Luk. 12, 1-8).—Aldi aretan, Jesus'ek ikasleai auxe esan eutsen: Zain egon pariseotarren legamiñaz, azaluskeria da-ta. Ez dago estaldutako ezer be, agertuko ez danik; ezta ixilpean be, jakingo ez danik. Illunetan esan dozuena, argitan esango da; eta belarri-ra gelan esandakoa, exxe-gaiñetik deadarka esango da. Zuoi, barriz, nire adiskideoi, auxe dirautsuet: gorputza il baiño besterik ezin egin daikeen gizonen bildur ez izan. Noren bildur izan bear dozuen, ostera, irakatsiko dautsuet: gorputza il ondoren, su-lezera (inpernura) jaurti daikeenaren bildur izan zaitetze. Bai, ba-dirautsuet: orren bildur izan zaitetze.

Ez ete-dira bost txoritxo xemaiko bitan saltzen? Alan be, areitariko batz be ez dago Jaungoikoa aztuta. Zuen buruko ule guztiak be kontautu dagoz. Ez bil-

(1) Batea artuta.

durrik izan, ba: txoritxo askok baiño geiago balio dozue zuek. Baita esan be ba-dirautsuet: gizonen aurrean autortu nagiana, Jaungoikoa-ren aingeruen aurrean Gizasemeak be autortu egingo dau.

Eskintza.—Zintzoen arimak Jaungoikoa-ren eskuan dagoz, eta ez dauz ikutuko eriotz-oiñazeak. Burubageen begietan illak zirudien; areik, barriz, baketan dagoz. Aleluia.

Opari-otoitza.—Bigundu zaitetz, Jauna, oparigai onein bidez; eta N. ta N. zure martiri santuen bitartez, gaitz guztietatik zaindu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Illunetan dirautsuedana, argitan esan egizue, diño Jaunak; eta agotik belarrira entzuten dozuena, exxe-gaiñetik deadarka esan egizue.

Azken-otoitza.—Eukaristi onek, Jauna, garbitu gazi-zala pekatuetatik; eta N. ta N. zure martiri santuen bitartez, zeru-saria artzea jadetsi daiskula. Amaibagako.

MARTIRI BATEN MEZA

Pazkoaldian

"PROTEXISTI ME"

Sarrera. — Atara nozu, Jaungoiko orrek, gaitztoen maltzurkerietatik, aleluia; gaitzakeria egiten dabenen korapillotik, aleluia, aleluia.—Ps. Entzun, ene Jaungoiko, nire otoitza, zeuri deiez nago-ta; gorde egizu nire arima arerio-bildurretik.—Aintza.

Martiri ta Gotzain batentzat:

1^ogo. Otoitza.—Begiratu gure argaltasuna, Jaungoiko alguztidun orrek; eta gure pekatuen sorta astunak lurrera makurtzen gaituan ezker, zure martiri ta gotzain N. doatsuaren laguntzak arindu gagizala. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza.—Zure martiri ta gotzain N. doatsuaren urteko jala dala-ta, alaitzen gaituzun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, aren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezker, bere laguntzak be poztu gagizala. Amaibagako.

Gotzain ez dan Martiriarentzat:

1^{go}. Otoiiza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure martiri N. doatsuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkerro, aren bitartez zure maitasunean indartu gaitezala. Amaibagako.

2^{gn}. Otoiiza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zure martiri N. doatsuaren bitartez, gorputzeko ezbear guztietatik gorde gaitezala, ta arimako pentzamentu gaiztoetatik garbitu. Amaibagako.

Irakurgaila (Jakintza, 5, 1-5).—Zintzoak adore aundiz zutitiko dira larritu ebezenan aurka, ta neke-saria kendu eutsenen kontra. Larritasuna ta itzel ikaragarria sartuko yake gaiztoai zintzoak ikustean, eta arritu egingo dira, ez-usteko osasuna zintzoak ain laster jaritsi dabelako. Damuz eta gogo-intzirika esango dabe: "Onexaik dira aldi baten barre ta irain egiten geutse-nak. Geu bai gu zoroak! Onein bizitza zorakeria zala uste genduan, eta onein eriotza lotsagarri utsa. Orra or nun dagozan orain Jaungoikoaren seme artean, eta santuen zorionean!"

Aleluia, aleluia. Zeruak, zure lan arrigarria ospatzen dau, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak. Aleluia. Aren buruan pitxi ederezko koroia ipiñi dozu, Jauna. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 15, 1-7).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ni egiazko matsondoa naz, ta nire Aita mastizaiña. Nigan matsik ekarri ez dagian aiena, ebagi egingo dau; matsa ekarri dagiana, barriz, iñausi, mats ugariago ekarri dagian. Onezkerro, zuek garbi zaree, esan dautsuedan itzaz. Zagoze beti Nigan, eta Ni zuekan. Matsondoa egon ezik, alienak berez fruturik ezin ekarri daikenez, ezta zuek be Nigan irauten dauanak eta Nik aregan, frutu ugari dakar: Ni бага, ezertxo be ezin egin daikezue-ta. Nigan egon ez daitena, aiena legez, kanpora jaurtiko dabe, igartu egingo da, ta batu ta sutara botako dabe ta erre egingo da. Nigan egon ba'zadize (egoten ba'zaree) ta Nire berbak zuekan, nai dagizuena eskatu egizue, ta emon egingo yatzue.

Eskeintza.—Zeruak, zure lan arrigarria ospatzen dabe, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak. Aleluia, aleluia.

Martiri ta Gotzain batentzat:

1^{go}. Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, zure martiri ta gotzain N. doatsuari eskifii dautsaguzan oparigaiok; eta betiko zoriona jaristeko izan dakiguzala. Amaibagako.

2^{garrena.}—Onetsi, Jauna, eskifii dautsuguzan oparigaiok; eta zure martiri ta gotzain N. doatsuaren bitartez, begiratu gagizuz samurkiro. Amaibagako.

Gotzain ez dan Martiriarentzat:

1^{go}. Opari-otoitza.—Eiguzu, Jauna, gure oparigai ta otoiitzak onarturik, zeruko misterio onein bidez, garbitu ta entzun gagizuzala biotz onez. Amaibagako.

2^{garrena.}—Onartu egizu, Jauna, zure aurrean gure opari au; ta eskintzen dautsugun Santuaren ototzez, osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zintzoak Jaunagan jarriko dauz bere poza ta ustea: biotz-zintzo guztiak poztuko dira. Aleluia, aleluia.

Martiri ta Gotzain batentzat:

1^{go}. Azken-otoitza.—Janari santuz indartu garan ezkerro, eiguzu, gure Jaun eta Jaungoiko orrek!: zure martiri ta gotzain N. doatsuaren bitartez, opari onen frutua igarri daigula gudan, arein jaiia ospatzen dogu-ta. Amaibagako.

2^{garrena.}—Eukaristi onek, Jauna, pekatu guztietatik garbitu gaitezala, ta N. zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, zeru-saria artzea jadetsi daiskula. Amaibagako.

Gotzain ez dan Martiriarentzat:

1^{go}. Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko gure Jaun orrek: orain zure Santuen gomutaz alaitzen garanez, poztu gaitezala betialdian be, arein arpegia ikusiaz. Amaibagako.

2^{garrena.}—Janari santuz indartu garan ezkerro, eiguzu, gure Jaun eta Jaungoiko orrek!: N. zure martiri doatsuaren laguntza somau daigula gudan, aren jaiia ospatzen dogu-ta. Amaibagako.

MARTIRI ASKOREN MEZA

Pazkoaldian

"SANCTI TUI"

Sarrera.—Onetsi zagiezala, Jauna, zure santuak; zure edertasuna iragarri begie, aleluia, aleluia.—Ps. Goratuko zaitut, ene Jaungoiko Errege; gizaldiz gizaldi goratuko dot zure izena.—Aintza.

Martiri ta Gotzain askorentzat:

Otoitza.—N. ta N. zure martiri ta gotzain doatsuen jai-egunak zaindu gagizala, Jauna; ta izan dagigula zure aurrean arein otoitz santuen laguntza. Amaibagako.

Goztzen ez diran Martirientzat:

1°. Otoitza.—Zure martiri doatsu N. ta N.^{ren} zerurako jaiotza ospatzeko grazia emoten daukuzun Jaungoikoa: eiguazu, gu be arein lagun izan gaitezala betiko zorionean. Amaibagako.

2^ogarrena.—Zure martiri N. ta N. santuen jai-egunean poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguazu biotz samur, arein irabaziala alaitzen gaituenez, arein irakatsi onak be sutu gagiezala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro^{ren} 1^ogoa; 1, 3-7).—Onetsia Jesukristo gure Jaunaren Jaungoiko ta Aita, bere erruki aundiz, Jesukristo^{ren} illen artetik berbizteaz, itxaropen-bizitzarako Berak sortu gaitu berriro-ta, zuentzat zeruan ustelik, orbanik eta zimelik baga aukerata dagoan ondasunerako. Zeuentzat, bai; sinismenaren bidez, azken-aldietan agertuko dan osasuna jaristeko, Jaungoikoaren indarrak zaindurik izan zaitezzen. Orduan, poztu egingo zaree, naiz-ta orain, apur baten beintzat, tentaziño-aldi batzuk jasan bear. Olantxe garbituko da zuen sinismena, ta au, sutan garbitutako urre galkorra* baiño askoz bikaiñago agertuko da Jesukristo gure Jaunaren agertaldian, zuen aintza, ospe ta goragarriako.

Aleluia, aleluia. Zure santuak, Jauna, lilia lez loratuko dira, ta balsamo usafiña lez izango dira zure au-

* Galkor = precedero.

rrean. Aleluia, Ederra da Jaungoikoaren aurrean bere santuen eriotza. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 15, 5-11).—Aldi aretan, Jesus^{ek} bere ikasleal auxe esan eutsen: Ni, matsondoa naz; zuek, alienak. Nigan iraun dagianak eta Nik aregan, frutu ugari dakar: Ni baga, ezertxo be ezin egin daikezue-ta. Nigan egon ez daitena, aiena legez, kanpora jaurtikio dabe, igartu egingo da, ta batu ta sutara botako dabe ta erre egingo da. Nigan egon ba^zadize, ta Nire itzak zuekan, nai dagizuena eskatu egizue, ta emon egingo yatzue.

Zuek frutu ugari ekarri ezkeru, ta nire ikasle izan, nire Aita goratua da. Aitak maite izan nauanez maite izan zaituet Nik be. Nire aginduak gorde ba^ddagizue, neure maitakuntzan iraungo dozue. Nik be nire Aitaren aginduak bete ta Aren maitakuntzan irauten dodanez. Guzti au, nire poza zuekan izan dadin esan dautsuet, eta zuen poza bete-betea izan dadin.

Eskeintza.—Poztu zaiteze, zintzook, ta alaitu zaitezte Jaunagan; poztu zaitezte goraka, biotz-zuzeneko guztiok. Aleluia.

Martiri ta Gotzain askorentzat:

Opari-otoitza.—Entzun, Jauna, zure Santuen jai-egunean egiten dautsuguzan eskariak; eta gure zintzotasunagan itxaropenik ez dogun ezkeru, atsegin izan zenduzanen irabaziala lagundu gagiezala. Amaibagako.

Goztzen ez diran Martirientzat:

1°. Opari-otoitza.—Gogo onez eskintzen dautsuguz, Jauna, oparigalok; begiko izan dakizuzala zure zintzoen izenean, eta guri osasun-iturri izan dakiguza-la zure errukiz. Amaibagako.

2^ogna.—Baketu zaitez, Jauna, eskintzen dautsuguzan opariokaz; eta zure martiri N. ta N. santuen birtatez, arrisku guztietatik gorde gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Poztu zaitezte Jaunagan, zintzook, aleluia; Jauna goratzea, zuzenai dagokie. Aleluia.

Martiri ta Gotzain askorentzat:

Azken-otoitza.—Eukaristi osasungarriaz aseturik, eiguazu, Jauna, gaur ospatzen doguzan Santuen otoitzak lagundu gagiezala. Amaibagako.

Gotzain ez diran Martirientzat:

1'go. Azken-otoitza.—Eiguzu, Jauna, N. ta N. zure martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo gar-biz artu dagigula. Amaibagako.

2'gna.—Eukaristi onek, Jauna, garbitu gagizala pe-katu guztietatik; eta zure martiri N. ta N. doatsuen bitartez, egin gagizala zeru-sariaren erdikide. Amaibagako.

AUTORLE TA GOTZAIN BATEN 1'GO. MEZA

"STATUIT"

Sarrera.—Jaunak aregaz bake-alkartasuna egin, eta bere erriaren buru jarri eban, abade-nagusitza betiko izan egian. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Jauna, gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia. —Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek, zure autorle ta gotzain N. doatsuaeren jalegun santuak, zukanako oneraspen (deboziño) eta osasuna geitu dagizala gudan. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 44, 16-27; 45, 3-20).—Emen abade aundia, bere egunetan Jaungoikoari atsegin izan eutsana; zintzo aurkitu zan, eta asarre-orduan bakezale agertu zan. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten. Orregaitik, Jaungoikoak zin egin eutsan, aundi egingo ebala bere erriaren aurrean. Erri guztientzat onespena emon eutsan, eta bere alkartasuna sendotu dau aregaz. Jaunak bere onspenak isuri dautsaz, bere errukiaz zaindu dau, ta Jaunaren aurrean grazia aurkitu dau. Erregeen begietan aundi egin eban; eta koroi argitsua emon eutsan. Betiko alkartasuna egin eban aregaz, abade-nagusitza emon eutsan, eta ospez bete eban. Abade-lanetan ekiteko, Jaunaren gorespenak abesteko ta usain gozozko lurruna eskifiri egian aukeratu eban.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egunetan Jaungoikoari atsegin izan eutsana. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Bein betiko abade zara zu, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Koru-kanta ta Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsu, Jaunaren bildur dan gizona; Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren jatorria gogorra izango da lurrean; zintzoen azia onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti-betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Bein betiko abade zara zu, Melkisedek'en saillean. Aleluia. Auxe da Jaungoikoak kororia ezarri eutsan abadea. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 25, 14-23).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleak ipuin au esan eutsen: Gizon batek, urriñera joaterakoan, bere morroiak dei eginik, bere ondasunak itzi eutsezan. Bati bost talentu (1) emon eutsazan; beste bati, bi; beste bati, bat bakarrik, bakoitzari bere trebetasunari egokionez, ta joan zan bereala. Bost talentu artu ebazanak, irabazitan jarriarik, beste bost irabazi ebazan. Talentu bi artu ebazanak be, beste bi irabazi ebazan. Talentu bat artu ebanak, barriz, joanda, nagusiaren dirua atxurraz lurpean gorde eban.

Andik luzarora, morroi arein nagusia etorri ta kontuak garbitzen asi yaken. Eta bost talentu artu ebazanak, aregana urreraturik, beste bost talentu ekarri eutsazan, esanaz: «Jauna, bost talentu itzi zeustazan: ona emen neuk irabazitako beste bost.» Jaunak esan eutsan: «Aupa!, morroi on eta zintzo: gutxian zintzo izan zakidazan ezkerro, askoren gain jarriko zaitut: sartu zaitetz zure jaunaren pozetan.» Eta talentu bi artu ebazanak be, urreratuta esan eutsan: «Jauna, talentu bi itzi zeustazan: ona neuk irabazitako beste bi.» Nagusiak esan eutsan: «Aupa, morroi on eta zintzo!: gutxian zintzo izan zakidazan ezkerro, askoren gain jarriko zaitut: sartu zaitetz zure jaunaren pozetan.»

Eskeintza.—Dabid nire morroiak aurkitu dot, eta orio santuz igurtzi dot; neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau. (P. A. Aleluia).

(1) Talentu: sei milla peseta, urrezko dirua.

Opari-otoitza.—Poztu gagezala toki guztietan, Jauna, zure santuak; eta arein irabaziak ospatzean, euren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etkezain zintzo ta zurra, Jaunak bere morroien buru jarri eban, etxeakoai aldi egokian jatekoa banatzeko. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: artu dogun Eukaristiagaitik eskerrak emonez, zure autorle ta gotzain N doatsua bitarteko dala, gero-ta grazi ugariagoak artu daiguzala. Amaibagako.

AUTORLE GOTZAIN BATEN 2'GARREN MEZA

"SACERDOTES TUI"

Sarrera.—Zure abadeak, Jauna, jantzi beitez zuzentasunez, eta poztu bediz zure santuak; zure morroi Dabid'eganako maitasunagaitik, ez egizu zure igurtzitakoagandik alde egin (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia. —Aintza.

Otoitza.—Entzun, Jauna, zure autorle ta gotzain N. doatsuaren jaiegunean egiten dautsuguzan eskarriak; eta zure otsein jator izan zanaren irabaziakaitik, parkatu eiguzuz gure pekatu guztiak. Amaibagako.

Irakurgai (S. Paulo'k Ebertarrai: 7, 23-27). —Anaiok: Asko dira abade egindakoak, eriotzak irautea galerazoarren. Jesus'ek, ostera, beti dirauan ezkerreko betiko abadegintza dauko. Orregaitik, Jaungoikoagana joaten diranai, beti be zerua emon daikeoe, beti bizi da-ta gure alde egiteko. Egoki yakun, egiz, orrelako abadeburua: santua, errubagea, garbia, pekatari arte-tik ataratakoea ta zeruak baino gorago jasoa; bere pekatuakaitik lenen eta erriarenakaitik gero, opariak egunean-egunean eskifin bearrik ez dauana: ori bein bakarrik egin dau, bere burua eskifiaz, Jesukristo gure Jaunak.

Koru-kanta.—Aren abadeak santutasunez jantziko dodaz, eta aren santuak poztu egingo dira. Dabid'en indarra antxe geituko dot, eta nire igurtzitakoari argiontzia atonduko dautsat.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: betiko abade zara zu, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsu, Jaunaren bildur dan gizona; Aren aginduak bizi maite dauzana. Aren jatorria gogorra izango da lurean; zintzoen azia onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti-betiko irauongo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: betiko abade zara zu, Melkisedek'en saillean. Aleluia. Maite izan eban Jaunak eta ospez apaindu eban: soifneko argitsua jantzi eutsan. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 24, 42-47).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ernai egon zaitzeze, ez dakizue Jauna zein ordutan etorriko yatzuen-eta. Auxe bai jakin bear dozuela: etxeko jaunak lapurra zein ordutan etorriko litzakean ba'leki, ernai (iratzarrik) ongongo litzake, ta ez leuke bere etxea zulutzen itziko. Zuek be gertu egon, ba, Gizasemea (Jesukristo) uste ez dagizuen sasoiari etorriko yatzue-ta. Nor ete-da morroi zintzo ta zurra, bere nagusiak etxeko morroi guztien buru jarritakoea, aldi egokian arei jatekoa emon dagitsen? Morroi zoriontsua, ugazabak, etortean, orrela jarduten aurkitu dagiana! Benetan dirautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira, ta nire izenean sendotu egingo da aren indarra. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Zure autorle ta gotzain N. doatsuaren urte-egunak, zure begiko egin gagezala, Jauna; ta oparigai ztigarri onein bidez, zeruan ederrago agertu dadilla, ta guri zure graziaren doaiak jaritsi daiskuazala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Morroi zoriontsua, ugazabak, etortean, ernai (iratzarrik) aurkitu dagiana; benetan di-

rautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Arima zintzoen sari-emoille zaran Jaungoikoa: egizu, eguna ospatzen dogun zure autorle ta gotzain N. doatsuaren bitartez, lortu dagigula zure parkamena. Amaibagako.

ELIZ-IRAKASLEEN MEZA

"IN MEDIO"

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban aren agoa Jaunak, eta jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soifeko argitsua jantzi eutsan. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Zure erriari betiko osasunerako N. doatsua laguntzaille emon zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, arren, munduan bizitzarako irakasle izan genduana, zeruan bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Timoteo'ri 2'gna.: 4, 1-8).—Gutziz maite ori: Jaungoikoaren aurrean, eta bizi-illak ebazteko, Errege agertu bear dauan Jesukristo'ren izenean agintzen dautsut: iragarri egizu itza (Barri Ona); ekin aldi onez eta txarrez; egin asarre, egin erregu, zuzendu, eroapen aundienaz beti irakasten. Gizakiak irakaspen onik jasan ez dagien sasoi etorriko da, ta belarrien asegintzat, norberaren gurarien aukerako maisuak aukeratuko dabez, eta entzumenaga egitit aldendurik, ipuifetara bihurtuko dira.

Zu, ostera, zagoz ernai gauza guztietan; jo lanera gogor, zabaldu Barri Ona, bete zure egitekoa, negurritz bizi. Ni, onezkero, il-zorian nago, ta nireak laster egingo dau. Burruka ona egin dot, lasterketa burutu dot, bete dot sinismena. Onerezkero, zuzentasunaren koroia dagokit, eta auzi-jaun zuzenak emongo daust egun aretan; ez niri bakarrik, baita Aren agertaldia opa dabenai be.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñiak berba zuzenak esango dauz. Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oñiak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia. Maite izan eban Jaunak, eta aintzaz apaindu eban: soifeko argitsua jantzi eutsan. Aleluia.

Zapiastetik Pazkora, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zorionsua benetan Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak bizi maite dauzana. Aren ondorengoak indartsuak izango dira lurrean; zintzoen jatorria onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti-betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia orde, beste au:

Aleluia, aleluia. Maite izan eban Jaunak, eta aintzaz apaindu eban: soifeko argitsua jantzi eutsan. Aleluia. Zintzoa, lilia lez erneko da, ta beti loratan egongo da Jaunaren aurrean. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 5, 13-19).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Lurrarentzat gatza zaree zuek. Eta gatza gazatu ba'dadi, zerez gazitu? Eze-tarako be ez da, kanpora jaurtiteko ta gizonen ankaperao izateko baiño. Gizonen argi zaree zuek. Mendi-tontorrean dagoan uria, ezin gorde daiteke. Argi-zuzi iziotua be, ez dabe lakaripean ipinten, argimutil-gaiñean baiño, etxeko guztiai argi egin dagien. Bego orrela ditziz zuen argia gizonen aurrean, zuen egintza onak ikusi dagiezan, eta zuen Goiko Aita goretsi dagien.

Ez uste izan Legea edo Igarleak bazartzera etorri nazarik; bazartzera ez, batetera baiño. Bene-benetan dirautsuet: zeru-lurrak dirauen artean, ez "i" bat, ez izpitxo bat be ez da legetik galduko, guztia bete arte. Beraz, agindurik txikiena bazartu ta bazartzten irakatsi dagiana, kaskarrena izango da zeruko erreñuan; bete ta irakatsi dagiana, ostera, zeru-erreñuan aundi izango da.

Eskintza.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da, ta Libano'ko zedrua lez aundi egingo da. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Zure gotzain (edo autorle) ta irakasle N. santuaren otoitz onak ez daiskula, Jauna, uts

egin; gure oparigaiok zuri ondo arrerazo, ta guri zure errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

Jaunartzerakoa. — Etxezain zintzo ta zurra egin dau Jaunak morroiburu; etxekoai aldi egokian jatekoa banatu dagitsen. (P. A. Aleluia).

Azen-otoitza.—Opari au osasungarri izan dakigun, egizu, Jauna, N. zure gotzain (edo autorle) doatsua ta irakasle bikaiña bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

GOTZAIN EZ DAN AUTORLE BATEN I'GO. MEZA

"OS IUSTI"

Sarrera.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñiak itz zuzenak esango dauz: bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean. (P. A. Aleluia, aleluia).—*Ps.* Gaiztoak gora-bera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitza.—Zure autorle N. doatsuaren urte-egunean poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu, santuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkerro, aren erakutsi onai jarraitu dagiegula. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli. 31, 8-11).—Gizon errubagea bai zoriontsu!, urre billa ibilli ez, eta diruan eta ondasunetan ustirik jarri ez dauana. Nor da au? Goratu dagigun, bere bizitzan arrigarriak egin dauz-ta. Urreaz aztertu dabe, ta garbi gelditu da; betiko argitasuna izango dau. Legea ausi al izan eiketan, eta ez eban ausi; gaiztakeria egin al izan eiketan, eta ez eban egin. Ori dala-ta, bere ondasunak sendo dagoz Jaunagan, eta bere esku zabala santuen batzar guztiak ospatuko dau.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera lora-tuko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da Jaunaren etxean. Goizean zure errukia ta gabea zure egia iragarteko.

Aleluia, aleluia. Zoriontsu, tentaldia ondo eroan dagian gizona; aretan aztertu dagienean, bizitza-koroia jadetsiko dau-ta. Aleluia.

Zazpiastetik Pozkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsua benetan, Jaunaren bildur dan gizona; aren aginduak biziro maite dauzana. Aren ondorengoak, indartsuak izango dira lurtean; zintzoen jatorria onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zoriontsu, tentaldia ondo eroan dagian gizona; aretan aztertu dagienean, bizitza-koroia jadetsiko dau-ta. Aleluia. Maite izan dau Jaunak, eta aintzaz apaindu dau: soñeko argitsua jantzi etsan. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 12, 35-40).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan etsen: Begoz zuen gerriak loturik eta kruseluak zuen eskuetan izioturik; eta zuek, euren nagusia ezteguetatik noiz biurtuko dan zain gizonak dagozanez; etorri ta atea joala, berari edegiteko. Zoriontsuak benetan, ugazabak, etortean, zain aurkitu dagizan morroi areik! Egiz dirautsuet: gerria loturik, maian jarri-erazoko dauz eta banan-banan jaten emongo dautse. Ta bigarren gau-aldian, naiz irugarenean etorri ba'dadi, ta arela aurkitu ba'dagiz, zoriontsuak morroi areik! Eta auxe jakin egizue: lapurra zein ordutan etorkion etxeko jaunak ba'leki, zain egongo litzake, ta ez leuke bere etxea zulatzen itziko. Zuek be, zagoze gertu; gutxien uste dagizuenean etorriko da Gizasemea-ta.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Zeure Santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorapenezko oparigaiok; eta euren bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtenko garala uste dogu. Amaibagako.

Jaunartzerakoa. — Zoriontsu benetan, ugazabak, etortean, zain aurkitu dagian morroia! Egiz dirautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau. (P. A. Aleluia.).

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezkerro, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

GOTZAIN EZ DAN AUTORLE BATEN 2^oGARREN MEZA

"IUSTUS"

Sarrera.—Zintzoa, palmondoaren antzera aziko da; Libano'ko zedrua legez aundi egingo da Jaunaren etxean jarrita, gure Jaungoikoaren etxeko bebarruan. (P. A. Aleluia, aleluia).—*Ps.* Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Entzun, Jauna, zure autorle N. doatsua- ren egunean egiten dautsuguzan eskariak; eta gure zintzotasunean itxaropenik ez dogun ezkerro, atsegin yatzuzanaren irabaziak lagun egin daiguela. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korintokoai l'goa.: 4, 9-14).—Anaiok: Ikusgarri gakiez munduari, aingeruai ta gizakiai. Gu zoro gara Kristo'gaitik, zuek zur Kristo' gaitik; gu makal, zuek indartsu; zuek aundiki, gu eze- rez. Orain arte gose, egarri ta beartsu ibilli gara, ma- traillakoak artuaz, bizi-tokirik ez dogula. Geure es- kuz lan egiñik nekatu gara. Guri birao egin, eta guk ondo esan; guri gaitz-eskinka, ta guk iraun; guri irain egin, eta guk otoitza. Mundu onetako sats eta simaur egiñik gaurkiez orain arte. Ez dot au zuek lotsatzeko idazten, Jesukristo gure Jaunaren seme ku- tun zaituedanok bizkortzeko baiño.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakiturgia isuriko dau, ta aren miñiak berba zuzenak esango dauz. Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kilikolorik egingo.

Aleluia, aleluia. Bai zorientsu Jaunaren bildur dan gizona!, Aren aginduak biziro maite dauzana. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zorientsu benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren ondorengoak indartsuak izango dira lurrean; zintzoen jatorria onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzenta- sunak beti-betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zorientsu benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. Aleluia. Zintzoa, lilia legez aundi egingo da, ta Jauna- ren aurrean beti betiko loratan egingo da. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 12, 12-34).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ez bildur izan, ene artaldetxo, Aitak erreiñua atseginiñez emongo dautsue-ta. Zuen ogasunak saldu ta egizue limosna: egi- zuez zerurako zaartzen ez diran zorroak eta galtzen ez diran ondasunak: an (zeruan) ez da lapurrik, ezta on- dartzeko sitsik be. Zuen ogasuna dagizuen tokian, bio- tza be antxe izango dozue-ta.

Eskintza.—Zeure indarrez poztuko da zintzoa, Jauna, ta zure laguntasunak biziro alaituko dau: emon dautsazu gogoz opa ebana. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gure opari apal au eder izan dakizula zure san- tuen izenean, eta gu gorputz eta arima garbitu gagi- zala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa. — Bene-benetan dirautsuet: Guztia itxi ta niri jarraitzen etorri zareenok, bateko eun ar- tuko dozue, ta gero betiko bizitza. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun!, zeru- ko janaria artu dogun ezkerro, zure autorle N. doa- tsuaren bitartez, indartu gagingala ezbear guztirako. Amaibagako.

ABATA SANTUEN MEZA

"OS IUSTI"

Sarrera.—Zintzoen agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñak berba zuzenak esango dauz: Jaungoikoaren legea dauko biotzean. (P. A. Aleluia. aleluia).—*Ps.* Gaiztoak gora-bera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitza.—N. abata doatsua izan bekigu, Jauna, Zugaz bitarteko; gure irabaziz ezin doguna, aren laguntzaz jadetsi daigun. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli. 45, 1-6).—Jaungoikoak eta gizonak maite izan eben, eta aren izena bedein-katua da. Zeruko Santuen antzeko egin eban; arerioai bildur eundia sarrerazo eutsen; eta piztiak itzez bi-gundu ebazan. Erregeen aurrean argitsu egin eban; bere errian agintaritza emon eutsan, eta bere aintza erakutsi. Sinistez eta apaltasunez santu egin eban, eta gizon guztienartetik aukeratu. Jaungoikoaren abotsa entzun eban, eta odeian sartu eban. Eta aurrez-aurre, aginduak eta bizitarako lege jakintsua emon eutsazan.

Koru-kanta.—Jauna, onespén bigunez aurrea artu dautsazu; buruan pitxi ederrezko koroia jarri dautsazu. Bizia eskatu dautsu, ta Zuk egun luzeak emon dautsazuz, aldien azkeneragifio.

Aleluia, aleluia. Zintzoa, palmodoaren antzera loratuko da, ta Libano'ko zedrua lez aundi egingo da. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsu benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren ondorengoak indartsuak izango dira lurean; zintzoen jatorria onetsia izango da. Aintza ta aberastan aundiak izango dira aren etxean; eta aren zulentasunak beti-betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zintzoa, palmodoaren antzera loratuko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da.

Aleluia. Zintzoa, lilia lez erneko da, ta Jaunaren aurrean loratan egongo da beti. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 19, 27-29.—Aldi aretan, Pedro'k Jesus'i auxe esan eutsan: «Ona emen gu, daukaguzanak itzita, Zeuri jarraitu dautsugu. Zer izango dogu, ba, ordaintzat?» Eta Jesus'ek erantzun eutsen: «Benetan dirautsuet: Niri jarraitzen etorri zareenok, berbitaldian, Gizasemea (Jesuskristo) bere aintzako aukian jesarri daitenean, zuek be amabi aukitan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeko. Ta etxea, naiz anai-arreba, naiz guraso, naiz emazte, naiz seme-alabak, naiz soloak, nire izenagaitik itzi dagizanak, bateko eun artuko dau, ta betiko bizitza gainera.

Eskintza.—Biotzeko guraria bete dautsazu, Jauna: ta aren agoko eskaria ez dozu bertan bera itzi; pitxi ederrezko koroia ezarri dautsazu buruan. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Altara-gainean doguzan oparigaiok, Jauna, N. abata santuak gure osasunerako biurtu dagizala, arren. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etxezain zintzo ta zurra, Jaunak morroiburu egin dau, etxekoai aldi egokian ogia banatu dagitsen. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Sakramentu au artu dogun ezkerro, Jauna, N. abata doatsuak artu gaizala bere babespean; bere antzera zuzen jokaturik, aren bitartekotasun-laguntza be izan daigun. Amaibagako.

BIRJIÑA TA MARTIRI BATEN I'GO MEZA

"LOQUEBAR"

Sarrera.—Erregeen aurrean iragarri neban zure legea, ta ez nintzan lotsatu; biotzez maite dodazan zure aginduak gogoan ausartu nebazan. (P. A. Aleluia, aleluia).—*Ps.* Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidēan garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Ainbeste zure arrigarrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, N. zure birjiña ta martiri doatsuaren zeruan sartzea go-

goratzen dogun ezker, aren erakutsien bidez, eldu gaitzala Zugana. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli. 51, 1-8, 12).—Autortzen zaitut, Jaun Errege, ta goratzen dot nire Osasun zaitudan Jaungoiko ori. Autortzen dot zure izena, neure laguntzaille ta zaintzaille izan zara-ta. Nire gorputza gaitzetik atara dozu; miin gaitzoen lokarritik, ezpan guzurtitik; salatzaillen aurrean, neure alde jarri zara. Zure erruki ugariz, ni jateko orroka ziarduenetatik atara nozu, nire bizia nai eben eskuetatik, eta inguruko ezbear guztitik, eta inguratu nenduen garretatik. Suaren erdian ez naz erre; lurraren sabel sakonetik, miin zikiñetik, guzur-zifñetik, errege gaitzoagandik, eta miin bidegaetik. Nire barrenak Jauna goratuko dau, il nadin arte. Zugan sendo dagozanak arriskutik atara egingo dozuz, baita atzerri-tarren eskuetatik be, Jaungoiko gure Jaun orrek!

Koru-kanta.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaitzakeriari gorroto izan dautsazu. Orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz.

Aleluia, aleluia. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zatoz, Kristo'ren emazte ori; artu egizu Jaunak betiko atondu dautsun koroia, Aren maitasunagaitik odola isuri dozu-ta. Zuzena dana maite izan dozu, ta gaitzakeriari gorroto izan dautsazu: orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, zure lagunen artetik. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia orde, beste au:

Aleluia, aleluia. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. Aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera. Aleluia.

Bari Ona Mat., 25, 1-13).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Zeruko erreñua, euren kruseluak artuta senar-emaztegeiakana bidera

urten ziran amar nesken antzeko izango da. Aireitari-ko bost burubageak ziran, eta beste bostak zurrak. Bost zoroak, euren kruseluak artuta, ez eben oriorik eurakaz artu; zurrak, oster, orioa be artu egin eben euren ontzietan. Onetan, senargeiak etortea luzatu egiten ebala-ta, guztiak lo-zorian eta lo-zorroan gelditu ziran.

Baiña gaberdian deadar bat entzun zan: «Orra, senargeia ba-dator: urten zakioze bidera.» Neska guztiak, orduan, jagita, kruseluak atondu ebezan. Eta zoroak zurrari esan eutsen: «Emon eiguzue zuen oriotik, gure kruseluak itzungitzen (atzametan) doaz-ta.» Zurrak erantzun eutsen: «Onenan gureztat eta zuentzat ez da naiko izango-ta, obez do-zue saltzailleagana joan eta erosi dagiozuen.» Baiña areik erosten joiazala, senargeia etorri zan, eta gertu egozanak aregaz ezteguetara sartu ziran, eta atea itxita gelditu zan.

Geroago beste neskek be etorri ziran, esanaz: «Jauna, Jauna, edegi eiguzu!» Baiña arek erantzun eutsen: «Benetan dirautsuet: ez zaituet ezagutzen.» Gertu egon, ba, eguna ta aldia ez-ezagunak dira-ta.

Esintza.—Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik; Errege Jaunaren jauregira joango dira. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, N. zure birjiña ta martiri doatsuaren jaiegunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz guztitik onez urten-go garala uste dogu-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Lotsatu beitez arroak, nire aurka gaitzakeria egin dabe-ta. Nik, barriz, zeure lege ta aginduak beteten jardungo dot, lotsatu ez naiten. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Emon daiskula laguntza, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta zure birjiña ta martiri N. doatsuaren bitartez, betiko zorionera eroan gagi-zala. Amaibagako.

BIRJIÑA TA MARTIRI BATEN 2'GARREN MEZA

"ME EXSPECTAVERUNT"

Sarrera.—Zain neukazan pekatariak, noiz ni galduko; baiña nik zeure legea artu dot gogoan, Jauna. Gauzarik onenetan be, azkena dakust: zure agindua, barriz, ez dau azkenik. (P. A. Aleluia, aleluia). —Ps. Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Arren, Jauna, N. birjiña ta martiri doatsuak parkamena jaritsi daiskula; arek garbitasunez eta ontasunez beti atsegin egin izan eutsun-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 51, 13-17).—Ene Jaungoiko Jauna, Zeuk jaso dozu nire bizitokia lurrean, eta eriotz-zorian dei egin dautsut. Otoitza egin dautsat Jaunari, nire Jaunaren Aitari, ez nagiala atsekabe-aldian bakarrik itzi, ta arroak nagusi diran artean. Eten baga goratuko dot zure izena, ta eskarronez autortuko dot, otoitza entzun daustalako; ondamentitik eta aldi txarretik onez atara naualako. Ori dala-ta, autortu ta goratu egingo zaitut, Jaungoiko gure Jaun ori!

Koru-kanta.—Jaungoikoak bere arpegiz lagun egingo dautso: Jaungoikoa aren erdian dago: ez dau kليلorik egingo. Jaungoikoaren uria, ibai aundi batek poztuten dau: Goiko Gorengoak bere bizitokia donetu egin dau.

Aleluia, aleluia. Auxe da neska jakintsua, ta zurren artekoa. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zatoz, Kristo'ren emaztegei ori; artu egizu Jaunak betiko atondu dautsun koroia: bere maitasunagaitik odola isuri dozu-ta. Zuzena dana maitate izan dozu, ta okerra iguindu: orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, lagunaren artean. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregina izatera.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:
Aleluia, aleluia. Auxe da neska jakintsua, ta zurren artekoa. Eder eta argitsua benetan garbien gizaldia! Aleluia.

Barri Ona (Mat., 13, 44-52).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Zeruko erreñua, landan ezkutatutako ondasuna lakoxea da. Gizon batek aurkitu ta gorde egin eban; eta pozez beterik ba-doa, daukan gutzia saltzen dau, ta landa a erosten dau. Eta berebat, zeruko erreñua, bitxi on billa dabillen merkatariaren antzeko da. Bitxi eder bat aurkituta, joan zan, eta eukan gutzia saldurik, bitxia erosi eban.

Baita barriro be, zeruko erreñua, itxasora botata, edozetariko arraiñak batzen dauzan sare aundia lakoxea da. Beterik dagoanean, atara egiten dabe, ta lur-ertzean jesarririk, onak otzararako aukeratzen dabez, eta txarrak kanpora jaurti. Orrelaxe jazoko da gizaldiaren azkenean be: Aingeruak urtenda, gaiztoak zintzoen artean banandu, ta su-labara jaurtiko dabez. Ango nabarra ta agin-karraskada! «Guzti au ulertu dozue?» «Bai, Jauna»—dirautsoe. «Beraz—dirautse—, Zeruko erreñuari buruz jakintsu dan idazlaria, bere ogasunetatik gauza zaararak eta barriak ataraten dauzan etzeko jaunaren antzeko da.»

Eskintza.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, betiko ta gizaldiz-gizaldi onetsi zaitu Jaungoikoak. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Artu egizuz samurkiro, Jauna, zure birjiña ta martiri N. doatsuaren bidez eskifi dautsuguzan oparigaiok; eta izan dakiguzala beti gure onerako. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zurtasuna ta zuzentasuna gorde dodaz beti, Jauna; ez nagizu itzi arroen eskuetan: zure agindu-bideetan ibilli naz beti; bide gaizto guttial gorroto izan dautset. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Jaungoikozko janariaz asetu garan ezkerro, eiguzu, Jaungoiko Jaun orrek! N. zure birjiña ta martiri doatsuaren bitartez, beti janari onen indarrez bizi gaitezala. Amaibagako.

MARTIRI EZ DAN BIRJIÑA BATEN I'GO. MEZA

"DILEXISTI"

Sarrera.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaizta-keriari gorroto izan dautsazu: orregaitik, Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz igurtzi zaitu, zure lagunēn gainetik goratuan. (P. A. Aleluia.—Ps. Nire biotzari kantu eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko gure Salbatzaille orrek; eta N. zure birjiña doatsuaren jaiegunak poztuten gaituan ezker, jaritsi daiskula zuga nako bere maitasun sutsua be. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2'gana.: 10, 17-18; 11, 1-2).—Anaiok: Norbait arrotzekotan, Jaunagan arrotu bedi. Ez da entzat artzekoa, bere buruaren ardura-eske diarduana-ta, Jaungoikoak goratzen dauana baiño. Zoroaldi bat ez al daustazue itziko? Bai, arren, itzi egidazue. Jaungoikoaren arduraz nago zuen arduratsu. Izan be, Kristo'ri, senargei bakarriari, eskifñita zaukedaz, neska garbi legez.

Koru-kanta.—Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera. Egiaren, apaltasunaren eta zuzentasunaren alde, arrigarri izan bedi zure eskuma.

Aleluia, aleluia. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Ea, alaba, ikusi ta entzun: Erregea zeure edertasunaz zaletu da. Erriko aberatsenak be, zeure ederra nai izango dabe: Errege-alabak ibilliko dira zure inguruan. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. Txaloka ta pozez joango dira Erregearen jauregira.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeu-

gana pozez beterik. Aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 499 orri.

Eskintza.—Errege-alabak izango dira zure inguruan; Erregiña zure eskuman gongo da urrezko jantziz, oso apain. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza. — Atsegin izan bekizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Bost neska zurrek, kruseluakaz orioa be artu egin eben euren ontzietan; gaberdian opeadar bat entzun zan: Orra, ba-dator senargeia; urten zakioze bidera Kristo Jaunari. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Zure etxekoak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna! Gaur ospatzen dogunaren bertatez, gogortu dagizuzala beti gure indarrak, eskatzen dautsugu. Amaibagako.

MARTIRI EZ DAN BIRJIÑA BATEN

2'GARREN MEZA

"VULTUM TUUM"

Sarrera.—Erriko aundiki guztiak zeure ederra nai izango dabe; Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire abestia.—Aintza.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko gure Salbatzaille orrek!; eta N. birjiña doatsuaren jaiegunak poztuten gaituan ezker, jadetsi daiskula Zuganako maitasun sutsua be. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa.: 7, 25-34).—Anaiok: Ezkongeiñtzat ez dot Jaunaren agindurik. Alan be, Jaungoikoren errukiz jaritsi dodan zintzotasunak eragifñik, ona emen nire erriña: ezkonduen ardura dala-ta, on yatzue alan egotea, edozein gizoni on yakonez. Emazteari lotuta al zagoz? Askatzerik ez

billatu. Emazte bagarik al zagoz? Emazterik ez billatu. Alan be, ezkontzeak ez dau pekatu; ezta neskeak be, ezkondu ba'dadi. Olakoak, ostera, aragi-nerketan aurkituko dira; ta ez neuke ori zuentzat nai. Ona emen dirautsuedana, anaio; laburra da epea. Beraz, emaztedunak, emazterik ez ba'lebe lez ibilli bediz; negar dagienak, negar bagarik lez; pozik dagozanak, poz bagarik lez; erostunak (erosten dabena), ezer ez ba'lebe lez; ta lurrekoetan diarduenak, ez bai-liardue lez; mundu onen irudia igeskor da-ta.

Nik, barriz, zuek ardura bagarik egotea gura neuke. Ezkondubagea, Jaunari dagokionaz arduratsu dabil, Jaunari zelan atsegin; ezkondua, ostera, lurrekoaz, emazteari zelan atsegin; bitara dago. Senarrik bagako emakume naiz neska, Jaungoikoari dagokionaz dabil arduratsu, gorputz eta arimaz santu izateko, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Erregea zeure ederraz zaletu da: Bera da zure Jaun eta Jaungoikoa-ta. Ea, alaba, ikusi ta entzun, ernai belarria.

Aleluia, aleluia. Auxe da neskatilla jakintsua, ta zurren artekoa. Aleluia.

Zapiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Erregea zeure ederraz zaletu da. Erriko aberatsenak zeure ederra nai izango dabe; Errege-alabak ibilliko dira zure inguruan. Erregearen aurrea ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. Txaloka ta pozez joango dira Errege Jaunaren jauregira.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Auxe da neskatilla jakintsua, ta zurren artekoa. Aleluia. Eder eta argitsua benetan biotz-garbi en da (jatorria)! Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 499 orri.

Eskintza.—Erregearen aurrea ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik; txaloka ta pozez joango dira Errege Jaunaren jauregira. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Atsegin izan bekizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zeruko erreñua, bitxi on billa dabilen merkatariaren antzeko da: bitxi eder bat idorota(aurkituta), eukan guztia salduri, bitxia erosi eban. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Zure etxeak Eukaristi santuaz asetu dozuan Jauna! Gaur ospatzen dogunaren bi-tartez, gogortu dagizuzala beti gure indarrak, eskatzen dautsugu. Amaibagako.

BIRJINA EZ DAN MARTIRIEN MEZA

"ME EXSPECTAVERUNT"

Sarrera.—Zain neukazan pekatariak, noiz ni galduko; baiña nik zeure legea artu dot gogoan, Jauna; gauzarik onenetan be azkena dakust: zure aginduak, barriz, ez dau azkenik. (P. A. Aleluia, aleluia.)—Ps. Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabilanak!—Aintza.

Otoitza.—Ainbeste zure arrigarrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, N. zure martiri doatsuaren zeruan sartzea gogoratzen dogun ezker, aren erakutsien bidez, eldu gaitezala Zugana. Amaibagako.

Andra Martiri deum askorentzat:

Otoitza.—Eiguzu, arren, gure Jaungoiko Jaun orrek!, zure martiri N. ta N. deunen garaipena etenbagako biotz beroz ospatu daigula; bear danez ezin ba'dogu be, gure jaiera apalaren neurrian beintzat goratu daiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia: Autortzen zaitut, 496 orri.

Koru-kanta.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu. Orixe dala-ta igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz.

Aleluia, aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregeña izatera. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zatoz, Kristo'ren emazte ori; artu egi zu Jaunak betidanik atondu dautsum korioia: odola Aren maitasunagaitik emon dozu-ta. Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu; orixe dala-ta igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, lagunen artetik. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera. Aleluia. Egiaren, errukiaren eta zuzentasunaren alde, zure eskuma arrigarririo erabilliko dozu. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 499 orri.

Eskintza.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, betiko ta gizaldiz gizaldi onetsi zaitu Jaungoikoak. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna. N. zure martiri doatsuaren jalegunean eskintzen dautsuguzan oparigaioak: aren bitartez, gaitz guztitik onik urtengo gara uste dogu-ta. Amaibagako.

Andra Martiri deun askorentzat:

Opari-otoitza.—Begiratu, Jauna, N. ta N. zure martiri deunen jalegunean altara onetara dakartsuguzan oparigaioak; olakoen bidez arei zerua emon dautsezunez, guri be parkamena emon daiskuzun. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Aundikiak alperrik erabilli nenduen aurrean; nire biotzak zure itzai bildur geiago dautse: zure jardunak poztu egingo nau, guda-ondo-ko arrapakifiake legez. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Artu doguzan misterio oneik lagun egin daiskuela, Jauna; eta N. zure martiri doatsuaren bitartez, zeure betiko laguntza emon daiskuela. Amaibagako.

Andra Martiri deun askorentzat:

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jauna, N. ta N. zure martiri deunen bitartez, agoz ikutu doguna, biotz garbiz artu daigula. Amaibagako.

EZ BIRJIÑA EZ MARTIRI DAN EMAKUMEAREN MEZA

"COGNOVI"

Sarrera.—Ba-dakit, Jauna, zuzen dirana zure erabagiak, eta bidez atsekabetu nozuna: Zuganako bildurak zulatu begi nire aragia, zure epaia bildurgarri yat-eta. (P. A. Aleluia, aleluia.) — Ps. Zoriontsuak benetan Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko gure Salbatazaille orrek!; eta N. doatsuaren egunak pozten gaituan ezkerro, jaritsi daiskula Zuganako maitasun sutua be. Amaibagako.

Irakurgaia (Esakunak, Prov., 31, 10-31).—Emakume bizkorra nok aurkitu? Urringo mundu-baztarreko pitxi ederrak baiño baliotsuago da. Senarraren biotzak uste osoa dau aregan, ta ez dau guda-ondakin bearrik. Txarra bagarik, ona emongo dautso bere bizi-zako egun guztietan. Ulea ta liñoa billatu dauz, eta bere eskuakaz artez lan egiten dau. Urrindik janaria dakarren merkatariaren itxasontzia dirudi. Oraindik gau dala jagiten da, ta morroia jatekoa emoten dautse, ta neskameai arazoa. Solo batzuk begiz jo ta erosi dauz: esku-lanez irabazitakoaz, masti bat jarri dau.

Indarrez jantzi da, ta besoa bizkortu dau. Aztertu dau bere lana, ta ona deritxo: gabez ez dau argia itzungiko (atzamauko). Lan gogorrari be ekin dautso, ta atzamarretan ardatza artu dau. Ez daukari esku luzatu, ta beartsuari eskubarrua zabaldu dautso. Etxean ez dau otzaren naiz edurraren bildurrik, etxeko guztiak jantzi bikoz jantzita dagoz-ta. Bere-tzako oge-estalkiak berak egiten dauz, eta liñoz eta purpuraz jazen da. Aren senarra uriko atetan goratzen dabe, erri-gurasoakaz jesarten danean. Miesa bat egin eta saldu dau, ta merkatariari gerrikoa emoten dautso. Aren jantzia, indarra ta edertasuna dira, ta irribarre egiten dautso etorkizunari.

Zur edegiten dau agoa, ta itz onak dauz miñean. Etxeko arazoak arduraz daroaz, ta ogia ez dau alpe-

rrik jaten. Semeak jagi ta zoriotsu dala autortzen dabe; senarrak be goretsi egiten dau, esanaz: Ema-kume askok ondasunak batu dabez; baiña guztiak baiña geiago zuk. Liraintasuna, lilluragarri da, ta edertasuna alperrekoa. Jaunaren bildur dan emakumea, axe izango da goratua. Emon egiozue bere esku-laneko irabazia, ta arek egindako lanak goratu begie uriko atetian.

Koru-kanta.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; orixe dala-ta onetsi zaitu Jaungoikoak betiko. Egiaren, errukiaren eta zuzentasunaren alde, zure eskuma arrigarriro erabiliko dozu.

Aleluia, aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriotsu, Erregiña izatera. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zatoz, Kristo'ren emazte ori; artu egizu Jaunak betiko atondu dautsun korioa. Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu: orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, lagunen artetik. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriotsu. Erregiña izatera.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriotsu, Erregiña izatera. Aleluia. Egiaren, errukiaren eta zuzentasunaren alde, zure eskuma arrigarriro erabiliko dozu. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 499 orri.

Eskintza.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, Jaungoikoak betiko ta gizaldiz-gizaldi bedeinkatu zaitu. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Onartu egizu, Jauna, erri zintzoak zure Santuen izenean egiten dautsun opari au: estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu; orregaitik, Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz igurtzi zaitu zure lagunen artetik. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Zure etxeakoak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna! Gaur ospatzen dogunaren bitartez, beti indartu gagizuzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

ELIZEN ESKINTZETARAKO MEZA

Etxe barri bat amaitzen danean, gaillur-jai egin oi da; Eliza bat amaitzean be, bardin. Jerusalem'go Jaunaren Etxean zortzi eguneko Gaillur-jai ospatu eben; baita arrez-keru judarrak urtero barritu be.

Gure elizak, Jaungoikoa gurtzeko diran ezkerro, berez doguz leku onetsiak, otoitzerako ta Jainko-egikizunetarako aukeratuak. Beñiñola, Jesus Zakeo'ren etxean sartu zan, eta Aregaz batera zerutar osasuna. A baiño askoz geiago ez al dira gure elizak, Jesus zerutik egun oro jatsi ta bertan Ogi ta Ardao-irudipean dagoan ezkerro? Kristau maite: ainbeste-ko tokiari, dagokion lotsa agertu egiozu beti.

"TERRIBILIS" MEZA

Sarrera.—Toki au bilduragarri da: Jaungoikoaren etxea ta zeruko atea da: Jaungoikoaren jauregia dei egingo dautsoe. (P. A. Aleluia, aleluia). —*Ps.* Maitagarria benetan zure bizitokia, Indarren Jauna! Biotza, aulduta, il-zorian daukat Jaunaren bebarruan.—*Aintza.*

Otoitza.—Barriro be gu osasunez misterio deunak ospatzera etorri gaitezcan, eliza santu onen eskeinte-eguna unte oro gogora ekarten dautsuzan Jaungoikoa: entzun zure erriaren eskariak; eta zure laguntza-eske eliza onetan sartzen dan edonor, poztu dadilla eskatutakoa emon dautsazulako. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Joan'en Agerkaritik, Apoc., 21, 2-5).—Egun areitan, Uri deuna, Jerusalem barria, ikusi dot Jaungoikoagandik jatsiten, ezkonbarri apaindua senarrentzat lez. Eta aulkitik* abots aundi au entzun neban: «Ona emen Jaungoikoaren bizitokia gizartean, eta bizilagun izango yake. Aren erri izango dira, ta Jaungoikoa Bera egongo da arekaz, arein Jaungoiko-tzat. Begi-malko guztiak ezeinduko (sikatuko) dautsez, eta ez da aurrerantzean eriotzarik izango, ez negarrik, ez garrazirik, ez miñik: lengoak igaro dira-ta.» Eta aulkian jesarrita egoanak auxe esan eban: «Nik guztia barritzen dot.»

Koru-kanta.—Toki au Jaungoikoak egindakoa da; ezkutapen arrigarria, orban bagea. Aingeru-taldea aurrean daukazun Jaungoikoa!, entzun zure otseñen eskariak.

* Aulki = trono.

Aleluia, aleluia. Zeure eliza santuan gurtuko zaitut, eta zeure izena goratuko dot. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Jaunagan ustea dabena, Sion mendia lez dira; Jerusalem'en bizi daitena, ez dau egundo kilikolorik egingo. Mendiak dagoz Jerusalem-inguruan, eta Jauna bere erriaren inguruan, orain eta beti.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Aleluia ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Zeure eliza santuan gurtuko zaitut, eta zeure izena goratuko dot. Aleluia. Jaungoikoa-ren etxeak aitz gogorra dauko oifarriztat. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 19, 1-10).—Audi aretan, Jesus, Jeriko'n sartu ondoren, uria zear joian. Onetan, Zakeo eritxon gizon bat zan, zergariburu* ta aberatsa; ta Jesus nor zeitekean ikusi nai eban. Baiña ezin eban gizataldeagaitik, gorputzez txikia zan-eta. Beraz, arifketan aurea arturik, astigar batera igo zan Jesus ikusteko, andik igaro bear eban-eta. Jesus'ek, toki aretara eldu zanean, begiak jaso eta ikusi egin eban, eta esan eutsan: «Zakeo, jatsi arin, gaur zeure etxean gelditu bear dot-eta.» Beingo baten jatsi zan, bada, ta pozik artu eban etxean.

Au ikusirik, guztiak mor-morka ziarduen, gizon pekatari baten etxean gelditu zala-ta. Baiña Zakeo'k, Jaunaren aurrean zutik jarririk, esan eutsan: «Jauna, nik nire ondasumen erdia beartsuai emoten dautset; eta norbaiti zerbait bidebagez kendu ba'dautsat, lau aldiz beste arenbeste biurtzen dautsat.» Eta Jesus'ek esan eutsan: «Gaur etorri da etxe onetara osasuna, au be Abraham'en semea da-ta. Gizasemea (Jesukristo), galdua billatzera ta osatzera etorri da-ta.»

Jai au 1'go. naiz 2'gn. maillakoa ba'da, Kredoa esaten da.

Eskintza.—Jaungoiko Jauna!, biotz zintzoz eskiñi dautsut daukadan guztia, ta batu dan erria poz aundiz ikusi dot. Israel'en Jaungoikoa!, emon eiguzu beti gurari au. Aleluia.

* Zergariburu = zergak edo tributuk batzen ebezenen nagusia.

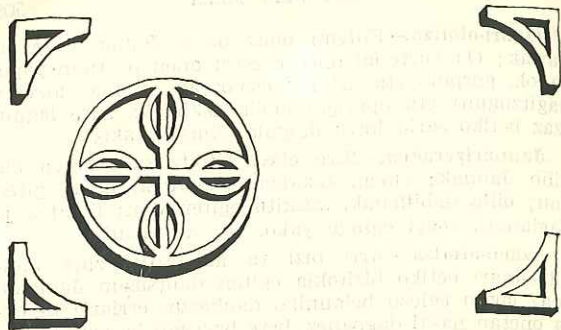
Opari-otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, gure eskariak; (1) (urte-jai onetan eliza onen barruan gagozanok, gorputz eta arimak oso-osoa eskiñiaz atsegin dagitzugun) eta oparigai oneik eskiñirik, zure laguntzaz betiko saria lortu daigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire etxea otoitz-etxe izango da, diño Jaunak; emen, eskatzen dauanak, artu egiten dau; billa dabillena, aurkitu egiten dau; ta atea jo dagianari, edegi egingo yako. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Arri bizi ta aukeratuz zure aunditasunari betiko bizitokia egiten dautsuzun Jaungoikoa; lagun egiozu belauniko daukazu erriari; ta eliza onetan nasai dagoanez, bere barruan be gero-ta nasaiago aurkitu daitela. Amaibagako.

(1) Eliza bera eskiñi ez dadin tokian, mako-barruan da goana ez esan.

SANTUEN ATALA

AZILLAREN 29'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak: Saturnino deunaren urrengokoak:

2'gn. Otoitza.—Zure martiri Saturnino doatsuaren zerurako jaiotzaz poztuten gaituzun Jaungoikoa; eigu-zu, bere irabaziaz be lagun izan dakigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, gure oparigaiok; eta eurokaitik, Saturnino zure martiri doatsuaren bitartez, samurkiro begiratu gagizuz. Amaibagako.

2'gn. Janartzerakoa.—Artu dogun Eukaristi sakramentu onek santutu gagizala, Jauna; ta zure santuen bitartez, Zuretzat atsegingarri egin gagizala. Amaibagako.

AZILLAREN 30'GARRENA

ANDER DEUNA, Apostolua

2'gn. mailla. — Gorritz

Kristo'ren lenengo ikasletariko onek, Palestina, Ezitia, Epir eta Trazia aldean zabaldu eban Barri Ona; azkenez, matazari antzeko gurutze baten josita il zan, Akaia'ko Patras'en. Ortik "San Andres'en gurutzea" deritzona. Konstantinopla'ra eroan eban bere gorpua, ta geroago, Italia'ko Amalfi'ko katedralera.

Sarrera.—Nire eritziz, oso goratuak dira zure adiskideak, ene Jaungoiko!; arein indarra oso gogortu da.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Apal-apalik eskatzen dautsugu, Errege Jaun orri: Ander apostolu doatsua, zure Elizaren irakasle ta nagusi izan zanez, geuretzat bere zure aurrean beti bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

Abenduan, 2'gn. Otoitza: 1'go. Igandekoa, 21 orri.

Irakurgaia: Zintzo izateko, 514 orri.

Koru-kanta.—Lur osoaren nagusi egin dauz: zeure izena goratuko dabe, Jauna. Gurasoen ordez semeak jaioko yatzuz; ori dala-ta, erriak autortu egingo zaitue.

Aleluia, aleluia. Jaunak Ander maite izan eban, usain gozo legez. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 4, 18-22).—Aldi aretan, Jesus'ek, Galilea'ko itxasondoan ebillela, anai bi ikusi ebazan, Pedro eritzan Simon eta onen anai Ander, sarea itxasora botaten, arrantzale ziran-eta. «Jarraitu egidazue, —esan eutsen—, eta Nik gizon-arrantzale egingo zaituet.» Eta bertantxe areik, sareak itzirik, jarraitu egin euasoen. Andik urrera, beste anai bi ikusi ebazan, Zebedeo'ren Jakob (Santiago) ta onen anai Jon, aitagaz txalupan euren sareak atontzen: onei be dei egin eutsen. Eta oneik be, bertantxe sareak eta aita itzita, jarraitu egin eutsen.—*Kredo.*

Eskintza.—Nire eritziz, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da.

Opari-otoitza.—Gure opari au, Jauna, Ander zure apostolu doatsuaren otoitzen bitartez, atsegingarri biurtu dakizula: aren izenean aintzaz ospatzen doguna, bere irabazien bidez gogoko izan dakizun. Amaibagako.

Abenduan, 2'gn. Opari-otoitza: 1'go. Igandekoa, 23 orri.

Kanon-aurrea: Apostoluena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Jarraitu egidazue: gizon-arrantzale egingo zaituet; eta bertantxe areik, sareak itzirik, Jaunari jarraitu eutsen.

Azken-otoitza. — Ander doatsuaren egunean pozik artu dogu, Jauna, Eukaristi santu au; ta santuai zerua

irabazteko izan yakenez, gure parkamenerako be izan dadilla. Amaibagako.

Abenduan, 2'gn. Azken-otoitza: 1'go. Igandekoa, 23 orri.

GABONILLEKO SANTUAK

GABONILLAREN 2'GARRENA

BIBIANA DEUNA, birjiña ta martiria

3'gn. mailla. — Gorritz

Mabiano ta Daprosa'ren alaba, Errroma'koa. Bere gurasoak lez, Julian siniste-ukatzaillearen agindupean ainbat jasanik, Kristo'ren alde emon eban odola. Etxekoak erakutsitako sinistetik aldendu zedin, andra galdu baten eskuetan jarri eban; baiña aren iruzur eta burubide gaizto guztiak gora-bera, Bibiana garbiak zintzo iraun eban bere sinismenean. Au ikusirik, oso sumindu zan epaikaria, ta zutarri bati lotuta, zigorkadaz astindu eban, il arte.

Meza: Me exspectaverunt, 498 orri, *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Zure mirabe Bibiana'gan birjintasunaren lorea martirien abarraz alkartu zenduan Jaungoiko, on guztien emoillea; bera bitarteko dala, batu Zugan gure gogoak maitasunez; arriskutik alendurik, betiko sarria lortu dagigun. Amaibagako.

Abenduan, 2'gn. Otoitzaak: 1'go. Igandekoa, 21 orri.

GABONILLAREN 3'GARRENA

XABIER'KO PRANTZISKO DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Yatsu eta Azpilikueta'tar Prantzisko, Xabier'ko gazteluan jao zan, 1506'garren urtean. Duque de Alba'ren guda-riak Napparroa indarrez azpiratu ebenetik urte batzuetara, Paris'ko Ikastetxe Nagusira joan zan ikaskizunak egitera (1525). Antxe ezagutu eban beste euskaldun bat, Loiola'tar Iñaki, ta onek sorturiko Lagundi barrian sartu zan.

India ta Japon zear, sutan biotza, sinisgabean artean Kristo'ren azia areiten eginialak egin ebazan. Arek illunpetik argitara ekarritako aundi ta txiki, nagusi ta erritar, nok esan zenbat diran? Nok zenbatu aren mirariak? Txina'runtz joiala, Sanzion ugarteian il zan, euskerazko otoitzak ezpanetan ebazala, berrogei urteko. Aita Santu Pio X'garrenak Sinismen-Zabalkundearen Zaindari egin eban; berau dogu, gañiera, Jesus Umearen Teresa'gaz batera, Mixiño ta Mixiolari guztien Zaindari be.

MEZA

Sarrera.—Erregeen aurrean zeure legeak iragarri nebazan, bildur bagarik; baita biziro maite dodazan zure aginduak gogoan erabili be.—Ps. Goratu egizue, Jauna, gizaki guztiok; goratu egizue, erri guztiok: guganako Aren errukia, etenbagea da-ta; Jaunaren zintzotasunak, barriz, beti iraungo dau.—Aintza.

Otoitza.—Prantzisko doatsuaren irakatsiz et mirariz Indiarrak zeure Elizara ekarri zenduzan Jaungoiko: eiguazu, aren irabazi aundiak gogoratzen dogu-

zan ezkerro, ontasunez be aren antzeko izan gaitetzala. Amaibagako.

2^{gn}. *Otoitza: Abenduko 1^{go}. domekakoa, 21 orri.*

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai: 10, 10-18).—Anaiok: Zintzo izateko, biotzez sinistu bear da, ta osasunerako agoz autortu. Liburu Santuak diño: «Aregan sinistu dagiana, ez da lotsatuko». Ez dago judarra ta gerkarra banantzerik: Berbera da guztien Jauna, dei egin dagientzat aberatsa: Jaunaren izenari dei egin dagion edonor, zeruratu egingo da-ta. Baiña, zelan egingo dautso dei, aren sinistetik izan ezik? Zelan sinistu, barriz, Aretzaz ezer entzun bagarik? Zelan entzun, deitu bagarik? Eta zelan egin dei inok, aretara-ko bialdua izan ezik? Idatzita dago: «Benetan eder, bake ona iragarten dabenen oifiak!»

Guztiak ez dira, ostera, Barri Onaren esaneko. Isaias'ek auxe deiño: «Jauna, gure deia nok sinistu dau?» Beraz, entzunetik sinistea; entzun, barriz, Kristo'ren itza. Baiña ba-difiot: Ez dabe entzun, ala? Bai, orixe! Arein deia lurralde guztietara eldu da; ta arein berbak munduaren bazterreragiño.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da Jaunaren etxean. Goizean zure errukia iragarteko, ta gabeen zure zintzotasuna.

Aleluia, aleluia. Zirikaldia (tentaziñoa) ondo daroan gizona, orixe bai zoriostu!: aretan zintzo agertu daitena, bizitza-koroia artuko dau-ta. Aleluia.

Barri Ona (Mark., 16, 15-18).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Zoaze mundu osoan zear, eta gizaki guztiai Barri Ona iragarri egiezue. Sinisturik bateatu daitena, zeruratu egingo da; baiña sinistu nai ez dagiana, galdu egingo da. Sinistu dagienai, barriz, mirari oneik jarraituko dautsee: Nire izenean txerrenak jaurtiko dabez, izkuntza barriak erabiliko, sugeak eskuan artzeko lain izango dira; ta ilgarriren bat edan ba'dagie be, ez dautse kalterik egingo; geisoai eskuak ezarriko dautseez, ta osatuak izango dira.

Eskintza.—Nire zintzotasuna ta errukia beragaz, eta neure izenean goratuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko algutidun: zure Santuak goratzeko apal-apal eskintzen dautsugun opari au, begiko izan dakizula; ta gu gorputz eta arima garbitu gagizala. Amaibagako.

2^{gn}. *Opari-otoitza: Abenduko 1^{go}. Igandekoa, 21 orri.*

Jaunartzerakoa.—Zoriontsua benetan, ugazabak, etortean, zain aurkitu dagian morroia! Egiz dirautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko algutidun orrek: zeruko janaria artu dogun ezkerro, zure autorle Prantzisko doatsuaren bitartez, ezbear guztietan indartu gagizala. Amaibagako.

2^{gn}. *Azken-otoitza: Abenduko 1^{go}. Igandekoa, 21 orri.*

GABONILLAREN 4^oGARRENA

PEDRO KRISOLOGO DEUNA, gotzain autorle ta irakasle

3^{gn}. *mailla. — Zuriz*

Krisologo'k "urrezko itz" esan nai dau; ta itzaldietan batez be etorri aundikoa zalako emon eutsoen izen ori. Aita Santu Sixto III'garrenak Ravena'ko Gotzain egin eban, bertako artzain-jardunean zintzo ta zur ekifiek. Eun eta Irurogei itzaldi itzi euskuzan idatzita, jakituri ederrez beteak; ori dala-ta, Elizak bere Irakasle nagusien artean ezarri eban. Imola deritxon errian il zan, 450'garrenean.

M E Z A

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban aren agoa Jaunak, eta jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soñieko argitsua jantzi eutsan.—Ps. Ona da Jauna autortzea, ta zure izena, Goiko Jaun orren izena goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Zure Eliza zuzendu ta argitzeko Pedro Krisologo doatsua, irakasle argia, zerutik aukeratu zenduan Jaungoikoa; egizu, lur onetan irakasle izan genduan, zeruan bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2^{gn}. *Otoitza: Abenduko lenengo igandekoa, 21 orri.*

3^{gn}. **Otoitza:** *Barbara deunarena:* Ainbeste zure arrigarrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: ei-

guzu biotz onez, Barbara zure birjiña ta martiri doatsuaren zeruian sartzea gogoratzen dogun ezker, aren erakutsien bidez, eldu gaitezala Zugana. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egune-tan Jaungoikoari atsegin izan dautsana. Ez yako bardiñik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona: Lurrarentzat gatza, 489 orri.

Eskintza.—Zintzoa, palmodoaren antzera loratuko da, ta Libano'ko zedrua lez aundi egingo da.

Opari-otoitza.—Zure gotzain eta irakasle Pedro Krisologo santuaren otoitz onak ez daigula, Jauna, uts egin; gure oparigaiok Zuri ondo arerazo, ta guri zere errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

2'gna.: Abenduko lenengo igandekoa, 23 orri.

3'gna. Barbara Deunarena: Artu egizuz, Jauna, Barbara zure birjiña ta martiri doatsuaren jaiegunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz gutzitik onez urtengo gaitzala uste dogu-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jauna, bost talentu emon zeustazan: ona emen irabazitako beste bost. Aupa, morroi on eta zintzo!, gutxian zintzo izan zintzazan ezker, askoren nagusi egingo zaitut: sartu zaitetz zure Jaunaren pozetan.

Azken-otoitza.—Meza au osasungarri izan dakigun, egizu, Jauna, Pedro Krisologo zure gotzain doatsua ta irakasle bikaiña bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2'gna.: Abenduko lenengo igandekoa, 23 orri.

3'gna. Barbara Deunarena: Emon daiskula laguntza, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta zure birjiña ta martiri Barbara doatsuaren bitartez, betiko zorionera eroan gagizala. Amaibagako.

GABONILLAREN 5'GARRENA

MEZA: Abenduko Lenengo Igandekoa; 2'gn. Otoitzak, Sabas deunarenak: "Os iusti" Mezakoak, 494 orri.

GABONILLAREN 6'GARRENA

NIKOLAS DEUNA, gotzain eta autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Asia Txikia'n, Lizia'ko Patras'en jaio zan. Gazterik ikasi eban eskuzabal izaten. Ezkontzeko bear eben diruz orni-du ebazan ixillean garbitasuna gaitzeko arriskuz egozan iru aizta neskatil. Mirariak egiteko grazia ezarri eutsan Jaunak, sutatik jagoteko batez be. Nizea'ko Batzar nagusian, berak gaitzetsi (kondenau) ebazan Arrio'ren irakaspen guzurrezkoak. 324'garren urteruntz, Mira'n il zanarren, bere gorpuzkiñak Bari'n (Italia) dagoz. Santuen artean, onexek ditu munduan bere izeneko Parroki'rik geienak, Martin deunagaz batera.

M E Z A

Sarrera.—Jaunak aregaz bake-alkartasuna egin eban, eta bere erriaren buru jarri eban, Abade-naguitza betiko izan egian.—*Ps.* Jauna, gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia.—*Aintza.*

Otoitza.—Nikolas gotzain doatsua ainbeste mirariz edertu zenduan Jaungoikoa: eiguzu guri be, aren irabazi ta otoitzen bidez, betiko sutatik aldendu gaitezala. Amaibagako.

2'gn. Otoitza: Abendu-igandekoa.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrai: 13, 7-17.—Anaiok: Jaungoikoaren itza azaldu eutsuen aurretikoak gogoratu egizuez; lana zelan burutu eben azkeneraño ikusirik, arein sinismena artu egizue eredutzat. Jesukristo atzo ta gaur, eta Berbera betiko. Ez ibilli irakaspen aldakor eta arrotzen billa. Onena, biotza graziaz sendotzea da, ez janariz, bide onetatik ibilli zirana ez eutsen onik egin-eta. Altara bat daukagu, ta toki aretako morroiak ez dabe andik jateko eskubiderik. Pekatuagaitik eskiñitako abereen (animalien) odola abade-buruak Toki Santura daroa; arein okela, barriz, uritik kampa erreten da. Orrela Jesus'ek be, be-

re odolez erria santutzeko, uri-atetik kanpora jasan eban (1).

Urten gaitezana gu be etxetik kanpora Beragana, bere iraiña geure gainean dogula. Ez dogu, ez, emen betiko uririk; gerokoaren billa gabiltz, ostera. Beraz, bere bitartez eskifii daiogun beti Jaungoikoari gorapenezko oparia, au da, Aren izena autortzen dabenen ezipanen frutua (2). Alkarri on egitea ta lagun etortea be, ez aztu; Jaungoikoaren ederra, olako oparien bidez irabazten da-ta. Zuen buru diranai, esaneko ta menpeko agertu zakieze: zuen arimakaitik erantzun bear daben ezkeru, zain bizi dira-ta.

Koru-kanta.—Aurkitu dot nire morroi Dabid; neure orio santuz igurtzi dot; neure eskua izango dau lagun, ta neure besoak indartuko dau. Ez dau azpiratuko are-riok; gaizto-semeak bere ez dautso kalterik egingo.

Aleluia, aleluia, palmondoaren antzera loratuko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da, Aleluia.

Barri Ona: Gizon batek, 485 orri.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira: ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jaungoiko Jaun orrek, zure gotzain Nikolas santuaren egunean eskintzen dautsuguzan oparigaiok; onein bidez, gure bizi-tza, naiz atsegin naiz zoritxar, zuzen ibilli daiten. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Abendu-igandekoa.

Jaunartzerakoa.—Bein egin neban zin nire izen santuz: aren jatorriak beti iraungo dau; ta aren aginplde-tokia, eguzkia legetxe izango da nire aurrean; illargi beteak legetxe iraungo dau beti, autorle (testigu) zintzo zeruan.

Azken-otoitza.—Nikolas zure gotzain santuaren egunean artu dogun Eukaristi onek, Jauna, beti zeure babespean gorde gagitza. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Abendu-igandekoa.

(1) Jerusalem'dik kanpora, Golgota-mendian.

(2) Au da: berbak (semitarren esakera da).

ANBROSIO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Treberi'n jalo zan IV'garren gizaldian. Liguri ta Milan'go Jaurlari zala, Jaunak alan naita, arrigarriru gotzain izatera deitua izan zan. Teodosio nagusiari burua makur-azo eutsan eta damu-bidera ekarri eban; Agustin deuna be, berak egin eban Kristau bateo-ur santuz, Luze ta sakon idatzi ebalako, Erroma'ko Elizan lau "Irakasle Aundi" deritxoentariko bat da. 397'garren urtean il zan.

MEZA

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban aren agoa Jaunak, eta jakintzaz eta zurtasunez bete eban; soifeko argitsua jantzi eutsan.—*Ps.* Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—*Aintza.*

Otoitza.—Zure erriari, betiko osasunerako, Ambrosio doatsua laguntzaille emon zeutsan Jaungoikoa; eigu-zu, arren, munduan bizitzarako irakasle izan gendua-na, izan dakigula bitarteko zeruan. Amaibagako.

2'gn. Otoitza: Abendu-igandekoa.

Irakurgai: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egune-tan Jaungoikoari atsegin izan eutsana. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez jako damutuko: betiko abade zara zu, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona: Lurrarentzat gatz, 489 orri.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; eta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikor! Ambrosio zure autorle ta gotzain doatsuaren bitartez, zuri eskifitako oparigaiok betiko osasuna jadetsei daiskuela. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Abendu-igandekoa.

Jaunartzerakoa.—Bein egin neban zin nire izen santuz: aren jatorriak beti iraungo dau; eta aren aginpi-

de-tokia, eguzkia legetxe izango da nire aurrean; illar-gi beteak legetxe iraungo dau beti, autorle (testigu) zintzo zeruan.

Azken-otoitza.—Gure osasunerako dan janari au artzean, eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek!, Ambrosio zure autorle ta gotzain doatsuaren otoitza edonun lagun dakigula: bera agurtzearren, opari au eskini dautsugu-ta, Jaun aundi orri. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza: Abendu-igandekoa.

GABONILLAREN 8^oGARRENA

ANDRA MARIA'REN SORTZE GARBIA

1^{go}. maila. — Zuriz naiz urdiñez

Adan gure lenengo aitak, Jaunak emoniko agindua ausirik, pekatu egin eban ezker, aren ondorengo guztiok be, sortze-unean bertan, jatorrizko deritxon pekatuz loitzen gara, ta era orretan gatoz mundura.

Kristo Jaungoiko-Gizonak jarri eban gizadi jausia len-go maillan: Jaungoiko danez, Aita betikoaren sabel garbian dau sorleku; Gizon danez, Ama garbi baten sabelean sortu zan; Ama au Andra Maria da, jatorrizko pekatu bagarik sortua. Aita betikoak ez eban nai izan bere Semearen Ama ifoiaz be pekatupean ikusterik. Orretarako, sortzetik garbia egiñaz, guztion loi-bidetik urrindu eban.

1854^{garren} Gabonillaren 8^{garrenean}, Aita Santu Pio IX^{garren}ak sinis-bearreko egitzat auxe autortu eban: Ama Birjiña. Ana deunaren sabelean erne zan unetik bertatik, graziak aurretik artu ebalako, pekatuzko orban bagarik sortu zala, eta jatorrizko pekatutik be ez ebalan izan; au da, oso garbi ta eder izan zala sortzetik. Ona emen gaur ospatzen dogun jala.

M E Z A

Sarrera.—Poz aundiz poztuko naz Jaunagan, eta nire barrenak poz-dardar egingo dau Jaungoikoagan; osasun-jantziz jantzi nau, ta zintzo-jantziz inguratu nau-ta, ezkongei bat bitxiz legez.—Ps. Goratuko zaitut, Jauna, zaindu egin nozu-ta; ez dozu itzi arerioak nire lepotik poztu daitezcan.—Aintza.

Otoitza.—Birjiña orban bagarik sortuaren bidez, zure Semeari bizitoki egokia gertau zeutsan Jaungoikoa:

zure Seme beraren eriotza aurretiaz begiraturik, uts guztitik aldendu zenduanez, gu be, aren bitartez garbiturik, Zeugana eldu gaitetzala eiguazu. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Otoitza: *Abendu-igandekoa.*

Irakurgaia (Esakunak, Prov., 8, 22-35).—Jaunak Be-rea izan nenduan, bere buru-bideen asieran, oraindik ez-er egin baiño len. Betidanik naz Aren asmoetan, lurrea agertu izan zan baiño askoz be lenago. Lezarik ez zan oraindiño. ta ni sortua nintzan: iturriak ez ziran lertu, menditzarrak ez eben oiñarririk: muiñoak baiño len jao nintzan; ez lurrik, ez ibairik, ez lur-orporik ez zan egin oraindiño. Zeruak eratzean, antxe nengoan: lezak arau jakiñez eta ago-epanez inguratzean: lur-gaifnean eguratsa mamintzean eta iturriak neurritz ezarte-ean: itxasoa mugatzen ebanean: euren mugak ez egiezala igaro urai agintzen eutsenean: lurrari oiña-rria emotean.

Beragaz nembillen guztia atontzen, egunero atsegin artuaz, une oro aregaz jolas egiten, mundu zabalean jolasez; eta nire atsegin betea, gizasemeakaz egotea. Entzun, ba, orain, semeok: Zoriontsu nire bideetan da-biltzanak! Entzun nire irakaspena: zur izan zaitez, ta ez emon esker txarririk. Zoriontsu, bai, entzuten nauan gizona, goizero nire ataurrean dagoana, atea noiz e-de-gi dagiodan zain. Ni idoro (aurkitu) nagianak, bizitza idoroko dau, ta Jaunagandiko osasuna.

Koru-kanta.—Maria Birjiña, lurreko andra guztien artean zeu bedeinkatu zaitu Jaun eta Jaungoiko Altsuak. Zeu zara Jerusalem'go aintza, zeu Israel'go poza, zeu gure erriaren edertasuna.

Aleluia, aleluia. Oso eder zara, Maria: ez da zugan jatorrizko orbanik. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 26-28).—Aldi aretan, Jaungoikoak Gabirel aingerua Nazaret deritxon Galilea'ko urira bialdu eban, neska bategana. Neskatiilla au, Jose ize-neko Dabid'en jatorriko gizonezko baten emaztegeia zan, eta neskatillaren izena, Maria. Eta onegana sar-turik, aingeruak esan eutsan: «Agur, graziaz bete ori; Jauna da zugaz: bedeinkatua zu emakumeen artean.»
—*Kredo.*

Eskintza.—Agur, Maria, graziaz betea; Jauna da zu-gaz: bedeinkatua zu emakumeen artean. Aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, Birjiña Maria doatsuaren Sortze Garbi egun onetan eskintzen dautsugun opari osasungarri au; zure graziak aurrea arturik, uts guztitik garbi dala autortzen dogun ezkerro, gu be, aren bitartez, erru guztietatik garbitu gaitetzala. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza: *Abendu-igandekoa.*

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena, 456 orri.* Eta*** Sortze Garbi egunean.

Jaunartzerakoa.—Arrigarriak esan dabez zutzaz, Maria; altsu dan Jaunak, aundiak egin dauz zugan.

Azken-otoitza.—Maria doatsua sortzetik erru бага gorde zenduan gure Jaun eta Jaungoikoa: artu dogun sakramentu onek, jatorrizko erruaren zauriak osatu dagizala gudan. Amaibagako.

deunarenak: Si diligis Mezakoak, 464 orri.

GABONILLAREN 10^oGARRENA

MEZA: *Aurreko Igandekoa: 2^{gn}. Otoitzak, Melkiades deunarenak: «Si diligis» Mezakoak, 464 orri.*

GABONILLAREN 11^oGARRENA

I DAMASO DEUNA, Aita santu ta autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Jatorriz Tarragona'koa, IV^ogarren gizardian, amazapi urtez izan zan Elizaren buru. Siñausleak (erejeak) gogor zi-gortu ebazan, Konstantinopla'n Arriotarren aurka egin zan II^ogarren Eliz-Batzarrean batez be. Liburu Santuak latinez jarteko agindu eutsan Jeronimo deunari. Martirien gertaer-ak bertso ederretan egin ebazan; eta eliza bikain bi Erro-ma'n jaso. 80 urteko, 384^ogarrenean il zan.

MEZA: Si diligis, 464 orri.

2^{gn}. Otoitzak: *Abendu-igandekoa.*

GABONILLAREN 13ª GARRENA

LUTZIA DEUNA, birjiña ta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Siziliatarra dogu jaiotzez neska zintzo au. Legez etorkiozan ondasunak beartsuai banaturik, Kristo'ri emon eutsan guztia. Paskasio gaiztoak, Kristau zala jakinik, toki loi batera eroan nai izan eban indarrez, guztien aurrean garbitasuna galdu egian. Baiña Jaunaren indarrez, egoan leku-tik ezin izan eutsoen zirkinik eragin. Sua inguruan izotu, ta arek be kalterik ez. Azkenez, ezpataz moztu eutsoen burua. 303^agarrenean zan.

M E Z A

Sarrera.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu: orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, zure lagunen artetik.—Ps. Nire biotzari eseri eder bat dario: Erregearentzat nire abestia.—Aintza.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko gure osasun orrek; eta Lutzia zure birjiña ta martiri doatsuaren egunak poztuten gaituan ezkeru, zukanako gar beroa biztuten irakatsi daiskula. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza: Abendu-igandekoa.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2^{gna}.: 10, 17-18; 11, 1-2).—Anaiok: Norbait arrotzekotan, Jaunagan arrotu bedi. Ez da ontzat artzekoa, bere buruaren ardua-eske diarduana-ta, Jaungoikoak goratzen dauana baiño. Zoroalâi bat ez al daustazue itziko? Bai, arren, itzi egidazue. Jaungoikoaren arduraz nago zuen arduratsu. Izan be, Kristo'ri, senargei bakarrari, eskifita zaukedaz, neska garbi legez.

Koru-kanta.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaiztakeriari gorroto izan dautsazu. Orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, zure lagunen artetik.

Aleluia, aleluia. Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, beti betiko onetsi zaitu Jaungoikoak. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 496 orri.

Eskeintza.—Erregearen aurrera ekarriko dabe; aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik; Errege Jaunaren jauregira joango dira.

Opari-otoitza.—Atsegin bekizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai tesker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza: Abendu-igandekoa.

Jaunartzerakoa.—Aundikiak alperrik erabili nenduen aurrean; nire biotzak zure itzai bildur geiago dautse: zure jardunak poztu egingo nau, guda-ondoko arrapakiniak lez.

Azken otoitza.—Zure etxeakoak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna: gaurko jaieguna ospatzen dogunaren bitartez, indartu gagizuz beti zure maitasunean. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza: Abendu-igandekoa.GABONILLAREN 16ª GARRENA

EUSEBIO DEUNA, gotzain eta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Zerdeña'n jaiô zan, IV^agarren gizaldian. Italia'ko Verceli'n bizi izan zan luzaro, bertako Eliz artzain. Arrio ta onen lagun sifausleak zirala-ta, gorriak ikusi ebazan, egun askoz erbeste-ogia muskinduz. Augaitik, neke-min oneitan odolik emon ezta be, Jesukristo Jaungoiko zala adieraztearren ainbeste oiñaze eroan ebalako, Eliza Amak martiri lez ospatzen dau. 371^agarrenean il zan, Verceli'n bertan.

MEZA: Sacerdotes Dei, 468 orri.

2^{gn}. Otoitza: Abendu-igandekoa.GABONILLAREN 21ª GARRENA

TOMAS DEUNA, apostolua

2^{gn}. mailla. — Gorriz

Setati (burugogor) zan berez gaurko Santua. Kristo il artetik biztu zanean, sinistu nai ez, atzamarra Aren sale-tsean eta untze-zuloetan sartu ezik beintzat. Orduan, bai, sinistu ta esan: «Ene Jaun eta Jaungoiko».

Atzamar au, ostera, munduko argi dogu. Gregorio deunak dirauskunez, Apostolu muker onen sinistu-nai-ezak, enparauen fede biziak baiño on geiago ekarri euskun: gure sinismen otzaren zauriak osatu. Ona emen Jesukristo aragiko ez zala asmau ebenentzat be argibide ederra.

Persia ta India aldean Barri Onaren azia erein ondoren, martiri il zan.

M E Z A

Sarrera.—Nire eritziz, oso goratuak dira zure adiskideak, ene Jaungoiko!; arein indarra oso gogortu da.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, Jauna, zure Apostolu Tomas doatsuaren jaija pozez beterik ospatu daigula; berak zaindu gaizala beti, ta aren sinismenari jarraitu daigula bear dan oneraspenez. Amaibagako.

2^{gna.}: *Abendu-igandekoa.* (Lau Aroetako eguazten, bariku edo larunbata ba'da, onetariko egunari dagokiozan. Otoitzak, 29 orri.)

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 2, 19-22).—Anaiok: Onezkerok ez zaree arrotz eta etorbarri, santuen errilagun eta Jaungoikoaren etxeko baiño; Apostoluen eta Igarleen oinarrri gainean eregiak*, Jesukristo goiko giltz-arri dala. Onexegan doa jasoaz orma guztia, Jaunaren etxe santu izateko. Zuek be, Espiritu Santuaren egifnez, zeuen barrenean diarduzue eregiten, Jaungoikoaren bizileku izateko.

Koru-kanta.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, ene Jaungoiko!; arein indarra oso aundi egin da. Zenbatu nai ba'dodaz, itxasoko area baiño ugariago dira.

Aleluia, aleluia. Poztu zaitetze, zintzook, Jaunagan; goratzea zintzoal dagokie. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 20, 24-29).—Aldi aretan, Tomas, Didimo eritxona, amabietariko bat, ez egoan arekaz Jesus etorri zanean. Beste ikasleak esan eutsoen: «Jauna ikusi dogu.» Baiña arek erantzun eutsen: «Untze-ezaugarriak Aren eskuetan ikusi ez ba'dagidaz, ta nire atzamarra untze-zuloetan sartu ez ba'dagit. ez dot sinistuko.» Andik zortzi egunera, ikasleak berriro barruan egozan, eta Tomas be bai eurakaz berrera. Ta ateak itxita egozala, Jesus etorri zan eta erdian jarri yaken, esanaz: «Bakea zuoi.»

Gero, Tomas'i dirautso: «Sartu emen atzamar ori, ta ikusi nire eskuak; ekazu zure eskua, ta sartu nire saietsean; eta ez zaitetz sinisgogor izan, sinistedun bai-

* Eregi = edificar.

ño.» Tomas'ek erantzun eutsan: «Ene Jaun eta Jaungoikoa!» Jesus'ek esan eutsan: «Ikusi nozulako, Tomas, sinistu dozu. Zoriontsuak ikusteke sinisten dabe-nak!»—*Kredo.*

Esquinta.—Mundu osoan zabaldu zan arein abotsa; ta arein berbak lurraren azkeneraño.

Opari-otoitza.—Menpeko lez zor dautsuguna biurtzen dautsugu, Jauna; ta Tomas Apostolu doatsuaren eskarien bitartez, zure doaiak gugan gorde daguzala eskatzen dautsugu gorespen-opari au eskintzean, aren sinismen-autortzea ospatzen dogun ezkerok. Amaibagako.

2^{gna.}: *Abendu-igandekoa, edo Lau Aroetakoa.*

Kanon-aurrea: *Apostoluena, 457 orri.*

Jaunartzerakoa.—Sartu egizu esku ori, ta ikusi untze-zulook; eta ez zaitetz sinisgogor izan, sinistedun baiño.

Azken-otoitza.—Lagun zakiguz, Jaungoiko errukitsu ori; ta Tomas Apostolu doatsuaren bitartez, gorde egizuz gugan zure doaiak. Amaibagako.

2^{gna.}: *Abendu-igandekoa, edo Lau Aroetakoa.*

OARRA.—*Gabonillaren 24' tik Urtarrillaren 14'arteko Mezak, Gabon-aldian aurkitzen dira: 37 orri.*

URTARRILLEKO SANTUAK

URTARRILLAREN 14'GARRENA

ILARIO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn.} maila. — Zuriz

Poitiers'ko Gotzain 352'garren urtean. Jaunak adimen zorrotzez aberastu eban eliz-gizon argi au. Irutasun Deunatzaz amabi liburu itzi euskuzan. Arriotarren aurka gain-galfeko agertu zan beti; Kristo'ren jaungoikotasuna ukatzen eban siniausle (ereje) oneik, eta Ilario aundiak itzez eta egifnez gizonkiro jokatu eban egiaren alde. 368'garrenean il zan, eta Aita Santu Pio IX'garrenak Elizako Irakasle ezagutu eban.

Meza: In medio, 488 orri.

2^ogarren Otoitza, *Felix deunarena:* Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek, zure Santuen egñiak bizikera ohera eragin daiguela: arein eguna ospaturik, arein antzera jokatu dagigun. Amaibagako.

2^ogarren Opari-otoitza: Artu egizuz biotz onez, Jauna, Felix zure martiri doatsuaren irabazien bidez eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta betiko atsedenera eroateko izan dakiguzala. Amaibagako.

2^ogarren Azken-otoitza: Opari osasungarriz aseturik, Jauna, Felix zure martiri doatsuaren eguna ospatzen dogun ezker, aren otoitzak lagun dakiguzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

URTARRILLAREN 15^oGARRENA

PAULO DEUNA,

lenengo bakarzalea, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Santu bakarzale onen bizitza, Jeronimo deunak idatzi euskun. Amabost urteko umezurtz, legez etorkiozan ondasunak beartsuai banandurik, basamortu ikaragarri batera baztertu zan; eta antxe bizi izan zan eun eta amairu urtez, gizartetik urrin. Palmondo lerdin batek emon oi eutsazan bearrezko janari ta jantzia; jateko, bela batek eroaten eutsan egun oro ogi erdi. 341^ogarrenean il zan; eta aren illobia leoi bik zulatu eben, azterka.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da; Libano^oko zedrúa legez aundi egingo da Jaunaren etxean jarrita, gure Jaungoikoaren etxeko atauranean.—*Ps.* Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Paulo zure autorle doatsuaren urte-egunean poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu, santuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezker, aren erakutsi onai jarraitu dagiegula. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, *Mauro deunarena:* Mauro abata doatsua bekigu, Jauna, zugaz bitarteko; gure irabaziz ezin doguna, aren laguntzaz jadetsi daigun. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo^ok Filipos^okoai: 3, 7-12).—Anaiok: Irabazitzat nekanari, Kristo^oren ondoan, kaltegarri deritzat. Egia, guztia daukat kaltetzat, Jesukristo gure Jaunaren ezaguerara garaitsuaren ondoan. Guztia ukatu dot Beragaitik, eta simaurtzat daukat Kristo irabazteko, ta Aregan aurkitzeko; ez neugandik edo legetik datorren zintzokuntzaz, Kristo sinistuz, siniste onen bitartez, Jaungoikoagandik datorrigun zintzokuntzaz baiño. Orrela, A ta Aren berbizkundearen indarra ezagutuaz, nekelaugun nakiola, illen artekit bebiztera etorri naiteke. Ez naz oraindifo nire elburura eldu, edo ta guztiz bikain izatera; baiña egiten dodaz alegiñak orretarako, neugandu ete-daikedan, Jesukristo^ok ni beragandu nauanez.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da, ta Libano^oko zedrúa lez aundi egingo da Jaunaren etxean. Goizean zure errukia iragarteko, ta gabez zure egia.

Aleluia, aleluia. Zintzoa, lilia lez erneko da, ta Jaunaren aurrean loratan egongo da beti. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 11, 25-30).—Aldi aretan, Jesus^oek, erantzunik, esan eban: Goratzen zaitut, Aita, zeru-lurren Jauna, gauza oneik jakintsuai ta zurrai estaldu, ta umetxoal irakatsi dautsezualako. Bai, Aita, orrelaxe izan dozu atsegin-eta. Nire Aitak dana itzi dau nire esketan; eta Semea nor dan ifioek ez daki, Aitak baiño; ezta Aita nor dan be, Semeak eta Semeak ezaguerazo nai egionak izan ezik. Zatoze Nigana, nekatu ta atsekabeturik zagozen guztiok, eta Neuk bizkortuko zaituet. Nire buztarria zuen gafiñean artu ta ikasi egizue Neugandik, gozo ta biotz-apala nazan ezker; ta zuen arimentzat bakea aurkituko dozue: nire buztarria, biguna, ta nire sorta ariña da-ta.

Eskintza.—Zeure indarrez poztuko da zintzoa, Jauna, ta zure laguntasunak biziro alaituko dau: emon dautsazu gogoz opa ebana.

Opari-otoitza.—Zure Santuen gomutapenean, Jauna, gorapenezko oparigaiok eskintzen dautsuguz; eta euren bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onez urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, *Mauro deunarena:* Altara-gaiñean doguzan oparigaiok, Jauna, Mauro abata san-

tuak gure osasunerako biurtu dagizala, arren. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zintzoak Jaunagan jarriko dauz bere poza ta ustea: biotz-zintzo guztiak poztuko dira.

Azken-otoitza.—Zeruko ogi ta ardao onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezker, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Mauro deunarena: Sakramentu au artu dogun ezker, Jauna, Mauro abata doatsuak artu gaizala bere babespean: bere antzera zuzen jokaturik, aren bitartekotasun-laguntza be izan daigun. Amaibagako.

URTARRILLAREN 16'GARRENA

MARTZELO DEUNA,
Aita Santu ta martiri

3'gn. mailla. — Gorritz

Latza benetan Kristauen zoria Elizaren lenengo alditan. Martzelo Aita Santua Buruzagi zanean be, gogor erabili ebezan bazterretan, batez be Erroma'n Diokleziano'ren erasoak zirala-ta. Ara ta ona igeska ebillela, Lutzina alarguak berean artu eban, eta Aita Santuak gaur Markel deunaren izenez ezagutzen dogun eliza biurtu. Biotz oneko zana ez, Elizatik kanpora bizi ziran askori ateak edegi eutse-nerik, damuz etozanean beintzat. Lor, neke ta atsekabez berterik, 309'garrenean il zan.

Meza: Si diligis, 464 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, zure erriaren otoitzak: Martzelo zure martiri ta Aita Santu doatsua. ren odol-nekea pozik gogoratzen dogun ezker, aren irabaziak lagun egin daiskuen. Amaibagako.

URTARRILLAREN 17'GARRENA

ANTON DEUNA, abata

3'gn. mailla. — Gorritz

Ejipto'n jaioa. Jaungoikoaren delari erantzunik, 18 urteko, bakartade ixillean ostendu zan, luzaro bakar-bizitza eginik. Txerrena agertu oi yakon sarri, antz loietan: orixe-gaitik erakusten daukue irudiz, txarritxo bat alboan daua-la. Jaunak, alan be, indar-babeskoiz jantzi eban; eta, orrela, deabru ta mamu guztiak anka-joka jaurtiten ebazan. Ona berez zabaltzen dala-ta, Anton deunaren santutasun-argia be, igarri bagarik azaldu zan or-emen, arima on zale askoz inguratuturik, 356'garrenean il zan, 105 urteko. Euskal-erria'k oneraspen aundia dautso.

Meza: Os iusti, 494 orri., *Barri On au izan ezik:*

Barri Ona: Begoz zuen gerriak loturik, 494 orri.

URTARRILLAREN 18'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza.

2'gn. Otoitza, Priska deunarena: Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: Priska zure birjina ta martiri doatsuaren zerurako jaiotza-eguna ospatzean, aren urte-jaietan poztu, ta, sinismen indartsuan, aren antzeko izan gaitezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Jauna, zure Santuen urte-eguna gogoratuturik, eskintzen dautsugun opari onek, gure pekatuen kateak eten dagizala, ta zure errukiaren grazia lortu daigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Eukaristi santuaz asetu garanoi, Jauna, urte-eguna ospatzen dogunaren otoitzak lagun egin daiskula. Amaibagako.

URTARRILLAREN 19'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza.

2'gn. Otoitza, Mario, Marta, Audifax eta Abakum deunena: Entzun, Jauna, zure Santuen bitartez erri onet egiten dautsun otoitza: emoiguztu bakea bizialdi onetan, eta besterako laguntza. Amaibagako.

3'gn. Otoitza, Kanuto deunarena: Zure Elizari izen ona emoteko, Kanuto errege doatsua oinaze-aldi ta

mirariz edertu dozun Jaungoiko: egizu, Jaunaren antzera oiñazeak jasan ebazan ezker, aren lorratzai jarraiturik, betiko zorionera eldu gaitzela. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

2^{gn}. Opari-otoitza: Begiratu, Jauna, zure fededunen eskari ta oparigaiok: zure Santuen egunean zuri begiko izan dakizuzan, eta guri zure errukia jaritsi daskiuen. Amaibagako.

3^{gn}. Opari-otoitza: Atsegin bekizu, Jauna, gure biotzenugarra; ta gaurko eguneko santuaren otoi-tzez, osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza: Zure santuen bitartez bigundurik, Jauna, egizu: orain emon dogun opari onek, betiko osasuna jadetsi daskula. Amaibagako.

3^{gn}. Azken-otoitza: Eukaristi santuaz indartu gauran ezker, gure Jaun eta Jaungoiko!, Kanuto zure martiri doatsuaren bitartez, ospatzen dogun opari onen indarra igarri daigula guran. Amaibagako.

URTARRILLAREN 20^oGARRENA

FABIAN, Aita Santu, ta SEBASTIAN, martiri deunak

3^{gn}. mailla. — Gorritz

Santu bi onek alkarregaz dabiltz beti, naiz Mezatan naiz Erruki-dei edo Letaiñetan. Fabian, Aita Santu trebea benetan; Martirien Egiñak bere aginduz idatzi ziran. Dezio agintari zala, 250^ogarrenean, eriotza jasan eban.

Sebastian, gudari adoretua; 38 urte geroago, Kristo aurtortzearean, bere odola emon eban. Diokleziano agintariaren menpeko zala, kristau giltzapetuak indartzen ebazan, eriotzarako epaituak batez be. Geziz (dardo) alderik alde zulatuta il zan. Orrelaxe ikusten dogu irudietan.

M E Z A

Sarrera.—Eldu bedi zure aurrera, Jauna, menpean dagozanen negar-deia; gure areioai biurtu egiezu zazpi alako arein altzora: zigertu egizuz isuri daben santuen odolagaitik.—Ps. Atzerritarrak zeure ondasunetan sartu dira, Jauna; zure etxe santua loitu egin

dabe; Jerusalem, ortu-zaiñaren txabola legezt itzi dabe.—Aintza.

Otoitza.—Begiratu gure argaltasuna, Jaungoiko alguztidun orrek; eta gure pekatuen sorta astunak lurrera makurtzen gaituan ezker, zure martiri Fabian eta Sebastian doatsuen laguntzak jaso gazigala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo^k Ebertarrai: 11, 33-39.—Anaiok: Santuak, sinisimenaz, erriak azpiratu ebazan, zuzenbidea egin, agintzariak jadetsi, leioen agoak itxi, suaren indarra atzamau, ezpataren agoari iges egun, geisoetatik osatu, gudan adoretu, ta arerio-taldeak sakabanatu egin ebazan. Emazteak, euren illak, biztuta artu ebazan, Batzuk oiñazetara jarri ebazan, eta areik ez eutsen bizlari jaramonik egin, biztuera ohea lortzeko; beste batzuk irain, zigorkada, kate ta espetxea izan ebazan. Ba-dira arrika, oiñazez, zerraz eta ezpataz illak be: ardi ta auntzen narraz jantzirik, bearsu, larri ta latz bizi izanak; baso, mendi, leza-zulo ta aitzarte-zear ibilli diranak, mundua ez zan areintzat on-eta. Guzti onek, barriz, sinisimenaren autorrez arteztuak izanik, Jesukristo gure Jaunagan zintzo aurkitu dira.

Koru-kanta.—Goragarri agiri da Jaungoikoa bere santuetan; aundi ta arrigarri, ikusgarriak egiñik. Goratua da, Jauna, zure eskumaren indarra; zure eskumak, arerioak birrindu egin dauz.

Aleluia, aleluia. Onetsi zagiezala, Jauna, zure santuak; iragarri daigiela zure erriaren edertasuna. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordezt, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabenak, pozez batu-ko dabe, Negar egiten eben azia zabaltzean, Etorri dai-tezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Barri Ona: Jesus menditik jatsirik, 476 orri.

Eskintza.—Pozez bete zaitze, zintzook, alaitu zaitze Jaunagan; arrotu zaitze, biotz-zuzen guztiok.

Opari-otoitza.—Antu egizuz biotz onez, Jauna, zure martiri doatu Fabian eta Sebastian'en izenean eskifit dautsuguzan oparigaiok; eta betiko laguntza jarit-teko izan dakiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Geiso-taldea, ta deabru zikiñak txarto erabilliak, Aregana etozan: Aregandik indarra sortu ta guztiak osatzen ebazan-eta.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaz aseturik, eiguzu, Jaungoiko gure Jaun orrek!: Fabian eta Sebastian zure martiri doatsuaren bitartez, ospatu dogun opariaren ondorenak (frutuak) izan dagiguzala. Amaibagako.

URTARRILLAREN 21^aGARRENA

INES DEUNA, birjiña ta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorritz

«Kristo maite nik; eta A maite izanik, garbi diraut; A ikuturik, aratz naz; a arturik, neska-garbi naz». Amairu urte ebazala, auxe ifoan Ines neskatoak. Kristo maite eban bi zi, ta Aren maitasunarren, beste maitzaille guztiak motz itzi ebazan. Kristo'rena zan gorputz eta arima. Beti garbi bizi izateko be, zifnezko lokarriz lotu eban porputza; alan be, nai-ta-ez ezkondu nai izan eben. Ines, ostera, berean tinko. Augaitik, eriotzara epaitu eben. Borreruarak, sastada emortorduan, ez daki zer egin; baiña neskatak dirautso: «Jo bildur bagarik; emaztegiak irain egiten dautso senargeiari luzarazo ezker». 301^agarrenean zan au.

M E Z A

Sarrera.—Zain neukazan pekatariak, noiz ni galduko; baiña nik zeure legea artu dot gogoan, Jauna. Gauzarik onenetan be azkena dakust: zure aginduak, barriz, ez dau azkenik.—Ps. Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabilztanak!—Aintza.

Otoitza.—Indartsuak lotsaz izteko, munduan argalak aukeratu oi dozuzan Jaungoiko alguztidun eta betekorra; eiguzu, Ines birjiña ta martiri doatsuaren eguna ospatzen dogun ezker, izan dagigula zure ondoan bitarteko. Amaibagako.

Irakurgaia: Autortzen zaitut, 496 orri.

Koru-kanta.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; orixe dala-ta onetsi zaitu Jaungoikoak betiko. Egiaren, errukiaren eta zuzentasunaren alde, zure eskuma arrigarriro erabilliko dozu.

Aleluia, aleluia. Bost neska zurrek, kruseluak artuta, orioa be artu egin eben euren ontzietan; eta gaberdian

deadar bat entzun zan: Orra, senargeia ba-dator: urten zakioze bidera Kristo Jaunari. Aleluia.

Zazpiastetik Pazkora, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zatoz, Kristo'ren emazte ori; artu egin zue Jaunak betiko atondu dautsun koroia, Aren maitasun ezola isuri dozu-ta. Zuzena dana maite izan dozu, ta gaitzakeriari gorroto izan dautsazu: orregeaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz, zure lagunen artetik. Zoaz aurrera apain, eder eta zoriontsu, Erregiña izatera.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 496 orri.

Esquitza.—Erregearen aurrera ekarriko dabe; aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik; errege Jaunaren jauregira joango dira.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, eskifii dautsuguzan oparigaiok; eta Ines zure birjiña ta martiri doatsuaren bitartez, eten egizuz gure pekatuen lokarriak. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Bost neska zurrek, kruseluakaz orioa be artu egin eben euren ontzietan; gaberdian deadar bat entzun zan: Orra, ba-dator senargeia; urten zakioze bidera Kristo Jaunari.

Azken-otoitza.—Zeruko ogi ta ardao onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek!, neska deunaren eguna ospatuaz artu doguzan ezker, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

URTARRILLAREN 22^aGARRENA

BIZENTE TA ANASTASIO DEUNAK, martiriak

3^{gn}. mailla. — Gorritz

Bizente doatsua, Huesca'n jaio zan, eta gero Balero goztain donearen laguntzaille edo diakono izan zan, Zaragoza'n. Daziano errege-ordekoaren aginduz, lotu ta Valenzia'ra eroan ebezan biak. Emen, batez be Bizente gazteari, gorriak ikusi eragin eutsuezan; ze-ze astindu, zaldituan oinazetu, matxardan erre, kako-ziriz puskatu, ta abar. Ezin, orrela be, euren asmo gaitzora erakarri; ta neke-bidea aldatuaz, oge gurian ezari eben. Baiña an etzunaz batera, aren arimeak, zoriontsu izateko, zerura egaz. 304^agarrenean zan au.

Anastasio deuna, Persia'ko bakarti karmeldarra zan. Beste 70 bakarti lagun ebazala, Kristo'gaitik emon eban odola, 628^agarrenean.

Meza: Intret, 473 orri., *Otoitz onekaz:*

Otoitza.—Entzun, Jauna, gure otoitzak; eta gure gaiztakeriagaitik errudun ezagutzen garan ezkeru. Bizente ta Anastasio doatsuen bitartez, errutik atara gaginguz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Gogo onez eskintzen dautsuguz, Jæuna, oparigaiok; begiko izan dakizuzala zure zintzoen izenean, eta guri osasun-iturri izan dakiguzala, Amai-bagako.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko algutzidun!, zeruko jarari au artu dogun ezkeru, Bizente ta Anastasio zure martiri doatsuen bitartez, ezbear guztirako indartu gaitzezala. Amaibagako.

URTARRILLAREN 23'GARRENA

ERRAIMUNDO PEÑAFORT DEUNA,

autorle

3'gn. mailla. — Gorritz

Katalunyarra jaiotzez, Oraindño gazte zala, Domingo deunaren Lagundiko jantzia artu eban, geroago Lagundi are-tako buru izateragiño eldurik. Gizon argi, autorle ikasi ta Eliz-legeetan guztiz aitua. Mesedetako Andra Maria'ren Ordena berak sortua dala esan daikegu. Bein, Mediterraneo itxas-gaiñean bere soin-gaiñeko zabaldurik, sei orduan egin et'eban Mallorca'tik Barcelona'rakoa. Mezako len-otoitzak ori dakarkigu gogora. 1275'garrenean il zan, 99 urte ebazala.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Erraimundo doatsua damutuen sakramen-turako laguntzaille argitsu aukeratu, ta itxas-olatu gaiñean arrigarriri erabili zenduan Jaungoikoa: eigu-zu, bera bitarteko dogula, damuzko egiñak egin daigu-zala, ta betiko osasuneko kaira eldu gaitzezala. Amai-bagako.

2'garren Otoitzak: *Emerentziana daunarenak*, «Me expectaverunt» *Mezakoak*, 498 orri.

URTARRILLAREN 24'GARRENA

TIMOTEO DEUNA, gotzain eta martiri

3'gn. mailla. — Gorritz

Aita sinisbagea, ama judatar; alan be, gazte au laster jaungoikozaletu zan. Paulo deunaren lagun eta adiskide zintzo, Joan-etorri askotan lagun izan eban, eta atzerrietan Barri Ona zabaltzen ez zan nagi ibilli. Paulo deunak, Gotzain ordeko itzi eban Efeso'n; eta an egoala, lanbide ori bear zañez egiten irakasteko, idazki bi bialdu eutsazan, Eliz-artziñen egitekoak adierazoaz. Timoteo'k zintzo jokatu eban bere arloan, azkenez Kristo'ren alde bizia emonik.

Meza: Statuit, 466 orri., *Irakargai au izan ezik:*

Irakurgaia (S. Paulo'k Timoteo'ri l'goa.: 6, 11-16).—Guztiz maite ori: Zuzen, Jaungoikozale, sinistun, txeratsu, jasankor, samur izan zaitez, Egin burruka on sinismen zintzoaren alde; orretarako deitua izan zaran ezkeru, eldu betiko bizitzari, au askoren aurrean edertu autortu dozu-ta. Guztia biztuten dauan Jaungoikoaren aurrean agintzen dautsut, eta Pontzio Pilato'sen menpean autor ona egin eban Jesukristo'ren aurrean: bete egizu agindua akatsik eta esakizunik bago, Jesukristo gure Jauna etorri arte. Agirian etorriko da aldi egokian, Buruzagi zoriontsu bakararra, erregeen Errege ta jaunen Jauna; il ezin daiteken bakararra, ta urreratu ezin daiteken argian bizi dana. A ikusi dauanik edo ikusi daikenik, gizonetan ez dago. Berari aintza ta agintaritza beti. Alan izan bedi.

URTARRILLAREN 25'GARRENA

PAULO DEUNA KRISTO'GANA BIURTZEA

3'gn. mailla. — Zuriz

Tarso'ko Paulo, Saulo be ba-eritxona, berez judarra ta sinistez pariseotarren artekoa, Jenen Kristau izenaren arerio gogor agertu zan. Gaurko Irakargai edo Epistolari irakurten dogunez, Jerusalem'dik Damasko'ra asmo txarrez beterik joiala, Kristo'k bere grazi indartsuz ikutu ta bere Apostolu argitsu biurtu eban arrigarriri. Arrezkeru, Paulo'ren biotza, Kristo'ren biotza zan. Atzerrietan Kristo'ren sinismena ereiten ez zan nagi ez zagar ibilli. Amalau eskutitz eder idatzi ebazan, irakaspen sakon-bikaifñez orniduak.

M E Z A

Sarrera.—Ba-dakit nire ustea nogan jarri dodan, eta ziur nago Epaille zuzena, agertuko dan egunerarte nire saria gordeteko, altsua dala.—Ps. Jauna, zeuk aztertu nozu ta ezagutu: zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Mundu osoa Paulo Apostolu doatsuaren irakatsiz angitu dozun Jaungoikoa: gaur aren biurtzea ospatzen dogun ezkeru, eiguzu, aren lorratzai jarraiturik, eldu gaitzela Zugana.

2^ogn. Otoitza, Pedro deunarena: Pedro zure Apostolu doatsuari zeru-erreñuko giltzak emonaz, itxi-edegi egiteko eskubide osoa emon zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez eta laguntzaz, gure pekatuen lokarriak askatu daiguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 9, 1-11).—Egun areitan, Saulo, Jaunaren ikasleen aurka oraindiño zemak* eta eriotza eriola, abade-buruagana joan zan, eta Damasko'ko sinagogentzat agiriak (idazkiak) eskatu eutsazan: lege onetarikorik aurkitu ba'legiz, guztiak, gizon eta emakume, loturik Jerusalem'era ekarri egizan. Beraz, bidez joiala, Damasko-ondora eldu zan; eta bat-batean goiko ditzira argitsuz inguratuta aurkitu zan. Eta lur-jota, abotsa bat entzun zan, berari esaten: «Saulo, Saulo!, zegaitik jazarten* nozu?» Ta erantzun eutsan: «Nor zaitut, ba, Jauna?» Ta Jaunak esan eutsan: «Zuk jazarten nozum Jesus naz ni: gogor yatzu akilluari ostikoka ekitea.» Arek (Saulo'k), dardaraka ta ikararuta, esan eutsan: «Jauna, zer nai dozu egin dagidan?» Eta Jaunak esan eutsan: «Jagi ta sartu zaitzez urian; antxe esango dautsue egin bear dozuna.» Aren bidelagunak arrituta egozan, abotsa entzun bai, baiña ifior ikusten ez ebela. Orduan, jagi zan Saulo lurretik; baiña begiak zabalduarren, ifior ez eban ikusten. Beraz, eskutik elduta, Damasko'ra eroan eben. Eta iru egunez ikusten ez ebala egon zan; eta ez eban jan,

* Zemak = amenazas.

* Jazarri, jazartu = perseguir.

ez edan, Ananias izeneko ikasle bat zan Damasko'n; eta oni Jaunak irudipenez esan eutsan: «Ananias!» Onek erantzun eutsan: «Emen naukazu, Jauna.» Eta Jaunak ari: «Jagi ta zoaz Zuzena deritzan kalera, ta Saulo Tarsotarra Juda'renean billatu egizu: otoitz egiten diardu; eta Ananias izeneko gizon bat irudipenez ikusi dau beragana sartzen eta eskuak berari ezarten, ikustea artu dagian.» Baiña Ananias'ek erantzun eutsan: «Jauna!, askori entzunda nago, gizon orrek Jerusalem'en zure zintzoai egin dautsezan kalteak; eta emen bertan zure izenpean dagozan guztiak bildurrez lotzeko eskubidea artu dau abade-nagusiakandik.» Jaunak, barriz, esan eutsan: «Zoaz; atzerriai, erregeai, ta Israel'go semeai nire izena iragarri dagitsen langille aukeratu dot ori-ta. Neuk erakutsiko dautsadaz nire izenagaitik jasan bear dauzan nekeak.»

Joan zan, ba, Ananias, ta etxe aretan sartu zan: eta eskuak aren gainean ezarririk, esan eutsan: «Saulo, nire anai! Onuzko bidean agertu yatzun Jesus Jaunak bialduta natorkizu, ikustea artu dagizun, eta Espiritu Santuz bete zaitzezan.» Eta bat-batean, begietatik ezkata* lako batzuk jausi yakoazan, eta barriri ikustea artu eban; eta jagirik, bateatu egin zan. Eta jan ebanean, indartu egin zan. Eta egun batzuetan Damasko'ko ikasleakaz egon zan.

Eta bereala sinagogetan Jesus Jaungoikoaren Seme zala iragarten asi zan. Eta entzule guztiak, arrituta, ifioen: «Ez da, ba, au, izen orren alderdikoak Jerusalem'en jazarten ziarduana, ta emengoak be atxilloturik abade nagusiakana eroateko etorri zana?» Saulo'k, barriz, Damasko'ko judarrak geroago-ta sendoago ta gogorrago lotsatzen ebazan, «Au (Jesus), Kristo da» adierazorik.

Koru-kanta.—Pedro Apostolu egin dauanak Berak egin nau ni atzeritarren apostolu: ta ezagutu dabe Jaungoikoak niri emon daustan grazia. Eskar ori ez da nigan alperrekoa izan, eta Aren grazia beti dago nigan.

Aleluia, aleluia. San Paulo aundia, langille aukeratu; benetan da goragarri, amabigarren aulkia bidez dagokio-ta. Aleluia.

* Ezkata = escama.

Zazpiaste ondoren, *Aleluia ordez, Luzagarri au:*

Luzagarria.—Zu, langille aukeratua zara, Paulo Apostolu santu ori: benetan zara goragari. Egi-zabaltzaille, benetako sinismenean atzeritarren irakase. Zeure bidez ezagutu eben erri guztiak Jaungoikoaren grazia. Lagun zakiguz, aukeratu zenduzan Jaungoikoaren aurrean.

Barri Ona: Ona emen gu, 495 orri.

Eskintza.—Nire ustez, zure adiskideak oso gora jaso dozuz, Jaungoikoa: aren indarra oso gogortu da.

Opari-otoitza.—Paulo zure Apostoluaren otoitzen bidez, Jauna, onetsi (bedeinkatu) egizuz zure erriaren oparigaiok; Zuk egin zenduan Oparia gogoko yatzun ezker, gogokoago izan dakizun.

2^ogn. Opari-otoitza, Pedro deunarena: Pedro Apostolu doatsuaren otoitzak eroan dagizala zure aurrera, Jauna, Elizaren eskari ta opariok; eta aren omenez ospatzen dogun Opari onek. pekatuen parkamena jadetsi daiskula. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluen, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Benetan dirautsuet: dozuezanak itzi ta jarraitu daustazuenok, bateko eun artuko dozue, ta betiko bizitza izango dozue.

Azken-otoitza.—Osasuneko Eukaristiaz santutu garan ezker, eiguzu, Jauna, bitarteko emon dauskuzunaren otoitzak ez daiskula uts egin.

2^ogn. Azken-otoitza, Pedro deunarena: Eskifitako opari onek poztu gaizala, Jauna; ta zure Apostolu Pedro^ogan arrigarri autortzen zaitugunez, aren bitartez zure parkamena be eurrez jadetsi daigula. Amaibagako.

URTARRILLAREN 26^oGARRENA

POLIKARPO DEUNA, gotzain eta martiri

3^ogn. mailla. — Gorritz

Lenen Jon Apostoluaren ikasle, ta gero, onek eginda, Es-mirna^oko Gotzain, 70 urtez, Ereji ta Kristau-izenaren are-rioen aurka, gizonkiro jokatu eban. Beñola, erriko nagusiak Kristo ukatzera beartu nai; baiña Polikarpo^ok erantzun eutsan: «Larogeta amasei urte daroadaz Aren morroi, ta on baiño ez daust egin. Zelan ukatu daike orain nire Erregea, ainbat arriskutik onez atara ta esan ezin beste mesede egin daustazana?» Sutara emon eben 156^ogarren urtean.

Meza: Sacerdotes Dei, 468 orri., *urrengokoak izan ezik:*

Irakurgaia (Jon deunaren l^ogoa: 3, 10-16).—Guztiz maiteok: Zuzen ez dabillena, ez da Jaungoikoagandik sortu; ezta bere anaia maite ez dauana be. Auxe da asieratik entzun dozuen irakatsia: Alkar maite egizue. Ez izan Kain^oen antzeko: onek, gaiztoaren ume zan ezker, anaia il egin eban-eta. Zegaitik il eban, barriz? Bere egifiak oker eta anaiarenak zuzen ziralako. Ez arritu, anaiok, munduak gorroto ba^odautsue. Ba-dakigu gure anaiak maite doguzalako, eriotzatik bizira aldatuak izan garana. Maite ez dauana, eriotzan dago. Anaiari gorroto dautsana, giziltzaille* da; ta ba-dakizue giziltzailleak ez daukana beragan betiko bizitzarik. Jaungoikoaren maitasuna zer dan ezagutu dogu, bere bizia gure alde Arexek (Kristo^ok) emon eban-eta. Guk be, gure bizitza anaien alde emon bear dogu.

Barri Ona: Ezer be ez dago gordeta, 473 orri.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaz indartu garan ezker, gure Jaun eta Jaungoikoa, Polikarpo zure martiri doatsuaren bitartez, ospatzen dogun opari onen indarra igarri daigula gudan. Amaibagako.

URTARRILLAREN 27^oGARRENA

JON KRISOSTOMO DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Eliz-izlarien artean trebe ta jator zalako, antza, bere aldikoak «Urre-ago» eritxoan. Antiokia^on luzaro ta Konstantinopoli^oko Gotzain nagusi zala, guztiz sakon, biozti ta etorri aundiz itz egin eban. Liburu Santuak azaltzen be, ez eban bardiñik izan. Erriak aitakotzat eukan; alan be, errege-jauregikoak ez eben ain begi onez ikusten: ango nasa^okeri ta ekandu txarrak, aspertzeke, min zoliz uxatzen ebazan. Eta azkenez, Eudoxia erregifiak erbestera jaurti eban; eta antxe, Armenia^on bizi izan zan luzaro. Ezbear eta nekez josta, 407^ogarrenean il zan.

Meza: In medio, 488 orri., *auxe izan ezik:*

Otoitza.—Zeruko graziak zabaldu begi, Jauna, zure Eliz: au argitzeko, Jon Krisostomo zure autorle ta

* Giziltzaille = homicida.

gotzain doatsua, ain zintzo ta jakintsu egin zenduan ezkerero. Amaibagako.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egunetan Jaungoikoari atsegin izan eutsana. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Zoriontsu, tentaldia ondo eroan da. gian gizona; aretan aztertu dagienean, bizitza-koroia jadetsiko dau-ta. Aleluia.

Zazpiaste ondoren, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zoriontsua benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. Aren ondorengoak indartsuak izango dira lurrean; zintzoen jatorria onetsia izango da. Aintza ta aberastasun aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti-betiko iraungo dau.

URTARRILLAREN 28' GARRENA

PEDRO NOLASKO DEUNA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Karkasona alboan jaioarren, Espafia'ra etorri zan gazte-rik. Peñafort'eko Erralmundo dagun ebalá ta Aragon'go errege Jaime'k orretarako indar emonik, Mesedetako deriere Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n. Latxon Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n. Latxon Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n. Latxon Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n. Latxon Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n. Latxon Andra Maria'ren Lagundia sortu eban Barzelona'n.

Meza: Iustus, 492 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Zure maitasunaren eredu bat guri emoteko, Elizan Lagundi barria sorturik, Pedro santuari kristauak arerioen menpetik ataraten zerutik irakatsi zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez, pekatuen menpetik urtenik, zeruko errian betiko askatasuna jarritsi daigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn.} Otoitza, *Ines deunarena:* Ines birjina ta martiri doatsuaren urte-egunean pozten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu, gure otoitzaz a ospatzen dogunez, aren bide zintzotik be joan gaitzezala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure Santuen gomutapenean, Jauna, gorapenezko oparigaioek eskintzen dautsuguz; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onez urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza, *Ines deunarena:* Jatsi bedi zure Onspen ugaria oparigaion gañera, Jauna; santutasunera guri bigun-bigun eragin, eta Martirien egun aundi onetan pozez gañezka ipiñi gagizan. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz eta edariz aseturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, gure Jaungoiko orri: santuaren eguna ospatuez artu doguzan ezkerero, berak indartu gaizala bere otoitzen bidez. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, *Ines deunarena:* Urteroko jai onetan Eukaristi santua artu dogun ezkerero, eiguzu, Jauna, bizitza onetako ta besterako osabide izan daigula. Amaibagako.

URTARRILLAREN 29' GARRENA

PRANTZISKO SALES DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Berez izakera biziko zanarren, jardunaren jardunez oso otzan eta bigun egin zan. Saboia'n jaioa, 1567'garren urtean. Ikasketak Peris'en asi ondoren, Bolonia'ko ikastetxe Nagusi ospe aundikoan amaitu ebazan. Abade eginda gero, 72.000 Kalvinotar biurtu eibazan katolikuko sinismenera. Gerago, Ginebra'ko Gotzain zala, lekaike (monja) salestar edo emazteen Lagundia sortu ta eratu eban, lege-araudi bete-erraza emonik. Asko idatzi eban, sakon eta gozo; bere irakaspentak, gaur be, arima askoren goi-janari dira. Urtez astun eta Jaungoiko-maitasunez ornidua, Lyon'en il zan, 1622'garren urtean.

Meza: In medio, 488 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Prantzisko zure autorle ta gotzain doatsua arimen osasunerako, guztia guztientzat egitea nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguzu errukior, gonk be, zure maitasun samurrez beterik, aren irakatsiz argiturik eta aren irabaziakaz lagundurik, betiko zoriona jarritxi daigula. Amaibagako.

URTARRILLAREN 30'GARRENA
MARTINA DEUNA, birjiña ta martiri

3'gn. mailla. — Gorritz

Neskato zala il yakozan gurasoak. Onerako makur eta beartsuentzat eskuzabal, gurasoak itzitako ogasun guztiak arein artean banatu ebazan. Bein guzurrezko jaungoikoen aurrean burua makurtu ez ebalako, Erroma'n bertan, neke ta oiñazez josi ondoren, sama moztu eutsen. 228'garren urtean zan. Geroago, VIII'garren gizaldian, Eliza bat jaso eben antxe bertan, Santa onen izenean.

Meza: Loquebar, 495 orri.

URTARRILLAREN 31'GARRENA

JON BOSKO DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Gaur-gaurko apostolu au, batez be gaztedi lagilleen aita dogu, aita zintzo, bizi ta Jaungoiko-zalea gero; arrisku ta oztopoak erraz azpiratzen ekiana. Turin ondoko Kastelnovo deritxon errian jaio zan. Aren gurasoak, naiz-ta baserritar emoten arduratsu saiatu ziran. Abade izan, aztera egokla emoten arduratsu saiatu ziran. Abade egin ondoren, gogoz ekin eutsan urietako gazte lan bagakoi ogibideren bat eta zerurako bidea erakusten. Lagundi bi sorietu ebazan, Aita Salesitarrena ta Andra Mari Laguntzaileen alabena. Zugatz biok gaur oso adartsu eginiñ dakusguz. 1888'garren urtean il zan. Aita Santu Pio XI'garrenak egin eban Santu, 1934'garrenean.

M E Z A

Sarrera.—Oso jakintsu ta zur egin eban Jaungoikoak, eta itxas-ertzeko ondarra baizen zabala emon eutsan biotza.—Ps. Goratu Jauna, umeok; goratu Jaurenaren izena.—Aintza.

Otoitza.—Jon zure autorle santua, gazteen aita ta maisu eratu zenduan Jaungoikoa, ta aren bidez eta Maria Birjiña'ren laguntzaz, zure Elizan Lagundi bariak sorrerazoz zenduzana: eiguzu, arren, maitasun bero aretan gu be izioturik, arimak zeruratuz, zure menpekk izan gaitzela beti. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Filipino'koi, 4, 4-9).—Anaiok: Poztu zaitzeze beti Jaunagan; poztu zaitzeze, dirautsuet barrero be. Zuen eratasuna negurriz agertu bekie gizaseme guztiai: Jauna ur dago-ta. Ez artegatu ezegaitik be; agertu Jaungoikoari zuen bear-izan guztiak,

zuen erreku ta eskariak Berari zuzenduaz eta eskerrak emonez. Eta asmau-ala baiño geiago dan Jaungoikoaren bakeak zaindu begiz zuen gogo-biotzak, gure Jaun Jesukristo'gan. Osterantzekoan, anaiok, egi, jator, zuzen, garbi, maitagarri, entzun ederreko, ontasunezko edo goragarri litzaken edozetara izan bedi zuen jokera. Nigandik ikasi ta artu dozuena, nigandik entzun eta nigan ikusi dozuen guztia, orixe egizue. Ta bakezko Jaungoikoa zeuekaz egongo da.

Koru-kanta.—Itxaron Jaunagan; on egin, lurrean bizi, ta aberats izango zara. Atsegin zaitz Jaunagan, eta beteko dautsuz biotzeko eskariak; jarri Jaunagan zure etorkizuna, ta itxaron Beragan, eta Berak ekingo dautso.

Aleluia, aleluia. Txiro ta beartsuak goratuko dabe zure izena. Aleluia.

Zazpiaste ondoren, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zeu zaitut igesleku, Jauna: arerioen aurrean, gaztelu. Zeure txabolan bizi izango naz beti: zeure egapean gorako naz beti. Zeuk, Jaungoiko orrek, entzun dozu nire otoitza-ta: zeure izenaren bildur diranai emon dautsezuz ogasunak.

Barri Ona (Mat. 18, 1-5).—Aldi aretan, Jesus'i bere ikasleak urreratu yakozan, esanez: «Nor deritxazu zeruko erreñuan aundiena?» Ta Jesus'ek, umetxo bati die eginiñ, guztien erdian ipiñi eban, eta esan eutsen: «Benetan dirautsuet: ume lakoak biurtu ta egin ez ba'zaitzeze, ez zaree zeruko erreñuan sartuko. Beraz, umetxo au baizen txiki biurtu daitena, orixe da zeru erreñuan aundien. Eta onelako umetxoren bat nire izenean artu dagianak, Neu artzen nau.»

Eskintza.—Zatoze, semeok, eta entzun: Jaunaren bildurra irakatsiko dautsuet.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, osasunezko opari garbi au; ta Zu danetan eta danaren gainetik maite izanik, zure gorapenak iragarten bizi izatea eiguzu. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Ustearen kontra uste izan eban, erri askoren aita izango zala, esan yakonez.

Azken-otoitza.—Zure Gorputz eta Odolaz aseturik, Jauna, eiguzu: Jon autorle santua bitarteko dogula, zuri beti eskerrak emoten jardun daigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Oiantxe.

OTSAILLEKO SANTUAK

OTSAILLAREN I'GOA

IÑAZIO DEUNA, gotzain eta martiri

3'gn. mailla. — Gorriz

Apostoluen aldian, aren jarraitzaile bizkor eta Kristo'ren maitatzaile gartsu agertu zan beti. Antiokia'ko Aulkian Pedro doatsuaren bigarren ondorengo adikor, arduraz bete eban bere artzain-betebearrak. Traiano'ren agintaritzan, Erroma'ra eroan ehen katez loturik, bertako antzokia odolez gorritzeko. Bidean ekarrela, idazki zutsuak egin utsezan bere eliztarrai. «Betoz — inotsen — su, gurutze, pizti ta oiñaze; orrela Kristo nire maiteaz baturik, atseginetan nagoke. Jaunaren gari naz; piztien agin eta ortzak eioko al nabe, ogo gozo ta garbi izan naiten». 110'garren urte aldera, leioin agin artean martiri koroiz jantzirik, zeruratu zan.

M E Z A

Sarrera.—Alde nigandik, ostera, ezetan arrotzea, Jesukristo gure Jaunaren gurutzean izan ezik; aren egifize, izaki guztiak niretzat eta ni areintzat gurutzetuta gagoz-ta.—Ps. Jauna, goratu egizu Dabid, eta aren apaltasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Begiratu egizu, Jaungoiko alguztidun orrek, gure algartasuna; ta gure pekatuen sorta astunak nekatzen gaituan ezkerro, Iñazio zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartekotasunak laguntza emon daiskula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Erroma'koai, 8, 35-39).—Anaiok: Nok gu aldendu Kristo'ren maitasunetik? Naigabeak?, larriak?, goseak?, billoizik egoteak?, arriskuak?, jazarpenak*?, ezpatak? Idatzita dago-ta: «Zugaitik il-zorian gagoz egun osoan; arategirako* ardi lez gaukiez.» Alan be, guztiotan geuk irabazi, maite izan gaituan Aregaitik. Beraz, ziur nago ez eriotza, ez bizitza, ez Aingeru, ez nagusi, ez oraingo ez geroko ezer, ez indar, ez gorengo ez berengo, ez beste izakiren bat, ez dirala gai Jesukristo gure Jaunagan dagoan Jaungoiko-maitasunetik guri alde eragiteko.

* Jozarpen = persecución. * Arategi = matadero.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egunean Jaungoikoari atsegin izan utsana. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Kristo'gaz gurutzean nago josirik; bizi naz; ni ez baiña, Kristo bizi da nigan. Aleluia.

Zazpiaste ondoren, *Aleluia ordez, Luzagarri au:*

Luzagarria.—Biotzeko guraria bete dautsazu: ta aren ago-eskaria ez dozu ukatu. Onespen (bedeinkaziño) gozoz aurrea artu dautsazu. Pitxi ederrezko koroia jarri dautsazu buruan.

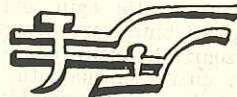
Barri Ona (Jon 12, 24-26).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan utesen: Bene-benetan dirautsuet: galgaraua lurrera jausi ta ilten ez ba'da, bakarrik gelditzen da; ilten ba'da, barriz, garaun ugari dakar. Bere bizia maite dagianak, galdu egingo dau; ta bere bizia lur onetan iguindu dagianak, betiko bizitarako gordeko dau. Norbaitek nire morroi izan nai ba'dagi, jarraitu beist; eta ni egon naiten tokian egongo da nire morroia be. Nire morroia izan daitena, nire Aitak goratu egingo dau.

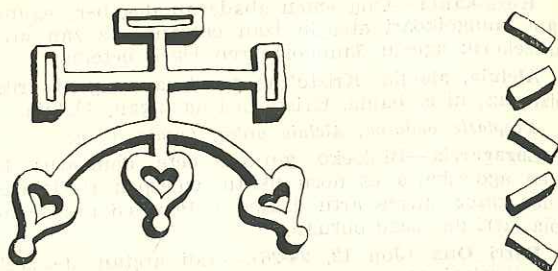
Eskintza.—Koro'i eder eta argitsua jantzi dautsazu; ta zure eskuak egindakoen nagusi jarri dozu, Jauna.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, biotz onez, Jauna, Iñazio zure martiri ta gotzain doatsuaren irabazien bidez eskintzen dautsuguzan oparigaioek: eta betiko atsedenera eroateko izan dakiguzala, Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Kristo'ren gari naz: piztien agiñak eiko nabe, ogi garbi biurtu naiten.

Azken-otoitza.—Janari santuaz aseturik, arren, gure Jaun eta Jaungoiko!, Iñazio zure martiri ta gotzain doatsuaren jaia ospatu dogun ezkerro, aren bitartekotasunaren eragitea igarri daigula gudan, Amaibagako.

OTSAILLAREN 2'GARRENA

ANDRA MARIA'REN GARBIKUNDE EDO ELIZAN
SARTZEA

2'gn. mailla. — Zuriz

Andra Maria'ren jaietan zaarrena dogu au. Moises'en legeak agintzen ebanez, semea izaten eban amak, berrogei egunetan loi egonik, elizara joan bear eban, legeko oparia eskintzera. Andra Maria ez zan, egia esateko, lege orretan sartzen; alan be, guri ikasbide ona emotearren, Jes.'s jaio ta berrogei egunera, Jerusalem'go elizara joan zan.

Gaurko egunez egin oi doguzan elizkizunak, Maria ta Jose'k egindako joan-etorria dakarkigue gogora. Eliz-biran eroaten diran argizari edo kandelak, Jesus munduaren argi dala adierazoten dauskue. Gure artean be ba-dogu oitura eder au; ez dadilla galdu, arren.

ARGIZARI BEDEINKATZEA

Meza-emoilleak, samako ta kapa zuriz, eskumaldean daukazan argizariak bedeinkatzen dauz, urrengo Otoitsoak esanaz:

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Jaun santu, Aita alguztidun, Jaungoiko betikor, diranak ezer-ezetik egin, eta erleen lan au zure aginduz argizari biurrerazo dozuna; ta egun onetan Simeon zintzoari ain biziro opa ebana emon zeutsana; zure izen guztiz santuagaitik belaniko eskatzen dautsugu, Maria beti Birjiña bitarteko dala, be-

ronen jaieguna ospatzen dogun ezkerro, ta santu guztien otoitzakaitik, onetsi † ta santutu † dagizuzala argizari oneik, itxasoz naiz legorrez, gure gorputz-ari men osasunerako izan dakiguzan. Entzun egizu erri onen deia be, argizari oneik eskuan aintzaz artzen dauz-ta, zure gorapenak iragarritz; entzun, bai, zure zeru santutik eta Jaungoiko aundi orren aukititik. Eta erruki zakiez Zuri deika dagozanai, zeure Semearen odol bikaiñez irabazi dozuz-ta. Amaibagako egunetan Zugaz Errege bizi da-ta.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Egun onetan zure Seme bakarra, Simeon santuak eskuetan artu egian, zure eliza santuan agertzea nai izan zenduan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: erruki eske gaukazuz apal-apalik, guk zure menpekook, zure izena goratzeko, bizturik eroan nai doguzan argizariok bedeinkatu † ta santutu † dauzuzan. Gure Jaun eta Jaungoiko zaran orri eskintzen dautsuguz eurok, zure maitasun beroaz biotza suturik, guk be zure zorion-etxean agertzea jaritsi dagigun. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Jesukristo gure Jauna, gizartera datorren edozein gizon argitzen dozun argi egiazkoa: isuri egizu zure onespina † argizari oneitara, ta santu † biurtu egizuz zure graziaren izpiz; eta egizuz, arren, ikusten doguzan argi onein ditzirak gabeko illunpeak uxatzen dabezanez, gure biotzak be argi ikus-eziñez, au da, Espiritu Santuaren argi-ditziraz beterik, gaitz guztien itsukeritik gorde daitezala; ta gure arimako begia garbiturik, ezagutu daigula gogoko yatzuna, ta guri on yakuna. Orrela, mundu onetako illuna'di kaltegarrien ondoren, eldu gaitzezala itzungiko (atzamauko) ez dan argia. Egizu Zeuk, munduaren Salbatzaille orrek, Iru-tasun osoan Jaungoiko zarala Errege bizi zara-ta.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra, zure aurrean beti argia eukiteko, Moises zure otseñaren bidez oriorik garbiena atontzeko agindu zenduana: isuri egizu biotz onez argizari oneitara zure onespeneren † grazia; kanpotik argi egiñik, barrenan be, Zeu lagun

izanik, Espiritu Santuaren argitasunak argitu gagingan, Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Otoitza.—Egun onetan gure aragiz gure artean agerturik, gurasoak elizara ekarri zenduzan Jesukristo gure Jauna, ta Simeon agura agurgarriak, Espiritu Santuaren dizdiz argituta, ezagutu, jaso ta bedeinkatu zenduzana: eiguzu, arren, guk be, Espiritu Santu beraren graziaz argitu ta irakatsiak arturik, Zu egiz ezagutu ta benetan maitatu dagiguzala. Amaibagako egunetan Errege bizi zara-ta.

E.—Olantxe.

KANDELA-BANATZEA

Abadeak orain ur bedeinkatuaz bustiten dauz argizariak, «Asperges me» esanaz, eta gero intzentzuaz lurrundu iru bidar. Argizariak banatzean, mun egin lenen argizariari, ta gero abadearen eskuari. Bitartean, urrengo kantuak abesten dira:

Kanta-gaia.—Atzerriak argitzeko argi-zuzi; ta zure erri Israel'en aintzarako.

Abestia.—Orain, Jauna, bakean izten dozu zure morroi au, itz emon zeutsanez.

(Atzerriak argitzeko... *esaten da barrero, bertsu ba-koitzaren ostean.*)

Zugandiko osasuna nire begiak ikusi dabe-ta. Atzerriak...

Erri guztien aurrean agertu dozuna.—Atzerriak... Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari.—Atzerriak...

Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olan-txe.—Atzerriak...

Kandela-banatzea amaitu daitenean, abadeak auxe diño:

Otoi egin daigun.—Belaunikotu gaitezcan (*belauniko apur baten*)—Zutundu zaitzeze (1). Entzun, Jauna, zure erria; ta egizu, urtero gogoz agirian egiten dau-na, zure graziaren argia lagun, barruz egitea be lortu dagiala. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

(1) Zazpiaste-aurrean eta domekaz, Otoitza bakarrik esaten da.

ELIZ-BIRA

Abadeak, edo diakonuak, erriruntz biurtuta, auxe diño:

A.—Goazen bakean.

E.—Kristo'ren izenean. Olantxe.

Orain, eliz-bira asten da, bakoitzak bere argia eskuan dauala. Bitartean, ondorengo Antifonak abesten dira:

1. Ant. Apaindu egizu, Sion, zure eztegu-ogea, ta artu egizu Kristo Erregea: besarkatu egizu Maria, zerruko atea: beronek dakar zeruko Erregea, argi barria: an doa Birjina, Semea besoan, artizarra baiño len sor-tua. Simeon'ek, barriz, bere besoetan Seme ori arturik, biziaren eta eriotzaren Jauna dala adierazoten dautse erriai, baita munduaren Salbatzailea dala be.

2. Ant.—Erantzuna Espiritu Santuagandik artu eban Simeon'ek, ez zala ilgo Jaunaren Kristoa ikusi baiño len: ta Umea elizan sartzean, besoetan artu eban, eta Jaungoikoa onetsirik, auxe esan eban: «Orain, Jauna, bakean izten dozu zure morroia.» Gurasoak Umeagaz sartzean, legeari egokiona Aregaz egiteko, arek besoetan artu eban.

Elizara biurtzean, auxe esiten da:

Oparitzat usapal biko bat, edo usokume bi eskiñi eutsoezan Jaunari: * Jaunaren legean idatzita dagoanez.—Moises'en lege, Maria'ren garbikuntza-egunak bete ziranean, Jesus Jerusalem'era eroan eban, Jaunagana aurkezteko. * Jaunaren legean idatzita dagoanez.—Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari. * Jaunaren legean idatzita dagoanez.—Len lez, orain, beti ta amaibagako egunetan. Olantxe. * Jaunaren legean idatzita dagoanez.

M E Z A

Sarrera.—Zeure elizaren aurrean, Jaungoiko, izan dogu zure erukia: zure izena, Jaungoiko aundia da-ta; zure gorapena be lurraren ertzeragiño zabaltzen da; zuzentasunez gainezka dago zure eskuma.—Ps. Aundi da Jauna, ta guztiz goragarri: gure Jaungoikoaren urian, bere mendi santuan.—Aintza.

Otoitza.—Jaungoiko algutidun eta betikor, auzpez eskatzen dautsugu, Jaun aundi orri: zure Seme bakarra gaur, guk dogun aragiz jantzita elizan agertu zanez, gu be barru garbiaz agertu gaitezala Zugana. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Malakias, 3, 1-4).—Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Or bialtzen dot nire Aingerua, nire aurrean bide atondu dagian. Eta bereala etorriko da Bere elizara, zuek billatzen dozuen Nagusia, ta zuek nai dozaren alkartasuneko Aingerua. Begira, ba-dator, diño gudarozteen Jaunak. Eta nok asmau A etorriko dan eguna? Ta nor zutik egon Aren argitasuna ikusteko? Burdiña urtzen dauan sua lez da, ta bolazaiñen* bedarra lez, Zidarra urtu ta garbitzeko jarriko da, ta Lebi'ren semeak garbituko dauz, eta zidarra ta urrea lez iraziko dauz: eta Jaunari zuzen-opariak eskintzen jardungo dabe. Ta atsegin izango dau Jaunak Juda'ren eta Jerusalem'en oparia, antxiñako aldietan lez, aspaldiko urteetan lez: diño Jaun algutidunak.

Koru-kanta.—Zeure elizaren erdian, Jauna, izan dogu zure errukia; zure izena, Jauna, aundia da-ta; zure gorapena be lurraren ertzeragiño zabaltzen da. Entzun genduana, axe ikusi be egin dogu gure Jaunaren urian, bere mendi santuan.

Aleluia, aleluia. Agureak Umea eroian: umeak, os-tera, zaarrari bidea eraikusten eutsan. Aleluia.

Zazpiaste ondoren, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Orain, Jauna, bakean izten dozu zure morroi au, itz emon zeutsanez. Zugandiko osasuna nire begiak ikusi dabe-ta. Erri guztien aurrean agertu dozu-na. Atzerriak argitzeko argi-zuzi, ta zure erri Israel'en aintzarako.

Ebanjelio-bitartean, eta Prejazio'tik Jaunatzerarte, argiak iziotuta eskuan euki.

Barri Ona (Luk., 2, 22-32).—Aldi aretan, Moises'en legez Maria'ren garbikuntza-egunak bete ziranean, Jesus Jerusalem'era eroan eben, Jaunagana aurkezteko, Jaunaren legean idatzita dagoanez: «Amabarriaren gizakumea, Jaunarentzat aukeratua izango da», ta oparizat usapal hiko bat, edo usakume bi eskintzeko, Jaunaren legeak diñoanez.

* Balazain = batanero.

Simeon izeneko gizon bat zan Jerusalem'en, gizon zintzo ta Jaungoikozalea, Israel'en pozkillearen zain: eta aregan Espiritu Santua egoan. Eta ez zala ilgo Jaunaren Kristoa ikusi baiño len, Espiritu Santuak adierazo eutsan. Eta elizara etorri zan Gogoak (Espiritu Santuak) eraginda. Jesus'i buruz agindu -arauak betetera, Aren gurasoak elizan sartzean, Simeon'ek bere besoetan Umea arturik, Jaungoikoa onetsi eban, esanez: «Orain, Jauna, zure otsein au bakean izten dozu, itz emon zeutsanez; Zugandiko Osasuna nire begiak ikusi dabe-ta, erri guztien aurrean agertu dozu-na. Atzerriak argitzeko argizuzi ta zure erri Israel'en aintzarako».—*Kredo.*

Eskintza.—Atsegiña dariozu ezpanetatik: ori dala-ta, betiko ta gizaldiz-gizaldi onetsi zaitu Jaungoikoak.

Opari-otoitza.—Entzun, Jauna, gure eskariak; eta zure begi eder aurrean eskintzen doguzan opariok on dakizuzan, lagun zakiguz zure errukiz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Gabonetakoa*, 451 orri.

Jaunartzerakoa.—Erantzuna Espiritu Santuagandik artu eban Simeon'ek, ez zala ilgo Jaunaren Kristoa ikusi baiño len.

Azken-otoitza.—Gure Jaun eta Jaungoikoa: gu zerraturteko emon dauskuzun Eukaristi santu au, Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, orain eta gerorako osabide izan dakigula, eskatzen dautsugu. Amaibagako.

OTSAILLAREN 3'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza.

2'gn. Otoitzak, Blas deunarenak: "Sacerdotes Dei" Mezakoak, 468 orri.

OTSAILLAREN 4'GARRENA

ANDER KORSINO DEUNA,

gotzain eta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Perez Korsinotarren odoleko, Florenzia'n jaio zan, 1301'gn. urtean. Amak ames au izan eban: otso bat egin ebaia ume iruditu yakon, baiña gero karmeldarren eliza batera sartzean, bildots birurtu. Ta alantxe jazo be: gazetetan bizikera galgarria eroanarren, emeretzi urteko, karmeldar egin eta santutasunik erpiñenera eldu zan. Geroago Fiesole'ko Gotzain egin eban, eta 24 urtean gizonkiro zaindu eban elizbarruti au. 1373'garrenean il zan. Bere gorpua, oso-osorik, Florenzia'ko karmeldarren elizan dago, gaur be.

Meza: Statuit, 484 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Zure Elizan oitura onezko ereduak beti barritzen diarduzun Jaungoikoa: egizu, zure erria Ander autorle ta gotzain doatsuaren lorratzetatik joan daitela, bere saria artzea lortu dagian. Amaibagako.

OTSAILLAREN 5'GARRENA

AGATE DEUNA, birjiña ta martiri

3'gn. mailla. — Gorriz

Sizilia izan zan neska onen aberria; bere gurasoak, oso argi ta aberats. Baiña aberastasuunik gorengoan, Kristo'rena izatea, izan be; ta gazetxo zala, Kristo artu eban Senar bakartzat. Soin lirain eta pertxenta zalako, areganako maite-miñez laster mindu zan Kintziano agintariaren biotza. Agate'k, alan be, ezezkoa emon. Eta nagusi loiak, isekarik jasan ezinik, oiñaze izugarritz zigorterazo eban neskatilla gaztea: bularrak ebagi, arri koskor eta ikatz iziotu gaiñean tatarraz erabili, ta abar. Katania'ko espetxean il zan, 251'garrenean. Bularretako min, su ta ekaitzen aurkako Zaindari da.

Oso ezagun da euskaldunon artean, etxez-etxe joanaz Santa onen omenez abesten dan kantu au: *Goratu daigun Agate deuna...*

MEZA

Sarrera.—Poztu gaitzean guztiok Jaunagan, Agate birjiña ta martiri doatsuaren jaieguna ospatzean; beronen oiñazealdiaz aingeruak poztu egiten dira ta

Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Ainbeste zure arrigarrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu biotz onear, Agate zure birjiña ta martiri doatsuaren zeruan sartzea gogoratzen dogun ezkerro, aren erakutsien bidez, eldu gaitzala Zugana. Amaibagako.

Irakurgai (S. Paulo'k Korinto'koai l'goa.: 1, 26-31). Anaiok: Ikusi egizue deituak nortzuk izan zareen. Zuen artean aragiz jakitun gutxi dagoz, altsu gutxi, aundiki gutxi; bestetara bai: gizarteko arloteak aukeratu dauz Jaungoikoak, jakitunak lotsarazoteko; ta gizarteko makalak aukeratu dauz Jaungoikoak, indartsuak lotsaz izteko; ta gizarteko zabor, ondar, ezer ez diranak aukeratu dauz Jaungoikoak, zerbait diranak ondatzeko. Ez dadilla, ba, ifior arrotu Aren aurrean. Zuek be Beragandik dozue izatea Jesukristo'gan: gure jakintza, zintzokuntza, santutasuna ta zeruratzea Jesukristo izan dadin, Jaungoikoak nai izan dau-ta, idatzita dagoanez: «Arrotu daitena, Jaunagan arrotu bedi».

Koru kanta.—Jaungoikoak bere arpegiz lagun egingo dautso: Jaungoikoa aren erdian dago: ez dau kilikolorik egingo. Jaungoikoaren uria, ibai aundi batek alaitzen dau: Goiko Gorengoak bere bizitokia donetu egin dau.

Aleluia, aleluia. Zeure legea iragarri neban erregeen aurrean, eta ez nintzan lotsatu. Aleluia.

Zazpiaste ondoren, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabenak, pozez batuko dabe. Negar egiten eban azia zabaltzean. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriaz.

Barri Ona (Mat. 19, 3-12).—Aldi aretan, pariseotarrak Jesus'egana urreratu ziran, azpikeriz zirautsoela: «Zillegi* al yako senarrari, emaztea edozegaitik izte?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Ez al dozue irakurri Egilleak, asieran arra ta emea egin ebazala?, ta esan

* Zillegi izan = ser lícito.

ebala: "Orregaitik, gizonak aita ta ama itzi egingo dauz, ta bere emazteagaz batuko da, ta biak aragiz bat izango dira?" Beraz, arrezkero ez dira bi, aragi bat baino. Orregaitik, Jaungoikoak askatutakoa, ez begi gizonak banandu.» Areik dirautsoe: «Zegaitik agindu euskun, ba, Moises'ek, izte-agiria emon eta bialtzeko?» Jesus'ek dirautse: «Zuen biontz gogorragaitik emon eutsuen Moises'ek zuen emaztea izteko baimen ori; asieratik, ostera, ez zan orrela. Ba-dirautsuet; Loikeriagaitik izan ezik, norbaitek bere emaztea itzi ta beste bat artzen ba'dau, ezkontza loitzen dau; ta besteak itzitakoaz eskontzen ba'da be, eskontza loitzen dau.» Ikasleak esan eutsoen: «Senar-emazteen auzia orrela izatekotan, ezkontzak irabazirik ez dakar.» Eta Jesus'ek dirautse: «Ez dabe guztiak itz au ulertzen, onetarako ulermena emon yakenak bakarrik baino. Ba-dira, ba, irenak* amaren sabeletik orrela jaiok; baita gizonak orrelakotuak be; baita zeru-erreñuagaitik euren buruaz orrela egiñak be. Ulertu al dagianak, ulertu dagiala.

Eskontza.—Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak Zeugana.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, Agate birjiña ta martiri doatsuaren egunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz guztitik onez urtengo gara uste dogu-ta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zauri guztitik osatu nauana, ta bular ebagia barrero bularrera ekarri daustana, Arixi egiten dautsat dei, Jaungoiko bizi!

Azken-otoitza.—Lagun egin daiskula, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta Agate zure birjiña ta martiri doatsuaren bitartez, betiko indartu gaizala. Amaibagako.

* Irenek = eunucos.

TITO DEUNA, gotzain eta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Paulo deunaren ikasle, egiteko arduratsu guztietan lagun izan eban. Apostoluak arakotuta, Kreta ugarteko Gotzain zala, zintzo jokatu eban Kristo'ren alde. Ez zan ango arazoa guztiz erraza, errietan abadeak gertatu ta sinismen otzekoen bizikera neguriz ipiñi bear zan-eta. Alan eta guzti be, bultzakada ederra artu eban sinismen-arloak. Aldi aretan egin eutsan Paulo deunak idazki sotilla, onu ta irakaspen bikaiñez. Zartxo il zan, 105'garren urteruntz.

Meza: Statuit, 484 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Tito zure autorle ta gotzain doatsua ontasunez bete zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren irabazi ta bitartez, mundu onetan zuzen eta zintzo bizi izanik, zeruko errira eldu gaitzela. Amaibagako.

2'gn. Otoizak: *Dorotea deunarenak*, 498 orri.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi ikasle, 596 orri.

ERROMUALDO DEUNA, abata

3'gn. mailla. — Zuriz

Ravena'n (Italia) jaio zan. Ogei urteko zala, gizarteko atsegiñak itzi alhora ta Kasino mendiko bakar-zaleen arteko egiñik, otoitz-bizitza latza asi eban. Baiña laster, ango lastasun eta gorputz-nekeak gutxitzat etsirik, bizikera gogorra baten billa, Kamalduna eritxon bakartadean lagun-etxea jaso eban. Gaur be arein jarraitzaileak izen ori daroe. 1027'garrenean il zan, 120 urte ebazala.

Meza: Os iusti, 494 orri.

OTSAILLAREN 8'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'garren Otoitzak: gaurko Santuarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik,*

MATA'KO JON DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Probenza'n jaioa; gaztetxo zala be ez-eukiakaz errukior agertu zan beti. Paris'en abade egin zan, eta lenengo mezatan ikuspen ederrez sendotu eban Jaunak: Irutasuneko Lagundia sortuko eban, eta onen elburu bakarra, sinisbageen menpean aurkitzen ziran kristauak egokera latzagarri aretatik atara. Arazo bikain onetan, Valois'ko Felix deuna izan eban lagun. Prantzia ta España'ko errege-nagusiak emondako diruz, maometarren menpetik ainbat kristau atara ebazan. Lanbide orretan gogotsu ziarduala, Erroma'n il zan, 1213'garrenean.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Kristau atxillotuak Mahometarren menpetik atarateko, Jon deunaren bidez Irutasuneko Ordena sortu zenduan Jaungoikoa; eiguzu, aren irabazien bitartez, gonputz-arimen menpetik askatu gaitezala. Amaibagako.

OTSAILLAREN 9'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: gaurko Santuarenak; 3'gn. Otoitzak: Apolonia deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik:*

ALEXANDRIA'KO ZIRILO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Sortzaledeko izlari trebe, Kristo gizon egifiaren Jaungoikotasuna ta Andra Maria'ren amatasunaren alde, inok ez bestean egin eban. Nestorio sifausleak notin edo persona bi ezagutzen ebazan Kristo'gan: Maria'ren Semearena ta Jaungoiko-Semearena ez ziran bat, bi baiño. Ortik berez etorren: Maria ez dogu Jaungoikoaren Ama, Kristo gizon-duarena baiño. Kristau-siniskalak, ostera, Kristo'k izate bi izanarren, persona bat dauala, ta Jaungoikozkoa berau, irakasten dauku.

Zirilo deuna, Inozentzio I Aita Santuaren Ordeko, Nestorio'ren asmo ta irakaspén gaiztoak ezetsi ta txartzat emon ziran Efeso'ko Batzar Nagusian buru izan zan. 444'garrenean il zan.

Meza: In medio, 488 orri., *ondorengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Zure autorle ta gotzain Zirilo doatsua, Maria Birjiña guztiz deuna Jaungoikoaren Ama zala bizkor adierazoteko aukeratu zenduan Jaungoikoa: eiguzu, bere bitartez, benetako Jaungoikoaren Ama sinisten dogunok, Ama onen laguntzaz zeruratu gaitezala. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Otoitza, Apolonia deunarena: Beste zure arri-garrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu blotz onez, Apolonia zure birjiña ta martiri doatsuaren zeruan sartzea gogoratzen dogun ezkerro, aren erakutsien bidez, eldu gaitezala Zugana. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Gure oparigaiok samurkiro begiratu eiguz, Jaungoiko algutidun orrek; eta eiguzu, Zirilo doatsua bitarteko dogula, Jesukristo zure Seme bakar eta gure Jauna, zeruan Zu lez betiko dana, gure biotzetan bear dan legez artu daigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza, Apolonia deunarena: Artu eiguz, Jauna, Apolonia zure birjiña ta martiriaren jai-egunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz guztitik onez urtengo garala uste dogu-ta. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janari onekaz indarturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: Zirilo gotzain doatsuaren ikasbide ta irabaziz, zure Seme bakararen Ama guztiz deunaren menpeko zintzo izan gaitezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2'gn. Azken-otoitza, Apolonia deunarena: Emon daiskula laguntza, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta zure birjiña ta martiri Apolonia doatsuaren bitartez, betiko zorionera eroan gazizala. Amaibagako.

OTSAILLAREN 10'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Eskolastika deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik,*

ESKOLASTIKA DEUNA, birjiña

3'gn. mailla. — Zuriz

Eskolastika deuna, Benito doatsuaren arreba, Italia'ko Nursia deritxon errian jaino zan, 480'garren urtean. Jaunaren dei biguna entzun eta ari jarraituz, neskato zala, bakartadeko bizitza isil-jaungoikozkoa besarkatu eban; eta geroago, gaur be tantu orritsu agertzen yakun lekaime edo monja Lagundia sortu. Neba-arreba biak maite eben alkar, eta urte oro batu oi ziran Jaungoikoatzaz itz egiteko. Bein, Benito'k ez eban luzatu nai geiegi berbaldia, araua ez austeko; baiña, onetan, ekaitz gogorra jagi zan, eta gau osoa ikzetan igaro bear izan eben. Andik iru egunera, nebea gaberdiko otoitzak esaten egoala, arreba maitearen gogoa (arima), uso zuri antzera, zerura igoten ikusi eban.

Meza: Dilexisti, 500 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Errubagako bidea guri erakustearren, Eskolastika zure birjiña doatsuaren arima, uso antzuan zerura igon-erazo zenduan Jaungoikoa; eiguzu. aren irabazi ta eskarien bidez, gu be errubage bizi gaitetzala, betiko zorionera eldu gaitzezan. Amaibagako.

OTSAILLAREN 11'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Andra Maria'renak.*
- 2) *Garizuma izan ezik,*

ANDRA MARI SORTZEZ GARBIAREN AGERPENA

3'gn. mailla. — Zuriz

Andra Mari, sortzez garbi Gala Elizak ezagutu ta erabagi ebanetik lau urtera, Lourdes'en, 1858'garren urtean, Zu-biru'tar Bernardatxo eritxon euskotar neskatilla artzain bati, Andra Maria bera agertu yakon 18 aldiz, Massabielle'ko artzuloan. Eta epaillaren 25'garrenean, «Ni Sortzez Garbia naz» esan eutsan.

Arrezkero, asko be asko dira toki zoragarri aretan, Andra Maria'ren bitartez, gorputz-arimako osasuna lortzen dabanak.

M E Z A

Sarrera.—Uri deuna, Jerusalem barria, Jaungoikoa-gandik jatsiten ikusi neban, ezkonbarri liraiña senararentzat lez apainduta.—Ps. Nire biotzari eseri eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Birjiñaren Sortze Garbiz zure Semeari bizitoki egokia gertau zeutsan Jaungoikoa; Birjiña orren Agertzea ospaturik, gorputz-arimen osasuna jaritsi daigula eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez, Oiantxe..

Irakurgaia (Jon'en Agerpenetik, Apoc.: 11, 19; 12, 1-10).—Zeruan Jaungoikoaren etxea zabaldu zan, eta bere etxean alkartasun-kutxa agertu zan, tximista, abarros, lur-ikara ta arriabar aundiak sortzen zirala. Orduan, arritzeko ikuskizun bat agertu zan zeruan: Emakume bat eguzkiz jantzita, oinpean illargia ta bu-ruan amabi izarreko koroia ebazala. Eta deadar aundi bat entzun neban zerutik, ifoala: «Emen dogu onez-keru Jaungoikoagandiko osasuna, ta indarra ta errei-ña, ta bere Kristo'ren almena.»

Koru-kanta.—Gure lurtean lorak agertu dira; iñaus-teko ordua eldu da; usapala entzun da gure lurretan. Jagi zaitez, ene adiskide, ene eder, ta zatoz: ene usoa. artzuloetakoa, orma-arrakaletakoa.

Aleluia, aleluia. Erakutsi egidazu arpegi ori, berba egidazu belarrira: zure abotsa gozoa da-ta, zure arpe-gia, eder. Aleluia.

Zazpiaste ostean, Aleluia orde, Luzagarri au:

Luzagarria.—Zu Jerusalem'go aintza zara, zu Israel'go poza, zu gure erriaren edertasuna. Oso ederra zara, Maria; ta sortzezko orbanik ez dozu. Zoriontsu zara, Maria Birjiña deuna, ta gorapen guztia merezi dozuna; Zeuk zapaldu dozu oin garbiz sugearen burua.

Barri Ona (Luk., 1, 26-31.—Aldi aretan, Jaungoikoak Gabirel aingerua Nazaret deritxon Galilea'ko urira bialdu eban, neska bategana. Neskatilla au, Jose izeneko Dabid'en jatorriko gizon baten emaztegeia zan, eta Neskatillaren izena, Maria. Eta onegana sar-turik, aingeruak esan eutsan: «Agur, graziaz bete ori;

Jauna da zugaz: onetsia zu emakumeetan.» Itzok entzutean, Maria ikaratu egin zan, ta agur au zer izan zeitekean erabillen buruan. Eta aingeruak dirauto: «Ez bildur izan, Maria, Jaungoikoaren gogoko zara-ta; begira, sabelean semea sortu ta egingo dozu, ta izena Jesus ezarriko dautsazu.»

Eskeintza.—Agur, graziaz betea: Jauna da zugaz: onetsia zu emakumeen artean.

Opari-otoitza.—Ama Birjiña eder-garbiaren irabazien bidez eskintzen dautsugun opari goragarri au, Jauna, usain oneko izan bekizu, ta guri emon daigula opa dogun gorputz-arimetako osasuna. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** Sortze Garbi egunean.

Jaunartzerakoa.—Lurrari ikustaldia egin dautsazu ta berbiztu egin dozu; ondasunez bete dozu.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz asetu gozuzanok, Jauna, zure Ama errobagearen eskuak jaso gazizala; bere laguntasunaz betiko errira eldu gaitazan. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

OTSAILLAREN 12'GARRENA

1) *Garizuman*, *Garizuma-eguneko Meza: 2'gn. Otoitzak: gaurko 7 Santuenak.*

2) *Garizuma izan ezik,*

SERBITA'EN ORDENA SORTU EBEN

7 AUTORLE DEUNAK

3'gn. mailla. — Zuriz

Florentzia'ko zazpi gizon aundiki, merkatari ziran. Euren ogasunak beartsuen artean banandu ta gizarteari agur eginik, Ama Birjiñaren Serbitzari Ordena asmau eben, 1233'garren urtean. Jesus'en neke-oinazeak eta Andra Maria'ren samintasunak gogoraturik, bizikera latza egin oi eben. Erriak «Maria'ren Otseñiak» eritxen. Adar eder-zabalak bota ebazau Ordena onek, Prantzia'n, Italia'n eta Polonia'n batez be.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoak zure izen santua abestu dabe, Jauna, baita batera zure esku bizkorra goratu be: jakintsuak, ago mutua edegi ta umetxoen miñiak berbadun egin dauz-ta.—Ps. Jauna, gure Jauna!, arrigarri da benetan zure izena lur osoan.—Aintza.

Otoitza.—Jesukristo Jauna! Zure Ama guztiz deunaren nekeak gogoratzeko, zazpi Aita doatsuen bidez, zure Eliza Otsein-sendi barriz ugaritu zenduana: eiguazu biotz onez, gu be, lurrean arein negar-lagun izanik, zeruan arein zorion-lagun izan gaitetzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli.: 44, 1-15).—Goratu dagiguzan euren gizaldian ospatsu izan ziran gizonak, eta gurasoak. Asieratik miragarriak aundi egin ebazan Jaunak. Euren errien nagusi, indarrez aundi ta zurtasunez jantziak; Igarle izanik, Igarle izena erakutsi eben. Euren aldiko erriak artez zuzendu ebezan, azpikoai burubide (kontseju) on-onak emonaz. Euren artez ereserkiak asmau ebezan, ta Idatzietako abestiak eratu. Onoimenez gizon aberats, eder-zale ta euren etxeetan bake-zale. Guzti oneik, entzute ona lortu eben euren errien belaunaldietan, ta goratuak izan ziran euren egunetan. Areitatik jaiok be, izen ederra itzi eben ondoren, arein goragarritzat.

Baita ba-dira gomutarik itzi ez ebenak be: ondatu egin ziran izan ez bai-litzaz; jaiok ez bai'litzaz (lez) jaiok ziran, eurak eta euren semeak be. Gureak, ostera, gizon errukitsuak izan ziran, eta euren erruki-egintzak ez dira aztuko. Euren azian iraungo dabe ondasunak: santuerria dira arein illobak, eta Jaungoikoaren legeari zintzo utsiko dautsoe. Arein semeak, areik dirala-ta, betiko iraungo dabe: arein jatorria ta goraldia ez dira ifioiz aztuko. Arein gorpuak baketan illobiratu ebezan, eta gizaldiz-gizaldi bizi da arein izena. Goratu begie erriak arein jakintza, ta zintzoen batzarrak iragarri begiz arein gorapenak.

Koru-kanta.—Nire aukeratuak ez dira alperrik irekatuko, galtzerako umerik be ez dabe sortuko: eurak eta euren illobak Jaunak onetsitako azikoak dira-ta.

Arein gorpuak baketan illobiratu ebezan, eta gizaldiz-gizaldi bizi da arein izena.

Aleluia, aleluia. Goratu begie erriak arein jakintza, ta zintzoen batzarrak iragarri begiz arein gorapenak. Aleluia.

Zazpiaste ostein, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabenak, pozez batu-ko dabe. Negar egiten eben azia zabaltzean. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Barri Ona: Ona emen gu, 495 orri.

Eskintza.—Neure mendi santura eroango dodaz, eta neure otoitz-etxean pozutuko; altara-gaiñean jarriko daustezan erre-opari ta opariak atsegin izango dodaz.

Opari-otoitza.—Artu, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiok: eta eiguzu, zure Santuen bitartez, gogo onez zure menpeko izan, eta zure Semearen Ama Birjiña naigabetuaren maitasunean sutu gaitezala, Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Neuk aukeratu zaituet gizartetik, joan eta arnaria (frutua) ekarri dagizuen, eta zuen arnaria iraunkor izan daiten.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz aseturik, arren eskatzen dautsugu, Jauna: gaur ospatzen doguzan Santuak eredutzat arturik, Gurutze-oinean Jesus'en Ama Maria'gaz zintzo irau, eta aren erospenaren frutua jadetsi daigula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

OTSAILLAREN 14'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Balentin deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik: aurreko Igandeko Meza; ta,*

2'gn. Otoitza, Balentin deunarena: Egizu, Jaungoiko alguztidun, Balentin zure martiri doatsuaren zerrurako jaiotza ospatzen dogun ezkerro, gaiñean doguzan gaiz guztietatik bere bitartez jagon gaitezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Balentin deunarena: Artu, arren. Jaun orrek, eskintzen dautsuguzan oparigaiok;

eta Balentin zure martiri doatsuaren irabazien bitartez, zerua jadesteko izan dakiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Balentin deunarena: Eukaristi santu au izan dakigula, Jauna, gorputz-arimak indartzeko; ta zure martiri Balentin doatsuaren bitartez, ospatzen dogun opari onen frutua igarri daigula gudan. Amaibagako.

OTSAILLAREN 15'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Faustino ta Jobita deunenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik, aurreko Igandeko Meza;*

2'gn. Otoitza, Faustino ta Jobita deunena: Zure martiri santu Faustino ta Jobita'ren urteroko jai-egunean pozten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, arein irabaziak alaitzen gaituenez, arein ibillera onak berotu gagiezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Faustino ta Jobita deunena: Entzun, Jauna, zure santuen gomutaz egiten dautsuguzan otoitzak; eta gure zuzentasunean itxaropenik ez dogun ezkerro, atsegin izan dozuzanen irabaziak lagun egin daiskuela. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Faustino ta Jobita deunena: Opari osangarriaz aseturik, Jauna, gaur ospatzen doguzan Santuen otoitzak lagun egin daiskuela. Amaibagako.

OTSAILLAREN 18'GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Simeon deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik, aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak: Simeon deunarenak, 466 orri.*

PEDRO APOSTOLU DEUNAREN IRAKASTEGIA

2^ogn. maila. — Zuriz

Kristo da Elizaren Buru; fededun guztion bazkun dircaitsu au, Berak sortu eban-eta. Kristo, alan be, eriotz-ostean, zerura igo zan. Ebazan eskubideetatik asko, orraitifio, bere ordezeko gizon bati itzi eutsazan: Pedro deunari. Auxe dogu, beraz, Kristo'k orretarakoxe ezarrita, Elizaren Buru ta Nagusi; itz batez esateko: Kristo'ren ordezkari. Orrexegaitik diñoe Eliz-gurasoak. «Pedro nun?, Eliza be an; Eliza nun?, Kristo be an».

Agintaritze au Erroma'ko Elizarena da. Lenengo, Jerusalem'en eukan Irakastegia, Antiokia'ra aldatu eban S. Pedro'k; eta gerago, Jaungoikoak alan naita, Erroma'n jarri eban betiko. Ondorengo Aita Santu guztiak, aren antzera, Eliza katolikuk bakarraren Buruzagi dira. Beraz, Jesukristo'ren ordezeko. Ta Kristo uts-ezifia danez, Erroma'ko Aita Santua be, sinismen eta oitura gaitan, Eliza osoari irakasten dautsanean, uts-ezifia dogu, ta berari sinistra beartuak gagoz. Bera da guretzat betiko zorionerako bide argitsua.

M E Z A

Sarrera.—Jaunak aregaz bake-alkartasuna egin, eta bere erriaren buru jarri eban, abade-nagusitza betiko izan egian.—Ps. Jauna, gogoratu egizu Dabid, eta onen apaitasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Pedro zure Apostolu doatsuari zeru-erreiñuko giltzak emonik, itxi-edegi egiteko eskubide aundia emon zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez eta laguntzaz, gure pekatuen lokarriak askatu daiguzala.

Paulo Apostolu doatsuaren agoz atzerritar askori irakatsi zeutsen Jaungoikoa: aren gogorapena egiten dogun ezkeru, zure aurrean aren bitartekotasuna be igarri daigula gudan. Amaibagako.

Garizuman, 2^ogn. Otoitza: Garizuma-egunekoa.

Irakurgaia (S. Pedro'ren l'goa: 1, 1-7). Pedro'k, Jesukristo'ren Apostolu onek, zuoi: atzerriko Ponto'n, Galazia'n, Kapadozia'n, Asia'n eta Bitinia'n zear banaturik, Jaungoiko Aitarek betiko jakitez, Espiritu Deunaren santutasunaz Jesukristo'ren sinismenera ta Onen Odolaz bustiteko deituak zarenoi, grazi ta

bake ugari. Onetsia izan bedi Jesukristo'ren Jaungoiko ta Aita, bere erruki aundiz, Jesukristo il-artetik biztuaz, itxaropen bizira barriro sortu gaitu-ta, ustelik, orbanik eta zimelik baga zuentzat zeruan aukerata dagoan jarauntsira*. Zeuentzat, bai; azken-aldietan agertzeko dan osasuna, sinismenaren bidez jaristeko, Jaungoikoaren indarrak zaindurik egon zaitezten. Uste onetan poztu zaitezte, oraindiño neke batzuetan apur bateko atsekabez egon bear ba'dozue be. Oneixetan aztertuko da zuen sinismena, ta sutan garbitutako urte galkorra baiño askoz bikaiñago agertuko da Jesukristo'ren agertaldian, zuen gorapen, aintza ta goragarritzat.

Koru-kanta.—Ospatu begie erri-batzarretan, eta goratu zarren jarlekuan, Autortu begie Jaunaren errukia, baita giza-semeen alde egin dauzan arrigarriak be.

Luzagarria.—Pedro (aitz) zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza. Ta inpernuko atepak ez dira aren aurka garaille* izango; ta zeru-erreiñuko giltzak zeuri emongo dautsudaz. Zuk lurrean lotu dagizuna, zeruan be lotua izango da. Ta zuk lurrean askatu dagizuna, zeruan be askatua izango da.

Barri Ona (Mat., 16, 13-19).—Aldi aretan, Jesus Filipo'ko Zesarea-aldeko baztarretarantz joan zan; eta bere ikasleak itandu eutsoen: «Gizasemea (1) nor da la diñoe gizonak?» Areik erantzun eutsoen: «Batzuek, Jon Bateatzaillea; beste batzuek, Elias; beste batzuek, Jeremias edo igarleren bat.» Jesus'ek esan eutsen: «Zuek, barriz, nor nazala diñozue?» Orduan, Simon Pedro'k erantzun eta esan eutsan: «Zu Kristo zara, Jaungoiko biziaren Semea.» Ta Jesus'ek erantzun eutsan: «Zoriontsu zara, Simon, Jonas'en seme ori: ez dautsu ori aragiak agertu-ta, zeruko nire Aitak baiño. Nik, barriz, ba-dirautsut; Kepa —aitza— zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza; ta inpernuko atepak ez dira aren aurka garaille izango. Zeru-erreiñuko giltzak zeuri emongo dautsudaz; eta zuk lurrean lotu dagizuna, zeruan be lotua izango da; ta zuk lurrean askatu dagizuna, zeruan be askatua izango da.»—Kredo.

* Jarauntsi = herencia. * Garaille = vencedor, triunfador.

(1) Gizasemea = Kristo.

Eskeintza.—Pedro (aitz) zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza; ta inpernuko ateak ez dira aren aurka garaille izango; ta zeuri emongo dautsudaz zeru-erreñuko giltzak.

Opari-otoitza.—Pedro Apostolu doatsuaren otoitzak eroan dagizala zure aurrera, Jauna, Elizaren eskari ta oparigaioak; eta aren omenez ospatzen dogun Opari onek, pekatuen parkamena jaritsi daiskula.

Paulo zure Apostoluaren otoitzen bidez, Jauna, one-tsi (bedeinkatu) egizuz zure erriaren oparigaioak; Zuk egin zenduan Oparia gogoko yatzun ezkeru, gogokoago izan dakizun. Amaibagako.

Garizuman, 2^{gn}. Opari-otoitza: Garizuma-egunekoa.

Kanon-aurrea: Apostoluena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Pedro (aitz) zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza.

Azken-otoitza.—Eskifitako opari onek poztu gaizala, Jauna; ta zure Apostu Pedro'gan arrigarri autortzen zaitugun ezkeru, aren bitartez zure perkamena be oparo jadetsi daigula.

Osasunezko Eukaristiaz santutu garan ezkeru, eigu-zu, Jauna, bitarteko emon dauskuzunaren otoitzak ez daiskula uts egin. Amaibagako.

Garizuman, 2^{gn}. Azken-otoitza: Garizuma-egunekoa.

OTSAILLAREN 23^aGARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^{gn}. Otoitzak: Pedro Damian deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik,*

PEDRO DAMIAN DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Rabena'n jaio zan guraso beartsuakandik, Jaunaren deiari jarraituaz, kamaldular egin zan gatzetarik. Geroago, Ostia'ko Gotzain izentatu eben. Aita Santuak leku askotara bialdu eban bere ordez; simonkeri ta eliz-gizonen nasakeria gogor zigortu ebazan, baita Eliza Ama deunaren askatasunaren alde kementsu jokatu be. Bizikera urri ta latza egin ondoren, 1072^agarren urtean il zan.

Meza: In medio, 488 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek, Pedro zure autorle ta gotzain doatsuaren irakatsi ta ikasbi-deetatik joan gaitezala: mundu onetako gauzak bertan-bera itzirik, betiko zoriona jadetsi dagigun. Amaibagako.

OTSAILLAREN 24^aGARRENA

(seibiko urtean, 25^agarrena)

MATIAS DEUNA, Apostolua

2^{gn}. mailla. — Gorriz

Judas, Kristo saldu ebanaren ordez, Matias aukeratu eben, aren lanbide ta egitekoa artzeko. Lenengo, Judea'n izan eban bere lan-arloa; gero, Etiopia barrenaraino eldu ta an be sutsu iragarri eban Kristo'gandik artutako Barri Ona. Neron'en agintaritzapean, martiri-koroia artu eban.

M E Z A

Sarrera.—Nire eritziz, oso goratuak dira zure adis-kideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da. — *Ps.* Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jaseren eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Matias doatsua zure Apostoluen arteko egin zenduan Jaungoikoa; eiguzu, bera bitarteko dogula, guganako zure biotz-samurtasuna igarri daigula guguin. Amaibagako.

Garizuman, 2^{gn}. Otoitza: Garizuma-egunekoa.

Irakurgaia (Apostoluen Egñiak, 1, 15, 26). — Egun areitan, eun ta ogeiren bat lagun batuta egozala, Pedro'k, lagunen erdian zutundurik, esan eban: «Anaiok! Judas'i buruz, Jesus atxillotu ebenen zuzendari izan zanaz, Dabid'en agoz Espiritu Santuak Idaztitan esandakoa bete bearra zan, Guretarikoa ta gure lankide izanarren, landa bat sari gaitoz erosi eban, eta bere burua urkatuarik, erditik lertu zan, eta bere errain guztiak lurrean zear zabaldu ziran. Eta Jerusalem'en ori guztiak jakin eben; eta orregaitik landa a arein izkeraz Hakeldama, Odol-landa deritxo. Eresien Liburuan idatzita dago-ta: "Utsik bego arein bizitokia, ta

ñor be ez bedi aretan bizi; ta aren egitekoa beste batez artu begi."

Beraz, egoki da Jesus Jauna gure artean bizi zala beti geugaz ibilli ziran areitariko norbait aukeratzea; Jon'en bateotik asita Jesus gure artetik artua izan zan egunerarte, geugaz egonikoa: Aren bizeraren autorle gugaz batera izan dadin.» Eta bi aukeratu ebezan: Barsabas, Zuzena eritzan Jose, ta Matias. Eta otoitz eginik, auxe esan eben: «Guztien biotzak ezagutzen dozuzan Jaun orrek, erakutsi egiguzu biotatik nor aukeratu dozun, Apostoluen egikizun eta lanbide au bere gain artzeko; Judas'ek lanbide au galdu eban ezkerro, dagokion tokira joan zedin.» Eta zotz eginda, zotza Matias'i egoki izan yakon, eta amaika Apostoluakaz alkartu zan.

Koru-kanta.—Oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da.—Areik zenbatu nai ba'dodaz, itxas-ondarra baiño ugariago dira.

Luzagarria.—Biotzeko guraria bete dautsazu, ta aren ago-eskaria ez dozu ukatu.—Onespen (bedeinkaziño) gozoz aurea artu dautsazu.—Pitxi ederrezko koroia jarri datsazu buruan.

Barri Ona: Jesus'ek, itza artuaz, 526 orri.—*Kredo.*

Eskeintza.—Lur osoan nagusi egingo dozuz: zeure izena gogoratuko dabe, Jauna, gizaldiz-gizaldi.

Opari-otoitza.—Konsagratzeko zure izenari eskintzen dautsuguzan oparigaiol, Jauna, Matias zure Apostolu santuaren otoitzak lagun bekie, ta guri zure parkamena ta laguntza jaritsi daiskula. Amaibagako.

Garizuman, 2^{gn.} Opari-otoitza: Garizuma-eguneko.

Kanon-aurrea: Apostoluena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Niri jarraitu daustazuenok, aulkietan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeko.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko algutzidun orrek!, artu dogun Eukaristiaren bidez eta Matias zure Apostolu doatsuaren bitartez, parkamena ta bakea jadedtsi dagigula. Amaibagako.

Garizuman, 2^{gn.} Azken-otoitza: Garizuma-eguneko.

OTSAILLAREN 27 GARRENA

(seibiko urtean, 28 garrena)

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^{gn.} Otoitzak: Gabirel deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik:*

AMA NAIGABETUAREN GABIREL DEUNA,

autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Asis'en jaio zan, 1838 garren urtean. Amazazpi urteko zala, gizarteko uskeri ta atseginak alde batera itzirik, Nekalditarren (Pasionisten) Lagundian sartu zan. Jaio ta ogei ta lau urtera il zan; gaur, alan be, santu-koroia buruan daukala, altaretan dakusgu. Au bai ibili zala bizkor satutasuneko bide zear!

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoaren begiak atseginiez ezarri ziran aregan; eta bere apaltasunetik gora jaso eban; au ikusiaz, ainbat arritu ziran, eta Jaungoikoa goratu eben.—*Ps.* Ona da benetan Jaungoikoa Israel'entzat, biotz zuzena dabeneztat!—Aintza.

Otoitza.—Gabirel doatsuari zure Ama oso samurra-
ren nekeak gogoratzen irakatsi, ta Bera bitarteko, santutasunean eta mirarietan gora jaso zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren laguntza ta ikasbideen bitartez, zure Amaren negarrakaz bat eginik, beronen amatasun-magalpean zeruratu getezala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Jon'en l'goa.: 2, 14-17).—Guztiz maiteok: Zuoi, gazteoi, idazten dautsuet, azkarrak zareelako, ta Jaungoikoaren itza zuekan dagoalako, ta gaiztoa azpiratu dozuelako. Ez egizue lurra maite ba'dau, ez dago aregan Aitaren maitasunik: lurrean dan guztia, aragrigriña, ikusmifia ta bizitzako arrokeria da: au ez da Aitagandik sortzen, lurkeritik baiño. Lurra igaro egiten da, baita bertako zalekeria be. Jaungoikoaren naia egiten dauanak, barriz, beti-betiko dirau (irauten dau).

Koru-kanta.—Jauna, zure bildur diranentzat dauka. jenu gozotasuna, bai dala aundi ta samurra!—Zeugana juten dabena! erakusten dautsezu, gizasemeen aurrean.

Luzagarria.—Zorionsu, laguntza Zeugandik artzen dauan gizona!, negarrezko toki onetatik zure betikora igoteko asmoz dabillena!—Nire Jaungoikoaren etxean txiki izan naiago dot, pekatarien txaboletan bizi izan baiño.—Errubage dabiltzana! ez dautse ezer onik ukatuko. Gudarozteen Jauna: zorionsu ustea Zeugan dauan gizona!

Barri Ona (Mat. 10, 13-21).—Aldi aretan, umetxo batzuk ekarri eutsoezan Jesus'i, ikutu egizan. Ikasleak, barriz, ekarten eutsoezana! asarre egiten eutsen. Jesus'ek, ori ikusirik, asarretuta esan eutsen: «Itzi umetxoai Nigana etorten, eta ez egiezue galerazo: Jaungoikoaren erreñua orrelakoena da-ta. Benetan dirautset: Jaungoikoaren erreñua, umetxoen antzera artu ez dagiana, ez da bertan sartuko.» Ta areik laztandurik, eta eskuak arein gainean ezarririk, bedeinkatu egiten ebazan.

Eta bidera urten zanean, norbaitek, arifketan beragana jo ta aurrean belaunikoturik, auxe itandu eutsan: «Irakasle on!, zer egin bear dot betiko bizitza irabazteko?». Jesus'ek esan eutsan: «Zegaitik dirausta- zuna ona? Ona danik ez dago, Jaungoikoa baiño. Aginduak ba-dakizuz: ez dozu ezkontza loituko, ez dozu ifor ilgo, ez dozu ostuko, guzurrezko autorrik ez dozu egingo, bidebagekerik ez dozu egingo, zure aitari ta amari lotsa izan egiezu.» Arek, erantzunik, esan eutsan: «Irakasle, guztiok txikitarik bete dodaz.» Orduan, Jesus'ek, ari begira-begira jarririk, maitekiro esan eutsan: «Orraitioño, bat ez dozu oraindiño: zoaz, dozun guztia saldu, ta beartsuai emon egiezu, ta zerruan ogasuna izango dozu; gero ona etorri, ta jarraitu egidazu.»

Opari-otoitza.—Gabirel deunaren gomutaz opari osabearen seme: Zeuk ausi zeustazan nire lokarriak; eskarron-oparia eskifiko dautsut.

Opari-otoitza.—Gabirel deunaren gomutaz opari osungarri au Zuri eskintzean, Jauna, zure eriotz-oparia bear danez gogoratu daigula eiguzu; ta Birjiña atseka-

betuaren irabazien bidez, opari berberaren frutua biziro lortu daigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Ona emen Ni ataurrean, ate-joka; nire dela entzunda, norbaitek atea edegi ba'dagist, aren etxera sartuko naz, beragaz apalduko dot, eta arek Nigaz.

Azken-otoitza.—Artutako Eukaristiagaitik, Gabirel deunaren jaiari damotsuguzan eskarrak, Jauna, artu egizuz biotz onez, Maria beti Birjiña goragarriaren eskuz: onexegandik artu zenduan osasunezko mai santu onetan jan dogun aragi samurra-ta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

EPAILLEKO SANTUAK

EPAILLAREN 4^oGARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma eguneko Meza; 2^ogn. Otoitzak; Kasimiro deunarenak; 3^ogn. Otoitzak; Luzio deunarenak.*
- 2) *Garizuma izan ezik:*

KASIMIRO DEUNA, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Polonia'ko erregearen bigarren semea; gorputzez eder, baiña arimaz ederrago; biotz-biotzez maite eban Andra Maria; sinismen sendo, goi-maitasun bizi ta bizitza latzekoa. Geisotu egin zan, eta geisotik urteteko, ezkontzara beartu nai izan eban; baiña berak il naiago izan eban, garbitasuna galdu baiño. 1484^ogarrenean il zan, ogei ta bost urte ebazala.

Meza: *Os iusti, 490 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Errege-etxeko atsegina eta gizarteko arriskuen artean, Kasimiro deuna sendotasun indarrez adoretu zenduan Jaungoikoa: eiguazu, aren bitartez, zure fededunak lurreko gauzak aldu batera itzi ta beti zerukoetara jo dagiela. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, Luzio deunarena: Begiratu egizu samurkiro zure artalde, betiko Artzain orrek!; eta Eliza osoaren Artzain egin zenduan Luzio doatsuaren bitartez, zaindu egizu Eliza zure laguntza etenbageaz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure Santuen gomutapenean, Jauna, gorapenezko oparigaiok eskintzen dautsuguz; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onez urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, Luzio deunarena: Gure oparigai onein bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artaldea bere bidean aurrera joan dadin, eta zure eraginiez, Artzainak begiko izan dakizuzan. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, gure Jaungoikoko orri: santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezkerre, berak lagundu gagizala bere otoitzakaz. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Luzio deunarena: Zuzendu egizu samurkiro, Jauna, zure Eliza, janari santuz indaru

da-ta; eta zure esku indartsuaz eroanik, askatasun geiago izan, eta sinismen osoan iraun dagiela. Amaibagako.

EPAILLAREN 6^oGARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^ogn. Otoitzak; Perpetua ta Felizitas deunena.*
- 2) *Garizuma izan ezik:*

PERPETUA TA FELIZITAS DEUNAK, martiriak

3^ogn. maila. — Gorritz

Perpetua, ogei ta bi urteko andra gaztea zan, umetxo jaiobbarri bategaz. Bere aitak, umetxo onen bitartez, sinismenetik aldendu nai izan eban, baiña alperrik.

Felizitas, mirabea, umedun aurkitzen zan; legeak, barriz, olako emakumeak eriotzara epaitutez debekatu egiten eban. Ori zala-ta, negar baten egoan, martiri-gei ez zalakotan; baiña antzoki edo teatro-egunak baiño iru lenago, neskatotxo eder bat egin eban; andra kristau batek alabatzen artu eban bera. Abere jolas-lekura eldu ziranean, Perpetua ta Felizitas alkar laztandurik, ezpatori eskini eutsozean euren samak. Kartago'n zan au, 203^ogarren urtean.

Meza: *Me expectaverunt, 503 orri, urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Eiguzu, arren, gure Jaun eta Jaungoiko orrek!, Perpetua ta Felizitas zure martiri santuen garaipena biotz gartsuz agurtu daigula: ta bear danez ospatu ezin doguzan ezkerre, geure oparigai apalak beintzat eskini daieguzala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Begiratu, Jauna, Perpetua ta Felizitas zure martiri santuen jaigunean altara onetara dakartsuguzan oparigaiok; olakoen bidez arei zerua emon dautsezunez, guri be parkamena emon daiskuzun. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaren janariz eta pozez bete guran ezkerre, eiguzu, Jauna: Perpetua ta Felizitas zure martiri deunen bitartez, orain ospatzen doguzan ezkutapenen (misterioen) frutu isilla lortu daigula. Amaibagako.

EPAILLAREN 7^oGARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^ogn. Otoitzak: Akino'tar Tomas deunarenak.*
 2) *Garizuma izan ezik,*

AKINO'TAR TOMAS DEUNA,
 autorle ta irakasle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Akino'ko kondearen eta Napoles'ko Teodora'ren semea; oraindiño bost urteko zala, Kasino-Mendi'ko beneditarren ardurapean jarri eben bere gurasoak. Baiña a'di aretako guda gogorrak zirala-ta, mendi done au itzi egin bear izan eban. Ahan eta guzti be, gurasoak nai ez ebenarren, Domingo deunaren Ordenan sartu zan: lasterrera, Ordena edor aretako argi-zuzirik bikaiñena biurtu zan. Lyon'go Batzar Nagusira argi-zuzirik bikaiñena biurtu zan. «Irakasle Aingoiñala, Fossa Nuova'n il zan, 1274^ogarrenean. «Irakasle Aingeru» izena damotse. Oso ezagunak eta erabiliak dira egin ebazan filosofi ta teoloji-lanak, «Summa Theologica» deritxon lan luze ta sakona batez be. Il eta iru urtera jarri eben Santuen lerroan, eta XIII^ogarren Leon Aita Santuak Ikastetxe Katoliku guztien Zaindari izentatu eban.

Meza: In medio, 488 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Zure Eliza, Tomas autorle doatsuaren jakitez argitu ta lan santuakaz ugaritzen dozun Jaungoikoa: eiguazu, arren, irakatsi euskuna ulertu daigula, ta egin ebanari jarraitu daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 7, 7-14).—Adimena opa izan neban, eta emon yatan; jakituriari dei egin neutsan, eta etorri yatan. Eta erreñu ta errega-jarlekuak baiño geiago nai izan neban: eta ogasun guztiak ezereztzat nebazan aren aldean. Arri bikaiñez be ez neban bardindu; urre guztia, aren aldean, ondar mirriña da-ta; zidarra, barriz, aren aurrean lupetza lez nardatua izango da. Osasuna ta edertasuna baiño geiago maite izan neban, eta bera artu neban argitzat, bere ditzira itzungi (amatau) eziña da-ta.

Aregaz batera on guztiak etorri yatazan, eta aren bidez, zenbatu eziñala aberastasun. Gauza guztiok poza ekarri dauste, jakituri au dodalako; baiña ez nekian nik on guztion ama zanik. Iruzur* bagarrik ikasi nebana, bekaitzik* бага banatzen dot. eta aren

* Iruzur = dolo, engaño. * Bekaitz = envidia, pesar.

ondasunak ez dodaz estaltzen: gizonentzat ondasun azkenbagea da-ta; bera darabilenak, Jaungoikoaren maitasuna eurakanatzen dabe, jakituria irakatsi da-belako, Aren (Jaungoikoaren) gogoko izanik.

EPAILLAREN 8^oGARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2^ogn. Otoitzak: *Jaungoikoaren Jon deunaren urrengokoak:*

2^ogn. Otoitza.—Zure maitasunez iziotuta egoan Jon doatsua, gar artean erre bagarik iraunerazo ta aren bidez zure Elizan Anaidi barri bat sortu zenduan Jaungoikoa: eiguazu, aren irabazien bitartez, gure arimako gaitz guztiak zure maitasunaren suaz osatu daitezala, ta betiko osasuna jadetsi daigula. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza.—Zure santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorapenezko oparigaiok; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtengo gareala uste dogu. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, gure Jaungoiko orri: gaurko santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezkeru, berak lagundu gagizala bere otoitzakaz. Amaibagako.

EPAILLAREN 9^oGARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2^ogarren Otoitzak: *Erromatar Prantziska deunaren urrengokoak:*

2^ogn. Otoitza.—Prantziska zure mirabe doatsuari, beste grazi askoren artean, bere Aingeruagaz barruko artu-emonetan jarduteko eskarra emon zeutsan Jaungoikoa: eiguazu, guk be, aren bitartez indarturik, Aingeruen lagun zeruan izatea jaritsi dagigula. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza.—Onartu egizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza.—Zure etxeok Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna! Gaurko jaieguna ospatzen dogunaren bitartez, indartu gagizuz beti zure maitasunean. Amaibagako.

EPAILLAREN 10^oGARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2^{garren} Otoitzak: Berrogei Santu Martirien urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: Martiri ospatsu oneik Zu gartsu autortzen ikuten doguzanok, zure aurrean zintzo gure alde egiten somau dagiguzala. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza.—Begiratu, Jauna, zure fededunen eskari ta oparigaiok: zure Santuen egunean gogoko izan dakizuzan, eta guri laguntza errukiorra emon daiskuen. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza.—Zure Santuen bitartez bigunduta, Jauna, eiguzu, arren: orain ospatzen dogun opari onek, betiko zerua jaritsi daiskula. Amaibagako.

EPAILLAREN 12^oGARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2^{garren} Otoitzak: Gregorio deunaren urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza.—Gregorio zure otseñaren arimari betiko zorion-saria emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu errukior, gure pekatuen sortak (pisuak) estutzen gaituan ezker, Zuganako aren otoitzak arindu gagiezala. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza.—Eiguzu, arren, Jauna, Gregorio doatsuaren bitartez, on egin daiskula opari onek: berau eskifiaz, gizarteko erru guztien parkamena emon zenduan-eta. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza.—Gregorio zure Aita Santu doatsua bere irabaziz beste zure Santuakaz bardindu zenduan Jaungoikoa: eiguzu errukior, aren gomuta-jaia ospatzen dogun ezker, aren bizitzako lorratzai jarraitu dagiegula. Amaibagako.

EPAILLAREN 17^oGARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2^{garren} Otoitzak: Patrizio deunaren urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza.—Zure aintza sinisbageai iragarteko, Patrizio zure autorle ta gotzain doatsua bialdu zenduan Jaungoikoa: aren irabaziz eta bitartez, egiteko agintzen dauskuzuna, zure errukiaren bidez, bete al daigula. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza.—Poztu gagiezala toki guztietan, Jauna, zure santuak; eta arein irabaziak ospatzean, euren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: artu dogun Eukaristiagaitik eskerrak emonez, zure autorle ta gotzain Patrizio doatsua bitarteko dala, gero-ta grazi ugariagoak artu daiguzala. Amaibagako.

EPAILLAREN 18^oGARRENA

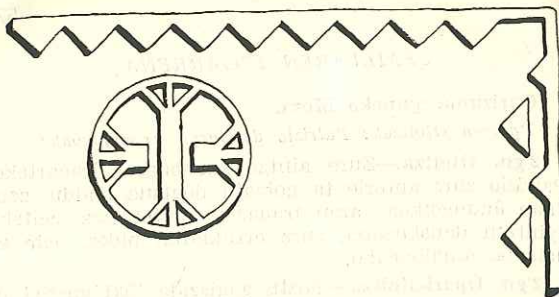
Garizuma-eguneko Meza.

2^{garren} Otoitzak: Jerusalem'go Zirilo deunaren urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: Zirilo gotzain doatsuaren bitartez, Zu, egiazko Jaungoiko bakar ori, ta bialdu zenduan Jesukristo ezagutu daiguzala: Onen deia entzuten daben ardien artean betiko egotea jadetsi dagigun. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olan-txe.

2^{gn.} Opari-otoitza.—Begiratu, Jauna, eskintzen dautsugun opari garbi au: ta eiguzu, Zirilo zure gotzain eta autorle doatsuaren irabazien bidez, biotz garbiz artu daigula. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza.—Artu dogun zure Gorputz eta Odolaren Sakramentu onek, Jesukristo Jauna, Zirilo gotzain doatsuaren eskarien bitartez, gure arima ta biotzak santutu begiz: Jaungoikoaren izateagaz alkar-tzea jedetsi dagigun. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

EPAILLAREN 19'GARRENA

JOSE DEUNA,

Andra Maria'ren Senarra ta Eliza osoaren Zaindaria

1'go. maila. — Zuriz (1)

Kristo, Jaungoikoaren Semea, ama ta birjiña zana gandi k jaioteko zan; misterio au, alan be, luzaro egon zan ezkontza -gerizpean gordeta. Jose deunari emon eutsan Jaunak bere Amaren ardura; baita senar-eskubide guztiak be, jagole antzera Maria'ren garbitasuna zaindu egian.

Gaiñera, Jaungoikoak, Kristo'ganako aitatzazko betebear eta eskubideak be, berari ezarri eutsazan. Beraz, Jaungoikoaren ondasunik ederrenek, Jesus eta Maria, bere ardura ta zainpean eukazan.

Izan dadilla Bera gure zaintzaille bizitzaldian eta erioztako orduan!

M E Z A

Sarrera.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da; Libano'ko zedrue legez aundi egingo da Jaunaren etxean jarria, gure Jaungoikoaren etxeko ataurrean. (P. A. Aleluia, aleluia).—*Ps.* Ona da Jauna aurtortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Zure Ama guztiz deunaren Senarraren irabaziak igun dakiguzala, Jauna: guk ezin lortu doguna, aren bitartez jadetxi daikegun. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Erreego bizi zara-ta. Olantxe.

(1) Jose deunaren egun au, Aste Santuz naiz Pazko-astean jausi ezkerro, Pazko-zortzi osteko astartera (martitzenera) aldatzen da.

2'gn. Otoitza: *Garizuma-eguneko.*

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli. 45, 1-6).—Jaungoikoak eta gizonak maite izan eben eta aren izena badeinkatua da. Zeruko Santuen antzeko egin eban; arerioai bildur aundia sarreraz eutsen; eta piztiak berbaz bigundu ebazan. Erreegoen aurrean argitsu egin eban; bere errian agintaritze emon eutsan, eta bere aintza erakutsi. Sinistez eta apaltasunez santu egin eban, eta gizon guztien artetik aukeratu. Jaungoikoaren deia entzun eban, eta odeian sartu eban. Eta aurrez-aurre aginduak eta bizitzarako lege jakintsua emon eutsazan.

Koru-kanta.—Jauna, onespen bigunez aurrea artu dautsazu; buruan pitxi ederrezko kororia jarri dautsazu. —Bizia eskatu dautsu, ta Zuk egun luzeak emon dautsazuz, aldien azkeneraifio.

Luzagarria. — Zorionsua benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana. —Aren ondorengoak indartsuak izango dira lurrean; zintzoen jatorria onetsia izango da.—Aintza ta aberastuz aundiak izango dira aren etxean; eta aren zuzentasunak beti-betiko iraungo dau.

Pazko-aldian, Koru-kanta ta Luzagarria ordez, beste au:

Aleluia, aleluia. Maite izan eban Jaunak eta apaindu; soifeko argitsua jantzi eutsan.—Zintzoa, lilia lez erneko da, ta beti loratan egongo da Jaunaren aurrean. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 1, 18-21).—Jesus'en Ama Maria Jose'gaz ezkontuta egoala, alkarganatu baiño len, Espiritu Santuaren eginez umedun aurkitu zan. Aren senar Jose'k, zuzena izanik, salatu nai ez-ta, isillean itzi nai izan eban. Baiña asmo onetan ziarduala, amesetan Jaunaren aingerua agertu yakon, esanez: «Jose, Dabid'en seme: ez bildurtu Maria emaztetzat artzen; beragan sortu dana, Espiritu Santuagandik dau-ta. Seme bat be izango dau, ta izena Jesus ezarriko dautsazu: bere erria pekatuetatik Arexek atarako dau-ta.» —*Kredo.*

Esquintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren izena. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Gure otsein-zorra Zuri ordaindurik, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: Zure Seme dan Jesukristo gure Jaunaren Amaren senar doatsu Jo-

se'ren irabazien bitartez, iraun-erazo dagizuzala gugan zure doaiak, opari au Aren jai argurgarrian eskintzen dautsugun ezkeru. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza: *Garizuma-egunekoa.*

Kanon-aurrea: *Jose deunarena, 456 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jose, Dabid'en seme, ez bildurtu Maria zure emaztetzat artzen: beragan sortu dana, Espiritu Santuagandik dau-ta. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Lagun zakiguz, arren, Jaungoiko errukior ori; ta Jose zure autorle doatsua bitarteko dogula, zaindu gugan biotz onez zure doaiak. Amaibagako.

2'gn. Azkēn-otoitza: *Garizuma-egunekoa.*

EPAILLAREN 21'GARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2'garren Otoitza: *Benito deunarenak, 494 orri.*

EPAILLAREN 24'GARRENA

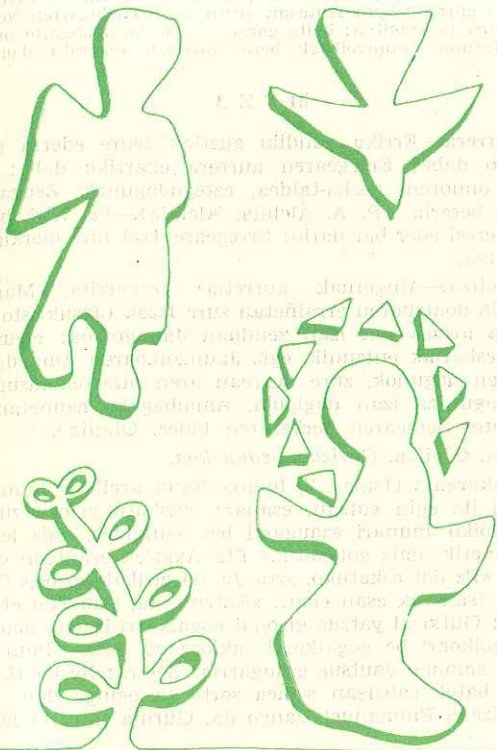
Garizuma-eguneko Meza.

2'gn. Otoitza: *Gabirel Goiaingeruaren urrengokoak:*

2'gn. Otoitza.—Beste aingeruen artean, zure Giza-gunde-ekzutapena iragarteko, Gabirel Goiaingerua aukeratu zenduan Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, lurrean aren jaja ospatzen dogun ezkeru, zeruan aren zaindaritza izan dagigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza.—Gogoko izan dakizuzala, Jauna, gure morroi-opari au ta Gabirel Goiaingeru doatsuaren otoitza; ta lurrean agurtzen dogun ezkeru, zeruan zaindari izan dagigula. Amaibagako...

2'gn. Azken-otoitza.—Zure Gorputz eta Odolaren Sakramentua artu dogun ezkeru, erruki zaran gure Jaun eta Jaungoiko orri eskatzen dautsugu: Gabirel'ek iragarrita, zure Gizakundea ezagutu dogunez, berberak lagunduta, Gizakunde orren ondasunak be jadetsi daguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

ANDRA MARIA'RI GIZAKUNDEA IRAGARTEA

1^ogo. maila. — Zuriz (1)

Gaurko jaia, munduan izan dan jasokunik aundiena dakarkigu gogora: Jaunaren gizakundea emakume baten erraifetan. Gaurko egunez, izan be, egin zan gizon Jaungoikoaren Semea, Andra Maria'ren sabel garbian. Apaltasun itzela, benetan. Jauna morroi egin, Egillea izaki, Jaungoikoa gizon; or dakusgu, bai, Kristo geure antz eta izatez jantzirik. Auzpez gurtu daigun Irutasun gurtz deuneko bigarren Notin edo persona aragitan; baita goratu be Neska apal-garbi onen santutasuna: Jaungoikoak bere Amatzat aukeratu dau-ta.

M E Z A

Sarrera.—Erriko aundiki guztiak zeure ederra nai izango dabe; Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik. (P. A. Aleluia, Aleluia).—Ps. Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak. —Aintza.

Otoitza.—Aingeruak aurretiaz iragarrita, Maria Birjiña doatsuaren erraifetan zure Itzak (Jesukristo'k) aragia artzea nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguazu, gure eskariak entzunik, egiz Jaungoikoaren Ama dala sinisten dogunok, zure aurrean aren bitartekotasunaren laguntza izan dagigula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^ogn. Otoitza. *Garizuma-egunekoa.*

Irakurgaia (Isaias, 7, 10-15).—Egun areitan, Jaunak Akaz'i itz egin eutsan, esanaz: «Eskatu egiozu zure Jaungoiko Jaunari ezaugarri bat zeuretzat, naiz leza-barrenetik, naiz goi-goitik.» Eta Akaz'ek erantzun eutsan: «Ez dot eskatuko, ezta Jauna zirikatuko be.» Orduan, Isaias'ek esan eban: «Entzun, ba, Dabid'en etxe orrek: Gutxi al yatsue gizonal gogaikarri izatea, neure Jaungoikoari be gogaikarri zakioze-ta? Beraz, Jaunak berak emongo dautsue ezaugarria. Begira: Neska (birjiña) batek sabelean semea sortu ta egingo dau, ta aren izena Emmanuel izango da. Guriña ta ezta jan-

(1) Iragarkunde egun au Aste Santuz naiz Pazko-astez jausi ezker, Pazko-zortzi osteko astelenera aldatzen da.

go dauz, txarra alde batera izten eta ona aukeratzen ikasi dagian arte.»

Koru-kanta.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; orixe dala-ta onetsi zaitu Jaungoikoak betiko. Egiaren, errukiaren eta zuzentasunaren alde, zure eskuma arrigarriri erabiliko dozu.

Luzagarria.—Ea, alaba, ikusi ta entzun: Erregea zeure edertasunaz zaletu da. Erriko aberatsenak be, zeure ederra nai izango dabe; Errege-alabak ibiliko dira zure inguruan. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, zeugana pozez beterik. Txaloka ta pozez joango dira Erregearen jauregira.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarria orde, beste au:

Aleluia, aleluia. Agur, Maria, graziaz bete: Jauna da zugaz: bedeinkatu za emakumeen artean. Aleluia. Jese'ren makilla loratu egin da; Birjiñak, Jaungoiko-gizona sortu dau: Jaungoikoak bakea biurtu dausku, goiko ta beko Beragan alkartuaz. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 26-38).—Aldi aretan, Jaungoikoak Gabirel aingerua Nazaret deritzan Galilea'ko errira baldi eban, neska batetana. Neskatil au, Jose izeneko Dabid'en jatorriko gizonezko baten emaztegeia zan, eta neskatillaren izena, Maria. Eta onegana sar-turik, aingeruak esan eutsan: «Agur!, graziaz bete ori; Jauna da zugaz: onetsia zu emakumeetan». Itzok en-zunda, Maria larritu egin zan, eta arelako agurra zer izan zeitekean erabillen buruan. Baiña aingeruak esan eutsan: «Ez bildurtu, Mari, Jaungoikoaren gogoko zara-ta; begira: sabelean semea sortu ta egingo dozu, ta izena Jesus ezarriko dautsazu. Aundia izango da Bera, ta Altsuaren Seme dei egingo dautsoe, ta Jaungoiko Jaunak Aita Dabid'en jarlekua emongo dautso. Jakob'en etxeko buruzagi izango da betiko; ta Aren aginpideak ez dau amairik izango.»

Orduan, Maria'k aingeruari esan eutsan: «Ori zelan izan daiteke, gizonezkorik ez dot ezagutzen-eta?» Eta aingeruak, erantzunik, esan eutsan: «Espiritu Santua etorriko da zugana, ta Altsuaren indarrak bere geriz-pean artuko zaitu. Eta beraz, zuegandik jaioko dana, Jaungoikoaren Seme deituko dabe. Orra, bestela, zure senide Elisabet be: zartzarroan seme bat sortu dau, ta

agorra zana, ume egiteko seigarren illebetera eldu da: Jaungoikoarentzat ezifik ez dago-ta.» Orduan, Maria'k esan eban: «Ona emen Jaunaren mirabea; egin bedi nigan zeuk diñozunez.»—*Kredo.*

Eskeintza.—Agur, Maria, graziaz bete; Jauna da zugaz; onetsia zu emakumeen artean, eta onetsia zure sabelak sortua. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Indartu egizu, Jauna, gure arimetan egiazko sinismena: Birjina Amak sortu ebana egiazko Jaungoiko ta gizon zala autorturik, Aren biztueraren indar osasungarriaz, betiko zorionera eltzea lortu dagigun. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza: *Garizuma-egunekoa.*

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena, 456 orri. Eta****
Ama iragarte-egunean.

Jaunartzerakoa.—Begira: Neska batek sabelean semea sortu ta argitara ekarriko dau; ta Aren izena Emmanuel izango da. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Isuri egizu, Jauna, gure arimetan zure grazia: Aingeruak iragarrita, zure Seme Kristo gizon egin zala jakin genduan ezkerro, Bere nekaldi ta eriotzagaitik, zeru ederrera aldu gaitzean. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Azken-otoitza: *Garizuma-egunekoa.*

EPAILLAREN 27'GARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2'gn. Otoitzak: Damasko'tar Jon deunaren urrengokoak:

2'gn. Otoitza.—Santuen irudien alde egiteko, Jon doatsua zeruko jakintzaz ta arimako adorez bete zenduan Jaungoiko alguztidun eta betikorra: aren bitartez eta ikasbidez, irudiak ospatzen doguzanen onbideak aintzat artu daiguzala ta euren zaindaritza irabazi da'gula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Eskintzen dautsuguzan opari-gaiok gogoko izan dakizuzan, Jauna, betorkigu lagun Jon doatsuaren bitartekotasun ona, baita Santuena

be: aren alegiñari eskerrak, elizetan agirian dirala ospatzen doguz-ta. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza.—Artutako doi santuak, Jauna, zeruko iskillu (arma) lez zaindu gagiezala; ta Jon doatsuaren zaindaritzak inguratu gagizala beste Santuenakaz batera, arein irudiak Elizan ospatu egin bear zizala lortu eban ezkerro. Amaibagako.

EPAILLAREN 28'GARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2'gn. Otoitzak: Kapistrano'ko Jon deunaren urrengokoak:

2'gn. Otoitza.—Jon doatsuaren bitartez, eta Jesus izen guztiz santuaren indarrez, zure fededunak guruztearen arerioen aurka garaille atara zenduzan Jaungoikoa: eiguzu, arimako arerioen zirikaldiak aren laguntzaz azpiraturik, zure eskutik zintzoen kororia artzeko duin izan gaitzala. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza.—Begiratu baketsu, Jauna, egiten dautsugun opari au; ta Jon zure autorle doatsuaren bitartez, naiko izan daigula arerioen zirikaldiak austeke ta zure laguntasunaren magalpean egoteko. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza.—Zeruko janariz aseturik eta gogoko edariz pozturik, erreguz eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: Jon zure autorle doatsuaren bitartez, arerio gaiztoagandik gorde gagizuzala, ta zure Eliza betiko bakez zaindu dagizula. Amaibagako.

JORRAILLEKO SANTUAK

JORRAILLAREN 2'GARRENA

Garizuma-eguneko Meza.

2'gn. Otoitzak: Paula'ko Prantzisko deunaren urrengokoak

2'gn. Otoitza.—Apalen jasotzaille izanik, zure Santuen aintzaz Prantzisko autorle doatsua gora jaso zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren irabaziz eta bitartez, apa! diranai agindu dautsezuzan sariak, geuk be esku-ratu daiguzala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Zure altara-ganean ezarten doguzan erri zintzoaren oparigaiok, Jauna, Prantzisko doatsuaren irabaziz, zuri gogoko izan dakizuzala, eta guri, zure errukia lagun, osasungarri izan dakiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza.—Zeruko Eukaristia artuta, Jauna, eiguzu, Prantzisko zure autorle doatsuaren bitartez, bizitza onetarako ta gerokorako laguntza lortu daiskula. Amaibagako.

JORRAILLAREN 4'GARRENA

1) Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Isidoro deunarenak.

2) Pazkoaldian,

ISIDORO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Leandro ta Fuljenzio santuen anaia. Gaztetxo zala, bakartadean gorde eban bere burua; ta luzaro bizi izanik, ezkutu isiltsu orretan, gol-jakitez oso aberats egin zan. Bere idatziak gol-argiz joritsuak doguz; batez be, Erdi-Aroko Elizako zuzi bikain lez agertzen yaku. 633'garren urtean Toledo'n ospatu zan IV'garren Eliz-Batzarreko buru, bera izan zan. † 636.

Meza: In medio, 488 orri.

JORRAILLAREN 5'GARRENA

1) Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: Bizente Ferrer deunarenak.

2) Pazkoaldian,

BIZENTE FERRER DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Valencia'n jaio zan; gaztetxo zala, Domingo deunaren arteko egin zan. Gizon sutsua egiz eta benetan; izlari garratz eta egokia. España osoa bakarrik ez, baita Prantzia, Italia, Inlaterra ta beste errialde askotan be iragarri eban Kristo'ren Barri Ona. Edonun egin ebazan mirari gelgarriak, batez be ifoana goi-argiz indartu nai ebanean; augaitik, erri osoak atzetik joiakiozan. † 1419.

Meza: Os iusti, 490 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Bizente zure autorle doatsuaren irabazi ta itzez, zure Eliza argitu nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguzu zure menpekooi, aren ikasbideak artu daiguzala, ta aren bitartez, gaitz guztietatik gorde gaitzezala. Amaibagako.

JORRAILLAREN 11'GARRENA

1) Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2'gn. Otoitzak: I'go. Leon deunarenak.

2) Pazkoaldian,

1'GO. LEON DEUNA,

Aita Santu, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Erromarra, geienen ustez, Gizon jaungoikozale oni benetan ifnotsen bere aldikoak AUNDI, baita ondorengoak be. Biotz-zokoa Jaungoiko-maitasunez gainezka eukalako, lortu eban geienez «aundi» izen ori. Atila bera, ipar-basatien buru zana be, Aita Santu onen urrean dardareak artu ta Italia ta ango bazterrak itzirrik, alde egin bear izan eban. Erejien maillu astun, Eliza-Buru zanaren eskubideak sendo zaindu ta gogortu ebazan. Jainko-jakitez sakon, izlari bulartsu ta jori, bere bizitza santuz eta aginte gozoz, Eliza jasoten arduratsu alegindu zan. † 460.

Meza: Si diligis, 464 orri.

JORRAILLAREN 13^a GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^agn. Otoitzak. Ermenejildo deunarenak.*
- 2) *Pazkoaldian,*

ERMENEJILDO DEUNA, errege ta martiri

3^agn. mailla. — Gorritz

Leobijildo bisigotar erregearen semea; Sevilla'ko Goi-gotzain zan Leandro deunak biurtu eban Elizarako. Bere aitak, orraitino, ez eban au begi onez ikusi. Ta bein, arriotar gotzain batek eskuetatik gure Jauna artzera beartu nai izan eban; baiña alperrik. Il nalago izan eban, orrelakorik egin baiño. 587^agarren urtean, borrreruk sama moztu eutsan. Bere odola ez zan alperrik isuri: urte bi geroago, aren anal Errekaredo ta bisigotar guztiak Kristo'ren egiazko sinismena artu eban.

Meza: Protexisti, 479 orri., *urrengo Otoitzak eta Barri Ona izan ezik:*

Otoitzak.—Ermenejildo zure martiri doatsuari lurreko erreikua zerukoagaitik albora izten irakatsi zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, guk be, aren antzera, ezerez dana itzi, ta betikoa billatu daigula. Amaibagako.

Barri Ona: Nigana norbait, 467 orri.

Opari-otoitzak.—Gure oparigaiak eta otoitzak onar-turik, Jauna, garbitu gagizuz misterio onein bidez, eta entzun gagizuz biotz onez. Amaibagako.

Azken-otoitzak.—Eiguzu, Jaungoiko gure Jaun orrek!: orain zure Santuen gomutaz alaizten garanez, poztu gaitzala betiko gerokoan be, arein arpegia ikusiez. Amaibagako.

JORRAILLAREN 14ª GARRENA

- 1) *Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^agn. Otoitzak: Justino deunarenak.*
- 2) *Pazkoaldian,*

JUSTINO DEUNA, martiria

3^agn. mailla. — Gorritz

II^agn. gizaldian kristau-erlejiñuaren alde kementsu jokatu eban. Or-emen egiazko jakintza billa luzaro jardunaren, jakintza ori ez eban aurkitu idazti Deunetan baiño. Liburu eder-mamintuak idatzki euskuzan sinismenaren alde; azkenez, 170^agarren urtean, odol-eriotza emon eutsoen.

M E Z A

Sarrera.—Ainbat ipuin esan eustezen gaiztoak, baiña ez zure lege antzekoak; nik, ostera, zeure erabagiak iragarri nebazan erregeen aurrean be, ta ez nintzan lotsatu. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Zoriontsuak betetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitzak.—Gurutzearen zorakeriz Justino martiri doatsuari Jesukristo'ren jakintza arrigarriro irakatsi zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez, oker-usteen guzurra astindurik, sinismen sendoa jaritsi daigula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^agn. Otoitzak, Tiburtzio, Baleriano ta Maximo santuena: Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Tiburtzio, Baleriano ta Maximo zure martiri santuen jai ospatzen dogun ezker, arein onbideai be jarraitu dagigula. Amaibagako.

Irakurgaiak (S. Paulo'k Korinto'koai 1^ogoa.: 1, 18-25, 30).—Anaiok: Gurutze itza, galtzen diranentzat tentelkeria da; guretzat, barriz, salbatzen garanontzat, Jaungoikoaren indarra da. Idatzita dago-ta: Jakintsen jakintza ondatu egin dot, eta zurren zurtasuna uts biurtu dot. Nun dago jakintsua? Nun ikastuna? Nun gizarteko burutsua? Jaungoikoak ez ete-dau gizarteko jakintza zorotzat agertu?

Izan be, mundua Jaungoikoaren jakintzatik Jaungoikoa ezagutzera jakinbidez ez zan eldu; sinisteduna Barri Onaren iragarte zoroaz salbatzea nai izan dau Jaungoikoak. Judarrak, mirari-billa dabiz; gerkarrak, jakite-eske; guk, ostera, Kristo gurutzetua azaltzen dogu, judarrentzat oztobide, ta gerkarrentzat tentelkeri; deituentzat, ostera, naiz judar naiz gerkar izan, Jaungoikoaren indar eta jakintza dan Kristo. Jaungoikoaren zorakeri dirudiena, giza-jakintza baiño bikañago da-ta: Jaungoikoaren makaltasuna dirudiena, barriz, giza-indarra baiño azkarrago. Zuek Beragan-dik dozue izatea Kristo Jesus'egan; gure jakintza, zuzentasun, santutasun eta salbabidea Berau izatea, Jaungoikoak nai izan dau-ta.

Aleluia, aleluia. Gizarteko jakintza zorakeri da Jaungoikoaren aurrean; idatzita dago-ta: Jaunak eza-

gutzen dauz zurren asmoak, ta ba-daki uts dirana. Aleluia: Nik, barriz, guztia kaltegarritzat daukat Jesukristo nire Jaunaren ezaguera goragarriaren ondoan. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 12, 2-8).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ez dago estaldutako ezer be, agertuko ez danik; ezta isilpean be, jakingo ez danik. Illuñetan esan dozuena, argitan esango da; eta belarrira gelan esandakoa, etxe-gaiñetik deadarka esango da. Zui, barriz, nire adiskideoi, auxe dirautsuet: gorputza il baiño besterik ezin egin daikeen gizonen bildur ez izan. Noren bildur izan bear dozuen, ostera, erakutsiko dautsuet: gorputza il ondoren, su-lezera (infernura) jaurti daikeenaren bildur izan zaitezte. Bai, ba-dirautsuet: orren bildur izan zaitezte. Ez ete-dira bost txoritxo xemaiko bitan saltzen? Alan be areitariko bataz be ez dago Jaungoikoa aztuta. Zuen buruko ule guztiak be zenbatuta (kontauta) dagoz. Ez bildurrik izan, ba: txoritxo askok baiño geiago balio dozue zuek. Baita esan be ba-dirautsuet: gizonen aurrean autortu nagiana, Jaungoikoaren aingeruen aurrean Gizasemeak (Jesukristo'k) be autortu egingo dau.

Eskeintza.—Ezer ez neban zuen artean jakin nai, Kristo izan ezik, eta Au, gurutzetua. Aleluia.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jaungoiko Jaun orrek, gure oparigaiok: ezkutapen (misterio) arrigarrion alde gaiztoen iraiñen aurka, Justino martiri santuak gizonkiro ekin eutsan-eta. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza, *Tiburtzio, Baleriano ta Maximo deunena*: Zure martiri santuen zarurako jalotza gogoratuaz eskintzen dautsugun Opari onek, Jauna, gure pekatuen kataiak ausi, ta zure errukiaren doaiak lortu daiskuzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Pazkoetakoa*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Zuzentasunaren koroia daukat gordeta niretzat; eta egun aretan, epaille zuzena dan Jaunak emongo daust. Aleluia.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz indarturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: Justino zure martiri doatsuaren irakatsien bitartez, artutako graziakaitik beti esker-ordainka irauñ daigula. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza, *Tiburtzio, Baleriano ta Maximo deunena*: Eukaristi santuaz aseturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: opari au eskintzean zor yatzun menpetasuna agertzen dautsugunez, zure grazia geroago ta geiago somau dagigula gudan. Amaibagako.

JORRAILLAREN 17^aGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{garren} Otoitzak: Anizeto deunarenak, "Si diligis", 464 orri.

JORRAILLAREN 21^aGARRENA

ANSELMO DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Sendi (famili) kristau ta odol argikotik, Italia'ko Aosta errixoan jaio zan. Ogei ta bat urteko zala, beneditarren jantzia artu eban. Geroago, Kantorbery'ko Goigotzain, Elizaren ogasunak lapurtu nai ebezan errege biren aurka, nor zan eta zer balio eban argiro erakutsirik, edozein ez lako gizon trebe ta zintzo agertu zan. Teoloji-gaietan oso jakitun, Jaungoiko-gaietaz luze ta sakon idatzi euskun; eta bere idatziak gaur be, adimena argitu bakarrik ez, baita biotza galdatu be egiten dabe. † 1109.

Meza: In medio, 488 orri.

JORRAILLAEN 22^aGARRENA

SOTERO TA KAIO DEUNAK,

Aita Santu ta martiriak

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Sotero, Anizeto'ren ondorengo Aita Santu; erejien aurka kementsu agertu zan beti, ta azkenez, 171^agarrenean, martirien koroia lortu eban.

Eun urte geroago bizi izan zan Kaio, Diokleziano erregearen jatorrikoa; amabi urtean zaindu eban Eliza, edozein bat ekaitzen erdian; eta neke-oñazetan il ezarren, lor eta atsekaberik naiko jasan eban. † 296.

Meza: Si diligis, 464 orri.

JORRAILLAREN 23'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak: Gorka (Jorje) deunaren urrengokoak:

2^{gn}. Otoitza.—Gorka zure martiri doatsuaren irabazi ta bitartez pozten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu biotz samur, aren bitartez laguntasuna eskatzen dau-tugunok, zure graziaren doaiatz lortu dagigula. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza.—Onetsi, Jauna, eskini dautsuguzan oparigaiok; eta euron bidez eta Gorka zure martiri doatsuaren bitartez, garbitu gagizuz gure pekatuen loikerietatik. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza.—Apal-apal eskatzen dautsugu Jaungoiko alguztidun orri: Eukaristiaz janaritzen gaituzun ezker, Gorka zure martiri doatsuaren bitartez, oitura santuz zure menpeko zintzo izan gaitzezala. Amaibagako.

JORRAILLAREN 24'GARRENA

SIGMARINGA'KO FIDEL DEUNA, martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Alemaniarra jatorriz, eta legegizon gero. Prantziskotarren Lagundiko egiñik, siniausleai zerurako bidea irakasten eten bago jokatu eban; augaitik, bein, arazo txalogarri onetan ziarduala, gudari protestante batzuk tiroka ta sastaka il eben, 1622^{gn}. urtean zan au. Sinismen-Zabalkundeko len-martiri dogu berau.

Meza: Protexisti, 479 orri., *Otoitz au izan ezik*

Otoitza.—Fidel doatsua, sinismena zabaldu egian, serafinen gogo biziz sutu ta martiri-adar eta mirari goragarritz edertu zenduan Jaungoikoa: aren irabazi ta bitartez, sinismen eta goi-maitasunean zure graziatz indartu gagizuz, zure morroitzan eriotzaragino zintzo irauteko gei egin gaitezan. Amaibagako.

JORRAILLAREN 25'GARRENA

MARKOS DEUNA, Ebanjelaria

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Pedro deunaren lagun Kristo'ren irakatsia iragarten, Jesukristo'ren Barri Ona (Ebanjelioa) idatzi eban, Erroma'ko kristaui zuzendutakoa; Ejipto'ko Alexandria'n zabaldu eban batez be. Geroago, uri aretako Gotzain izan zan. Venezia'n datza bere gorpua. Irudietan, leoi-arpegia ondoan dauala ikusten da.

Gaur, ARRENTZA (Letaini) NAGUSIAK egiteko eguna be ba-da. Letaini ta errogatiba, itz bi diranarren, esanai bardifia dabe. Oitura zaarra da Eizan letainiak kantatzea, batez be Santuen bitartez Jaunagandik zerbait jadesi nai dogunean. Jorraillaren oget ta bostean egin oi dana, Markos deunaren jaia ospatzen asi baiño askoz lenagotikoa dogu. Itxuraz, Erroma'n izan eban asikera, sinisbageak egin oi eben jai bat kentzearren. Geroago, gafierra datorkiguzan gaitzetatik, batez be gure azi, solo ta landetara datorkiguzanetatik, zaindu gaizala Jaungoikoari eskatzeko erabilten doguz erregu eta eskari onek. «Nagusiak» deritxegu, Jaunaren zerura igokunde aurreko iru egunetan ospatzen diran Txikiak ez nastearren.

M E Z A

1) *Ibildeum-ostean, Letaini-Meza esaten da, 301 orri; 2^{gn}. Otoitzak: Markos deunarenak.*

2) *Ibildeunik egin ezik, Markos deunaren urrengoko Meza:*

Sarrera.—Atara nozu, Jaungoiko orrek, gaiztoen maltzurkerietatik, alelua; gaiztakeria egiten dabenen korapillotik, alelua, alelua.—*Ps.* Entzun, ene Jaungoiko, nire otoitza, Zeuri deiez nago-ta; gorde egizu nire arima arerio-bildurretik.—*Aintza.*

Otoitza.—Markos zure Ebanjelari doatsua, Barri Ona zabaltzeko graziz jantzi zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren irakaspenak on egin daiskula beti, ta aren otoitzak zaindu gagizala. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza, Letainetakoa: Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: gure estualdian zure errukian uste ona dogun ezker, gaitz guztietan zure laguntasunaren indarra izan daigula gudan. Amaibagako.

Irakurgaia (Ezekiel, 1, 10-14).—Lau aberen arpegi-antza auxa da: Gizon-arpegia ta leoi-arpegia eben es-

kumako laurak; zezen-arpegia lauen ezkerretakoak; arrano-arpegia lauen gainekoak. Arpegi ta egoak, gainean zabaldurik eukezan: bakoitzetik bi alkar batzen ziran, eta beste biak euren gorputzak estalzen ebezan. Eta bakoitza aurrera begira ebillen: aizearen indarrak bultz egiten eutsen lekuruntz joiazan, eta ba-joiatzala, ez ziran atzeruntz bihurtzen. Eta abere onein erdian su-txingar gorien antzeko ikuspenera agiri zan, zuzi iziotuen antzekoa. Auxe zan abereen erdian, aruntz-onuntz ebillen ikuspenera; su dizditsua, ta sutatik urtendako oiñeztuak. Eta abereak joan-etorrika ebizan, oiñeztu diztiratsuen antzera.

Aleluia, aleluia. Zeruak, zure lan arrigarria ospatzen dau, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak, Aleluia. Buruan pitxi ederrezko kororia ipiñi dautsazu, Jauna, Aleluia.

Barri Ona (Luk., 10, 1-9).—Aldi aretan, Jaunak bes-te irurogei ta amabi ikasle aukeratu ta biñaka bere aurretik bialdu ebazan, Berak joan bear eban uri ta alde guztietara. Eta auxe zirautsen: «Uzta (solo-aria) ugaritsua da; langilleak, barriz, gutxi. Uztaren jabeari erregu egiozue, ba, langilleak bere solora bialdu dagizan. Zoaze: bildotsak otso-artera legez bialtzen zaituet, Ez egizue zorrerik, ez zakaturik, ez oiñetakorik eroan; eta bidean inñori agurrik ez egin. Sartu zaitezen etxean, barriz, lenengo esan: «Bakea etxe onentzat»; eta an bake-semerik ba'dadi, zuen bakea aren gainera jatsiko da; bestela, zeukana biurtuko da. Etxe aretan bertan egon zaitetze, emon dagitzuena jaten eta edaten: langilleari bere saria zor yako-ta. Ez aldatu etxe batetik bestera. Ta sartu zaitezen edozein uritan ondo artu ba'zagieze, aurkeztu dagitzuena jan egizue, ta ango geisoak osatu egizue, ta esan egiezue: Jaungoikoaren erreinua urrean dozue.»—*Kredo*.

Eskaintza.—Zeruak, zure lan arrigarria ospatzen dabe, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak, Aleluia, aleluia.

Opari-otoitza.—Markos zure Ebanjelari doatsuaren jaian oparigaiok guk Zuri eskintzean, Jauna, egizu, santu au Barri Ona zabaltzeak argitsu egin ebanez, gu be, aren bitartez, itzez eta egifiez zure gogoko izan gaitzala. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, Letaiñetakoa: Oparigai oneik, Jauna, gure pekatuen kataiak ausi dagiezala, ta zure errukia jadetsi dagiguela. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluena, ...orri.

Jaunartzerakoa.—Zintzoak Jaunagan jarriko dauz bere poza ta ustea: biotz-zintzo guztiak poztuko dira. Aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Zure Eukaristiak laguntza etenbagea emon daiskula, Jauna; ta Markos zure Ebanjelari doatsuaren eskarien bidez, gaitz guztietatik zaindu gaitzala. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Letaiñetakoa: Abegi onez artu egizuz, Jauna, gure eskariak: gure estualdian zure doaiak arturik, poz onen bidez zure maitasunean gero ta geiago azi gaitzean. Amaibagako.

JORRAILLAREN 26^aGARRENA

KLETO TA MARTZELINO DEUNAK,

Aita Santu ta martiriak

3^ogn. mailla. — Gorriz

Kleto deuna, San Pedro'ren bigarren ondorengoa; 76^ogn. urtetik 91^oeraño Eliz-ontziaren zuzentzaille izan zan; Domiziano agitariaren menpean, barriz, Kristo'ren sinismenari eustearren, eriotza jasan eban. Bere izena Kanon'eko lenengo zerrendan agertzen da.

Martzelino deunak, 296^ogarren urtetik 204-garrenean zaindu eban Eliza; Diokleziano gaiztoaren aginduz egindako jazarren ikaragarrian, burua moztu eutsen.

Meza: Si diligis, 464 orri.

JORRAILLAREN 27^aGARRENA

KANISIO'TAR PEDRO DEUNA,

autorle ta irakasle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Holanda'n jaio zan 1521^ogn. urtean; egin-eginean be, Lutero Elizatik alboratu ta Lolola'tar Eneko Jaunaganatu ziran urtean. Biotza sutan, protestantien aurka gogor ekin eutsan egiazko sinismena batez be Alemani-aldean zabaltzen. Egifiez, jakitez eta deuntasunez aundi dogu. Bere idatzietatik zabaldueña ta entzuterik geien dauana, «Kristau-Ikasbidean» da. 1597^ogn. urtean il zan.

Meza: In medio, 488 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Katoliku-sinismenaren alde jokatzeko, Pedro zure autorle doatsua onomen eta jakitez indartu zenduan Jaungoikoa: eiguзу biotz onez, aren jarraibie ta ikasbideen bitartez, oker dabiltzanak bide onera biurtu daitezala, ta zintzoak egia autortzen iraun daigiela. Amaibagako.

JORRAILLAREN 28^a GARRENA

GURUTZEKO PAULO DEUNA, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Umetarik agertu zan Kristo'ren gurutzeaganako zaletsu. Urteak joan, urteak etorri, Nekalditarren (Pasionisten) Lagundia sortu eban; batez be, arimen alde lan egin eta Kristo'ren neke ta eriotzako eskutu edo misterioak euron biotz-barreneraifio eroateko. † 1775.

M E Z A

Sarrera.—Kristo'gaz gurutzen josita nago: bizi naz, ni ez baiña, Kristo nigan baiño: maite nenduan eta bere burua neugaitik emon ebanaren sinistez bizi naz. Aleluia, aleluia.—Ps. Zoriontsua beartsu ta txiroaren ardura dauana: Jaunak zainduko dau egun larrian. —Aintza.

Otoitza.—Gurutzearen ezkutapena iragarteko, Paulo santuari goi-maitasun berezia emon, eta aren bitartez, sendi (famili) barri bat Elizan loratzea nai izan zenduan Jesukristo Jauna: eiguзу, bera bitarteko dogula, lurrean zure Nekaldia beti gogoratutik, aren saria zeruetan jadetsi daigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1^ogoa.: 1, 17-25).—Anaiok: Ez nenduan Kristo'k bateatzera bialdu, Barri Ona zabaltzera baiño; ta ez itz jakitunez gero, Kristo'ren gurutzea alperreko egin ez daiten baiño. Gurutze itza, galtzen diranentzat tentelkeria da; guretzat, barriz, salbatzen garanontzat, Jaungoikoaren indarra da. Idatzita dago-ta: Jakintsuen jakintza ondatu egin dot, eta zurren zurtasuna uts biurtu dot. Nun

dago jakintsua? Nun ikastuna? Nun gizarteko burutsua? Jaungoikoak ez ete-dau gizarteko jakintza zortzat agertu? Izan be, mundua Jaungoikoaren jakintzatik Jaungoikoa ezagutzera jakinbidez ez zan eldu; sinistedun Barri Onaren iragarte zoroaz salbatzea nai izan dau Jaungoikoak.

Judarrak, mirari-billa dabiltz; gerkarrek, jakite-eske; guk, ostera, Kristo gurutzetua azaltzen dogu, judarentzat oztobobide, ta gerkarrentzat tentelkeri; deituentzat, ostera, naiz judar naiz gerkar izan, Jaungoikoaren indar eta jakintza dan Kristo. Jaungoikoaren zorakeri dirudiena, giza-jakintza baiño bikaiñoago da-ta; Jaungoikoaren makaltasuna dirudiena, barriz, giza-indarra baiño azkarrago.

Aleluia, aleluia. Guztiokaitik il zan Kristo; arrezkerok, bizi diranak ez daitezcan eurentzat bizi, eurakaitik il eta berbiztu zanarentzat baiño. Aleluia. Seme ba'gara, baita oifordeko be; Jaungoikoaren oifordeko, izan be, ta Kristo'ren oiforde-lagun; Aregaz nekeak jasan ba'dagiguz, barriz, Aregaz batera goratuak izateko. Aleluia.

Bari Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi, 596 orri.

Eskeintza.—Maitasunean bizi zaiteze, Kristo'k gu maite izan genduzanez, eta gugaitik usain gozozko eskifii ta oparitzat Jaungoikoari bere burua emon eutsan antzera. Aleluia.

Opari-otoitza.—Zeruko Eukaristi onek, Jauna, emon daigula zure Nekaldi ta Eriotzaganako sugarra: Paulo deunak Ori eskintzean, bere porputza oparigai bizi, santu ta atsegingarri Zuri erakutsi eutsunean izan eban antzera. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Kristo'ren neke-lagun izanaz poztu zaiteze; Aren goraldia agertu daitenean be, pozez betirik egon zaitezen. Aleluia.

Azken-otoitza.—Artu dogu, Jauna, zure maitasun neurri bagea gomutarazoten dauskun zeruko Eukaristia: eiguзу, arren, Paulo deunaren irabaziz eta aren antzera, atara daigula zure iturrietatik betiko bizitzeraifio jagiten dan ura, ta zure Nekaldi guztiz santua gure biotzetan josita dakargula, geure bizitzan eta ekan-

duetan be agertu daitela. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

JORRAILLAREN 29'GARRENA

BERONA'KO PEDRO DEUNA, martiria

3'gn. mailla. — Gorriz

Gurasoak manikeotarteko ebazan. Maisu on baten irakatsien bidez, Domingotarren Ordena barrian sartu zan, eta egiazko sinismenera ainbat ekarri ebazan. Azterkari zala, Komo'tik Milan'erako bidean, siñausleak (erejeak) arrapatu ta bizia kendu eutsoen. Azken-arnasa emon orduko, bere ocolaz Kredo itza idatzai eban lurtean. † 1252.

Meza: Protexisti, 479 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek, Pedro zure martiri doatsuaren sinismenari gartsu jarraitu daigula: fedea zabaltzearren, martirien ereinotza lortzea jaritsi eban-eta. Amaibagako.

Irakurgai: Gogoratu egizu, 472 orri.

Opari-otoitza.—Entzun samurkiro, Jauna, Pedro zure martiri doatsuaren bitartez eskintzen dautsuguzan eskariok; eta gorde egizuz zure babespean fedea zabaltzen diarduenak. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristiak, Jauna, gorde dagizala zure fededunak; eta Pedro zure martiri doatsuaren bitartez, arerioen ekifaldi guztietatik zaindu gagizala. Amaibagako.

JORRAILLAREN 30'GARRENA

SIENA'KO KATALIN DEUNA, birjiña

3'gn. mailla. — Zuriz

Zazpi urteko zala, bere gorputz-animako garbitasuna Jaungoikoari eskini eutsan. Bere amak ezkondata ikusi nai eban; alabea, ostera, ez joan bide orretatik. Augaitik, neke ta lorrik asko jasan bear. Jaunagaz lotuago egiteko asmoz, amasei urteko zala, dominiken irugarrendar egin zan, Gerroago, kale, ze ta espetxe zear ibilli zan, erri-naaste ta matxinadetan jausitakoai lagun egiten. Abiñon'era aldatu ziran Aita Santuati be, ostera be Erroma'ra biurtu zeitezan, bultzakada ederrak emon eutsezan, bai aokuz (kontzejuz)

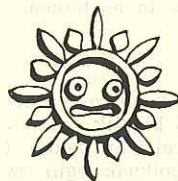
bai itz gogoz. Goitar jakintzaz ornidua, ta etorri zollikoa edozein galetan. Ogei ta amairu urte ebazala li zan, 1380'gn. urtean.

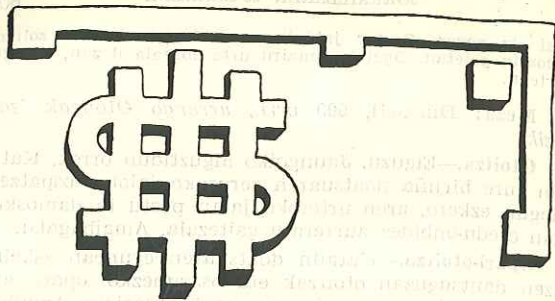
Meza: Dilexisti, 500 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek, Katalin zure birjiña doatsuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkeru, aren urteroko jaiari poztu ta damoskuzan eredu-onbidez aurreratu gaitzela. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Katalin doatsuaren egunean eskeintzen dautsuguzan otoitzak eta osasunezko opari au, Jauna, igo bekizuz usain gozo garbia dariola. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Asetu gaituan zeruko janari onek, Jauna, emon daiskula betiko bizitza: Katalin birjiña doatsuari lurreko bizitza be Onexek emon eutsan-eta. Amaibagako.

ORRILLEKO SANTUAK

ORRILLAREN I'GOA

JOSE DEUNA,

langillea, Andra Maria'ren senarra

l'gn. maila. — Zuriz

Lengo aldi baten legez, Eliza Amak berenak ez ziran jaiegun batzuk kristau-jai biurtu ebazanez, gaurko egunari be orixe egin dautso: lanaren eguna kristau-jai egin, Jose deunaren ardurapean jarririk. Langilleen eredu jatorra San Jose, Jesukristo bere semeordekoari lan egiten irakatsi eutsan gizon aukeratua! Berak zaindu gagizala gure arazo ta lan guztietan, eta bitzu dagizala langille ta ugazaben artean Kristo'ren zuzentasuna ta maitasuna.

M E Z A

Sarrera.—Jakintzak zintzoai lan-saria emon eutsen, eta mirariz beteriko bidetik eroan ebazan; egunez geriza ta gabez izar-argi izan yaken. (P. A. Aleluia, aleluia).—Etxea Jaungoikoak egin ez ba'dagi, alperrik egingo dabe lan a egiten dabenak.—Aintza.

Otoitza.—Gizonai lanaren legea ezarri zeutsen Jaungoiko izaki guztien gillea! Egizu, arren, Jose deunaren ereduz eta bitartez, agintzen dauskuzuzan egitekoak ondo bete dagiguzala, ta zure agintzariak jedetsi dagiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Koloso'koai, 3, 14-24).—Anaiok: Maitasuna izan egizue, zintzotasunaren loka-

ria da-ta. Goi-goi bego zuen biotzetan Kristo'ren ba-kea, gorputz bat eginiaz, orretarako deituak izan za-ree-ta. Izan zainteze eskarroneko. Ta egin naiz esan dagizuen guztia, Jesukristo Jaunaren izenean egizue, Bere bidez Jaungoiko Aitari eskerrak emonik. Egin dagizuena, biotzez egizue, Jaunari atsegingarri zakiozela, ta ez gizonai. Ba-dakizue Jaunaren eskutik sa-riztat ondorea (zerua) artuko dozuena. Izan zainteze, ba, Kristo Jaunaren menpeko.

Aleluia, aleluia. Edozein naigabetan dei egin dagis-tenean, entzungo dodaz, eta zaindari izango nakie be-ti. Aleluia. Egizu, Jose, bizitza erubagea eroan dagi-gula, ta zure magalpean egon gaitezala beti. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 13, 54-58).—Aldi aretan, Jesus'ek, bere errira etorririk, sinagogetan irakasten eutsen, eta arri-uta, alkarri zirautsoen: «Nundik datorkioz orri orrelako jakintza ta mirariak? Ez ete-da au arotzaren semea? Onen ama, Maria ez ete-da?, ta bere anaiak (1) ez ete-dira Santiago ta Jose, Simon eta Judas? Onen arrebak guztiak, be, ez ete-dira emen gugaz? Nundik datorkio, ba, guzti ori?» Ta gizon gaiztotzat artzen eben. Jesus'ek esan eutsen: «Ez da igarlerik onartua izan bere errian eta bere etxean.» Eta ez eban an mirari askorik egin.—*Kredo.*

Eskeintza.—Izan daitela gure gainean gure Jaungoi-ko Jaunaren ontasuna; indartu egizuz gure eskuetakogikizunak; bai, indartu egizu gure eskuetako lana. Aleluia.

Opari-otoitza.—Egizu, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiok gure eskuak egindakoak diran ezker, Jose deunaren bitartez, batasunerako ta bakerako izan da-kiguzala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Jose deunarena, 456 orri.*

Jaunartzerakoa.—Nundik datorkioz orri orrelako jakintza ta mirariak? Ez ete-da au arotzaren semea? Onen ama, Maria ez ete-da? Aleluia.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, Jose doatsuaren bidez, santutu dagizala gure lanak eta indartu daikula saria. Amaibagako.

(1) Anaiak eta arrebak: emen lengusu-lengusifiak ulertu bear da.

ORRILLAREN 2^oGARRENA

ATANASIO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Alejandria'n bere jaioterriko Gotzain, arriotarren aurka inok baiño sutsuago jokatu eban. Aldi aretan errege, kaisar, sasi-batzar, arriotar eta gizarte osoa be, Kristo ta bere otsein zintzo Atanasio'ren aurka jagi zirala esan zeikean; baiña aren gogo bizi ta adoretuari eskerrak, guztiak aspiratu ebazan. Gizon egikor eta kementsua, orain idatzi ta itzaldi sutsuz entzuleak iziotu, gero makalari eutsi ta zalantzan egozanal indar barria emonik, guztien aita ta maisu. † 373.

M E Z A

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban agoa, ta Jaunak jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soñeko argitsua jantzi eutsan. Aleluia, aleluia.—Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Entzun, Jauna, zure autorle ta gotzain Atanasio doatsuaren jaiegunean egiten dautsuguzen eskariak; eta zure otsein jator izan zanaren irabaziaz, parkatu eizuz gure pekatu guztiak. Amaibagako.

Irakurgai. (S. Paulo'k Korinto'koai 2^ogna.: 4, 5-14). —Anaiok: Ez diardugu geure buruak iragarten, Jesukristo gure Jauna baiño: Jesus'egaitik, geu be zuen morroi azaltzen: «Illunetatik argia egin bedi» esan eban Jaungoikoa Bera diztiratu da gure biotzetan, Jesukristo'ren arpegitik darion Jaungoiko-aintzaren ezaguera argitzeko. Ondasun au, barriz, lurrezko ontzietan daroagu, onenbesteko indarra Jaungoikoari egotzi dakion, ez guri. Atsekabe askotan gabiltz, baiña ez itota; larri, bai, baiña ez ustea galdurik; jazar-tuta, baiña ez eskutik itzita; beeratuta, baiña ez galdurik. Jesus'en eriotza gorputzean daroagu beti, Jesus'en bizitza be geure gorputzean agertu dadin. Bizi guranok, Jesus'egaitik beti il-zorian gagoz-ta, Jesus'en bizitza gure aragi ilkorrean agertu dadin. Beraz, guran eriotzak diardu, ta zuekan bizitzak. Alan be, sinismen-gogo bardiña dogu, idatzita dagoanez: «Sinistu neban, eta orrexegaitik egin neban itz». Eta guk

be, siniste-gogo auxe daukagulako egiten dogu itz. Ba-dakigu Jesukristo biztu dauanak, gu be Jesus'egaz biziu ta zuekaz jarriko gaituana-ta.

Aleluia, aleluia. Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia. Zorionsu, tentaldia ondo eroan dagan gizona: aretan azertu dagienean, bizitza-koroia jadetsiko dau-ta. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 10, 23-28).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Uri baten aurrean erabilli zagiezenean, beste batera iges egizue; benetan dirautsuet: ez doze Israel'go uri guztiak biurten amaituko, Gizasemea (Jesukristo) etorri baiño len. Ez da ikaslea bere irakaslea baiño geiago; ezta morroia be bere ugazaba baiño geiago; ikasleak naiko dau bere irakaslea lakoa izatea, ta morroiak bere ugazaba lakoa. Etxeko jaunari Beelzebul (txerren) gaitzizena ezarri ba'dautsoe, zenbat areago Aren etxekoai? Ez izan, ba, arain bildur: ezer be ez dago gordeta, agiri izango ez danik-eta; ezta ezkuturik be, jakingo ez danik. Illunetan dirautsuedana, argitan esan egizue; ta agotik belarrira entzuten dozuena, etxegaiñetik deadarrez esan egizue. Gorputza ilten dabela, gogoa (arima) ezin il daikenen bildur ez izan; arima ta gorputza subarrendira (inpernura) jaurti daikezanaren bildurrago izan zaitezte.

Eskeintza.—Dabid nire morroia aurkitu dot, eta orio santuz igurtzi dot; neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau. Aleluia.

Opari-otoitza.—Zure autorle ta gotzain Atanasio doatsuaren urte-egunak, zure begiko egin gazizala, Jauna; ta oparigal eztigarri onein bidez. zeruan ederrago agertu dadilla, ta guri zure graziaren doaiak jarritsi daiskuzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Illunetan dirautsuedana, argitan esan egizue, diño Jaunak; eta agotik belarrira entzuten dozuena, etxe-gaiñetik deadarrez esan egizue. Aleluia.

Azken-otoitza.—Arima zintzoen sari-emoille zaran Jaungoikoa: egizu, eguna ospatzen dogun zure autorle ta gotzain Atanasio doatsuaren bitartez, lortu dagigula zure parkamena. Amaibagako.

ORRILLAREN 3'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Alexander, Ebentzio, Teodulo ta Jubenal deunen urrengokoak:

2'gn. Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Alexander, Ebentzio, Teodulo ta Jubenal zure santuen zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkerero, euron bitartez, onik urten gaitzela gainera datorkiguzan gaitzuztietatik. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Jatsi daitela zure onespen ugarira, Jauna, oparigaion gainera: samurkiro santutu ta poztu gagizala zure santuen egunean. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza.—Janari santuaz indartu garan ezkerero, eiguzu, gure Jaun eta Jaungoiko orrek: Alexander, Ebentzio, Teodulo ta Jubenal zure santuen bitartez, opari onen frutua somau daigula gugan, arein jaija ospatzen dogu-ta. Amaibagako.

ORRILLAREN 4'GARRENA

MONIKA DEUNA, alarguna

3'gn. maila. — Zuriz

Emakume ospatsu onen otoiak bai goi-indarra! Oker-bitetik ebizan bi, zuzenera ekarri ebazan: lenen, bere senarra, ta gero bere seme Agustin. Ostia'n il zan, 387'gn. urtean. Eroapen aundiz eta negar-malkoz garaitza biok lortu ebazalako, kristau-amen zaindari da.

Meza: Cognovi, 505 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Atsekabetuen pozkille ta Zugan uste ona dabenen osasuna zaran Jaungoikoa! Monika doatsua-ren negar samurrak bere seme Agustin'en onbidertzean errukitsu artu zenduzana: eiguzu, biak bitarteko doguzala, geure pekatuakaitik negar egin eta zure grazia-ren parkamena jadetxi daigula. Amaibagako.

Irakurgai (S. Paulo'k Timoteo'ri l'goa.: 5, 3-10).—Guztiz maite ori: Andra alargunentzat, benetako alargunentzat, begirunea eukizu. Ta alakoren batek seme-rik naiz illobarik ba'dauko, ikasi begi lenengo bere etxea zaintzen, ta gurasoai eskarrona ordaintzen: Jaungoikoari ori atsegin yako-ta. Benetako alargunak, ostera, bakarrik gedituak, Jaungoikoagan dau bere uste ona, ta gau ta egun errege ta otoiketari diardu. Atse-

giñetan bizi dana, barriz, bizi izanarren be, ilda dago. Ta auxe egiteko esan egiozu, iñok agirakarik egin ez dagian. Beretarren eta batez be etxekoan ardurarik ez dauanak, barriz, sinismena ukatu dau, ta sinisbagea baiño gaiztoago da. Alarguna, gutxienez irurogei urtekoa aukeratu bear da, senar bakarraren emazte izara; egingta onez ezaguna; semeak azten, arrotzai ostatua eskintzen, santuen oiñak garbitzen, atsekabetuak lagun egiten, eta guztitariko onoiimenak (h'irtuteak) egiten arduratsua izana.

Barri Ona: Jesus Naim deritxon urira joian, 377 orri.

ORRILLAREN 5'GARRENA

V'GARREN PIO DEUNA, Aita Santu ta autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Lonbardarra jaiotzez; amalau urteko zala, dominikuen Ordenan sartu zan. Aita Santu zala, Alemania ta Prantzia'ko protestantien aurka gogor jagi ta bideak ebagi eutsezan; baita Ingalterra'ko Elisabete Elizatik jaurti be. España ta Venezia'ko indarrakaz alkar arturik, arabitarren arrokeria Lepanto'n ezereztu eban. Trento'ko Batzar Nagusiak erabagitako legeak Eliza osora zabaldu ebazan; baita Meza-liburua ta Liturji erromarra erabarritu be. † 1572.

Meza: Si diligis, 464 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Zure Elizaren arerioak azpiratzeko ta Eliz-gurkera* lengo erara biurtzeko, Pio doatsua Aita Santu aukeratu zenduan Jaungoikoa; aren laguntzak zaindu gaizala ta zure menpean iraun daigula eiguzu: are-rio guztien ekifaldiak azpiraturik, betiko bakeaz poztu gaitzezan. Amaibagako.

ORRILLAREN 7'GARRENA

ESTANISLAO DEUNA, gotzain eta martiri

3'gn. maila. — Gorriz

Polakarra; Krakobia'ko Gotzain zala, Bolesla erregeari, nasai baizen loi bizi zalako, gogor egin eutsan agiraka. Erregea, barriz, osoan sumindu zan; eta, gure Santua meza emoten egoala, bere eskuz bizia kendu eutsan, 1079'gn. urteko Orrillaren 8'an. Erregeak, azkenez, damutu ta penitentzi aundia egin eban.

* Eliz-gurkera = culto divino.

Meza: Protexisti, 479 orri., *Otoitz oneik izan ezik.*

Otoitza.—Jaungoiko! Zure izenagaitik Estanislao gotzain argitsua gaiztoak ezpataz il eben ezker, e'iguzu, aren laguntza eskatzen daben guztiak, euren eskari osasungarria jaritsi dagiela. Amaibagako

Opari-otoitza.—Onetsi, Jauna, eskifii dautsuguzan oparigaiok; eta zure martiri ta gotzain Estanislao doatsuaren bitartez, begiratu gagizuz samurkiro. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eukaristi onek, Jauna, pekatu guztietatik garbitu gaizala, ta Estanislao zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, zeru-saria artzea jadetsi daiskula. Amaibagako.

ORRILLAREN 9'GARRENA

NAZIANZO'TAR GREGORIO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. maila. — Zuriz

Goi-izenez «Teologo» deritxona; Basilio aundiaren adiskide miña; erti-gaietan oso ikasia urten zan Atenas'ko ikaste-txetan; eta gero, oraindiño gazte zala, bakartetxe batera baztertu zan. Teodosio aundiaren aginte-aldian, Konstantinopla'ko Gotzain izentatu eben; baiña ille gutxi barru bere gotzaintza itzi ta azken-urteak, naiko atsekabetuta, bere aberrian igaro ebazan. Basilio ta Jon Krisostomo deunakaz, gerker Elizako Irakasleen irukoitza egiten dau.

Meza: In medio, 488 orri., *urrenge* Irakurgaia izan ezik:

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 39, 6-14).—Zintzoa, goizean goiz jagirik, Jaungoikoari otoitzean biotz osoz asiko yako. Otoitzerako agoa edegi, ta bere pekatuen parkamena eskatuko dau. Jaun aundiak nai ba'dau, adimen-graziz beteko dau; euria balzen ugari bialduko dautso itz zurra. Otoitzean Jauna autortuko dau, ta Onek burubide ta eginbidea emongo dautsaz, baita Jaungoikoaren gauza eskutuetan argitasuna be. Orrela, ikasi dauana, agirian zabalduko dau, ta bere Jaunaren alkartasuneko legeaz goratuko da. Aren izena askok goratuko dabe, ta inoiz be ez da itzungiko (amatauko). Aren gomutapena ez da galduko, ta aren izena gizaldiz-gizaldi bizi izango da.

Aren jakituria erriak ospatuko dabe, ta aren gorape-na Batzarrak iragarriko dau.

ORRILLAREN 10'GARRENA

ANTONINO DEUNA, gotzain eta autorle

3'gn. maila. — Zuriz

XV'garren gizaldiko itxaso artegatsu ta loian bizi izanarren, goi-goi egiten dau diztira dominiku jaungoikozale onen santutasunak. Florenzia'ko Goigotzain izan zan. Eta oso zur eta barru-gaietan jakituna zalako, «Aolkulari» (edo konseju-emoille) izenaz ezagutzen eben. † 1459.

Meza: Statuit, 484 orri., *Otoitz oneik izan ezik:*

Otoitza.—Lagun bekigue, Jauna, Antonino zure autorle ta gotzainaren irabaziak: aregan egin zenduanagaitik arrigarri zarala autortzen zaitugunez, gutzaz errukior izan zintzazalako be poztu gaitazan. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Gordiano ta Epimako deunena: Eiguazu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: Gordiano ta Epimako zure martiri doatsuen jaia ospatzen dogun ezker, eurak zure aurrean daben bitartekotasunez lagun dakiguzala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Poztu gagezala toki guztietan, Jauna, zure santuak; eta arein irabaziak ospatzean, euren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Gordiano ta Epimako deunena: Artu biotz onez, Jauna, Gordiano ta Epimako zure martiri doatsuen irabazien bidez eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta betiko bizitza lortzeko lagun egin daiguela. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eiguazu, Jaungoiko alguztidun orrek: artu dogun Eukaristiagaitik eskerrak emonez, zure autorle ta gotzain Antonino doatsua bitarteko dala, gero-ta grazi ugariagoak artu daiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Gordiano ta Epimako deunena: Arren, Jaungoiko alguztidun orrek: zeruko janaria artu dogunok, Gordiano ta Epimako zure martiri santuen bitartez, gaitz guztien aurka egiteko lagun-tza izan dagigula. Amaibagako.

ORRILLAREN 11'GARRENA

FELIPE TA SANTIAGO DEUNAK, apostoluak

2^{gn}. maila. — Gorritz

Pedro ta Ander deunak lez, Felipe donea be Betsaida'koa zan jaiotzez. Eszitarren artean Kristo'ren Barri Ona zabadu ondoren, 80^{gn}. urtean gutxi gora bera, Ierapolis deritxon erritxoan gurutzeratu eben.

Santiago Txikia, ostera, Kristo'ren lengusu zan. Jerusalem'go lenengo Gotzain, bere izena daroan idazki bat ezagutzen dogu. Arerioak elizako gailur batetik beera bota eben, ta gero mailu bategaz burua birrindu.

M E Z A

Sarrera.—Zeuri, Jaun orri, egin dautsue dei nalgabe-aldian; eta Zuk, zeru goi orretatik, entzun egin dozuz. Aleluia, aleluia.—Poztu, zintzook, Jaunagan: biotz-zuzenai dagokie Bera goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Felipe ta Santiago zure Apostoluen urteroko jaiari poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguazu, arein irabaziz alaitzen garan ezkeru, arein ikasbideak artu daiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 5, 1-5).—Zintzoak adore aundiz zutituko dira larritu ebezanen aurka, ta neke-saria kendu eutsenen kontra. Larritasuna ta itzel ikaragarria sartuko yake gaiztoai zintzoak ikustean, eta arritu egingo dira, ez-usteko osasuna zintzoak ain laster jaritsi dabelako. Damuz eta gogo-intzirika esango dabe: «Onexek dira aldi baten barre ta irain egiten geutsenak. Geu bai gu zoroak! Onen bizitza zorakeria zala uste genduan, eta onen eriotza lotsagarri utsa. Orra or nun dagozan orain Jaungoikoaren seme artean, eta santuen zorionean!»

Aleluia, aleluia. Zeruak zure lan arrigarria ospatzen dau, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak. Aleluia. Onen luzaro zuekaz egon, eta ez nozue ezagutzen? Felipe, Ni ikusten nauanak, nire Aita be ikusten dau. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 14, 1-13).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ez bekizue biotza larritu; Jaungoikoan sinisten dozue? Neugan be sinistu egizue. Nire Aitaren Etxean egotoki asko dira:

ezezkoan, esango neuskezu; zuentzako tokia gerta-tera noa. Joan ba'nadi ta tokia atontzen ba'dautsuet, barriru etorri ta Neugaz artuko zaituet, Ni egon nai-ten tokian zuek be egon zaitzen. Ni nora noan, barriz, ba-dakizue, ta arako bidea be ba-dakizue.»

Tomas'ek dirautso: «Jauna, nora zoazan ez dakigu, ta bidea zelan jakin deikegu?» Jesus'ek dirautso: «Neu naz bidea, ta egia, ta bizitza. Aitagana inor ezin etorri daiteke, nire bitartez baiño. Ni ezagutu ba'nenduzue, nire Aita be ezagutuko zeun-kee; ta aurrerantzean ezagutuko dozue; ta ikusi be egin dozue.» Felipe'k dirautso: «Jauna, erakutsi eigu-zu Aita, ta nalko dogu.» Jesus'ek difiotso: «Onen luzaro zuekaz egon, eta ez nozue ezagutu? Felipe, Ni ikusten nauanak Aita be ikusten dau. Zelan diñozu «erakutsi eiguazu Aita»? Ez dozue sinisten Ni Aitagan eta Aita Nengan dagoanik? Dirautsuedana ez dautsuet Nik neurez esaten: Nigan dagoan Aitak Berak egin dauz nire lanak. Ez dozue sinisten Ni Aitagan eta Aita Nigan dagoanik? Osterantzean, barriz, egiafai sinistu. Bene-benetan dirautsuet: Ni sinisten nagianak, Nik egindakoak eta aundiagoak be egingo dauz, Ni Aitagan noa-ta. Nire izenean Aitari eskatu dagiozuen edozer, orixe emongo dautsuet.»—*Kredo*.

Eskeintza.—Zeruak zure lan arrigarria ospatzen dau, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak. Aleluia, aleluia.

Opari-otoitza.—Artu biotz onez, Jauna, Felipe ta Santiago zure Apostoluen jaiari ekarri dautsuguzan oparigaioak, eta aldendu gugandik merezi doguzan gaitz guztiak. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Onen luzaro zuekaz egon, ta ez nozue ezagutu? Felipe, Ni ikusten nauanak, nire Aita be ikusten dau, aleluia. Ez dozu sinisten Ni Aitagan eta Aita Nigan dagoanik? Aleluia, aleluia.

Azken-otoitza.—Osasunezko Eukaristiaz aseturik, ospatzen doguzan santuen otoitzak lagun izan dakiguzala, arren, Jauna. Amaibagako.

ORRILLAREN 12^oGARRENA

**NEREO, AKILES, DOMITILA, (birjiña),
ta PANKRAZIO DEUNAK, martiriak**

3^ogn. mailla. — Gorriz

Nereo ta Akiles otsein bi ziran, Flabia Domitila andra aundiaren otseñak; San Pedro apostoluak bateatu ebazan biak. Geroago, arein irakatsien bidez, Flabia Domitila'k be Kristo'ri eskifia eutsan bere garbitasuna. Errege-etxean bertan zan au. Gauza arrigarria benetan, urte luzez kristauen Jazamle ziran-eta. Irurak martiri il ziran, azkenez.

III^ogarren gizaldian, Pankrazio deunak be, oraindño amalau urteko zala, Kristo'ren alde isuri eban bere zanetako odola.

M E Z A

Sarrera.—Jaunaren begiak bildur dautsoenen gainean dagoz, baita Aren errukian ustea dabenen gainean be, aleluia; arein arimak eriotzatik atarateko: gure laguntzaille ta zaindari Bera da-ta. Aleluia, alelui.—Poztu zaitete, zintzook, Jaunagan: biotz zuzenai dagokie Bera goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, Jauna! Nereo, Akiles, Domitila ta Pankrazio zure martirien jai onek beti indartu gagezala, baita gu zure begiko egin be. Amaibagako.

Irakurgaia: Zintzoak adore aundiz, 610 orri.

Aleluia, aleluia. Auxe da benetako anaitasuna, munduaren gaiztakeriak menperatzen dauzana; Kristo'ri jarraiturik, zeruko erreñua irabazi eban. Aleluia. Zeu goratzen zaitu, Jauna, martiri-talde argitsuak. Aleluia.

Barri Ona: Errege-etxeko batek, 398 orri.

Eskeintza.—Zeruak, zure lan arrigarria ospatzen dabe, Jauna, ta zure egia santuen batzarrak. Aleluia. aleluia.

Opari-otoitza.—Nereo, Akiles, Domitila ta Pankrazio zure martiri santuen fede-autortzea, gogoko izan bekizu, Jauna; gure oparigaiok indartu dagizala zure aurrean, eta zure errukia jadetsi daiskula beti. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Poztu zaitete Jaunagan, zintzook, aleluia; Jauna goratzea, zuzenai dagokie. Aleluia.

Azken-otoitza.—Egizu, Jauna: Nereo, Akiles Domitila ta Pankrazio zure martiri doatsuen otoitzen bidez, artu dogun Sakramentu santu onek on egin daigula, Zure parkamen osoagoa jaritsi daigun. Amaibagako.

ORRILLAREN 13^oGARRENA

ERROBERTO BELARMINO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Amazazpi urte ebazala, Jesus'en Lagundian sartu zan, eliz-ikasketak oso argi ta jakintsu eginik. Luze idatzi eban; bere idatzietatik ospatsuena, *Eztabaidak* edo *Controversiae* deritxon liburua dogu, protestantien asmo ta uste okerrak ederto astindu ta ezereztu dabezana. VIII^ogarren Klemente Aita Santuak, kardenal egin eban. Bere bizitza garbi ta elizkoia ifioz baiño obeto alkartu eban, Jaunak emoniko ta berak bere ekizez lortutako jakituriak. Gonzaga'tar Luis deunaren autorle ta arima-zuzentzaille izan zan. Erroma'n il zan 1621^ogn. urtean. Pio XI^ogarrenak santu egin eban 1930^ogarrenean, eta 1931^ogn. urtean Eliz-irakasle.

M E Z A

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban aren agoa Jaunak, eta Jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soñeko argitsuak jantzi eutsan. Aleluia, aleluia.—Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna.—Aintza.

Otoitza.—Siñausleen (erejeen) maltzurkeriak zapaltzeko ta Aita Santuaren eskubideak zaintzeko, Errobertu zure gotzain eta irakasle doatsua jakituri ta sendotasun arrigarritz edertu zenduan Jaungoikoa: egizu, aren irabazi ta bitartez, egia ganako maitasuna geitu dakigula, ta oker dabiltzanen biotzak zure Elizaren batasunera biurtu daitezala. Amaibagako.

Irakurgaia: Adimena opa izan neban, 576 orri.

Aleluia, aleluia. Jakintsu diranak, zeru-diztira letgetxe egingo dabe argi, aleluia. Askori onbidea irakatsi dagienak, izar antzeko izango dira beti, Aleluia.

Barri Ona: Lurrarentzat gatza, 489 orri.

Eskintza.—Eder yat niri Jaungoikoagaz batzea; nire itxaropena Jaungoiko Jaunagan jartea: Sion'go alabaren ateetan Zure lan guztiak iragarri dagidazan. Aleluia.

Opari-otoitza.—Usain gozozko opar'gaiak eskintzen dautsuguz, Jauna; ta egizu, Erroberto doatsuaren irakatsi ta ereduz, zure aginduen bideetan biotz-zabal joan gaitezala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Munduko argi za'ee zuek: bego rrela ditziz zuen argia gizonen aurrean, zuen egintza onak ikusi dagiezan, eta zuen Goiko Aita goratu dagian. Aleluia.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristiak, Jaungoiko gure Jauna, indartu dagiala gugan Erroberto doatsuak zure Elizaren alde beti izioturik eukan maitasun sutsua. Amaibagako.

ORRILLAREN 14'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak: Bonifazio deunaren urrengokoak.

2'gn. Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Bonifazio zure martiri doatsuaren jaiia ospatzen dogunok, berak Zure aurrean daukan bitartekotasuna izan daigula guk laguntza. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Eiguzu, Jauna!, gure oparigai ta otoitzak onarturik, zeruko misterio onein bidez, garbitu ta entzun gagizuzala biotz onez, Amaibagako.

2gn. Azken-otoitza.—Janari santuaz indartu garran ezkeru, eiguzu, gure Jaun eta Jaungoiko orrek! Bonifazio zure martiri doatsuaren laguntza somau daigula gugan, aren jaiia ospatzen dogu-ta. Amaibagako.

ORILLAREN 15'GARRENA

SALLE'TAR JON BAUTISTA DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Reims'ko kanonigu ta Kristau-Eskoletako Anaien iraslea, Irakasle-alkartasun au oso zabaldua dago munduan zear; eta beartsu ta txiroai Kristo'ren legea irakastea da bere elburu bakarra. 1719'gn. urtean il zan. Pio XII'garrenak gaztadiaren irakasle guztien Zaindari egin eban.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Ien-otoitza ta Barri Ona izan ezik:*

Otoitza.—Beartsuai kristautasunean irakatsiak emoteko ta gaztedia egi-bidean sendotzeko, Jon Bautista autorle doatsua sorrerazo ta beronen bitartez Elizan Anaidi barri bat sortu zenduan Jaungoikoa: eiguzu biotz bigun. aren bitartez eta irakatsiz, arimak zeruratzeke zure izenaren alde garrez gu suturik, zeruan aren korolagaz alkartzea jaritsi dagigula. Amaibagako.

Barri Ona (Mat., 18, 1-5).—Aldi aretan, Jesus'i bere ikasleak urreratu yakozan, esanez: «Nor deritxazu zeruko erreinuan aundiena?» Ta Jesus'ek, umetxo bati dei eginik, guztien erdian ipini eban, eta esan eutsen: «Benetan dirautsuet, ume lakoak biurtu ta egin ez ba'zaitze, ez zaree zeruko erreinuan sartuko. Beraz, umetxo au baizen txiki biurtu daitena, orixe da zeru erreinuan aundien. Eta onelako umetxoren bat nire izenean artu dagianak, Neu artzen nau.»

ORRILLAREN 16'GARRENA

UBALDO DEUNA, gotzain eta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

San Agustin'en Ordenako kanonigu lenen, eta Gubbio'ko gotzain gero. Deabruaren ekiñaldi gogorretan berari deitzea egoki ta indartsu da. 1168'gn. urtean il zan, eta aren gorpua usteltzeke dago gure egunetan.

Meza: Satuit, 484 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Emoiguzu, Jauna, zure laguntza; ta Ubaldo zure autorle ta gotzain duatsuaren bidez, deabruaren maltzurkeri guztien aurka zure eskuma errikiorra luzatu egizu gure gainera. Amaibagako.

ORRILLAREN 17'GARRENA
PASKUAL BAILON DEUNA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuruz

Torre Hermosa deritxon Zaragoza'ko erritxokoa jaiotzez; gaztetan artzain, eta gero, ogei urte ebazala, Aita Prantzisko deunaren Ordenan sartu zan. Bizitza guztian beste edonor baiño Kristo altarakoaren zale ta maitatsuago agertu izan zan. Ilda gero, bere gorpua elizaren erdian egoala, illen meza abesten ziarduela, birritan edegi ebazan bere begiak, Osti ta Kaliza jasotean gure Jauna gurtzeko. Eukaristi-Akartasun eta Batarren zaindari egin eban Aita Santu Leon XIII'garrenak.

Meza: Os iusti, 490 orri., *urengo Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Paskual zure autorles doatsua zure Gorputz eta Odolaren ezkutapen (misterio) santuaganako maitasun arrigarritz edertu zenduan Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, arek jaungoikozko janari onegaz lortu ebazan arimako ondasunak, geuk be jadetsi daiguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Oiantxe.

ORRILLAREN 18'GARRENA
BENANTZIO DEUNA, martiri

3^{gn.} mailla. — Gorritz

Amabost urteko zala, askotariko neke-miñak jasan ebazan sinismenagaitik; Jaunak, alan be, mirari gelgarritz, guztietatik garaille atara eban; eta au ikusiaz, sinisbageetatik askotxo Jaunagana biurtu ziran. 250^{gn.} urtean il zan.

Meza: Protexisti, 479 orri., *urengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Egun au Benantzio zure martiri doatsua- ren garaipenaz donetsi (santutu) zenduan Jaungoikoa: entzun zure erriaren eskariak, eta egizu, santuaren irabaziak ospaturik, sinismenean aren antzera gogor jokatu daigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Benantzio doatsuaren irabazien bi- dez, opari au begiko izan bekizu, Jaungoiko algutzi- dun orri: aren laguntza dogula, zeruan bere lagun izan gaitzean. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Betiko bizitzarako Eukaristia artu- rik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: Benantzio zure martiri doatsuaren otoitzen bidez, parkamena ta grazia jadetsi daiskuzala. Amaibagako.

ORRILLAREN 19'GARRENA

PEDRO ZELESTINO DEUNA, Aita Santu ta autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Gaztetan eremuan bizi izan zan; geroago, jarraitzaille asko ebazala ikusirik, «Praille Zelestindarrak» izeneko Al- kartasuna sortu eban. Irurogei ta amabi urteko zala, Aita Santu aukeratu eban; baiña agintzeko gauza ez zala kontu- raturik, eta Erroma'ko gora-berak eta naste-borraste go- gaikarrietan bakerik aurkitzen ez ebala-ta, ille gutxiren barruan barriro bere bakartade gozora biurtu zan. † 1296.

Meza: Si diligis, ...orri., *urengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Pedro Zelestino doatsua Aita Santu izate- ra jaso, ta gero, apalatsunagaitik alde batera izten irakatsi zeutsan Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, aren antzera, munduko edozer ezetsi ta apalai eskiñitako sarietara zoriontsu eltzea jaritsi daigula. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitzak, *Prudentziana deunarenak:* Dilexis- ti *Mezakoak*, 500 orri.

ORILLAREN 20'GARRENA

SENA'KO BERNARDINO DEUNA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Umetarik ez eban santu izatea baiño beste asmo ta egitekorik izan; bere itz, egintza ta era guztietan garbi agertzen zalako, aren jolas-lagun gaztetxoak be begirune aundia eutsoen. Prantziskotarren Ordenan sartu ta ekarri aundiko izlaria izan zan, Jesus'en Izenaganako oneraspena zabaltzen batez be. † 1444.

Meza: Os iusti, 490 orri., *len-otoitza ta Barri Ona izan ezik:*

Otoitza.—Bernardino zure autorle doatsuari zure ize- naganako maitasun beroa emon zeutsan Jesus Jauna: aren irabazi ta bitartez, isuri gudan samurkiro zure maitasunagako gogo. Amaibagako egunetan Aita

Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Barri Ona (Mat. 19, 27-29).—Aldi aretan, Pedro'k Jesus'i auxe esan eutsan: «Ona emen gu, daukaguzanak itzita, Zeuri jarraitu dautsugu. Zer izango dogu, ba, ordaintzat?» Eta Jesus'ek erantzun eutsen: «Benetan dirautsuet: Niri jarraitzen etorri zareenok, berbitaldian, Gizasemea (Jesukristo) bere aulki argitsuan jesarri daitenean, zuek be amabi aulkitan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeco. Ta etxea, naiz anai-arreba, naiz guraso, naiz emazte, naiz seme-alabak, naiz soloak, nire izenagaitik itzi dagizanak, bateko eun artuko dau, ta betiko bizitza gaitiera.»

ORRILLAREN 25°GARRENA

VII°GARREN GREGORIO DEUNA,

Aita Santu ta autorle

3°gn. maila. — Zuriz

Izen aundiko Aita Santu izan zan, Elizaren eskubideen alde jokatzan batez be; onek, jakina, naigabe ta buru-auste aundiak ekarri eutsazan, errege-eskubideak Jaungoikoarenen gaitetik jarten ebezanok aurka jagi yakozan-eta. Su ta gar ekin eutsan bere agintaritza luzean, eliz-gizonen artean bizitza santuaren azia ereiten, batez be loikeria ta simonkeria eurokandik baztertuaz. † 1085.

Meza: Si diligis, 464 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Zeugan itxaroten dabenen indarra zaran Jaungoikoa: Gregorio zure autorle ta Aita Santu doatsua. Elizaren askatasuna zaindu egian, sendotasun-adorez indartu zenduana: eiguzu, aren ikasbide ta bitartez, gaitz guztietan sendoro urten gaitzala. Amaibagako...

2°gn. **Otoitza, Urbano deunarena:** Begiratu egizu samurkiro zure artaldea, betiko Artzain orrek! Eta Eliza osoaren Artzain egin zenduan zure martiri ta Aita Santu Urbano doatsuaren bitartez, zaindu egizu (Eliza) zure laguntza etenbageaz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Gure oparigaion bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artaldea bere bidean au-

rrera joan dadin, eta zure eragifnez, Artzainak begiko izan dakizuzan. Amaibagako.

2°gn. **Opari-otoitza, Urbano deunarena:** Artu egizuz biotz onez, Jauna, pozik eskintzen dautsuguzan oparigaio: eta Urbano doatsuaren bitartez, zure Elizak bere sinismena osorik euki dagiala, ta egun baketsuz beti poztu daitela. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zuzendu egizu samurkiro, Jauna, zure Eliza, janari santuz indartu da-ta; eta zure esku indartsuaz eroanik, askatasun geiago izan, eta sinismen osoan irauan dagiala. Amaibagako.

2°gn. **Azken-otoitza, Urbano deunarena:** Ugaritu egizu zure Elizan, Jauna, emon dautsuzan Espiritua, grazi-iturburua; ta zure martiri ta Aita Santu Urbano doatsuaren bitartez, ardiak Artzainari esana egin dagoela, ta Artzainaren arduratasuna beti izan dagiela. Amaibagako.

ORRILLAREN 26°GARRENA

NERI°TAR FELIPE DEUNA, autorle

3°gn. maila. — Zuriz

«Otoitzeko» (edo Oratori) deritxon Lagundia sortu eban. Jaunaganako sutan bizi izan zan bere bizitza guztian; baita jaungoikozko su onetan bere seme ta atsedeen-billa beragana jaten ebenen biotzetan barrendu ta iziotzen saiatu be. Gogo-arazoetan oso jakina; santu bidetik arimak zuzentzen ezin ohea. † 1595.

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoaren maitasuna gure biotzetan isurita dago, gudan bizi dan Espiritu Santuaren bidez. (P. A. Aleluia, aleluia).—Onetsi, Jauna, nire arima: ta nire barren osoak be Aren izen santua goratu begi.—Aintza.

Otoitza.—Felipe autorle doatsua zure santuen goi-tokiraifio jaso zenduan Jaungoikoa: eiguzu biotz samur, aren jaiari poztuten garanok, ontasunean aren antzeko egin gaitzala. Amaibagako.

2°gn. **Otoitza, Eleuterio deunarena:** Begiratu egizu samurkiro zure artaldea, betiko Artzain orrek! Eta Eli-

za osoaren Artzain egin zenduan zure martiri ta Aita Santu Eleuterio doatsuaren bitartez, zaindu egizu (Eli-za) zure laguntza etenbageaz. Amaibagako.

Irakurgaia: Adimena opa izan neban, 576 orri.

Aleluia, aleluia. Goi-goitik nire azurretara sua bialdu, ta irakatsi egin eustan. Iziotu egin yatan biotza nire barrenean: eta otoitz egiten niarduala, su ori geiago biztu zan. Aleluia.

Pazkoaldia izan ezik, aurreko Aleluia ordez, auxe esaten da:

Koru-kanta.—Zatoze, ene semeok, eta entzun: Jaunari bildur izaten irakatsiko dautsuet. Urreratu zakioze, ta argitu egingo zaitue, ta zuen arpegiak ez dira lotsatuko.

Aleluia, aleluia. Goi-goitik nire azurretara sua bialdu, ta irakatsi egin eustan. Aleluia.

Barri Ona: Begoz zuen gerriak, 491 orri.

Eskintza.—Zure aginduen bidetik bizkor ibili nintzan, biotza nasaitu zeustanean. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Artu egizuz samurkiro, Jauna, opari-gaiok: eta elguzu, Espiritu Santuaren garrak sutu gatzala, Felipe doatsuaren biotza arrigarrero kiskaldu ebanez. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko...

2^{gn.} Otoitza, Eleuterio deunarena: Gure opari-gaion bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artalde bere bidean aurrera joan dadin, eta zure eraginez, Artzainak begiko izan dakizuzan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire biotza ta aragia pozez bete ziran, Jaungoiko biziaganako gogoz. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Zeruko janariaz aseturik, Jauna, elguzu, Felipe zure autorle doatsuaren irabazi ta bitartez, egiazko bizi dauan Ogi onen gose izan gaitzala beti. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, Eleuterio deunarena: Ugaritu egizu zure Elizan, Jauna, emon dautsazun Espiritua, grazi-iturburua; ta zure martiri ta Aita Santu Eleuterio doatsuaren bitartez, ardiak Artzainari esana egin dagioela, ta Artzainaren arduratasuna beti izan dagiela. Amaibagako.

ORRILLAREN 27^aGARRENA

DEUN BEDA AGURGARRIA, autorle ta irakaste

3^{gn.} maila. — Zuriz

Jaiotzez inglesa, ta praille beneditarra. Barri Onaren azalpen bikain-bikaina egin euskun, Elizako guraso santuen irakatsi ta esakunai jarraiturik, Augatik, il baino len be, bere liburuak oso irakurriak ziran elizetan, eta «Agurgarri» izenez ezagutzen eben. Ain zuzen be, bere dogu Inlaterra'ko zuzi argi, VIII'garren gizaldi luzean. † 735.

Meza: In medio, 488 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Beda zure autorle ta irakaste doatsuaren irakatsiz, zure Eliza argitzen dozun Jaungoikoa: eiguazu zure menpekooi, aren jakiturriak argitu gatzala, ta aren irabaziak lagun egin daiguela. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitzak, 1^{go} Jon deunarenak: Si diligis Me-zakoak, 464 orri.

ORRILLAREN 28^aGARRENA

KANTORBERI'KO AGUSTIN DEUNA,

gotzain eta autorle

3^{gn.} maila. — Zuriz

Inlaterra'ko apostolu dogu. 597^{gn.} urtean, deun Gregorio Aita Santu Aundiak bialdu eban ara, beste 40 praille beneditarrakaz batera. Euron jardun eta Jaungoikoaganako maitasun biziari eskerrak, ango lurralderik geinak, arein errege Eteberto ta guzti, Kristo'ren sinismenera ekarri ebezan. Kantorbery, aldi aretan erreifuaren uriburu zan, eta Agustin deunak antxe jarri eban Inlaterra'ko Gotzain-aurki nagusia. † 604.

M E Z A

Sarrera.—Zure abadeak, Jauna, jantzi beitez zuzentasunez, eta poztu bediz zure santuak; zure morroi Dabid'eganako maitasunagatik, ez egizu zure igurtzi-takoagandik alde egin. (P. A. Aleluia, aleluia).—Goratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Agustin zure autorle ta gotzain doatsuaren irakatsiz eta mirariz, Inlaterra'ko erria egiazko

sinismenean argitu zenduan Jaungoikoa: egizu, aren bitartez, oker dabizanen biotzak zure egia-rena batasunera biurtu daitezala, ta gu zure gogo-arauz bat izai gaitzezala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 1'goa.: 2, 2-9).—Anaiok: Gure itxaropena Jaungoikoagan jarri-rik, Barri Ona zuei ardura aundiz zabaldu geutsuen. Ez zan, ostera, gure izketan asmo okerrik ez zitalik n'as-tu, ezta maltzurkeirik be. Barri Ona gure ardurapean jarteko, Jaungoikoak ontzat artuta gengozala, orreia berba egin genduan; ez gizarteko ederra irabazcarren, Biotza arakatzan dauskun Jaungoikoarena ba'ño. Egia esan, ez dogu inoiz be koipekeriz itz egin, ondo dakizue-nez; ezta diru-naiez be: Jaungoikoak ondo daki. Gizo-nen osperik be ez dogu zuekandik ez beste inogandik billatu. Kristo'k bialduak garala-ta, zuen lepotik bizi al izanarren, umetxo lez agertu gintzazan zuen artean, bere umeak azten dauzan inudea lez. Orrela, zuek oso maitaturik, Jaungoikoaren Barri Ona bakarrik ez, bai-ta geure bizia be zuei emon nai geutsuen: guretzat orren maitagarri egin zintzazen! Gogoratu egizuez, osterantzean, anaiok, gure lan eta nekeak: zuetariko inor-txorentzat astun izan ez gendizan, gau ta egun lan egi-ñez Jaungoikoaren Barri Ona zabaldu genduan zuen artean.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako domutuko: betiko abade zara zu, Melkisedek'en sail-lean. Aleluia. Maite izan eban Jaunak eta ospez apain-du eban: soñeko argitsua jantzi eutsan. Aleluia.

Pazkoaldia izan ezik, aurreko Aleluia ordez, auzo esaten da:

Koru-kanta.—Aren abadeak santutasunez jantziko dodaz, eta aren santuak poztu egingo dira. Dabid'en indarra antxe geituko dot, eta nire igurtz:takoari: argiontzia atonduko dautsat.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: betiko abade zara zu, Melkisedek'en sail-lean. Aleluia.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi, 596 orri.

Eskeintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira, ta nire izenean sendotu egingo da aren indarra. (P. A. A'e luia).

Opari-otoitza.—Agustin gotzain eta autorle doatsua-ren jaiari, opari au eskintzen dautsugu, Jauna, apal-apalik eskatuez: galdutako ardiak zure artaldera biur-turik, janari osasungarri onezaz asetu daitezala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zorionsua benetan, ugazabak, eortean, iratzarrik aurkitu dagian morroia; benetan dirautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Eukaristi osasungarriaz aseturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: Agustin doatsua-ren otoitzen bitartez, zure izenari Opari santua iurreko bazter guztietan eskiñi dakiola beti. Amaibagako.

ORRILLAREN 29'GARRENA

PAZZIS'TAR MARI MADALEN DEUNA,

birjiña

3'gn. maila. — Zuriz

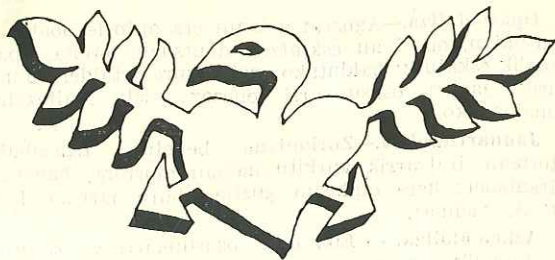
Guraso aundiki arteko alaba. Oraindik amar urteko nes-kailla zala, bizitza osoan bere buruaren garbitasuna zain-tzeko zin egiñik, karmeldar lekaimen (monjen) jantzia artu eban. Egin ebazan neke latz eta penitentzi aundiak, ezin esan alakoak dira. Biotza guztiz jaungoikozaletuta, sarritan otoitz bitartean dei au egiten ei'eban: «Jasan, Jauna, ta ez il». Azkenez, berrogei ta bi urtez, Kristo bere senar maita-tuagana egin eban egaz, 1607'garrenean. Aren gorpua ustel-zeke dirau gaurko egunerarte.

Meza: Dilexisti, 500 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Garbitasuna maite dozun Jaungoikoa, ta Mari Madalen birjiña doatsua Zuganako maitasunean iziotuta, zeruko graziz edertu zenduana: eiguzu, aren jaiari ospatzen dogun ezker, garbi ta goi-maitetsu izan gaitzezala aren antzera. Amaibagako.

ORRILLAREN 30'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak: Felix deunarenak, "Si diligis" Mezakoak, 464 orri.

ORRILLAREN 31'GARRENA

ANDRA MARI ERREGIÑA

2'gn. mailla. — Zuriz

Kristau-erriak beti onartu izan dau Andra Mari zeru-lurren Erregiñatza: Jesukristo'ren Ama dalako bakarrik ez, baita zeruko grazi guztien bitarteko dalako be. Eliztarren asmo zintzo orri erantzunik, Aita Santu Pio XII'garrenak Andra Mari Erregiñaren jai au sortu eban; 1954'gn. urtean. Izan daitela, ba, beti Bera gure biotzen benetako Erregiña.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitезan guztiok Jaunagan, Maria Birjiña ta Erregiña doatsuaren jai au ospatzean; beronen jalegun onetan Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe. (P. A. Aleluia. aleluia).—Nire biotzari itzaldi eder bat dario: Erregeari dirautsadaз nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, Jauna: gure Erregiña Maria Birjiña doatsuaren jai au ospatzen dogun ezkerо, bere bi-tartez bakea jaritsi dagigula bizitza onetan, eta zerua gerokoan. Amaibagako.

2'gn. **Otoitza**, *Petronila deunarena*: Entzun gagizuz, Jaungoiko gure Salbatzaille orrek! Eta Petronila birjiña doatsuaren egunak poztuten gaituan ezkerо, jadetsi daiskula Zuganako bere maitasun sutsua be. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli. 24, 5-13).—Ni, Jaungoikoaren agotik urten naz, eta edozein gizaki baiño lenago sortu nintzan. Nik zeruetan jarri dot nire bizitokia, ta nire aginpide-jarlekua odel-gaifnean. Lur osoaren erri ta gizaki guztien agintaritza daukat, eta aundiak eta txikiak nire indarraren bidez nire oifnen azpian izan dodaz. Entzun nagiana, ez da lotsatuko, ta nire alde jardun dagienak, ez dabe pekatu-rik egingo. Ni argitara eroan nagianak, betiko bizitza jadetsiko dau.

Aleluia, aleluia. Zoriontsu zara, Maria Birjiña, Jaunaren Gurutze-ondoan zutik egon zintzazan-eta. Aleluia. Orain Aregaz (Jesukristo'gaz). Erregiña zara oetiko. Aleluia.

Pazkoaldia izan ezik, aurreko Aleluia ordez, auxe esaten da:

Koru-kanta.—Bere soifnekoan eta iztarrean auxe dauko idatzita: Erregeen Errege ta jaunen Jauna. Erregiña Aren eskumaldean dago, Ofir'ko urrez apainduta. Aleluia.

Aleluia, aleluia. Agur, erruki-Erregiña: arerioagandik zaindu gagizuz, eta eriotzako orduan artu gagizuz Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 26-33).—Aldi aretan, Jaungoikok Gabirel aingerua Nazaret deritxon Gaillea'ko errira bialdu eban, neska bategana. Neskatilla au, Jose izeneko Dabid'en jatorriko gizonezko baten emaztegeia zan, eta neskatillaren izena, Maria. Eta onegana sar-turik, aingeruak esan eutsan: «Agur, graziaz bete cri! Jauna da zugaz; onetsia zu emakumeetan.» Itzok entzunda, Maria larritu egin zan, eta arelako agurra zer izan zeitekean erabillen buruan. Baiña aingeruak esan eutsan: «Ez bildurtu, Mari, Jaungoikoaren gogoko zara-ta; begira: sabelean semea sortu ta egingo dozu, ta izena Jesus ezarriko dautsazu. Aundia izango da Bera. ta Altsuaren seme dei egingo dautsoe ta Jaungoiko Jaunak Aita Dabid'en jarlekua emongo dautso. Jakob' en etxeko buruzagi izango da betiko, ta Aren aginpi-deak ez dau amairik izango.»—*Kredo*.

Eskeintza.—Errege-jatorriko Maria'k, aintzaz argi egiten dau: bere otoitzak lagun egin daiskuela eska-tzen dogu apal-apalik. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, Eliza alaitsua-
ren oparigaiok; eta Maria Birjiña ta Erregiña doa-
tsuaren irabaziak lagun doguzala, gure osasunaren la-
guntzarako izan daitezala. Amaibagoko.

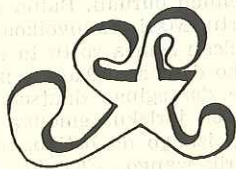
2'gn. Opari-otoitza, Petronila deunarena: Atsegin be-
kizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten
dautsün opari au: estualdian, arein irabazial esker,
izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Andra Maria'rena, 456 orri. Eta**
jaiegunean.

Jaunartzerakoa.—Munduko Erregiña guztiz egoki
zaran Maria beti Birjiña: gizaki guztien Salbatzaille
Kristo Jauna munduari emon zeutsan orrek, jadetzi
eiguzu bakea ta osasuna (salbaziñoa). (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Gure Erregiña dan Maria deunaren
jaiegunean ospatu doguzan ezkutapen (misterio) oneik,
bere izenean pozik amaitu doguzan ezkeru ta bere bi-
tarteaz, osasungarri izan dakiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Petronila deunarena: Zure etxe-
koak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna! Gaurko
eguna ospatzen dogunaren bitartez, gure indarrak beti
gogortu dagizuzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

BAGILLEKO SANTUAK

BAGILLAREN 1'GOA

MERIZI'TAR ANJELA DEUNA, birjiña

3'gn. mailla. — Zuriz

Italia'ko Desenzano'n jaio zan. "Benetako ama Kristo zaleak
gutxi be gutxi zirala" ikusirik, neska garbien Lagundia sortu
eban, *Ursula* deunaren izenez, neska gazteak kristau-irakatsietan
azteko. † 1540.

Meza: Dilexisti, 500 orri., *urongo Otoitzak izan
ezik:*

Otoitza.—Anjela doatsuaren bidez, Elizan Neska gar-
bien Lagundi bat sortu zenduan Jaungoikoa: eiguzu,
aren bitartez, Aingeru antzera bizi gaitezala; lurreko
gauza guztiak ukaturik, betiko zerua jadetzi dagigun.
Amaibagako.

Opari-otoitza.—Anjela doatsua goratuaz eskintzen
dautsugun opari onek, Jauna, pekatuen parkamena ta
zure graziaren doaiak jaritsi daiguzala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz aseturik, apal-
alik eskatzen dautsugu, Jauna: Anjela doatsuaren otoi-
tzez eta irakasbidez, pekatu guztitik garbitu gaitezala,
ta gorputz eta arimaz atsegin izan gakizuzala. Amai-
bagako.

BAGILLAREN 2'GARRENA

*Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Martzelino, Pedro
ta Erasmo deunen urrengokoak:*

2'gn. Otoitza: Martzelino, Pedro ta Erasmo marti-
ri doatsuen egunean urte oro poztuten gaituzun Jaun-
goikoa: egizu, arein irabaziakaz alaitzen garanez, arein
ikasbideakaz be berotu gaitezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Zure martiri santuen eguna go-
goratzean eskintzen dautsugun opari onek, Jauna, gure
pekatuen kataiak ausi dagizala, ta zure errukiaren
graziak lortu daiskuzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Zeruko janariaz aseturik, apal-
-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: Zuri zor dautsuguna
emonaz, opari onek gure osasunerako grazia jadetzi
dagiskula. Amaibagako.

BAGILLAREN 4^aGARRENA

PRANTZISKO CARACCILO DEUNA, autorle

3^{gn}. maila. — Zuriz

Aundi-seme zan. *Minores* izeneko Abade-Lagundia sortu eban. 1608^agarrenean il zan, 40 urte ebazala.

M E Z A

Sarrera.—Biotza argizaria legez urtu yat nire barranean: zure etxeaganako garrak iruntsi nau-ta (P. A. Aleluia, aleluia).—Bai dala ona Israel'en Jaungoikoa biotzez zuzen diranentzat!—Aintza.

Otoitza.—Prantzisko doatsua, Lagundi barri baten Aita, otoitzerako ta damu-nekerako adorez jantzi zentian Jaungoikoa: elguzu zure menpekooi, aren antzera beti otoitzean eta gorputza eziten jardunez, zeru ederra jaristeko gai izan gaitezala. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 4, 7-14).—Zintzoa. Gartzetan il ba'dadi be, atsedena aurkituko dau. Zartzaroa agurgarri egiten daunana ez da bizitza luzea, ezta urte pilloa be; gizonaren zentzun ona ule zuriak dira, ta bizikera errubagea zarraren adiña*. Atsegin izan yakolako maite izan eban Jaungoikoak; eta pekatari-artean bizi dan ezkerro, Beragana aldatzen dau zerura. Gaiztakeriak adimena okertu ta irudipenak biotza illundu ez dagion, eroaten dau Jaungoikoak Beragana. Arinkerien illuramenak zintzoa itsutu ta zalekerien* zora-bioak biotz zintzoa usteldu egiten dau-ta. Laster ilda be, bide luzea bete dau; aren arima Jaungoikoari atsegin yakon-eta. Orrexegaitik eroan dau laster, inguruko gaiztakeri-artetik ataraz.

Aleluia, aleluia. Bai zoriontsu Zuk aukeratu ta jaso dozuna: zure aterpeetan bizi izango da. Aleluia. Bear-tsuai eurrez banatu ta emoten dautse: aren esku zabalak betiko iraungo dau. Aleluia.

Pazkoaldia izan ezik, aurreko Aleluia ordez, auzo esan

Koru-kanta.—Basauntza uraren gogoz bizi danez, nire arima be Zeure gogoz dago, ene Jaungoikoa! Nire arima Jaungoiko biziaren egarri da.

* Adin = edad. * Zalekeri = concupiscencia.

Aleluia, aleluia. Aragiak eta biotzak uts egin dauste: Jaungoikoa dot igesleku ta ogasun* beti-betiko. Aleluia.

Barri Ona: Begoz zuen gerriak loturik, 491 orri.

Eskeintza.—Zintzoa, palmondoa legez goratuko da: Libano'ko zedrua lez aundi egingo da. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Jesus guztiz biotz-bigun! Eiguzu, Prantzisko'ren irabazi aundiak gogoraturik eta a lez maitasun-sutan biztuta, mai santu onen inguruan jar-teko gei izan gaitezala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Jauna!, bai gozotasun aundia bil-
dur dautsuenentzat gordeta daukazuna! (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Prantzisko doatsuaren jai onetan eskifii dautsugun Opari santu onen gogorapen bizia ta ondorena gure barranean beti izan dagiguzala, eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako.

BAGILLAREN 5^aGARRENA

BONIFAZIO DEUNA, gotzain eta martiri

3^{gn}. maila. — Gorriz

VIII^agarren gizaldian Inghlaterra'n jaioa. Beneditar egin zan. Alemania'n zabaldu eban Barri Ona, ta Frison'darrak edol-eriotza emon eutsoen, 755^{gn}. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Jerusalen'en dodaz nire atsegiñak, eta nire errian poza; ez da izango an geiago negarrik ez oiurik. Nire aukeratuak ez dira alperrik nekatuko, ta laster ilteko semerik be ez dabe izango; areik eta arein illobak, Jaunaren jatorri onetsia dira-ta. (P. A. Aleluia, aleluia).—Geure belarriz entzun dogu, Jaungoikoa, ta geure gurasoak azaldu dauskue arein egunetan egin zenduan lana.—Aintza.

Otoitza.—Bonifazio zure martiri ta gotzain dautsua-
ren arduraz, ainbeste erriri Zu ezagutzera dei egin

* Ogasun = herencia, hacienda.

dautsezun Jaungoikoa: eguzu biotz onez, aren eguna ospatzen dogun ezkeru, aren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

Irakurgaia: Goratu dagiguzan, 563 orri.

Aleluia, aleluia. Poztu zaitetze Jerusalem'egaz, ta alaitu, Jauna maite dozuen guztiok. Aleluia. Ori ikusita, biotza poztu egingo yatzue: ta Jaunaren eskua bere menpekoen alde agertuko da, Aleluia.

Pazkoaldia izan ezik, aurreko Aleluia ordez, auxe esan:

Koru-kanta.—Poztu zaitetze Kristo'ren oiñaze-lagun izanaz; Aren goraldia agertu daitenean, pozez betetik alaitu zaitezen. Zorionekoak zuek, Kristo'ren ize-nagaitik iraindu zagiezanean: Jaungoikoaren eta Aren Espirituaren edertasuna, aintza ta indarra zeuekan izango dira-ta.

Aleluia, aleluia. Ibai bat legez, aregan bakea isuriko dot, eta errien aberastasuna uriola lez. Aleluia.

Eskeintza.—Adimena emon eustan Jauna bedeinkatuko dot: Jaungoikoa beti begi-aurrean daukat; eskuman daukat kili-kolo egin ez dagidan. (P. A. Aleluia).

Barri Ona: Jesus, gizataldea ikusirik, 780 orri.

Opari-otoitza.—Onespen (bedeinkaziño) ugaria jatsi dadilla, Jauna, oparigaion gainera: eroan gagizala santutasunera, ta Bonifazio zure martiri ta gotzain santuaren jai-egunaz, pozez bete gagizala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Garaille* nire jarlekuan Neugaz jesarriko dot; Neu be garaille izanik, neure Aitagaz Aren aulkian jesarrita nagoanez. (P. A. Aleluia).

Azken-otoitza.—Eukaristiaren graziaz santutu garan ezkeru, Jauna, Bonifazio zure martiri ta gotzain deunaren otoitz ona bagarik ez gaitezala gelditu, eskatzen dautsugu: bitarteko emon dauskuzu-ta. Amaibagako.

BAGILLAREN 6^aGARRENA

NORBERTO DEUNA, gotzain eta autorle

3^{gn.} mailla — Zuriz

Alemandar eta aundikia. «Premonstratense» izeneko Anaidia sortu eban, eta Magdeburgo'ko Goigotzain egin eben. † 1134.

Meza: Statuit, 484 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Norberto autorle ta gotzain doatsua, Zure itzaren zabaltzaille aundi egin eta aren bidez Elizan Anaidi barri bat sortu zenduan Jaungoikoa: aren irabziakaitik eta Zure leguntzaz, itzez eta egiñez irakatsi ebana, guk be bete al dagigula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

BAGILLAREN 9^aGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn.} Otoitzak, Primo ta Feliziano deunen urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza: Primo ta Feliziano zure martiri santuen jai-a beti ospatu daigula eskatzen dautsugu, Jauna; arein otoitzen bidez, Zure graziaren laguntasuna izan dagigun. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza: Zure martiri santuen eriotz-odola ospatzeko konsagratu bear dan opari onek, Jauna, bigundu zagizala; ta gure pekatuak garbiturik, zure menpekoen gurariak gogoko egin dagituzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza: Jaungoiko alguztidun! Primo ta Feliziano zure martiri santuen jai-eguna zeru-ekzutape-nez ospatu dogun ezkeru, zure laguntasunaren grazia lortu daiskula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

BAGILLAREN 10^aGARRENA

MARGARITA DEUNA, erregeña ta alarguna

3^{gn.} mailla — Zuriz

Benetan apala, eroapen aundikoa ta beartsuen laguntzaillea Eskozia'ko Erregeña au! Ogei ta amar urte Erregeña izanik, 1093^{gn.} urtean il zan.

* Garaille = vencedor, triunfador.

Meza: Cognovi, 505 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Margarita Erregiña doatsua, beartsuakana errukiz miragarri egin zenduan Jaungoikoa: egizu, aren bitartez eta ikasbideaz, gure biotzetan goi-maitasuna biztu dadilla geroago ta geiago. Amaibagako.

BAGILLAREN 11'GARRENA

BERNABE DEUNA, Apostolua

3'gn. maila. — Górriz

Gizon zintzoa ta Espiritu Santuz betea. Bere solo ta ondasun guztiak saldu, ta ordaina Apostoluen eskuetan itzi eban. Paulo deunagaz batera zabaldu eban Barri Ona Txipre'n, eta bertako judarrak arrika il eben. Itun Barriko *Apostoluen Egiñak* dakar zer bait berari buruz.

M E Z A

Sarrera.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa: arein indarra oso gogortu da.—Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Bernabe zure Apostolu doatsuaren irabaziz eta bitartez poztuten gaituzun Jaungoikoa: egizu biotz onez, aren bitartez eskatzen doguzan ondasunak, Zeuri esker jadetsi daiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia (Apost. Egiñak, 11, 21-26; 13, 1-3).—Egun areitan, Antiokia'n lagun asko sinistedun egin eta Jaunagana, biurtu ziran. Eta barri oneik Jerusalem'go Elizaren belarrietara eldu ziran: eta Bernabe bialdu eben Antiokia'ra. Ara eldu ta Jaungoikoaren grazia ikusi ebanean, pozez bete zan, eta guztiak berotzen ebazan biotz osoz Jaunagan irauteko: gizon ona, ta Espiritu Santuz eta sinismenez betea zan-eta. Onela, Jaunari askoak geitu yakozan.

Andik Bernabe Tarso'ra joan zan, Saulo'ren billa; ta idoro (aurkitu) ebanean, Antiokia'ra eroan eban. Eta urtebete egon ziran bertako Elizan, lagun askori irakasten. Eta ikasleak Antiokia'n artu eben lenengoz Kristau izena. Ba-ziran igarle ta irakasle batzuk Antiokia'ko Elizan: Bernabe, Simon Baltza, Luzio Zirene'tarra, Manahan Erodes erkiburuagaz azitakoa, ta

Saulo. Eta Jauna gurtzen eta barau egiten ziarduela, Espiritu Santuak esan eutsen: «Banandu egidazuez Saulo ta Bernabe, aukeratu dodazan egikizunerako». Orduan, barau ta otoitz egiñik, eta eskuak arein gainean ezarririk, bialdu egin ebezan.

Koru-kanta.—Arein barbaroa lur osoan zabaldu zan: eta arein itzak lur-ertzetaraino. Zeruak Jaungoikoaren aintza zabaltzen dau, ta ortziak Aren esku-lanak iragarten dauz.

Aleluia, aleluia. Neuk aukeratu zaituet mundutik, joan eta arnaria (frutua) ekarri dagizuen, eta zuen frutua iraukor izan dadin. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 10, 16-22).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Begira, ardiak otso-artera lez bialtzen zaituet: sugeak baizen zur izan zaitez, beraz, ta usoak baizen tolesgabe. Gizonai buruz, barriz, zagoze zur: batzarretan salatu ta euren sinagogetan zigorkadaz astinduko zaitue-ta; eta nagusi ta erregeakana eroanak izango zaree, arei ta atzerritarrai nitzaz autortzeko. Salatu zagiezenean, barriz, ez asi asmatzen zelan eta zer esango dozuen: orduantxe emongo yatzue esatekoa-ta: itz dagiana, ez zaree izango zuek-eta, Aitaren Gogoia (Espiritua) baiño, zuekan itz dagiana. Anaiak anaia eriotzarako salatuko dau, ta aitak semea; ta semeak gurasoen aurka jagiko dira, ta il bere egingo dabez. Eta nire Izenagaitik guztiak gorroto izango dautsue: baiña azkeneragiño irauin dagiana, orixe gaizkatuko (salbauko) da.—*Kredo*.

Eskeintza.—Lur osoan nagusi egingo dozuz: zeure izena gogoratuko dabe, Jauna, gizaldiz-gizaldi.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, gure oparigaiok; euroi esker, eta Bernabe zure Apostolu doatsua bertateko dala, gure pekatuen orbanetatik (loietatik) garbitu gagizuz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Apostoluen*, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Niri jarraitzen etorri zareenok, amabi jarlekutan jesarriko zaree, Israel'go amabi jartriak epaitzeko.

Azken-otoitza.—Bernabe zure Apostolu doatsua bertateko dogula, Eukaristiaz usetu gaituzunok, oitura

onez egoki otseindu zagiguzala, eskatzen dautsugu apal-apalik, Jauna. Amaibagako.

BAGILLAREN 12'GARRENA

SAHAGUN'GO JON DEUNA, autorle

3'gn. maila — Zuriz

Leon'go Sahagun'en jaio zan. Bere ondasun guztiak beartsuai emon ondoren, Agustin deunaren Lagundian sartu zan. 1470'gn. urtean il zan, «Zeure eskuetan izten dot, Jauna, nire arima» esanez.

Meza: Os iusti, 490 orri., *urriendo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Bakearen egille ta goi-maitasunaren maitzaille zaran Jaungoikoa, eta Jon zure autorle doatsua bakeak egiteko grazi miragarritz jantzi zenduana: egiguzu, aren irabaziz eta bitartez, zure maitasunean gogorturik, ez gaitzezala iñungo zirikalidik Zeugandik aldendu. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario deunena: Egizu, Jauna!, Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario zure martiri santuen egunak argitu dagizala gure arimak; eta Zuk arei betiko aintza emon zeutsena, gure oneraspenaren frutuz ugaritu dadilla. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorapenezko oparigaio; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onez urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario deunena: Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario zure martiri santuen odola goratzeko, opariak ospez eskeintzen dautsuguz, Jauna: odol a isurita jaritsi eben areik ain gorapen aundia-ta. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, gure Jaungoiko orri: santuaren eguna ospatuaz artu doguzan ezkerre, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario deunena: Basilides, Zirino, Nabor eta Nazario zure martiri santuen jaieguna ospatuez, arein

bitartekotasuna beti izan daigula eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako.

BAGILLAREN 13'GARRENA

PADUA'KO ANTONIO DEUNA,

autorle ta irakasle

3'gn. maila — Zuriz

Lisboa'n jaio zan. Prantzisko deunaren Anaidiko zala, itxasoz Aprika'runtz joan zan Barri Ona zabaltzera; baiña ekaitz gogor batek itxasontzia Sizilia ugartera eroan eban. Bononia'n Liburu Santuak irakatsi ebazan, eta Italia'ko Padua'n il zan, 1231'gn. urtean, 35 urte ebazala. XII'garren Pio Aita Santuak Eliz-irakasle egin eban. Euskaldunak oneraspen aundia dautsoe.

Meza: In medio, 488 orri., *Otoitz oneik izan ezik:*

Otoitza.—Poztu bedi zure Eliza, Jauna, Antonio zure autorle ta irakasle doatsuaren urte-egunean: zeruko laguntzaz beti indartu daitela, ta betiko atsegiñak jadetsi dagizala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Opari au izan dadilla, Jauna, esker-iturri zure erriarentzat: onexegaitik egin zintzazan opari bizi Aitarentzat-eta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz berberagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Azken-otoitza.—Zeruko janari oneikaz aseturik, Jauna, Antonio zure autorle ta irakasle doatsuaren irabaziz eta bitartez, Opari salbatzailearen ondorenak izan dagiguzala. Amaibagako.

BAGILLAREN 14'GARRENA

BASILIO DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. maila — Zuriz

Kapadozia'ko Zesarea'n jaio zan, eta bertako Gotzain. Arrio-aldekoen aurka gogor egin eban, «Semea Aitaren zakide» dala irakatsiz. Elizako irakasle aundienetarikoa da. † 379.

M E Z A

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban agoa, ta Jaunak jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soifeko argitsua jantzi eutsan.—Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Entzun eiguzuz, Jauna, zure autorle ta gotzain Basilio doatsuaren egunean egiten dautsuguzan otoitzak; eta zure morroi zintzo izan zan ezkerro, aren irabazien bitartez, parkatu egiguzuz gure pekatuak. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñiak berba zuzenak esango dauz. Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia. Dabid nire morroia aurkitu dot, eta nire orio santuz igurtzi dot. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 14, 26-33).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari auxe esan eutsan: Nigana norbait etorri ba'dadi, ta bere aita, ama, emazte, seme-alabak, eta ana-arrebak, baita bere burua be, iguindu ez ba'dagiz, ezin izan daiteke nire ikasle. Ta gurutzea lepoan artuta, nire ondoren etorri ez daitena, ezin izan daiteke nire ikasle. Zuetariko batek torre bat egin nai izan ezkerro, ez al-dau aurretiaz eralgi bear dauana astiro ataraten, bere lana amaitzeko naiko daukan ala ez? Oiñarriak ezarrita gero, ezin amaitu ba'dagi, ikusle guztiak asi ez daitezkan isekaz esaten: «gizon au etxea egiten asi zan, baiña ezin amaitu izan dau.» Edo errege batek beste errege baten aurka guda egin nai izan ezkerro, ez al-dau aurretiaz astiro asmatzen, amar milla gizonegaz gogor egin ete-leuskion ogei milla gizonegaz gaiñera datorkionari? Bestela, a orain-diño urrun dagoala, gezarniak* bialdu ta bakea eskatzen dautso. Orrela, ba: zuetariko iñor ezin izan daiteke nire ikasle, dauzan guztiak ukatu ez ba'dagiz. Gatza ona da; baiña gatza gazatu ba'dadi, zerez gatzuko da? Ez lurrerako, ezta sastegirako be ez da

* Geznari = mensajero.

gai; ta kanpora jaurtiten dabe. Entzuteko entzumenik dagianak, entzun begi.

Eskintza.—Nire egia ta errukia izango dira aregaz: ta nire izenean, aundia izango da aren indarra.

Opari-otoitza.—Zure autorle ta gotzain Basilio santuaren urte-egunak zure gogoko egin gagizala, Jauna; opari bigun oni esker, zeruan ederrago agertu dadilla, ta guri grazia jaritsi daiskula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etxezain zintzo ta zurra Jaunak bere morroien buru jarri eban, etxeokoi aldi egokian jatekoa banatzeko.

Azken-otoitza.—Arima zintzoen sari-emoille zaran Jaungoikoa: eiguzu, zure autorle ta gotzain Basilio doatsuaren eguna ospatzen dogun ezkerro, aren ototzez parkamena jadetsi daigula. Amaibagako.

BAGILLAREN 15 GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak, Bito, Modesto ta Krezentzia deunen urregokoak:

2^{gn}. Otoitza: Egizu, Jauna, Bito, Modesto ta Krezentzia zure martiri santuen bitartez, zure Eliza aundi-malez ez dadilla azi, apaltasunean baiño, auxe dozu atsegin-eta; gaiztakeri dana ezetsirik, askatasunez ta maitasunez onoinena (ona dana) egin dagiala. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza: Santuen alde eskiñitako opariok Jaungoiko-indarraren aintza autortzen dabenez, guri be salbaziñoaren saria emon dagiskuela. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza: Zeruko onespenez indartuta, Bito, Modesto ta Krezentzia zure martiri santuen bitartez, osagai* dan Eukaristi onek gure gorputz-arimai on egin dagiela eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako.

* Osagai = medicina.

BAGILLAREN 17'GARRENA

GREGORIO BARBADIKO DEUNA,

gotzain eta autorle

3'gn. mailla — Zuriz

Bergamo ta Padua'ko gotzain eta kardenal, Venezia'n jaio zan, 1625'gn. urtean. Fisikan, zenbaketan eta izkuntzetan gizon argia, beartsuentzat esku-zabalata ardura aundikoa erriari jakintza emoteko. Padua'ko abade-ikastetxe ospetsuaren egille izan zan. 1697'gn. urtean il zan, eta 1960'garrenean santuen lerroan ezarri eban XXIII'garren Jon Aita Santuak.

Meza: Statuit, 484 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Zure autorle ta gotzain Gregorio doatsua arimak zaintzeko arduraz eta beartsuakanako errukiz argitu nai izan zenduan Jaungoikoa: eguzu, aren irabaziak ospatzen doguzanez, aren goimaitasun-irakatsiak be bete dagiguzala. Amaibagako.

BAGILLAREN 18'GARRENA

EFREN DEUNA, autorle ta irakasle

3'gn. mailla — Zuriz

Mesopotamia'ko Nizibia'n jaio zan. Batea artu ebanean, bere aitak etxetik kanpora bialdu eban. Apaltasunari eutsan maitasunagaitik, ez eban abade izan nai, diakonu baiño. Kristo'ren irakatsiak zabalduz gainera, olerkari ta eresleri bere izan zan. 375'gn. urtean il zan, eta XV'garren Benito Aita Santuak Elizako Irakasle egin eban.

Meza: In medio, 488 orri., *urrenge Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Efren zure autorle ta irakasle doatsuaren jakintza miragarritz ta bizikera santuz Eliza argitu zenduan Jaungoikoa: bera bitarteko dala, zeure la-guntzaz guzurraren eta gaitzekeraren aurka beti gorde dagizula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, *Markos eta Martzelino deunena:* Egizu, Jaungoiko guztiz altsua, Markos eta Martzelino zure martiri santuen eguna ospatzen dogun ez-kero, arein bitartez gaitz guztietatik onik urten gaitzela. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure autorle ta irakasle Efren santuaren otoitz onak ez daigula, Jauna, uts egin; gure

oparigaiok Zuri ondo arrerazo, ta guri zure errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, *Markos eta Martzelino deunena:* Bedeinkatu, Jauna, eskifi dautsuguzan oparigaiok; eta Markos eta Martzelino zure martiri santuen bitartez, begiratu gagizuz samurkiro. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Meza au osasungarri izan dakigun, egizu, Jauna, Efren zure autorle doatsua ta irakasle bikaiña bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, *Markos eta Martzelino deunena:* Osasunezko Eukaristiaz santututa, Markos eta Martzelino zure martiri santuen bitartez, mesedez ori artutako pozak bizikera barrira eroan gagizala. Amaibagako.

BAGILLAREN 19'GARRENA

FALKONIERI'TAR JULIANA DEUNA,

birjiña

3'gn. mailla. — Zuriz

Florenzia'n jaio zan. «Mantelleta» izeneko Irugarren Lagundia sortu eban. † 1341.

Meza: Dilexisti, 500 orri., *urrenge Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Juliana zure neska doatsua il-zorian egoala, zurè Semearen Gorputz ederraz miragarriro indartu zenduan Jaungoikoa: egizu, aren irabazien bitartez, gu be azken-burruka aretan era berean bizkortu ta indarturik, zeruko errira eroanak izan gaitzela. Amaibagako ...eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Otoitzak, *Jerbasio ta Protasio deunena:* Salus autem *Mezakoak,* 477 orri.

BAGILLAREN 20'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. *Otoitzak,* *Silberio deunarenak:* Si diligis *Mezakoak,* 464 orri.

BAGILLAREN 21'GARRENA

GONZAGA'TAR LUIS DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Lur onetan bizi izanarren, aingeru lako zeru-bizitza egin eban gazte garbi onek. Bederatzi urte ebazala, Andra Maria'ri eskifii eutsan bere buruaren garbitasuna; amasei urtez, Jesus'en Lagundian sartu zan, eta 23 urte ebazala il zan, 1591'gn. urtean. Mutil gazteen Zaindari da.

M E Z A

Sarrera.—Aingeruak baiño apur bat txikiago egin dozu: aintzaz eta ospez beteriko koroia jarri dautsazu.—Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: goretzi egizue Aren gudarozte guztiok.—Aintza.

Otoitza.—Zeru-doiak banatzen dozuzan Jaungoikoa: Luis aingeru gazteagan bizitza garbia ta damuzkoa miragarriro alkatu dozuzan ezker, egizu, aren irabaziz eta otoitzez, errubagetasunean ez ba'da be, damuan aren antzeko izan gaitzela. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 31, 8-11).—Gizon errubagea bai zoriontsu!, urre billa ibili ez, eta diruan eta ondasunetan usterik jarri ez dauana. Nor da au? Goratu dagin, bere bizitzan arrigarriak egin dauzta. Urreaz aztertu dabe, ta garbi gelditu da; betiko argitasuna izango dau. Legea ausi eikean, eta ez eban ausi; txarra egin eikean, eta ez eban egin. Ori dala-ta, bere ondasunak sendo dagoz Jaunagan, eta bere esku zabala santuen batzar guztiak ospatuko dau.

Koru-kanta.—Jauna, Zeu zara nire ustea gaztetarik: Zeugandik artu dot indarra sabeletik: amaren sabeletik Zeu zaitut zaindari. Errubagez jaso nozu, ta Zeure aurrean gogortu nozu betiko.

Aleluia, aleluia. Bai zoriontsu Zuk eukeratu ta jaso dozuna! Zure aterpeetan bizi izango da. Aleluia.

Barri Ona (Mat 22, 29-40).—Aldi aretan, Jesus'ek sadukeotarrak auxe esan eutsen: «Oker zabize, Liburu Santuak eta Jaungoikoaren indarra ez dozuez ezagutzen-eta; berbiztutakoan, inok ez dau emazterik ez senarririk artuko: Jaungoikoaren aingeru legez izango dira zeruan-eta. Illen biztueraz, barriz, ez dozue ira-

kurri Jaungoikoak esan eutsuena: "Abraham'en Jaungoikoa, Isaak'en Jaungoikoa ta Jakob'en Jaungoikoa naz Ni"? Ez da illen Jaungoikoa, bizierna baiño.» Au entzunik, gizataldea Aren irakaspenez arrituta egoan. Orduan pariseotarrak, sadukeotarrak isillerazo ebazala jakifilik, batzarra izan eben. Eta arein arteko lege irakasle batek Jesus'i azpikeriz itandu eutsan: «Irakasle, zein da Legean agindurik nagusiena?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zure Jaungoiko Jauna biotz-biotz, gogo-gogoz eta adimen osoz maite izango dozu. Auxe da agindurik nagusiena ta lenengoa. Bigarrena, barriz, onen antzekoa da: Zure lagun-urkoa zeure burua legez maite izango dozu. Agindu bi oneitan batzen da Lege guztia, baita Igarleak be» (1).

Eskintza.—Nor igoko da Jaunaren mendira?, nor egongo da Aren toki santuan? Esku-garbi ta biotz-garbia.

Opari-otoitza.—Egizu, Jauna, mai santuan eztegu-jantziz jesarri gaitzela, Luis doatsua jantzi zan antzera: a be gertaera onaz eta negar-malko oso balio-tsz ederturik joan oi zan-eta. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zeruko ogia emon eutsen: Aingeruen ogia jan eban gizonak.

Azken-otoitza.—Aingeruen ogiaz asetu garan ezker, egizu, Jauna, Aingeruen oituraz bizi gaitzela; ta gaurko eguna ospatzen dogun santuaren antzera, beti eskerrak emoten iraun dagigula. Amaibagako.

BAGILLAREN 22'GARRENA

NOLA'KO PAULINO DEUNA,

gotzain eta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Erromarren seme, Bordel'en (Burdeos) jaio zan. Nola'ko konsul egin eben; bertantxe artu eban Bateoa. Bere ondasun guztiak beartsuai emon ondoren, abade egin zan, eta gero Nola'ko gotzain. † 431.

(1) Igarleak, edo bardin dana: Igarleak idatzi eben guztia.

M E Z A

Sarrera.—Zure abadeak, Jauna, jantzi beitez zuzentasunez, eta poztu bediz zure santuak; zure morroi Dabid'eganako maitasunagaitik, ez egizu zure igurtzitakoagandik alde egin.—Gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Lur onetan guztia Zeugaitik itzi dabena, gerokoan eun alako ta betiko bizitza agindu dautsezun Jauna: egizu biotz onez, Paulino gotzain santuaren bideari jarraituez, lurreko gauzak ukatu ta zerukoak maite daiguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2'gna.: 8, 9-15).—Anaiok: Ba-dakizue Jesukristo gure Jaunaren esku-zabaltasuna: aberats izanik, zuentzat txiro (beartsu) egin zan, bere txirotasunez zuek aberats izan zaitezten. Burubide (kontzeju) au emoten dautsuet, egoki yatzue-ta: arazo au egiten asi bakarrik ez, baita erabagiteko igaztik jarri zintzazan ezker: beraz, orain egiñez bete egizue asmo on ori, dozuenetik emoteko. Gogoia gertu ba'dago, ez yako ifiori gogoa negurtzen herak ez dauanaren arauz, dauanaren arauz baiño. Besteak bigun bizi, ta zuek latz, ori ez: guztiak bardin baiño. Zuen gelegiak arein urritasuna bete begi orain, arein gelegiak be zuen ez-eukitea bete dagian. Onela guztiak bardin, idatzita dagoanez: «Asko batu ebanak, ez eban geiago; ta gutxi batu ebanak, ez eban gutxiago euki.»

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egunetan Jaungoikoari atsegin izan eutsana. Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia. Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 12, 32-34).—Aldi aretan Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Ez bildur izan, ene artaldetxo, Aitak erreiñua atsegiñez emongo dautsue-ta. Zuen ogasunak saldu ta egizue limosna: egizuez zerurako zaartzen ez diran zorroak eta galtzen ez diran ondasunak: an (zeruan) ez da lapurrik, ezta on-

datzeko sitsik bere. Zuen ogasuna dagizuen tokian, biotza be antxe izango dozue-ta.

Eskeintza.—Dabid nire morroia aurkitu dot, eta orio santuz igurtzi dot; neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau.

Opari-otoitza.—Paulino gotzain santua eredu dogula, maitasun bikaiñaren opariaz batera, altarako oparia be eskiñi dagizugula, Jauna; ta goimaitasun-egintzai ekiñik, betiko errukia irabazi daigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etxezain zintzo ta zurra, Jaunak bere morroien buru jarri eban, etxeakoalaldi egokian jatekoa banatzeko.

Azken-otoitza.—Eukaristi santu onetatik geuk be atara dagigula, Jauna, Paulino zure gotzain santuak iturri berberatik atara ebazan oneraspena (deboziñoa) ta apaltasuna; ta aren bitartez otoitz egiten dautsuen guztiai, isuri egiezu eurrez zure grazi aberatsa. Amaibagako.

BAGILLAREN 23'GARRENA

JON BATEATZAILLE DEUNAREN
AURREGUNA

2'gn. maila. — Ubelez

M E Z A

Sarrera.—Ez bildurdu, Zakarias, zure otoia entzuna izan da-ta; zure emazte Elisabet'ek ume bat egingo dautsu, ta izena Jon ezarriko dautsazu; ta Jaunaren aurrean aundia izango da; ta bere amaren sabelean bertan Espiritu Santuz beteko da; ta aren jaiotzaz asko poztuko dira.—Jauna, Zeure indarrak alaituko dau Erregea, ta Zugandiko laguntzaz pozez beteko da.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek!, zure etxeakoak osasun-bidetik joan daitezala; ta Jon Aurrelari doatsuaren irakaspenari jarraituez, nasai joan gai-

tezala arek iragarri euskun zure Seme ta gure Jaun Jesukristo'gana. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Jeremias, 1, 4-10).—Egun areitan, Jaunak berba egin eta auxe esan eustan: «Sabelean zu egin baiño len ezagutu zaitut; eta andik urten baiño len, santutu ta errietzat Igarle aukeratu zaitut.» Eta nik esan neban: «A, a, a, Jaungoiko Jauna, ez dakit itz egiten, ume naz-ta.» Eta Jaunak esan eustan: «Ez esan ume naz. Nik bialdu zaidazan toki guztietara joango zara, ta Nik agindu dagitzudan edozer egingo dozu. Ez izan bildurrik arein aurrean; zeugaz nauka-zu zaintzaille-ta —difo Jaunak.» Orduan Jaunak, bere eskua luzaturik, nire agoa ikutu, ta esan eustan: «Nire itzak zeure agoan jarten dodaz: gaurtik enda (arra-za) ta erriak zeure gain izten dodaz, zuk erauzi ta ondatu, banandu ta sakabanatu, iragi ta landatu (jarrri) dagizuzan.» Auxe difo Jaun guztiz altsuak.

Koru-kanta.—Jaungoikoak bialduriko gizon bat izan zan, Jon eritxona. Au sinispidetzat (testigutzat) etorri zan, argi-autorle, Jaunari erri bikaiña atontzera.

Barri Ona (Luk., 1, 5-17).—Judea'ko Erodes erregeren egunetan, Abia'ren jatorriko abade bat zan, Zakarias izenekoa; ta onen emaztea, Aaron'en alabetarikoa zan, Elisabet izenez. Biok Jaungoikoaren aurrean zintzoak ziran, eta Jaunaren agindu ta zuzenbide guztietan artez ebiltzan. Eta umerik ez eben, Elisabet agorra zan-eta; biak, barriz, urtez aurreratuak. Bere sailleko txanda zala-ta, Zakarias'ek Jaunaren aurrean abade-egikizunetan ziarduan baten, abadeen artean oi zanez, zotz egin eben, eta lurrina (intzentzua) eskeintzeko Jaunaren Etxean sartu zan; eta erriko talde guztiak otoizketan ziarduan kanpoko aldean.

Eta Jaunaren aingerua agertu yakon intzentzualtarako eskumaldean zutik. Eta a ikusiz, Zakarias larritu egin zan, eta bildurrak artu eban. Baiña aingeruak esan eutsan: «Zakarias, ez bildurru, zure otoitza entzuna izan da-ta; zure emazte Elisabet'ek ume bat egingo dautsu, ta izena Jon ezarriko dautsazu. Atsegiñez eta pozez izango zara, ta aren jaiotzaz asko alaituko dira, Jaunaren aurrean aundia izango da-ta;

ardaorik, ez sagardaorik ez dau edango; ta bere amaren sabelean bertan Espiritu Santuz beteko da. Israel'go seme asko euren Jaungoiko Jaunagana biurtuko daz, Elias'en adorez eta indarrez Aren aurrean joango da; gurasoen biotzak semeakana ta sinisbageak zintzoen senera ekartera, Jaunari erri bikain bat atontzera.»

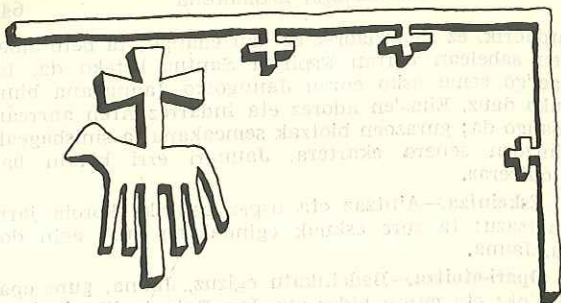
Eskeintza.—Aintzaz eta ospez beteriko koroia jarri dautsazu: ta zure eskuak egindakoen buru egin dozu, Jauna.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, gure oparigaiok; eta euron bidez eta Jon Bateatzaille doatsua bitarteko dala, gure pekatuetatik garbitu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Ospe aundia dau arek Zugandiko laguntasunetik; argitasun eta edertasun aundiz jantzi dozu, Jauna.

Azken-otoitza.—Jon Bateatzaille doatsuaren otoitz ederra, alkartu bedi gureagaz; eta etorteko zana —Jesukristo gure Jauna ta zure Semea— iragarri euskuna, bigundu dagiala gure alde. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

BAGILLAREN 24^oGARRENA

JON BATEATZAILLE DEUNAREN JAIOTZA

1^ogn. maila. — Zuriz

Amaren sabelean santutu zan, eta Jesukristo Mesias'en Aurrelari jarri eban Jaungoikoak. Auxe esan eban Jesukristo'k Jon'i buruz: «Emakumegandik jaiotakoan artean, ez da Jon baiño igarle aundiagorik sortu». Erodes erregeak espetxean sama ebagi eutsan, Jesukristo'k bere Barri Ona iragarten ziarduan aldian.

M E Z A

Sarrera.—Nire amaren sabelean nengoala egin eustan dei Jaunak nire izenez; nire agoa ezpata zorrotz baten antzekoa egin dau; Bere eskuaz gorde nau, ta gezi* aukeratua lakoxea egin nau.—Ona da Jauna autortzea, ta zure Izena goratzea, Jaun Altsu!—Aintza.

Otoitza.—Jon doatsuaren jaiotzaz egun au entzutebtsu egin dozun Jaungoikoa: emon egiezu zure erriai barruko poza; ta zintzo guztien arimak osasun-bidean zuzendu egizuz. Amaibagako.

Irakurgaia (Isaias, 49, 1-3; 5, 6-7).—Entzun egizue, ugarteok, eta aditu, uringero erriok: Jaunak sabeletik dei egin daust; amaren sabelean nengoala gogoratu dau nire izena. Nire agoa ezpata baten antzekoa egin dau: bere eskumaren gerizan gorde nau, ta gezi aukeratua lakoxea egin nau, ta gezi-zorroan gorde nau. Ta

* Gezi = dardo.

esan eustan: «Nire morroi zara, Israel; zeuk goratuko nozu.» Ta orain auxe difost sabeletik morroi aukeratu nauan Jaunak: «Errien argi egin zaitut, lurraren azkeneragiño nire osasuna eroan dagizun. Zu ikustean, erregeak jagi ta nagusiak gurtu egingo dabe zu aukeratu zaituan Israel'go Jaun Santua.»—*Kredo.*

Koru-kanta.—Sabelean zu egin baiño len ezautu zaitut: eta andik urten baiño len santutu zaitut. Jaunak, bere eskua luzaturik, nire agoa ikutu, ta esan eustan:

Aleluia, aleluia. Zuri, Ume, Altsuaren Igarle dei egingo dautsue: Jaunaren aurretik joango zara-ta, Ari bidea gertatzen. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 57-68).—Umea egiteko aldia eldu yakonean, Elisabet'ek seme bat egin eban. Eta Jaungoikoak ain erruki aundiak egin eutsazala jakinda, bere auzoko ta senideak zorion-agurrak emoten eutsuezan. Zortzigarren egunean umea erdaintzera* eroan eban, eta aitaren izena, Zakarias, ezarri nai eutsoben. Baiña amak esan eutsen: «Ez orixe!, Jon izango dau izena.» Eta erantzun eutsoben: «Baiña zure senitartean ez dago izen ori dauanik-eta!»

Orduan, aitari kiñuka itandu eutsoben, umeari dei egitea zelan nai eban. Onek, barriz, idaztola* eskaturik, auxe idatzi eban: «Jon da orren izena.» Ta guztiak arritu egin ziran. Eta bat-batean ago ta miñña askatu egin yakozan, eta Jauna goratzen asi zan. Orduan, auzoko guztiak bildurrak artu ebazan, eta Judea'ko mendi-alde guztietan zabaldu ziran barri oneik, eta entzuten ebezan guztiak biotz-barrenean ausnartzen ebezan, alkarri esanaz: «Nor ete-dogu ume au?» Jaunaren eskua aren alde egoan-eta. Zakarias, aren aita, Espiritu Santuz bete zan, eta olantxe iragarri eban: «Onetsia Jauna, Israel'en Jaungoikoa, Bere erria agurtu ta birrerosi daualako.»—*Kredo.*

Eskeintza.—Zintzoa, palmondoa legez goratuko da: Libano'ko zedrue lez aundi egingo da.

Opari-otoitza.—Zure altarak oparigaiez beteten dozuz, Jauna, Jon'en jaioteguna bear can eraz ospaturik: munduaren Salbatzailea ba-etorrela berak iraga-

* Erdaindu = circuncidar. * Idazteko oltxo, orain papeletan egiten danez.

rri euskun-eta, baita zure Seme Jesukristo gure Jauna erakutsi be. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Zuri, Ume, Altsuaren Igarle dei egingo dautsue: Jaunaren aurretik joango zara-ta, Ari bidea gertatzen.

Azken-otoitza.—Poztu bedi Eliza, Jauna, Jon Ba-teatzaille doatsuaren jaiotzan: beronen bidez, berari (Elizari) bizitza barria emon eutsan Jesukristo gure Jaun eta zure Semea ezagutu eban-eta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

BAGILLAREN 25'GARRENA

GILLERMO DEUNA, abata

3^{gn}. maila. — Zuriz

Italia'ko Vercelli'n jaio zan. Ondasun guztiak alde batera itzirik, bakartegi batera baztertu zan, eta ainbat mirari egin ebazan bizi izan zan artean bere. † 1142.

Meza: Os iusti, 494 orri, *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Osasun-bidean gure makaltasuna arintze-ko, Santuak eredutzat eta zaindaritzat emon dauskuzuzan Jaungoikoa: eiguzu, Gillermo abat doatsuaren irabaziak ospaturik, aren bitartekotasuna izan dagula ta aren lortzat jarraitu dagiegula. Amaibagako.

BAGILLAREN 26'GARRENA

JON ETA PAULO DEUNAK, martiriak

3^{gn}. maila. — Gorriz

Anai biok Erromarrak ziran. Juliano fede-ukatzailleak bere etxeakoak bizi izateko dei egin eutsen; baiña areik naiago ebela Jesukristo'ren morroi izan Juliano'renak baiño-ta, onek odol-eriotza emon eutsen, arei sama ebagirik. † 362.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoen larrialdiak asko dira; baiña Jaunak guztietatik atara dauz: Jaunak arein azur guztiak zaintzen dauz: bat bakarrik be ez yake ausiko.

—Aldi oro onetsiko dot Jauna: aren goraldia beti agotan izango dot.—Aintza.

Otoitza.—Arren, Jaungoiko guztiz altsua!, Jon eta Paulo doatsuakandik datorren poz bikotxa artu daigula jai onetan: sinismen berak eta eriotz berberak egiaz-ko anai egin ebazan-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 44, 10-15).—Gizon errukitsuak dira oneik, eta onein erruki-egiafiak ez dira aztuko. Olakoen semeakan iraungo dabe ondasunak. Arein ilobak azi jatorra ta itzean zintzo izango dira. Arein semeak betiko iraungo dabe: arein ondorengoak eta entzute onak ez dira iñoiz galduko. Arein gorpuak bakez ilobiratuta dagoz, eta arein izena gizaldiz-gizaldi bizi izango da. Erriak zabaldu dagiela arein jakintza, ta zintzoen batzarrak iragarri dagiala arein gorapena.

Koru-kanta.—Bai dala on eta atsegin anaiak alkarregaz bizi izatea! Aaron'i burutik bizarrera erion miritza* lez.

Aleluia, aleluia.—Auxe da egiazko anaitasuna: onek azpiratu dau munduaren gaiztakeria; Kristo'ri jarraituez joan da, zeruan erreñua artzera. Aleluia.

Barri Ona: Zain egon, 478 orri.

Eskeintza.—Zure izena maite daben guztiak, Zeugan poztuko dira, Jauna: Zuk zintzoa onetsi egiten dozu-ta; Jauna, zeure eskarrez inguratu gaituzu, mazmarroaz* legez.

Opari-otoitza.—Jon eta Paulo zure martiri santuen irabazien bidez eskini dautsuguzan oparigaiok, artu egizuz, Jauna, biotz samurrez; eta beti gure laguntza izan daitezala egizu. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Gizonen aurrean oiñazeak jasanarren, Jaungoikoak aztertu ebazan, urrea su-katilluan lez ikusi, ta erre-oparizat onartu ebazan.

Azken-otoitza.—Jon eta Paulo zure martiri santuen eguna ospatzean, zeruko janari au artu dogun ezkerro, Jauna, egizu: orain egiten diarduguna, betiko poz-iturri biurtu dakigula. Amaibagako.

* Miritza = unguento.

* Mazmarro = escudo.

**PEDRO TA PAULO APOSTOLU DEUNEN
AURREGUNA**

2'gn. mailla. — Ubelez

Sarrera.—Jaunak Pedro'ri auxe esan eutsan: «Gazte zintzazanean, zeuk lotzen zenduan zure gerria, ta nai zenduan tokira joaten zintzazan; baiña zaartu zaitezazanean, zure eskuak zabaldu egingo dozuz, ta beste norbaitek lotuko dautsu gerria, ta nai ez dagizun tokira eroango zaitu. Jaungoikoa zelako eriotzaz goratuko eban adierazoteko esan eutsan ori.—Zeruak Jaungoikoaren aintza iragarten dabe, ta izartegiak Aren esku-lanak.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek!, Aposto-lu'en sinismen-oïnarrian gogor jarri gaituzunok, ez gagizala andik inok atara. Amaibagako.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 3, 1-10).—Egun areitan, Pedro ta Jon alkarregaz elizara joiazan, bederatzietako otoitz-ordutan. Eta amaren sabeletik erren* zan gizon bat erioen lepoan, eta egun oro Ederra eritzan elizako ate-ondoan izten eban, elizan sartzen ziranai limosna eskatu egien. Pedro ta Jon elizan sartzen ikusi ebazanean, arek limosnatko bat eskatu eutsen. Orduan, Pedro'k Jon'egaz aregan begiak jarri-rik, esan eutsan: «Begira guri.» Eta a begira-begira jarri yaken, arekandik zerbait eskuratuko ebalakoan. Eta Pedro'k esan eutsan: «Urrerik ez zidarrik ez daukat; baiña daukadana damotsut: Jesukristo Nazarettarraren izenean, jagi ta zabiltz.»

Ta eskumako eskutik eldurik, zutitu egin eban. Eta bertantxe oïnazpiak eta orpoak sendotu egin yakozan. Eta jauzi (salto) egiñik, zutundu egin zan, eta ba-ebillen, eta arekaz sartu zan elizan, ibiltzen eta saltoka ta Jaungoikoa goratzen. Erri guztiak ikusi eban ibiltzen eta Jaungoikoari goraka: eta guztiak ezagutu eban axe zala elizako Ate-Eder ondoan jesarrita egoten zan

* Erren = cojo.

eskekoa, ta jazo izan yakonaz arritu ta bildurtuta gelditu ziran.

Koru-kanta.—Lur osoan zabaldu zan arein abotsa, ta arein itza lurraren azkeneraño. Zeruak Jaungoikoaren aintza iragarten dabe, ta izartegiak Aren esku-lanak.

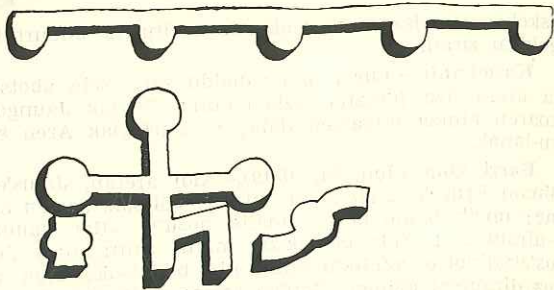
Barri Ona (Jon, 21, 15-19).—Aldi aretan, Jesus'ek Simon Pedro'ri auxe esan eutsan: «Simon, Jon'en seme: oneik baiña geiago maite nozu?» «Bai, Jauna, —dirautso—: Zuk ba-dakizu maite zaitudana.» Jesus'ek diñotso: «Zaindu egizuz nire bildotsak.» Bigarrenez dirautso: «Simon, Jon'en seme: maite nozu?» Pedro'k diñotso: «Bai, Jauna: Zuk ba-dakizu maite zaitudana.» Jesus'ek dirautso: «Zaindu nire ardiak.» Irugarrenez diñotso: «Simon, Jon'en seme: maite nozu?» «Maite nozu?» iru aldiz Jesus'ek esan eutsan-eta, Pedro itun jarri zan, eta esan eutsan: «Jauna, Zuk dana dakizu; Zuk ondo dakizu maite zaitudana.» Jesus'ek dirautso: «Zaindu nire ardiak. Bene-benetan dirautsut: gazte zintzazanean, zeuk lotzen zenduan zure gerria, ta nai zenduan tokira joaten zintzazan. Baiña zaartutakoan, zure eskuak zabaldu egingo dozuz, ta beste norbaitek lotuko dautsu gerria, ta nai ez dagizun tokira eroango zaitu.» Jaungoikoa zetariko eriotzaz goratuko eban adierazoteko esan eutsan ori.

Eskeintza.—Nire uestez, oso gora jaso dozuz zure adiskideak, Jauna: arein indarra guztiz gogortu da.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, Apostoluen bitartez, zure erriaren oparigaio; eta gure pekatuen orbanetatik garbitu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Simon, Jon'en seme: oneik baiña geiago maite nozu? Jauna, Zuk dana dakizu; Zuk ondo dakizu maite zaitudana.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz asetu gaituzunok, Jauna, Apostoluen bitartez ezbear guztitik atara gagizuz. Amaibagako.

BAGILLAREN 29^aGARRENA

PEDRO TA PAULO APOSTOLU DEUNAK

I'go. mailla. — Gorritz

Elizaren Santu aundienetariakoena gaur ospatzen dogun jaia. Pedro, Jesukristo'k berak Elizaren buru aukeratu: buruz beera josi eban gurutzean. Paulo, atzerritarren Apostolua; oni, sama ebagi eutsoen.

Sarrera.—Oraintxe dakust egiz Jaunak bere Aingerua bialdu daustana, ta Erodese'n eskutik eta judar erri osoaren begitik atara nauana.—Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Egun au Pedro ta Paulo zure Apostoluen odol-eriotzaz santutu dozun Jaungoikoa: egizu, zure Elizak jarraitu dagiela sinismenari asiera emon eutsoneen aginduai. Amaibagako.

Irakurgaia (Apostoluen Egiñak, 12, 1-11).—Egun areitan, Erodese erregea eliztar batzuk jazarten* asi zan. Eta Jon'en anai Santiago ezpataz il eban. Eta judarrai ori atsegingarri yakela ikusirik, Pedro'ri be oratu egin eutsan. Opil-egunak* ziran. Eta atxilloturik, giltzapean sartu eban, launa gudariko lau talderen zainpean, Pazko-ostean erriaren aurrera atarateko asmoz. Pedro giltzapean egoan bitartean, Elizak otoi egiten eutsan Jaungoikoari aren alde eten бага. Ero-

* Jazarri, jazartu = perseguir. * Opil-egunak = dias de los ácidos.

des'ek a (Pedro) erriari agirian atarateko zan aurreko gabean bertan, Pedro lo egoan gudari biren erdian, katai biaz lotuta; jagoleak, barriz, ate-aurrean egozan, espetxea zaintzen.

Aretan, Jaunaren Aingerua agertu zan, gela a argituaz; eta Pedro saietsean jo ta iratzartu egin eban, esanaz: «Jagi arin.» Eta Pedro'ri eskuetatik kataiak jausi egin yakozan. Eta Aingeruak esan eutsan: «Lotu gerrikoa ta jantzi oiñetakoak.» Eta alantxe egin eban. Aingeruak esan eutsan: «Estaldu zaitez soñiekoaz, ta jarraitu niri.» Eta urtenik, jarraitu egiten eutsan. Ez ekian, ostera, aingeruak egiten ebana egia zanik, eta irudipena ikusten ebala uste eban. Lenengo gudari-sailla ta bigarrena igarorik, urira daroan burdiñazko atera eldu ziran, eta atea berez edegi yaken. Andik urtenda, kale bat igaro eben, eta Aingeruak bat-batean alde egin eutsan. Orduan Pedro'k, bere senera bihurturik, esan eban: «Oraintxe dakust egiz, Jaunak bere Aingerua bialdu daustana, Erodese'n eskutik eta judar erri osoaren begitik atara nauana.»

Koru-kanta.—Lur osoan nagusi egingo dozuz; zure izena gogoan dabe, Jauna, gizaldiz-gizaldi. Gurasoen orde, semeak jaioko yatzuz; orregaitik, erriak autortu egingo zaitue.

Aleluia, aleluia. Pedro (aitza) zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 16, 13-19).—Aldi aretan, Jesus Filipino'ko Zesarea-aldeko baztarretaruntz joan zan; eta bere ikasleai itandu eutsen: «Gizasemea (1) nor dala diñoe gizonak?» Areik erantzun eutsoen: «Batzuek, Jon Bateatzaillea; beste batzuek, Elias; beste batzuek, Jeremias edo igarleren bat.» Jesus'ek esan eutsen: «Zuek, barriz, nor nazala diñozue?» Orduan, Simon Pedro'k erantzun eta esan eutsan: «Zu Kristo zara, Jaungoiko biziaren Semea.» Ta Jesus'ek erantzun eutsan: «Zoriontsu zara, Simon, Jonase'n Seme ori; ez dautsu ori aragiak agertu-ta, zeruko nire Aitak baiño. Nik, barriz, ba-dirautsut: Kepa —aitza— zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza; ta impernuko atek ez dira aren aurka garaille izango. Zeru erreñuko giltzak zeuri emongo dautsudaz; eta zuk

(1) Gizasemea = Jesukristo.

irurean lotu dagizuna, zeruan be lotua izango da; ta zuk lurrean askatu dagizuna, zeruan be askatua izango da.»—*Kredo*.

Eskeintza.—Lur osoan nagusi egingo dozuz; gizal-diz-gizaldi gogoratuko dabe, Jauna, zure izena.

Opari-otoitza.—Zure izenean konsagratzeko ekarri doguzan oparigaioi, Jauna, lagun bekioe Apostoluen otoitza; ta onen bidez, parkatu ta zaindu gagizuz. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluen, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Pedro (aitza) zara zu, ta aitz orren gainean jasoko dot nire Eliza.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz asetu gaituzunok, Jauna, Apostoluen bitartez, ezbear guztitik onik atara gagizuz. Amaibagako.

BAGILLAREN 30^oGARRENA

PAULO APOSTOLU DEUNAREN GOMUTAPENA

3^ogn. maila. — Gorriz

Paulo, atzerritarren Apostolua, ta Elizako Irakasle ospetsua. Jesukristo'ren Barri Ona zabaltzen arrisku aundietan ibilli zan itxasoz eta legorrez. Azkenez, sama ebagi utoen.

M E Z A

Sarrera.—Ba-dakit, Jauna, nori sinistu dautsadan, eta ziur nago epaille zuzen a altsua dana, nire gordez-kizuna egun aretaraiño zaintzeko.—Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—*Aintza*.

Otoitza.—Paulo Apostolu doatsuaren berbaz atzerritarren erri-taldeak argitu dozuzan Jaungoikoa: aren eguna ospatzen dogun ezker, aren bitartekotasuna bere izan dagigula.

Zure Apostolu Pedro doatsuari, zeru-erreinuko giltzak emonik, askatzeko ta lotzeko eskubidea emon dautsazun Jaungoikoa: egizu, aren laguntzaren bitartez, gure pekatuen korapilloetatik askatu gaitzela. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Galazia'koai, 1, 11-20).—Anaiak: Jakin egizue, iragarten dautsuedan Barri Ona gizonakandik ez dana; ez dot gizeogandik artu ez ikusi, Jesukristo'gandik ikasi baiño. Entzun dozue noizbait judarren asmoetan niarduala, Jaungoikoaren Eliza ezetsi ta jazarten: nire sasoiko erritar askori judarren asmotan aurrean artzen, eta nire gurasoen ekanduak ardurarik audienez zaintzen. Baiña nire amaren sabeletik banandu ta deitu nauanak, Bere errukiz alan naita, Semea agertu yatan, Aren Barri Ona atzerrietan zabaldu negian.

Une aretatik, aragiri ez odoleri jaramonik egiteke, ta ni baiño len Apostoluak ziranen billa Jesuralen'era jo bagarik, Arabia'ra joan nintzan, eta andik barrero Damasko'ra biurtu. Gero, iru urte ondoren, Pedro ikus-tearren, Jerusalem'era igo ta amabost egun aregaz egon nintzan. Apostoluetariko besterik ez dot ikusi, Santiago, Jaunaren *lengusu* anaia izan ezik. Au idaztean, barriz, Jaungoikoaren aurrean jarrita, guzurrik ez diñot.

Koru-kanta.—Pedro Apostolu egin dauanak Berak egin nau ni be atzerritarrentzako apostolu. Jaungoikoaren grazia ez da nigan alperrik: aren grazia beti neugaz dago, ostera.

Aleluia, aleluia. Paulo Apostolu deuna, egi-zabaltzaille, atzerritarren irakasle, zakiguz bitarteko. Aleluia.

Barri Ona (11, 16-22).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan utoen: Ardiak otso artera lez bialtzen zaituet: sugeak baizen zur izan zaitetze, ba, eta usoak baizen tolesbage. Gizonai buruz, barriz, zagoze ernai: batzarretan salatu ta euren sinagogetan zigorkadaz astinduko zaitue-ta; eta nagusi ta erregeakana eroanak izango zaree, arei ta atzerritarrai nitzaz autor egiteko. Salatu zagiezenean, barriz, ez asi asmatzen zelan eta zer esango dozen: orduantxe emongo yatzue esatekoa-ta: itz dagiana, ez zaree izango zuek-eta, Aitaren Espiritua baiño, zuekan itz dagiana. Anaiak anaia eriotzarako salatuko dau, ta aiatak semea; ta semeak gurasoen aurka jagiko dira, ta il be egingo dabez. Eta nire Izenagaitik guztiak gorroto izango dautsue: baiña azkeneragiño iraun dagiana, orixe salbauko da.

Eskeintza.—Nire ustez, oso gora jaso dozuz zure adiskideak, Jauna; arein indarra guztiz gogortu da.

Opari-otoitza.—Santutu egizuz, Jauna, zure erriaren oparigaiok, Paulo zure Apostoluaren otoitzakaz: zure egíñez begiko yatzun oparia, eskatzen dautsun bitartez gogokoago izan dakizun.

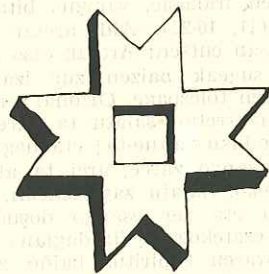
Elizak ekarten dautsuzan eskari ta oparigaioi, Pedro Apostolu doatsuaren otoitzak lagun egin dagitseta zure aurrean, Jauna: aren omenez ospatzen doguna, pekatuen parkamenerako on izan dakigun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Apostoluena, 457 orri.*

Jaunartzerakoa.—Benetan dirautsuet: guztia itzita, niri jarraitu daustazuenok, bateko eun artuko dozue, ta betiko bizitza jaritsiko dozue.

Azken-otoitza.—Eukaristi au artuta, Jauna, Pedro zure Apostoluaren bitartez, aren omenez ospatu doguna, zure parkamena jaristeko izan dakigula.

Eskini dautsugun oparia, poz-iturri izan dakigula, Jauna; ta Pedro zure Apostoluagan miragarri ikusten zaitugun ezker, aren bitartez zure parkamen zabalaz jadetsi dagigula. Amaibagako.

GARILLEKO SANTUAK

GARILLAREN 1'GOA

JESUKRISTO GURE JAUNAREN ODOL GUZTIZ EDERRAREN EGUNA

1'go. maila. — Gorritz

«Zek balio dau geiago?», diñosku Agustín deunak, Jaungoiko altsuaren Odola da gure erokundearen ordaina.

MEZA

Sarrera.—Zure odolaz erosi gaituzu, Jauna, jatorri, izkera, ta erri guztitik: eta gure Jaungoikoarentzat Erreñu egin gaituzu.—Jaungoikoaren errukiak beti abestuko dodaz: gizaldiz-gizaldi, nire agoz, Zeure egia iragarriko dot.—Aintza.

Otoitza.—Jaungoiko alguztidun eta betikorra, zure Seme bakarra munduaren Salbatzaile egin dozuna, ta Aren odolaz zure zuzentasuna biguntzea nai izan dozuna: egizu, gurtu dagigula ospe aundiz gure osasunaren saria; ta onen indarrez, oraingo gaitzetatik onik urten gaitzala, ta betiko zoriona izan daigula zeruan. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurraia: Kristo, geroko ondasunen, 178 orri.

Koru-kanta.—Auxe de urez eta odolez etorri dana, Jesukristo: ur utsez bakarrik ez, urez eta odolez baiño. Iru dira zeruan autor egiten dabenak: Aita. Itza (edo Semea) ta Epiritu Santua; ta irurak bat dira. Eta iru dira lurrean autor egiten dabenak: arnasa, ura, ta odola; ta irurak bat dira.

Aleluia, aleluia. Gizonen autorra onartzen ba'dogu, Jaungoikoaren autorra ohea da. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 19, 30-35).—Aldi aretan, Jesus'ek ozpiña* artu ebanean, esan eban: «Guztia bete da!» Ta burua makurturik, azken-arnasa emon eban. Baiña atontze-eguna zanez, eta gorpuak larunbatez gurutzean gelditu ez eitezan —zapatu a egun aundia

* Ozpin = vinagre.

zan-eta—, arein belaunak ausi ta gorpuak kendu egi-zala eskatu eutsoen Pilatos'i judarrak. Etorri ziran, bada, gudariak; eta lenengoari belaun-azurrak ausi egin eutsoezan, baita aregaz gurutzeratua izan zan be-teari be. Jesus'egana eldu ziranean, barriz, il zala iku-sirik, ez eutsoezan belaunak ausi; baiña gudari batek aztamakillaz (lantzaz) saietsa zulatu eutsan, eta be-reala odola ta ura urten ziran. Eta ikusi ehanak au-tortzen dau, ta aren autorra (sinispidea) egiazkoa da. —*Kredo.*

Eskeintza.—Bedeinkatu dogun kaliza, ez ete-da Kristo'ren odola artzeko? Ta zatitzen dogun ogia, ez ete-da Kristo'ren gorputza artzeko?

Opari-otoitza.—Jaungoikozko misterio onein bidez, Alkartasun Barrian bitarteko dan Jesus'egana urre-ratu gaitzela eskatzen dautsugu, Jauna; ta barriztu dagigula zure altaran, Jaun indartsu!, Abel'en odol -isurpena baiño obeto itz egiten dauana. Amaibaga-ko egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Gurutze Santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Bein eskifi da Kristo, askoren pekatuak kentzeko: bigarrenez pekatu bagarik ager-tuko da, Aregan uste ona dabenen osasunerako.

Azken-otoitza.—Mai santuan artu gaituzun ezkeru, Salbatzaillearen iturrietatik ura pozik edan dogu. Jauna; Aren Odola betiko bizitaragiño doan iturri izan dakigula eskatzen dautsugu. Amaibagako egune-tan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

ANDRA MARIA'K ELISABET'I EGIN EUTSAN IKUSTALDIA

2^ogn. maila. — Zuriz

Barri Onaren zatian irakurten da Andra Maria'k bere lengusña Elisabet'i egin eutsan ikustaldia.

MEZA

Sarrera.—Agur, Ama deuna, Zuk semea egin dozu, betidanik zeru-lurren Errege dana.—Nire biotza-ri eresi eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak. —*Aintza.*

Otoitza.—Isuri egiezu, Jauna, zure zintzoai, zeruko graziaren doala: Birjiña doatsuaren seme-egitea osa-suaren asiera yakenez, Elisabet'i Ikustaldia egin eu-tsaneko jai au, bake-iturri ugariagoa izan dakiela. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, Prozesoa ta Martiniano deunena: Pro-zeso ta Martiniano zure martiri santuen autor (testi-gutza) ospetsuaz zure ardurapean gordeten gaituzun Jaungoikoa: areik eredutzat arturik, onbidean aurre-ra egin dagigula, ta areik bitarteko izanik, poztu gai-tezala. Amaibagako..

Irakurgaia (Abestiak, Cant., 2, 8-14).—Ara nun da-torren mendietan jauzika (saltoka), mendi-bizkarret-tan ikotika*. Nire maiteak auntza dirudi, oreinku-mea*. Or dago gure orma-ostean, leiotik begira, leio-saretik begira. Nire maitea itz egiten asi yat: Jagi laster, adiskide, ene adiskide, nire ederra, ta zatoz! Nigua igaro da, aterri da, joan da euria. Agertu dira lorak gure lurraldean; inauskaldia eldu da; usapala entzun dogu landetan; pikondoak emon dauz goiz-ar-nariak (frutuak); mastiari loratzean usaiña dario. Jagi, adiskide, nire eder, ta zatoz: arkaitz-zuloko ta ormazuloetako uso orrek, erakutsi egizu arpegi ori; itz egidazu belarrira: zure abotsa biguna da-ta, eta zure arpegia ederra.

Koru-kanta.—Zoriontsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: inogaz loitzeke, Salbatzaillearen Ama egin

* Ikotika = brincando. * Oreinkume = cervatillo.

zara. Birjiña, Jaungoikoaren Ama, lurralde osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egifnik.

Aleluia, aleluia. Zoriontsu Zu, Maria Birjiña deun ori, ta gorespen guztia zor yatzuna: zuzentasunezko eguzki dan Kristo gure Jauna, zeugandik jaio da-ta. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 39-47).—Aldi aretan, Maria jagi ta mendiruntz arin joan zan, Juda'ko erri batera; ta Zakarias'enean sartuaz, Elisabet agurtu eban. Eta ara!, Maria'ren agurra Elisabet'ek entzunaz batera, sabelean umea poz-saltoka asi yakon, eta Elisabet Espiritu Santuz bete zan, eta deadarka esan eban: «Onetsia zu emakumeen artean, eta onetsia zure sabeleko Umea bere. Nor naz ni, baiña, nire Jaungoikoaren Ama etorri dakidan? Begira, bada: zure agur-otsa nire be-larrietara elduetz batera, umetxoa nire sabelean poz-saltoka asi yat. Eta zorionsua zu, Jaunaren alde zuri esanak beteko dirala sinistu dozun ori!» Eta Maria'k esan eban: «Biotzez goratzen dot Jauna, ta gogoa pomez dagokit Jaungoikoa osagarri yatalako.»—*Kredo*.

Eskeintza.—Zorionsua zu, Maria Birjiña, guztien Egillea sabelean ekarri dozu-ta: zeu egin zuzendazana egin dozu seme, ta betiko neska (birjiña) gelditu zara.

Opari-otoitza.—Zure Seme bakarraren Gizatasuna lagun dakigula, Jauna: Birjiñagandik sorturik, aren neskatasuna gutxitu bagarik, santutu egin eban-eta; aren Ikustaldi jai onetan, gure arimak pekatuetatik garbitu dagizala, ta gure oparia gogoko biurtu dagizula Jesukristo gure Jaunak. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2^ogn. Opari-otoitza, *Prozesoa ta Martiniano deunena*: Artu, Jauna. eskintzen dautsuguzan eskari ta oparigaiok; eta gogokoago izan dakizuzan, zure santuen otoitzak lagun egin dagiguela egizu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** ikustaldian.

Jaunartzerakoa.—Zoorionsua benetan Maria Birjiñarenabela!, betiko Aitarean Semea ekarri eban-eta.

Azken-otoitza.—Urte-jai onetan gogoz artu dogun Eukaristiak, emon daigula, Jauna, bizitza onetarako ta besterako bear dogun laguntza. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, *Prozesoa ta Martiniano deunena*: Zure Gorputz santu ta Odol ederraz aseturik, gure Jaungoiko Jauna!, onerapen (deboziño) aundiz egin dogun opari au, betiko osasunerako izan dakigula. Amaibagako egunetan... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

GARILLAREN 3^oGARRENA

IRENEO DEUNA, gotzain eta martiri

3^ogn. maila. — Gorritz

Bigarren mendean bizi izan zan. Polikampo deunaren ikasle, Lyon'go gotzain egin eben. Erejeen aurka ta Elizaren alde argi ta gartsu idatzi eban, «Teolojiaren aita» izena emoterafio.

M E Z A

Sarrera.—Aren agoan egi-legea egoan; eta aren epanetan ifioiz ez zan gaiztakeririk aurkitu: baketsu ta zintzo ibili zan Nigaz, eta gaiztakeritik asko atara dauz.—Entzun nire legea, ene erri; itzuli belarriak nire agoko itzetara.—*Aintza*.

Otoitza.—Ireneo zure martiri ta gotzain doatsuari, egiatzko irakaspenaren bidez erejeen aurka egiteko ta Eliza baketzeko grazia emon zeutsan Jaungoikoa: zure erriak izan dagiala iraupena bere sinismena gorde-ten, eta emon egiozu bakea oraingo egunotan. Amaibagako.

Iragurgai (S. Paulo'k Timoteo'ri 2^ogna.: 3, 14-17; 4, 1-5).—Gutziz maite ori: Zagoz gogor ikasi ta sinistu dozun guztian, irakatsi dautsuna gogoan arturik. Umatarik ezagutu dozuzan Liburu Santuak onak dira, Jesukristo sinisturik, osasun-bidean argi egin dagitzuen. Jaungoikoak argitutako Idatzi Deunak, egoki dira irakasteko ta egira ekarteko, zuzentzeko ta zuzentasunera artezteko: Jaungoikoaren gizona bikain izan dadin, edozein eginbear onerako gai egifnik. Jaungoikoaren aurrean eta biziak eta illak epaitzeko Errege agertu bear dauan Jesukristo'ren aurrean agintzen dauts: iragarri egizu, ekin sasoi onez eta txarrez; egin asarre, erregutu, zuzendu, eroapenik aundienaz irakasten. Irakaspen onik jasango ez daben aldia elduko da noizbait; norberaren burukeriai dagokien ira-

kasleak bilatuko dabez belarrien atsegingarri; ta entzumen a egitik aldendurik, ipuifetara biurtuko dabe. Zu, barriz, zagoz zur, ekin lanari beti, zabaldu Barri Ona, bete zure eginbidea.

Koru-kanta.—Nire anai ta lagun-urkoakaitik, bake-itzak esaten neutsuzan. Zagoz erru bage, ta izan zaitez zuzena: bake-gizonak etorkizuna dau-ta.

Aleluia, aleluia. Zagoz sarritan zaarren batzarretan, eta arein esakun zurrak, biotza bete dagizuela, Jaungoikoari buruz itz egin dagien guztia entzun daikezun. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 10, 28-33).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Goputza ilten dabela, arima ezin il daikenen bildur ez izan; arima ta gorputza su-barrendira (infernura) jaurti daikezanaren bildurrago izan zaiteze. Txori parez ez ete-da lauko baten saltzen? Eta orraitiaño, areitariko bat be ez da lurrera jausiko zuen Aitak nai izan ezik. Eta zuei buruz, zuen buruko ule guztiak be zenbatuta (kontatuta) dagoz. Beraz, ez bildur izan: zuek txori pilloa baiño obezaree. Gizonen aurrean autortu nagiana, Neuk be autortu egingo dot zeruko nire Aitaren aurrean. Gizonen aurrean ukatu nagiana, barriz, Neuk be ukatu egingo dot zeruko nire Aitaren aurrean.

Eskeintza.—Egusentiko argia lakoxea da guztiai argi egiten dautsedan irakaspena, ta oso urriñera zabalduko dot.

Opari-otoitza.—Zugan sinisten daben erriak ikaritzen izten ez dozuzan Jaungoikoa: artu egizuz eskin-tzen dautsuguzan erregu ta oparigaioek; zure errukiz artu dogun bakeak, kristau-erria arieriokandik gorde dagian. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Begara: niretzat bakarrik ez, baita egi-billa diarduen guztientzat be lan egin dot.

Azken-otoitza.—Bakea maite dozun eta emoten dautskuzun Jaungoikoa! Zu ezagutzea, bizi izatea, "a Zu otseintzea, errege izatea da-ta: arerioen zirikal-dietatik urrindu gagizuz; eta zure ardurapean gagoz-a-nok, Ireneo zure martiri ta gotzaiñaren bitartez, inun-go arerioen iskilluren (armaren) bildurrik ez daigula izan. Amaibagako.

GARILLAREN 4^oGARRENA

(Bizkaia'n)

BERRIO-OTXOA'TAR BALENDIN DOATSUA,
gotzain eta martiri

Ikusi 804 orri.

GARILLAREN 5^oGARRENA

ANTONIO MARIA ZAKARIAS DEUNA, autorle

3^ogn. mailla. -- Zuriz

Cremona'n jaio zan. Osalari egin ondoren, gorputz-ari-mako osasuna emoten alegintzen zan. *Barnabita* deritxon lagundia sortu eban. 36 urte ebazala il zan, 1539^ogn. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Nire itza ta iragartea ez dira giza-jakin-tzaren itzaldiak lakoak, Jaungoikoaren arnasa ta in-darra baiño.—Zintzoen lagunarte ta batzarretan biotz-biotzez goratuko zaitut, Jauna.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, gure Jaun eta Jaungoikoa!, Jesu-kristo'ren jakintza altsua ikasi dagigula, Paulo Apos-toluaren antzera: Antonio Mari doatsuak be, irakap-en ori ikasita gero, zure Elizan abade ta neska-gar-bien lagundiak geitu ebazan-eta. Amaibagako... eta zu-re Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgai (S. Paulo'k Timoteo'ri 1^ogoa.: 4, 8-16).—Guztiz maite ori: Jaungoikoaganako maitasuna guztitarako da on: oraingo ta geroko bizitarako agintzak daukaz-ta. Benetako agintza da au, ta guztiz ondo artzekoa. Onetantxe diardugu lan eta neketan, gure siniste ona gizaki guztien eta batez be fededunen Sal-batzaille dan Jaungoiko biziagan ezarri dogu-ta. Auxe agindu ta irakatsi bear dozu. Inok ez zagizala gutxi-etsi zure gaztetasuna dala-ta; izan zaitez zintzoen eredu izketan, jardunean, maitasunean, sinistean, garbitasunean. Ni etorri naiten artean, ekin egiozu irakurten, burubide (kontzeju) emoten, irakasten. Ez ondatu zuga dagoan grazia, batzarreko abadeen esku-etzartez

emon yatzun grazia. Gogoan ausnartu egizu au, onetan ekin, zure aurrerapena guztiak ikusi dagien. Begiratu zeuri ta irakasten dozunari: orretan ekin. Au eginez, zeu bakarrik ez, baita zeure entzueleak be zeruratu egingo dozuz.

Koru-kanta.—Jaungoikoak ba-daki zelan maite zaituedan Jesukristo'ren erraifetan. Eta auxe da nire eskaria: zuen maitakuntza gero ta geiago izan dadilla jakitez eta senez, onena aukeratu dagizuen; orrela, garbi ta orbanik bage Kristo'ren egunerarte irau dagizuen.

Aleluia, aleluia. Jesukristo'gandik datorren zuzentasunez beterik, Jaungoikoaren aintza ta goraldirako. Aleluia.

Barri Ona (Mark., 10, 15-21).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: «Jaungoikoaren erreiñua umetxo baten antzera artu ez dagiana, ez da bertan sartukon. Ta umeak laztandurik eta eskuak arein gafiñean ezarririk, bedeinkatu egiten ebazan. Eta bidera urten zanean, norbait arifieketan urreratu yakon, eta Aren aurrean belaunikoturik, itaun au egin eutsan: «Irakasle on!, zer egin bear dot betiko bizitza jaristeko?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zegaitik dirastazu ona? Ona, bat bakarra da, Jaungoikoa. Aginduak ba-dakizuz: ezkontza ez dozu loituko, iñor ez dozu ilgo, ez dozu ostuko, guzurrezko autorrik (testigutzarik) ez dozu egingo, bidebagekerik ez dozu egingo, zure aitari ta amari lotsa izan egiezu».

Arek erantzun eutsan: «Irakasle, guztiok gaztetarik bete dodaz. Orduan, Jesus'ek, ari begira-begira jarriarik, maiteki esan eutsan: «Bat ez dozu, orraitño, orram arte: zoaz, dozun guztia saldu ta beartsuai emon egiezu, ta zeruan ondasuna eukiko dozu; gero ona etorri, ta jarraitu egidazu».

Eskintza.—Aingeruen aurrean eresiak abestuko dautsudaz: zeure etxe santuan gurtuko zaitut, eta zeure izena gurtuko dot.

Opari-otoitza.—Ekarri dagigula, Jauna, mai onetara gorputz-arimetako garbitasuna: onezaz ederto apainduta, opari au Antonio Mari doatsuak eskintzen eban antzera. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire antzeko izan zaiteze, anaioik, eta begiratu egiezeu nire eredura dabizana.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz asetu garan ezkeron, Jesukristo Jauna, Antonio Mari doatsuak suturik eukan maitasun-garrak berotu gaziala: onen bidez, Elizaren arerioen aurka garaille urten zan-eta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

GARILLAREN 7^aGARRENA

ZIRILO TA METODIO DEUNAK,

gotzaiñak eta autorleak

3^{gn.} maila. — Zuriz

Tesalonika'n jaio ziran IX^agarren gizaldian; geroago, Eslabu-errira joan ziran Barri Ona iragartera. Orretarako, barriz, erri arein izkuntza ondo ikasi ondoren, izkuntza aretara biurtu eben Kristau-liturjia, Elizakizunak be era berean eginiik. Zirilo, Erroma'n il zan, 869^{gn.} urtean, eta Metodio Morabia'n, 885^{gn.}garrenean.

M E Z A

Sarrera.—Zure abadeak, Jauna, jantzi beitez zuzentasunez, eta poztu bediz zure santuak; zure morroi Dabid'eganako maitasunagaitik, ez egizu zure igurtzitakoagandik alde egin.—Gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia.—Aintza.

Otoitza.—Zure autorle ta gotzain doatsu Zirilo ta Metodio'ren bidez, Eslabu'tarrai zure izena irakatsi zeutsen Jaungoiko guttiz altsu ta betikorra: egizu, arein egunak poztuten gaituan ezkeron, arein lagun izan gaitzezala. Amaibagako.

Irakurgaia: Asko dira, 486 orri.

Koru-kanta.—Aren abadeak santutasunez jantziko dodaz, eta aren santuak poztu egungo dira. Dabid'en indarra antxe dot, eta nire igurtzitakoari argiontzia atonduko dautsat.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi ikasle, 596 orri.

Eskintza.—Miragarri da Jaungoikoa bere santuak; Israel'en Jaungoikoak Berak emongo dautso indarra ta alizatea bere erriari. Onetsia Jaungoikoa.

Opari-otoitza.—Gure eskariak eta zintzoen opari-gaiak onartu egizuz, Jauna: zure santuen jalegun onetan begiko izan dakizuzan, eta zure errukiaren laguntza jaritsi daiskuen. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Illunetan dirautsuedana, argitan esan egizue —diño Jaunak—; eta agotik belarrira entzuten dozuena, etxegaiñetik deadarrez esan egizue.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun!, zeruko grazi oneik emon dauskuzuzan ezker, Zirilo ta Metodio zure santuak bitarteko dirala, lur onetako guztia alde batera itzi daigula jaritsi eiguazu. Amaibagako.

GARILLAREN 8'GARRENA

ISABEL DEUNA, erregiña ta alarguna

3^{gn}. maila. — Zuriz

Portugal'go Erregiña izan zan. Alargundu zanean, Prantzisko deunaren irugarren Anaïdiko jantzia artu eban, ondasun guztiak beartsuai banaturik. 1336^{gn}. urtean il zan, eta bere gorpuak usteltzeke dirau.

Meza: Cognovi, 505 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Isabel erregiña doatsua, beste mesedean artean, gudak eta asarreak baretzeko graziz jantzi zenduan Jaungoiko guztiz errukiorra: bera bitarteko dogula, bizitza onetan bakea izan daigula, ta betiko poza jadetsi daigula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

GARILLAREN 10'GARRENA

ZAZPI ANAI DEUNAK, martiriak, eta FURINA TA SEKUNDA DEUNAK, birjiñak eta martiriak

3^{gn}. maila. — Gorriz

Zazpi anai martiri oneik, amaren erreguz isuri eben odola, guzurrezko jaungoikoak gurtu baiño len. Rufina ta Sekunda'ri, barriz, Jaungoikoari egindako euren buru-eskintza ez austearren, sama ebagi eutseen.

MEZA

Sarrera.—Goratu egizue Jauna, gazteok: goratu Jaunaren izena; legorra zan etxekandrea, ama biur-tzen da, semeen pozetan.—Onetsia izan bedi Jaunaren izena orain eta beti. Aintza.

Otoitza.—Arren, Jaungoiko guztiz altsua: martiri ospetsu oneik sinismena bizkor autortzen ikusi doguz-ta, Zure aurrean bitarteko errukitsu izan dagiguala. Amaibagako.

Irakurgaia: Emakume bizkorra, 505 orri.

Koru-kanta.—Gure arimak, eiztarien saretik txoriak legez, iges egin dau. Sarea eten egin da, ta gu onik urten gara; Jaungoikoaren izena dogu laguntza, zeru-lurak Arexek egin dauz-ta.

Aleluia, aleluia. Auxe da benetako anaitasuna, munduko pekatuak aspiratu dauzana: Kristo'ri jarraitu dautso, zeru ederra jaritsirik. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 12, 46-50).—Aldi aretan, Jesus'ek oraïndiño gizataldeari itz egiten ziarduala, Aren Ama ta senideak kanpokaldean egozan, Ari berba egin nairik. Norbaitek esan eutsan: «Begira, zure Ama ta senideak or kanpoan dozuz, eta Zeu ikusi nai zaitue.» Baiña Berak ori zirautsanari esan eutsan: «Nor dot Nik Ama ta nortzuk dodaz senide?» Ta bere ikasleakana eskua zabaldurik, esan eban: «Ona emen nire ama ta nire senideak. Izan be, zeruko nire Aitarena naia bete dagiana, axe da nire anai, nire arreba, ta nire ama.»

Eskeintza.—Gure arimak, eiztarien saretik txoriak legez, iges egin dau. Sarea eten egin da, ta gu onik urten gara.

Opari-otoitza.—Begiratu egizuz biotz bigunez, Jauna, eskifii dautsuguzan oparigaiok; eta zure santuen bitartez, Zuganako oneraspena ta osasuna geitu daiskue(za)la. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zeruko nire Aitaren naia bete dagiana, axe da nire anai, nire arreba, ta nire ama.

Azken-otoitza. — Egizuz, Jaungoiko alguztidun orrek!, zure santuen bitartez, Eukaristiaren grazia artu dogunok, Aren osasun-frutua be artu dagigula. Amaibagako.

GARILLAREN 11'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Pio deunarenak: Si diligis, 464 orri.

GARILLAREN 12'GARRENA

JON GUALBERTO DEUNA, abata

3'gn. maila. — Zuriz

Florentzia'n jaio zan, 990'gn. urte-inguruan. Bariku-santu egunez, bere gudariakaz joiala, anai bakarrari bizitza kendu eutsan arerioa aurkitu eban kale itxi baten, arerioa bakarrik eta iskillurik бага egoala. Ezpataz sauritzeko asi zanean, bestea oifetara auzpezu yakon, Gurutzeko Jesukristo'gaitik parka-eske. Bai parkatu be; gero, barriz, Bakartetxe bat jaso eban, Valle-Umbrosa'ko Lagundia izena emonaz. † 1073.

Meza: Os iusti, 494 orri., urrengo Barri Ona ta 2'gn. Otoitzak izan ezik:

2'gn. Otoitza, Nabor eta Felix deunena: Egizu, Jauna, Nabor eta Felix zure martiri santuen egunak beti ospatzen doguzanez, arein otoitzak be beti lagun egin daiskuela. Amaibagako.

Barri Ona (Mat., 5, 43-48).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Entzun dozue esanda dagoala: «Zure lagun-urkoa maite egizu, ta arerioari gorroto izan egiozu.» Nik, barriz, auxe dirautsuet: Zuen arerioak maite egizue; gorroto dautsuenai, on egizue, ta ezetsi ta iraintzen zaituen alde otoi egizue:

Bere eguzkia on eta gaiztoen gaiñera atara, ta euria on eta gaiztoen gaiñera eratorten dauan zeruko zuen Aitaren seme izan zaitezten. Baiña maite zaituenak maite ba'dagizue, zein sari izango dozue? Zergariak* eurak be ez ete-dabe ori egiten? Eta anaiak bakarrik agur egiten ba'dautsazue, geiegikorik zer egiten dozue? Atzerritarak eurak bere ez ete-dabe ori egiten? Beraz, oso-osoak izan zaiteze, zeruko zuen Aita osoa danez.

2'gn. Opari-otoitza, Nabor eta Felix deunena: Zure erriaren oparigaiok, Jauna, Nabor eta Felix zure martiri santuen bitartez begiko izan bekizuz; eta arein garaipen-egunean eskifiiak diran ezkerero, Zuretzako duin izan daitezala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Nabor eta Felix deunena: Zure santuen urtebetetze onetan, Eukaristiaz asetu garan ezkerero, Jauna, zure graziak orain emoten dauskuzan ondasunakaitik, betiko poza lortu daigula. Amaibagako.

GARILLAREN 14'GARRENA

BONABENTURA DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. maila. — Zuriz

Toskana'n jaio zan, 1221'gn. urtean. Prantziskotarren Ordenan sartu zan, eta gero gotzain eta kardenal egin eben. Lyon'en il zan 1274'an, Eliz-Batzar Nagusia egiten zan aldian, eta 1482'an santu egin eben. «Irakasle Serap'ña» deritxoe.

MEZA

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban agoa, ta Jaunak jakintzaz eta zurtasunez bete eban: soifeko argitsua jantzi eutsan.—Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Goiko Jauna!—Aintza.

Otoitza.—Zure erriari betiko osasunerako Bonabentura doatsua emon zeutsan Jaungoikoa: egizuz, munduan bizitzarako irakasle izan genduan, izan dagigula zeruan be. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miiñak berba zuzenak esango dauz. Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaungoikoak eta ez yako damutuko: abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona: Lurrarentzat gatza, 489 orri.

Eskeintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; eta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Bonabentura zure autorle ta goztain santuaren urte-jaiak gure alde jarri zagizala, Jauna: opari bakegarri onen bidez, arek zeruan sarria, ta guk emen zure graziaren doaia izan dagigun, Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etxezain zintzo ta zurra egin dau Jaunak morroi-buru; etxeakoai aldi egokian jatekoa banatu dagi(ts)en.

Azken-otoitza.—Egizu, zintzoen sari-emoille zaran Jaungoiko orrek!, Bonabentura zure autorle ta goztain doatsuaren urte-jai au ospatzen dogun ezker, aren otoitzez zure parkamena lortu daigula. Amaibagako.

GARILLAREN 15'GARRENA

ENRIKE DEUNA, agintari ta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Enrike II'garrena, jaungoikozale eritzana, Alemania'ko errege ta Erromarren Agintari izan zan. Alegin biziak egin ebazan erlejiñoa salbatzen, eliza zaarrak atontzen eta barriak jasoten, eta bakartetxeak egiten. † 1024.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Enrike zure autorle doatsua lurreko Agintariaren gainetik zeruko erreñura gaurko egunez aldatu zenduan Jaungoikoa: zure grazi ugariz munduko zorabideak azpiratu ebazanez, gu be, aren antzera, emengo gurikeriak ukatuaz, Zugana garbi joan gaitzala. Amaibagako.

GARILLAREN 16'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Karmel-mendiko Andra Maria'ren urrengo Mezakoak.

Gaur, Karmen-mendiko Andra Maria'ren urrengo Meza au be esan daiteke, 4'garren maillako baiño beste jairik ez ba'dator.

KARMELENDIKO ANDRA MARIA'REN MEZA

Sarrera.—Poztu gaitzean guztiok Jaunagan, Maria Birjiña doatsuaren jaja ospatzean; beronen egun eder onetan, Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Nire biotzari abesti eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Zure Ama Maria beti Birjiña guztiz doatsuaren izen goragarriaz Karmeldarren Lagundia edertu zenduan Jaungoikoa: egizu biotz onez, gaur Aren Gogorapena aundikiro ospatzen dogun ezker, Aren laguntzaz indartuta, betiko atseginetara eldu gaitetzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia: Maastiaren antzera, 702 orri.

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: iñogaz loitu bagarik, Salbatzailearen Ama egin zara-ta. Birjiña, Jaungoikoaren Ama, lurralde osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egiñik.

Aleluia, aleluia. Galdu genduan bizia Zeuk barriztu zeuskun, Jaungoikoaren Ama orrek!; zerutik Semea arturik, Salbatzailea sortu zenduan, eta munduari emon zeutsan. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 11, 27-28).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari berba egiten eutsala, gizataldeko emakume batek deadarka esan eutsan: «Zorionsua ekarri zenduzan sabela, ta artu zenduan bularra!» Baiña Jesus'ek erantzun eban: «Zorionsuagoak nonbait, Jaungoikoaren itza entzuten eta beteten dabenak!»

Eskeintza.—Gomuta zaitze gutzaz, Birjiña Jaungoikoaren Ama, Jaunaren aurrean egon zaitzanean;

erregutu egiozu gure alde, Bere asarrea gugandik al-
dendu dagian.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskifi
dautsuguzan oparigaiok; eta egizu, Jaungoikoaren
Ama Maria doatsuaren bitartekotasun guztiz osasun-
garriaren bidez, osasunerako izan dakiguzala. Ama-
bagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olan-
txe.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta***
gogorapen-egunean.

Jaunartzerakoa.—Munduaren Erregiña guztiz egoki
zaran Maria beti Birjiña: gizaki guztien Salbatzaille
Kristo Jauna munduari emon zeutsan orrek, jadetsi
eiguzu bakea ta osasuna.

Azken-otoitza.—Zure Ama goragarri ta beti Birjiña
Maria'ren bitartekotasun santuak lagun egin daigu-
la; eta onenbeste mesedez bete gaituan ezkerro, arris-
ku guztitik gordeta, bere errukiz, gogo bateko egin
gagizala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz
eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege
bizi zara-ta. Olantxe.

GARILLAREN 17^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Alejo deunarenak;
Os iusti Mezakoak, 490 orri.

GARILLAREN 18^oGARRENA

LELIS'TAR KAMILO DEUNA, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Napoles'en jaio zan, 1550^ogn. urtean. Geisoak zaintzeko
Abade-Lagundi bat sortu eban. † 1614. Geiso, geiso-etxean
eta geisoak zaintzen dabezan prailleen Zaindari da.

M E Z A

Sarrera.—Bere adiskideakaitik bere bizia emoten
dauanak baiño maitasun aundiagorik iñok ez dau.—
Zorionsua beartsuen eta txiroen ardura dauana!:
egun baltzetik Jaunak onik atarako dau.—Aintza.

Otoitza.—Kamilo santua il-zorian dagozen arimen
laguntzarako, maitasun-grazi ederrez apaindu zen-
duan Jaungoikoa: aren irabazien bitartez, emon eigu-
zu Zeu maitatzeko gogo: mundu au iztean, arerioa
azpiraturik, zeruko koroia lortu dagigun. Amaibagako.

**2^ogn Otoitza, Sinforosa ta bere zazpi ume martiri
deunena:** Sinforosa ta seme martiri santuen zerurako
jaiotza ospatzen izten dauskuzun Jaungoikoa: gu be
arein lagun izan gaitzala betiko atsedenean. Ama-
bagako.

Irakurgai: Ez zaitezze arritu, 335 orri.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko
dau, ta aren miñak berba zuzenak esango dauz. Be-
re Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oi-
ñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia.—Bai zorionsua Jaunaren bildur dan
gizona!, Aren aginduak biziro maite dauzana, Aleluia.

Barri Ona (Jon., 15, 12-16).—Aldi aretan, Jesus'ek
bere ikasleai auxe esan eutsen: Nire agindua auxe da:
Alkar maite egizue, Nik maite izan zaituedanez. Bere
adiskideakaitik bere bizia emoten dauanak baiño mai-
tasun aundiagorik iñok ez dau. Zuek nire adiskide
izango zaree, nire aginduak gorde ba'dagizue. Aurre-
rantzean, ez dautsuet morroi izenez dei egingo, ugaza-
bak egiten dauana morroiak ez daki-ta. Baiña zuei
adiskide esan dautsuet, nire Aitari entzun neutsan
guztia jakiñerazo dautsuet-eta. Ez nozue zuek auke-
ratu, Neuk zuek baiño: joan eta frutua ekarri dagi-
zuen, eta zuen frutua iraunkor izan dadin aukeratu
zaituet; eta nire izenean Aitari eskatu dagiozuen
edozer, emon egingo dautsue.

Eskintza.—Zintzoa, zeure indarrez poztuko da, Jauna,
ta zure laguntzak biziro alaituko dau: Zeuk emon
dautsazu biotzean gura ebana.

Opari-otoitza.—Aita Jaungoiko alguztidun! Jesu-
kristo gure Jaunaren maitasun neurribagearen egin-
tza, Opari garbi oneaz barritzen dogu-ta, Kamilo do-
atsuaren bitartez, gorputz-arimako gaitz guztien osa-
bide izan bekigu, ta pozgarri ta laguntza eriotzan.
Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez.
Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza, Martiri deunena: Gure gogozko oparigaiook eskintzen dauzuzuguz, Jauna; zure zintzoen izenean atseginenez artu dagizuzala, ta zure errukiz, osasungarri izan dakizuzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Geisorik nintzan, eta ikustera etorri zintzakidazen. Bene-benetan dirautsuet: nire anai oneitariko txikienari egin zeutsena, neuri egin zeusten.

Azken-otoitza.—Kamilo zure autorle santuaren jaiak ospatzean, biotz-beroz artu dogun zeruko janari onek, Jauna, eriotzakako orduan Elizakoak eta pekatu guztien parkamena jadetsi daikusuzala, ta zure altzo errukitsuan itzi gazizala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2'gn. Azken-otoitza, Martiri deunena: Eiguzu, Jauna, Sinforosa ta bere seme martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

GARILLAREN 19'GARRENA

BIZENTE PAUL DEUNA, autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Dax'en (Prantzia'n) jaiak zan XVII'gn. gizaldian. Abade egin eta bereala, turkoen eskuetan jausi zan eta Aprika'ra eroan eben. Barriro bere errialdera etorrita, Misinoak emoten ekin eutsan, basarritarrai batez be, ta *Lazarista* izeneko Lagundia sortu eban. Beartsuen eta geisoen laguntzarako, barriz, Goimaitasuneko Alaben Lagundia sortu eban, Luisa Marillac'egaz batera. Paris'en il zan, 1660'gn. urtean. Aita Santu Leon XIII'garrenak erruki-egintza guztien Zaindari egin eban.

Meza: Iustus, 492 orri., beste oneik izan ezik:

Otoitza.—Beartsuai Barri Ona zabaltzeko ta abadeen argibiderako, Bizente doatsua Apostoluen graziaz apaindu zenduan Jaungoikoa: egizu, aren irabaziak ospatzen doguzan ezkerre, onbide-eredutzat artu dagigula. Amaibagako.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi, 596 orri.

GARILLAREN 20'GARRENA

JERONIMO EMILIANO DEUNA, autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Venezia'n jaiak zan. Lagundi bat sortu eban, umezurtz-eteke ta ikastetxeetan gazteak azibide ona emoteke. Beartsuentzat be etxeak eginik, aintab limosna egin ebazan. Izurrite (peste)-aldian il zan, 1537'garrenean, izurritz ildakoen gorpuak illobiratzen zaiarduala geisotu ondoren. Pio XI'garrenak umezurtzen Zaindari egin eban.

M E Z A

Sarrera.—Gibela lurrera isuri yat, nire erriko alabaren naigabez, umeak eta sein bularrekoak uriko enparantzetan goseaz ilten zirala ikusirik.—Goratu egizue Jauna, gazteok; goratu Jaunaren izena.—Aintza.

Otoitza.—Jaungoiko Aita errukitsu ori: umezurtzen laguntzaille ta aita egin zenduan Jeronimo doatsuarren irabazi ta otoitzakaitik, izenez eta izanez Jaungoikoaren seme garan ezkerre, semetzakoen aita-ardura gorderazo egiguzu. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Margarita deunarena: Egizu, Jauna, Margarita birjina ta martiri doatsuak parkamena jarritsi daiskula; arek garbitasunez eta ontasunez beti ategin egin izan eutsun-eta. Amaibagako.

Irakurgaiak (Isaias, 58, 7-11).—Auxe diño Jaunak: Gose danari emon egiozu zeure ogitik; beartsuak eta aterpe bagakoak eroan egizuz zeure etxera; billosik egon daitena jantzi egizu, ta zeure anaiari abegi ona egiozu. Orrela, egusentia legez argi egingo dozu, ta laster etorriko yatzu osasuna. Zeure aurrean joango da zuzentasuna, ta Jaunaren argitasunak inguratuko zaitu. Orduan, dei egingo dozu, ta Jaunak entzun egingo zaitu: zuk dei egin, eta Jaunak erantzun egingo dautsu: Emen nago. Kataia, esku-zemak*, eta irain-itzak zugandik urrun jaurti ba-dagizuz; gose danari zure barrua zabaldu ta atsekabetuari biotza poztu ba'dagiozu, illunpetan argia sortuko yatzu, ta zure illunpea eguerdi biurtuko da. Jaunak betiko ba-kea emongo dautsu, ta zure barrena argiz beteko da;

* Esku-zemak = gestos amenazadores.

zure azurrak gogortu egingo dauz; eta baratze (ortu) bustia lez izango zara, ta legortzen ez dan iturria lez.

Koru-kanta.—Zabaldu egizuz zure errekek, eta egin iturriak enparantzetan. Emoten naiz ordainia aurre-ratzen dauan gizona, zorioneko da; bere arazoak zuzentasunez atonduko dauz, eta ifioiz be ez dau kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia. Beartsuai eurrez banatu utesen: Aren zuzentasunak beti dirau. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 19, 13-21).—Aldi aretan, Jesus'j umetxo batzuk ekarri utoezan, arein gainean eskuak ezarri ta otoi egin egian. Ikasleak, barriz, asarre egiten eutseen. Baiña Jesus'ek esan utesen: «Itzi umetxoak, eta ez egiezue galerazo Nigana etorten: Jaungoikoa-aren erreñua orrelakoena da-ta.» Eta eskuak arein gainean ezarririk, alde egin eban. Onetan, norbait urreratu yakon, eta esan utesan: «Irakasle on!, zer onik egingo dot betiko bizitza jaristeko?» Jesus'ek esan utesan: «Zegaitik itantzen daustazu Niri ona zer dan? Ona, bat bakarra da, Jaungoikoa. Baiña betiko bizitzan sartu nai ba'dozu, aginduak bete egizuz.» Arek dirautso: «Zeintzuk?» Jesus'ek dirautso: «Iñor ez dozu ilgo, ezkontza ez dozu loituko, ez dozu ostuko, guzurrezko autorrik ez dozu egingo, zure aitari ta amari lotsa izan egiezu, ta zure lagun-urkora zeure burua legez maite izan egizu.» Gazteak dirautso: «Guztiok bete dodaz gaztetarik; zer egin bear dot besterik?» Jesus'ek esan utesan: «Guztiz ona izan nai ba'dozu, zoaz, dozun guztia saldu ta beartsuai emon egiezu, ta zerman ondasuna izango dozu; gero ona etorri, ta jarraitu egidazu.»

Eskintza.—Zuk negarrez otoi egitean, illak obiratzean, jana agotik itzean, illak etxean gorde ta gabez arei lur emoten zeutsenean, nik zure otoia Jaunari eskeinten neutsan.

Opari-otoitza.—Jeronimo doatsuagan gizaki zaarra galdu ta barria sortu dozun Jaungoiko guztiz onbera: egizu, aren irabaziakaitik, Opari bakegarri au Zuri usain gozoz eskifñi daitzugula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Margarita deunarena: Artu egizuz samurkiro, Jauna, zure birjiña ta martiri Margarita doatsuaren bidez, eskifñi dautsuguzan opari-

gaiok; eta izan dakiguzala beti gure onerako. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zintzotasun garbia ta jatorra auxe da Jaungoikoa-aren begietan: umezurtz eta alargunai atsekabe-aldian laguntzea, ta lur onetako orbanik бага norbera bizi izatea.

Azken-otoitza.—Aingeruen janariz aseturik, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: urte oro Jeronimo doatsuaren gomutapena ospatzen dogun ezkerero, aren antzera bizi izanik, zure erreñuan sari ederra jadetsi dagigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Margarita deunarena: Jaungoikozko janariaz asetui garan ezkerero, eiguzu, Jaungoiko Jauna: zure birjiña ta martiri Margarita doatsuaren bitartez, beti janari onen indarrez bizi gaitetzala. Amaibagako.

GARILLAREN 21'GARRENA

BRINDIS'KO LORENTZO DEUNA,

autorle ta irakasle

3'gn. maila. — Zuriz

Italia'ko Brindis urian jaio zan 1559'gn. urtean, eta bu ruinurdunen jantzia artu eban. Idazti Santu ta Teoloji-irakatsi jakintsua, liburu ederrak egin ebazan, protestanteen irakatsien aurka batez bere. Lisboa'n il zan, 1619'garrenean. Jon XXIII'gnak. Elizako Irakasleen lerroan ezarri dau.

Meza: In medio, 488 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Zeruko bide neketsuetarako ta arimen osasunerako, zure autorle ta irakasle Lorentzo santuari jakituri ta sendotasun-gogoia emon zeutsan Jaungoikoa: egizu, aren gogoaz beraz egin bear doguna ezagutu dagigula, ta ezagutu ondoren, aren bitartez bete dagigula. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Praxedes deunarena: Ainbeste zure arrigarrien artean, neska makal bati sinismenagaitik odola isuriteko indarra emon dautsazun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, Praxedes zure birjiña ta martiri doatsuaren zerman sartzea gogoratzen dogun ezkerero, aren erakutsien bidez, eldu gaitetzala Zugana. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure autorle ta irakasle Lorentzo santuaren otoiitz onak ez daigula, Jauna, uts egin; gure oparigaiok Zuri ondo arrerazo, ta guri zure errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Praxedes deunarena: Artu egizuz, Jauna, Praxedes zure birjiña ta martiriaren egunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz guztitik onik urtengo garala uste dogu-ta. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Meza gu osasungarri izan dakigun, egizu, Jauna, Lorentzo zure autorle doatsua ta irakasle bikaiña bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Praxedes deunarena: Emon daiskula laguntza, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta zure birjiña ta martiri Praxedes doatsuaren bitartez, betiko zorionera eroan gagizala. Amaibagako.

GARILLAREN 22'GARRENA

MARI MADALEN DEUNA, damutua

3'gn. mailla. — Zuriz

Madalen, Marta, ta Lazaro, neba-arrebak ziran. Madalen, uriko emakume pekatari bat zan; baiña biziro maite izan eban ezker, Jesus'ek pekatu guztiak parkatu eutsazan, eta berari agertu yakon lenengoz berbiztu ondoren, Barri Onak diñoskunez.

M E Z A

Sarrera.—Zain neukazan pekatariak, noiz ni galduko; baiña nik zeure legea artu dot gogoan, Jauna. Gauzarik onenetan be, azkena dakust: zure aginduak, barriz, ez dau azkenik.—Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoiitza.—Mari Madalen doatsuaren otoiitzak lagun egin dagiguela, Jauna: aren negarrari esker, aren neba Lazaro illobitik bizirik atara zenduan-eta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Abestiak, Cant., 3, 2-5; 8, 6-7).—Jagi, ta uri-zear ibiliko naz kaleetan eta enparantzetan maite dodanaren billa. Aren billa ibili naz, baiña ez dot idoro (aurkitu). Uri-zaiñiak aurkitu nabe. Ikusi al do-

zue maite dodana? Andik apur bat aruntzago aurkitu dot nire barrenak maite dauana: eldu dautsat eta ez dot itziko, nire amaren etxean, aren gelan sartu arte. Arren, Jerusalem'go alabok, basoko auntz eta basautzakaitik, ez iratzartu maitea, ez ezer egin ari, berak nai dag:an arte. Gomutagarritzat jarri nagizu zure biotzean eta zure besoan: maitasuna, eriotza bai-zen bizkorra da-ta; aren beroa, sheol (lurpea) baizen gogorra; aren geziak*, su ta gar. Uriolak ezin itzungi (amatau) izan dabe maitasuna, ta ibaiak ez dabe estalduko. Maitasunaren orde zizonak bere etxeko ondasun guztiak emon ba'legiz be, utsaren urrengo joko leukez.

Koru-kanta.—Zuzena dana maite izan dozu, ta oker danari gorroto izan dautsazu. Orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz.

Aleluia, aleluia. Atsegiña dariozu ezpanetatik; orrexegaitik onetsi zaitu Jaungoikoak beti-betiko. Aleluia.

Barri Ona: Pariseotar batek, 188 orri.

Eskeitza.—Errege-alabak izango dira zure inguruan; Erregiña zure eskuman egongo da urrezko jantziz, oso apain.

Opari-otoitza.—Gogoko izan bekizuz, Jauna, oparigaiok, Mari Madalen doatsuaren irabaziakaitik: zure Seme bakarrak aren opari ta eskiniak biotz onez artu ebazan-eta. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Zuzen eta zintzo izan naz, Jauna; arrokoak ez nagielu estutu; zure agindu guztiak bete nebazan, eta odozein okerbideri gorroto dautsat.

Azken-otoitza.—Osasunbide bakar dan zure Gorputz eta Odol baihotsuak artu doguzan ezker, Jauna, Mari Madalen deunari esker, gaitz guztietatik alden du gaitzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

* Gezi = dardo.

GARILLAREN 23^a GARRENA

APOLINAR DEUNA, gotzain eta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Antioxia'tik Erroma'ra etorri zan San Pedro Apostoluagaz. Onek Ravena'ra bialdu eban, gotzain egin ondoren. Guzur Jaungoikoaren abadeak salatuta, odol-eriotza emon eutsoen.

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoaren abadeok, goratu egizue Jauna; santu ta biotz-apal zareenok, goratu egizue Jaungoikoa.—Jaunaren egintza guztiok, goratu egizue Jauna: goretsi ta aundietsi egizue gizaldien gizaldietan.—Aintza.

Otoitza.—Zintzoen sari-emoille zaran Jaungoikoa, ta egun au Apolinar abade santuaren odol-eriotzaz argitsu egin dozuna: aren jai agurgarria ospatzen dogun ezkerro, zure menpekook aren otoitzez parkamena lortu dagigula. Amaibagako.

2^{gn}. **Otoitza, Liborio deunarena:** Eiguzu, Jaungoiko algutzidun orrek, zure autorle ta gotzain Liborio doatsuaren egun santuak, Zuganako oneraspen (debeziño) ta osasuna geitu dagizala gugan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1^{goa}.: 5, 1-11).—Guztiz maiteok: Zuetariko zaarrentzat emen nik, zaar eta Kristo'ren nekean autorle ta agertuko dan ospaeren erdikide nazan onek eskatzen dautsuedana: zuen zainpean dagoan Jaungoikoaren artalde larratu (zaindu) egizue, Jaungoikoaren gogoaren eraz, gogorrez ez, atsegiñez baiño; sari itxusiari begira ez, utsean baiño; ezta menpekoeen jauntxo lez, artaldearen eredu izanez baiño. Eta Artzain Nagusia agertu daitenean, zimeldu ezin daiteken koroi diztiratsua jadetsiko dozue. Zuok, barriz, gazteok, zaarren menpean egon zaitetze; ta guztiok alkarrenganako apaltasunez jantzi zaitetze, Jaungoikoak arroi gogor egin eta apalai grazia emoten dautse-ta. Beraz, apalak izan zaitetze, Jaungoikoaren esku altsupean, aldi egokian goratu zagiezan. Zuen ardura guztia Berari itzi egiozue, zuen ardura Berak dau-ta.

Neurridun izan zaitetze ta zur egon, txerrena, zuen arerioa, leoia orroka legez, inguruan dabil-eta, nor iruntsiko zain. Gogor egiozue sinismenez, lurrean qozuezan anai guztiak neke bardiñetan dagozala jakifiki. Jesukristo'ren bidez Bere argitasunera dei egin dautsuen Jaungoikoak, guztien Emoilleak, apurtxo bat jasan ba'dagizue, osotu, sendotu ta gogortuko zaitue. Berari aintza ta agintaritzza gizaldiz-gizaldi. Alan izan dadilla.

Koru-kanta.—Aurkitu dot nire morroi Dabid, eta orio santuz igurtzi dot: neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau. Ez dau arerioak azpiratuko; gaizto-semeak be ez dautso kalterik egingo.

Aleluia, aleluia. Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 22, 24-30).—Aldi aretan, ikasleen artean eztabaida sortu zan, euren artean aundiena nor ete-zeitekean. Baiña Jesus'ek esan eutsen: «Errien erregeak jabe agertzen yakez, ta arein gain aginpidea dabenai, Ongille izena emoten yake. Baiña zuen artean ez bedi orrela izan, bestetara baiño: zuetariko aundiena, txikiena legez egin bedi, ta nagusia morroi legez. Nor da, bada, aundiena? aparitan dagoana, ala mai-morroia? Ez ete-da maian jarrita dagoana? Alan bere, Ni zuen artean morroi legez nago; ta zuek nire naigabe-aldietan Neuzag egon zaree; ta Nik erreñua gertatu dautsuet, Niri Aitak atondu eustanez, Nire erreñuan nire maian jan eta edan dagizuen, eta Israel'go amabi jatorriak epaitzeko auzi-aulkietan jesarri zaitezen.»

Eskeintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza. — Begiratu biotz onez, Jauna, opari-gaiok; Apolinar zure abade ta martiri doatsuaren egunean dakartsuguz, gure pekatuen ordezkintzeko. Amaibagako.

2^{gn}. **Opari-otoitza, Liborio deunarena:** Poztu ga giezala toki guztietan, Jauna, zure santuak; eta arein irabaziak ospatzean, euren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jauna, bost talentu itzi zeustazan: ona emen neuk irabazitako beste bost. Aupa, morroi on eta zintzo! Gutxian zintzo izan zakidazalako, askoren gain jarriko zaitut: sartu zaituz zure Jaunaren pozetan.

Azken-otoitza.—Egizu, Jauna: Eukaristi au artu dogun ezker, izan dagigula beti Apolinar doatsuaren laguntza; olako laguntzak emoten dautsezuzenak, beti begirakune samurrez artzen dozuz-ta. Amaibagako.

2°gn. Azken-otoitza, Liborio deunarena: Egizu, Jaungoiko algutzidun orrek: artu dogun Eukaristia-gaitik eskerrak emonez, zure autorle ta gotzain Liborio doatsua bitarteko dala, gero-ta grazi ugariagoak artu daiguzala. Amaibagako.

GARILLAREN 24°GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2°gn. Otoitzak, Kristina deunarena: Me expectaverunt Mezakokak, 498 orri.

GARILLAREN 25°GARRENA

JOKOBO (SANTIAGO) DEUNA, Apostolua

2°gn. maila. — Gorriz

Zebedeo'ren seme zan, Jon Apostolua legez, Galilea'ko Betsaida'n jaioa. Izenordez *Aundia* deritxo. Jesukristo zerura igo ondoren, Barri Ona Judea'n eta Samaria'n zabaldu eban. Erodes Agripa'k, judarrai eder egin nairik, sama ebagi eutsan.

M E Z A

Sarrera.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa: arein indarra oso gogortu da.—Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Santutu ta zaindu egizu, Jauna, zure erria: Santiago Apostoluaren laguntzaz indarturik, bikikera onaz zuri atsegini emon dagitzun eta gogo nazaisz otseindu zagizan. Amaibagako.

2°gn. Otoitza, Kristobal deunarena: Egizu, Jaungoiko algutzidun orrek: Kristobal zure martiri doa-

tsuaren eguna ospatzen dogun ezker, Zure izena maiztatzean indartu gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgai (S. Paulo'k Korinto'koai 1°goa.: 4, 9-15.)—Anaiok: Jaungoikoak, gu, Apostoluek, gizonetarik azkenengo artzen gaituala uste dot, eriotzara galduak legez: munduari, aingeruai ta gizonai ikusgarri gakiez-ta. Gu, Kristo'gaitik zoro; zuek, Kristo'gan zur; gu makal, zuek azkar; zuek aundiki, gu kaskar. Orain arte gose, egarri, narru-gorritan ibili gara, matraillakcak artuaz, batetik bestera iges. Geure eskuz lan eginda nekatu gara. Guri birao egin, eta guk onetsi; gu jazartu (aurrean erabili), ta guk jasan; guri irain egin, eta guk otoitz. Mundu onetako sats eta simaur egiñak gara guztientzat orain arte. Ez dot au zuek lotsarazoteko idazten, Jesukristo gure Jaunaren seme kutun zaituedanok bizkortzeko baiño. Izan be, Kristo'gan amar milla umezain ba'daukazuez be, aitarik ez dozue askorik, ostera; Barri Onaren bidez, Jesukristo'gan neuk sortu zaituet-eta.

Koru-kanta.—Lur osoan nagusi egingo dozuz; zeure izena gogoratuko dabe, Jauna, giazaldiz-giazaldi. Zure semeak, zure gurasoen ordez jaioko yatzuz: erriak autortu egingo zaitue.

Aleluia, aleluia. Neuk aukeratu zaituet mundutik, joan eta frutua ekarri dagizuen, eta zuen frutua iraunkor izan daiten. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 20, 20-23).—Aldi aretan, Jesus'ji Zebedeo'ren semeen ama urreratu yakon, here seme Jakob (Santiago) ta Jon'egaz; eta Ari gur egiñik, zer-nait eskatzekoa egin eutsan. Jesus'ek esan eutsan: «Zer nai dozu?» Arek esan eutsan: «Nire seme biok zure Erreiñuan bata zure eskumaldean eta bestea zure ezkerrekaldean jasarri daitezala esan egizu.» Baiña Jesus'ek erantzun eta esan eban: «Ez dakizue zer eskatzen dozuen. Nik edango dodan ontzikoa zuek edan daikezue?» Arek dirautsoe: «Bai, ba-daikegu.» Jesus'ek erantzun eutsen: «Nire ontzikoa, bai, edango dozue; baiña nire eskumaldean raiz ezkerrekaldean jarrerazoteko eskubiderik ez dot: nire Aitak atondu dauzantentzat izango dira toki areik.»—*Kredo.*

Eskeintza.—Lur osoan zabaldu zan arein deia, ta lurbiraren azken-mugaraiño arein berbak.

Opari-otoitza.—Zure erriaren oparigaiok gogoko egin begituz, Jauna, Santiago Apostolu doatsuaren odol -eriotzak; eta gure irabaziak indarrrik ez dabe-ta, aren otoitzez baliotsu izan daitezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Kristobal deunarena: Gure oparigaiak eta otoitzak onarturik, Jauna, garbitu gagizuz zeruko misterio onein bidez, eta entzun gagizuz biotz onez. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Apostoluen, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Niri jarraitzen etorri zareenok, amabi aukitan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeko.

Azken-otoitza.—Santiago Apostolu doatsuaren bitartez lagun egiguzu, Jauna: aren jaia egiteagaitik artu dogu pozik Eukaristi au-ta. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Kristobal deunarena: Eiguzu, Jaungoiko gure Jauna: orain zure santuen gomutaz alaitzen garanez, poztu gaitzala betiko gerokoan be, arein arpegia ikusiaz. Amaibagako.

GARILLAREN 26'GARRENA

ANA DEUNA, ANDRA MARI BIRJIÑAREN AMA

2'gn. mailla. — Zuriz

Ama Birjiñaren Ama ta, beraz, Jesus'en amama. Ana izenak *grazia* adierazoten dau, ta aren sabelean sortu zan graziaz betea dana.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitzean guztiok Jaunagan, Ama doatsuaren jaia ospatzean; egun aundi onetan, Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Zure Seme bakarraren Amaren ama izateko, Ana doatsua graziz jantzi zenduan Jaungoikoa: egizu, aren jai aundia ospatzen dogun ezkeru, zure aurrean bitarteko izan dakigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia: Emakume bizkorra, 505 orri.

Koru-kanta.—Zuzena dana maite izan dozu, ta gaizkaterari gorroto izan dautsazu. Orrexegaitik igurtzi zaitu Jaungoikoak, zure Jaungoikoak, poz-orioz.

Aleluia, aleluia. Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, beti-betiko onetsi zaitu Jaungoikoak. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 499 orri.

Eskintza.—Errege-alabak izango dira zure inguruan; Erregiña zure eskuman egongo da urrezko jantziz, oso apain.

Opari-otoitza.—Begiratu biotz onez, Jauna, oparigaiok; eta Ana doatsua, zure Seme ta gure Jaun Jesukristo'ren Amaren ama bitarteko dogula, gorputz-armen osasunerako izan dakiguzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Atsegiña dariozu ezpanetatik; ori dala-ta, betiko ta gizaldiz-gizaldi onetsi zaitu Jaungoikoak.

Azken-otoitza.—Zeruko janariaz indarturik, egizu, Jaungoiko gure Jauna: Ana doatsua, zure Semearen Amaren ama bitarteko dala, betiko osasuna jadetsi dagigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

GARILLAREN 27'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Pantaleon deunarenak: Laetabitur Mezakoak, 472 orri.

GARILLAREN 28'GARRENA

NAZARIO TA ZELSO DEUNAK, martiriak, I BITOR DEUNA, Aita Santu ta martiria, I INOZENTZIO DEUNA, Aita Santu ta autorlea.

3'gn. mailla. — Gorritz

Nazario ta Zeldo lenengo gizaldiko martiriak dira; euren gorpuak, Milan'en dagoz. Bitor deuna Aprika'ko semea zan, eta Aita Santu 189'gtik, 199'ra. Inozentzio Deuna, Aita Santu 401-417, San Agustin eta San Jeronimo'ren aldikoa.

Meza: Intret, 473 orri., *urrengo Otoitzak eta Irakurgaia izan ezik:*

Otoitza.—Nazario, Zelso, Bitor eta Inozentzio zure santuen fede-autortzeak, gurea indartu dagiala, Jauna: ta gure makaltasunak bear dauan laguntza gogoz lortu dagiala. Amaibagako.

Irakurgaia (Jakintza, 10, 17-20).—Zintzoai Jaungoikoak euren lan-saria emon eutsen, eta bide miragarritz eroan ebazan. Egunez gerizpean gorderik, eta gabez izarren bidez argi eginik. Itxaso-Gorria'z zear eroan ebazan urik aundienetik. Arein arerioak, barriz, murgildu egin ebazan, eta lur barrenetik atara. Orregaitik, zintzoak, gaiztoen ondasunak jasorik, zure Izen santua, Jauna, ospatu eben; baita zure esku nagusia goratu be guztiak batera, gure Jaun eta Jaungoikoa!

Opari-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun!, Nazario, Zelso, Bitor eta Inozentzio zure santuen bitartez ekarri dautsuguzan oparigaiok, eurok eskiniiaz bigundu zaitzezala, ta Zuk onartuaz, guk bizitza izan dagigula. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Nazario, Zelso, Bitor eta Inozentzio zure santuen bitartez bigundurik, Jauna, orain egiten dogun oparia betiko osasun izan dakigula. Amaibagako.

GARILLAREN 29^oGARRENA

MARTA DEUNA, birjiña

3^ogn. mailla. — Zuriz

Marta, Lazaro, ta Mari, neba-arrebak ziran. Lazaro, Jesus'ek berbiztu ebana da. Marta, etxea atontzen ardura aundikoa, Barri Onak diñoskunez. Sarritan joaten zan Jesus onein etxera.

Meza: Dilexisti, 500 orri., *urtego Barri Ona izan ezik; 2^ogn. Otoitzak, Felix II, Sinplizio, Faustino ta Beatriz deunen urtegiokak:*

2^ogn. Otoitza. Egizu, Jauna: kristau-erria Felix, Sinplizio, Faustino ta Beatriz zure martirien egun aundi onetan poztuten danez, gero betiko poza be artu dagiala, orain ospatzen dauan eguna zeruan lorturik. Amaibagako.

Barri Ona (Luk, 10, 38-42).—Aldi aretan, Jesus erri-txo baten sartu zan, eta Marta izeneko emakume batek bere etxean artu eban. Onek, Mari eritxon aizta

bat eban; eta au, Jaunaren oiñetan jesarrita, Aren (Jesus'en) berbak entzuten ziarduan; Marta, barriz, ardura aundiz etxeko arazo guztietan. Eta Jesus'egana etorririk, auxe esan eutsan: «Jauna, nire aitzak arazo guztietan bakarrik itzi nau, ta zuri ardurarik ez? Esan egiozu, ba, lagun egin dagidala.» Ta Jaunak, erantzunik, esan eutsan: «Marta, Marta: arduraz ta larri diarduzu gauza askotan; baiña bat bakarrik da bearrezkoa. Arlorik onena Mari'k aukeratu dau, ta ez yako kenduko.»

2^ogn. Opari-otoitza, Martiri deunena: Egizu, Jaungoiko alguztidun!, Felix, Sinplizio, Faustino ta Beatriz zure martiri santuen gomutapenean ekarri doguzan oparigaiok, parkamena ta osasuna emon daiskuela. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Martiri deunena: Egizu, Jaungoiko alguztidun!, Felix, Sinplizio, Faustino ta Beatriz zure martiri santuen eguneko Opari onek, Zungandik parkamena jadetsei daiskula. Amaibagako.

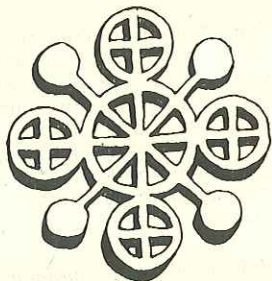
GARILLAREN 30^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Abdon eta Senen santuen urtegiokak:

2^ogn. Otoitza: Abdon eta Senen zure santuai zerura joateko grazi ugaria emon dautsezun Jaungoikoa: emon egiezu zure menpekoai pekatuen parkamena; santu orrein irabazien bitartez, ezbear guztietatik onik urten daitezun. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza: Zure martiri santuen eguna ospatzean eskintzen dautsugun opari onek, Jauna, gure gaiztakerien lokarria eten dagiala, ta zure errukiaren graziak erakarri daiskuzala. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza: Eukaristi onen indarrez, Jauna, gure griña okerrak osatu daitezala; ta Abdon eta Senen zure martiri santuak bitarteko dirala, gure gurairi onak lortu daiguzala. Amaibagako.

GARILLAREN 31'GARRENA

LOIOLA'TAR IÑAZIO DEUNA, autorle
(Bizkaï'ko ta Gipuzkoa'ko Zaindari Nagusia)

3'gn. maila. (1'go. maila. Bizk.—Gip.) — Zuriz

1491'garren urtean jaio zan Loiola'n, Gipuzkoa'n. Gudari-bizitza alde batera itzita, Jaungoikoagana biurtu zanean, lenengo Arantzazu'ra joan zan, Andra Maria'ren oiñetan bere burua eskintzera. Gero, Montserrat'era, ta andik Manresa'ko artzulora, lengo bizikeraz damutzerá, ta Jesukristo'ren morroi zintzo biurtzera. Lagundi bat sortu eban, Jesus'en Lagundia, orduko erejeen aurka ta Elizaren alde ekiteko. Arimen onerako, Gogo-jardun edo Ejertzioak idatzi ebazan, mundu guztian oso ezagunak gaur. Beronek ekarri eban Xabier'tar Prantzisko bide obero, Paris'en ikasten ziarduala. Iñaki'ren goiburua, auxe zan: «Jaungoikoaren aintzarik aundienerako». Aita Santu Pio XI'garrenak, gogo-jardunak egiten dabezanen Zaindari egin eban.

M E Z A

Sarrera.—Jesus izena entzutean, jarri bediz belauñi-ko zeru-lur-inpernuak; eta miin guztiak autortu begie Jauna dala Jesukristo, Aita Jaungoikoaren aintzarako. —Zure izena maite daben guztiak, Zeugan pozta daitezala: zintzoa Zeuk onetsiko dozu-ta.—Aintza.

Oititza.—Zure izenaren aintzarik aundiena zabaltze-ko, Iñazio doatsuaren laguntza barriaz, lurreko Eliza indartu dozun Jaungoikoa: bera lagun dogula, ta bere antzera, lurrean burruka egifik, beragaz zeruan koroia artu daigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Timoteo'ri 2'gna.: 2, 8-10; 3, 10-12).—Guztiz maite ori: Gogoratu egizu, Dabid'en jatorriko Jesukristo, illen artetik biztu zala, iragarten dodanez. Barri On onegaitik neketan bizi naz, gaizto lez, katai-artean egoteragiño. Jaungoikoaren itza, osterá, ez dago lotuta. Ori dala-ta, guztia jasaten* dot aukeratutakoan alde, oneik be Jesukristo'gandik datorrigun osasuna jaritsi dagien, betiko argitan. Ba-dakizu, barriz, zeuk ikusita, zeintzuk diran nire ikasbidea, bizikera, asmoak, sinistea, biotz zabala, maitasuna ta eroapena; baita Antiokia'n, Ikonia'n eta Listra'n jasan nebazan jazarpen* eta nekeak be. Nik eroan bear izan dodazan jazarpenak! Eta guztietatik onik atara nau Jaunak. Izan be, Jesukristo'gaz zintzo bizi izan nai dagien guztiak, jazartuak (aurrean era-billiak) izango dira.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoa legez aziko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da Jaunaren etxean. Goizean zure errukia iragarten dau, ta arratsaldean zure egia.

Aleluia, aleluia. Zoriontsu, tentaldia ondo eroan dagian gizona; aretan aztertu dagienean, bizitza-koroia jaritsiko dau-ta. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 10, 1-9).—Aldi aretan, Jaunak beste irurogei ta amabi ikasle aukeratu ta biñaka bere aurretik bialdu ebazan, Berak joan bear eban uri ta alde guztietara. Eta auxe zirautsen: «Uzta (solo-aria) ugaritsua da; langilleak, barriz, gutxi. Solo-ariaren jaberu erregu egiozue, ba, langilleak bere solora bialdu dagizan. Zoaze: bildotsak otso-artera legez bialtzen zaituet. Ez egizue zorrorik, ez zakutorik, ez oiñetakorik eroan; eta bidean iñori agurrik ez egin. Sartu zaitezen etxean, barriz, lenengo esan: «Bakea etxe onen-tzat»; eta an bake-semerik ba'dadi, zuen bakea aren gaiñera jatsiko da; bestela, zeukana biurtuko da. Etxe aretan bertan egon zaitzeze, emon dagitzuena jaten eta edaten: langilleari bere saria zor yako-ta. Ez aldatu etxe batetik bestera. Ta sartu zaitezen edozein uritan ondo artu ba'zagieze, aurkeztu dagitzuena jan egizue,

* Jasan = padecer, soportar.

* Jazarpen = persecución.

ta ango geisoak osatu egizuez, eta esan egiezue: Jaungoikoaren erreñua urrean dozu».—*Kredo*.

Eskeintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Gure oparigai onei lagun egin begie, Jauna, Iñazio deunaren otoitzak; eta santutasun guztia ren iturri dan Opari onek, benetan santu egin gagizala gu bere. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Lurrera sua emotera etorri naz; eta zer nai dot geliago, erre dadin baiño?

Azken-otoitza.—Iñaki deunaren egunean eskerrak emonez eskifil dautsugun Opari santu onek, Jauna, aren bitartez, Jaungoiko aundi ori goratzera beti eroan gagizala. Amaibagako.

DAGONILLEKO SANTUAK

DAGONILLAREN 1'GOA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Makabeo martiri santuen urrengokoak:

2'gn. Otoitza: Anai martiri santu onein koroia alaitu gagizala, Jauna: gure sinismena indartu dadilla, ta arein otoitzak pozez bete gagiezala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Zure martiri santuen izenean, Opari au oneraspn (deboziño) aundiz egin dagigula, Jauna: laguntza ta poz aundiagoa lortzeko. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Egizu, Jaungoiko algutzidun!, Eukaristia artuez gogoratzren doguzan santu arein sinismena, gero-ta biziago gorde dagigula. Amaibagako.

DAGONILLAREN 2'GARRENA

LIGORIO TAR ALFONSO MARI DEUNA,

gotzain, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Redentorista izeneko Lagundia sortu eban, erriz-erri Misinoak emoteko. Liburu ederrak idatzi ebazan, Moral-galetan batez bere. 1787'garrenean il zan, 91 urte ebazala.

M E Z A

Sarrera.—Jaunaren Arnasa (Espiritua) nire gainean; Berak onetsi ta bialdu nau beartsuai Barri Ona ekartera, biotz-naigabetuak osatzera.—*Ps.* Entzun egizu nire legea, ene erri; makurtu zure belarria nire agoko itzetara.—*Aintza.*

Otoitza.—Arimak zeruratzeko sugarrez beterik egoan Alfonso Mari zure autorle ta gotzain doatsuaren bidez, Elizan Lagundi barri bat sortu dozun Jaungoikoa: egizu, aren irakaspenez argiturik, eta eredu in-darturik, Zugana onik eldu gaitzezala. Amaibagako.

2'gn.Otoitza, Esteban deunarena: Begiratu egizu samurkiro zure artaldea, betiko Artzain orrek!; eta Eli-

za osoaren Artzain egin zenduan zure martiri ta Aita Santu Esteban doatsuaren bitartez, zaindu egizu Eli-za zure laguntza etenbageaz. Amaibagako

Irakurgaia (S. Paulo'k Timoteo'ri 2° gna.: 2, 1-7).—Guztiz maite ori: Jesukristo'ren graziaz adoretu zaitzez; eta lekuko (testigu) askoren aurrean entzun zeustana, azaldu egiezu gizon zintzoai ta besteri irakasteko gei izan daitekezanai. Ekin lanari, Jesukristo'ren gudari onari dagokionez. Jaungoikoaren gudari dana, ez da naastan bizitzako arazoetan, aukeratu dauanaren ederra izan dagian. Burrukalariari be ez dautsoe koroia emoten, bear dan arauz jokatu ez ba'dau. Nekazariak lan egin bear dau arnaria (frutua) artu baiño len. Ulertu egizu esan nai dodana, Jaungoikoak argitasun osoa emongo dautsu-ta.

Koru-kanta.—Aspaldiko zure erabagiak gogotan do-daz, Jauna, ta bakean gelditzen naz; samin biziaik artzen nau zure legea izten dabenaik. —Zure zuzentasuna ez dot nire biotzean gordeta euki: zure egia ta osasuna zabaldu egin dodaz.

Aleluia, aleluia. Jaungoikoak bialdu eban erria garbaira (damura) biurtu zedin; eta gaiztakeri itsusiak kendu egin ebazan; Jaunagana zuzendu eban biotza, ta gaiztoen egunetan Jaungoikozaletasuna sendotu eban. Aleluia.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi, 689 orri.

Eskeintza.—Goratu egizu Jauna, dozunetik emonaz, eta frutu guztien asikiñak emon egiozuz. Dagokion onik ez iñori ukatu, egitea zeure aukeran egon ba'dadi, beintzat.

Opari-otoitza.—Zeruko Opari onen suak, Jesukristo Jauna, gure biotzak sutu dagizala usain gozoa emonaz: Alfonso Mari doatsuari, Meza emotean, bere buruaren opari-eskintza Zeuk jadetsi zeutsan-eta. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^ogn. Opari-otoitza, Esteban deunarena: Gure oparigai onein bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artaldea bere bidean aurrera joan dadin, eta zure

eragiñez, Artzaiñak begiko izan dakizuzan. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Abade aundi onek, Jaunaren etxeari eutsi dautso; bere egunetan Jaunaren etxea sendotu dau, sugar argitsu ta txingarretan erreten dan intzentzuaren antzera.

Azken-otoitza.—Alfonso Mari zure autorle ta gotzain doatsua grazi-banatzaille ta fede-zabaltzaille zintzo egin dozun Jaungoikoa: aren irabaziai ta otoitza esker, grazi oneik sarritan artu daiguzala, ta arturik, eten бага Zeu goratu zagiguzala. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Esteban deunarena: Zuzendu egizu samurkiro, Jauna, zure Elizaa, janari santuz indartu da-ta; eta zure esku indartsuaz eroanik, askatasun geiago izan, eta sinismen osoan irauñ dagiala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 4° GARRENA

DOMINGO DEUNA, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Errioja'n jaioa. Prantzia'n Albige'tarren guzurak ausceko jagi zan, egia nunai zabaldurik; eta orretarako, Anai fede-zabaltzailleen Lagundia sortu eban, 1215^ogn. urte-inguruan. Bolonia'n il zan, 1221^ogarrenean; eta iru urte geroago, bere adiskide Aita Santu Gregorio IX^ogarrenak santu egin eban.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñak berba zuzenak esango dauz; bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean.—Ps. Gaiztoak gora-bera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitza.—Domingo zure autorle doatsuaren irabaziz eta irakatsiz, zure Elizari argi egin dautsazun Jaungoikoa: aren bitartez, lurrean bear dauanik ez dakiola falta, ta zerurakoetan joan daitela beti aurrera. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera aziko da; Libano'ko zendrua lez aundi egingo da Jaunaren

etxean.—Goizean zure errukia, ta gabea zure egia iragarteko.

Aleluia, aleluia.—Zintzoa, lilia lez aundi egingo da, ta Jaunaren aurrean beti-betiko loratan egongo da. Aleluia.

Barri Ona: Begoz zuen gerriak, 491 orri.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok; eta Domingo zure autorle doatsuaren otoitzai esker, osasungarri biurtu dakiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etxezain zintzo ta zurra, Jaunak bere morroien buru jarri eban, etxeakoai aldi egokian jatekoa banatzeko.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko algutzidun, gure pekatu-sortaz atsekabez gagozan ezker, Domingo zure autorle doatsuaren laguntzak arindu gaguzala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 5'GARRENA

ANDRA MARI EDURTZETAKO ELIZAREN ESKEINTZA

2^{gn.} mailla. — Zuriz

Eliza au, Aita Santu Liborio'k egin eban Erroma'n, Eskilino izeneko menditxo gainean, IV'garren gizardian. Egun urte geroago, Aita Santu Sixto III'garrenak beste eliza barri bat egin eban, Santa Maria Aundia izenez. Andra Maria'ri jaso izan yakon elizarik aundiena auxe da, ta Basilika izena dau.

Meza: Salve, sancta Parens, 458 orri.

DAGONILLAREN 6'GARRENA

JESUKRISTO GURE JAUNAREN IRUDIALDATZEA

2^{gn.} mailla. — Zuriz

Eguzkialdeko Elizetan aspaldian ospatu oi zan jai au. Islam'darrak kristau-erriaz jabetu nai ebeia, Belgrado-inguruan geldierazo ebezan. Eta garaipen ori ospatzeko, Aita Santu Kalixto III'garrenak jai au Eliza osoan ospatu zaitela agindu eban.

M E Z A

Sarrera.—Zure tximistak lurra argitu eben: lurra, ikara ta dar-dar egin eban.—Ps. Zure aterpeak bai maitagarri, gudarozteen Jauna! Nire barruak biotz-biotzez nai dauz Jaunaren aterpeak.—Aintza.

Otoitza.—Fedeko ezkutapenak zure Seme bakarraren Irudialdatze-egunean Gurasoen autorrez indartu dozuzan Jaungoikoa, ta odei-argitik etorren abotsaz zure umeen semekuntza jatorra adierazo dauskuzuna: arren, zeruko Erregearen oifordekide egin gagizuz, eta zeruan argitasun beraren lagunkide. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn.} **Otoitza, Sixto, Felizisimo ta Agapito santuena:** Sixto, Felizisimo ta Agapito zure martiri santuen zeruko jaiotza ospatzen izten dauskuzun Jaungoikoa: gu be arein lagun izan gaitzezala betiko atsedenean. Amaibagako.

Irakurgaia: (S. Pedro'ren 2^{gna.}: 1, 16-19).—Guztik maiteok: Jesukristo gure Jaunaren indarra ta etorrera ez dautsuegu ipuin ederretatik ezaguerazo, geuk ikusi dogun aunditasunetik baiño. «Auxe da atsegin dodan Seme kutuna, entzun Orri», odei argitsutik Aita Jaungoikoak ospe ta aintza ori emoten, geuk entzun dogu zeruko abotsez, mendi santuan Aregaz gengoazala. Egi au geiago gogortzeko, or daukagu Igarleen itza; ta zuei be on yatzue itz orri begira egotea, illunpean bizutako argizuziari legez, eguna argitu ta zuen biotzetan artizarra agertu daiten arte.

Koru-kanta.—Gizasemerik ederrena zara; atsegiña darizu ezpanetatik.—Nire biotzari eseri eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak.

Aleluia, aleluia. Betiko argiaren diztira da, orban bagako izpillua, ta Aren ontasunaren irudia. Aleluia.

Barri Ona: Jesus'ek, Pedro, Santiago ta Jon, 173 orri.

Eskeintza.—Aintza ta ondasunak izango dira Aren etxean; Aren zuzentasunak beti dirau.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, zure Seme bakarraren Irudialdatze egun argitsuan eskiñi

dautsuguzan oparigaiok; eta gure pekatuen orbanak argi diztiratsu orreaz garbitu egizuz. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^ogn. Opari-otoitza, Sixto, Felizisimo ta Agapito deunena: Gure gogoko oparigai oneik eskintzen dautsuguz, Jauna; zure zintzoen izenean atseginiez artu dagizuzala, ta zure errukiz, osasungarri izan dakiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Ikusi dozuena, iñori bere ez esan, Gizasemea (Jesukristo) illen antetik biztu daiten arte.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun, ospe aundiz gogoratu dogun zure Semearen Irudialdatzearen jazo miragarria, biotz garbiz ulertu daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^ogn. Azken-otoitza, Sixto, Felizisimo ta Agapito santuena: Egizu, Jauna!, Sixto, Felizisimo ta Agapito zure martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

DAGONILLAREN 7^oGARRENA

KAIETANO DEUNA, autorle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Jaio ta bereala bere amak Andra Maria'ri eskiñi eutsan. Patavia'n egin ebazan ikaskizunak, abade egiñik. Egintza guztietan Jaunagan jarten eban bere uste osoa. Abade-lagundi barri bat sortu eban, eta Napoles'en il zan, 1547^ogarrenean.

Meza: Os iusti, 490 orri., urrengo Otoitzak eta Barri Ona izan ezik:

Otoitza.—Kaietano zure autorle doatsuari Apostoluen antzera bizi izaten irakatsi zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez eta ereduz, izan daigula beti Zuga uste ona, ta zeruko gauzak baiño ez dagiguzala opa. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, Donato deunarena: Zure abadeen argitasun zaran Jaungoikoa: Donato zure martiri ta gotzain santuaren jai onetan, aren laguntza izan dagigula egizu. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: gure opari apal au, zure santuen izenean begiko izan dakizula, ta gu gorputz-ariman garbitu gagizala. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, Donato deunarena: Eiguzu, Jauna, zure martiri ta gotzain Donato santuaren bitartez —opari au aren izenean eskintzen dogun ezkeror—, Zeuganako oneraspen (deboziño) ona ugaritu dakigula. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek: zeruko janari au artu dogun ezkeror, Kaietano zure autorle doatsuaren bitartez, arerio guztien aurka indartu gaitzala. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Donato deunarena: Jaungoiko alguztidun eta errukior ori! Zure sakramentuen artzaille ta emoille egiten gaituzun ezkeror, Donato zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, eta aren antzera, sinismenean eta zure otseintzan beti aurrera joan gaitzala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 8^oGARRENA

VIANNEY^oTAR JON MARI DEUNA, autorle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Dardilly'n jaio zan, Lyon-ondoan, 1786^ogn. urtean. 1815^ogarrenean Grenoble'n abade egiñik, Ars izeneko errixora bialdu eban, eta antxe egon zan ia berrogei ta bi urtez. Ainald mirari egin ebazan bizi zala, ta millaka joaten yakozan euren pekatuen parkamena eskatzera. 1858^ogn. urtean il zan. Pio XI^ogarrenak santu egin eban 1929^oan, eta txaurburuen (parrokuen) Zaindari izentatu eban.

Meza: Os iusti, 490 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:

Otoitza.—Jon Mari santua arimazale sutsu ta ototizean eta damu-nekean miragarri egin zenduan Jaungoiko alguztidun eta errukiorra: egizu, bera bitarteko ta eredu dogula, anaiak Kristo'rentzat irabazi ta arekaz betiko zerua jadetsi daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^ogn. Otoitza, Ziriako, Largo ta Esmaragdo deunena: Ziriako, Largo ta Esmaragdo zure martiri santuen urte-egunean poztuten gaituzun Jaungoikoa: egizu samurkiro, arein zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkeror, oiñazetarako iraupena be izan dagigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure santuen gomutaz, Jauna, ezkintzen dautsuguz gorapenezko oparigaiok; eta euron

bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, Ziriako, Largo ta Esmaragdo deunena: Gogoko izan dakizula, Jauna, zure aurrean gure otoitza; ta gaur ospatzen doguzan santuen eskarien bitartez, osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, egizu gure Jaungoiko!, santuaren eguna ospatuez artu doguzan ezker, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Ziriako, Largo ta Esmaragdo deunena: Janari samtuaz indartu garan ezker, gure Jaun eta Jaungoiko!, Ziriako, Largo ta Esmaragdo zure martiri santuen bitartez, ospatzen dogun opari onen indarra somau daigula gudan. Amaibagako.

DAGONILLAREN 9^oGARRENA

LORENTZO MARTIRI DEUNAREN AUREGUNA

3^ogn. mailla. — Ubelez

M E Z A

Sarrera.—Beartsuai eurrez banatu ta emon eutsen: Aren esku-zabaltasunak beti dirau; Aren indarra aintzaz jagiko da.—*Ps.* Zoriontsu Jaunaren bildur dan gizona!, Aren aginduak biziro maite dauzana.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Begiratu egizuz, Jauna, gure otoitzak; eta Lorentzo zure martiri doatsuaren bitartez, aren aurreguna ospatzen dogun ezker, beti zure erruki samurra lortu egiguzu. Amaibagako.

2^ogn. Otoitza, Erroman deunarena: Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun: zure martiri doatsuaren bitartez, gorputzeko ezbear guztietatik gorde gaitzela, ta arimako pentzamentu gaiztoetatik garbitu. Amaibagako.

Irakurgai: Autortzen zaitut, 496 orri.

Koru-kanta.—Beartsuai eurrez banatu ta emon eutsen: aren zuzentasunak beti dirau.—Aren ondoren-

goak lurrean altsuak izango dira, ta zintzoen jatorria onetsia izango da.

Barri Ona: Nire ondotik, 469 orri.

Eskeintza.—Garbia da nire otoitza; ta orregaitik, entzun daitela zeruan nire deia, eskatzen dot: antxe dago nire auzi-jauna, nire barri dakiana; igo bedi Jaunagana nire eskaria.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, eskini dautsuguzan oparigaiok; eta Lorentzo zure martiri doatsua bitarteko dala, gure pekatuen lokarriak eten egizuz Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza, Erroman deunarena: Egizu, Jauna, gure oparigai ta otoitzak onarturik, zeruko misterio onein bidez, garbitu ta entzun gagizuzala biotz onez. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire ondotik inok etorri nai ba'dau, bere burua ukatu ta bere gurutzea artu begi, ta jarraitu beist.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko gure Jauna!, Lorentzo zure martiri doatsuaren egunak orain alaitzen gaituanez, zeruan be betiko poztu gaitzela bera gure lagun dogula. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza, Erroman deunarena: Egizu, Jaungoiko alguztidun: zeruko janaria artu dogun ezker, Erroman zure martiri doatsuaren bitartez, are-rioren indar guztien aurka egiteko indartu gagizala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 10^oGARRENA

LORENTZO DEUNA, martiri

2^ogn. mailla. — Gorritz

258^ogn. urtean emon eban bere odola Baleriano Erroma'ko Nagusiaren aldian. Burdiazko oge baten etzun-erazo eben eta azpitik su geldia emon eutsoen, oinazetan luzarago egon zedin. Oska'n jaio zan, orduko Euskalerrria'n.

M E Z A

Sarrera.—Ospe ta aintza Aren aurrean; indarra ta edertasuna Aren etxean.—*Ps.* Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat; abestu Jaunari lur osoak.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun!, itzungi (amatau) dagigula grina okerren sua, Lorentzo doatsuari be, oinazealdiko sutatik garaille urteteko, indarrak emon zeutsazan-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2^ogna.: 9, 6-19).—Anaiok: gutxi erain ezkeru, artu be gutxi; azi ugari, ta artu be ugari. Bakoitzak bere biotzean erabagi dauana emon begi; ez, osteru, goibel, edo bearturik: Jaungoikoak emoilu alaiu maite dau-ta. Altsua da, barriz, Jaungoikoa edozetariko graziak zuekan ugaritzeko; zeuentzat guztitarik beti naikoa eukirik, edozein egite onerako geigarri izan dagizuen, idatzita dagoanez: "Beartsuak eurrez banatu ta emon eutsen: Aren eskuzabaltasunak beti dirau.» Ereilleari azia ta jateko ogia emoten dautsanak, zuoi be azia eurrez emongo dautsue, ta zuen zuzentasunaren arnariak (frutuak) geitu egingo dauz.

Koru-kanta.—Aztentu daustazu biotza, Jauna, ta gabez ikusi nozu.—Su-katilluan urtu nozu, ta ez daustazu zikiñik idoro (aurkitu).

Aleluia, aleluia.—Lorentzo Lebitarrak egintza onak egin dauz; «Gurutze Santua» eginda, itsuak argitu dauz. Aleluia.

Barri Ona: Galgaraua lurrera, 547 orri.

Eskeintza.—Ospe ta aintza Aren aurrean: indarra ta edertasuna Aren etxean.

Opari-otoitza.—Artu egizuz gogo onez, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok; eta Lorentzo doatsuaren irabazi ta otoitzen bitartez, biurtu daitezala gure betiko osasunerako. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Iñok nire morroi izan nai ba'dau, jarraitu beist: eta ni egon naiten tokian egongo da nire morroia be.

Azken-otoitza.—Janari santuaz aseturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: gure morroi-zorra ordainduaz, eta Lorentzo martiri doatsuaren bitartez, geitu daitela gudan zure grazia. Amaibagako.

DAGONILLAREN 11^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Tiburtzio ta Susana deunen urrengokoak:

2^ogn. Otoitza: Tiburtzio ta Susana zure martiri santuen laguntza beti gugaz izan dagigula, Jauna: orrelako laguntzak emoten dautsezuzanai, ez dautsezu zure begirakune samurra ukatzen-eta. Amaibagako.

2^ogn. Opari-otoitza: Onartu egizuz, Jauna, zure erriaren otoitz eta eskariok; eta Opari santurako diran oparigaiok, zure santuen bitartez begiko izan dakizuala. Amaibagako.

2^ogn. Azken-otoitza: Artu dogu, Jauna, betiko zeru-saria; ta zure martiri santuen bitartez, oraingo ta beste bizitzarako laguntza izan dakigula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

DAGONILLAREN 12^oGARRENA

KLARA DEUNA, birjiña

3^ogn. maila. — Zuriz

Italia'ko Asis'en jaio zan. Amasei urtez, bere ondasun guztiak beartsuak emon ondoren, txirotasun urtean bizi izaten asi zan, Prantzisko deunaren irakatsial jarraiturik. Klarisa izeneko Lagundia sortu eban, eta orduan andrazkoen artean ezagutzen zan bizitzarik latzena egiten eban. 1253^ogn. urtean il zan, eta urte bira Elizak santuen lerroan ezarri eban. Ondo ezagunak dira Euskalerrria'n Santa oni buruzko neurtitzok:

Erderaz zara Klara,
Euskeraz argia;
Zu zara zeruetan
Izar bat argia.
Zu ikusita ba-doaiz
Moruak igesi:
Zugaz Sakramentua
Ebelako ikusi.

Meza: Dilexisti, 500 orri.

DAGONILLAREN 13^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Ipolito ta Kasiano deunen urrengokoak:

2^ogn. Otoitza: Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek!, Ipolito ta Kasiano zure martiri doatsuaren urte-egunak, Zuganako oneraspen (debozifio) eta osasuna geitu dagizala gudan. Amaibagako.

2^{gn}. **Opari-otoitza**: Begiratu, Jauna, santu onein urte-egunean eskiñi dautsuguzan oparigalok; eta zure egiaren autorle (testigu) izateak, zerurako balio dagula. Amaibagako.

2^{gn}. **Azken-otoitza**: Orain artu dogun Eukaristi onek, zerurako irabazi gagizala, Jauna; ta zure egia autortzen indartu gagizala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 14'GARRENA

ANDRA MARIA'REN ZERURA JASOKUNDE AURREGUNA

2^{gn}. mailla. — Ubelez

M E Z A

Sarrera.—Erriko aundiki guztiak zeure ederra nai izango dabe; Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik.—Ps. Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Maria doatsuaren sabel garbia bizitoki aukeratu nai izan zenduan Jaungoikoa: aren laguntza geugaz dogula, beraren jai au pozez beterik ospatu dagigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn}. **Otoitza**, *Eusebio deunarena*: Eusebio zure autorle doatsuaren egunean urtero alaitzen gaituzun Jaungoikoa: aren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkerro, beraren bidetik Zeugana igo gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgai (Ikastuna, Eccli., 24, 23-31).—Maastiarren antzera, aien ederrak emon dodaz, eta nire lorak arnari (frutu) gozo ta aberatsak ekarri dabez. Maistasun ederraren Ama naz ni, ta bildurraren, jakintzaren eta itxaropen onarena. Neugan dago bidearen eta egiaren atsegin gutzia; neugan bizitzaren eta onoinenaren (birtutearen) itxaropen gutzia. Zatoze neugana ni maite nozenok, eta asetu zaitze nire frutukaz. Ni gogoratzea, ezta baiño gozoagoa da-ta; nitzaz

jabetzea, barriz, ezti-orrazia* baiño getago. Nigana-gomutapenak gizaldiz-gizaldi iraungo dau. Ni jan nagienak, goseago izango dira, ta edan nagienak, egarriago. Entzun nagiana, ez da lotsatuko; ta otseindu nagienak, ez dabe pekatu egingo. Ni goratzen nagienak, betiko bizitza izango dabe.

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: iñogaz loitzeke (loitu barik), Salbatzailearen Ama egin zara-ta.—Birjiña, Jaungoikoaren Ama, mundu osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egifik.

Barri Ona (Luk., 11, 27-28).—Aldi aretan, Jesus'ek gizataldeari itz egiten eutsala, gizataldeko emakume batek deadarka esan eutsan: «Zoriontsua ekarri zenduzan sabela, ta artu zenduan bularra!» Baiña Jesus'ek erantzun eban: «Zoriontsuagoak nonbait, Jaungoikoaren itza entzuten eta beteten dabena!»

Eskeintza.—Zoriontsu zu, Maria Birjiña, guztien Egilea ekarri dauskuzu-ta; zeu egin zenduzana sortu zenduan, eta beti neska (birjiña) gelditu zintzazan.

Opari-otoitza.—Jaungoikoaren Amaren otoitza lagun daklela gure oparigai, Jaun errukior: pekatarien alde Zure aurrean bitarteko izateko jaso zenduan mundu onetatik-eta. Amaibagako...; eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

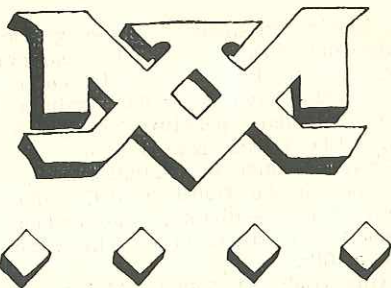
2^{gn}. **Opari-otoitza**, *Eusebio deunarena*: Zeure santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorape-nezko oparigalok; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsua benetan Maria Birjiñaren sabela, betiko Aitaren Semea ekarri eban-eta.

Azken-otoitza.—Emon egiozu laguntza gure argaltasunari, Jaun errukior orrek: Jaungoikoaren Ama deunaren egunerako ingaraturik, aren bitartez gure gaizta-kerietatik jagi gaitzezan. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. **Azken-otoitza**, *Eusebio deunarena*: Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: santuaren eguna ospatuez artu doguzan ezkerro, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

* Ezti-orrazi = panal de miel.

DAGONILLAREN 15'GARRENA
ANDRA MARIA'REN ZERURA JASOKUNDEA

l'mailla. — Zuriz

1950'garren Azilaren l'goan, Aita Santu Pio XII'garrenak Andra Maria'ren zerura Jasokundea kristau-fedeko dogma zala erabagi eban, itz onekaz: «...Jaungoikoaren Ama orban-bagea ta beti Birjiña Maria, lur onetako bizitzaldia bete ondoren, gorputz eta arimaz zeruko aintzara jasoan izan zala, Jaungoikoak agertutako egia dala erabagi, irakatsi ta epaitzen dogu».

M E Z A

Sarrera.—Ikuskizun arrigarria agertu zan zeruan: emakume bat eguzkiz jantzita, oñazpian illargia ta buruan amabi izarrezko korroia ekazala.—Ps, Abestu Jaunari kantu barri bat, arrigarriak egin dauz-ta.—Aintza.

Otoitza.—Zure Semearen Ama ta beti Birjiña Maria gorputz eta arimaz zeruko aintzara jaso zenduan Jaungoiko algutzidun eta betikorra: zeruko gauzak beti begiraturik, aren aintzaren gei izan gaitezala ja-detsi eiguzu, arren, Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

Irakurgaia (S. Judas, 13, 22-25; 15, 10.)—Jaunak bere indarraren onspena emon dautsu, zure bidez gure arerioak ezereztu egin dauz-ta. Ene alaba: Jaungoiko Jaun altsuak onetsi zaitu, ta lurreko beste emakume guztiak baiño geiago onetsi be! Onetsia zeru-lurren Egille dan Jauna, gure arerioen nagusiari burua

zapaltzeko zeu zuzendu zaitu-ta, Aurrerantzean zure izena betiko ospetsu egin dau; ta zure entzute ona ez da bein be gizonen agotik ostenduko, Jaunaren indarra beti gogoratuko dabe-ta. Zure jatorriaren atseka-be ta naigabeak ikustean, ez dozu bizia galtzeko bildurrik izan: gure Jaungoikoaren aurrean ibiliez, ondamentitik zeuk gaizkatu (salbau) gaituzu, ostera. Zeu zara Jerusalem'go aintza; zeu Israel'go poztasunik audiena; zeu zure erriaren ospea.

Koru-kanta.—Entzun, begiratu, ta aditu egizu, alaba: Erregea zure edertasunaz zaletu egin da-ta.—Erregearen alaba guztiz apain dator, urrez eiotako jantziz.

Aleluia, aleluia.—Maria zerura jasoan izan da; ain-geru-taldea pozetan dago, Aleluia.

Barri Ona (Luk., 1, 41-50).—Aldi aretan, Elisabet Espiritu Santuz bete zan, eta deadarka esan eban: «Onetsia zu emakumeen artean, eta onetsia zure sabaleko umea bere. Nor naz ni, baiña, nire Jaungoikoaren Ama etorri dakidan? Begira, bada: zure agur-otsa nire belarrietara elduz batera, umetxoa nire erraifetan poz-jauzika (saltoka) asi yat. Zoriontsua, barriz, zu, Jaunaren alde zuri esanak beteko dirala sinistu dozun ori!» Eta Maria'k esan eban: «Biotzez goratzen dot Jauna, ta gogoa pozez dagotik Jaungoikoa osagarri yatalako. Bere mirabe onen txikitasuna begiratu dauan ezkerro, gizaldi guztiak zoriontsua deituko nabe. Benetan, nigan arrigarriak egin dauz guztiz altsuak; eta Aren izena Deuna da. Aren erukia gizaldiz-gizaldi bildur dautsoentzat.»—*Kredo.*

Eskintza.—Ire ta emakumearen artean, eta ire ta aren ondorengoaren artean, areriotasuna jarriko yoat (1).

Opari-otoitza.—Igo dadilla Zugana, Jauna, gure oneraspeneren opari au; ta zerura jasoan izan zan Maria Birjiña guztiz deunaren bitartez, eta gure biotzak maitasun-sutan garturik, beti zeuganatu daitezala. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Mari'rena*, 456 orri. Eta*** zerura jasote egunean.

(1) Jaungoikoak sugeari esan eutsazan itzak, Adan eta Eba'k pekatu egin ebenean.

Jaunartzerakoa.—Gizaldi guztiak zoriontsua deituko nabe, guztiz Altsuak nigan arrigarriak egin dauz-ta.

Azken-otoitza.—Eukaristi osasungarriaz asefurik, egizu, Jauna: zerura jasoa izan zan Maria Birjiña doatsuaren irabaziz eta bitartez, biztuera goragarria jadetsi daigula. Amaibagako.

DAGONILLAREN 16^aGARRENA

JOAKIN DEUNA, ANDRA MARIA'REN AITA, autorle

2^ogn. maila. — Zuriz

Joakin itzak, Jaunaren gertaera adierazoten dau. Atzo, Andra Maria'ren aintza ospatu eban Elizak; egoki da biaramonean aren aita goratu daigun.

M E Z A

Sarrera.—Beartsuai eurrez banatu ta emon eutsen; aren eskuzabaltasunak beti dirau; aren indarra aintzaz jagiko da.—Ps. Zoriontsu Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana.—Aintza.

Otoitza.—Santu guztien antean zure Semearen Aaren aita, Joakin doatsua izatea nai izan zenduan Jaungoikoa: aren jaieguna ospatzen dogun ezker, aren bitartekotasuna be beti izan dagigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 31, 8-11).—Gizon errubagea bai zoriontsu!, urre billa ibili ez, eta diruan eta ondasunetan usterik jarri ez dauana. Nor da au? Goratu daigun, bere bizitzan arrigarriak egin dauz-ta. Urreaz aztertu dabe, ta garbi gelditu da; betiko argitasuna izango dau. Legea ausi eikean, eta ez eban ausi; gaiztakeria egin eikean, eta ez eban egin. Ori dala-ta, bere ondasunak sendo dagoz Jaunagan, eta bere esku zabala santuen batzar guztiak ospatuko dau.

Koru-kanta.—Beartsuai eurrez banatu ta emon eutsen; aren zuzentasunak beti dirau.—Aren ondorengoak lurrean altsuak izango dira, ta zintzoen jatorria onetsia izango da.

Aleluia, aleluia.—Joakin, Ana'ren senar santua, Ama Birjiñaren aita, emon egiguzu emen zure menpekooi zerurako laguntza. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 1, 1-16).—Abraham'en belauneko Dabid'en seme dan Jesukristo'ren jatorri-idaztia. Abraham'ek Isaak sortu eban; Isaak'ek Jakob sortu eban; Jakob'ek Juda ta onen anaiak sortu ebazan. Juda'k Tamar'egandik Fares ta Sara sortu ebazan; Fares'ek Esron sortu eban; Esron'ek Aram sortu eban; Aram'ek Aminadab sortu eban; Aminadab'ek Naason sortu eban; Naason'ek Salmon sortu eban Salmon'ek Errahab'egandik Booz sortu eban; Booz'ek Errut'egandik Ober sortu eban; Obed'ek Jese sortu eban; Jese'k Dabid erregea sortu eban. Dabid erregek, Uria'ren emazte izan zanagandik, Salomon sortu eban; Salomon'ek Erroboan sortu eban; Erroboam'ek Abia sortu eban; Abia'k Asa sortu eban. Asa'k Josapat sortu eban; Josapat'ek Joram sortu eban; Joram'ek Ozia sortu eban; Ozia'k Joatam sortu eban; Joatam'ek Akaz sortu eban; Akaz'ez Ezekias sortu eban; Ezekias'ek Manases sortu eban; Manases'ek Amon sortu eban; Amon'ek Josias sortu eban; Josias'ek Jekonias ta onen anaiak sortu ebazan, Babilonia'ko atzerraldian*. Eta Babilonia'ko atzerraldi ondoren, Jekonias'ek Salatiel sortu eban; Salatiel'ek Zorobabel sortu eban; Zorobabel'ek Abiud sortu eban; Abiud'ek Eliakim sortu eban; Eliakim'ek Azor sortu ezan; Azor'ek Sadok sortu eban; Sadok'ek Akim sortu eban; Akim'ek Eliud sortu eban; Eliud'ek Eleazar sortu eban; Eleazar'ek Matan sortu eban; Matam'ek Jakob sortu eban; Jacob'ek Maria'ren senar Jose sortu eban. Eta Maria'gandik Kristo deritxon Jesus jaio zan.

Eskeintza.—Koroï eder eta argitsua jantzi dautsazu; ta zure eskuak egindakoen nagusi jarri dozu, Jauna.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jaungoiko guztiz errukior orrek, Maria Birjiñaren Aita Joakin patriarka santuaren izenean eskintzen dautsugun Opari au: be-
ra, emaztea ta Alaba guztiz onetsia bitarteko doguzala, gure pekatuak guztiz garbitu daitezala, ta betiko zerrua jaritsi dagigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etkezain zintzo ta zurra, ugazabak morroburu jarri eban, etxekoai aldi egokian jatekoa banatzeko.

* Atzerraldi = destierro.

Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun: artu dogun Eukaristiagaitik, eta zure Seme ta gure Jaun Jesukristo'ren Amaren aita irabazi ta otoitzakaz bitarteko dogula. orain zure graziaren duin izan eta gero zeruan betiko alkartu gaitzala, Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

DAGONILLAREN 17'GARRENA

JAZINTO DEUNA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Domingotarren jantzia artu eban Erroma'n, 1217^{gn.} urte-inguruan. Ainbat praille-etxe egin ebazan, eta Austria'n, Polonia'n, Dinamarka'n, Suecia'n, Eskozia'n eta Libonia'n zabaldu eban Barri Ona. † 1257.

DAGONILLAREN 18'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn.} Otoitzak, Agapito deunaren urrengokoak:

2^{gn.} **Otoitza:** Poztu bedi zure Eliza, Jauna, Agapito zure martiri doatsuaren otoitzetan ustea jarririk; eta aren errengu baliotsuen bidez, alaitsu iraun eta bakean bizi daitela. Amaibagako.

2^{gn.} **Opari-otoitza:** Artu egizuz, Jauna, santu onen egunean dakartsuguzan oparigaiok: bera bitarteko dala, onik urtengo garala uste dogu-ta. Amaibagako.

2^{gn.} **Azken-otoitza:** Asetu dozuz, Jauna, Eukaristiaz zure etxeokak; gaur ospatzen dogun santuaren bitartez, gure indarrak gogortu dagizuzala eskatzen dauzugu. Amaibagako.

DAGONILLAREN 19'GARRENA

JON EUDES DEUNA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Ry izeneko Prantzia'ko errian jaio zan. Gazteen zuzenbiderako *Jesus eta Maria'ren Lagundia* sortu eban, eta emagalduak onbideratzeko Errukizko Andra Maria'ren Alabena. *Jesus eta Maria'ren Biotz santuakanako oneraspena* zabaldu eban alde guztietan. Caen'en il zan, 1680^{gn.} urtean; Pio XI'garrenak egin eban santu, 1925^{gn.} garrenean.

Meza: Os iusti, 490 orri., *otoitz au izan ezik:*
Otoitza.—Jon zure autorle doatsuari, *Jesus'en eta Maria'ren Biotz santuakanako oneraspena* zabalatzeko ta zure *Elizan Lagundi* barriak sortzeko, ardura sutua iziotu zeutsan Jaungoikoa: aren irabaziak eta santutakuna ospatzen doguzan ezker, aren onoinenen ikasbi-deai jarraitu daiegula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

DAGONILLAREN 20'GARRENA

BERNARDO DEUNA, abata ta irakasle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

Ogeta bi urte ebazala bere etxea itzirik, Zister-bakartean sartu zan; geroago, barriz, beste ogei ta amar gazte beraganatu ebazan. Andra Maria'ri buruz idazlanik ederrenetarikoa egin ebazan, eta *Irakasle ezitsua* izena emon dautsoe. † 1153.

Meza: In medio, 488 orri., *urrengo Irakurgaia izan ezik:*

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 39, 6-14).—Zintzoa, goizean goiz jagirik, Jaungoikoari otoitzean biotz osoz asiko yako. Otoitzerako agoa edegi, ta bere pekatuen parkamena eskatuko dau. Jaun aundiak nai ba'dau, adimen-graziz beteko dau; euria baizen ugari balduko dautso berba zurra. Otoitzean Jauna autortuko dau, ta Onek burubide ta egindibea emongo dautso, baita Jaungoikoaren gauza ezkutuetan angitasuna be. Orrela, ikasi dauana, agirian zabalduko dau, ta bere Jaunaren alkartasuneko legeaz goratuko da. Aren izena askok goratuko dabe, ta ifnoz be ez da itzuingiko (atzamauko). Aren gomutapena ez da galduko, ta aren izena gizaldiz-gizaldi bizi izango da. Aren jakituria erriak ospatuko dabe, ta aren gorapena Batzarrek iragarriko dau.

DAGONILLAREN 21'GARRENA

JOANA PRANTZISKA FREMIOT DE CHANTAL
DEUNA, alarguna3^{gn.} mailla. — Zuriz

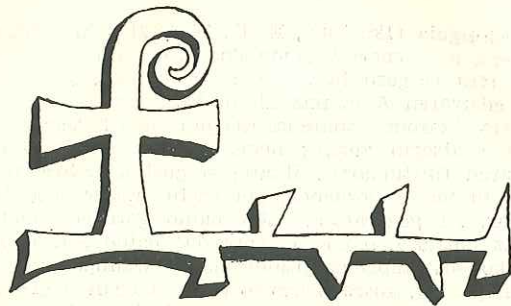
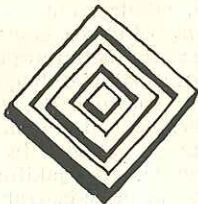
Prantzia'ko Dijon'en jaio zan, 1572^{gn.} garrenean, 28 urte ebazala alargundurik, *Salesa* izenekoen monja-etxea egin eban Nunezy'n. † 1641.

Meza: Cognovi, 505 orri., *urango Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Jaungoiko algutidun eta errukiorra! Joana Prantziska doatsuari, zure maitasunean sutua, bizitzako bide guztietan bikain ibilteko indar arrigarria emon zeutsana, eta aren bidez Elizan Lagundi barri bat sortu zenduana: aren irabazi ta otoitzen bitartez, lortu eiguzu graziaren laguntza: gure txikitasuna ezaguturik eta zure indarrean gure uste osoa jarririk, eragozpen guztiak garaitu dagiguzan. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Egizu, Jauna: osasunezko Opari onek, Prantziska doatsuaren biotza betiko maitasun-suaz kiskaldu ebanez, geure biotza be iziotu dagiala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Isuri eiguzu, Jauna, zure maitasun-sua; ta Joana Prantziska doatsuaren bitartez, zeruko janariaz indartu gozuzanok, lurreko gauzak ezetsirik, Jaungoiko bakar orren billa bakarrik ibili gaitzela asmo garbiz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera bizi ta Jaungoiko ta Errege dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

DAGONILLAREN 22'GARRENA

ANDRA MARIA'REN BIOTZ GARBIA

2^{gn.} maila. — Zuriz

Pio XII'garrenak, lurbira osoa Andra Maria'ren Biotz garbiari eskifi ondoren, egun onetan Eliza osoan ospatu zedilla jai au agindu eban 1944'gn. urtean. Eta auxe izan zan bere asmoa: Andra Mari'ren bitartez, errien arteko bakea, Elizaren askatasuna, pekatarien onbideratzea, garbitasunaganako maitasuna ta onimen-zaletasuna jadestea.

MEZA

Sarrera.—Urreratu gaitzean uste onez graziaren aulkira, errukia jadetsi ta aldi egokirako laguntza izan dagigun.—*Ps.* Nire biotzari eresi eder bat daric: Erregearentzat nire olerkiak.—*Aintza.*

Otoitza.—Maria Birjiñaren biotzean Espiritu Santuari toki egokia atondu zeutsan Jaungoiko algutidun eta betikorra: aren Biotzaren jai zintzo ospaturik, zure Biotzaren antzera bizi gaitzela eskatzen dautsugu. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera bizi ta Jaungoiko ta Errege dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

2^{gn.} Otoitza, Timoteo, Ipolito ta Sinforiano deunena: Emon eiguzu biotz onez, Jauna, zure laguntza; ta Timoteo, Ipolito ta Sinforiano zure martiri doatsuaren bitartez, zabaldu egizu gudan zure esku errukitsua. Amaibagako...

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 24, 23-31).—Maastiaren antzera, alien ederrak emon dodaz, eta nire lorak arnari (frutu) gozo ta aberatsak ekarri dabez. Maitasuna ederraren Ama naz ni, ta bildurraren, jakintza-aren eta itxaropen onarena. Neugan dago bidearen eta egiaren atsegin guztia; neugan bizitzaren eta onoi-menaren (birtutearen) itxaropen guztia. Zatoze neugana ni maite nozuenok, eta asetu zaitze nire frutuakaz. Ni gogoratzea, ezta baiño gozoagoa da-ta; nitzaz jabetzea, barriz, ezti-orrazia* baiño geiago. Niganako gomutapenak gizaldiz-gizaldi iraungo dau. Ni jan nagienak, goseago izango dira, ta edan nagienak, egarriago. Entzun nagiana, ez da lotsatuko; ta otsendu nagienak, ez dabe pekatuarik egingo. Ni goratzen nagienak, betiko bizitza izango dabe.

Koru-kanta.—Nire biotza poztu egingo da zure laguntzagaitik: Jauna autortuko dot emon daustazan ondasunakaitik, eta guztiz Altsuaren izena goratuko dot.—Gogoan izango dabe zure izena gizaldiz-gizaldi: ori dala-ta, erriak betiko goratuko zaitue.

Aleluia, aleluia.—Nire arimak Jauna goratzen dau, ta biotza pozez dagokit Jaungoikoa osagarri yatalako. Aleluia.

Oneraspas-Mezetan, Zazpiaste-ondoren, Aleluia orde, urrengo au esaten da:

Luzagarria.—Entzun, ba, orain, semeok: Zoriontsu nire bideetan dabizanak! Entzun nire irakaspena: zur izan zaitze, ta ez emon esker txarrik.—Zoriontsu, bai, entzuten nauan gizona, goizero nire ataurrean dagoana, atea noiz edegi dagiodan zain.—Ni idoro (aurkitu) nagianak, bizitza aurkituko dau, ta Jaunagandiko osasuna.

Baiña Pazkoaldian, aurreko Aleluia ta Luzagarria orde, beste au esan:

Aleluia, aleluia.—Biotzez goratzen dot Jauna, ta go-go pozez daukat nire Salbatzaille dan Jaungoikoa-gan.—Gizaldi guztiak zoriontsua deituko nabe, Jaungoikoak mirabe onen ezereza ikusi dau-ta. Aleluia.

* Ezti-orrazi = panal de miel.

Barri Ona (Jon, 19, 25-27).—Aldi aretan, Jesus'en gurutze-ondoan, Aren Ama *Maria* ta onen aizta *Maria Kleofa'rena*, ta Mari Madalen egozan. Jesus'ek, bere Ama ta ikasle maitea an ikusirik, bere Amari esan eutsan: «Andra, orra or zure semea.» Gero, ikasleari dirautso: «Orra or zure ama.» Ta arrezkero, ikasleak bere etxean artu eban.—*Kredo.*

Eskeintza.—Biotza pozez dagokit Jaungoikoa osagarri yatalako; benetan, nigan arrigarriak egin dauz guztiz Altsuak, eta Aren izena Deuna da.

Opari-otoitza.—Jaungoiko aundi orri bildots garbia eskintzean, *Maria Birjiña* doatsuaren Biotza gartu eban jaungoikozko maitasun arek, gure biotza be sutu dagiala eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza, Timoteo, Ipolito ta Sinforiano deunena: Onartu egizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen omenez eskeintzen dautsun opari au: arein irabazien bidez, larrialdian laguntza artu dauala ezagutzen dau-ta. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** jai-egunean.

Jaunartzerakoa.—Jesus'ek bere Amari esan eutsan: Andra, orra or zure semea. Gero, bere ikasleari esan eutsan: Orra or zure ama. Ta arrezkero, ikasleak bere etxean artu eban.

Azken-otoitza.—Zeruko graziz indarturik, erreguz eskatzen dautsugu, Jauna: *Maria Birjiña* doatsuaren bitartez, beronen Biotz garbiaren eguna ospatzen dogun ezkerro, bizitza onetako arriskuetatik atarata, betiko zoriona jadetsi dagigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Timoteo, Ipolito ta Sinforiano deunena: Jaungoikozko graziaz aseturik, eigu, gure Jaungoiko Jauna: Timoteo, Ipolito ta Sinforiano zure martiri santuen bitartez, beti janari ori artuez bizi gaitezala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 23'GARRENA

BENIZIO'TAR FELIPE DEUNA, autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Italia'ko Florenzia'n jaio zan. Paris'ko Ikastetxe Nagusian ikasi ondoren, Servita izeneko Lagundian praille-anai sartu zan; geroago, abade egin zanean, guztien buru egin eben. Aita Santuak kardenal izateko aukeratu eban; baiña, apaltasunagaitik, ez eban nai izan. † 1285.

Meza: Os iusti, 490 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Felipe zure autorle doatsuaren bidez, apaltasun sakona erakutsi dauskuzun Jaungoikoa: egiguzu zure menpekoi, aren antzera mundu onetako larkeriak ezetsi dagiguzala, ta zeruko gauzen billa beti ibili gaitzala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 24'GARRENA

BARTOLOME DEUNA, Apostolua

2'gn. maila. — Gorriz

Bartolome au, Felipe'k Jesus'i ekarri eutsan Natanae. da; eta Jesus'ek auxe esan eban: «Orra azpikeririk ez dauan Israeldar jator bat». Galilea'ko Kana'n jaio zan. Ez dakigu ziur nun zabaldu eban Barri Ona, India'n bear-bada, Eusebio'k bere Eliz-Edestian difioanez. Narrua kenduez ñi eben.

M E Z A

Sarrera.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa: arein indarra oso gogortu da.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Bartolome zure Apostolu doatsuaren jai onetan pozaldi santua emon dauskuzun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: lortu egiozu zure Elizari, arek sinistu ebana maite dagiala, ta arek irakatsi ebana zabaldu dagiala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa.: 12, 27-31).—Anaiok: Kristo'ren gorputz zaree, ta zuetariko bakoitza Aren atal bat. Jaungoikoak batzuk Eliran Apostolu jarri dauz, lenengo; gero igarle, gero irakasle, gero mirarigille, geroago osatzeko, lagun-

tzeko, agintzeko, izkuntzak itz egiteko ta itzak adierazoteko. Guztiak Apostolu izango ete-dira? Guztiak igarle? Guztiak irakasle? Guztiak mirarigille? Guztiak osalari? Guztiak ete-dakiez izkuntzak? Guztiak itz adierazle? Doairik (grazirik) oberenak arduraz nai izan egizuez.

Koru-kanta.—Lur osoan nagusi egingo dozuz; zure izena gogoan izango dabe, Jauna, gizaldiz-gizaldi.—Gurasoen orde, semeak jaioko yatzuz; orregaitik, erriak autontu egingo zaitue.

Aleluia, aleluia.—Zeu goratzen zaitu, Jauna, Apostoluen talde ospetsuak. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 6, 12-19).—Aldi aretan, Jesus mendira bazertu zan otoi egitera, ta gau osoa igaro eban Jaungoikoari otoiketean. Eta egundu zanean, bere ikasleai dei egin eutsen, eta arein artetik amabi aukeraturik, «Bialdu» (edo Apostolu) izena emon eutsen: Simon (oni izena Kepa ezarri eutsan), Ander, *Simon' en* anaia, Jakobo (edo Santiago) ta Jon, Felipe ta Bartolome, Mateo ta Tomas, Jakobo Alfeo'rena, Zelote eritxon Simon, Judas Jakob'ena, ta Judas Iskariote. saltzaille izango yakona. Ta areikaz jatsita, zelaigune baten gelditu zan. Ainbat ikasle ta gizatalde aundiak egozan an, Judea osotik, Jerusalem'dik, eta Tiro ta Sidon itxasaldeetatik Jesus'en itza entzutera ta euren geisoetatik osatzera etorri ziranak. Txerren zikifiak artutakoak be, osatu egiten ziran. Gizatalde guziti oneik Jesus ikutu nairik ziarduen: Ari (Jesus'i) erion indarrak, guztiak osatzen ebazan-eta.—*Kredo.*

Eskeintza.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa: arein indarra oso gogortu da.

Opari-otoitza.—Bartolome zure Apostolu doatsuaren jai ospatzean, Jauna, eiguzu, aren bitartez zure onegiñak artu daguzala, oparigaiok aren izenean eskintzen dautsuguz-ta. Amaibagako.

Jaunarzerakoa.—Niri jarraitzen etorri zareenok, aukietan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeko, diño Jaunak.

Azken-otoitza.—Betiko zerurako artu dogun Eukaristi onek, Jauna, Bartolome zure Apostolu doatsuaren bitartez, lortu daiskula laguntza bizitza onetarako ta besterako. Amaibagako.

DAGONILLAREN 25^aGARRENA

LUIS DEUNA, errege ta autorle

3^{gn}. maila. — Zuriz

Prantzia'ko Errege Luis IX^agarrena, 1215^{gn}. urtean jaio zan. Kristau-agintarien artean bakeak egiten gogor ekin eutsan. Bere erriaren arazoak erabagiez gainera, bere gorpuzta damu-nekez eta barauz eziten eban, ainbat ordu otoketan iraunik. † 1270.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miiñak itz zuzenak esango dauz; bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean.—Ps. Gaiztoak gorabera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitza.—Luis zure autorle doatsua lurreko erreiñutik zerukora aldatu zenduan Jaungoikoa; aren irabaz eta bitartez, Erregeen Errege dan zure Seme Jesukristo'ri zeruan lagun egin daiogula eskatzen dautsugu. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia: Jaunak zintzoa, 470 orri.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratuko da; Libano'ko zedruea legez aundi egingo da Jaunaren etxean.—Goizean zure errukia ta gabean zure egia iragarteko.

Aleluia, aleluia.—Zoriontsu, tentaldia ondo eroan dagian gizona: aretan aztertu, dagienean, bizitza-koroia jaritsiko dau-ta. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 19, 12-26).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai ipuin au esan eutsen: Aundiki bat urruneko lurralde batera joan zan, ango lurraz jabetu ta barriri etorteko asmotan. Eta amar morroi dei egifiñik, amar mina (1) emon eutsezan, esanaz: «Jarri irabazitan, ni etorri arte.» Baiña erritarrak gorroto eutsen, eta atzetik geznariak* bialdu eutsoe-

(1) Mina bakoitza: 100 peseta urrezko inguru.

* Geznariak = mensajeros.

zan, esanez: «Ez dogu nai gizon ori jauntzat.» Arek, barriz, erriaz jabetu zanean biurtuta, dirua emon eutsen morroi dei egin eutsen, bakoitzak zenbana irabazi eban jakiteko. Etorri yakon, ba, lenengoa, eta esan eutsan: «Jauna, zure minak amar mina irabazi dauz.» Jaunak esan eutsan: «Ederto, morroi on! Gutxian zintzo izan zakidazalako, amar uriren nagusi egingo zaitut.» Begarrena be eldu zan, esanaz: «Jauna, zure minak bost mina irabazi dauz.» Oni be esan eutsan: «Zu be bost uriren nagusi izan zaitekez.» Beste bere etorri zan, esanez: «Jauna, ona emen zure mina: zapi baten batuta euki dot. Bildur nintzakizun gizon zorrotza zaralako; ipiñi ez dozuna artu, ta erein ez dozuna batzen dozu-ta.» Jaunak dirautso: «Zeure agoz galdu zara, morroi gaizto ori! Bazekian ni zorrotza nintzana, ipiñi ez nebana artzen, eta erein ez nebana batzen dodana. Zegaitik ez dozu, bada, nire dirua irabazitan jarri, ta nik, etortean, irabaziaz jaso izango neukean?» Eta aurean egozanai esan eutsen: «Kendu egiozue mina ori, ta amar mina daukazanari emon egiozue.» Ta areik esan eutsen: «Jauna, len be amar mina ba-daukaz.» Ba-dirautsuet: daukanari, emon egingo yako, ta ugariago eukiko dau; ez daukanari, oster, euki dagiana be kendu egingo yako.

Eskeintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Arren, Jaungoiko adguztidun! Luis zure autorle doatsuak, mundu-zalekeriak ukaturik Kristo Errege bakarrari eder-egiten alegindu zanez, aren otoitzak be Zuri begiko egin gakizuzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsu benetan, ugazabak, etortean, zain idoro (aurkitu) dagian morroia! Egiz dirautsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau.

Azken-otoitza.—Luis zure autorle doatsua lurrean entzutetsu ta zeruan ospetsu egin zenduan Jaungoikoa: santu au zure Elizaren zaintzaille egin dagizula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

DAGONILLAREN 26'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak, Sefirino deunarenak: Si diligis Mezakoak, 464 orri.

DAGONILLAREN 27'GARRENA

KALASANZ'TAR JOSE DEUNA, autorle

3^{gn}. maila. — Zuriz

Aragon'en jaio zan, 1556^{gn}. urtean. Ume ta gazteai irakatsia emoteko, *Eskolapio* izeneko Lagundia sortu eban. † 1648. Pio XII^{garrenak} kristau-eskoletako zaindari egin eban.

M E Z A

Sarrera.—Etorri zaitzeze, semeok, entzun nagizue: Jaunaren bildurra irakatsiko dautsuet.—Ps. Aldi oro goratuko dot Jauna; aren gorapena beti agoan izango dot.—Aintza.

Otoitza.—Jose zure autorle doatsuaren bidez, gazteai irakatsia ta jaungoikozaletasuna emoteko, zure Elizari laguntza barri bat ekarri zeutsan Jaungoikoa: egizu, bera eredu ta bitarteko dala, egin eta irakatsi dagigula guk bere, betiko saria irabazteko. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaunak zintzoa, 470 orri.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñak itz zuzenak esango dauz.—Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia.—Zoriontsu, tentaldia ondo eroan dagian gizona!, aretan aztertu dagienean, bizitza-koroia jadetsiko dau-ta. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 18, 1-5).—Aldi aretan, Jesus'i ikasleak urreratu yakozan, esanez: «Nor deritzazu zeru-erreñuan audiena? «Ta Jesus'ek, ume bati dei egiñik, guztien erdian ipiñi eban, eta esan eban: «Benetan dirautsuet: ume lez biurtu ta egin ez ba'zaitzeze, ez zaree zeruko erreñuan sartuko. Beraz, umetxo au baizen txiki biurtu daitena, orixe da zeru-errei-

ñuan audiena. Ta onelako umetxoren bat nire ize-nean artu dagianak, (Neu artzen nau.)

Eskeintza.—Beartsuen guraria entzun dau Jaunak; entzun dau arein biotzaren eskaria.

Opari-otoitza.—Oparigaez bete dogu, Jauna, zure altarea: bitarteko emon dauskuzunaren otoitzak, zure errukia jadetsi daiskuen. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Itzi umetxoak Nigana etorten, eta ez egiezue galerazo: Jaungoikoaren erreñua orrelakoena da-ta.

Azken-otoitza.—Opari santuaz donetuta, Jauna, Jose zure autorle santuaren bitartez, Zuganako gure zaletasuna beti geiagotu daitela. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

DAGONILLAREN 28'GARRENA

AGUSTIN DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn}. maila. — Zuriz

Tagaste'n jaio zan, Ipar-Afrika'n, 354^{gn}. urtean. Bere ama Monika deunak otoi egiten irakatsiarren, gazterik bide onetik alde egiten asi zan, pekatuetan murgildurik. Erroma'ra ta Milan'era joan zan ikastera, oso buru argikoa zan-eta. Milan'en, Ambrosio gotzain deunaren itzaldiak entzun ondoren, Jaungoikoagana biurtu zan bateoa arturik, 33 urte ebazala; gero, abade ta Hipona'ko Gotzain egin eben. Latin-Elizaren lau Irakasle audienetarikoa da 430^{gn}. urtean il zan, 36 urte Gotzain izan ondoren. Bere idazti bi: «Zerua», «Autorkizunak» (azken au Orixe'k euskeratua).

M E Z A

Sarrera.—Batzar-erdian edegi eban agoa, ta Jaunak jakituriz eta zurtasunez bete eban: soifeko argitsua jantzi eutsan.—Ps. Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Jaun guztiz altsu!.—Aintza.

Otoitza.—Onartu egizuz gure eskariak, Jaungoiko alguztidun orrek! Eta zure ontasunean uste ona emoten dauskuzun ezkeru, Agustín zure autorle ta gotzain doatsuaren bitartez, emon egiguzu oi dozun errukiaren agiria. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitza, *Hermes deunarena:* Hermes zure martiri doatsua bere oiñazetan iraunkor egoteko indartu zenduan Jaungoikoa: eiguazu, aren antzera ta zure maitasunagaitik, lurreko zorionak ezetsi daiguzala ta ezbearren bildurrik ez dagigula izan. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoaren aurrean, 488 orri.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñiak itz zuzenak esango dauz.—Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia.—Aurkitu dot nire morroi Dabid, eta orio santuz igurtzi dot. Aleluia .

Barri Ona: Lurrarentzat gatza, 489 orri.

Eskeintza.—Zintzoa, palmondoaren antzera aziko da, ta Libano'ko zedrua lez aundi egingo da.

Opari-otoitza.—Zure gotzain eta irakasle Agustin santuaren otoitz onak ez daigula, Jauna, uts egin; gure oparigaiok Zuri ondo arerazoz, ta guri zure errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza, *Hermes deunarena:* Zure santuak gogoratzean, gorapenezko oparia eskintzen dauzugu, Jauna; ta arei zerua jadetsi eutsenez, guri osasunerako izan dakigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Etexezain zintzo ta zurra egin dau Jaunak morroiburu; etxeakoai aldi egokian jatekoa banatu dagi(ts)en.

Azken-otoitza.—Opari au osasungarri izan dakigun, egizu, Jauna, Agustin zure gotzain doatsua ta irakasle bikaiña bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, *Hermes deunarena:* Zeruko onespenez beterik, erreguz eskatzen dautsugu, Jauna: Hermes zure martiri santuaren bitartez, apal-apalik artu doguna, osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

JON BATEATZAILLEAREN SAMA-EBAGITEA

3^{gn.} maila. — Gorritz

Gaurko Barri Onaren zatiak azaltzen dau santu onen eriotza.

M E Z A

Sarrera.—Erregeen aurrean irakatsi neban zure legea, ta ez nintzan lotsatu; biotzez maite dodazan zure aginduak gogoan ausnartu nebazan.—Ps. Ona da Jauna autortzea, ta zure izena goratzea, Jaun guztiz Altsu!—Aintza.

Otoitza.—Jon Bateatzaille zure Aurrelari ta martiri santuaren jai agurgarri onek, betiko osasunerako laguntza emon daiskula, Jauna. Amaibagako eguntan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn.} Otoitza, *Sabina deunarena:* Beste miragarri artean, odola isuriteko adorea emakume argalari emon dautsezun Jaungoikoa: eiguza samurkiro, Sabina zure neskutz (birjiña) ta martiri doatsuaren zerurako jaioteguna ospatzen dogun ezkerro, aren irakaspennen bidetik Zeugana joan gaitezala. Amaibagako.

Irakurgaia (Jeremias, 1, 17-19).—Egun areitan, Jaunak itz egin eta esan eustan: Lotu gerrikoa, ta zutitu zaitez, eta esan egiozu Juda'ri Nik agintzen dautsudan guztia. Ez bildurrik izan arein aurrean, arein begien aurrean Neuk zatitu ez zagidazan. Gaurdanik (gaurtik), guda-uri egiten zaitut, burdiñezko abe, ta burdiñorizko* orma, lurralde osoarentzat, Juda'ko errege, nagusi, abade ta uri osoarentzat. Zure aurka egingo dabe, baiña ez dira garaille urtengo, zu onik atarateko Neu egongo naz zugaz-ta, —diño Jaunak.

Koru-kanta.—Zintzoa, palmondoaren antzera aziko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da Jaunaren etxean.—Goizean zure errukia ta gabeen zure egia iragarteko.

* Burdiñori = bronce.

Aleluia, aleluia.—Zintzoa, jilia lez erneko da, ta beti loratan egongo da Jaunaren aurrean. Aleluia.

Barri Ona (Mark., 6, 17-29).—Aldi aretan, Erodes'ek Jon lotu ta giltzapean sartu eban, bere anai Filipino'ren emazte Erodias beretzat artuta eukalako. Jon'ek Erodes'i auxe esaten eutsan-eta: «Anaiaren emaztea eukitea ez yatzu bidezko.» Aregaitik, Erodias azpitik ebilkion, bizitza kentzeko: baiña ezin. Erodes'ek bildur eutsan; eta Jon gizon zintzo ta jatortzat eban-eta, Bere ardurapean eukan, aren burubidez (kontzejuz) gauza asko eginik, eta arek zirautsana gogo onez entzuten eban. Baiña egun egokia eldu zan, Erodes'ek bere jaiotegunean Galilea'ko nagusi, aurrengo ta aundikia'i apari eder bat emon eutsenean. Erodias'en alaba an sartu ta dantzaz eginik, Erodes'ek eta maikideak atsegiñez ikusi eban. Orduan, erregeak neskari auxe esan eutsan: «Eskatu egidazu nai dagizuna, ta emongo dautsut.» Eta zin egin* eutsan: «Eskatu daistazuna emon egingo dautsut, baita nire erreñu-erdia izanda be.» Neskatilla arek, andik urtenda, amari esan eutsan: «Zer eskatuko dot?» Eta amak esan eutsan: «Jon Bateatzaillearen burua.» Te erregeagana bizkor joanik, eskari au egin eutsan: «Jon'en burua azpil (pratel) baten oraintxe emon dagidazun nai dot.» Erregea, itun jarri zan; baiña egindako zifagaitik eta mai-lagunakaitik, ez eban *neska a* atsekabetu nai izan: eta morroi bat bialduaz, aren burua azpil baten ekarteko agindu eutsan. *Morroiak* espe-txean Jon'i sama ebagi eutsan, eta burua azpillean ekarririk, neskari emon eutsan, eta neskak amari. Au jakifik, *Jon'en* ikasleak etorrita, gorpua illobira eroan eban.

Eskeintza.—Zure indarrez poztu egingo da zintzoa, Jauna, ta zure laguntasunak biziro alaituko dau: emon dautsazu gogoz opa ebana.

Opari-otoitza.—Jon Bateatzaille zure martiri santuaren odol-eriotza ospatzeko eskifiri dautsuguzan oparigaiok, Jauna, aren otoitzen bidez osangarri izan dakiguzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, *Sabina deunarena*: Artu egizuz biotz onez, Jauna, Sabina zure birjina ta martiri doa-

* Zin egin = hacer juramento.

tsuaren bidez eskiñi dautsuguzan oparigaiok; eta izan dakiguzala beti gure laguntzarako. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jauna, aren buruan pitxi ederezko kororia ipiñi dozu.

Azken-otoitza.—Jon Bateatzaille deunaren jai onek, Jauna, jadetsi daiskula artu dogun Sakramentu onen miragarriak gurtzea, ta gure arimetan egin dauanaz alaitzea. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, *Sabina deunarena*: Jaungoikoko janariaz asetu garan ezker, eiguzu, Jaungoiko Jaun orrek: Sabina zure birjina ta martiri doatsua-aren bitartez, beti janari onen indarrez bizi gaitzala. Amaibagako.

DAGONILLAREN 30'GARRENA

LIMA'KO ERROSA DEUNA, birjina

3'gn. mailla. — Zuriz

Peru'ko Lima urian jaiu zan, Bost urte ebazala egin eutsan Jaunari bere buru-eskintea. 1617'garrenean il zan, 29 urte ebazala.

Meza: Dilexisti, 500 orri, *urrengo Otoitzak izan ezik*:

Otoitza.—Errosa doatsua, zeruko graziaren indarrez, garbitasunez eta nekeak jasanez Indietan loratu dozun Jaungoiko algutzidun eta ondasun guztien emolilea: eiguzu zure menpekooi, guk be, aren usain bigunaren atzetik joanik, Kristo'ren usain ona zabaldu dagigula. Amaibagako egunetan Zugaz eta Epiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2'gn. Otoitza, *Felix eta Adaukto deunena*: Apal-apal eskatzen dautsugu, Jaun aundi orri: zure santuen gomutaz beti poztuten garanez, arein otoitzak be beti lagun egin daiskuela. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Atsegin bekizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autortzen dau-ta. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, *Felix eta Adaukto deunena*: Be-giratu, Jauna, zure erriaren oparigaiok; eta zure santuen omenez eskintzen dauan ezker, zerurako osangarri izan dakiozala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Asetu dozuz, Jauna, Eukaristiaz zure etxeokak; eta gaur ospatzen dogunaren bitartez, gure indarrak gogortu dagizuzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Felix eta Adaukto deunena: Zeruko doaz betarik, Jauna, zure santuen bitartez, beti eskerrak emoten jardun dagigula eskatzen dautsugu. Amaibagako.

DAGONILLAREN 31'GARRENA

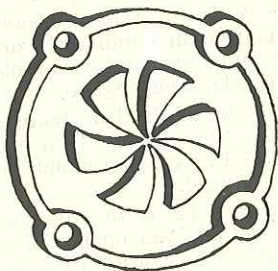
NONATO'TAR ERRAMON DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Mahoma'tarrak atxilotutako kristauak askatzen emon eban bere bizitzaldia. Andra Mari Mesedetakoaren Lagundian sartu ondoren, nagusiak Aprika'ra bialdu eban, eta kristau bat askatzearren, bere burua itzi eban moruen eskuetan. Bera be askatu ebenean, Erroma'raoan il zan, 1240'gn. urtean.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Erramon zure autorle doatsua, zintzoak gaiztoen menpetik ataraten arrigarri egin zenduan Jaungoikoa: jadetsi eiguzu, aren bitartez, gure pekatuen kataiak ausirik, Zuri gogoko yatzuna gogo nasaiz egin dagigula. Amaibagako.

IRAILLEKO SANTUAK

IRAILLAREN 1'GOA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Gil deunarenak; 3'gn. Otoitzak, Benevento'ko amabi deunenak:

2'gn. Otoitza: Gil abata doatsua bekigu, Jauna, Zugaz bitarteko; gure irabaziz ezin doguna, aren laguntzaz jadetsi daigun. Amaibagako.

3'gn. Otoitza: Poztu gagizala, Jauna, oiñazetan anai izan ziran martirien garaipenak; geitu daiskula sinismena, ta arein otoitzak poztu gagizala. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Altara-gaiñean doguzan opari-gaiok, Jauna, Gil abata santuak gure osasunerako biurtu dagizala, arren. Amaibagako.

3'gn. Opari-otoitza: Ospatu daiguzan biotzez zure ezkutapenak, Jauna, zure martiri santu oneik gogoratzean; eta geitu dagiezala gugan zure laguntza ta poza. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Sakramentu au artu dogun ezkeru, Jauna, Gil abata doatsua artu gaizala bere ardurapean; bere antzera zuzen jokaturik, aren bitartekotasun-laguntza be izan daigun. Amaibagako.

3'gn. Azken-otoitza: Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek! Eukaristia artuaz santu onein gomutapena barritzten dogun ezkeru, euren irakatsi onak sinismena geitu daiskuela. Amaibagako.

IRAILLAREN 2'GARRENA

ESTEBAN DEUNA, errege ta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Hungria'ko lenego errege izan zan. 985'garren urte inguruan bateoa arturik, bere erria Jaungoikoagana ekarteko alegin biziak egin ebazan, Ainbat eliza, bakartetze ta edozeriko limosna ta erruki-mesede egin ondoren, 1038'gn. urtean il zan. Hungria'ko *Apostolu* izena emon dautsoe.

Meza: Os iusti, 490 orri., *urtego Otoitzak eta Baurri Ona izan ezik:*

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Zure Elizak Esteban zure autorle doatsua Errege izan zanean sinismena zabaldu ebanez, orain be zaindari izan dagiala zeruan. Amaibagako.

Barri Ona: Aundiki bat, 716 orri.

Opari-otoitza.—Begiratu egizuz, Jaungoiko alguztidun orrek, eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta Jaunaren Nekaldiko ezkutapenek (misterioak) ospatzen doguzan eskero, egiten doguna Aren antzera egin daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Azken-otoitza.—Esteban zure autorle doatsuaren sinismena bear dan arduraz gorde dagigula eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: sinismen au lurrean zabalteagaitik, lurreko erreñutik zerukora eltzea irabazi eban-eta. Amaibagako.

IRAILLAREN 3'GARRENA

X'GARREN PIO DEUNA, Aita Santu ta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

Sarto'tar Jose, Venezia'ko Riese erri txoan jaio zan, 1835'gn. urtean. Aita Santu izan baiño len, Eliz-mailla guztiak igo ebazan, abade-laguntzaille, txauburu edo parroko, Mantua'ko gotzain eta Venezia'ko Patriarka izanik. 1903'gn. urtean aukeratu eben Aita Santu, ta Pio X'garrena artu eban izentzat. Indar berezia emon eutsan liturjiari, gregoriano izeneko musikari batez bere. Eukaristia sarriago artzeko be erraztasun aundiak emon ebazan. Berau izan zan, 1906'gn. urtean, Elorrio'ko seme Berrio-Otxoa'tar Balendin Elizako Doatsu egin ebana be. 1914'garrenean il zan, eta Pio XI'garrenak Santuen lerroan ezarri eban, 1954'gn. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Erriatik aukeratua gora jaso dot, nire orio samtuz igurtzi dot; nire eskua beti aren alde izango da, ta nire besoak indartu egingo dau.—Ps. Beti abestuko dodaz Jaunaren errukiak: nire agoak gizaldiz-gizaldi iragarriko dau Zure zintzotasuna.—Aintza.

Otoitza.—Katoliku-fedea zaintzeko ta gauza guztiak Kristo'gan barrizteko, Aita Santu Pio zeruko ja-

kituriz eta apostolu-indarrez bete zenduan Jaungoikoa: egizu, aren irakaspenak eredutzat arturik, betiko saria jadetsi daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai l'goa.: 2, 2-8).—Anaiok: Ustea gure Jaungoikoagan jarririk, Jaungoikoaren Barri Ona iragarri dautsuegu ainbat eztabaida jasanda gero. Eta jakin be ba-dakizue gure iragartea ez etorrera irakaspenez okerretik, ez lizunkeritik, ezta azpikeritik be. Barri Ona zabaldu gengian Jaungoikoak artu genduzan ezker, orretzaz itz egin genduan, ez gizarteko ederra irabaztearren, gure biotzak aztertzen dauzan Jaungoikoarena irabaztearren baiño. Ondo dakizue, iñoiz bere ez dogu lanbankeriz itz egin, ezta ezer irabaztearren be: Jaungoikoak ba-daki. Gizonen txalorik be ez dogu billatu, zuenik bere ez, ezta beste iflorenik be. Kristo'ren apostolu garala-ta, nagusitatz etonri al ba'genkizue be, umu legez aurkeztu gintzazan zuen aurrean, bere umeak azten dauzan ifudea legez. Orrela, zuekako gure maitasunagaitik, Jaungoikoaren Barri Ona bakarrik ez, baita geure bizia be zuei emon nai guesuen: orren maitagarri egin izan zintzakiguzen!

Koru-kanta.—Zeure zuzentasuna iragarri dot batzar nagusian; ez dodaz itxi nire ezpanak; Jauna, zuk ba-dakizu.—Ez dot ezkutatu zure zuzentasuna nire biotzean; zeure zintzotasuna ta osasuna iragarri dodaz.

Aleluia, aleluia.—Mai bat atontzen dozu nire aurrean; nire burua, orioz igurtziten dozu; nire edontziak gainez egiten dau. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 21, 15-17).—Aldi aretan, Jesus'ek Simon Pedro'ri auxe esan eutsan: «Simon, Jon'en seme: oneik baiño geiago maite nozu?» «Bai, Jauna—dirautso—; Zuk ba-dakizu maite zaitudana. Jesus'ek diñotso: «Zaindu egizuz nire bildotsak.» Barriro dirautso: «Simon, Jon'en seme: maite nozu?» Pedro'k diñotso: «Bai, Jauna; Zuk ba-dakizu maite zaitudana.» Jesus'ek dirautso: «Zaindu nire ardiak.» Iru-garrenez diñotso: «Simon, Jon'en seme: maite nozu?» «Maite nozu?» Jesus'ek iru aldiz esan eutsan-eta, Pedro itun jarri zan, eta esan eutsan: «Jauna, Zuk dana dakizu; Zuk ondo dakizu maite zaitudana.» Jesus'ek dirautso: «Zaindu nire ardiak.»

Eskeintza.—Etorri zaitzeze, ene semeok, entzun nagizue; Jaungoikoaganako bildurra irakatsiko dau-tsuet.

Opari-otoitza.—Arren, Jauna!, oparigaioak samurki-ro onartu dozuzan ezkerro, Pio Aita Santu doatsua-ren bitartez, jaungoikozko ezkutapenok benetako apaltasunez erabilli ta sinismen beteriko gogoz artu dagiguzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Nire aragia benetan janaria, ta Nire odola benetan edaria da. Nire aragia jaten eta Nire odola edaten dauana, Neugan dago, ta Ni aregan.

Azken-otoitza.—Zeru-maiko indarrez aseturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: Pio Aita Santu doatsuaren bitartez, sinismenean indartu ta zure maitasunean bat eginda egon gaitezala. Amaibagako.

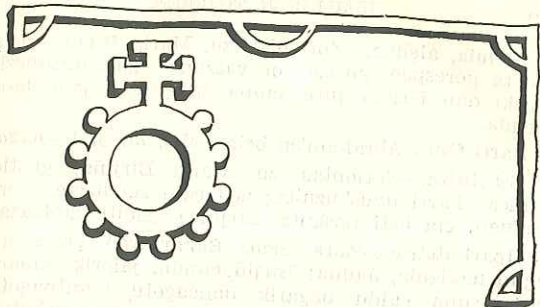
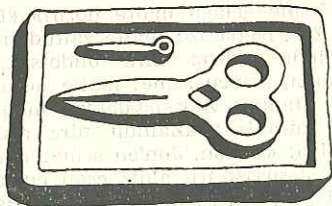
IRAILLAREN 5'GARRENA

JUSTINIANO'TAR LORENTZO DEUNA, gotzain eta autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Venezia'n jaio zan XV'garren gizaldian. Aberatsa izanarren, guztia itzi ta bakartetxe bateko bizitza latza artu eban. Geroago, Aita Santu Eujenio IV'garrenak Venezia'ko Gotzain eta Patriarka egin eban. † 1455.

Meza: Statuit, 484 orri.

IRAILLAREN 8'GARRENA

ANDRA MARIA'REN JAIOKUNDEA

2^{gn}. mailla. — Zuriz

Antxiñatik ezagutzen da jai au Eguzki-sortzaldean; Erroma'ko liturjian, VII'garren menderuntz asi zan ospatzen.

M E Z A

Sarrera.—Agur, Ama deuna!, zuk Semea egin dozu, gizaldien giza'dietan zeru-lurren Errege dana.—Ps. Nire biotzari eresi eder bat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Emon egiguzu, Jauna, zure menpekooi zeruko graziaren doaia: Birjiña doatsuaren jaiotza gure osanaren asiera izan zanez, aren jaiotegun onetan bakea geitu dakigun. Amaibagako.

2^{gn}. **Otoitza, Adrian deunarena:** Eguzu, arren, Jaungoiko algutzidun orrek!: zure martiri Adrian doatsuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezkerro, aren bitartez zure maitasunean indartu gaitezala. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaunak Berea, 522 orri.

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: inogaz loitzeke, Salbatzailearen Ama egin zara-ta.—Birjiña, Jaungoikoaren Ama, mundu osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egifiñk.

Aleluia, aleluia.—Zoriontsu zu, Maria Birjiña deun ori, ta gorespen guztia zor yatzuna: zuzentasunezko eguzki dan Kristo gure Jauna, zeugandik jaiο da-ta. Aleluia.

Barri Ona: Abraham'en belauneko, 757 orri.—*Kredo.*

Eskeintza.—Zoriontsu zu, Maria Birjiña, guztien Egillea ekarri dauskuzu-ta; zeu egin zenduzana sortu zenduan, eta beti neskutz (birjiña) gelditu zintzazan.

Opari-otoitza.—Zure Seme Bakarraren gizatasuna lagun dakigula, Jauna: Birjiñagandik jaiοrik, Amaren garbitasuna galdu bagarik doneagotu (santuagotu) egin eban ezkerο, Aren jaioteegunean, gure pekatuak garbiturik, gure eskeintza Zuri gogoko egin dagitzula Jesukristo gure Jaunak. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2^{gn.} Opari-otoitza, Adrian deunarena: Gure opari-gaiak eta otoitzak onarturik, Jauna, garbitu gagizuz zeruko misterio onein bidez, eta entzun gagizuz biotz onez, Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** jaiote-egunean.

Jaunantzarakoa.—Zoriontsua benetan, betiko Aitaren Semea ekarri eban sabela!

Azken-otoitza.—Urte-egun ospatsu onetan artu dogun Eukaristi santu onek, gure bizitza onetako ta besterako laguntza jadetsi daiskula, Jauna. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, Adrian deunarena: Eiguzu, Jaungoiko gure Jaun orrek: orain zure santuen gomutaz alaitzen garanez, poztu gaitezala betiko gero-koan be, arein arpegia ikusiaz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

IRAILLAREN 9^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn.} Otoitzak, Gorgonio deunaren urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza: Poztu gagizala, Jauna, Gorgonio zure martiri santuaren bitartekotasunak, eta bere jai onetan atsegiñez bete gagizala, Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza: Zure menpekoon opari au begi-ko izan dakizula. Jauna; ta Gorgonio zure martiri santuak aurkeztu dagiala zure aurrera, bitarteko egiñez. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza: Betiko ondasun samurrak zure sendia (familia) ikutu ta indartu dagiala, Jauna; ta Gorgonio zure martiriak izan eban zure Seme Kristo'ren usain ona ezarri dakiola beti. Amaibagako.

IRAILLAREN 10^oGARRENA

TOLENTINO'TAR NIKOLAS DEUNA, autorle

3^{gn.} maila. — Zuriz

1245^{gn.} urtean jaiο zan. Kanonigu zala, praille baten itzaldia entzun ondoren, guztia itzi ta Agustín deunaren Lagundian sartu zan. Tolentino'n il zan, 1305^{gn.}garreanean.

MEZA: Iustus, 492 orri.

IRAILLAREN 11^oGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn.} Otoitzak, Proto ta Jazinto deunen urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza: Proto ta Jazinto zure martiri doatsuen fede-autortzeak berotu gagizala, Jauna, ta euren bitartekotasun zintzoak gorde gagizala beti. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza: Zor yatzuzan oparigaiok, Proto ta Jazinto zure martiri santuen gomutaz eskintzen dautsuguz, Jauna; ta betiko osasunerako osabide izan dakiguzala eskatzen dautsugu. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza: Proto ta Jazinto zure martiri doatsuen otoitzaren bidez, Jauna, ospatu dogun opari onek garbitu gagizala, Amaibagako.

IRAILLAREN 12^a GARRENA
MARIA IZEN GUZTIZ DEUNA

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Judarren ekanduz, Andra Mari jaio ta zortzigarren egunean, bere gurasoak izena Mari ezarri eutsen. Mari itzak, barriz, andera adierazoten dau, Jesus, zeru-lurren Jauna da; Maria, barriz, gizaki guztien Andera, Jaunak dana aren eskuetan itzi dau-ta. 1683^{garren} urtean asi zan ospatzen jai au Eliza osoan.

M E Z A

Sarrera.—Erriko aumdiki guztiak zeure ederra nai izango dabe. Erregearen aurrera ekarriko dabe, ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, zeugana pozez beterik.—Ps. Nire biotzari eresi eder bat darío; Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: zure zintzoak Maria Birjiñaren izen guztiz deunaz eta Aren laguntzaz pozez jarten diran ezker, bera bitarteko dala, lurrean gaitz guztietatik onez urten eta zeruko betiko atseginetara eltzeko gei izan daitezala. Amaibagako.

Irakurgaia: Maastiaren antzera, 702 orri.

Koru-kanta.—Doatsu ta agurgarri zara, Maria Birjiña: inogaz loitzeke, Salbatzaillerean Ama egin zara-ta.—Birjiña, Jaungoikoaren Ama, mundu osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egiñik.

Aleluia, aleluia.—Semea egin ondoren, neskutz (birjiña) ikutubagea gelditu zintzazan: Jaungoikoaren Ama, zakiguz bitarteko, Aleluia.

Barri Ona: Jaungoikoak Gabirel aingerua, 585 orri.

Eskeintza.—Agur, Maria, graziaz betea: Jauna da zugaz: onetsia zu emakumeen artean, eta onetsia zure sabeleko frutua.

Opari-otoitza.—Zure errukiz, Jauna, ta Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, opari au on izan begiku: bizitza onetan eta betikoan zoriona ta bakea jadetsi dagiguzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Andra Maria'rena, 456 orri. Eta*** jai egunean.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsu benetan, betiko Aitaren Semea ekarri eban sabela!

Azken-otoitza.—Janari onek, Jauna, garbitu gaizala gaitz guztitik; eta Jaungoikoaren Ama Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, zeru-saria lortzea jadetsi daiskula. Amaibagako.

IRAILLAREN 14ª GARRENA
GURUTZE SANTUAREN GORAPENA

2^{gn}. mailla. — Gorriz

«Gora jaso izan naitenean, guztia Neugana erakarriko dot, esan eban Jesukristo'k. Jesus' en itza bete bearra zan, eta bete zan. Gurutzean dingilizka il zan, eta arrezkero, milloika beraganatu dauz. Gaurko-eguna Gurutzearen jai da, bertan Kristo eriotzaren aurka garaille urten zalako, ta arrezkero gurutzeak gure erokunde baliotsua adierazoten dauakako. Jesukristo'ren Gurutzea Erroma'n gurtzen da, Jerusalem'go Gurutze Deuna izeneko Basilikan.

M E Z A

Sarrera.—Guretzat, gure gorapen guztia Jesukristo gure Jaunagan dago: gure osasuna, bizitza ta bizituera Beragan dagoz-ta: Berak askatu ta irabazi gaitu zerurako-ta.—Ps. Erruki bekigu Jaungoikoa, ta onetsi gatz: bere arpegiak argi egin daigula, ta erruki izan dakigula.—Aintza.

Otoitza.—Gurutze Santuaren Gorapenaz urteroko jai egun onetan poztuten gaituzan Jaungoikoa: eiguzu, gurutzearen ezkutapena (misterioa) lurrean ezagutu dogun ezker, erokundearen saria zeruan izan dagigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

Irakurgaia: Jesukristo'k izan ebazan, 201 orri.

Koru-kanta.—Kristo gugaitik eriotzaragiño egin zan esaneko, gurutzean ilteragiño egin be.—Aregaitik, Jaungoikoak be goratu egin eban, eta izen guztien gaiñeko dan izena emon eutsan.

Aleluia, aleluia.—Egur gozo, ta orren sorta gozoa eskegita euki zenduen giltz gozook!: zeuok bakarrik izan zintzazen gei zeruko Errege ta Jauna eskegita eukiteko. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 12, 31-16).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeari auxe esan eutsan: «Oraintxe da munduaren epaiketa; mundu onen nagusia (1) orain kanpora jaurtia izango da; ta Ni lurretik gora jasoa izan naitenean, guztiak Neugana errakarriko dodaz.» (Zelako eriotzaz ilgo zan adierazoteko ifioan ori). Gizataldeak erantzun eutsan: «Mesias betiko bizi izango dala ikasi dogu guk Legean; zelan diñozu, ba zuk: "Lurretik gora jasoa izan bear da Gizasamea"? Nor da Gizaseme ori?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Oraindiño apur bateko argia zuek ba-dozue. Zabize, argia izan dagizuen artean, illunaldiak artu ez zagiezan; illunetan dabilleenak, ez daki nora doan. Argia izan dagizuen artean, argiari sinistu egiozue, argiaren seme izan zaitezen.»—*Kredo.*

Eskeintza.—Gurutze santuaren bidez, gorde egizu, Jauna, zure erria arerio guztien zirikaldietatik: Zuanako gure morroikuntza atsegiñez ikusi dagizun, eta gure oparia begiko izan dakizun. Aleluia.

Opari-otoitza.—Jaungoiko gure Jauna! Egizu, Jesukristo gure Jaunaren gonputz eta odolaz asetu bear dogunok —orxeik bedeinkatu eben Gurutzearen ikurrina-ta—, au gurtu dogun ezkerro, jadetsi daigula egunen baten betiko zeruko osasuna. Amaigabako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Gurutze santuarena*, 452 orri.

Jaunartzerakoa.—Gurutzearen seiñaleagaitik, gorde gagizuz, Jaungoiko Jaun orrek, gure arerioakandik.

Azken-otoitza.—Lagun zakiguz, Jaungoiko gure Jauna: ta Gurutze santua gurtzeko atsegiña lortu dauskuzunoi, emon eiguzu beti zure laguntza. Amaigabako.

ANDRA MARIA'EN ZAZPI NAIGABEAK

2^{gn.} mailla. — Zuriz

Maria'k ez eban isuri bere odola beste martiri askok legez; baiña Martirien Erregina da, bere oiñazeak gorputzeokak baiña arimakoak izan ziran-eta.
Jai au, Aita Santu Pio VII^{garrenak} zabaidu eban Eliza osorako, 1814^{gn.} urtean.

M E Z A

Sarrera.—Jesus'en gurutze-ondoan, Aren ama Maria ta onen aizta Mari Kleofa'rena, ta Salome ta Madalen egozan.—Ps. Andra, orra or zure Semea, esan eban Jesus'ek: gero, ikasleari dirautso: Orra or zure Ama.—Aintza.

Otoitza.—Simeon igarleak esan ebanez, Jaungoikoa, zure Nekaldian Ama Mari Birjiña goragarriaren arima guztiz gozoa, ezpata samiañak zulatu eban: eiguzu biotz onez, Aren oiñazeak zintzo gogoratu doguzan ezkerro, zure Nekaldi santuaren frutu onak jadetsi daiguzala. Amaigabako egunetan Aita Jaungoikaogaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn} Otoitza, *Nikomedes deunarena*: Lagun zakioz, Jauna, zure erriari: ta Nikomedes zure martiri doatsuaren irabazi bikaiñiak ospaturik, onen bitartez zure errukia jadetsi dagiala. Amaigabako.

Irakurgaia (Judit, 13, 22-25).—Jaunak bere indarrez bedeinkatu zaitu, zure bidez gure arerioak ezereztu egin dauz-ta. Goiko Jaun altsuak onetsi zaitu, alaba, larreko emakume guztiak baiña gelago. Onetsia, zeru-lurrak egin dauzan Jauna, zure izena gaur gora jaso dau-ta: gaurdanik (gaurtik) zure izena opsetu egin dau; Jaungoikoaren indarra gogoratu dagien guztiak, beti izango dabe agoan zure entzute ona. Berak (Jaungoikoak) egin begi guzti au zure betiko aintzarako, ta ondasunez bete zagizala, zure biziya ondartzeko arriskuan jarri dozu-ta, zuretartekoan ezbear eta nai-gabeak ikusirik. Gure jauste-aldian lagun izan zaitugu, gure Jaungoikoaren aurrean artez ibilliaz.

Koru-kanta.—Samiñez eta negartsu zagoz, Maria Birjiña, zure Seme Jesus Eroslearen Gurutze-ondoan. Birjiña, Jaungoikoaren Ama, mundu osoak ezin artu daikenak, gizon eginiak Gurutzeko oiñazea jasaten dau, biziazen jabe dala.

Aleluia, aleluia.—Maria deuna, zeruko Erregiña ta munduko Andrea, Jesukristo gure Jaunaren Gurutze-ondoan samiñez egoan.

«Stabat Mater» jarraikia

- 1.—Ama naigabetua negarrez egoan Gurutze-ondoan, Semea dingilizka egoala.
- 2.—Aren arima negartsu, itun eta oiñazetua, ez-patak urratu eban.
- 3.—Bai larri ta atsekabez egoala Seme Bakararren Ama deuna!
- 4.—Itun eta naigabez egoan Ama samurra, bere jaungoikozko Semea ikusirik.
- 5.—Zein gizonak ez leuke negarrik egingo, Kristo'ren Ama ain oiñaze gogorretan ikusi ba' legi?
- 6.—Nor ez litzake naigabetuko Kristo'ren Ama Semeagaz neketan ikusirik?
- 7.—Bere erriaren pekatuakaitik ikusi eban Jesus oiñazetan eta zigorkadaz josita.
- 8.—Azken-arnasa emon ebanean, lagunik baga litten ikusi eban bere Seme gozoa.
- 9.—Ama, maitasun-iturri! Zure oiñazearen indarra izan dagidala, zugaz negar egin dagidan.
- 10.—Nire Jaungoiko dan Kristo'ganako maitasunean sutu dadilla nire biotza, gogoko izan nakion.
- 11.—Ama Deuna!, auxe egizu: Jarri nire biotz-barranean Gurutzetuaren zauriak.
- 12.—Zauriz heteriko zure Semearen naigabeak egin erdibana nigaz, nigaitik arenbeste jasan eban-eta.
- 13.—Errukiz negar egin dagidala zugaz, eta Gurutzetuari nekeetan lagun izan nakiola, bizi nadin artean.
- 14.—Gurutze-ondoan Zeugaz egon nadilla, malkoetan Zeugaz alkartu nai dot-eta.

- 15.—Birjiñetan neskutzik (birjiñarik) bikaiñena: ez zakidaz gogorra izan; egin dagidala negar zeugaz.
- 16.—Kristo'ren eriotza eroan dagidala; Aren neke-lagun egin nagizu, ta Aren zauriak gurtu dagidazala.
- 17.—Aren zauriz zauriturik, zure Semearen Gurutze ta Odolaz asetu naitela.
- 18.—Sugarretan erre ta kiskaldu ez naiten, nire alde jarri zaitez, Birjiña ori, epaikunde-egunean.
- 19.—Kristo: emendik urten bear dagidanean, emon egidazu, zure Amaren bidez, garaipen*-abarra.
20. Nire gorputza il daitenean, emon egiozu nire arimari zeruko aintza. Olantxe. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 19, 25-27).—Aldi aretan, Jesus'en gurutze-ondoan, Aren ama Maria ta onen aizta Mari Kleofa'rena ta Salome ta Mari Madalen egozan. Jesus'ek, bere ama ta ikasle maitea an ikusirik, bere amari esan eutsan: «Andra, orra or zure semea.» Gero, ikasleari dirautso: «Orra or zure ama.» Ta arrezkero, ikasleak bere etxean artu eban.—*Kredo*.

Eskeintza.—Gomuta zaitez gutzaz, Birjiña Jaungoikoaren Ama, Jaunaren aurrean egon zaitezanean; erregutu egiozu gure alde, Bere asarrea gugandik aldentu dagian.

Opari-otoitza.—Erregu ta oparigaioek eskintzen dautsuguz, Jesukristo Jaun orri; eta ezpataz urratutako zure Ama Maria doatsuaren arima guztiz gozoa otoitzetan gogoratzen dogun ezkeru, Gurutze-ondoan egozan santuen bitartez eta zure eriotzarenaz, zorionsuen saria jadetsi dagigula eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn}. **Opari-otoitza**, *Nikomedes deunarena*: Artu egizuz, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaioek, eta Nikomedes zure martiri doatsuaren otoitzak eroan dagituzala Zuri, Errege orri. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** biotz-urratze egunean.

* Garaipen = triunfo, victoria.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsua Maria Birjiña doatsua-
ren biotza! eriotzarik бага, Jaunaren gurutze-ondoan
Martirien abarra jadetsi eban-eta.

Azken-otoitza.—Egizu, Jesukristo Jauna, Birjiña zu-
re Amaren arima-urratzea ospaturik artu dogun Eu-
karisti onek, zure errukiaren bidez, edozetariko frutu
onak jadetsi daiskuzala. Amaibagako egunetan Aita
Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaun-
goiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2'gn. Azken-otoitza, Nikomedes deunarena: Garbitu
gagizala, Jauna, artu dogun Eukaristiak; eta Nikome-
des zure martiri doatsuaren bitartez, gaizpide guztitik
gorde gagizala. Amaibagako.

IRAILLAREN 16'GARRENA

KORNELIO, Aita Santu, ta ZIPRIANO,
gotzain, **MARTIRI DEUNAK**

3'gn. maila. — Gorriz

Kornelio Aita Santua atzerrian il zan, 252'gn. urtean.
Zipriano, barriz, kristau biurtuta gero, Kartago'ko gotzain
egin eben. Fedearen alde gogor egin eta idatzi ondoren,
odol-eriotza emon eutsoen, 258'garrenean. Bion izenak aita-
tzen dira egunero Mezako Kanon'ean.

**Meza: Intret, 473 orri; 2'gn. Otoitzak, Eufemia, Lu-
zia ta Jeminiano deunen urregokoak:**

2'gn. Otoitza: Gure otoitzak poztu gagiezala ta onu-
rakorrak izan dakiguzala, Jauna; ta Eufemia, Luzia
ta Jeminiano zure martiri santuen odol-eriotz-eguna
urte oro ospatzen dogun ezker, sinismenean be aren
antzera iraun dagigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Onartu egizuz, Jauna, zure
erriaren eskariak; eta gaur ospatzen doguzan san-
tuen otoitzak poztu gagiezala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Entzun egizuz, Jauna, gure
otoitzak; eta Eufemia, Luzia ta Jeminiano zure mar-
tiri santuen jaia ospatzen dogun ezker, arein lagun-
tza etenbageak zaindu gagizala. Amaibagako.

IRAILLAREN 17'GARRENA

**Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak: Asis'ko
Prantzisko deunaren urregokoak:**

2'gn. Otoitza: Munduan maitasuna otzitzen joi-
ala, gure biotzak zure maitasun-sutan iziotzeko, Prantzis-
ko oso doatsuaren gorputzean zure Nekaldiko zauri-
ak barriztu zenduzan Jesukristo gure Jauna; ei-
guzu samurkiro, aren irabazi ta otzitzen bidez, gu-
rutzea beti eroan dagigula, ta damuzko egintza ego-
kiak egin dagiguzala. Amaibagako egunetan Aita
Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoi-
ko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2'gn. Opari-otoitza: Bedeinkatu egizuz, Jauna, es-
kintzen dautsuguzan oparigaiok; eta Prantzisko doa-
tsuaren bitartez, pekatu guztietatik garbitu gagizuz.
Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Prantzisko zure autorle doa-
tsuagan zure Gurutzeko ezkutapen (misterio) mira-
garriak era askotara agertu zenduzan Jaungoikoa:
eiguzu, aren antzeko Zuganako oneraspena beti izan
dagigula, ta zure Gurutzea gogoan sarri erabillirik,
indartu gaitezala. Amaibagako.

IRAILLAREN 18'GARRENA

KUPERTINO'TAR JOSE DEUNA, autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Prantzikotarren anai arteko egin zan; geroago Abade-
gintza arturik, Jaungoikoaren maitasunera guztiz biurtu zan,
otoitz-aidian zentzuna galtzeragiño. Italia'ko Osimo'n il zan,
1663'gn. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Jaungoikoaganako maitasuna, jakintza ja-
torra da; agertzen yakenak, ikusi ta bereala maite
izaten dabe, egiten dauzan miragarriak ezaguturik.—
Ps. Zure tokiak bai maitagarri, indarren Jaungoiko!
Nire arima miñez argaltzen dago zure tokietarako go-
goz.—Aintza.

Otoitza.—Lurretik jaso eben zure Seme Bakarregana, dana erakarri dozun Jaungoikoa: eiguzu, Jose zure serafin autorlearen irabazi ta eredu, munduko zalekeri guztietatik alde egifik, Beragana eldu gaitzala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia: Gizonen eta aingeruen, 92 orri.

Koru-kanta.—Jauna, onespen bereziz aurea artu dautsazu: pitxi ederrezko koroia ezarri dautsazu buruan.—Bizia eskatu dautsu, ta Zuk beti-betiko luza-tu dautsazuz egunak.

Aleluia, aleluia.—Jaungoikoaren begiak samurkiro begiratu dabe a, ta era apaletik gora jaso dau, ta burua jasoarazo dautso. Aleluia.

Barri Ona: Jesus'ek ipuiñen bidez, 395 orri.

Eskeintza.—Nekutzen nenduenean, zurdatzaz* jazten nintzan; nire arima barauaz atsekabetzen neban, eta otoitzak neukazan beti kolkoan.

Opari-otoitza.—Zeure santuen gomutaz eskintzen dautsuguz, Jauna, gorapenezko oparigaiok; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Beartsu ta naigabetua naz: zeure laguntzak indartu nau, Jauna. Jaungoikoaren izenari eresiak abestuko dautsada, eta goraka goratuko dot.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: santuaren eguna ospatuez artu doguzan ezkerro, berak lagun egin daiskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

* Zurdatz = cilicio.

IRAILLAREN 19'GARRENA

JENARO DEUNA, gotzain eta martiri,
eta bere LAGUN martiriak

3^{gn}. maila. — Gorritz

Jenaro deunari, Benevento'ko Gotzain zala, 305^{gn}. urtean odol-eriotza emon eutsoen, Sozio, Prokulo, Eutikio ta Akuzio lagun ebazala. Jenaro deuna, Napoles'ko Zaindari nagusia da, ta bere izena entzute aundikoa: bere odola urtu (likidu) egiten da urtean iru aldiz.

Meza: Salus autem, 477 orri, *Barri Onaren zati au izan ezik:*

Barri Ona (Mat., 24, 3-13).—Aldi aretan, Jesus Oliamendi'n jesarrita egoala, bere ikasleak ixillean urreratu yakozan, esanez: «Esan egiguzu: noiz jazoko da ori? Ta zein izango da zure etorreraren eta azken-egunaren ezaugarria?» Ta Jesus'ek erantzun eutsen: «Bergira, gero!, inok ez zagiezala okerbidera eroan: Asko etorriko dira-ta, nire izena artuta «neu naz Kristoa» esanez; eta amaika lilluratuko dabez! Gudaketa ta matxiñada-otsak entzungo dozuez. Ez ikaratu: guzti orreik jazo bearrak dira; baiña ez dator oraindiño azken-eguna. Erri bat bestearen aurka, ta erreñu bat bestearen aurka jagiko da, ta izurrite*, gosete ta lurrikarak nunai izango dira; baiña guzti orreik, miñen asiera dira. Orduan, oiñazetara eroan eta il egingo zaitue: ta nire izenagaitik guztien gorrotagarri izango zaree. Orduan, askok okerbidera joko dabe, alkar salatuko dabe ta bataak besteari gorroto izango dautso. Ta sasi-igarle asko agertuko dira, ta lagun asko okerbidera eroango dabez. Eta gaiztakeria ugarituko danez, askoren maitasuna oztu egingo da. Baiña azkeneragiño iraun dagiana, axe gaizkatuko (salbauko) da.»

IRAILLAREN 20'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak, Eustakio ta lagun deunenak: Sapientiam Mezakoak, 475 orri.

* Izurrite = epidemia.

IRAILLAREN 21'GARRENA

MATEO DEUNA, Apostolu ta Ebanjelari

2'gn. mailla. — Gorritz

Jesus'en ikasle izan aurretik, Mateo zergaria zan, zergak (tributuak, kontribuzioak) batzen ebezanetarikoa. Baiña Jesus'ek berari jarraitzeko esan eutsanean, gutzia itzli ta Aregaz joan zan.

Berau izan zan gure Jaunaren irakaspenak eta bizitza idatzl ebazan lenengoa; arameoz egin eban bere Barri Ona, Jesukristo'k itz egin eban izk'untzaz beraz.

M E Z A

Sarrera.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñiak itz zuzenak esango dauz: bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean.—Ps. Gaiztoak gora-bera ez asarretu; ez izan gaiztoakanako ikusi-eziñik.—Aintza.

Otoitza.—Lagun dakiguzala, Jauna, Mateo Apostolu ta Ebanjelari doatsuaren otoitzak: guk geurez ezin lortu daikeguzan graziak, aren bitartez jadetsi dagiguzan. Amaibagako.

Irakurgaia: Lau aberen, 595 orri.

Koru-kanta.—Zoriontsu, Jaunaren bildur dan gizona; aren aginduak biziro maite dauzana.—Aren jatorria lurrean indartsua izango da; zintzoen azia onetsia izango da.

Aleuia, aleluia.—Zeu goratzen zaitu, Jauna, Apostoluen talde ospetsuak. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 9, 9-13).—Aldi aretan, Jesus'ek, Mateo izeneko gizon bat zergategian jesarrita ikusi eban, eta esan eutsan: «Jarraitu egidazu.» Ta zutundurik, jarraitu egin eutsan. Eta Jesus maian jarrita egoala, zergari ta gizon gaizto asko Jesus'egaz eta Onen ikasleakaz maikide ziran. Au ikusirik, pariseotarrak Jesus'en ikasleai esan eutseen: «Zuen Irakasleak zegaitik jaten dau zergari ta pekatariakaz?» Baiña Jesus'ek, ori entzunda, esan eutsen: «Osasundunak ez dabe osagillerik bear, geisoak baiño. Zoaze, ba, ta ikasi egizue arelako a zer dan: Errukia nai dot, ez opa-

ria. Ez naz deika zintzoakana etorri-ta, pekatariakana baiño.»—*Kredo,*

Eskeintza.—Jauna, pitxi ederrezko koroia jarri dau tsazu buruan; bizia eskatu eutsun, eta emon egin zeutsan. Aleluia.

Opari-otoitza.—Onartu egizu, Jauna, zure Elizaren opari au, Mateo Apostolu ta Ebanjelari doatsuaren otoitzakaitik: aren irakaspen bikaiñez aberastu egin dozu-ta. Amaibagako.

Kanon-aurea: *Apostoluena,* 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Aundia da bere aintza, zure bitartekotasunari esker; ospez eta edertasunez inguratuko dozu, Jauna.

Azken-otoitza.—Eukaristi au antuta, Jauna, Mateo, zure Apostolu ta Ebanjelari doatsuaren bitartez, gaur beronen omenez ospatu doguzan ezkutapenak (misterioak), gure gaitzen osasunerako izan daitezala Amaibagako.

IRAILLAREN 22'GARRENA

VILLANUEVA'KO TOMAS DEUNA,
gotzain eta autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

España'ko Villanueva ondoan jaio zan, 1488'gn. urte inguruan. San Agustin'en Bakarzaileen arteko egin zan, eta geroago Valencia'ko Goigotzain. Beartsuen laguntzaille sutua izan zan. † 1555.

Meza: Statuit, 484 orri., *Otoitz oneik izan ezik:*

Otoitza.—Tomas gotzain doatsua beartsuakanako erruki aundiz jantzi zenduan Jaungoikoa: aren bitartez, eskatzen dautsuenai Zure erruki aberatsa isuri egiezu, arren. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Maurizio ta lagun deunena: Egizu, Jaungoiko alguztidun, Maurizio ta lagun martiri santuen uteroko jaia pozik ospatu daigula; ta arein otoitzetan uste ona dogun ezkerro, arein zeruratze egunak poztu gagizala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskiñi dautsuguzan oparigaiok; eta Tomas zure martiri ta

gotzain doatsuaren bitartez, samurkiro begiratu gazizuz, Amaibagako.

2'gn. Opari-otortza, *Maurizio ta lagun deunena*: Begiratu egizuz, Jauna, Maurizio ta lagun martiri santuen gomutaz ekarri dautsuguzan oparigaiok; eta arein izenean begiko yatzuzan ezkerro, arein bitartez betiko onuragarri izan dakiguzala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eukaristi onek, Jauna, pekatu gutzitik garbitu gaziala; ta Tomas zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartez, zerurako osasunbide izan dakiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, *Maurizio ta lagun deunena*. Zeruko sakramentuz eta poztasunez aseturik, apalpalik eskatzen dautsugu, Jauna: santu onein garai-pena* ospatzen dogun ezkerro, euron laguntzak zaindu gaziala. Amaibagako.

IRAILLAREN 23'GARRENA

LINO DEUNA, Aita Santu ta martiri

3'gn. mailla. — Gorriz

San Pedro'ren urrengo izan zan Aita Santu, antza. (67-76?). Kanon-zatian esaten da bere izena.

Meza: Si diligis, 464 orri.; 2'gn. *Otoitzak, Tekla deunaren urrengokoak*:

2'gn. Otoitza: Eiguzu, Jaungoiko alguztidun, zure birjiña martiri doatsuaren eguna ospatzen dogun ezkerro, urteroko jaiaz poztu gaitzala ta aren sinismen gartsuaren ikasbidez aurrera jo daigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Artu egizuz, Jauna, Tekla zure birjiña ta martiri doatsuaren jaiegunean dakartsuguzan oparigaiok; aren bitartez, gaitz gutzitik onez urtengo garala uste dogu-ta. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Emon daiskula laguntza, Jauna, artu dogun Eukaristiak; eta zure birjiña ta martiri Tekla doatsuaren bitartez, betiko zorionera eroan gaziala. Amaibagako.

* Garaipen = triunfo, victoria.

IRAILLAREN 24'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Mesedeta-ko Andra Maria'ren urrengokoak:

2'gn. Otoitza: Zure Semearen Ama oso goragarriaren bidez, kristauak sinisbageen menpetik atarateko, Elizan Lagundi barri bat sorrerazo zenduan Jaungoikoa: egizu, lan aundi orren egillea zintzo ospatzen dogun ezkerro, Aren irabaziz eta bitartez, pekatu gutzietatik eta txerrenaren kataietatik askatu gaitzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez.

2'gn. Opari-otoitza: Zure errukiz, Jauna, ta Maria beti Birjiña doatsuaren bitartez, opari au on izan begiku oraingo ta betiko bakerako ta zorionerako. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Janari osangarri au artu dogun ezkerro, egizu, Jauna; Maria beti Birjiña doatsuaren laguntzak edonun gorde gaziala: beronen izenean eskiñi dautsugu opari au-ta, Jaungoiko altsu orri. Amaibagako.

IRAILLAREN 26'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Zipriano ta Justina deunen urrengokoak:

2'gn. Otoitza: Zipriano ta Justina martiri doatsuen laguntzak beti gorde gaziala, Jauna: olako laguntzailleak emoten dautsezuzanak, beti begi onez ikusten dozuz-ta. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza: Gure gogoko oparigai oneik eskintzen dautsuguz, Jauna; zure zintzoen izenean atsegiñez artu dagizuzala, ta zure errukiz, osangarri izan dakiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza: Eiguzu, arren, Jauna; Zipriano ta Justina zure martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

IRAILLAREN 27^oGARRENA

KOSME TA DAMIAN DEUNAK, martiriak

3^ogn. maila. — Gorriz

Ziro'n il ebezan, Dioklezianuoren aldian. Osalariak ei'ziran. IV^ogarren mendean asi ziran Erroma'n arein izenak ospatzen. Kanon-zatian agertzen dira arein izenak.

M E Z A

Sarrera.—Erriak, santuen jakituria ospatzen dabe, ta batzarrak arein aintza iragarten dau; arein izenak gizaldiz-gizaldi iraungo dau.—*Ps.* Poztu zaitzeze Jau-nagan, zintzook; biotzez zintzoai dagokie Jauna goratze.—*Aintza.*

Otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun! Kosme ta Damian zure martiri santuen zerurako jaitza ospatzen dogun ezker, euron bitartez, gaifean doguzan gaitz guztietatik onik urten gaitezala. Amaibagako.

Irakurgai: Zintzoak beti, 476 orri.

Koru-kanta.—Dei egin eben zintzoak, eta Jaunak entzun egin ebazan: naigabe guztietatik atara ebazan.—Jauna biotz-atsekabetuen ondoan dago, ta gogo apalak Arexek arinduko dauz.

Aleluia, aleluia.—Auxe da egiazko maitasuna; onexek azpiratu dauz munduaren gaiztakeriak; Kristo'ri jarraitu dautso, ta zeru-erreifuko aintza artu dau. Aleluia.

Barri Ona: Jesus menditik, 476 orri.

Eskintza.—Zure izena maite daben guztiak, Zeugan poztuko dira, Jauna; Zuk sintzoa onetsi egiten dozu-ta; Jauna, zeure gogo onaz inguratu gaituzu, mazmarroaz (eskuduaz) lez.

Opari-otoitza.—Izan daigula beti, Jauna, gure alde santuen otoitz zintzoa: gure oparigaiak atsegin izan dakizuzan eta zure errukia beti lortu daiskun. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zure morroien gonpuak egaztiaie mon dautseez jan dagiezan, Jauna, ta zure zintzoen aragia lurreko abereai (animaliai): artu egizuz zure beso aundi orretan iltera galdu dabezanen semeak.

Azken-otoitza.—Artutako zeruko janariak eta santuen otoitzak, gorde dagiela zure erria, eskatzen dautsugu, Jauna.

IRAILLAREN 28^oGARRENA

BENZESLAO DEUNA, martiri

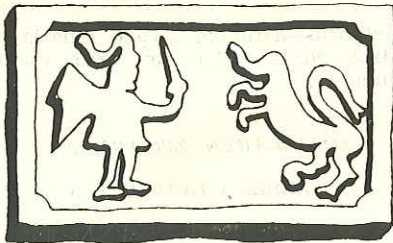
3^ogn. maila. — Gorriz

Bohemia'ko duke onek, amazotzi urte ebazala artu eban bere erriko agintaritza. Kristau zintzoa izanik, bere erria kristau biurtu zedin alegin sutsuak egin ebazan. Egun baten elizara otoitz egitera joiala, bere anai artekoak bizia kendu eutsoen, 22 urtez, 929^ogarrenean. Txekotarren Zaindari da.

Meza: In virtute, 470 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Benzeslao martiri doatsua, Martiri-abarren bidez, lurreko Aginterritik zerukora aldatu zenduan Jaungoikoa: aren otoitzen bitartez, gaitz guztietatik gorde ta zeruan aren lagun egin gagizuz. Amaibagako.

IRAILLAREN 29'GARRENA

MIKEL GOIINGERUAREN ESKINTZA

Mikel izenak "Nor Jaungoikoa lakoa" adierazoten dau. Bera da zeruko Aingeru guztien Buru. Berak azpiratu ebazan arrotu ziran aingeruak, betiko gaiztokira (infernura) jaurtiten ebazala. Elizaren Zaindari da.

M E Z A

Sarrera.—Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: Aren aginduak beteteko ta Aren esana egiteko indarrez gogorrak zareenok.—*Ps.* Ene arima!, goratu egizu Jauna: ta nire barren osoak Aren izen deuna onetsi begi.—Aintza.

Otoitza.—Gizonen eta aingeruen egitekoak era miragarritz banatzen dozuzan Jaungoikoa: egizu samurkioro, zeruan zure morroiketean diarduenak, lurrean gure bizia zaindu dagiela. Amabagako.

Irakurgaia (Jon deunaren Agerkaritik, Apoc. 1, 1-5).—Egun areitan, Jaungoikoak laster jazobearrak erakutsi eutsazan bere morroi Jon'i, Aingerua bialdurik; auxe (Jon) da Jaungoikoaren itzak eta Jesukristo'ren autorrez, ikusi dauan guztiari buruz autor egin dauana. Zoriontsu, igarkizun onetako itzak irakurten eta entzuten dauzana, baita bertan idatzitakoa entzuten eta beteten dauana be. Garaia ba-dator. Jon'ek Asia'ko zazpi elizai: grazia ta bakea izan daitezala zuekaz danaren, zanaren eta datorrenaren alde; baita Aren ze-

ru-aulki aurrean dagozan zazpi aingeruen alde; baita autorlari zintzo, illen len-anai, lurreko erregeen buru dan Jesukristo'ren alde; be: Beronek maitatu ta gure pekatuetatik bere odolaz garbitu gaitu-ta.

Koru-kanta.—Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: Aren aginduak beteteko indarrez gogorrak zareenok.—Ene arima!, goratu egizu Jauna, ta nire barren osoak Aren izen deuna onetsi begi.

Aleluia, aleluia.—Mikel Goiingeru deuna, lagun zalguz gudaketan, auzi ikaragarrian galdu ez gaitezan. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 18, 1-10).—Aldi aretan, Jesus'i ikasleak urreratu yakozan, esanez: «Nor deritxazu zeru-erreñuan aundiena?» Ta Jesus'ek, ume bati dei egini, guztien erdian ipini eban, eta esan eban: «Benetan dirautsuet: ume lez biurtu ta egin ez ba'zaitze, ez zaree zeruko erreñuan sartuko. Beraz, umetxo au baizen txiki biurtu daitena, orixe da zeru-erreñuan aundiena. Ta onelako umetxoren bat nire izenean artu dagianak, Neu artzen nau. Baiña nire sinistea dauan txikitxo oneitariko bati gaizpidea* emon ba'legio, obe litzakio astoak darabilen errotarria samatik lotuta, itzasora jaurtia izatea. Munduaren zoritxarra gaizpideak dirala-ta! Gaizpideak izatea nai-ta naiezkoa da; baiña gaizpidea dakarren gizonaren negargarria! Zure eskuak naiz oñiak gaizpidea emoten ba'dautsu, ebagi ta zugandik urrun jaurti egizu; obe dozu eskumotz naiz erren bizitzan (zeruan) sartzea, esku biak naiz oin biak dozuzala, itzungiko (atzamauko) ez dan betiko sutara jaurtia izatea baiño. Kontuz gero, txikitxo oneitariko bat be gutxiestea (galtzea): onein aingeruak zeruan goiko nire Aitaren arpegia beti ikusten dabela dirautsuet-eta.»—*Kredo.*

Eskintza.—Aingerua Eliz-altara ondoan zutik jarri zan, urrezko lurrin (intzentzu)-ontzia eskuan ebala; ta intzentzu asko emon eutsoezan: eta ke usaintsua igo zan Jaungoikoaren aurrera. Aleluia.

Opari-otoitza.—Gorapenezko oparigaioek eskintzen dautsuguz, Jauna; ta zure Aingeruen bitartez, biotz

* Gaizpide = escándalo.

onez artu egizuz, eta osasungarri izan dakiguzala eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jaunaren Aingeru guztiok!, goratu egizue Jauna; esan egiozue ereserkia ta goretsi egizue beti.

Azken-otoitza.—Mikel zure Goiaingeru doatsuaren bi-tarbekotasunez indartuta, agoz artu doguna, biotzez be artu dagigula eskatzen dautsugu apal-apal. Amaibagako.

IRAILLAREN 30'GARRENA

JERONIMO DEUNA, autorle ta irakasle

3'gn. mailla. — Zuriz

Dalmazia'ko Stridon'en jaio zan, 340'gn. urte inguruan. Bere gurasoak Erroma'ra biadu eben, ikaskizunak egitera. An bateoa arturik, Siria'ko basamortura baztertu zan. Antiokia'n abadegintza arturik, Erroma'ra biurtu zan, eta bere bizitzako azkenaldia Palestina'n igaro eban. Lan aundia be aundia egin eban Biblia latifera biurtzen, eta «Vulgata» izenez ezagutzen da. 420'gn. urtean il zan, eta bere gorpua Erroma'n datza, Andra Mari Aundia izeneko Basilikan.

Meza: In medio, 488 orri., Otoitza oneik izan ezik:

Otoitza.—Idazti Deunak adierazoteko, Jeronimo zure autorle doatsua Elizari Irakaslerik aundiena emon dautsazun Jaungoikoa: egizu, aren irabazien bitartez, agoz eta egiñez irakatsi eskuna, guk be zure laguntzaz egin dagigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zeruko graziz eiguzu, Jauna, Zu go-go nasaiz otseindu zaiguzala: ta eskifi dautsuguzan oparigalok, Jeronimo zure autorle doatsuaren bitartez, osasuna ta zerua emon daiskuela. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janariz aseturik, Jeronimo zure autorle doatsuaren bitartez, zure errukiaren par-kamena jadetsi daigula eskatzen dautsugu, Jauna. Amaibagako.

URRILLEKO SANTUAK

URRILLAREN 1'GOA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak Erremijio deunarenak: Statuit Mezakoak, 484 orri.

URILLAREN 2'GARRENA

AINGERU ZAINDARI DEUNAK

3'gn. mailla. — Zuriz

Aingeruak zeruan Jaungoikoa goratzen diarduen artean, geu zaintzen gaitue, Bakoiitzak geurea dogu.

Jai au, Aita Santu Klemente X'garrenak zabaldu eban Eliza osorako, 1670'gn. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: Aren aginduak beteteko ta Aren esana egiteko indarrez gogorrak zarenok.—Ps. Ene arima!, goratu egizu Jauna: ta nire barren osoak Aren izen deuna onetsi begi.—Aintza.

Otoitza.—Esan ezin alako arduratasunez zure Aingeru santuak gu zaintzeko bialtzen dozuzan Jaungoikoa: egizu eskatzen dautsugunoi, gorde gagiezala beti euren magalpean, eta gero arein lagun izan gaitzela betiko zeruan. Amaibagako.

Irakurgaia (Unteera, Ex., 23, 20-23). — Auxe diño Jaungoiko Jaunak: Neuk bialduko dot nire Aingerua zure aurrean; bidean zaindu zagizan, eta Neuk atondutako tokian sartu zagizan. Zakioz zur, eta entzun egizu aren abotsa, ta ez gutxietsi; gaitzakeririk ez dautsue parkatuko, nire izena daroa-ta. Baiña arek esan dagitsuena entzun eta egin ba'dagizu, zure areriden arerio izango naz, eta jo zagiezanak jo egingo dodaz, nire aingerua aurretik joango yatzu-ta.

Koru-kanta.—Jaungoikoak Aingeruai zutzaz auxe agindu dautse: zaindu zagiezala bide guztietan.—Eskuetan eroango zaitue, arriren baten zure oina mindu ez daiten.

Aleluia, aleluia.—Goratu egizue Jauna, zeruko indar guztiok, Aren esana egiten dozuen morroi guztiok Aleluia.

Barri Ona: Jesus'i ikasleak, 749 orri.

Eskintza.—Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: Aren aginduak beteteko ta Aren esana egiteko indarrez gogorrak zarenok.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, Aingeru santuen omenez eskintzen dautsuguzan oparigaioik: eta eiguzu, beti arein ardurapean egonik, oraingo arriskuetaik onik urten gaitzala, ta betiko bizitzara joan gaitzala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jaunaren Aingeru guztiok!, goratu egizue Jauna: esan egiozue ereserkia ta goretsi egizue beti.

Azken-otoitza.—Zure Aingeru santuen jaia ospatze-ko, pozik artu dogu, Jauna, zeruko Eukaristi au; arein laguntzaz, arerioen zirrikaldietatik atara ta ezbear gutzitik gorde gagizuz, arren. Amaibagako.

URRILLAREN 3'GARRENA

JESUS UMETXOAREN TERESA DEUNA, birjiña

3'gn. maila. — Zuriz

Prantzia'ko Alençon'en jaio zan, 1873'gn. urtean. Amabost urte ebazala, Lisieux'ko karmeldarretan sartu zan. Bere burua Jaungoikoaren eskuetan itzi eban, Ebanjeliko itz oneik gogora ekarrita: «Umetxo au baizen txiki biurtu daltena, orixe izango da aundiena zeruko erreñuan». Bere otoitzetan abadeak eta mixiolariak ebazan gogoan. 1897'garrean il zan, 24 urte ebazala. Aita Santu Pio XI'garrenak Santuen idaztarian ezarri eban, 1925'gn. urtean. Mixiño gutzien Zaindari egin dau Elizak.

M E Z A

Sarrera.—Zatoz Libano'tik, ene emazte; zatoz Libano'tik, zatoz: biotza zauritu daustazu, ene arreba, emazte, biotza zauritu daustazu.—Ps. Umeok!, goratu egizue Jauna: goratu egizue Jaunaren izena.—Aintza.

Otoitza.—«Ume lez biurtu ez ba'zaitze, ez zaree zeru-erreñuan sartuko», esan zenduan Jauna: eiguzu, Teresa birjiña doatsuaren biotz-apaltasan eta bakunta-

sun-lorrazai jarraiturik, betiko saria jadetsi daigula. Amaibagako egumetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (Isaias, 66, 12-14).—Auxe diño Jaunak: Ibai bat legez, bakea isuriko dot aren gainera, errien aintza uriola legez. Iztarganean eroango dozuez seiñak (umetxoak), eta belaun-gaifietan maiteki artuko dozuez. Amak bere umea alaitzen dauanez, alantxe poz-tuko zaituet Neuk be, ta Jerusalem'en izango zaree alaituak. Au ikusi dagizuenean, zuen biotzak pozez beterik jarriko dira, ta zuen azurrak bedarra lez biz-tuko dira, ta menpekoak Jaunaren eskua ezagutuko dabe.

Koru-kanta.—Goratzen zaudaz, ene Aita, zeru-lur-ren Jauna, gauza oneik jakintsu ta zurrai estaldu, ta txikiak erakutsi dautsezuzalako.—Jauna, Zeu zara nire ustea gaztetarik.

Aleluia, aleluia.—Ur-ertzean jarritako larrosondoa lez azi zaitze: emon egizue usain gozoa Libano'k legez: lorak emon egizuez, lorok, liliak legez; usaiña emon egizue, orriz jantzi zaitze, abestiz goratu ta onetsi egizue Jauna, Berak egin dauzanakaitik. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 18, 1-4).—Aldi aretan, Jesus'i ikasleak urreratu yakozan, esanez: «Nor deritxazu zeru-erreñuan aundiena?» Ta Jesus'ek, ume bati dei egifnik, gutzien erdian ipiñi eban, eta esan eban: «Benetan dirautsuet: ume lez biurtu ta egin ez ba'zaitze, ez zaree zeruko erreñuan sartuko. Beraz, umetxo au baizen txiki biurtu daitena, orixe da zeru-erreñuan aundiena.»

Eskintza.—Biotzez goratzen dot Jauna, ta gogoa pozez dagokit Jaungoikoa osagarri yatalako; bere mirabe onen txikitasuna begiratu daualako; nigan arri-garriak egin dauz gutziz Altsuak.

Opari-otoitza.—Teresa zure birjiña deunaren otoitzen bidez, onartu egizu, Jauna, gure opari au; ta aren omenez ospe aundiz eskintzen dautsugun ezkerok, aren irabaziz gogoko izan dakizula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Inguratu ta irakatsi egin dautso; bere betseña legez gorde dau. Arranoak lez egoak za-

balduta artu dau, ta lepoan eroan dau. Jaungoikoak bakarrik zuzendu dau.

Azken-otoitza.—Teresa zure birjiña deunak lagun-urkoaganako maitasunagaitik bere burua eskifñi eutsunez, Jauna, geu be Eukaristi santu onen maitasun-suaz gartu gaitzezala. Amaibagako.

URRILLAREN 4^oGARRENA

ASIS'KO PRANTZISKO DEUNA, autorle

3^ogn. maila. — Zuriz

Gaur Elizak bere santurik audienetarik o baten eguna ospatzen dau: San Prantzisko, Jesukristo'ren Barri Ona itzez-itx bete nairik, aurrera ta aurrera joan zan zeruko bidean, gorengo mailaraiño igo arte.

Umbria'ko Asis'en jaio zan. Guraso oso aberatsen seme izanarren, guztia itzi ta Kristo'ri jarraitzea erabagi eban. Laster batu yakozan ikasle ugari, ta bizitza-arau bat emon eutsen. Andrazkoentzako Lagundia bat be sortu eban, baita Domuzko Irugarren Lagundia izeneko, be. 1226^ogn. urtean li zan Asis'en; urte bi geroago, Aita Santu Gregorio IX° gnak. santu egin eban.

M E Z A

Sarrera.—Alde nigandik ezetan arrotzea, Jesukristo gure Jaunaren gurutzean izan ezik: Onen egifñez, gizaki guztiak niretzat eta ni areintzat gurutzetuta gagoz-ta.—Ps. Oiuka dei egin dautsat Jaunari: deadarka egin dautsat errege.—Aintza.

Otoitza.—Prantzisko doatsuaren bitartez, Lagundia barri bataz zure Eliza aberastu dozun Jaungoikoa: aren antzera, lurreko gauzak alde batera itzi daiguzala, ta zeruko graziak arteaz beti poztu gaitzezala eziguzu. Amaibagako.

Irakurgai. (S. Paulo'ko Galazia'koai, 6, 14-18).—Anaiok: Alde nigandik ezetan arrotzea, Jesukristo gure Jaunaren gurutzean izan ezik: Onen egifñez, gizaki guztiak niretzat eta ni areintzat gurutzetuta gagoz-ta. Izan be, Jesukristo'rentzat, erdainkuntza* ezer ez da, ezta erdainbagea be, gizaki barria baiño. Eta arau onetara bizi diranen gairera ta Jaungoikoaren

* Erdainkuntza = circuncisión.

Israe'l'en gairera, bakea ta errukia jatsiko dira. Oterantzean, ez beist iñok gogaitik egin, Jesus Jaunaren zauriak gorputzean dakardaz-ta, Bego zuen biotzetan, analok, Jesukristo gure Jaunaren grazia. Olan izan dadilla.

Koru-kanta.—Zintzoaren agoak jakituria isuriko dau, ta aren miñak itz zuzenak esango dauz.—Bere Jaungoikoaren legea dauko biotzean, eta aren oiñak ez dabe kili-kolorik egingo.

Aleluia, aleluia.—Prantzisko txiro ta apala, zeruan aberats sartzen da, ta zeruko abestiz goratzen dabe. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 11, 25-30).—Aldi aretan, Jesus'ek, itza arturik, auxe esan eban: Goratzen zaitut, Aita, zeru-lurren Jauna, gauza oneik jakintsuai ta zurrai estaldu, ta umetxoal irakatsi dautsezuzalako. Bai, Aita, orrelaxe izan dozu atsegin-eta. Nire Aitak dana itzi dau nire eskuetan; eta Semea nor dan iñok ez daki, Aitak baiño; ezta Aita nor dan be, Semeak eta Semeak ezaguerazo nai egionak izan ezik. Zatoze Nigana, nekatu ta atsekabeturik zagozen guztiok, eta Neuk bizkortuko zaituet. Nire buztarria zuen gaireran artu ta ikasi egizue Neugandik, gozo ta biotz-apala nazan ezkerok; ta zuen arimentzat bakea aurkituko dozue: nire buztarria, biguna, ta nire sorta arifia da-ta.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Bedeinkatu egizuz, Jauna, eskifñi dautsuguzan oparigaiok; eta Prantzisko doatsuaren bitartez, pekatu guztietatik garbitu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Morroi zintzo ta zurra, nagusiak morroiburu jarri eban, etxeokai aldi egokian jatekoa banatzeko.

Azken-otoitza.—Zure Eliza, zeruko graziz ugaritu dadilla, Jauna; Prantzisko zure autorle doatsuaren irabazi ta ikasbide ederrez, argituta gelditu da-ta. Amaibagako.

URRILLAREN 5^aGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Plazido ta lagun deunenak: Sapientiam Mezakoak, 475 orri.

URRILLAREN 6^aGARRENA

BRUNO DEUNA, autorle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Kolonia'n jaio zan, XI^ogn. gizaldian. Reims'ko kanonigu izan ondoren, sei lagunegaz Delfin-erriko mendi batera baztertu zan, *Kartusiarren* Lagundia sorturik. Calabria'n il zan, 1101^ogn. urtean, Kartusiarren bizikera, Elizak dauanik latzenetariakoena da.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz oneik izan ezik:*

Otoitza.—Bruno zure autorle santua izan dagigula bitarteko, Jauna; ta Errege zaran ori pekatu astunaz iraindu zaitugun ezker, aren irabazi ta otoitzen bidez, gure pekatuen parkamena jadetsi dagigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zeure Santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorapenezko oparigaiok; eta euron bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtengo garala uste dogu. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eliguzu, Jaungoiko alguztidun!, zerruko janaria artu dogun ezker, zure autorle Bruno doatsuaren bitartez, indartu gagizala ezbear guztirako. Amaibagako.

URRILLAREN 7^aGARRENA

AGURTZA (Errosario) SANTUAREN ANDRA MARI

2^ogn. mailla. — Zuriz

1571^ogn. urteko Urrillaren 7^agarreanean, Kristauak turkoen gudaroztea azpiratu ehen Lepanto'n, Europa'ren jabe egitera etorrela. Gurenda (irabazte) orren gomutaz sortu zan gaurko jai au, Errosarioaren bidez lortu zalako.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitzezan guztiok Jaunagan, Maria Birjiñaren egun aundi au ospatzean: aren jaiaz Aingeruak poztu egiten dira ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Nire biotzari abesti eder dat dario: Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Zure Seme Bakarraren bitzitza, eriotza ta biztueraren bidez, betiko osasuna saritzat emon dautsuzun Jaungoikoa: eiguzu, Ama Birjiña doatsuaren Errosarioko ezkutapenak gogoratzen doguzan ezker, bertan esaten dana egin eta agintzen dana jadetsi daigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^ogn. Otoitza, Markos deunarena: Begiratu egizu samurkiro zure artaldea, betiko Artzain orrek!; eta Eliza osoaren Artzain egin zenduan zure Aita Santu Markos doatsuaren bitartez, zaindu egizu Eliza zure laguntza etenbageaz. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaunak Berea, 522 orri.

Koru-kanta.—Egiaren, bakearen eta zuzenaren alde, zure eskumak arrigarriak egingo dauz.—Entzun, alaba, ikusi, biurtu belarria: Erregea zure edertasunez liluratuta dago-ta.

Aleluia, aleluia.—Auxe da Maria Birjiña goragarriaren jai aundia, Abraham'en belaunekoa, Juda'ren jatorrikoa, Dabid'en nare* ospetsuko alaba. Aleluia.

Barri Ona: Jaungoikoak Gabirel, 585 orri.

Eskintza.—Neugan dago bidearen eta egiaren grazi gutzia; Neugan bizlaren eta ontasunaren itxaropen gutzia; erreka-ertzean jarritako larrosondoa lez azi naz.

Opari-otoitza.—Opari au bear danez eskintzeko gei egin gagizuz, Jauna; ta Errosario guztiz Santuko Ezkutapenetan zure Seme Bakarraren bititza, Nekaldi ta Goraldia gogoratuaz, Aren egintzak jaristeko gai izan gaitzala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

* Nare = linaje.

2'gn. Otoitza, Markos deunarena: Gure oparigaion bidez, Jauna, argi egiozu zure Elizari: zure artaldea bere bidean joan dadin, eta zure eragiñez, Artzaiñak gogoko izan dakizuzan. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta*** jaiegunean.

Jaunartzerakoa.—Garatu zaitzeze, lorok, lilia legez; usaiña ta orri ederrak emon egizue; goratu egizue abestiz, eta onetsi egizue Jauna, bere egintza guztia-kattik.

Azken-otoitza.—Zure Ama guztiz Deunaren otoitzak lagun dakiguzala, Jauna, aren Errosario-eguna ospatzean: goratzen doguzan ezkutapenen arnariak (frutuak) lortu, ta artu dogun Eukaristiaren ondorenak jadedti daiguzan. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2'gn. Azken-otoitza, Markos deunarena: Zuzendu egizu samurkiro, Jauna, zure Eliza, janari santuz indartu da-ta; eta zure esku indartsuaz eroanik, askatasun geiago izan, eta sinismen osoan irauñ dagiala. Amaibagako.

URRILLAREN 8'GARRENA

BRIJIDA DEUNA, alarguna

3'gn. mailla. — Zuriz

Suezia'ko Errege-etxeako alaba zan. Ezkonduta, zortzi seme-alaba izan ebazan, eta eurentariko bat Suezia'ko Katalin deuna. Alargundu zanean, Aizta-lagundi bat sortu eban, *Birjitarrena*. Erroma'n il zan, 70 urte ebazala, 1373'gn. urtean.

Meza: Cognovi, 505 orri., urrengo Otoitzak eta Irakurgaia izan ezik:

Otoitza.—Zure Seme Bakarraren bidez, Brijida doatsuari zeruko isilpekoak agertu zeutsazan Jaungoiko gure Jauna: eiguazu zure menpekooi, bera bitarteko on dogula, betiko zeruaren agerpenean poztu gaitzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2'gn. Otoitza, Serjio ta lagun deunena: Serjio, Bako, Martzelo ta Apuleio zure martiri santuen iraba-

ziak gure alde egin dagiela, Jauna, ta zure maitasunean beti sutu gagezala. Amaibagako.

Irakurgaia: Andra alarguntzat, 606 orri.

Opari-otoitza.—Onartu egizu, Jauna, erri zintzoak zure santuen izenean egiten dautsun opari au; estualdian, arein irabaziai esker, izan dauala laguntza autorizen dau-ta. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Serjio ta lagun deunena: Opari biuntu bear daben eskifitako oneik baketu gagezala, Errege oril, zure Santuen otoitzak bide dirala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zure etxeakoak Eukaristi santuaz asetu dozuzan Jauna! Gaurko jaieguna ospatzen dogunaren bitartez, indartu gagezuz beti zure maitasunean. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Serjio ta lagun deunena: Indartu gagezala, Jauna, artu dogun Eukaristi onek; eta Serjio, Bako, Martzelo ta Apuleio zure martiri santuen bitartez, gaitz guztietatik zeruko indarrak gorde gagezala. Amaibagako.

URRILLAREN 9'GARRENA

JON LEONARDI DEUNA, autorle

3'gn. mailla. — Zuriz

26 urte ebazala joan zan abade-ikaskizunak egitera, Gazteai azibide ona emoteko, Abade-lagundi bat sortu eban. Erroma'n il zan 1609'garrenean, eta Aita Santu Pio XI'garrenak Santuen lerroan jarri eban, 1938'gn. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Jaunak egin eban guztia, bere berbaz egin dau: guztia eguzkiak argitzen eta ikusten dau; Jaunaren aintza ikusten da bere egintza guztietan.—*Ps.* Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat: abestu egiozu Jaunari, lur osoa!—*Aintza.*

Otoitza.—Fede-bageen artean sinismena zabaltzeko, ta kristau zintzoai irakasteko, Jon zure autorle doatsuaren bidez, zure Elizan Lagundi barri bat sortu dozun Jaungoikoa: eiguazu zure menpekooi, aren ira-

kaspenen indarraz betiko saria jadetsi dagigula. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza, Dionisio ta lagun deunena: Dionisio zure martiri ta gotzain doatsua oinazetan gogo-iraunkor egin zenduan Jaungoikoa, ta erriai sinisme-na zabaltzeko Rustiko ta Eleuterio'ri lagun emon zeutsena: eiguzu, arein antzera, zure maitasunagaitik munduko irabaziak alde batera itzi daiguzala, ta onen zorritzarrai ez daiegula bildurrik izan. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 2^{gna}.: 4, 1-6, 15-18).—Amaiok: Lanbide au Jaungoikoaren errukia-gaitik dogun ezkerero, ez yaku adorea moteltzen. Lotsari ta malzurkeria gugandik jaurtirik, Jaungoikoaren itza ustel biurtu bearnean, egia irakasten dogu ta guztiai Jaungoikoaren aurnean geure burua sen oneko erakusten dautsegu. Darabilgun Barri Ona norbaitentzat estalduta ba'dago, galtzen diranentzat dago estalduta: mundu onetako jaungoikoak adimena itsutu dautsen sinisbageentzat, Barri Onaren argia ta Jaungoikoaren irudi dan Kristo'ren edertasuna didiz egiten ikusi ez dagiezan. Ez diardugu geure buruak iraganten, Jesukristo gure Jauna baiño; ta geuri buruz, Jesus'eganako maitasunagaitik zuen morroi garala iragarten dogu. «Illunpetatik argia egin bedi» esan eban Jaungoikoak Berak egin dau argi gure biotzetan, Jesukristo'ren arpegitik darion Jaungoiko-aintzaren ezagueraz azaldu daigun (15-18). Guzti au, barriz, zeuekaitik da, askok grazia arturik, askoren eskerrona ugaritu daiten, Jaungoikoaren goraldirako. Orregaitik, ez gara moteltzen; eta azaletik garan au usteltzen dan antean, gure barrenekoa egun oro barritzen diardu. Apur batek atsekabe arifnak, ezin alako ta betiko zerua daskarkigu-ta. Ez doguz gure begiak agiri diranetan jarten, agiri ez diranetan baiño: agiri diranak, oraingo dira-ta; agiri ez diranak, barriz, betikoak.

Koru-kanta.—Biotza sutu egin yat, eta barrena mindu: zure etxeaganako ardurak irantsiten nau.—Nire agoa ezpata zorrotza lakoa egin dozu: bere eskuaren gerizpean gorde nau, ta gezi* aukeratua lakoa egin nau.

* Gezi = dardo.

Aleluia, aleluia.—Askorentzat arrigarri naz; eta Zu nire laguntzaille indartsu. Aleluia.

Barri Ona: Jaunak beste irurogei ta amabi, 689 orri.

Eskintza.—Kristo'ren morroi biurtu naz, Jaungoikoaren itza zuei iragarteko ardura, Jaungoikoak emon daustan ezkerero.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, opari osasungarri dan eskintza au; ta Jon zure autorle doatsuaren bitartez, eskiñi daitela beti alde guztietan. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza, Dionisio ta lagun deunena: Onartu egizuz, Jauna, zure Santuen omenez, zure erriaren oparigaiok; eta arein bitartez, santutu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Len irabazitaz neukana, kaltetzat artu dot Kristo'ren maitasunagaitik.

Azken-otoitza.—Zure Gorputz eta Odo! santuen ezkutapenez aseturik, egizu, Jauna: Jon zure autorle doatsua eredu dogula, arek sinistu ebana autortu dagigula, ta irakatsi ebana egin. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

2^{gn}. Azken-otoitza, Dionisio ta lagun deunena: Eukaristi au artu ondoren, Jauna, Dionisio, Rustiko ta Eleuterio zure martiri doatsuen bitartez, betiko zerurako bidean aurrera joan gaitzala. Amaibagako.

URRILLAREN 10'GARRENA

BORJIA'TAR PRANTZISKO DEUNA, autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Gandia'ko duke zala, Jesus'en Lagundian sartu zan, eta geroago, 1565'garrenean, Lagundi osoaren Buru egin eben. Erroma'n il zan, 1572^{gn}. urtean.

Meza: Os iusti, 490 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:

Otoitza.—Egiazko apalen eredu ta sari zaran Jesukristo gure Jauna: Prantzisko doatsua munduko gorapenak alde batera izten Zeure antzeko egin zenduanez, gu be egin gagizuz aren antzeko ta lagun zeruan. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu San-

tuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta, Olantxe.

Opari-otoitza.—Altara-gaiñean doguzan oparigaiok, Jauna, Prantzisko santuak gure osasunerako biurtu da-gizala, arren. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Sakramentu au artu dogun ezkeru, Jauna, Prantzisko doatsuak artu gaizala bere ardura-pean: bere antzera zuzen jokaturik, aren bitarteko-tasun-laguntza be izan daigun. Amaibagako.

URRILLAREN 11'GARRENA

ANDRA MARI, (JAUNGOIKOAREN AMA)

2^{gn}. maila. — Zuriz

Andra Maria'ren jaungoikozko amatasuna, Efeso'ko Batzar Nagusian erabagi zan kristau-fedeko egitzat., 431^{gn}. ur-tean.

Andra Mari, Jaungoikoaren Ama da, Jesukristo'ren Ama da-ta; baiña gure Ama be bai: aragiz, Jesus'ena; graziz, geurea. Jaunaren Ama danez, guztia bere eskuetan dauko, ta bere bitartez datorkiguz zeruko grazi guztiak.

Amatasunaren jai au, Aita Santu Pio XI'garrenak sortu eban 1931^{gn}. urtean, Efeso'ko Batzarraren XV'garren eun urtebetetzea zala-ta.

M E Z A

Sarrera.—Begira: neska batek sabelean sortu ta umea egingo dau, ta Aren izena Emanuel izango da.—Ps. Abestu egiozue Jaunari kantu barri bat: arri-garriak egin dauz-ta.—Aintza.

Otoitza.—Aingeruak iragarri ebanez, Maria Birjiña doatsuaren sabelean zure Itzak (Jesukristo'k) aragia artzea nai izan dozun Jaungoikoa: egizu, Jaungoikoaren Ama dala sinisten dogunok, aren bitartekotasunaren laguntza izan dagigula Zure aurrean. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Irakurgaia (Ikastuna, Eccli., 24, 23-31).—Maastiaren antzera, aien ederrak emon dodaz, eta nire lorak frutu gozo ta aberatsak ekarri dabez. Maitasun ederraren Ama naz ni, ta bildurraren, jakintzaren eta itxaropen onarena. Neugan dago bidearen eta egiaren atsegin guztia; neugan bizitzaren eta onoinenaren (birtutea-

ren) itxaropen guztia. Zatoze neugana ni maite no-zuenok, eta asetu zaitze nire frutuakaz. Ni gogoratzea, ezta baiño gozoagoa da-ta; nitzaz jabetzea, barriz, ezti-orrazia* baiño geiago. Niganako gomutapenak gizaldiz-gizaldi iraungo dau. Ni jan nagienak, goseago izango dira, ta edan nagienak, egarriago. Entzun na-giana, ez da lotsatuko; ta otseindu nagienak, ez dabe pekaturik egingo. Ni goratu nagienak, betiko bizitza izango dabe.

Koru-kanta.—Jese'ren jatorritik adar bat sortuko da, ta aren zusterretik lora bat jagiko da.—Ta aregan Jaunaren Arnasa geldituko da.

Aleluia, aleluia.—Birjiña, Jaungoikoaren Ama, lur osoak ezin artu daikena, zeure sabelean gorde zan, gizon egifiñk. Aleluia.

Barri Ona (Luk, 2, 43-51).—Aldi aretan, etxerakoan, Jesus Umea Jerusalem'en gelditu zan, gurasoak igar-teke (igarri bagarik). Beste lagunen artean izango zalakoan, egun bateko bidea egin ondoren, senide ta eza-gunen artean Aren billa asi ziran. Baiña aurkitu ez ebe-nean, Aren billa barriro Jerusalem'era biurtu ziran. Iru egunen barruan, eliza-nagusian aurkitu eben irakasleen artean jesarrita, batean arei entzuten, bestean itaunka; entzule guztiak arrituta egozan, Aren jakituri ta erant-zunez. Arela ikusirik, Aren gurasoak be arritu egin ziran, eta Amak esan eutsan: «Seme!, zegaitik egin dauskuzu ori? Begira, zure aita ta ni estu ta larri ibi-li gara zure billa.» Eta erantzun eutsen: «Zetarako ni-re billa ibilli? Ez zekien Nire Aitaren lanetan jardun bear dodala?» Baiña areik ez eben ulertu esan eut-se-na. Eta alkarregaz Nazaret'era jatsirik, bere gurasoen menpean bizi zan.—Kredo.

Eskintza.—Aren Ama Maria Jose'gaz ezkondata egoala, seindun (umedun) aurkitu zan, Espiritu San-tuaren egifiñez.

Opari-otoitza.—Zure errukiagaitik, Jauna, ta zure Seme Bakarraren Ama Mari beti Birjiñaren bitartez, opari onek geroko ta oraingo zoria-na ta bakea emon daisku(z)a. Amaibagako... eta zure Semearen berbe-aren bidez. Olantxe.

* Ezti-orrazi = panal de miel.

Kanon-aurrea: *Andra Mari'rena*, 456 orri. Eta*** jaiegunean.

Jaunartzerakoa.—Zorionsua benetan, betiko Aitaren Semea ekarri eban Mari Birjiñaren sabela!

Azken-otoitza.—Jaunartze onek pekatutik garbitu gazizala, Jauna; ta Maria Birjiña Jaungoikoaren Ama doatsuaren bitartez, zerua lontzeko gei egin gazizala, Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez, Olantxe.

URRILLAREN 13^oGARRENA

EDUARDO DEUNA, errege ta autorle

3^ogn. mailla. — Zuriz

Inglatera'ko errege izan zan 1042 ta 1066^ogn. urte artean, eta Eduardo errege martiriaren loba. Jaungoikozale, bakezale ta beartsuen laguntzaile gartsua izan zan. 1066^ogarrenan iz zan, eta Aita Santu Alesander III^ogarrenak santu egin eban, 1161^ogn. urtean.

Meza: Os iusti, 490 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Eduardo zure autorle ta errege doatsuari koroitzat betiko zerua emon zeutsan Jaungoikoa: eigu-zu, a lurtean ospaturik, zeruan aregaz errege izan gaitzala. Amaibagako.

URRILLAREN 14^oGARRENA

I KALISTO DEUNA, Aita Santu ta martiria

3^ogn. mailla. — Gorriz

Irrugarren gizaldiko Aita Santumik audienetarikoa da (217-222). Diakonu zala, Elizaren ondasunen eta martirien gorpuen ardura izan eban. Beronen izena dakar Erroma'ko illobitegi batek.

Meza: Si diligis, 464 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Gure argaltasunagaitik makaldu egiten garala dakizun Jaungoikoa: zure santuen irakatsien bidez, indartu gazizuz zure maitasunean. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Opari mistiku onek on egin daiskula, Jauna; ta gure pekatuetatik garbiturik, zerurako bidean indartu gaizala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko algutzidun, grazi santuok pekatuetatik garbitu gagezala, ta zuzen bizi izaten lagun egin daiskuela, Amaibagako.

URRILLAREN 15^oGARRENA

JESUS'EN TERESA DEUNA, birjiña

3^ogn. mailla. — Zuriz

España'ko Avila'n jaio zan 1515^ogn. urtean, eta bertako Karmeldar-etxean sartu zan. Ainbat monja-etxe barri egin ebazan, Gurutzearen Jon deunaren laguntzaz, Lagundiari arau barriak ezarririk. Idazlan ederrak egin ebazan, *Moradas*, *Camino de Perfección* izeneko liburuak, adibidez, eta Elizaren mistikurik gorengoenetarikoa da. († 1582).

Meza: Dilexisti, 500 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Entzun gazizuz, Jaungoiko gure Osasun zaran orrek!; eta Teresa zure birjiña doatsuaren egunean poztuten garanez, aren zeruko irakaspenez indartu, ta zure maitasunaren garraz sutu gaitzala. Amaibagako.

URRILLAREN 16^oGARRENA

EDUBIJIS DEUNA, alarguna

3^ogn. mailla. — Zuriz

Hungaria'ko Isabel deunaren izekoa izan zan. Polonia'ko duke Enrique'gaz ezkondu ondoren, iru seme ta iru alaba izan ebazan; senarra il yakonean, mundua itzi ta Trebnitz'eko Zister'tarren bakartetxean sartu zan. 1243^ogn. urtean il zan, eta Polonia'ko Zaindari da.

Meza: Cognovi, 505 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Edubijis doatsuari munduko aundikerietatik zure Gurutzera biotz osoz aldatzen irakatsi zeutsan Jaungoikoa: egizu, aren irabazi ta irakatsien bidez, lurreko atsegin ustelak zapaldu daiguzala, ta zure Gurutzea besarkatuaz, gure aurkako ezbear guztiak azpiratu daiguzala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

URRILLAREN 17 GARRENA

ALAKOKE'TAR MARGARITA MARIA

DEUNA, birjiña

3^{gn.} mailla. — Zuriz

1647^{gn.} urtean jaio zan, Prantzia'n. 23 urte ebazala, Paray-le-Moniel'go moja-etxean sartu zan. Jesus'en Biotza iru aldiz agertu yakon, eta Aren agintzak Eliza osoan zabaldu dira. 1690^{garrenean} 11 zan, eta Aita Santu Benedito XV^{garrenak} santuen lerroan ezarri eban 1920^{gn.} urtean.

M E Z A

Sarrera.—Nire gogoko zanaren gerizpean jesarri nintzan: eta aren frutua gozoa da nire ago-sabaiarenzat.—Ps. Maitagarriak benetan zure bititokiak, indarren Jaungoiko! Nire arima mifiez argaltzen dago zure tokietarako gogoz.—Aintza.

Otoitza.—Zure Biotzaren aberastasun ezkutuenak Margarita Mari birjiña doatsuari era miragarritz agertu zeutsazan Jaungoikoa: egizu, aren irabaziz eta antzera, Zu gauza guztietan eta guztietaz gainera maitaturik, zure Biotzean betiko tokia izan dagigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 3, 8-9, 14-19).—Anaiok: Niri, santu kaskarren oni, grazi au emon izan yat: Kristo'ren aberastasun ulergaitza atzerri-tarrai iragartea, ta olako asmoaren mamifia zein dan argitan jartea; gauza guztien Egille dan Jaungoikoan betidanik gordeta egoan-eta. (14-19). Onexegaitik jarten naz belaumiko Jesukristo gure Jaunaren Aitaren aurrean, zeru ta lurtean guraso guztiak izena Arexegandik dabe-ta. Berak, bere aberastasun goragarriari dagokionez, emon dagizueta, bere Espirituaz, kristau zintzo izateko barru-barruko indarra, Kristo zuen biotzetan sinismenez bizi daiten, eta maitasunean zuterrak eginda, gogor egon zaitezen: orrela, santu guztiakaz, asmo au dan zabala, luzea, garaia ta sakona ulertu daikezuen; eta Jaungoikoaren bizitza bete-betea

bizi izanik, jakintza guztia garaitzen dauan Kristo'ren maitasuna ezagutu daikezuen.

Koru-kanta.—Uriolak ezin itzungi (atzamau) izan dabe maitasuna, ezta ibaiak be.—Aragia ta biotza argaldu egin yatatz: Jaungoikoa dot beti biotzeko ar-kaitz eta ogasuna.

Aleluia, aleluia.—Ni neure maitearentzat, eta bere asmo guztiak neugana datoz. Aleluia.

Barri Ona: Jesus'ek, itza arturik, 755 orri.

Eskintza.—Benetan gozoak eta ederrak, mutillak azten dauzan garia ta neskak bizkortzen dauzan ar-dao!

Opari-otoitza.—Onartu egizuz, Jauna, zure erriaren oparigaioik; eta Margarita Mari doatsua zure Semearen Biotzeko gar santu aretan sutu zanez, geu be iziotu gaitzezala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Ni neure maitearentzat, eta nire maitea neuretzat: lili-antean larratzen * da-ta.

Azken-otoitza.—Zure Gorputz eta Odola artu doguzan ezkeru, Jesus Jauna, egizu: Margarita Mari birjiña doatsuaren bitartez, lurreko uskeri zoroak gungandik jaurtirik, zure Biotzaren otzantasuna ta apaltasuna jaritsi daigu(zai)la. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

URRILLAREN 18 GARRENA

LUKAS DEUNA, Ebanjelaria

2^{gn.} mailla. — Gorritz

Siria'ko Antiokia'n jaiorik, Paulo apostolu doatsuaren lagun zintzoa izan zan Barri Ona iragarten. Irugarren Barri Ona ta Apostoluen Eginak idatzi ebazan. Jesus'en aurtaroak dakigun geiena, berorregandik dakigu, baita ardi galduaren eta seme galduaren ipuñak be. Ez dakigu ezer aren azken-urteai buruz.

* Larratu = apacentar.

M E Z A

Sarrera.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Izan begiku bitarteko, Jauna, Lukas zure Ebanjelari santua: zure izenaren omenez Gurutzearen oinazea beti beragaz eroan eban-eta. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koari 2'gna.: 8, 16-24).—Anaiok: Eskerrak damotsadaz Jaungoikoari, Tito'ren biotzean zuekanako ardura au biztu dau-ta. Gure eskariak entzunda, ardura au geitu egin yako, ta zuekana pozik urten da. Aregaz anai bat bialdu dautsuegu, Barri Onagaitik eliza guztietan entzute aundikoa dana: Jaunaren goraldirako gogo bizkorrez diardugun lanbide onetan bidelagun izan dakigun, elizak aukeratu dabe-ta. Onela, txarto-esan guztiak ito mai doguz, onenbesteko dirutzaren arduradun garan ezkerro (1). Jaungoikoaren aurean bakarrik ez, baita gizonen aurean be zintzo jokatu nai dogu. Gure anaia be arekaz bialdu dogu, askotara ta askotan arduratsu agertu izan yaku-ta; orain batez be arduratsugo, zuekan dauan uste onagaitik. Tito be nire lagun eta lan-kide da zuen artean; gure anai oneik, barriz, elizak bialdutakoak dira, ta Kristo'ren goragarri. Abegi onez artu egizuez, beraz, eta erakutsi egitezue elizen aurean zuei buruz dogun poztu-bearra.

Koru-kanta.—Arein barbaroa lur osoan zabaldu zan: eta arein itzak lur-ertzetaraino.—Zeruak Jaungoikoaren aintza zabaltzen dau ta ortziak Aren esku-lanak iragarten dauz.

Aleluia, aleluia.—Neuk aukeratu zaituet mundutik, joan eta arnaria (frutua) ekarri dagizuen, eta zuen frutua iraunkor izan dadin. Aleluia.

Barri Ona: Jaunak beste irugei ta amabi, 689 orri.—*Kredo.*

Eskeintza.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da.

(1) Jerusalem'go kristauen alde San Paulo'k egin eban diru-batzea.

Opari-otoitza.—Zeruko grazien bidez gogo nasaliz otseindu zagiguzala, Jauna; ta eskini dautsuguzan oparigaiok, Lukas zure Ebanjelari doatsuaren bitartez, osasuna ta zerua lortu daiskue(z)alla. Amaibagako.

Kanon-aurea: *Apostoluena*, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Niri jarraitzen etorri zareenok, aukietan jesarriko zaree, Israel'go amabi jatorriak epaitzeko.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko algutzidun!, zure altara santuan artu dogun Eukaristiak, Lukas zure Ebanjelari doatsuaren bitartez, gure arimak donetu (santutu) dagizala ta zaindu gagizalla. Amaibagako.

URRILLAREN 19'GARRENA

ALKANTARA'KO PEDRO DEUNA, autorlea

3'gn. maila. — Zuriz

Alkantara (Extremadura) erriko semea, prantziskotar egin zan amasei urte ebazala. Bizikera latza maite izan eban, bere anaien eredu izanik. († 1562).

Meza: *Iustus*, 492 orri., *urrengo Otoitza ta Irakurgaia izan ezik:*

Otoitza.—Pedro zure autorle doatsua gorputz-nekeaz eta otoitzean grazi miragarritz argitsu egin zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren irabazien bitartez, gure gorputza ezirik, zeruko gauzak errazago ulertu daiguzala. Amaibagako.

Irakurgaia: Irabazitzat neukanari, 529 orri.

URRILLAREN 20'GARRENA

KENTI'KO JON DEUNA, autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Kanonigu, ta Krakovia'ko Ikastetxe Nagusian irakasle izan zan. Bere onimen edo birtute argitsuena: apaltasuna ta beartsukanako errukia. († 1473). Polonia'k dauan Zaindariatiko bat da.

M E Z A

Sarrera.—Gizonaren errukia bere lagun-urkoarentzat da; Jaunaren errukia, barriz, gizaki guztientzat. Errukia dauanak, irakatsi ta zaindu egiten dau, artzaiñak artaldean legez.—Ps. Zoriontsu, gaiztoen asmoetan sartu ez daiten gizona, pekatarien bidean ibilli ez daitena, ta gaizto-artean jesarri ez daitena.—Aintza.

Otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun!, Jon zure autorle santuaren antzera Santuen irakaspenetan aurreratuaz eta lagun-urkoari errukia egiñaz, aren irabaziakaitik zure parkamena jadetsi dagigula. Amaibagako.

Irakurgaia (Santiago'k, 2, 12-17).—Guztiz maiteok: Askatasunaren legez ebatziak izan bear dabena! dagokienez itz egin eta epaitu egizue. Errukia egin ez dagiana, erruki bagarik izango da epaitua-ta; auzitan, barriz, errukia nagusi. Zer balio dau, ene anaiok, sinisten dala esateak, egiñik ez ba'dau? Sinistek alakoa zeruratu ete-daike? Anai naiz arrearentzat (1) billoisik eta eguneko janari бага egon ba'ledi, zuetarik norbaitek «zoaz bakean, berotu ta asetu zaitetz» esan ba'legio, gorputzak bear dauana emon ez ba'legio, ori zetarako litzakio on? Berebat sinistea, egiñik ez ba'dau, ilda dago beragan.

Koru-kanta.—Goratu begie Jauna beronen errukia-gaitik eta gizonen semeai egiten dautsezan mesede arrigarriakaitik.—Egarri dana asetu. ta gose dana bere ondasunez bete dau-ta.

Aleluia, aleluia.—Beartsuari eskua zabaldu dautso, ta txiroari besoa luzatu. Aleluia.

Barri Ona: Begoz zuen gerriak, 491 orri.

Eskintza.—Zuzentasunez jantzi ta batu nintzan, soñekoa ta koroiá bai-nebazan. Begi nintzan itsuarentzat, eta oin errenarentzat: beartsuen aita nintzan.

Opari-otoitza.—Artu egizuz maitekiro, Jauna, oparigaiok, Jon zure autorle santuaren irabaziakaitik; eta Zeugaitik gizaki guztiak maite izanik, biotzez eta egiñez atsegin gakizuzala. Amaibagako.

(1) Kristauren bat..

Jaunartzerakoa.—Emon egizue, ta emongo yatzue: neurri ona, sakatua, betea ta gaitiezka emongo yatzue altzora.

Azken-otoitza.—Zure Gorputz eta Odol atsegingarri aseturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: Jon zure autorle santuaren irabazi ta irakaspenen bitartez, lagun-urkora maitatu dagigula, ta zeruan lagun izan gakiozala. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

URRILLAREN 21^aGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak, Ilarion deunarenak: Os iusti Mezokoak, 495 orri.; 3^{gn}. Otoitzak, Ursula ta lagun deunenak: Loquebar Meza-koak, 495 orri.

URRILLAREN 23^aGARRENA

CLARET'TAR ANTONIO MARI DEUNA,
gotzain eta autorle

3^{gn}. maila. — Zuriz

Katalunya'n jaio zan XIX^agarren mendearen lenengotan. 1835^{gn}. urtean abade izan ondoren, Katalunya, Canarias eta Cuba ugarteak-zear ibili zan mixiolari. Maria Biotz Garbiaren Semeen Lagundia sortuta urtebetera, Santiago de Cuba'ko goigotzain egin eben, 1850^agarrenean. Jaunagaitik neke aundiak eta irainik baltzenak jasan ondoren, 1870^agarrenean il zan. Pio XII^agarrenak santu egin eban 1950^{gn}. urtean.

Meza: Sacerdotes tui, 486 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Antonio Mari zure gotzain eta autorle doatsua Apostoluen onomenez jantzi, ta bere bidez Elizan abade ta nesken Lagundi barriak sortu dozuzan Jaungoikoa: eizuz, aren irakatsi onez argiturik eta aren ikasbidez indarturik, Zeugana zorionez eldu gaitezala. Amaibagako.

URRILLAREN 24^aGARRENA

ERRAFUEL DEUNA, Goiaingerua

3^{gn}. maila. — Zuriz

Tobias itsuari begietako argia emon utsan. Bidez da-biltzanen Zaindari da.

M E Z A

Sarrera. — Goratu egizue Jauna, Aren aingeru guztiok: Aren aginduak beteteko ta Aren esana egiteko indarrez gogorak zareenok.—Ps. Ene arima!, goratu egizu Jauna: ta nire barren osoak Aren izen deuna onetsi begi.—Amtza.

Otoitza.—Zure morroi Tobias'i Errafael Goiaingeru doatsua bidelagun emon zeutsan Jaungoikoa: egizuz zure menpekool, bere zainpean beti gorde gazizala ta bere laguntzaz indartu gaitzezala. Amaibagako.

Irakurgaia (Tobias, 12, 7-15).—Egun areitan, Errafael aingeruak Tobias'i auxe esan utsan: Erregearen isilpekoa gordetea on da, baiña Jaungoikoak egifiak azaltzea ta autortzea goragarri da. Ona da otoitza barauaz, eta limosna egin obe, urre-ondasunak gorde baiño. Limosnak eriotzatik gorde egiten gaitu, pekatuak garbitu egiten dauz, eta errukia ta betiko bizitza jaristen dau(z). Pekatua ta gaitakeria egiten dabe(za)nak, barriz, bere buruaren arerio dira. Egia esan nai dautsuet, beraz, ezer estaltzeke. Zuk negarrez otoitz egiten zenduanean eta illak obiratzen zenduzanean, eta bazkaria itzirik, gorpuak egunez zure etxean gorde ta gauzez illobiratzen zenduzanean, neuk eskintzen neutsan Jaunari zure otoitza. Ta Jaunak bialdu nau osatu zagidazan, eta zure semearen emazte Sara txerrenagandik askatu dagidan. Errafael Aingerua naz ni, Jaunaren aurrean gagozan zazpiretariko bat.

Koru-kanta.—Errafael aingeruak txerrena artu ta lotu egin eban.—Gure Jauna altsua da, ta Aren indarra, aundia.

Aleluia, aleluia.—Aingeruen aurrean eresiak abestuko dautsudaz: zeure etxean gurtuko zaitut, eta zeure izena autortuko dot, Jauna. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 5, 1-4).—Aldi aretan, judarren jaija zala-ta, Jesus Jerusalem'era igon zan. Ardiate-ondoan, eberkeraz Betesde deritxon urtegi bat dago, bost aterpe daukazana. Aterpe oneitan ainbat geiso, itsu, erren eta elbarri egozan, ura noiz eragiko zan begira. Jaungoikoaren aingeruak, urtegira noizean bein jatsirik, urari eragin egiten utsan, eta eragindako uretan lenen sartzen zana, edozein gaitzez egoana bere, osatu egiten zan.

Eskeintza.—Aingerua eliz-altara ondoan zutik jarri zan, urrezko intzentzu-ontzia eskuan ebala; ta intzentzu asko emon eutsoezan: eta ke usaintsua igo zan Jaungoikoaren aurrera.

Opari-otoitza. — Gorapenezko oparigaiok eskintzen dautsuguz, Jauna; ta zure Aingeruen bitartez, biotz onez artu egizuz, eta osasungarri izan dakiguzala eskatzen dautsugu apal-apalik. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Jaunaren Aingeru guztiok!, goratu egizue Jauna; esan egiozue ereserkia ta goretsi egizue beti.

Azken-otoitza.—Bialdu egizu, Jaungoiko Jauna, gure iaguntzan, Errafael Goiaingeru santua; ta beti Errege zaran orren aurrean dagoala ba-dakigu-ta, gure otoitz makalak eskiñi dagitzuzala, bedeinkatu dagizan. Amaibagako.

URRILLAREN 25^aGARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^{gn}. Otoitzak, Krisanto ta Daria deunen urrengokoak:

2^{gn}. Otoitza: Izan dadilla gugaz, Jauna, Krisanto ta Daria zure martiri doatsuen bitartekotasuna; ta gure oparigaiakaz goratzen doguzan ezkerro, arein laguntza ona beti izan daigula. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza: Zure martiri santu Krisanto ta Daria'ren urte-egunean erriak eskintzen dautsun opari au, gogoko izan dakizula, Jauna. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza: Gurari ta poz zerutarrez beteten gaituzun Jauna: egizu, zure martiri santu Krisanto ta Daria'ren bitartez, orain egin doguna geroko on izan dakigula. Amaibagako.

URRILLAREN 26^a GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2^ogn. Otoitzak, Ebaristo deunarenak: Si diligis Mezakoak, 464 orri.

URRILLAREN 28ª GARRENA

SIMON ETA JUDAS DEUNAK, Apostoluak

2^ogn. mailla. — Gorriz

Mesopotamia'n eta Persia'n zabaldu eben Jesukristo'ren Barri Ona, ta Persia'n il ebezan. Judas Tadeo deunak, idazki bat egin eban, laburra baiña ederra, Itun Barrian irakumi daitekenez.

M E Z A

Sarrera.—Nire ustez, oso goratuak dira zure adiskideak, Jaungoikoa; arein indarra oso gogortu da.—Ps. Jauna, Zeuk aztertu ta ezagutu nozu: Zeuk dakizu noiz jesarten eta noiz jagiten nazan.—Aintza.

Otoitza.—Simon eta Judas zure Apostolu doatsuen bidez Zure izena ezagererazo daukuzun Jaungoikoa: eiguzu, arein betiko zerua ospatuaz, onoimenean aurreratu gaitezala, ta onetan aurreratuez ospatu dagigula. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Efeso'koai: 4, 7-13).—Anaiok: Guretariko bakoitzari grazi bana emon yaku, Kristo'k erabagitako negurritz. Esanda dago-ta: "Goietara igo zanean, lanpetuak Beragaz eroan ebazan: gizonai graziak (doaiak) banatu eutsezan." Baiña zelan igo, lenengo lurralde bekoetara jatsi zalako baiño? (1) Jatsi zana Bera igo da zeru guztien gainera, guztia beteteko. Ta Berberak jarri dauz, batzuk apostolu, beste batzuk igarle, batzuk Barri Onaren zabaltzaille, beste batzuk zaintzaille ta irakasle, zintzoen obekuntzalanean, Kristo'ren gorputza atontzeko: sinistez eta Jaungoiko Semearen ezageraz guztioak bat eginda, gizon eldu ta Kristo'ren adin beteko biurtu gaitezcan arte.

Koru-kanta.—Lur osoan nagusi egingo dozuz; zure izena gogoan izango dabe, Jauna, gizaldiz-gizaldi.—

(1) Edo bardin dana: Baiña zegaitik esaten da igo egin zala, lenengo ona beera, lur gainera, jatsi zalako baiño?

Gurasoen orde, semeak jaioko yatzuz; orregaitik, erriak autortu (goratu) egingo zaitue.

Aleluya, aleluya.—Zure adiskideak oso goratuak dira, Jaungoikoa; arein indarra guztiz gogortu da. Aleluya.

Barri ona (Jon, 17-25).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Auxe agintzen dautsuet: alkar maite egizue. Lurkoiak gorroto ba'dautsuee, jakin egizue zuei baiño len gorroto izan daustela. Lurkoi ba'zintzaze, lurkoiak eurena maite izango leuke; baiña ez zaree lurkoi, Nik lurkoiaren artetik aukeratu zaituet-eta: orrexegaitik dautsuee gorroto lurkoiak. Gogoan artu esan neutsuen au: morroia ez da bere ugazaba baiño geiago. Ni jazartu (aurrean erabilli) ba'nabe, zuek be jazartu egingo zaitue; nire itza artu ba'dabe, zuena be artuko dabe, Baiña guzti au neure Izenagaitik egingo dautsuee, bialdu nauana ez dabe ezagutzen-eta. Ni etorri izan ez ba'nitz, eta itzik egin izan ez ba'neutse, pekatuak ez leukeen; orain, barriz, ez dabe euren pekatuaren aitzakigarrik. Niri gorroto daustanak, nire Aitari gorroto dautso. Beste inok egin ez dauzan egintzak arein artean egin ez ba'neuz, pekatuak ez leukeen; orain, barriz, ikusi dabez nire egintzak, eta Aitari ta niri (bioi) gorroto daukue. Be-te bearra zan, izan be, arein legean idatzita dagoan au: «Zio* bagarik izan eusten gorroto.»—Kredo.

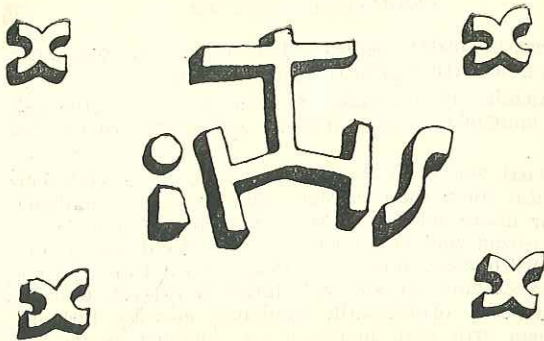
Eskintza.—Lur osoan zabaldu zan arein abotsa, ta lurraren bazterreraino arein itza.

Opari-otoitza.—Simon eta Judas Apostolu santuen betiko zerua ospatzen dogun ezker, eiguzu, Jauna: opari santu onen bidez pekatuetatik garbituta, egokia-ngo ospatu dagigula. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Niri jarraitzen etorri zarenok, jarleketan jesarriko zaree Israel'go amabi jatorriak eparitzeko.

Azken-otoitza.—Eukaristi santu au arturik, apal-apal eskatzen dautsugu, Jauna: Simon eta Judas zure Apostolu doatsuen bitartez, arein odol-eriotza goratuaz eskini dautsugun opari au, osasunerako izan dagigula. Amaibagako.

* Zio = razón.

URRILLAREN AZKEN-IGANDEA
JESUKRISTO ERREGAAREN JAIA

l'go maila. — Zuriz

Gaurko jaiak, Jesukristo Errege dala adierazoten dausku: gure Errege bakarrik ez, baita sendi edo familien, errien eta mundu guztiarena be. Gaur Kristo'ren oifetara gatoz, Berari gure buruak eta mundu guztia eskintzera, Bera zeru-lurren Errege dala autortzera. Baiña Kristo'ren erregetza ez da, ez, mundu onetakoen antzekoa; dana zerutarra, dana barrukoa da; ez da indarrezkoa, gogozkoa edo borondatezkoa baiño. Argi ta garbi agertzen da egi au Jesukristo'ren Barri Onean.

Aita Santu Pio X'garrenak sortu eban jai au, ta Urrillaren azkenengo igandean ospatzen da Eliza osoan.

M E Z A

Sarrera.—Eskubidea, jaungoikotasuna, jakituria, indarra ta aintza artzeko lain da oparizat il dan Bildotsa. Berari aintza ta aginpidea beti ta beti.—Ps. Emon egiozu Erregeri, Jauna, epaitzeko eskubidea: ta Erregearen Semeari zure zuzentasuna.—Aintza.

Otoitza.—Munduaren Errege dan zure Seme maiteagan guztia batu nai izan dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: egizu biotz onez, pekatuaren zauriz banatuta dagozan munduko erri guztiak, zure agintaritzaz guztiz bigunera etorri daitezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Koloso'koai: 1, 12, 20.—Anaiok: Aita Jaungoikoari eskerrak emoten dautsa-

guz argi-erreñuan Santuen oiforde-iagun izateko egin gaitualako; eta illunaren menpetik atarata (1), Bere Seme maitearen erreñura aldatu gaitualako. Seme onen Odolaren bidez doguz eroskundera (salbazioa) ta pekatuen parkamena. Berau da begiakoz ikusi ezin dogun Jaungoikoaren irudia, egindako guztien lensemea; zeru ta lurreko gauza guztiak, ikusgarri ta ikusi ezin diranak, guztiak Beragan egiñak izan dirata: Aulki, Jaun, Nagusi ta Agintedunak. Dana Berak eta Beretzat egiña da. Diranak baiño lenago da, ta diranak Aregan dagoz. Bera da Elizaren gorputzaren Buru; Bera da asiera, illartetik lenen biztu zana, gauza guztietan lenena izateko. Aitak (Jaungoikoak) nai izan eban dana Aregan (Semeagan) batuta egon zedin: Onen bidez, gurutzeko odolaz bakeak egiñik, gi-zaki guztiak, lurrekoak naiz zerukoak, Beragaz adiskidetzeko, Jesukristo gure Jaunagan.

Koru-kanta.—Itxasotik itxasora nagusi izango da, ta ibaitik lurraren bazterreragiño.—Lurreko errege guztiak gurtuko dabe: erri guztiak morroi izango yako.

Aleluia, aleluia.—Aren agintaritzaz betiko da, ta ez yako kenduko; Aren erreñua ez da galduko. Aleluia.

Barri Ona (Jon, 18, 33-37).—Aldi aretan, Pilatos'ek Jesus'i itaun au egin eutsan: «Judarren Errege zara zu?» Jesus'ek erantzun eutsan. «Ori zeure buruz diñozu, ala beste batzuek Nitzaz esan dautsuelako?» Pilatos'ek erantzun eutsan: «Judarra al naz, ba, ni? Zeure erriarrak eta abade-buruak jarri zaitue nire eskuetan. Zer egin dozu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Nire erreñua ez da lur onetakoa. Nire erreñua lur onetakoa ba'litz, nire menpekoak burrukan egingo leukeen, judarren eskuetan jausi ez nendin. Baiña nire erreñua ez da emengoa.» Orduan, Pilatos'ek esan eutsan: «Beraz, Errege zaitugu?» Jesus'ek erantzun eutsan: «Zeuk diñozu: Errege naz. Onetarakoxe jaijo, ta onetarakoxe etorri naz gizartera (munda): egiaren alde autor egiteko. Egizale dan edonok, nire itza entzuten dau.»—*Kredo.*

(1) Au da: txerrenaren eta pekatuaren menpetik.

Eskintza.—Neuri eskatu egidazu, ta errien oifordeko (eredu) egingo zaitut; eta zeureak izango dozuz lurreko muga-barru guztiak.

Opari-otoitza. — Gizartea baketu eban oparia eskintzen dautsugu, Jauna; eta egizu, Jesukristo zure Seme ta gure Jaunak —Meza onetan oparizat daukagunak—, erri guztiai alkartasuna ta bakea emon dagiela. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Kristo Erregearena, 456 orri.*

Jaunartzerakoa.—Jauna Errege jarriko da betiko; Jaunak bere erria bakez bedeinkatuko dau.

Azken-otoitza.—Bizitza betikorra emoten dauan janari au artuta, eiguzu, Jauna: Kristo Erregearen ikurrinpean gudari izanez poztuten garanok, zeruan Beragaz errege izan gaitezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

AZILLEKO (Zemendiko) SANTUAK

AZILLAREN I'GOA

DOMU SANTU, edo SANTU GUZTIEN EGUNA

I'go mailla. — Zuriz

Zeruan dagozan guztien eguna ospatzen dau gaur gure Eliza Ama deunak. Guztiak dira gure bitarteko Jaungoikoaren aurrean, Jesukristo Buru dala: Andra Maria, Aingeruak, Elizak Santuen lerroan ezarri dauzanak eta bertan dagozan beste guztiak; eta euren artean, geure senitartekoak be ainbat! Beraz, «poztu gaitezaz guztiok Jaunagan, Santu guztien egun aundi au ospatzean», Mezako Sarreran diogunez.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitezaz guztiok Jaunagan, Santu guztien jai au ospatzean: arein jaiegun onetan Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Alaitu zaitzeze Jaunagan, zintzook: zuzenai dagokie Jauna goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Jai onetan Santu guztien irabaziak era batera ospatu dagiguzan nai izan dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: zeruan orrenbeste bitarteko doguzan ezker, emon egiguzu zure erruki ugaria. Amaibagako.

Irakurgai (Jon deunaren Agerkaritik, Apoc., 7, 2-12).—Egun areitan, nik, Jon nazan onek, beste aingeru bat ikusi neban eguzki-sortzaldetik igoten.

Jaungoiko bizia ezaugarria eukan, eta lurrari ta itxasoari kalte egiteko egozan lau Aingeruai dea-darrez esan eutsen: «Ez egin kalterik lurrari, ez itxasoari, ez zugatzai (arbolai), gure Jaungoikoaren menpekoai bekokian ezaugarria ezarri daiegun arte.» Eta ezaugarridunak zenbat ziran be entzun neban: eun eta berrogei ta lau milla ziran Israeldarren jatorri guztietariko ezaugarridunak. Juda'ren jatorritik, amabi milla ezaugarridun; Erruben'en jatorritik, amabi milla; Neptali'ren jatorritik, amabi milla; Manases'en jatorritik, amabi milla; Simeon'en jatorritik, amabi milla; Zabulon'en jatorritik, amabi milla; Jose'ren jatorritik, amabi milla; Benjamin'en jatorritik, amabi milla ezaugarridun. Gero, ifioek ezin zenbatu zeikean talde aundi bat ikusi neban aginpipe-jarleku aurrean, Bildotsaren aurrekaldean, zutik. Guztiak soifnean jantzi zuriak eta eskuan palma-abararak ekarrezan. Enda (arraza), jatorri, erri ta izkerre guztietariko areik, auxe ifioen deadarka: «Gora aulkian jesarrita dagoan gure Jaungoiko ta Bildotsa!» Ta Aingeru guztiak zutik egozan aulkiaeren, agurren eta lau abereen inguruan; eta aulkiruntz auzpaztuta, Jaungoikoa gurtzen eben, esanaz: «Olantxe: onespena, aintza, jakituria, eskerrak, ospe, al-izate ta indarra gure Jaungoikoari gizaldien gizaldietan. Olan izan dadilla.»

Koru-kanta.—Santu guztiok, Jaunaren bildur izan zaitezte; bildur dautsoenak ez dabe ezeren bear-izanik.—Jaunaren billa dabiltzanak, barriz, guztitariko ondasunak izango dabez.

Aleluia, aleluia.—Etorri zaitezte Neugana, nekepean eta atsekabetuta zagozen guztiok, eta Neuk bizkor-tuko zaituet. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 5, 1-12).—Aldi aretan, Jesus, gizatalka ikusirik, mendi batera igo zan, eta jesarri zansan, bere ikasleak urreratu yakozan. Orduan, agoa zabaldurik, irakasten asi yaken, esanaz: Zorionekoak biotzez txiroak, zeruetako erreifina eurena dabe-ta. Zorionekoak otzanak, lurraren jabe egingo dira-ta. Zorionekoak atsekabetuak, poztuak izango dira-ta. Zorionekoak zuzentasunaren gose-egarri diranak, asetuak izango dira-ta. Zorionekoak errukiorrak, errukia jadedetsiko dabe-ta. Zorionekoak biotz-garbiak, Jaungoi-

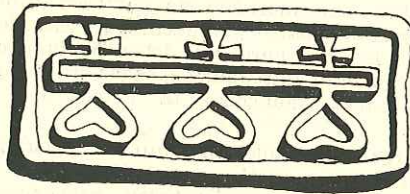
koa ikusiko dabe-ta. Zorionekoak bake-zaleak, izena Jaungoiko-seme izango dabe-ta. Zorionekoak zuzentasunagaitik aurrean erabilliak, zeruko erreifina eurena dabe-ta. Zorionekoak zuok, Nigaitik biraoka ta maderikatuka guzurrez zuen aurka nai dagiena esan dagie-nean. Poztu ta alaitu zaitezte arelako egunean: zuen saria zeruan oso ugaria izango da-ta.—*Kredo.*

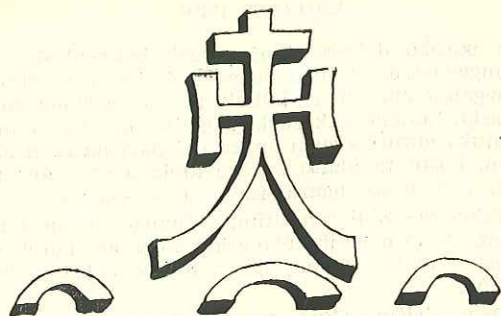
Eskintza.—Zintzoen arimak Jaungoikoaren eskuan dagoz, eta ez dauz ikutuko eriotz-oifiazeak; burubageen begietan illak zirudien; areik, barriz, baketan dagoz. Aleluia.

Opari-otoitza.—Gure gogoko oparigaiak eskintzen dautsuguz, Jauna; ta Santu guztien gorapenerako diran ezkerro, Zuri atsegin izan dakizuzala, ta guretzat osasungarri izan daitezala zure erurrik. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsuak biotz-garbiak, Jaungoikoa ikusiko dabe-ta; zoriontsuak bake-zaleak, izena Jaungoiko-seme izango dabe-ta; zoriontsuak zuzentasunagaitik aurrean erabilliak, zeruko erreifina eurena dabe-ta.

Azken-otoitza.—Egizu, Jauna, zure erri zintzoak Santu guztien jaia beti pozez beterik ospatu dagiala, ta arein otoitzen betiko laguntzaz indartu daitela. Amai-bagako.

AZILLAREN 2'GARRENA

ZINTZO IL DIRAN GUZTIEN GOGORAPENA

1'go maila. — Baltze

Garbitokian dagozan arimen alde otoi egiteko eguna da gaurkoa. Gure otoiitzen zain dagoz arima gaiso areik, ainbat lasteren Jaungoikoa ikusteko larri baten aurkitzen dira-ta.

Gaur, abade bakoitzak iru Meza emon daitez: bata, norbere asmoen alde; bigarrena, Aita Santuaren asmoetarako; ta irugarrena, zintzo il diran arima guztien alde.

LENENGO MEZA

Sarrera.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena: ta betiko argiak argi egin begie.—Ps. Zeuri dagokizu, Jauna, Sion'en ereserkia: Zeuri eskifiko yatzu Jesusalen'en oparia; entzun egizu nire otoiiza, gizaldi osoak Zeugana joan bear dau-ta.—Emon egiezu, Jauna...

Otoiiza.—Zintzo guztien Egille ta Erosle zaran Jaungoikoa: zure morroien eta mirabeen arimai emon egiezu pekatu guztien garbitzea: gure eskarien bidez, jaritsi dagiela beti gura izan daben parkamena. Amai-bagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Korinto'koai 1'goa: 15, 51-57). —Anaiok: ez gara guztiok ilgo, baiña guztiok aldatuko gara. Ber-bertan, begi-kiñu baten, azkenengo turuta -otsez (turuta joko dabe-ta), illak gordin jagiko dira, ta gu aldatu egingo gara. Ustelkor dogun onek, gordin biurtu bear dau, ta ilkor au, illezkor. Ustelkor au gordin

eta ilkor au illezkor biurtu daitenean, barriz, orduantxe beteko da idatzita dagoan au: Eriotza, garaipenak* iruntsi dau. Nun dago, eriotz, zure garaipena? Nun dago, eriotz, zure eztena? Eriotzaren eztena pekatua da, ta pekatuaren indarra, legea. Baiña Jaungoikoari eskerrak, Jesukristo gure Jaunaren bidez garaipena emon gausku-ta.

Koru-kanta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie.—Gomutagarria izango da beti gizon zuzena: ez dau izen txarraren bildurrik izango.

Luzagarria.—Askatu egizuz, Jauna, zintzo ildako guztien arimak pekatu guztien lokarritik.—Eta zure grazia lagun dabela, zure asarrezko epaiari iges egin begioe.—Ta jadetsi begie betiko argiaren zoriona.

«Dies irae» jarraikia

1. Asarre-eguna, egun a, lurra austuko dauana, Dabid eta Sibila'k autortzen dabenez.
2. Itzela izango da bildurra, guztia zorrotz ebazteko Epaillea agertu daitenean.
3. Turutak, illobietan ots ikaragarria zabaldurik, guztiok Jaungoikoaren aurrera eroango gaitu.
4. Eriotza ta izadia arritu egingo dira, Epailleari erantzuteko gizakiak jagi daitezanean.
5. Guztia idatzita daukan liburua irakurriko dau, munduaren auziari asiera emoteko.
6. Epaillea jesarri daitenean, isilpeko guztiak agertuko dira; ezer ez da zigor bagarik geldituko.
7. Zer esango dau orduan ni lako gaisoak? Nor jarriko dot nik bitarteko, zintzoa be larri aurkituko da-ta?
9. Gogoratu egizu, Jesus samur!, guztia neugaitik egin zendualla; egun aretan ez nagizu galdu.
10. Nire billa ibiltan, nekatuta jesarri zintzazan; gurutzean eriotza jasanik erosi nenduzun: ez bedi alperreko izan arenbesteko lana.
11. Zigorren epaille zuzena: parkatu nagizu epaikundea baiño len.

* Garaipen = victoria, triunfo.

12. Errudunaren antzera nago negarrez; erruak gorri jarri dau nire arpegia; arren, parkatu nagizu, Jauna!
13. Mari Madalen parkatu, ta lapurra entzun zenduan orrek, neuri be itxaropena emon zeustan.
14. Nire otoitzak ez dira Zure duin; baiña Zu, Jaun on ori!, samur izan zakidaz, betiko sutan kiskaldu ez naiten.
15. Egidazu tokia zure bildotsen artean, eta akerarakandik aldendu nagizu, zure eskumakaldean jarrerazorik.
16. Gaiztoak min-garretara ondatu dagizuzanean, zure aukeratuakaz batera dei egidazu.
17. Auzpaz eskatzen dautsut, biotza damuz austuta: izan egizu nire azkenaren ardura.
18. Negargarria benetan egun a. gizon erruduna epaitua izateko autsetik jagiko dan egun a!; parkatu egiozu, Jauna.
19. Jauna, Jesus samur ori!: emon egiezu guztiai atsedena. Olantxe.

Barri Ona (Jon, 5, 25-29).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeai auxe esan eutsen: Bene-benetan dirautsuet: Jaungoikoaren itza ildakoak entzungo dabean aldia eldu da, ta oraingoa da, izan be; ta entzun dagianak, bizi izango dira. Aitak Beragan bizia dauanez, Semeari be bizia Beragan izatea emon dautso-ta. Baita Gizasemea dan ezkerro, epaitzeko eskubidea be emon dautso. Ez ikaratu onetzaz: illobietan dagozan guztiak Jaungoikoaren Semearen deira urtengo diraneko sasoa ba-dator-eta; zuzen ibilli diranak, bizi izateko biztuko dira; oker ibilli diranak, barriz, galduak izateko.

Eskintza.—Jesukristo Jauna, zeruko Erregea: zintzo il diran guztien arimak impernuko neke ta zulo sako-netik aldendu egizuz: leoiaren agotik atara egizuz; impernuak ez dagizala iruntsi; ez daitezala illunpetara jausi: baiña Mikel buruzagi deunak argi santura eroan begiz: *antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.—Gorapenezko oparigai ta eskariok eskintzen dautsuguz, Jauna: abegi onez artu egizuz gaur gogora dakarguzan arimen alde: egizu, Jaun orrek, eriotzatik bizitzara igaro daitezala. *Antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.

Opari-otoitza.—Begiratu egizuz, biotz onez, Jauna, zure morroien eta mirabeen alde eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta kristau-fedearren irabazia emon zeutsen ezkerro, sania be lortu egiezu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Ildakoena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Betiko argiak argi egin begie, Jauna: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.

Azken-otoitza.—Gure otoitz apalak on egin dagitseta zure morroien eta mirabeen arimai, Jauna; garbitu egizuz pekatu guztietatik, eta emon egiezu zure erospenaren zatia. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

BIGARREN MEZA

Urteurreneko Meza, 839 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:

Otoitza.—Parkamenaren Jaungoiko Jauna: zure morroien eta mirabeen arimai emon egiezu bakezko tokia, atsedeen zorionsua, ta zure argiaren ditzira. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, gure eskariak, gorapenezko opari au zure morroien eta mirabeen arimen alde eskintzen dogun ezkerro: ta zure santuen lagun-artean sartu dagizuzala, arren. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Egizu, arren, Jauna: zure morroien eta mirabeen arimak, opari onen bidez garbituta, jadetsei qagiela batera betiko parkamena ta atsedena. Amaibagako.

IRUGARREN MEZA

Illel egunereko Meza, 843 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:

Otoitza.—Gizonai parkamena ta osasuna emoten dautsezun Jaungoikoa: bizitza onetatik joan diran zure morroien eta mirabeen arimai, Maria beti Birjina doalsua ta Santu guztiak bitarteko dirala, emon egiezu betiko zorionean lagun izateko grazia. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure errukiak mugarik ez dauan ezker, Jaungoiko!, entzun egizuz biotz onez gure eskari apalok; eta zure izena autorturik; zintzo il diran morroien eta mirabeen arimai, Opari osasungarri onen bidez, emon egiezu pekatu guztien parkamena. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun eta errukior orrek!: zure morroien eta mirabeen arimen alde eskiri dautsugun Opari onen bidez, areik pekatu guztietatik garbitu daitezala, ta, zure errukiz, betiko argiaren zoriona jadetsi dagiela. Amaibagako.

AZILLAREN 4'GARRENA

BORROMEOTAR KARLOS DEUNA,

gotzain eta autorle

3'gn. maila. — Zuriz

Ogel ta bat urte ebazala, kardenal egin eben, eta geroago Milan'go goigotzain. Berau izan zan Trento'ko Eliz-Batzar Nagusia burutzeko alegin bizienak egin ebazana. Indar aundia emon eutsan Elizari, protestanteen irakatsien aurka egifik. Milan'en il zan, 46 urte ebazala, 1584'gn. urtean.

MEZA: Statuit, 484 orri., *urango Otoitzak izan ezik:*

Otoitza. — Zaindu egizu zure Eliza, Jauna, zure autorle ta gotzain Karlos santuaren betiko laguntzaz; eta arimen arduragaitik zerua lortu ebanez, geu be, aren bitartez, zure maitasunean beti sutu gaitzela. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Bital eta Agrikola deunena: Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek!, Bital eta Agrikola zure martiri santuen jaia ospatzen dogun ezker, izan dagigula zure laguntza zure aurrean. Amaibagako.

Opari-otoitza. — Poztu gagiezala toki guztietan, Jauna, zure santuak; eta arein irabaziak ospatzean, euren bitartekotasuna be izan dagigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Bital eta Agrikola deunena: Bigundu zaitez, Jauna, oparigaion bidez; eta Bital eta Agrikola zure martiri santuen bitartez, gaitz guztietatik zaindu gagizuz. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: artu dogun Eukaristiagaitik eskerrak emonez, zure autorle ta gotzain Karlos doatsua bitarteko dala, gero-ta grazi ugariagoak artu daiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Bital eta Agrikola deunena: Eukaristi onek, Jauna, garbitu gagizala pekatuetatik; eta Bital eta Agrikola zure martiri santuen bitartez, zeru-saria lortzeko gei egin gagizala. Amaibagako.

AZILLAREN 8'GARRENA

Aurreko Igandeko Meza; 2'gn. Otoitzak, Lau Martiri Santu korotz jantzitakoan urrengokoak:

2'gn. Otoitza.—Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Martiri ospetsu oneik fedearan alde gogor egiten ezagutzen doguzanez, zure aurrean arein bitartekotasun ona izan dagigula. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza.—Jatsi daitela eurrez zure onespena (bedeinkaziñoa), Jauna; ta zure martiri santuen bitartez, gure oparigaioek gogoko biurtu dagituzala, ta guretzat zerurako osasungarri izan daitela. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza.—Zeruko Sakramentuz eta pozez beterik, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: santu onein garaipena ospatzen dogun ezker, euron laguntza be izan dagigula. Amaibagako.

AZILLAREN 9'GARRENA

SALBATZAILLE GUZTIZ DEUNAREN BASILIKA
NAGUSIAREN ESKINTZA

2'gn. maila. — Zuriz

Erroma'ko Letran'go Basilika, Aita Santuen Katedrala da, munduko eliza guztien buru ta ama. Lenengo, Jon Bateatzaille deunaren izena ekarren; haña gero *Salbatzaillearen* emon eutsen. 324'gn. urtean konsagratu eban Aita Santu Silbestro deunak. X'gn. gizaldian barritzu egin eben, eta 1726'garrenean konsagratu eban Benedetto XIII'garrenak. Bost Eliz-Batzar Nagusi egin dira bertan.

MEZA: Terribilis, 507 orri.; 2'gn Otoitzak, Teodoro deunaren urrengokoak:

2^{gn.} Otoitza: Teodoro zure martiri doatsuaren autortza ospatuez gorde ta zaintzen gaituzun Jaungoikoa; eiguzu, aren antzera aurrera jo daigula, ta aren otoitzetan laguntza aurkitu daigula. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza: Artu egizuz erriaren otoitzak, Jauna, eskifitako opariakaz batera; ta Teodoro zure martiri doatsuaren bitartez eta elizkizun santu onein bidez, zerura joan gaitetzala. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza: Eiguzu, arren, Jauna: Teodoro zure martiri doatsua bitarteko dogula, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

AZILLAREN 10'GARRENA

ANDER ABELINO DEUNA, autorle

3^{gn.} maila. — Zuriz

Sizilla'n jaino zan, 1521^{gn.} urtean. Lege-ikasketak egin ondoren, abade egin zan; geroago, barriz, *Teatino* izeneko lagundian sartu zan. Bere onimen argitsuenak: gurutzegana nako maitasuna, *otoitza* ta *Kristo*'rentzat animak irabaztea. *Napoles*'en il zan, 1608^{gn.} urtean, altarako mailletan, Meza emotera joiala.

MEZA: Os iusti, 490 orri., *urtego Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Ander zure autorle doatsuaren biotzean, onomenean (birtutean) geroago ta geiago aurreratze-ko zin egifiaren bidez, Zeugana igoteko gogo miragarria gertatu zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren irabaziz eta bitartez, aren grazia lortzeko gei egin gaitetzala; ta santuagoa dana egifitez, zure zeru goia pozik jarritsi dagigula. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitza, *Trifon, Errespizio ta Ninfa deunena:* Eiguzu, Jauna: *Trifon, Errespizio ta Ninfa* zure martiri santuen jaina beti ospaturik, euren otoitzez zure laguntzaren grazia izan dagigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zeure Santuen gomutaz, Jauna, eskintzen dautsuguz gorapenezko oparigaiok; eta euren bidez, oraingo ta geroko gaitz guztietatik onik urtego garala uste dogu. Amaibagako.

2^{gn.} Opari-otoitza, *Trifon, Errespizio ta Ninfa deunena:* Gogo onez eskintzen dautsuguz, Jauna, oparigaiok: begiko izan dakizuzala zure zintzoen izenean,

eta guri osasun-iturri izan dakiguzala zure errukiz. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janari ta edari onekaz indarturik, egizu, gure Jaungoiko orrek: santuaren eguna ospatuez artu doguzan ezker, berak lagun egin diskula bere otoitzakaz. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, *Trifon, Errespizio ta Ninfa deunena:* Eiguzu, Jauna: *Trifon, Errespizio ta Ninfa* zure martiri santuen bitartez, agoaz ikutu doguna, gogo garbiz artu dagigula. Amaibagako.

AZILLAREN 11'GARRENA

MARTIN DEUNA, gotzain eta autorle

3^{gn.} maila. — Zuriz

San Martin, Tours'ko gotzaina, Prantzia'ko santurik errikoienetarikoa da. Lau maila elizek eta bostean errik gutxienez beronen izena dakarre. Bere egintzarik aundiena, fedea zabaltzea izan zan, arango siniskeri zaarrak kendurik. *Candes*'en il zan, 397^{gn.} urtean.

M E Z A

Sarrera.—Jaunak aregaz bake-alkartasuna egin, eta bere erriaren buru jarri eban, Abade-nagusitza betiko izan egian.—*Ps.* Jauna, gogoratu egizu Dabid, eta onen apaltasun aundia.—*Aintza.*

Otoitza.—Geure indarrez ezin bizi gaitkezazala dakizun Jaungoikoa: eiguzu biotz onez, Martin zure autorle ta gotzain doatsuaren bitartez, ezbear guztien aurka indartu gaitetzala. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitza, *Mena deunarena:* Eiguzu, arren, Jaungoiko algutzidun orrek: Mena zure martiri doatsuaren zerurako jaiotza ospatzen dogun ezker, aren bitartez zure maitasunean indartu gaitetzala. Amaibagako.

Irakurgaia: Emen abade aundia, 484 orri.

Koru-kanta.—Ona emen abade aundia, bere egunetan Jaungoikoari atsegina izan eutsana.—Ez zan aren antzekorik agertu Jaungoikoaren legea beteten.

Aleluia, aleluia.—Tours-uriko Gotzain Martin doatsuak atsedena artu eban: Aingeru ta Goiaingeru, Aul-

ki, Mende ta zeruko Indarrak artu ta eroan eben. Aalelua.

Barri Ona (Luk., 11, 33-36).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Inok ez dau kruselua iziotu ondoren, toki ezkutuan naiz lakaripean ipinten, argimutil-gaiflean baiño, sartu daitezanak argia ikusi dagien. Zeure begia da zure gorputzaren argi-zuzia. Zure begia garbi izan ezkeru, zure gozputz osoa argitsu izango da; gaiztoa izan ezkeru, barriz, zure gorputza be illumpean egongo da. Begira, bada; zugan dagoan argia ez dadilla, gero, itzungi (atzamau)! Beraz, zure gorputz osoa argitan eta illun-alderdirik baga egon ba'dadi, guzti-guztia argitsu izango da, ta kruseluak bere ditziz argitzen dauanez argituko zaitu.

Eskintza.—Nire egia ta errukia zintzoagaz dira; ta nire izenean gogor agertuko da aren indarra.

Opari-otoitza.—Martin zure martiri santuaren egunean eskintzen dautsuguzan oparigaiok bedeinkatu egizuz, Jauna; ta euron bidez, zori onean naiz txarrean, gure bizikera zuzena izan dadilla. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza, Mena deunarena: Gure oparigaiak eta otoitzak onaturik, Jauna, garbitu gagizuz zeruko misterio onein bidez, eta entzun gagizuz biotz onez. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Zoriontsu benetan, ugazabak, etortean, zain aurkitu dagian morroia! Egiz diratsuet: bere ondasun guztien buru jarriko dau.

Azken-otoitza.—Eiguzu, gure Jaungoiko Jaun orrek! Santuaren jaiegunean eskifi dautsugun Opari au, aren bitartez osasungarri izan dakigula. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza, Mena deunarena: Eiguzu, arren, Jaungoiko gure Jaun orrek: orain zure Santuen gorutaz alaitzen garamez, poztu gaitetzala betiko gero-koan be, arein arpegia ikusiez. Amaibagako.

AZILLAREN 12^aGARRENA

MARTIN DEUNA, Aita Santu ta martiria

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Elizaren fedea erejeen aurka sutsu zaindu bear izan eban; Bizanzio'ko Agintari Nagusiak lotu ta Konstantinopla'ta eroan eban. Krimea'n il zan, nekez beterik, 655^{gn}. urtean.

MEZA: Si diligis, 464 orri.

AZILLAREN 13^aGARRENA

DIEGO DEUNA, autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Prantziskotarren Lagundian sartu zan, anai legez. Bere onomnen argitsuenak: esaneko izatea, maitasuna ta otolutsua. († 1463).

MEZA: Iustus, 492 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Munduan argal dana, indartsua lotsatzeko, era miragarriz eukeratzen dozun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: eiguzu biotz onez, apal-apal eskatzen dautsugunok, Diego zure autorle doatsuaren otoitzen bidez, betiko zerua jadetsi dagigula. Amaibagako.

AZILLAREN 14^aGARRENA

JOSAPAT DEUNA, gotzain eta autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Poloniarra jaiotez, Vilna'ko bakartetxean sartu zan. Polots'eko goigotzain zala, elizen batasuna lortzen alegin biziak egin ebazan. Arerioak, aren aurka jagirik, bizia kendu eutsoen, 1623^{gn}. urtean.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitzean guztiok Jaunagan, Josapat martiri doatsuaren jai ospatzean; beromen oñiazealdiaz Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Poztu zaitze, Jaunagan, zintzook: zuzenai dagokie Jauna goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Biztu egizu zure Elizan, Jauna, Josapat zure martiri ta gotzain doatsua bete eban Arnasa, bizia bere ardien alde emoteko gertatu eban Gogoa; ta aren bitartez, geu be Gogo orrexek eragifilik eta indarturik, ez gaitezala bildurdu anaien alde bizia emoteko. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrari: 5, 1-6).—Anaiok: Edozein gotzain, gizartetik artuta, Jaungoikoari dago-kiozan gauzetan gizonen alde jarria da, pekatuakaitik eskingai ta opariak eskifii dagizan; baita, bera be argalkeriz inguratuta dagoan ezkeru, ezjakin eta okertuak samur erabilli dagizan be. Ori dala-ta, erriaren alde lez, bere buruaren alde be opariak eskifii bear dauz pekatuakaitik. Ifiok ez dau, barriz, ardura goragarri ori berez beraganatzen. Aaron'i lez Jaungoikoak dei egiten ez ba'dautso. Orrela, Kristo'k berak be ez dau berez abadeburutza ori artu: «Zeu zara nire Semea, Neuk sortu zaitut gaur», esan eutsanak emonda baiño. Beste nunbaiten be ba-diño: «Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean».

Koru-kanta.—Aurkitu dot nire morroi Dabid, eta orio santuz igurtzi (donetu) dot: neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau. Arerioak ez dau azpiratuko; gaizto-semeak be ez dautso kalterik egingo.

Aleluia, aleluia.—Auxe da Jaungoikoak koroia ezarri eutsan abadea. Aleluia.

Barri Ona: Artzain Ona, 491 orri.

Eskintza.—Bere adiskideakaitik bere bizia emoten dauanak baiño maitasun aundiagorik ifiok ez dau.

Opari-otoitza.—Jaungoiko guztiz erukiok ori! Be-deinkatu egizuz gure oparigaio; eta bere odola isuriaz, Josapat zure martiri ta gotzain santuak autortu eban fedearen indartu gagizuz. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Neu naz Artzain Ona; nire ardiak ezagutzen dodaz, eta nireak ezagutzen nabe.

Azken-otoitza.—Zeruko mai santu onek emon daiskula, Jauna, gogo indartsua: Josapat zure martiri ta gotzain doatsuaren bizia be, onexek indartu eban-eta, Elizaren izen onerako. Amaibagako.

ALBERTO DEUNA, gotzain, autorle ta irakasle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Alemania'n jaio zan. Domingotar egiñik, Paris'ko Ikaste-txe Nagusian ikasle ta irakasle izan zan. Kolonia'ra biurturik, Akino'tar Tomas deuna izan eban ikasle. 1280'garrenean il zan; eta Pio XI'garrenak santu ta Eliz-irakasle egin eban, 1931'gn. urtean.

MEZA: In medio, 488 orri., Otoitz oneik izan ezik:

Otoitza.—Alberto zure gotzain eta irakasle doatsua, mundu onetako jakituria Jaungoiko-fedearen menpean jarten, aundi egin zenduan Jaungoikoa: eiguzu, lurrean aren irakaspenai jarraiturik, betiko argia izan dagigula zeruan. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Onartu egizuz, Jauna, gure opari-gaio; eta Alberto doatsuaren bitartez eta ereduz, barriztu dogun zure Seme ta gure Jaunaren Nekaldia, onuragarri izan dakigula. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristiaren bidez, gorde gagizuz, Jauna, arierioen ekiñaldietatik; eta Alberto zure autorle ta gotzain doatsuaren bitartez, betiko bakea lortu dagigula. Amaibagako.

JERTRUDIS DEUNA, birjiña

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Erdi-Aroko mistikurik aundienetarikoa izan zan. Beronek irakatsi eban lenengoz Jesus'en Biotzaganako oneraspen edo debozioa. († 1334).

MEZA: Dilexisti, 500 orri., Otoitz au izan ezik:

Otoitza.—Jertrudis birjiña doatsuaren biotzean zure-tzat bitiztoki atsegingarria atondu zenduan Jaungoikoa: aren irabaziz eta bitartez, gure biotzeko erruak kendu egizuz, eta zeruan aren lagun egin gagizuz. Amaibagako.

AZILLAREN 17'GARRENA

GREGORIO MIRARIGILLE DEUNA,

gotzain eta autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Ainbat mirari egin ebazan bizi zala be, bein mendi bat aldatzeragiño, bertan eliza egiteko tokia izan zedin. († 270).

MEZA: Statuit, 484 orri., *urtego Barri Onaren atal au izan ezik:*

Barri Ona (Mark., 11, 22-24).—Aldi aretan, Jesus'ek, bere ikasleai erantzunik, auxe esan eutsen: Izan egizue sinismena Jaungoikoagan. Benetan dirautsuet: mendi orri «kendu adi ortik eta itxasora jausi adi» inok esan ba'dagio, ta biotzean zalantza (duda) bagarik, berak esandakoa jazoko dala sinistu dagianari, alantxe egin-go yako. Onexegaitik dirautsuet: zuen otoitzean eskatu dagizuen edozer, artuko dozuela sinistu egizue, ta jade-tsi egingo dozue.

AZILLAREN 18'GARRENA

PEDRO TA PAULO APOSTOLU DEUNEN
BASILIKEN ESKEINTZA2^{gn}. mailla. — Zuriz

San Pedro'ren Basilika, bere illobi-gaifnean dago jasota, Batikano izeneko tokian. Aita Santu Urbano VIII'garrenak konsagratu eban 1626'garrenean.

San Paulo'ren Basilika, barriz, guztiz erreta gelditu zan 1823'gn. urtean; baiña barriro jasorik, Pio IX'garrenak konsagratu eban 1854'gn. urtean. Paulo deunaren illobia dago aspian.

MEZA: Terribilis, 507 orri.

AZILLAREN 19'GARRENA

HUNGARIA'KO ISABEL DEUNA, alarguna

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Hungaria'ko Erregearen alaba zan. 23 urtez alargundu zan, eta ogei ta lauaz il, 1231'garrenean. Bere onoinen argitsuenak: ontasuna ta txiro ta geisoakanako errukia.

MEZA: Cognovi, 505 orri., *urtego Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Argitu egizuz, Jauna, zintzoen biotzak; eta Isabel doatsuaren otoitz baliotsuen bidez, munduko zoriona alde batera itzi dagigula ta zeruko atsegiaz beti poztu gaitzala. Amaibagako.

2^{gn}. **Otoitzak**, *Pontziano deunarenak:* Si diligis Mezakoak, 464 orri.

AZILLAREN 20'GARRENA

VALOIS'TAR FELIX DEUNA, autorle

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Mata'tar Jon deunagaz batera, Irutasun guztiz deunaren Lagundia sortu eban, musulmanen menpean egozan kristau-gudariak askatzeko. († 1212).

MEZA: Iustus., 492 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Felix zure autorle doatsuari bakartasunetik atxillotuak askatzera zeruko argiz dei egin zeutsan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez eta zure graziaren bidez, lotuta gaukezan pekatuetatik askaturik, zeruko errira eldu gaitzala. Amaibagako.

AZILLAREN 21'GARRENA

MARIA BIRJIÑA DOATSUA ELIZAN ESKIÑIA

3^{gn}. mailla. — Zuriz

Ume zala eskiñi eutsoen Jaungoikoari Maria bere gurasoak.

MEZA: Salve, sancta Parens, 458 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Maria beti Birjiña doatsua, Espiritu Santuaren bizitokia, gaur Elizan sartu zedin nai izan zenduan Jaungoikoa: eiguzu, aren bitartez, geu be zeruko elizan aurkeztuak izan gaitzala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz berberagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen bidez. Olantxe.

Kredo'rik ez da.

Kanon-aurrea: *Andra Maria'rena*, 456 orri. Eta elizan sartze egunean.

AZILLAREN 22'GARRENA

ZIZILIA DEUNA, birjiña ta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

Martiri andrazkoenetatik entzute aundienetarikoa da. Jesukristo'ren fedea autortzearren, sama ebagi eutsoen, 222-230^g garron urte barruan. 822^g garrenean aurkitu eben bere gorpua, ta Erroma'ko bere izeneko Basilikara eroan.

Ereslari edo soñulariak euren Zaindarizat artu dabe.

M E Z A

Sarrera.—Erregeen aurrean iragarri neban zure legea, ta ez nintzan lotsatu; biotzez maite dodazan zure aginduak gogoan ausnartu nebazan.—*Ps.* Zoriontsuak benetan, Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—*Aintza.*

Otoitza.—Zizilia zure birjiña ta martiri doatsuaren urte oroko jaiaz poztuten gaituzun Jaungoikoa: eiguzu, otoitzez ospatzen dogunari, bizikera zintzoz be jarraitu dialogula. Amaibagako.

Irakurgaia: Ene Jaungoiko Jauna, 498 orri.

Koru-kanta.—Entzun, alaba, ikusi, ta makurtu zure belarrria: erregea zure edertasunaz zaletuta dago-ta.—Zabiltz, zoaz aurrera, Erregiña izatera, zure apaintasunaz eta edertasunaz.

Aleluia, aleluia.—Bost neska zurrek, kruseluak artuta, orioa be euren ontzietan artu eben; eta gauerdian deadar bat entzun zan: Orra, senargeia ba-dator: urten zakioze bidera, Kristo Jaunari. Aleluia.

Barri Ona: Zeruko erreñua, 496 orri.

Eskintza.—Erregearen aurrera ekarriko dabe; aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, zeugana pozez beterik; Errege Jaunaren jauregira joango dira.

Opari-otoitza.—Bakezko ta gorapenezko opari onek, Jauna, Zizilia zure birjiña ta martiri doatsuaren bitartez, beti zure errukia jaristeko gei egin gagizala. Amaibagako.

Jaunartzerakoa.—Lotsatu beitez arroak, nire aurka gaitzakeria egin dabe-ta. Nik, barriz, zeure legea ta aginduak beteten jardungo dot, lotsatu ez naiten.

Azken-otoitza.—Zure etxekook doai santuz asetu gaituzu, Jauna; ta gaurko jaia ospatzen dogun birjiña martiriaren bitartez, indartu gagizuz beti. Amaibagako.

AZILLAREN 23'GARRENA

I KLEMENTE DEUNA, Aita Santu ta martiri

3^{gn}. mailla. — Gorriz

88^g garren urtetik 97^g garrenera izan zan Elizaren Aita Santu, San Pedro'ren urrengo irugarrena. Mezako Kanon-zatian agertzen da bere izena. Korinto'koai egin eutsen idazki eder bat ezagutzen dogu, lenengo gizaldietako agerkeririk zaarrenetarikoa.

MEZA: Si diligis, 464 orri., *beste oneik izan ezik:*

Sarrera.—Jaunak auxe diño: Zure agoan jarri dodazan berbak, ez dozuz zure ezpanetatik galduko: ta altara-gaiflean eskifii dagizun opariak, atsegin izango dodaz.—*Ps.* Zoriontsua benetan, Jaunaren bildur dan gizona: Aren aginduak biziro maite dauzana.—*Aintza.*

2^{gn}. Otoitza, *Felicitas deunarena:* Eiguzu, Jaungoiko alguztidun orrek: Felicitas zure martiri doatsuaren jaia ospatzean, aren irabazi ta bitartekotasunak gorde gagiezala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Paulo'k Filipos'koai: 3, 17-21; 4, 1-3).—Anaiok: Izan zaiteze neure antzeko, ta begiratu nik emondako ereduz dabilztanai. Asko dira or,—ta arei buruz sarritan esan dautsuedana orain be negarrez dirautsuet—, Kristo'ren gurutzearen aurka dabilztanak; eriotza dabe azken-muga; Jaungoikotzat, sabela; euren lotsa, arrobide; lurrekoa, atsegingarri. Gure bizitokia, barriz, zeruan dago, ta andik gu salbatzera etorriko dan Jesukristo gure Jaunaren zain gagoz.

Dana bere menpean ezita daukan eskubidez, gure gorputz doillar au aldatu ta bere gorputz argitsuaren antzeko biurtuko dau. Beraz, ene anai maite ta kutunok, neure pozbide ta koroï zareenok, iraun egizue orre-

la Jaunagan, guztiz laztanok. Ebodi ta Sintike (1), dagozala, arren, gogo batez Jaunagan. Zuk be, nire lagun zintzo orrek, lagun egiezu, mesedez, emakume orrei: Klemente'gaz eta beste nire lankideakaz bate-ra Barri Onaren alde neure ondoan ekin utsen-eta. Guzti orrein izenak bizien liburuan ezarrita dagoz.

2'gn. Opari-otoitza, Felizitas deunarena: Artu egizuz biotz onez, Jauna, zure erriaren asmoak; eta egizu, gaur ospatzen dogun martiriaren otoitzak, gure alde izan daiguzala. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Felizitas deunarena: Apal-apalik eskatzen dautsugu, Jaungoiko alguztidun orri: zure Santuen bitartez, isurñ daiskuzuzala zure graziak, eta zuzendu dagizula gure bizikera. Amaibagako.

AZILLAREN 24'GARRENA

GURUTZEKO JON DEUNA, autorle ta irakasle

3'gn. maila. — Zuriz

Teresa'gaz batera, Karmedarren Lagundia barrizteko alegin bihiak egin ebazan. Bere onoiemen argitsuenak: bere buru-ukatzea, Gurutzea maitatu, otoitz sakonean murgildu. Oso ezagunak dira bere mistika-liburuak, *Llama de amor viva*, *Subida al Monte Carmelo*, *Noche oscura del alma*, adibidez. 1591'garrean il zan, eta 1926'gn. urtean Elizak Irakasleen artean sartu eban.

Meza: In medio, 488 orri., *urtego Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Jon zure autorle ta irakasle santua bere burua guztiz ukatzen eta Gurutzea gartsu maitatzen aundi egin zenduan Jaungoikoa: eiguзу, aren irakatsiai eten-baga jarraiturik, betiko zerua jadetsi daigula. Amaibagako.

2'gn. Otoitza, Krisogono deunarena: Entzun egizuz, Jauna, gure eskariak; eta gure gaiztakeriakaitik errudun garala autortzen dogun ezkeru, Krisogono zure martiri doatsuaren bitartez, pekatuetatik urten gaitzezala. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure autorle ta irakasle Jon deunaren otoitz onak ez daigula, Jauna, uts egin; gure opari-

(1) Filipos'ko kristau andrazko bi; ez eben alkar ondo erooten, antza.

gaiok Zuri ondo arrerazo, ta guri zurre errukia beti jadetsi daiskun. Amaibagako.

2'gn. Opari-otoitza, Krisogono deunarena: Baketu zaitez, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiokaz; eta Krisogono zure martiri doatsuaren bitartez, arrisku guztietatik gorde gagizuz. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Opari au osangarri izan dakigun, egizu, Jauna, Jon zure autorle doatsua ta irakasle bi-kaiña, bitarteko izan dakigula. Amaibagako.

2'gn. Azken-otoitza, Krisogono deunarena: Artu dogun Eukaristiak garbitu dagizala, Jauna, gure pekatu ezkutuak, eta gure arerioen ekiñaldietatik onez urten gaitzezala. Amaibagako.

AZILLAREN 25'GARRENA

KATALIN DEUNA, birjiña ta martiri

3'gn. maila. — Gorritz

Alexadria'n jaio zan. Gizon jakintsuen aurrean Kristo'ren irakaspeta biziro ta argi azaldu eban. Sama ebagi eutsoen, 310'gn. urte inguruan. Filosofoen Zaindari da.

Meza: Loquebar, 495 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Sinai mendi-tontorrean, Moises'i Legea emon zeutsan mendian bertan, Katalin zure birjiña ta martiri doatsuaren gorpua zure aingeru santuen bitartez eta era miragarritz ipiñi zenduan Jaungoikoa: egizu aren irabaziz eta bitartez, Kristo berbera dan mendira igo gaitzezala. Amaibagako egunetan Zeugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Oiantxe.

AZILLAREN 26'GARRENA

SILBESTRE DEUNA, abata

3'gn. maila. — Zuriz

Osimo'ko kanonigu izan baiño den, degeak ikasi ebazan. Bere adiskide baten gorpua ikusi ondoren, basora baztertu zan otoitzari ekiteko. Beste batzuk be alkartu yakozan, eta Benito deunaren arauak artu ebazan. († 1267).

Meza: Os iusti, 494 orri., *urtego Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Silbestre abata doatsua, illobi baten aurrean lur onetako uskeria ezagaturik, bakartasunera deitu ta irabazi ederrez argitu zenduan Jaungoikoa; apal-apalik eskatzen dautsugu, aren antzera, lurreko gauzak alde batera itzirik, Zugaz betiko zerua izan dagigula. Amaibagako.

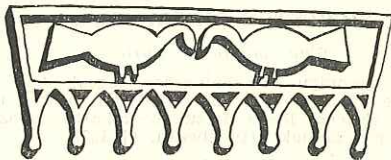
2^{gn.} Otoitza, Alexandria'ko Pedro deunarena: Begiratu egizu, Jaungoiko alguztidun orrek, gure argaltasuna; ta gure pekatuen sorta astunak nekutzen gaituan ezker, Pedro zure martiri ta gotzain doatsuaren bitartekotasunak laguntza emon daiskula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Arren, Jauna!: oparigai oneik Errege zaranez apal-apalik eskintzen dautsuguzan ezker, Silbestre abata doatsuaren antzera, arima ondo atonduta ta biotz garbi izanik, zure Semearen Gorputza ta Odola santutasunez artu daiguzala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

2^{gn.} Opari-otoitza, Pedro deunarena: Artu egizuz biotz enze, Jauna, Pedro zure martiri ta gotzain doatsuaren irabazien bidez eskintzen dautsuguzan oparigaiok: eta betiko atsedenera eroateko izan dakiguzala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zeruko janariaz indarturik, eguzu, Jauna: Silbestre abata doatsuaren bideari jarraituez, zeruan zure santuakaz sari ugaria artu dagigula. Amaibagako.

2^{gn.} Azken-otoitza, Pedro deunarena: Janari santuaz aseturik, arren, gure Jaun eta Jaungoiko!: Pedro zure martiri ta gotzain doatsuaren jai ospatu dogun ezker, aren bitartekotasunaren eragitea somau dagigula gudan. Amaibagako.

BIZKAI'KO ELIZBARRUTIKO EGUTEGIAK DAKAZAN SANTU BATZUEN MEZAK

OTSAILLAREN 27^aGARRENA

1) Garizuman, Garizuma-eguneko Meza; 2^{gn.} Otoitzak, Leandro deunarenak; 3^{gn.} Otoitzak, Gabirel deunarenak, 574 orri.

2) Garizuma izan ezik,

LEANDRO DEUNA, gotzain eta autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

MEZA: "In medio", 488 orri., urrengo Otoitzak izan ezik:

OTOITZA.—Leandro zure autorle ta gotzain doatsuaren bidez, arriotarren gaiztakeria España'tik kendu zenduan Jaungoikoa: gorde egizu beti zure erria siniste oker eta gaizpide guztietatik. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitzak, Gabirel daunarenak, 574 orri.

ORRILLAREN 12^aGARRENA

AVILA'KO JON DOATSUA, autorle

3^{gn.} mailla. — Zuriz

SARRERA.—Egizue deadar eten бага; turuta antzera jaso zuen abotsa, ta iragarri nire erriari bere gaiztakeriak eta Israel'en etxeari bere pekatuak, aleluia, aleluia.—Ps. Ara Aren abotsa, abots indartsua; goratu egizue Jaungoikoa Israel'en.—Aintza.

OTOITZA.—Ondasun guztien emoilte zaran Jaungoikoa! Arimak osasuneko bidetik zuzentzeko ta pekatariak damua emoteko, zure autorle Jon doatsua irakasle bikain egin zenduan ezker, egizu, beti aren lortzatzi jarraiturik, betiko bizitza jadetsi dagigula. Amaibagako.

2^{gn.} Otoitzak: Eguneko Santuenak, 612 orri.

IRAKURGAIA (S. Paulo'k Korinto'koal 1^{goa.}: 2, 1-7).—Anaioak: Zuen artera joan nintzanean, Kristo'ren autorra itz guren eta jakintsurik бага iragarri neutsuen. Izan be, ezer ez neban zuen artean jakin nai, Jesukristo izan ezik, eta Au gurutzetua. Nire itza ta iragartea ez zan izan giza-jakintzaren izkeraren bidez, Jaungoikoaren adore ta indararen bidez baiño; zuen sinismena Jaungoikoaren indarrea eta ez giza-jakintzan egon daiten. Alan be, jakintza bikainen artean diñogu; ez, oster, gizarte onetako jakintza, ezta gizarte onetako nagusi galkorra be; Jaungoikoaren jakintza ezkutu ta isilpekoa baiño, betidanik gure goraldirako Jaungoikoak aukeratu ebana.

ALELUIA, aleluia.—Ederrak egiz, mendietan bakea ta osasuna iragarri ta zabaltzen dauzan oñak! Aleluia.—Gaiz-

toen miña ebegi egingo dabe; jakitunen miña, barriz, osan da. Aleluia.

BARRI ONA: Jaunak beste irurogei ta amabi, 689 orri.

ESKINTZA.—Biotz-damutuak osatzera ta menperatuai parkamena iragartera bialdu nenduan Jaunak. Aleluia.

OPARI-OTOITZA.—Artu egizu, Jauna, eskintzen dautsugun opari au; ta zure autorle Jon doatsuaren bitartez, Eukaristi Sakramentuaganako maitasun sakonaz edertu zenduan ezkeru, osasunerako izan dakigula. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitzak: Eguneke Santuenak, 612 orri.

JAUNARTZERAKOA.—Geisoakaz geiso egin izan naz, geisoak irabazi dagidazan; guztiai guztia egin izan nakie, guztiak salbau dagidazan. Aleluia.

AZKEN-OTOITZA.—Sari zerutarraz janaritu garan ezkeru, egizu, gure Jaungoiko Jaun orrek: Jon zure autorlearen otoitz eta ikasbideen bidez, errime jokaturik, kalterako yakun guztia azpiratu dagigula. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitzak: Eguneke Santuenak, 613 orri.

ORRILLAREN 15^a GARRENA

ISIDRO DEUNA, nekazaria

3^{gn}. mailla. — Zuriz

MEZA: "Iustus", 492 orri., beste oneik izan ezlk:

OTOITZA.—Erreguz eskatzen dautsugu, Jaungoiko errukitsu orri: Isidro zure autorle doatsuaren bitartez, ez gaitzala andiputzak izan; eta aren irabazial ta onbidea jarraiturik, Zuk orrenbeste maite dozun apaitasunaz otseindu zaiguzala beti. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza: Salle'tar Jon Bautista deunarena, 615 orri.

IRAKURGAIA (Jak., 5, 7-8; 11, 16-18).—Anaiok: Eroapena izan egizue Jaunaren etorrera arte. Begira: nekazaria lurak dakarrenaren fruitu ederraren zain egoten da, ta eroapenez dago Jaungoikoak goiz-beranduko euria bialdu arte.

Itxaron zuek be, biotzok indartuaz, Jaunaren etorrera urean dago-ta. Jasan ebenak zoriontsutzat doguz. Entzun dozue Job'en eroapena, ta ikusi zenduen Jaunak emon eutsan saria, Jauna biozpera ta errukitsu da-ta. Beraz, autortu egiozuez alkari zuen pekatuak, eta otoitz egizue alkarren alde, zeruratu zaitez: zintzoaren otoitz eten bageak indar aundia dau-ta. Elias, gur lako gizon argala zan; alan be, lur ganera euririk ez zedilla jatsi eskatu eban gogo sutuz, eta iru urte ta sei illebetez ez zan euririk jatsi. Barrio otoi egifik, ortziak (zeruak) euria emon eta lurrak fruitu ekarri eban.

BARRI ONA: Ni egiazko matsondoa naz, 480 orri.

OPARI-OTOITZA.—Erruki izan zakiez, Jauna, gure eskarial, ta artu egizuz biotz onek zure erriaren oparigaiok; eta Isidro zure autorle doatsuaren bitartez, itxaropenez eskatzen dautsuguna, benetan jadetsi daigula. Amaibagako.

AZKEN-OTOITZA.—Eukaristi zerutar au, Jauna, gure goputz-arimen onerako izan dadilla; ta eiguzu, Isidro zure autorle doatsuaren bitartez, ospatu dogunaren fruitua somau daigula gudan. Amaibagako.

ORRILLAREN 30^a GARRENA

FERNANDO DEUNA, errege

3^{gn}. mailla. — Zuriz

M E Z A

SARRERA.—Bego sendo ta goratua izan dadilla beti zure izena, ta esan daitela beti: Indarren Jauna da Israel'go Jaungoikoa. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Jaunak gudaketa ezereztu egiten dau, ta Aren izena Jaun da.—Aintza.

OTOITZA.—Fernando zure autorle doatsuari, zure izenaren alde burrukan egiteko ta fedean arerioai irabazteko indarra emon zeutsan Jaungoikoa: egizuz, aren laguntzapean, goputz-arimako arerioakandik gordeta egon gaitzala. Amaibagako.

2^{gn}. Otoitza, Felix deunarena, 623 orri.

IRAKURGAIA: Auxe diño Jaunak, 490 orri.

ALELUIA, aleluia.—Zoriontsu Jaunaren bildur dan gizona, ta Aren aginduak maite dauzana, Aleluia.—Zintzoa liria lez aziko da, ta beti loratan egongo da Jaunaren aurrean. Aleluia.

Pazkoaldi-ostean, barriz, Luzagarri au:

LUZAGARRIA.—Jaunak agintaritzza bere Erregeri emongo dautso, ta Igurtziaren indarra gora jasoko dau.—Jaunak bere gain artu gaitu, ta Israel'go Santua da gure Errege.

ALELUIA, aleluia.—Jaunaren arerioak dardaraka egongo dira Aren aurrean; trumoi ta oñastuak jaurtiko dauz aren gaitera. Aleluia.

BARRI ONA: Pariseotarrak joan, 403 orri.

ESKINTZA.—Zuen Jaungoiko Jaunari zin egin eta ziñak bete egiozuez, inguruko guztiok opariak Jaungoiko itzelgarriri eskiñi egiozuez, aundikian arrokeriak zapaldu dauzanan, lurreko erregeentzat bildurgarri danari.

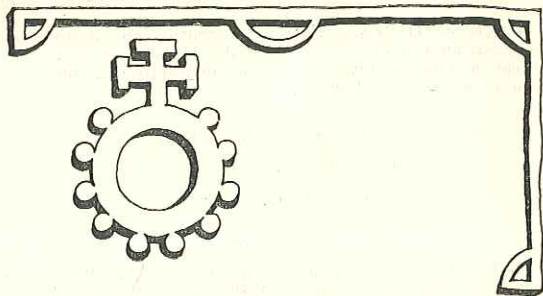
OPARI-OTOITZA.—Izan bekizuz atsegingarri, gure Jaungoiko Jaun orri, eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta Fernando Errege doatsuaren bitartez, gure betiko zorionerako izan daitzala. Amaibagako.

2^{gn}. Opari-otoitza, Felix deunarena, 623 orri.

JAUNARTZERAKOA.—Goratu egizue zeruko Jaungoikoa gizaki guztiai janaria emoten dautse ta; goratu egizue jaunena Jauna, Aren errukia betiko da-ta. (P. A. Aleluia).

AZKEN-OTOITZA.—Zure Goputz eta Odolaren zeruko maiko janariz indarturik, Jauna, eiguzu errukior: Fernando Errege doatsuaren bitartez, betiko sariaren doaiak artu daiguzala. Amaibagako.

2^{gn}. Azken-otoitza, Felix deunarena, 623 orri.

GARILLAREN 4GARRENA

BERRIO-OTXOA'TAR BALENDIN DOATSUA,

gotzain eta martiri

3'gn. mailla. — Gorriz

Elorrio'ko seme au, 1827'gko. Otsaillaren 14'an jaio zan. Elorriarra bere aita be, ta Antzuolatarra bere ama. Gaztetan, latin ikasten eban artean, arotzerian lagun egiten eutsan bere aitari; pelotari ta aureskulari trebea be izan zan gure Balendin. 18 urte ebazala, Logroño'ko Abade-ikastetxera joan zan, eta 1851'gn. urtean emon eban bere lenengo Meza. Urte bi geroago, Domingotar egin zan, Misifioetara joan nai eban -eta. Elorrio'tik urteeran, auxe esan eban: "Santu egitera noa, Bizkaia'k bat izan dagian". Manila ta Tonkin'era bialdu eban, eta 31 urtez Gotzain. 1861'garrenean, 34 urte ebazala, sama ebagi eutsoen; 1906'garen Orrillaren 24'an, barriz, Elizako Doatsu (Beatu) egin eban Aita Santu Pio X'garrenak.

MEZA

Sarrera.—Poztu gaitezan guztiok Jaunagan, Balentin martiri doatsuaren jaia ospatzean; beronen oiñazealdiaz Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goraitzen dabe.—Ps. Bai zorientsuak Jaunaren lege-bidean garbi dabizanak!—Aintza.

Otoitza.—Mantiri ta gotzain Balentin ospetsua Zu autortzen adoretzu egin zenduan Jaungoikoa: egizu, aren garaipenak (irabaziak) poztuten gaituan ezkerre, a zeruan ikusteak be poztu gazizala. Amaibagako.

Irakurgaia (S. Pedro'ren 1'goa.: 4, 13-16).Guztiz maiteok: Poztu zaitzeze Kristo'ren neke-lagun izanaz: Aren aintza agertu daitenean be, pozez beterik egon zaitzen. Kristo'ren izenean iraindu ba'zagieze,zorioneko izango zaree: Jaungoikoaren goraldia, aintza ta indarra, ta Aren gogoa, zeuekan izango dira-ta. Ez begie zuen artean iñor zigortu giza-iltzaille, lapur, gaizkille, naiz besteren zalekoi lez. Baiña kristau izateagaitik iñok nekeak jasan bear ba'dauz, ez bedi lotsatu: orrelako izenagaitik Jaungoikoa goratu baiño.

Koru-kanta.—Ospe ta argi-koroiz jantzi dautsazu burua.—Ta zure eskuak egindakoen nagusi jarri dozu, Jauna.

Aleluia, aleluia.—Auxe da Jaunak koroiz jantzi eban abadea. Aleluia.

Barri Ona (Mat. 10, 28-32).—Aldi aretan, Jesus'ek bere ikasleai auxe esan eutsen: Gorputza ilten dabela, arima ezin il daikenen bildur ez izan; arima ta gorputza su barrendira (infernura) jaurti daitezana-ren bidurrago izan zaitzeze. Txori parez ez ete-da lauko baten saltzen? Eta orraitioño, areitariko bat be ez da durrera jausiko zuen Aitak nai izan ezik. Eta zuei buruz, zuen buruko ule guztiak be zenbatuta (kontauta) dagoz. Beraz, ez bildurrik izan: zuek txori pilloa baiño obe zaree. Gizonen aurrean autortu nagiana, Neuk be autortu egingo dot zeruko nire Aitaren aurrean.

Eskintza.—Dabid nire morroia aurkitu dot, eta orio santuz igurtzi dot; neure eskua izango dau lagun, eta neure besoak indartuko dau.

Opari-otoitza.—Garbitasuna maite, ta lili-artean larratzen zaran Jesukristo gure Jauna: garbitu egizuz gure biotzak zeruko iruntzez; eta zure gorputz eta odolaren oparia guk be Balentin doatsuak lako garbitasunaz eskifiri dagigula. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Pitxi ederrezko koroia jarri dautsazu buruan, Jauna.

Azken-otoitza.—Aingeruen ogiaz indarturik, eta zure Odol guztiz eroagaz bizkorturik, Balentin doatsuaren bitartez eta eragifuez, bizikera garbia eroan dagi-

gula eskatzen dautsugu, Jauna: sinismenari gogor eutsirik, itxaropenean pozik egonik, eta maitasunean gartsu jokaturik. Amaibagako.

GARILLAREN 25'GARRENA

SANTIAGO DEUNA, Apostolua

1'go. mailla. — Gorriz

MEZA: 682 orri., beste oneik izan ezik:

SARRERA.—Ezaugarria ezarriko dautset, diño Jaunak; eta arein artetik, nire barririk izan ez daben atzerrietara bialduko dodaz, eta neure izena iragarriko dautsee.—Ps. Zeruaak Jaunaren aintza iragarten dabe, ta izartegiak Aren esku-lanak.—Aintza.

LUZAGARRIA. — Jaunaren irakatsia beti bere agoan egoan, eta ez zan aurkitu gaiztakeririk bere agoan.—Zuzen eta bakean etorri zan nigaz, eta gaiztoak pekatutik aldendu egin ebazan.

ALELUIA, aleluia.—España'ko izar diztiratsu Santiago doatsu ori: izan zakiguz bitarteko. Aleluia.

ESKINTZA.—Oso goratuak dira, Jaungoiko, zure adiski-deak; oso aundi egin da arein indarra.

JAUNARTZERAKO.—Jaunak errien osasunerako aukuratu eban; Jakob'en erriari aginduak iragarteko ta Israel'i bere lege santua irakasteko eskubidea emon eutsan ari.

URRILLAREN 11'GARRENA

BEGOÑA'KO ANDRA MARI,

Bizkai'ko Zaindari Nagusia

1'go. mailla. — Zuriz

MEZA: Ecce Virgo (Begira): 762 orri.

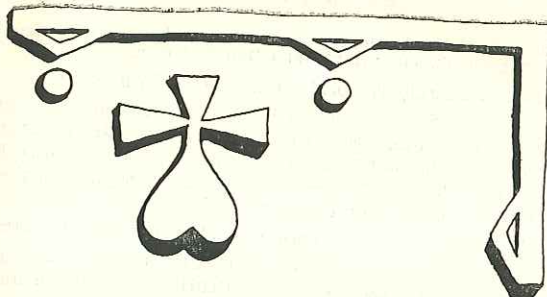
URRILLAREN 12'GARRENA

PILAR'GO ANDRA MARIA'REN GOMUTAPENA

1'go. mailla. — Zuriz

MEZA: Salve, sancta Parens, 458 orri., Otoitz au izan ezik:

OTOITZA.—Zure Semearen Ama guttiz goragarriaren bidez, zeruko laguntza era miragarritz emon zeuskun Jaungoiko alguztidun eta betikorra: giguazu biotz onez, Pilar-izenaz maitasun beroz ospatzen dogun ezkeru, bere laguntzaz zaindu gagizala beti. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez.—Oiantxe.

EUSKALERRIKO SANTU BATZUK

OTSAILLAREN 5'GARRENA

IGOKUNDEAREN MARTIN DEUNA, martiria

Gorriz

Batzuen eritiz, santu au Agirre'tar Martin da, 1567'gko. Iraillaren 11'n Bergara'n jaioa; beste batzuen ustez, Loizna'tar Martin, Beasain'go semea. Prantziskotar egifik, 1590'gn. urtean egin eban bere lenengo Meza-oparia. 1592'garrenean, Manila'ko misinoetara bialdu eban, eta andik Japon'era joan zan 1596'gn. urtean. Osaka'n zala, angoak ara joan ziran prantziskotarren aurka jagi ziran, eta Martin be, oraturik, Kyoto'ra ta Nagasaki'ra eroan eban; eta emen Gurutzeko eriotza emon eutsoen beste amasei lagunegaz batera, 1597'gn. Otsaillaren 5'ean.

Meza: In virtute, 470 orri.; *Barri Ona*: Bene-betan, 547 orri.

2'gn. Otoitzak, *Agata deunarenak*, 555 orri.

EPAILLAREN 3'GARRENA

EMETERIO TA ZELEDONIO DEUNAK, martiriak

Gorriz

Anai bi oneik, lenengo Erroma'ren gudaritarteko izanik, Kristo'ren gudari izatera aldatu ziran, sinismena arturik. Guzurrezko jaungoikoak gurtzera beartu ebezan; baiña eura, gutzien aurrean, Jesukristo'ren morroiak zirala autortu eban. Ainbat neke ta oifaze eroan ondoren, Kalagurri-ondoan

odol-eriotza emon eutsen. Kalagurri'ko katedralean dagoz euren gorpuak, eta uri onetako Zaindari dira.

Meza: Intret, 473 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Emeterio ta Zeledonio martiri goragarriak zure izena autortzeko indarra emon zeutsen Jaungoikoa: egizu biotz onez, lurrean arein gorputzak ospatzen doguzanez, zeruan arein arpegia ikusiaz poztu gaitezala. Amaibagako.

2^{gn}, Otoitzak: *Garizuman, Garizuma-egunekoak.*

Koru-kanta.—Bai on eta eder dala, anaiak alkarturik bizi izatea! Ori, Aaron'i burutik bizarrera erion usaingarri jatorra letxe da.

Luzagarria.—Negarrez ereiten dabena, pozez batu-ko dabe. Negar egiten eben azia zabaltezan. Etorri daitezanean, barriz, pozik etorriko dira, gari-eskutak ekarriez.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, gure oneraspe-nak (deboziñoak) dakartsuzan oparigaiok: zure Santuon omenez, gogoko izan dakizuzala, ta, zure errukiz, guretzat sasunerako izan daitezala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jauna: zure martiri santu Emeterio ta Zeledonio bitarteko dirala, agoaz ikutu doguna, arima garbiz artu daigula. Amaibagako.

EPAILLAREN 11^GGARRENA

BEREMUNDO DEUNA, abata

Zuriz

Lizarra'n (Estella) jaio zan. Gazte zala, Iratxe'ko Abate-tzean sartu ondoren, geroago etxe aretako Buru izan zan 40 urtez, guztien eredu izanik. († 1090).

Meza: Os iusti, 494 orri.

EPAILLAREN 15^GGARRENA

ERRAIMUN DEUNA, abata

Zuriz

Tarazona'n jaio, ta bertako kanonigu izan zan aldi baten. Benito deunaren jantzia artu ondoren, Pitero'ko (Naparroa) Abatetxean egin, eta bertako abata izan zan. Gizon azkarra Moruen aurka egiteko gudarial adorea emoten. Berak sortu

eban «Calatrava'ko Gudari-Anaidi» entzutetsua. Toledo-on-doman il zan 1163^{gn}. urtean, eta Toledo'n dago bere gorpu.

Meza: Os iusti, 494 orri., *beste oneik izan ezik:*

Otoitza.—Erraimun abata doatsuari zure gudaketak egiteko ta sinismenaren arerioak azpiratzeko indarra emon zeutsan Jaungoikoa: egizu, aren bitartekotasu-naz indarturik, gorputz-arimen arerioakandik onik urten gaitezala. Amaibagako.

Barri Ona (Luk., 3, 7-14).—Aldi aretan, Jon'ek, ba-teoa artzera etorkiozan gizataldeai, auxe esan eutsen: «Nok irakatsi dautsue, sugekumeoi, etorteko dan asarretik iges egiten? Egizuez, beraz, damu-frutu egokiak, eta ez asi esaten zeuen barruan: «Abraham dogu aita». Ba-dirautsuet, ba: orko arrietatik be Abraham'i semeak atarateko lain ba-da Jaungoikoa. Aizkora, onez-kero, zugatz-zusterrari ezarrita dago. Beraz, frutu onik ez idakarren zugatza, ebagi ta sutara jaurtiko dabe. Gudariak itaun au egin eutsen: «Guk zer egingo do-gu?». Ta esan eutsen: «Ez iñor jo, ezta iñor zuzen-bage salatu be, ta zuen sariaz naiko izan».

JORRAILLAREN 28^GGARRENA

PRUDENTZIO DEUNA, gotzain eta autorle (Araba'ko Zaindaria)

Zuriz

Prudentzio deuna, Araba'ko Armentia izeneko errian jaio zan. Gazte zala, basora baztertu zan, bitizta latza eroanik. Geroago, Tarazona'ko gotzain egin eben. Bere onimenak: zurtasuna, maitasuna, otzantasuna ta errukia.

Meza: Statuit, 484 orri., *urrengo Otoitzak izan ezik:*

Otoitza.—Bake-emoille zarean Jaungoikoa; Zure gotzain eta autorle Prudentzio doatsuari asarretutakoen artean bakeak egiteko grazi miragarria emon zeutsana: egizu, aren irabaziz eta bitartez, Zeuk nai dozu-naz bat eginda bizi gaitezala beti. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Eskinitako oparigai oneik mistiku-eraz adierazoten dabezan batasuna ta bake-doiak emon al daiskuzuzan, egizu, Jauna, zure gotzain eta autorle Prudentzio doatsuaren laguntza aundia beti geugaz izan dagigula. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Isuri eiguzu, Jauna, zure maitasunaren gogoia; eta zure maian asetu gareanok, zure gotzain eta autorle Prudentzio doatsuaren bitartez. beti alkarreganako maitasunean batu gaitezala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera...

ORRILLAREN 12'GARRENA

RIKTRUDIS DEUNA, alarguna

Zuriz

Aundikitarren jatorriko alaba au, Adabaldo dukeagaz ezkondu zan. Lau seme-alaba izan ebazan, laurak gaur al-taran dagozanak. Senarra il zanean, Dagoberto erregeak bere emazte artu nai izan eban; baiña Riktrudis, mundua alde batera itzirik, moja-etxe baten sartu zan. 94 urte ebazala il zan.

Meza: Cognovi, 505 orri., *Otoitz au izan ezik:*

Otoitza.—Riktrudis doatsuari, grazi-doai gorengoz Zuk jantzita, senarra ta seme-alabak santutasunaren gaillur-bidera eroaten irakatsi zeutsan Jaungoikoa: egizu, aren onoimen (birtute) aundia gogoan dogula, ez gaitezala egundo aren ikasbideai jarraitzeaz lotsatu. Amaibagako.

ORRILLAREN 14'GARRENA

GARAICOETXEA (Garikoitz) 'TAR MIKEL DEUNA, autorle

Zuriz

Be-Naparroa'ko Ibarra'n jaiu zan, 1797'gn urtean. Abade gin ondoren, *Betarran'darren Lagundia* sortu eban. 1863'garrenean il zan, eta Pio XII'garrenak Santuen lerroan ezarri eban 1947'gn. urtean, Bagillaren 6'an.

(Galdos'tar Erromualdo Aitak jarri eban gipuzkeraz Etxebarria'tar Jon abadeak lapurdieraz egindako Santu onen bizitza.)

M E Z A

Sarrera.—Emen nator, esan neban: Zeuk nai dagizona egitean dot atsegiña, ene Jaungoiko!, ta neure biotz-barruan dago zure legea.—Ps. Uste osoz itxaron neban Jaunagan, eta entzun eban nire deia.—Aintza.

Otoitza.—Mikel autorle doatsua Apostolu-onoimenez era miragarriz jantzi, ta aren bidez Elizan Lagundi barri bat sortu zenduan Jaungoikoa: egizu biotz onez, aren irakatsiai ta ikasbideai jarraiturik, betiko zorionera eltzea jadetsi daigula. Amaibagako.

Irakurgaia: Jaungoikoarentzat aukeratu, 66 orri.

Aleluia, aleluia.—Bide zuzenetatik ibili daiten zintzoak, seme zoriontsuak itziko dauz bere ondoren. Aleluia.—Jaunak beartsua autsetik gora jasoten dau, ta txiroa sastegitik: nagusien artean emoten dautso jarlekua, bere erriko nagusien artean. Aleluia.

Pazkoaldi-ostean, aurreko Aleluia ordez, beste au:

Koru-kantia.—Zintzoa, palmondoaren antzera loratu-ko da; Libano'ko zedrua lez aundi egingo da Jaunaren ctxean. Goizean zure errukia ta gabea zure egia iragarteko

Aleluia, aleluia.—Bide zuzenetik ibili daiten zintzoak, seme zoriontsuak itziko dauz bere ondoren. Aleluia.

Barri Ona: Jesus'ek erantzunik, 529 orri.

Eskintza.—Bedeinkatu zagiezala Jaunak: emon dagitzuela guztioi biotz gertua. Bera gurtzeko ta Bere naia gogo osoz eta onez beteteko. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Oparigaiok Zuri eskintzean, Jauna, Espiritu Santuak sutu dagiala gure biotza, Mikel zure autorle doatsua Opari santu au egiten ziardua sutu eban garraz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera...

Jaunartzerakoa.—Izan be, zeruko nire Aitaren naia bete dagiana, axe da nire anai, arreba ta ama. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Isuri eiguzu, Jauna, zure maitasunaren gogoia; eta janari zerutarrak asetu gareanok, Mikel zure autorle doatsuaren bitartez, lurreko gauzak alde batera itzi daiguzala ta Zeuri bakarrik, Jaungoiko orri!, jarraitu daizugula biotz garbiz. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz beragaz batera...

GARILLAREN 7GARRENA
PERMIN DEUNA, gotzain eta martiri

Gorritz

Iruña'n Kristo'ren sinismena artu ebanean, gotzain egin eben. Gero, Prantzia'ko ego-aldean Jesukristo'ren Barri Ona zabaldu eban, eta II'garren giza'diko azkenetan, Kristo'ren alde emon eban bere bizia. Iruña'ko Zaindari da.

Meza: Sacerdotes Dei, 468 orri., beste oneik izan ezik:

Sarrera.—Poztu gaitezaz guztiok Jaunagan, Permin martiri doatsuaren jaia ospatzeaz; beronen oiñazealdiaz Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Poztu zaitzeze Jaunagan, zintzook; zuzenai dagokie *Jauna* goratzea.—Aintza.

Otoitza.—Sinismen-iragartegaitik eta odol-eriotzagaitek, Permin gotzain eta autorle doatsuari koroi illezina emon zeutsan Jaungoikoa: egizu biotz onez, aren garaipena ospatzen dogun ezker, saria be jadetsei daigula, Amaibagako.

2'gn. Otoitzak, Zirilo ta Metodio deunarenak, 665 orri.

Irakurgaila (Santiago, 1, 2-12).—Guztiz maiteok: Gogoratu egizue, poz aundia dala ezbearrez inguratuta egotea: zuen sinismenari erasoak iraupena dakarkiola ba-dakizue-ta. Iraupenak, barriz, utsik bagako egintza bikainez lagunduta izan bear dau, Baiña zuetarikoren batek zurtasuna bear ba'dau, eskatu dagiola Jaungoikoari; ta guztia eurrez eta inor mindu bagarik emoten dautsen Jaungoikoak emongo dautso. Baiña sinismenez eskatu begi, ezetariko zalantzarik bago: ez baitan dabillena, aizeak itxasoan joan-etorrika darabilen olatua letxe da-ta. Alako gizonak ez dagiola uste izan Jaunagandik ezer artuko dauanik. Gizon gogo-bikotxa bere bide guztietan aldakor da. Anai apala, bere geraldiaz poztu bedi; aberatsa, barriz, bere beeraldiaz elbitz-lorea lez igaroko da-ta. Eguzki beroa urten ondoren, bedarra zimeldu, lorea jausi, ta aren edertasuna galdu egiten da. Orrela aberatsa be, bere arazoetan igantuko da. Zoriontsu, tantaldia ondo eroan dagian gizona: aretan aztertu dagienean, Jaungoikoak Bera maite dabenai eskifiri dautsen bizitza-koroia jaritsiko dau-ta.

Barri Ona: Jesus'ek bere ikasleai, 547 orri.

MAIORGA'TAR JON DEUNA, martiria,
ta bere LAGUNAK

Gorritz

Donibane-Garazi'n jaio zan, eta Jesus'en Lagundian sartu zan. Beste ogei ta emeretzi lagun ebazala, Brasil'go misiñotara joan zan; baiña bidean itxas-lapurren eskuetan jausi ta guztiai odol-eriotza emon eutsen.

Meza: Intret, 473 orri., *Otoitz au izan ezik:*

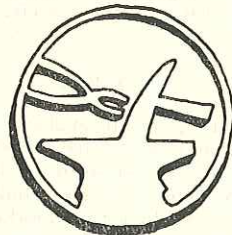
Otoitza.—Elguzu, arren, Jaungoiko alguztidun orrek: Jon eta beste lagun martirien eriotza agurgarria gogoratzen dogunok, areik lez fedean iraunkor izaten alegindu gaitezala, Amaibagako.

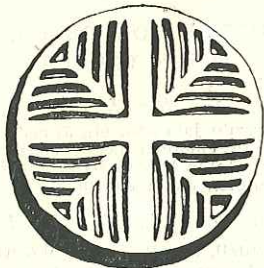
GARRILLAREN 15GARRENA BERA

ZUDAIRE'KO ESTEBAN DEUNA, martiria

Jesus'en Lagundi'ko zala, Brasil'go misiñotara bialdu eben 1570'gn. urtean. Baiña bidean itxas-lapurren eskuetan jausi ta oneik odol-eriotza emon eutsen. 25 urte ebazan.

Meza: In virtute, 470 orri.

IRAILLAREN 9'GARRENA

ARANTZAZU'KO ANDRA MARI,

Gipuzkoa'ko Zaindari Nagusia

1469'gn. urtean, Gipuzkoa'ko Oñate lurraldean, Andra Maria'ren irudia aurkitu eban Baltzategi'tar Errodrigo artzaiñak; eta arantza-gaiñean agertu zala-ta, arrezkero *Arantzazu'ko Andra Mari* izenaz ezagutzen da. Beraganako maitasun sutsua biztu eban berealaxe euskaldunen artean, baita zeru-grazi ederrak isuri be arein gaiñera: Oñaztarren eta Ganboatarren arteko gudaketak ezereztu, ta aldi aretako legorte ikaragarrian euri egoki ta ugaria emon be bai. Antxe eskiñi eutsan bere burua Andra Maria'ri Loiolat'ar Inaki deunak, mundu onetako uskeriak ukatu ta Jaungoikoagana biurtu zanean.

Azken-urteotan, euskaldunen laguntzaz, lengo eliza eratsi ta beste barri eder bat jaso dabe, an bizi diran prantziskotar prailleak.

M E Z A

Sarrera.—Poztu gaitzean guztiok Jaunagan, Maria Birjiña doatsuaren jala ospatzean; beronen egun aundiaz Aingeruak poztu egiten dira, ta Jaungoikoaren Semea goratzen dabe.—Ps. Nire biotzari abesti eder bat dario; Erregearentzat nire olerkiak.—Aintza.

Otoitza.—Maria doatsuaren garbitasun oso-oso mi-rari arrigarriz adierazo nai izan zenduan Jaungoiko algutzidun eta betikorra; egizu, aren irabaziz eta bi-tartez, munduko zalekeriak ukaturik, zure menpeko

zintzo izan eta zeugaz zeruan betiko zoriontsu izan gaitzala. Amaibagako.

Irakurgaia.—Maastiaren antzera, 702 orri.

Koru-kanta.—Autortu egizue Jauna, ta dei egiozue Aren izenari; gogoratu egizuez Arek egin ebazan arri-garriak.—Odeia zabaldu eutsen gerizpe egiteko, ta ga-bez sua, argi egin egitsen.

Aleluia, aleluia.—Moises'ek sutan erre bagarik ikusi eban arantza lez, zure garbitasun ederra orban bagarik ikusi dogu: izan zakiguz bitarteko, Jaungoikoaren Ama. Aleluia.

Barri Ona.—Jaungoikoak Gabirel Aingerua, 585 orri.

Eskintza.—Zoriontsu zara zu, Maria Birjiña deuna, ta ainbat gorapen zor yatzuzana: zuzentasunezko eguzkia dan Kristo gure Jauna, zeugandik jaijo da-ta.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, Maria Birjiña doatsuaren agertze-egunean eskintzen dautsuguzan oparigaiok: Bera bitarteko dogula, arerionen lokarriak ausirik, semeen askatasun osoa jadetsi daigun. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Andra Mari'rena*, 456 orri. Eta*** jai egunean.

Jaunartzerakoa.—Erregearen alabaren edertasun guztia barrenetik dator, urrezko jantziz eta esku-lan aukeratuaz inguraturik. Erregearen aurrera ekarriko dabe; ta aren ondoren, neska-taldea, eztegu-lagunak, Zeugana pozez beterik.

Azken-otoitza.—Eiguzu, arren, Jaungoiko santiz errukior errek! Zeruko atsegiñez asetu garean ezker, zure Semearen Amaren garbitasun arrigarriri esker. munduko lizunkeriak ukatuez, biotzeko garbitasunaz eta egintza onen frutuz azkeneraioñ atsegin izan gaitzuzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

IRAILLAREN 13'GARRENA

ZUMARRAGA'TAR TOMAS DOATSUA, martiria

Zumarraga'tar Tomas zoriotsua, Gazteiz'en jaio zan. Demingo deunaren jantzia artu ondoren, Filipinas'era ta Japon'era joan zan bertakoai Barri Ona iragartera. Beingo baten ikasi eban Japondarren izkuntza, ta bere ikasbide onaz askoak ekarri ebazan Kristo'ren sinismenera. Nagasaki-ondoan, Gurutzearen garioak eskua ezarri eutsoen, eta bust urtean egon zan giltzapean. Azkenez, 1624'gn. Irailaren 12'an, bizia kendu eutsoen. Bere onimene berezienak: lagun-urkoaganako maitasuna, apaitasuna ta xirotasuna. Aita Santu Pio IX'garrenak doatsu (edo beatu) egin eban 1867'gn. urtean.

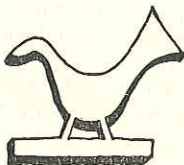
Meza: In virtute, 470 orri., *urango Otoitzak eta Barri Ona izan ezik:*

Otoitza.—Tomas doatsua, suaren oiñazez ildakoa, martirien koroi goragarriz edertu zenduan Jaungoikoa: egizu biotz onez, bera bitarteko dogula, fidean beti sendo ta maitasunean gartsu izan gaitetzala. Amaibagako.

Barri Ona: Nire ondotik, 469 orri.

Opari-otoitza.—Tomas martiri doatsuaren egunean eskintzen dautsugun opari au, Jauna, izan bekigu beti gorputz-arimen laguntza ta aterperako. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi onek, Jauna, emon daskula barrengo adorea: Tomas doatsuak. Japon'darren artean Barri Ona zabaltzean, martiri-abarra gogo berberaz beterik irabazi eban-eta. Amaibagako.

MEZA AMAIERAN ESAN BEAR DIRAN OTOITZAK

(Bol. Ob., 1959, 9'gn. orri.)

Agur, Maria... Santa Maria... (Iru bidar). Agur, Erregiña ta Ama errukiorra...

V.—Gure alde otoitz egizu, Jaungoikoaren Ama done orrek.

E.—Jesukristoren agitzariak jaritxi daiguzan (1).

Otoitz egin daigun.—Gure igesleku ta goi-indar zaitugun (2) Jaungoiko orrek, zuri deika daukazun erria begi onez begiratu egizu; ta Maria Jaungoikoaren Ama Maria beti-Birjiña done zoriotsua (3), ta bere señar San José (4), ta San Pedro ta San Paulo Apostolu doatsuak bitarteko diriala (5), pekatarien damua ta Eliza Ama santuaren askatasuna ta goramena eskatuaz zuzentzen deutsuguzan erre-guak errukiz ta biotz bigunez entzun egiauz (6). Amen.

San Migel Goi-Aingeru, gure arimearen gudaldietan gorde gagizuz eta deabruaren gaiztakeri ta azpikerien kontra zaindari izan zakiguz. Jaungoikoak menperatu dagiala erregu ta erregu eskatzen deutsugu. Ta zeruko gudari-taldearen buru zarean ezker, munduan zear animak ondatzen diarduen Satanas ta generako (7) deabru gaiztoak zure Jaungoikoako indarrez inpernura jaurti egiauz. Amen.

V.—Jesus (8) Biotz guztiz done.

R.—Erruki gagizuz (9) (Iru bidar).

«ET FAMULOS» OTOI-ERASKINA

Gorde, Jauna, ezbear guztitik zure morroiak: gure Aita Santu N., gure gotzain N., gure buruzagi N., bere menpeko erri ta gudarozteagaz: jadetzi eiguza bakea ta osasuna gure egunotan, eta aldendu egizu zure Elizatik gaiztakeri guztia: urrindutako guztiak etorri daitezala Eliza bakarrera, ta sinisbage guztiak Barri Onaren argitara: ta lurrak emon-dakoak galdu bagarik gorde egizuz, arren. Amaibagako.

(1) Itzez itz, beste onetara: Kristo'ren agintzariak jaristeko gei (duin) egin gaitzezan. (2) Zaran *naiz* zarean. (3) Ta orbanbagea (et immaculata). (4) Doatsua, ta... (5) Diriala *naiz* direala. (6) Auxe ekarri bear leuke emen: Kristo gure Jaunaren berberaren bidez. (7) Beste. (8) Jesus'en (9) Zakiguz.

ONERASPEN - MEZAK

ILLEKO LENENGO EGUENEAN

Illeko lenengo eguenean, Abadeen alde Otoitzak egiten diran elizetan, Jesukristo Abade Nagusi ta Betikoaren Meza bat esan daiteke, 3^{gn}. maillako Oneraspn-Meza eraz.

GURE JAUN JESUKRISTO ABADEN NAGUSI TA BETIKOAREN MEZA

Zuriz

Sarrera.—Zin egin dau Jaunak, eta ez yako damutuko: abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean. (P. A. Aleluia, aleluia).—Ps. Jaunak nire Jaunari auxe esan eutsan: Jesarri zaitez nire eskumaldean.—Aintza.

Ez da Gloria'rik.

Otoitza.—Zure aunditasunaren aintzarako ta gizadiaren osasunerako, zure Seme Bakarra Abade nagusi ta betiko egin zenduan Jaungoikoa: egizu, zure Sakramentuen laguntzaille ta zabaltzaille aukeratu ebanak, artu ebezan egikizunak zintzo bete dagiezala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

2^{gn}. Otoitza: egunari dagokiona.

Irakurgaia (S. Paulo'k Ebertarrari, 5, 1-11).—Anaiok: Edozein gotzain, gizartetik artuta, Jaungoikoari dagokiozan gauzetan gizonen alde jarria da, pekatuakaitik eskingai ta opariak eskini dagizan; baina, bera be argalkez inguratuta dagoan ezkerre, ezjakin eta okertuak bigun erabili dagizan be. Ori dala-ta, erriaren alde lez, bere buruaren alde be opariak eskini bear dauz pekatuakaitik. Inok ez dau, barriz, ardura goragarri ori berez beraganatzen, Aaron'i lez Jaungoikoak dei egiten ez ba'dautso. Orrela, Kristo'k berak be ez dau berez abadeburutza ori artu: «Zeu zara nire Semea, Neuk sortu zaitut gaur», esan eutsanak emonda baiño. Beste nunbaiten be ba-diño: «Abade zara zu betiko, Melkisedek'en saillean». Au, Kristo da, bere aragi bizitzaldian, eriotzatik zaindu al leu-

keanari deadar aundiz eta negarrez otoitzak eta eskariak eskini eutsazana; eta entzuna izan zan bere begiruneagaitik. Eta Jaungoikoaren Seme izanarren, nekeak jasanda, esaneko izaten ikasi eban; eta iltean, Aren esaneko diran guztientzat betiko osasunbide egin da, Melkisedek'en saillean Abadeburutzat Jaungoikoak iragarrita. Onetzaz, jardun (itzaldi) luzeak izan-go gendukez, baiña azaltzeko gaitz dira.

Koru-kanta.—Jaunaren Arnasa (Espiritua) nire gainean: onexegaitik santutu nau igurtziaren bidez. Beartsuai Barri Ona iragartera ta biotz-naigabetuak osatzera bialdu nau.

Aleluia, aleluia.—Jesus'ek, beti dirauan (irauten dauan) ezkerre, betiko abadegintza dauko. Aleluia.

Zazpiaste-ondoren, aurreko Aleluia ordez, beste au:

Luzagarria.—Jagi zaitez, Jauna, jaso egizu esku ori; ez aztu apalakaz. Ikusi arein zoria, atsekabea ta nekea ezagutzen dozun orrek. Zeuk dozu beartsuaren ardura; Zeu zara umezurtzaren laguntza.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarria itzirik, auxe esaten da:

Aleluia, aleluia.—Jesus'ek, beti irauten dauan ezkerre, betiko abadegintza dauko. Aleluia.—Jaunaren Espiritua nire gainean: onexegaitik santutu nau igurtziaren bidez, eta beartsuai Barri Ona iragartera ta biotz-naigabetuak osatzera bialdu nau. Aleluia.

Barri Ona (Luk., 23, 14-20).—Aldi aretan, Jesus maian jarri zan amabi apostoluakaz. Eta esan eutsen: «Gogo biziz nengoan, Nekaldia baiño len Pazko au zeuekaz jateko. Ba-dirautsuet: ez dot beste beim jango, Jaungoikoaren Erreñuan bete arte.» Eta ardao-ontzia arturik, eskerrak emon eta esan eban: «Artu ta banatu egizue zeuen artean; ba-dirautsuet; aurrerantzean ez dot matsardaorik edango, Jaungoikoaren Erreñua etorri arte.» Eta ogia arturik, eskerrak emonda, zatitu ta *ikasleai* emon eutsen, esanez: «Au, neure Gorputza da, zuekaitik emoten dana; egizue au neure gomutaz.» Era berean, apalondan, edontzia (kaliza) arturik, esan eutsen: «Ontziko au Alkartasun barria da, zuen alde isuritako neure Odola.»

Eskintza.—Kristo, pekatariakaitik opari bakarra eskini ondoren, betiko jesarrita dago Jaungoikoaren eskumaldean; opari bataz osasun betea santutuai betiko ekarri dautse-ta. (P. A. Aleluia.)

Opari-otoitza.—Gure bitarteko dan Jesukristo'k gogoko egin dagitzuzala, Jauna, oparigaiok; eta Beragaz batera, zure oparigai atsegingarri biurtu gagizala. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Kanon-aurrea: *Geienetakoa*, 430 orri.

Jaunartzerakoa.—Zeuen alde emongo dan Gorputza da au; ontziko au, Alkatasun barria da neure odolaz, diño Jaunak; artu dagizuen bakotxean, neure gomutaz egizue. (P. A. Aleluia.)

Azken-otoitza.—Bizkortu gagizala, Jauna, eskini dautsugun eta artu dogun opari zerutar onek; mañtasun etenbageaz Zeugan bat egini, beti iraun dagian frutua emon daigun. Amaibagako.

ILLEKO LENENGO BARIKUAN

Illeko lenengo barikuan, Jesus'en Biotzaren omenez otoitzak egiten diran elizetan, Jesus'en Biotzaren Meza bi esan daiteke, 3'gn. maillako Oneraspen-Meza erad.

JESUS'EN BIOTZAREN MEZA

Zuriz

Meza: Jesus'en Biotzaren egunekoa, 337 orri.

ILLEKO LENENGO LARUNBATEAN

Illeko lenengo larunbatean (zapatuan), Andra Maria'ren Biotzaren omenez Otoitzak egiten diran elizetan, Andra Maria'ren Biotz guztiz Garbiaren Meza bat esan daiteke, 3'gn. maillako Oneraspen-Meza eraz. Ikusi 711 orri.

SINISMEN-ZABALKUNDE-MEZA

Ubelez

Sarrera.—Erruki izan dakigula Jaungoikoa ta bedeinikatu gagizala; bere arpegiaren edertasunak argi egin daiskula; iurrean zeure bideak ezagutu daiguzan eta erri guztiak be bai zugandiko osasuna. (P. A. Aleluia.)—*Fs. Goratu zagiezala erriak, Jauna; goratu zagiezala erri guztiak.*—Aintza.

Otoitza.—Gizaki guztiak zeruratu daitezala eta egia ezagutu dagiela nai dozun Jaungoikoa; bialdu egizuz langilleak zure solora ta zure itza nasai-nasai iragarri dagiela; zure irakaspena zabaldu ta gora jaso daiten, eta erri guztiak Zeu bakamik, egiazko Jaungoiko ori, autortu zagiezan, baita Zuk bialdu zenduan zure Seme ta gure Jaun Jesukristo be, Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta.—Olantxe.

2'gn. Otoitza: *egunari dagokiona.*

Irakurra (Ikastuna, Eccli., 36, 1-10, 17-19).—Erruki zakiguz, gauza guztien Jaungoiko ori; begiratu gagizuz, eta zeure biotz zabalaren argia erakutsi eiguzu. Bildurra sartu egiezu billatu ez zaituen errial, Zeu baiño beste Jaungoikorik ez dala jakinda, zeure miragarriak iragarri dagiezan. Jaso egizu zure eskua atzerriean gainera, zure indarra somau dagien. Arein aurrean zeure santutasuna agertu zenduan zue gagan, geure aurrean be agertu dagizula zure auditasuna arekan; Zeu baiño beste Jaungoikorik ez dala ezagutu dagien, guk ezagutu dogunez, Jauna, Barriztu ezaugarriak, eta egin mirari barriak. Goratu zure eskua ta zure eskumako besoa; bizkortu zure sumiña* ta isuri egizu zure asarrea. Ondatu egizu etsaia ta atsekabez josi arerioa. Aurreratu egizu azkena ta gogoratu agindutakoa, zure arrigarriak iragarri dagiezan. Autor egiezu asieratik Zeuk egindakoi, ta bete egizuz antxiñako igarleak zeure izenez otin ebezan agintzak; entzun egizuz zure menpekoen otoitzak, Aaron'ek zure erriari emon eutsan onespeneren arauz. Zuzendu gagizuz zuzentasun bidetik: Zeu zareala, Jaungoiko ori, gizaldi guztien ikusle, lurreko lagun guztiak jakin dagien.

* Sumin = cólera.

Koru-kanta.—Autortu zagiezala erriak, Jaungoiko!; lurrak bere frutua emon dau.—Bedeinkatu gazizala gure Jaungoiko Jaunak; onetsi gazizala Jaungoikoak; lurreko bazterralde guztiak bildur izan dagioela.

Aleluia, aleluia.—Goratu Jaungoikoa, lurreko gizaki guztiok; otseindu egizue Jauna pozez beterik; etorri pozik Aren aurrera. Aleluia.

Zazpiaste-ondoren, Aleluia ordez, Luzagarri au:

Luzagarria.—Azaldu erriai Jaunaren aintza ta Aren arrigarriak erri guztiai.—Jauna, aundi ta gorapen osoa tagokiona da-ta.—Errien jaungoikoak irudi ezerezak dira; baiña Jaunak zerua egin eban.

Pazko-aldian, Koru-kanta, Aleluia ta Luzagarria ordez, beste au:

Aleluia, aleluia.—Goratu Jaungoikoa, lurreko gizaki guztiok; otseindu egizue pozez beterik; etorri pozik Aren aurrera. Aleluia.—Jakin egizue Jauna bera dala Jaungoiko; Berak egin genduzan, eta ez geuk. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 9, 35-38).—Aldi aretan, Jesus uri ta erri guztietan ebillen, arein sinagogetan (batzar-tokietan) irakasten eta zeru-erreñuaren Barri Ona zabaltzen, eta gaitz eta geiso guztiak osatzen. Eta gizataldeak ikustean, biotza mindu egin yakon, ardiak artzain bagarik baizen nekatuak eta jausiak egoz-lako. Orduan, bere ikasleai auxe esan eutsen: «Solo-aria, ugaritsu da; langilleak, ostera, gutxi. Beraz, otoi egiozue solo-ariaren jabeari, langilleak bere solora bialdu dagizan».

Eskintza.—Emon egiozue Jaunari, errioki!, emon egiozue goraldia ta agintaritzta; emon egiozue Jaunari, beroni dagokion aintza; artu egizue oparia ta sartu zaiteze Aren Etxe santuan; gurtu egizue Jauna beronen aterpe santuetan. (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Ikusi gazizuz, Jaungoiko gure laguntzaille orrek, eta begiratu gizon guztiak salbatzeko bere burua eskifiri eban zure Kristo; eta egizu, erri guztiak, eguzki-sortzaldetik sartzalderaifio, goratu dagie-la zure izena, ta eskifiri dagitzuela bazterralde guztie-

tan opari garbia. Amaibagako ...eta zure Semearen berberaren bidez.—Olantxe.

Jaunartzerakoa.—Goratu egizue Jauna, gizaki guztiok; txaloak jo egiozue, erri guztiok; guganako Aren errukia osoa da-ta; Jaunaren zintzotasunak beti dirau (irauten dau).

Azken-otoitza.—Gure erospen-sariaz janariturik, Jauna, betiko osasunaren Sakramentu onen bidez, egiazko sinismena geitu daifela gugan beti. Amaibagako.

ESKONTZA

Jaungoikoak, munduaren asieran egin eban eskontza, Adan eta Eba'ri, lenengo senar-emazte bai esan eutsenean: «Ugaritu zaiteze». Eta senar-emazteak alkarregaz bizi izateko egiten dabon egipena da.—Elizan egin oi da au, eliz-gizonaren aurrean; onek, bedeinkatu egiten dauz, baiña ez ezkondu: ezkonbarriak eurak dira ezkontzaille, alkarri esaten dautsezan itzen bidez. Orrela, lotuta gelditzen dira ausi -ezifiek lokarriz, bizi diran guztiako.—Ezkontza au, Sakramentu egin eban Jesukristo'k.—Gizonak emaztea, zelan maite izan bear dau? Paulo deunak erantzuna: Kristo'k Eliza lez.

ALTARA-OISEAN

Senargeia eskuman eta emaztegia ezkerrean jarten dira, zutik. Abadeak bakoitzari itaun oneki egiten dautsaz:

N., artzen dozu gogoz, Eliza Ama deunak agintzen dauanez, zure senar jatortzat, emen dagoan N.?

Emaztegeiak: Bai, Jauna.

N., artzen dozu gogoz, Eliza Ama deunak agintzen dauanez, zure emazte jatortzat, emen dagoan N.?

Senargeiak: Bai, Jauna.

Abadeak, alkarri eskumako eskua emoteko esaten dautse, alkartasun ezin-askutua adierazoteko, ta auxe diño:

Ezkontzaz alkartzten zaituet, Aitaren, eta Semearen † eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Gero, abadeak eratzuna bedeinkatzen dau:

A.—Gure indarra Jaungoikoaren izenean dago.

E.—Arexek egin dauz zeru-lurrak.

A.—Jauna, entzun nire eskaria.

E.—Ta nire otoitz-deia eldu bedi Zugana.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Bedeinkatu † egizu, Jauna, nik zure ize-
nean bedeinkatzen † dodan eraztun au; ta eskuan da-
karrena, bere senarrari zintzotasun osoa izanik, Zure
bakean eta naian egon daitela, ta alkarreganako mai-
tasunean bizi dadilla beti. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Alan izan dadilla.

*Abadeak eraztuna senarrari emoten dautso, ta senarrak
emaztearen atzamar-nagian sartzen dau. Bitartean, abadeak auzo
esaten dau:*

A.—Aitarean, eta Semearen, eta † Espiritu Santuaren
izenean.

E.—Olantxe.

A.—Indartu egizu, Jauna, gudan egin dozuna.

E.—Jerusalen'go zure eliza santutik.

Jauna, erruki zakiguz.

Kristo, erruki zakiguz.

Jauna, erruki zakiguz.

Aita gurea... (*ixilik*).

A.—Ez gagizuz itzi tentaziñoan jausten.

E.—Gaitzetik jagon baiño.

A.—Zaindu egizuz, Jauna, zure menpekoak.

E.—Zeugan dabe itxaropena-ta, ene Jaungoiko!

A.—Bialdu egiezu laguntza zure etxe santutik.

E.—Eta gorde egizuz Sion'dik.

A.—Izan zakiez, Jauna, torre gogor.

E.—Arerioen aurrean.

A.—Jauna, entzun nire eskaria.

E.—Ta nire otoitz-deia eldu bedi Zugana.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zure ariman be.

Otoitza.—Begiratu, Jauna, zure menpekoak; eta
zaindu egizu, gizadia ugaritzeko egin dozun ezkontza
au: Zeuk alkartu dozuzan ezkerro, Zeure laguntza izan
dagien. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe.

Ezkontza amaitu ondoren, Opari santua edo Meza egiten da.

EZKON-MEZA

OARRA.—Meza au ezin esan daiteke Domeketan, eta 1'go.
maillako jaietan be.

Sarrera. — Israel'en Jaungoikoak batu zagiezala;
izan bedi Bera zuekaz, bioi erruki yatze-ta; orain,
Jauna, goratu zagiezala ugariago. (P. A. Aleluia, ale-
luia.—Ps. Zoriontsuak benetan, Jaunaren bildur di-
ran guztiak, Aren bideetan dabizanak.—Aintza.

«Gloria in excelsis» esaten da.

Otoitza.—Entzun gagizuz, Jaungoiko alguztidun eta
errukior orrek; eta nik emoten dautsedan onespena,
Zureaz beteago izan dakiela. Amaibagako.

2'gn. Otoitza: egunekoa.

Irakurgaia.—Anaiok: Bego emaztea senarraren men-
pean, Jaungoikoaren menpean dagoanez: emaztearen
buru senarra da-ta, Kristo Elizaren buru danez. Berak
salbatzen dau Berea dauan Gorputza. Beraz, Eliza
Kristo'ren menpean dagoanez, emazteak be bai auren
senarren menpean, gauza guztietan. Zuek, senarrok
maite egizuez zuen emazteak, Kristo'k Eliza maite ta
anen alde bere burua emon ebanez, ur-bateoaz ta ber-
baz santu ta garbi eginda. Bere aurrean Eliza argitsu
agertu-erazoteko, ezetariko orban, tximur edo olakorik
baga, santu ta garbi baiño. Senarrak be, orrelaxe
izan bear dabez maite euren emazteak: euren gor-
putzak lez. Emazteak maite dauanak, bere burua maite
dau. Ta iñok ez dautso bein be bere aragiari gor-
rrotorik izan; bai, ostera, azi ta zaindu, Kristo'k
Eliza lez: bere gorputz-atal gaitu-ta, azur eta mamin.
Orregaitik, gizonak bere aita ta ama itzi egingo dauz,
eta bere emazteagaz alkartuko da, ta biak aragi bat
egingo dira. Aundia da misterio au: Kristo'ren eta
Elizaren artekoa difiot, gero. Orrela, zuetariko ba-
koitzak norbere emaztea bere burua lez maite begi;
emazteak, barriz, senarrari lotsa izan begio.

Koru-kanta.—Zure emaztea, maasti ugaritsua izan-
go da zure etxe-barruan.—Zure semeak, orio-muskillak
lez zure mai-inguruan.

Aleluia, aleluia.—Bialdu begitzue Jaunak laguntza
bere etxe santutik, eta gorde zagiez Sion'dik. Aleluia.

Zazpiaste-ostean, Aleluia ordez, beste au:

Luzagarria.—Orrelaxe izango da bedeinkatua Jaunaren bildur dan gizona.—Jaumak bedeinkatu zagizala Sion'dik, eta ikusi dagizula zure bizitzako egun guztietan Jerusalem'en ondasuna, baita zure semeen semeak be: bakea Israel'entzat.

Pazkoaldian, Koru-kanta ta Luzagarria ordez, beste au:

Aleluia, aleluia.—Bialdu begitzue Jaunak laguntza bere etxe santutik, eta gorde zagiez Sion'dik. Aleluia.—Jaunak bedeinkatu zagiezala Sion'dik, zeru ta lurrak Berak egin dauz-ta. Aleluia.

Barri Ona (Mat., 19, 3-6).—Aldi aretan, pariseotarrak Jesus'egana urreratu ziran, azpikeriz zirautsoela: «Bidezko al yako senarrari emaztea edozegaitik itzea?» Jesus'ek erantzun eutsen: «Ez al dozue irakurri Egilleak asieran ar eta eme egin ebazala, ta auxe esan ebala: «Onegaitik, gizonak aita ta ama itzi, ta bere emazteagaz batuko da, ta biak aragiz bat izango dira?» Beraz, arrezkero ez dira bi, aragi bat baino. Beraz, Jaungoikoak bat egindakoa (alkartutakoa), gizonak ez begi banandu.»

Eskintza.—Zeugan jarri dot, Jauna, nire uste ona; Zeu zara nire Jaungoiko —esan dot—: zeure eskuetan dagoz nire egunak (P. A. Aleluia).

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, ezkontzako lege santu onegaitik eskintzen dautsugun opari au; eta eskontzaren egille Zeu zaran ezkero, zuzendari be izan zaitez. Amaibagako.

“Pater noster” ostean, abadea senar-emazteakana biurtzen da, Otoitza au esateko:

Artu biotz onez, Jauna, gure eskariak; eta gorde egizu gizadia ugaritzeko egin dozun ezkontza au: Zeuk alkartu dozuzan ezkero, Zeure laguntza izan dagien. Jesukristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Zure eskuaren indarrez dana ezerezetik egin dozun Jaungoikoa: zeru-lurrak eratzean, zure antzera egindako gizonari emaztea lagun ezin-itzia emon dautsazut-ta, gizonaren gorputzetik emaztearena ataraz, Zuk batetik egin zenduzanak ez dirala banandu bear adierazoteko: ezkontzako alkartasuna misterio aundi baten bidez santutu dozu, Jaungoikoa, Kristo'ren eta

Elizaren arteko batasunaren antzeko dana: Zeuk baten dozu emaztea gizonagaz, eta Zeuk bedeinkatzen dozu lagunarte santu au, ta onespenu au ez yako kendu ez jatorrizko pekatuz, ezta uriol aundiaz be.

Begiratu egizu biotz onez mirabe au, gizonagaz alkartzean, zeure laguntza eskatzen dau-ta; buztarri au, maitasun-buztarri ta bake-buztarri izan bekio; Kristo'gan zintzo ta garbi ezkundurik, emazte santuen antzeko izan dadilla: gizonarentzat maitagarri, Errakel lez; zur, Errebeka lez; zintzo bizitza luzean, Sara lez. Pekatuaren egille dan Ixerrenak ez dagiola egintzetatik ezer ostu; iraun dagiala beti zintzo fedean eta aginduetan; bere senar bakarrari alkartuta, alde egin begi beste gizakien orbanetik; indartu begi bere alkartasuna bizikera latzaz; izan bedi era oneko ta batua, begirunez agurgarri, zeru-gauzetan ikasia; ume-ugaridun, onoinen-zale ta errubagea; ta zoriontsuen atsedenera eldu daitela zeruko erreñuan. Biok ikusi dagiezala semeen semeak irugarren eta laugarren gizaldiragiño, ta zaartzaro zoriontsua izan dagiela. Amaibagako egunetan Zugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Jaunantzerakoa.—Orrelaxe izango da bedeinkatua Jaunaren bildur dan gizona. Ikusi dagizuzala zure semeak; bakea Israel'entzat. (P. A. Aleluia.)

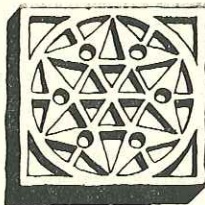
Azken-otoitza.—Arren, Jaungoiko alguztidun! Emon egiozu laguntza zure arduraz egin dozun ezkontzari: benetako alkartasunaz lotu dozuzanok, bake luzean gorde dagizuzan. Amaibagako.

“Te Missa est” esan ondoren, abadeak senar-emazteakana biurturik, Otoitza au esaten dau:

Izan bedi zuekaz Abraham'en, Isaak'en eta Jakob'en Jaungoikoa, ta Berak bete zagiezala onespenez: semeen semeak irugarren eta laugarren gizaldiragiño ikusi dagizuezan, eta gero betiko bizitza amai baga izan dagizuen. Izan egizue lagun Jesukristo gure Jauna, amaibagako egunetan Aita ta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi da-ta. Olantxe.

Meza amaitu ondoren, abadeak senarrari dirautso:

Laguna damotsut eta ez mirabea: maite egizu, Kristo'k Eliza maite dauanez.

MEZA-OTOITZ BATZUK

I.—KRISTAU-BATASUNAREN ALDE

Otoitza.—Okentutakoa zuzendu, zabaldutakoa batu ta batutakoa batuta iraunerazoten dozun Jaungoikoa: isuri egizu biotz onez kristau-erriaren gaiñera zure batasunaren grazia; banatzen dauana albora jauntirik, zure Elizaren egiazko artzainagaz alkartu daiten, eta Zeuk nai dozun eraz otseindu zagizan. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Santutu egizuz, Jauna, kristau-erriaren batasunaren alde eskintzen dautsuguzan opari-gaiok; eta euron bidez, Elizan bakea ta batasuna jadetsei egizu. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi santuak, Jauna, fededunak Zeugan daben batasuna adierazoten dauan lez, zure Elizan be batasuna egin dagiala. Amaibagako.

II.—JAZARLEEN (aurrean garabillezan) ALDE

Otoitza.—Ondatu egizu, Jauna, gure arerioen arrokeria, ta kendu egizu arein burugogorkeria zure eskuaren indarraz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Sakramentu onen indarraz, Jauna, gure pekatu ezkutuetatik garbitu ta gure arerioen mal-turkerietatik onik urten gaitezala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Beguiratu gagizuz, gure zaintzaille zarean Jaungoiko orrek!, eta zaindu gagizuz gure arerioen arriskuetaatik: era-nastu guztiak alde batera kenduta, zure morroitzan biotz nasaiz jardun dagigun. Amaibagako.

III.—BAZKUN BATEN ALKARTASUNAREN IRAUPENERAKO

Otoitza.—Bakea emoten dozun eta gure alkar-maitasuna nai dozun Jaungoikoa: eiguzu zure menpekooi, Zeuk nai dozun eraz bizi gaitezala, inguratzen gaituen zirikaldi (tentazifio) guztietatik onik urten gaitezana. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Oparigaiokaz baketuta, Jauna, eiguzu: gure pekatuak parkatzeko eskatzen dautsugun ez-kero, besteen pekatuak ez gaitezala makurtu*. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Isuri eiguzu, Jauna, zure maitasun-gogoa; zerutiko ogi berberaz janaritu gozuzanok, zure erukiz alkartasunean bizi gaitezana. Amaibagako.

IV.—EDOZEIN ATSEKABETAN

Otoitza.—Ez baztertu, Jauna, atsekabeen deiez dagokizun erria; zure izenaren gorapenerako, bigunduta lagun zakiez naigabetuai. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Artu egizuz biotz onez, Jauna, gure oparigaiok: euron bidez nai izan dozu Zu biguntzea ta, zure maitasun aundiz, guri barriro osasuna emotea. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Ikusi egizu samurkiro, Jauna, gure atsekabea, ta aldendu egizu gugandik bidez irabazi dogun zure asarrea. Amaibagako.

V.—EURIA ESKATZEKO

Otoitza.—Zeugan dogu, Jaungoiko!, bizia, ibiltea ta izatea; emon eiguzu euri egokia; bizi-ta onetako fruituak aukeraz izanda, betikoak nasaiago gura izan daiguzan. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiok, eta emon eiguzu euri egokiaren aukerako laguntza. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Emon eiguzu, Jauna, euri osasun-garria, ta isuri egizuz errukitsu zeruko urak lurreko azal legortuetara. Amaibagako.

* Makurtu = agobiar.

VI.—ATSEKABEETAN EROAPENA ESKATZEKO

Otoitza.—Zure Seme bakarraren eroapenez, antxiñako arerioaren arrokeria ondatu dozun Jaungoikoa; e. guzu, gogora ekarri daiguzala egokiro Berak gugaitik ainbeste maitasunez eroan ebazan nekeak, eta, Aren ikasbidez, ezbearrak gogo onez eroan daiguzala. Amaibagako... eta zure Semearen berberaren bidez. Olantxe.

Opari-otoitza.—Artu egizuz samurkiro, Jauna, opari onetako eskingaiok; eta zure aunditasunari biotz zintzoz eskintzen dautsaguzan ezkerro, emon eiguzu eroapen-grazia. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Artu dogun Eukaristi santu onek, Jauna, biurtu daiskula galdutako grazia; eta beti ta edonun gu zaindurik, ezbear guztietan eroapen-doaia emon daiskula. Amaibagako.

VII.—ARERIOEN ALDE

Otoitza.—Bakearen eta maitasunaren maitatzaille ta zaintzaille (jagole) zarean Jaungoikoa: emon egiezu gure arerioai bakea ta benetako maitasuna; emon egiezu pekatu guztien parkamena, ta arein maltzurkerietatik onik atara gagizuz zeure besoaren indanraz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Artu egizuz, Jauna, eskintzen dautsuguzan oparigaiok; onik atara gagizuz zure errukiz gure arerioen eskuetatik, eta eurai pekatuen parkamena emon egiezu. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Jaunartze onek, Jauna, urrindu gagizala pekatuetatik, eta zaindu gagizala arerioen maltzurkerietatik. Amaibagako.

VIII.—GILTZAPEKOEN ALDE

Otoitza.—Pedro apostolu doatsuaren kataiak ausirik, onik atara zenduan Jaungoikoa: eten egizuz arerioen buztanpean dagoan zure morroiaren kataiak, eta egiozu, bere irabazien bidez, lortu dagiala barriro bere askatasuna. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Jatsi dadilla, Jauna, zure onespen ugaria oparigai onein gainera; ausi dagizala giltzapetu onen kataiak eta poztu gaitezala laster aren askatasunaz. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Entzun egizuz errukitsu, Jauna, gure eskariak; eta artu doguzan Sakramentu onein bidez, askatu egizu zure morroia joputzako* kataietatik. Amaibagako.

IX.—EDOZEIN BEARRIZANETAN

Otoitza.—Gure igesleku ta indarra zarean Jaungoikoa: errukiaren iturri zarean ezkerro, entzun biotz onez zure Elizaren eskariak; eta eiguzu, sinismenez eskatzen doguna, egitan jadetsi daigula. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Egizu, Jaungoiko errukior orrek!, opari osasungarri onek urrindu gagizala beti gure erruetatik, eta ezbear guztitik zaindu gagizala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eukaristi santuaren sariak artu doguzan ezkerro, apal-apalik eskatzen dautsugu, Jauna: zeure gomutaz egiteko agindu zeuskun Eukaristiak, indartu dagiala gure argaltasuna. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta. Olantxe.

X.—BAKEA ESKATZEKO

Otoitza.—Gurari santuak, asmo zuzenak eta egintza onak Zeugandik datoz, Jaungoikoa! Emon egiezu zure menpekoai munduak ezin emon daiken bakea; gure biotzak zure aginduai lotuta eta arerioen bildur bagarik,aldi oneik baketan igaro daiguzan zure lagun-tzaz. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zugan sinisten daberen erriak inungo ikarapean izten ez dozuzan Jaungoikoa; artu egizuz, arren, Zeuri eskini yatzun erriaren eskariak eta ope-riagaiak: kristau-erriaren mugetan, arerio guztien aurka, zure maitasunak saritzat emondako bakea izan daigun. Amaibagako.

* Joputza = cautividad.

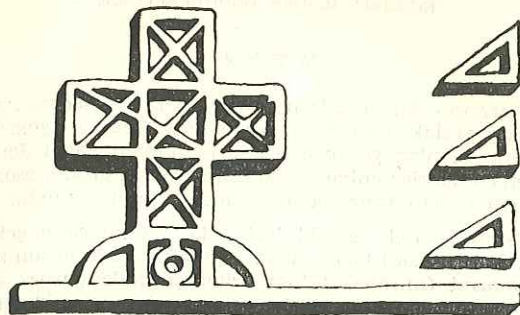
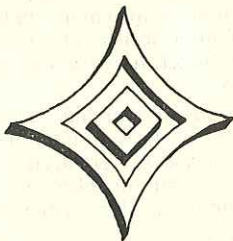
Azken-otoitza.—Bakearen egille ta maitatzaille zairean Jaungoikoa: Zu ezagutzea bizi izatea, ta Zu ctseintzea errege izatea dan ezkeru, zaindu gagizuz arerioaren ekinaldietatik erreguz gagokizuzanak; zure laguntzan uste osoa izanda, inungo areriuoren bildurrik izan ez dagigun. Amaibagako.

XI.—ESKERRAK EMOTEKO

Otoitza.—Zure errukiak ez dau azkenik, Jauna, ta neurrik ez zure ontasunak: eskerrak emoten dautsuguz, Jaun aundi orri, artutako mesedeakaitik, zure errukia beti eskatuez; eta eskariak egiten dautsuezanai emon egiten dautsezuzan ezkeru, ez egizuz bertan-bera itzi, betiko sariak artzeco gertau baiño. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Artu egizu, Jauna, opari onen usain ona eskerrak emoteaz batera; eta orain arte entzun eta onik iraunerazo dozuzan ezkeru, aurrerantzean be gorde egizuz ezbear guztitik, eta gero-ta maitasun beroagoz otseindu zagiezala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zugan itxaroten dauana, Jaungoiko!, ez dozu lar atsekabetzen, aren eskariak entzun baiño; eskerrak emoten dautsuguz gure otoitzak eta gurariak entzun dozuzalako; eta biotz-biotzez eskatzen dautsugu: artu dogun Sakramentu onek, zoritxar guztitik onik atara gagizala. Amaibagako.

ILDAKOEN MEZAK

I.—NORBAIT IL DAN EGUNERAKO MEZA

Ondo zauritu ta mindurik gelditzen gara biotzez maite dogunen bat, naiz etxean naiz etxetik kanpora, ilten yakunean. Baiña, ez da dana amaitu. Eguzkia itxaspera sartu ta ostenduarren, urrengo egunean argi joriagoz agertu oi yaku. Orrelaxe jazoko da gugaz be: illarrenbe biztu egingo gara barru, alkarregandik inoiz be banantzeke zorion utsean bizi izateko. Uste onek poztu begiz gure biotzak. Eta malco artetik, betoz eskari sutsuak ildakoai laguntza eroateko, arima areik malcoak baiño askoz maiteago dabezan otoitz biotzetikoak. Emon begie Jaungoikoak lenbailen betiko atsedena ta argia!

Gorpua elizan sartzean, otoitz oneik egiten dira:

A.—Zatorkioze, Jaungoikoaren Santuok, laguntza ekartera; bidera urten zakioze, Jaunaren Aingeruok: *artu bere arima ta eroan egizue Goiko Jaunaren aurrera.

E.—Dei egin dautsun Kristo'k artu zagizala, ta eroan zagiezala Aingeruak Abraham'en altzora.

* Artu bere arima ta eroan egizue Goiko Jaunaren aurrera.

E.—Emon egiozu, Jauna, betiko atsedena; ta betiko argiak argi egin begio.

Eroan egizue Goiko Jaunaren aurrera.

M E Z A

Sarrera.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena: ta betiko argiak argi egin begie.—Ps. Zeuri dagokizu, Jauna, Sion'en gorapena: Zeuri eskifiko yatzu Jerusalen'en oparia; entzun egizu nire otoltza, gizaldi osoak Zeugana joan bear dau-ta.—Emon egiezu, Jauna...

Otoitza.—Beti erruki izatea ta parkatzea dagckizun Jaungoikoa! Gaur bizitza onetatik eroan dozun zure morroi (mirabe) N'ren arimaren alde auzpaz eskatzen dautsugu: ez egizu itzi arerioaren eskutuan, eta ez zaitez aztu aretzaz betiko; aingeru santuak artu ta goiko zorion-errira eroan dagiela baiño; ta Zeugan itxaron eta sinistu eban ezkerre, inpernuko oinazetik ez dagiala jasan, betiko atsegiñaren jabe egin daitela baiño. Amaibagako egunetan Zeugaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi dan Jesukristo gure Jaunaren bidez. Olamtxe.

Irakurgaia (S. Paulo'k Tesalonika'koai 1'goa: 4, 13-18).—Anaiok: Ildakoetaz zuek ez-jakifian egoterik ez dogu nai, itxaropenik ez dabena lez naigabetu ez zaitez. Jesus il eta biztu egin zala sinisten ba'dogu, Jesus'egan ildakoak be Jaungoikoak Aregaz beragantuko dauz. Jaunaren izenaren dirautsuegu: bizi garonok, Jaunaren etorrerarako itziok, ez gakiez aurreratuko ildakoai. Goiangeru-oiuz eta Jaungoikoaren dar-otsez dei eginda, Jauna Bera jatsiko da zerutik; eta Kristo'gan ildakoak biztuko dira lenengo. Gero gu, bizitan geldituok, aidean odeietan zear Kristo'gana eroango gaitue, ta olan beti Jaunagaz egongo gara. Beraz, poztu egizue alkar berba onekaz.

Koru-kanta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie.—Gomutagarria izango da beti gizon zuzena: ez dau izen txarraren bildurrik izango.

Luzagarria.—Askatu egizuz, Jauna, zintzo ildako guztien arimak pekatu guztien lokarritik.—Eta zure grazia lagun dabela, zure asarrezko epaiari iges egin begie.—Ta jadetsi begie betiko angiazen zoriona.

«Dies irae» jarraikia

1.—Asarre-eguna, egun a, lurra austuko dauana, Dabid eta Sibila'k autortzen dabenez.

2.—Itzela izango da bildurra, guztia zorrotz ebazteko Epaillea agertu daitenean.

3.—Turutak, illobietan ots ikaragarria zabaldurik, guztiok Jaungoikoaren aurrera eroango gaitu.

4.—Eriotza ta gizadia arritu egingo dira, Epailleari erantzuteko gizakiak jagi daitenez.

5.—Guztia idatzita daukan liburua irakurriko dau, munduaren auziari asiera emeteko.

6.—Epaillea jesarri daitenean, isilpeko guztiak agertuko dira; ezer ez da zigor bagarik geldituko.

7.—Zer esango dau orduan ni lako gaisoak? Nor jarriko dot nik bitarteko, zintzoa be larri aurkituko da-ta?

8.—Zeruratzen dozuzanak, utsean eroaten dozuzan Errege aundi orrek!: salbau nagizu, erruki-iturburu orrek!

9.—Gogoratu egizuz, Jesus samur!, guztia neugaitik egin zenduala; egun aretan ez nagizu galdtu.

10.—Nire billa ibiltzan, nakatuta jesarri zintzaz; gurutzean eriotza jasanik erosi nenduzun: ez bedi alperreko izan arenbesteko lana.

11.—Zigorraren epaille zuzena; parkatu nagizu epaikunde baiño len.

12.—Errudunaren antzera nago negarrez; erruak gorri jarri dau nire arpegia; arren, parkatu nagizu, Jauna!

13.—Mari Madalen parkatu, ta lapurra entzun zenduun orrek, neuri be itxaropena emon zeustan.

14.—Nire otoitza ez dira Zure duin; baiña Zu, Jaun on ori!, samur izan zakidaz, betiko sutan kiskaldu ez naiten.

15.—Egidazu tokia zure bildotsen artean, eta akerakandik aldendu nagizu, zure eskumakaldean jarrazorrik.

16.—Gaiztoak min-garretara ondatu dagizuzanean, zure aukeratuakaz batera dei egidazu.

17.—Auzpaz eskatzen dautsut, biotza damuz austuta: izan egizu nire azkenaren ardura.

18.—Negargarria benetan egun a, gizon erruduna epaitua izateko autsetik jagiko dan egun a!; parkatu egiozu, Jauna.

19.—Jauna, Jesus samur ori! Emon egiezu guztial atsedena. Olantxe.

Barri Ona (Jon, 11, 21-27).—Aldi aretan, Marta'k Jesus'i auxe esan eutsan: «Jauna, emen izan ba'zintzaz, nire neba ez zan ilgo. Orain be ba-dakit orraitioño, Jaungoikoari eskatu dagiozun guztia, Jaungoikoak emon egingo dautsuna.» Jesus'ek dirautso: «Zure neba biztuko da.» Marta'k dirautso: «Ba-dakit azken-egunean berbiztuko dana.» Jesus'ek dirautso: «Neu naz biztuera ta bizitza: Nigan sinistu dagiana, il ezker be, bizi izango da; ta Nigan sinistuaz bizi dadiaña, ez da egundo ilgo. Au sinisten dozu?» «Bai, Jauna —erantzun eutsan—; sinisten dot Kristo, lur onetara etorritako Jaungoiko biziaren Semea, Zeu zarana.»

Eskintza.—Jesukristo Jauna, zeruko Errege!: zintzo il diran guztien arimak inpernuko neke ta zulo sakonetik aldendu egizuz; leoiaren agotik atara egizuz; inpernuak ez dagizala iruntsi; ez daitezala illunpetara jausi: baiña Mikel buruzagi deunak argi santutara eroan begiz: *antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.—Gorapenezko oparigal ta eskariok eskintzen dautsuguz, Jauna: abegi onez artu egizuz gaur gogora dakarguzan arimen alde: egizu, Jaun orrek, eriotzatik bizitzara igaro daitezala. *Antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.

Opari-otoitza.—Erruki zakioz, Jauna, zurre morroi (mirabe) N.'ren arimari, gorapenezko opari au aren alde eskintzen dautsugu-ta; arren, Jaungoiko aundi!, Meza bakegarri onen bidez, eldu dadilla betiko atsedenera. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Ildakoena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Betiko argiak argi egin begie, Jauna: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek: gaur bizitza onetatik joan yakun zure morroi (mirabe) N.'ren arimak, Opari onen bidez bere pekatueta-

tik garbiturik, izan dagiala batera parkamena ta betiko atsedena. Amaibagako.

ILLOBIRATZEA

Meza-ostean, gorpuaeren ondora joaten da abadea, ta urren-ego otoitzok egiten dauz:

Jauna, ez zaitez sartu auzitan zure morroiaz, zure aurrean zintzo aurkitu daiteken gizonik ez dago-ta, pekatu guztiak Zeuk parkatzen ez ba'dautsezuz beintzat. Beraz, zure epai zorrotzak ez dagiala naigabetu, gure kristau-fede ta otoitzak bere alde egiten dautsuen ezker: ta zure graziaren laguntzaz, galtzeko epaitik iges egin dagiala: bizi zala be, Irutasun deunaren ezaugarria eroan eban-eta. Amaibagako egunetan Errege bizi zara-ta.

E.—Olantxe.

Orain "Libera me" abesten da:

E.—Atara nagizu, Jauna, betiko eriotzatik, egun ikaragarri aretan. *Zeru-lurrak ikaraz asi daitezanean, † lurra suaz epaitzera etorri zaitezanean.

E.—Bildur-ikarak artu nau, auzia ta ondorengo zigorra etorten ikustean. *Zeru-lurrak ikaraz asi daitezanean.

E.—Asarre-eguna egun a, neke ta ezbearrez betea, egun aundi ta oso mingotsa. † Lurra suaz epaitzera etorri zaitezanean.

E.—Betiko atsedena emon egiezu, Jauna: ta betiko argiak argi egin begie.

Atara nagizu, Jauna, betiko eriotzatik, egun ikaragarri aretan. *Zeru-lurrak ikaraz asi daitezanean, † lurra suaz epaitzera etorri zaitezanean.

Jauna, erruki zakiguz.

Kristo, erruki zakiguz.

Jauna, erruki zakiguz.

Aita gurea... (*izillean*).

A.—Ez gagizuz itzi tentaziñoan jausten.

E.—Gaitzetik jagon baiño.

A.—Inpernuko atetik.

E.—Atara egizu aren arima.

A.—Atsedeen begi bakean.

E.—Alan izan bedi.

A.—Jauna, entzun nire eskaria.

E.—Nire otoi-deia eldu bedi Zugana.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zeugan be.

Otoitza.—Beti erruki izatea ta parkatzea dagokizun Jaungoikoa! Gaur bizitza onetatik eroan dozun zure morroi (mirabe) N.'ren arimaren alde auzpaz eskatzen dautsugu: ez egizu itzi arerioaren eskuetan, eta ez zaitetz aztu aretzaz betiko: aingeru santuak artu ta goiko zorion-errira eroan dagiela bañño; ta Zeugan itxaron eta sinistu eban ezkerro, inpernuko oifazerik ez dagiala jasan, betiko atsegifaren jabe egin daitela bañño. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Olantxe,

Gero, auzte abesten da:

Atsegintokira eroan zagize Aingeruak: ara eltzean, artu zagize Martiriak, eta Jerusalem uri santura eroan zagize. Aingeru-taldeak artu zagizala; ta arako Lazaro eskekoagaz batera, izan egizu betiko atsedena.

Abadeak.—Neu naz berbizkundera ta bizitza: Nigan sinistu dagiana, il ezkerro be, bizi izango da; ta Nigan sinistuez bizi daitena, ez da egundo ilgo.

«Benedictus» abestia

(Luk., 1, 68-80)

Onetsia Jauna, Israel'en Jaungoikoa, Bere erria agurtu ta erosi daualako.

Eta bere morroi Dabid'en etxean osasun-indarra sortu dauku.

Bere igarle deunen bidez aspaldietatik esan eus-kunez:

Gure arerio ta gorrotatzaille guztiakandik atarako genduzala.

Gure gurasoai errukia agertuko eutsela, ta gogor-tuko ebala bere alkartasun santua.

Gure aita Abraham'i emon eutsan zin-itza (agindurikoa) beteko euskula.

Bildurrik бага, gure arerioen eskuetatik atarata, otseindu daigun.

Gure bizitzako egun guztietan Aren aurrean zintzo ta zuzen ibilliaz.

Eta Zu, Umetxo ori, Altsuaren Igarle deituko zaitue: Jaunaren aurretik joango zara-ta, Ari bidea gertatzen.

Aren erriari osasun-jakintza irakasten, euren pekatuen parkamen bitartez:

Gure Jaungoikoaren errukiari esker, goitik etorri yaku-ta, artizarra legez.

Illunpean eta eriotz-gerizpean dagozanai argi egi-tera, gure oifak bake-bidetik zuzentzeko.

Emon egiozu Jauna betiko atsedena.

Ta betiko argiak argi egin begio.

Abesti-ostekoa.—Neu naz berbizkundera ta bizitza: Nigan sinistu dagiana, il ezkerro be, bizi izango da; ta Nigan sinistuez bizi daitena, ez da egundo ilgo.

Jauna, erruki zakiguz.

Kristo, erruki zakiguz.

Jauna, erruki zakiguz.

Aita gurea... (*ixillean*).

A.—Ez gagizuz itzi tentaziñoan jausten.

E.—Gaitzetik jagon bañño.

A.—Inpernuko atetik.

E.—Atara egizu aren arima.

A.—Atsedeen begi bakean.

E.—Alan izan bedi.

A.—Jauna, entzun nire eskaria.

E.—Nire otoi-deia eldu bedi Zugana.

A.—Jauna zuekan.

E.—Baita zeugan be.

Otoitza.—Egiozu, Jauna, il dan zure morroi (mirabe) oni erruki au: zure naia beteten arduratu zan ezkerro, bere egiñen ordaiña ez dagiala betiko sutan artu; ta emen lurrean benetako sinismenak zintzoen arteko egin eban ezkerro, zure errukiak alkartu dagiala Aingereuen taldeakaz. Kristo gure Jaunaren bidez.

E.—Alan izan dadilla.

A.—Emon egiozu, Jauna, betiko atsedena.

E.—Ta betiko argiak argi egin begio.

A.—Atsedeen begi bakean.

E.—Alan izan dadilla.

II.—URTE-URRENEKO MEZA

Sarrera: 834 orri.

Otoitza.—Parkamenaren Jaungoiko Jauna: urteurrena gogoratzen dautsagun zure morroi (mirabe) N.'ren

arimari, emon egiozu, arren, bakezko tokia, zorioneko atsedena, ta zure argiaren ditzira, Amaibagako.

Irakurgaia (Makabeotarren 2^ogarrena: 12, 43-46).—Egun areitan, Judas gizon oso adoretzuak, diru-batze bat egifik, Jerusalem'era bialdu ebazan bi milla (1) drakma zidarrezko, ildakoen pekatuakaitik oparia eskintzeko, berbizkundez (geroko biziaz) eritxi on eta bikaifia ebalako. Ilda jausiak bizirik jagiko zirala us-te izan ez ba'leu, alperreko ta utsa litzakean illen alde otoitz egitea. Gaiñera, Jaungoikoagan il ziranak, sari aundi beat eukela gertu, eritxon: Asmo santu ta osasungarria da, beraz, illen alde otoitz egitea, pekatuetatik garbitu daitezaz.

Koru-kanta ta Luzagarria: 834 orri.

«Dies irae» jarraikia, nai izan ezkeru esaten da, ...orri.

Barri Ona (Jon, 6, 37-40).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeai auxe esan eutsen: Aitak emon daustan guztia, Neugana etorriko da; ta Nigana etorri daitena, ez dot baztarrera jaurtiko: ez naz zerutik nire gogoa egiteko jatsi-ta, bialdu nauanarena egiteko baiño. Ta auxe da bialdu nauan nire Aitaren gogoa: emon daustan guztitik, Nik ezertxo be ez dagidala galdu, azken-egunean biztu dagidala baiño. Nire Aitaren asmoa auxe da: Semea ikusita Onen sinistea dagianak, betiko bizitza izan dagiala, ta Neuk biztu dagidala azken-egunean.

Eskintza: 836 orri.

Opari-otoitza.—Entzun biotz onez, Jauna, zure morroi (mirabe) N.'ren arimaren alde egiten dautsuguzan eskariok; eta gorapenezko opari au aren eriotz-urteurrenean eskintzen dautsugun ezkeru, zure Santuen lagunartean alkartu egizu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: *Ildakoena*, 457 orri.

Jaunartzerakoa: 836 orri.

Azken-otoitza.—Egizu, Jaungoiko alguztidun orrek: gaur eriotz-urteurrena gogoraten dautsagun zure morroi (mirabe) N.'ren arimak, Opari onen bidez bere pekatuetatik garbiturik, izan dagiala batera perkamena ta betiko atsedena. Amaibagako.

(1) Bi milla irakuten da liburu jatorrean, eta ez amabi milla.

III.—ILLEN EGUNEROKO MEZA

Sarrera.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena: ta betiko argiak argi egin begie.—Ps. Zeuri dagokizu, Jauna, Sion'en gorapena: Zeuri eskiñiko yatzu Jerusalem'en oparia; entzun egizu nire otoitza, gizaldi osoak Zeugana joan bear dau-ta.—Emon egiezu, Jauna...

Otoitz bat esaten da, bakoitzari dagokiona, 843 orri.; baiña Mezza edozein arimaren alde izan ezkeru, edo-ta arimaren izena ez jakin, urrengo Otoitz au esan bedi:

Otoitza.—Zintzo guztien Egille ta Erosle zaran Jaungoikoa: zure morroien ta mirabeen arimai emon egiezu pekatu guztien garbitzea; gure eskarien bidez, beti gura izan dabean parkamena jaritsi dagien. Amaibagako egunetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi zara-ta.—Olantxe.

Irakurgaia (Jon'en Agerkaritik, Apoc., 14, 13).—Egun areitan, dei bat entzun neban zerutik, niri ziraustala: «Idatzi egizu: Zoriontsuak benetan, Jaunagan ij diranak! Aurrerantzean, artu dagiela atsedena euren lanetan: euren egintza onak jarraitzen dautsee-ta».

Koru-kanta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie.—Gomutagarria izango da beti gizon zuzena: ez dau izen txarraren bildurrik izango.

Luzagarria.—Askatu egizuz, Jauna, zintzo ildako guztien arimak pekatu guztien lokarritik.—Eta zure grazia lagun dabela, zure asarrezko epaiari iges egin begie.—Ta jadetsi begie betiko argiaren ziora.

«Dies irae» jarraikia, nai izan ezkeru esaten da, ...orri.

Barri Ona (Jon, 6, 51-55).—Aldi aretan, Jesus'ek judar-taldeai auxe esan eutsen: «Neu naz zerutik jatsitako ogi bizia. Ogi onetatik jan dagiana, betiko bizi izango da; ta Nik emongo dodan ogia, munduaren bizirako neure aragia da». Judarrak, ostera, alkarregaz eztabaidan asi ziran, esanez: «Orrek zelan emon daikegu bere aragia jateko?». Jesus'ek, barriz, esan eutsen: «Gizasemearen aragia jan eta Aren odola edan ez ba'dagizue, ez dozue zuekan bizitzarik izango. Nire

aragia jaten eta nire odola edaten dauanak, betiko bizitza dau, ta Neuk biztuko dot azken-egunean».

Eskintza.—Jesukristo Jauna, zeruko Erregea, zintzo il diran guztien arimak inpernuko neke ta zulo sako-netik aldendu egizuz; leoiaren zgotik atara egizuz; inpernuak ez dagizala iruntsi; ez daitezala illunpetara jausi: baiña Mikel buruzagi deunak argi santutara eroan begiz: * antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.—Gorapenezko oparigai ta eskariok eskintzen dautsuguz, Jauna: abegi onez artu egizuz gaur gogora dakarguzan arimen alde: egizu, Jaun orrek, eriotzatik bizitzara igaro daitezala. * Antxiña Abraham'i ta onen ondorengoai agindu zeutsen argitara.

Opari-otoitza.—*Bakoitzari dagokiona, 843 orri.; os-terantzean, beste au:*

Begiratu egizuz biotz onez, Jauna, zure morroien eta mirabeen alde eskintzen dautsuguzan oparigaiok; eta kristau-sinismenaren irabazia emon zeutsen ez-kero, saria be lortu egiezu. Amaibagako.

Kanon-aurrea: Ildakoena, 457 orri.

Jaunartzerakoa.—Betiko argiak argi egin begie, Jauna: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.—Emon egiezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak argi egin begie: *zure santuakaz beti errukior zara-ta.

Azken-otoitza. — *Bakoitzari dagokiona, 843 orri.; bestela, beste au:*

Gure otoitz apalak on egin dagitsela zure morroien eta mirabeen arimai, Jauna: garbitu egizuz pekatu guztietatik, eta emon egiezu zure erospenaren zatia. Amaibagako egumetan Aita Jaungoikoagaz eta Espiritu Santuagaz batera Jaungoiko ta Errege bizi za-
ra-ta.—Olantxe.

ILLEN ALDE OTOITZ BATZUK

I.—ILDAKO GURASOEN ALDE

Otoitza.—Gurasoak aintzat izatea agindu dozun Jaungoikoa: erruki zakioz nire aitaren (amaren) arimari, ta parkatu aren pekatuak; eta neuk be ikusi dagidala betiko poz argitsutan. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Artu, Jauna, nire aitaren (amaren) alde eskintzen dautsudan opari au: emon egiezu beti-ko poza bizien errian, eta neu be aregaz batera alkar-tu nagizu Santuen zorionean. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Eukaristi santu onek, Jauna, jade-tsi dagiola nire aitaren (amaren) arimari betiko atse-dena ta argia: ta zure graziak emon daistala aregaz batera betiko koroia. Amaibagako.

II.—ILDAKO ANAI-ARREBA, SENIDE TA ONGILLEEN ALDE

Otoitza.—Gizonai parkamena ta osasuna emoten dautsezun Jaungoikoa: bizitza onetatik joan diran gure fedeko anai-arreba, senide ta ongilleak, Maria beti Birjiña doatsuaren eta zure Santu guztien bi-tartez, betiko zorionera eroan egizuz, arren. Amaiba-gako.

Opari-otoitza.—Azken bage errukior zaran Jaungoi-koa: onartu egizuz gure eskari apalok; eta zure izena autortu eben gure anai-arreba, senide ta ongi-leen arimai, opari osasungarri onen bidez, emon egie-zu pekatu guztien parkamena. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Egizu, arren, Jaungoiko alguztidun eta errukior orrek: gure anai-arreba, senide ta on-gilleen arimen alde eskini dautsugun opari onen in-darrez, pekatu guztietatik garbitu dagizuzala, ta zure errukiz, betiko argiaren zoriona jadetsi dagiela. Amai-bagako.

III.—ILDAKO GIZONEZKO BATEN NAIZ BATZUEN ALDE

Otoitza.—Entzun, Jauna, zure erruki-eske egiten duguzan otoitzak: bititza onetatik eroan dauskuzun zure morroi N.'ren arima, bake-erri ta argi-errian sarrrerazo egizu, ta zure Santuen lagun egizu. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Zure morroi N.'ren arimari on dakiola, Jauna, opari au: berau eskiniiaz, gizakien pekatu guztiak parkatzen dozuz-ta. Amaibagako.

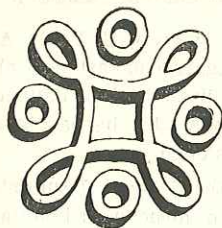
Azken-otoitza.—Askatu egizu, Jauna, zure morroi N.'ren arima pekatu guztien lokarritik: biztuera-egun aundi aretan, Zure Santu ta aukeratuen artean bititza barri batera biztu daiten. Amaibagako.

IV.—ILDAKO EMAKUME BATEN NAIZ BATZUEN ALDE

Otoitza.—Erruki zakioz biotz onez, Jauna, zure mirabe N.'ren arimari; ta lurreko orban guztietatik garbiturik, emon egiozu betiko zeruaren zatia. Amaibagako.

Opari-otoitza.—Opari onen bidez, Jauna, zure mirabe N.'ren arima pekatu guztietatik garbitu bedi, Opari au бага ifior be ez da errutik askatu-ta; eta eskari bakegarrion bidez, betiko errukia jadetsi dagiala. Amaibagako.

Azken-otoitza.—Zure mirabe N.'ren arimak artu dagiala, Jauna, betiko argia: betiko errukizko indarra dauan Meza onetan, berak be artzen eban irabazia-ta. Amaibagako.

ILLEN MEZATARAKO ERRIARI AZALPENA

Eliztar maiteok: Ez gaitu gaur elizara ekarri emen aurrean gorpu dagoan N.'ren izena ospatzeko asmoak, ezta bere etxekoai gure biotzeko samin-agurra agertzeko asmoak bakarrik be. Gaur emen besterik ez egitea, oso gauza motza, otza ta utsa izango litzake.

Eliza Amaren otoitzakaz geureak bat egiteko asmoak batu-erazo bear gaitu elizkizun onetan: Jaungoikoari geure il-barriarentzat betiko atsedena ta zeruko bakea eskatu bear dautsagu.

Kristau-eriotzak, Jesukristo'ren eriotza dakarkigu gogora: illen artetik irugarren egunean ospez beterik biztuez eta guztioi zeruko atek zabaldurik, Berak azpiratu eban eriotza-ta.

Eskiñi daiogun orain Aita Jaungoikoari bere Seme Jesukristo'k eskiñi eutsan Opari berbera: MEZA SANTUA. Eta eskatu daiogun guztiok emon dagiola gure N.'ri zeru goietan Jesukristo'gaz bizi izateko zoriona.

Abadea altarara datorren bitartean, zutitu gaitzean guztiok.

Abeslariakaz batera, esan begi bakotxak bere barruan: «Emon egiozu, Jauna, betiko atsedena; ta betiko argiak argi egin begio.»

Abadeak «Oremus» esandakoan.—Eskatu daiogun Jaunari gure N.'rentzat errukia ta parkamena, Aingeru artean zeruko atseginietara lembailen joan dadin.

Epistola.—Jaungoikoaren izenean, S. Paulo Apostoluak itzaropenezko barri pozgarria dakarkigu irakurgai onetan. Jesus'en altzoan il diranak, Aita Jaungoikoak Jesukristo'gaz zeruratuko dauz. Geu be bardin egingo gaitu, eriotza ona izaten ba'dogu.

Barri Ona.—Eta orain Ebanjelioan, Jesukristo berbera berbetan. Lau egunean lumpean, ustelduta, atsa eriola egoan Lazaro, biztu aurretik. Marta, Lazaro'ren arrebegaz Jesukristo'k izan eban alkar-izketa azaltzen dauSKU Ebanjelioak. Azkenik ez dauan bizitza agintzen dauSKU guztioi: kristaua ez dala betiko ilten; eriotzaren bidez, betikotasunean bizi izateko baiño.

Eskintza.—(Abadeak Oremus esanda gero).—Opiñ zuria egiteko, gari-garau asko bear dira; ardaoa egiteko be, mats-garau asko. Olantxe, sendi edo familia osotzeko be, gurasoakaz seme-alabak bear dira; ta Eliz-barrutia egiteko, familia asko. Sinismen baten bizi gareanak, alkar arturik, otoitz egin daigun gaur arte geure anai ta adiskide izan dan N.'ren alde. Beraz, bakotxak eskifii begioz Jaunari bere naigabe, atsekabe, egite on eta otoitz beroak.

Prefazio-aurretik.—Abadeagaz alkarturik, eskerrak emon daioguzan Aita Jaungoikoari, bere Seme Jesukristo'gaz biztuera goragarri baten itzaropena emon daukulako, Il-bearrak, saminez beterik izten gaitu; baiña bizia galdu ez, aldatu bakarrrik egiten yakula jakiteak, poztu egin bear gaitu.

Abadearen otoitz sakon eta eder oneaz obeto alkartzeko, zutitu gaitezau guztiok.

«Sanctus» abestuta gero.—Gogora ekarri dagizala Jaungoikoak emen gagozan guztiok; baiña gure guraso, etxeko, senide ta adiskide guztiak be. Gozotu dagiala Jaungoikoak, apurtxo bat izanda be, eriotzak ain utsik itzi dauan etxea.

Illeu gogorapenean.—Gogoratu dagizala Jaungoikoak gure artetik eriotzak eroan dauzan guztiak, batez be gaur arte geure kristau-lagun izan dan N. Artu dagiela guztiak zoriona, argitasuna ta bakea zeru edemrean.

«Pater noster» aurretik.—Jesus'ek irakatsitako ototza abestu bear dau orain abadeak. Eskatu daiogun Jaungoikoari egunoroko ogia, batez be «Ogi zerutik etorria». Ikasi daigun alkarren uts-egite ta iraiñak parkatzen, Jaungoikoak geure pekatuak parkatzea nai ba'dogu beintzat.

Abadearen Jaunartze-ostean.—Abeslariakaz batera, esan dagigun guztiok: Zeruko argiak argi egin begio gure N.'ri, Aingeru artean, betikotasunean.

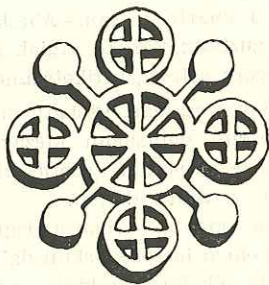
Azken «Oremus» esatean.—Eskatu daiogun Jaungoikoari, orain eskifii dautsagun Mezako Opari onek, N.'ren arimea pekatu-orban guztietatik garbitu dagiala, lenbailen zeruratu daiten.

«Non intres» aurretik.—Amaitu dogu Meza-Oparia. Gure N.'ri guk emen lurretik eskifii daikeogun egintzarik jatorrena ta bikaiñena eskifii dautsagu. Ez daki-gula aztu bere izena gure ototzetan.

Eta orain, gure Eliza Amak gorpu oni azken-agurra egingo dautso, urrengo ototizen bidez.

Ikusi ta ikasi daigun Eliza Amak kristau-gorpuari dautsan begirune ta lotsa aundia. Bateoaz Kristo'ren menpeko egin zan ezkerro, Jesukristo'gaz bat eginda bizi izan dalako, abadeak intzentzu-lurrun gozoa emongo dautso inguruan gorpu oni; eta orrexegaitik, santurik aundienaren gorpuzkin edo erlikiari zor yakon gorapen berbera emoten dautso. (Zutik guztiok).

«In paradisum» aurretik.—Obitegira (kanposantura) goaz orain. Eskatu daiogun Jaungoikoari, guk gorpu au lepo-gaiñean artzen dogun lez, N.'ren arimea be sartu daitela Aingeru-arteau zeru eder-zabalean.

BILLABIDEAK

Orrialdea

I. BILLABIDE NAGUSIA

Itzaurre-antzera	7
Eguneroko Otoitzak	10
Eliz-urteko Mezak	21
Mezaren betiko zatia	214
Era bateko Mezak	458
Santuen Atala	510
Bizkai'ko Elizbarrutiko Egutegiak dakazan Santu batzuen Mezak	801
Euskalerrri'ko Santu batzuk	807
Oneraspen-Mezak	818
Meza-otoitz batzuk	828
Ildakoen Mezak	843
Illen alde Otoitz batzuk	843
Illen Mezatarako erriari azalpena	845

II. BILLABIDE BEREZIA

JESUKRISTO GURE JAUNAREN JAIAK

Agerkunde edo Erregen (<i>urtarril. 6</i>)	62
Gorpuzti	330
Gurutze Santuaren Garaipena (<i>irail. 14</i>)	733
Irudialdatzea (<i>dagonil. 6</i>)	694
Irutasuna	325
Jaiotza (<i>gabonil. 25</i>)	49
Jaiotza-aurreguna edo Gabon (<i>gabonil. 24</i>)	37
Jaiotza-zortzigarrena (<i>urtarril. 1</i>)	58

Orrialdea

Jesus'en Biotza	337
Jesus'en Izen guztiz Deuna (<i>urtarril. 2</i>)	59
Jesus'en Odol guztiz Ederra (<i>garil. 1</i>)	657
Kristo'ren Bateoareen Gogorapena (<i>urtarril. 13</i>)	70
Kristo Erregeren Jaia	776
Pazko	272
Pentekoste	312
Salbatzailearen Basilika Nagusia (<i>azil. 9</i>)	787
Sendi Deuna	66
Zerura Igokundea	305

ANDRA MARIA'REN JAIAK

Amatasuna (<i>urril. 11</i>)	762
Arantzazu'ko Andra Mari (<i>irail. 9</i>)	814
Begoña'ko Andra Mari (<i>urril. 11</i>)	762 ta 806
Biotz guztiz Garbia (<i>agonil. 22</i>)	711
Edurtzetakoa (<i>agonil. 5</i>)	694
Elisabet'i egin eutsan Ikustaldia (<i>garil. 2</i>)	659
Elizan eskiñia (<i>azil. 21</i>)	795
Erregiña (<i>orril. 1</i>)	624
Errosariokoa (<i>urril. 7</i>)	756
Garbikunde edo Elizan Sartzea (<i>otsail. 2</i>)	548
Izen guztiz Deuna (<i>irail. 12</i>)	732
Jaiotza (<i>irail. 8</i>)	725
Jesus'en Gizakundea Iragartea (<i>epail. 25</i>)	584
Karmel-mendikoa (<i>garil. 16</i>)	671
Mesedetakoa (<i>irail. 24</i>)	745
Orbanbagearen Agertzea (<i>otsail. 11</i>)	560
Sortze Garbia (<i>gabonil. 8</i>)	521
Zazpi Naigabeak (<i>Nekaldi-barikua</i>)	189
Zazpi Naigabeak (<i>irail. 15</i>)	735
Zerura Jasokundea (<i>agonil. 15</i>)	704

SANTUEN ATALA

Abakuk (<i>urtarril. 19</i>)	531
Abdon (<i>garil. 30</i>)	987
Adakto (<i>agonil. 30</i>)	723
Adrian (<i>irail. 8</i>)	725
Agapito (<i>agonil. 6</i>)	695
Agapito (<i>agonil. 18</i>)	708
Ageda (<i>otsail. 5</i>)	554
Agrikola (<i>azil. 4</i>)	786
Agustin (<i>agonil. 28</i>)	719
Agustin Kanterburi'koa (<i>orril. 28</i>)	621
Aingeru Zaindariak (<i>urril. 2</i>)	751
Akiles (<i>orril. 12</i>)	612
Alberto Aundia (<i>azil. 15</i>)	793
Alejo (<i>garil. 17</i>)	672

Orrialdea

Alexander I (<i>orril. 3</i>)	606
Alfonso Mari Liguori (<i>agonil. 2</i>)	691
Amabi Anai Martiri (<i>irail. 1</i>)	725
Ana, Andra Maria'ren Ama (<i>garil. 26</i>)	684
Anastasia (<i>gabonil. 25</i>)	42
Anastasio (<i>urtarril. 22</i>)	535
Ambrosio (<i>gabonil. 7</i>)	519
Ander (<i>azil. 30</i>)	510
Ander Abelino (<i>azil. 10</i>)	788
Ander Corsini (<i>otsail. 4</i>)	554
Anjela Merizi (<i>orril. 31</i>)	627
Anizeto (<i>jorrail. 17</i>)	593
Anselmo (<i>jorrail. 21</i>)	593
Anton, abata (<i>urtarril. 17</i>)	531
Antonino (<i>orril. 10</i>)	609
Antonio Mari Claret (<i>urril. 23</i>)	771
Antonio Mari Zakarias (<i>garil. 5</i>)	663
Antonio Padua'koa (<i>bagil. 13</i>)	635
Apolonia (<i>otsail. 9</i>)	559
Apolinar (<i>garil. 9</i>)	680
Apuleio (<i>urril. 8</i>)	758
Atanasio (<i>orril. 2</i>)	604
Audifax (<i>urtarril. 19</i>)	531

Bako (<i>urril. 8</i>)	758
Balendin (<i>otsail. 14</i>)	564
Balendin Berrio-Otxoa (<i>garil. 4</i>)	663 ta 804
Baleriano (<i>jorrail. 14</i>)	591
Barbara (<i>gabonil. 4</i>)	515
Bartolome (<i>agonil. 24</i>)	714
Basilde (<i>bagil. 12</i>)	634
Basilio Aundia (<i>bagil. 14</i>)	635
Beatriz (<i>garil. 29</i>)	686
Beda Argurgarria (<i>orril. 27</i>)	621
Benantzio (<i>orril. 18</i>)	616
Bentzeslao (<i>irail. 28</i>)	747
Beremundo, Iratxe'koa (<i>epail. 11</i>)	808
Bernabe (<i>bagil. 11</i>)	632
Bernardino Siena'koa (<i>orril. 20</i>)	617
Bernardo (<i>agonil. 20</i>)	709
Berrogei Santu Martiriak (<i>epail. 10</i>)	578
Bibiana (<i>gabonil. 2</i>)	512
Bital (<i>azil. 4</i>)	786
Bito (<i>bagil. 15</i>)	637
Bitor (<i>garil. 28</i>)	685
Bizente (<i>urtarril. 22</i>)	535
Bizente Ferrer (<i>jorrail. 5</i>)	569
Bizente Paul (<i>garil. 19</i>)	674
Blas (<i>otsail. 3</i>)	553
Bonebentura (<i>garil. 14</i>)	669
Bonifazio, martiria (<i>orril. 14</i>)	614
Bonifazio, gotzain eta mart. (<i>garil. 5</i>)	629
Brijida (<i>urril. 8</i>)	758

Orrialdea

Bruno (urrit. 6)	756
Damaso (gabonil. 11)	523
Damian (irail. 27)	746
Daria (urrit. 25)	773
Diego (azil. 13)	791
Dionisio (urrit. 9)	760
Domingo (dagonil. 4)	693
Domitila (orrit. 12)	612
Donato (dagonil. 7)	696
Dorotea (otsail. 6)	557
Ebaristo (urrit. 26)	774
Ebentzio (orrit. 3)	606
Eduardo (urrit. 13)	764
Edubijis (urrit. 16)	619
Eleuterio, Aita S. ta Mart. (orrit. 26)	619
Eleuterio, martiri (urrit. 9)	760
Emereziana (urtarril. 23)	536
Emeterio (epail. 3)	807
Enrike (garil. 15)	670
Epimako (orrit. 10)	609
Epren (bagil. 18)	638
Erasmus (bagil. 2)	627
Erraimun Fitero'koa (epail. 15)	808
Erraimundo Peñafort (urtarril. 23)	536
Erramon Nonato (dagonil. 31)	724
Erremijio (urrit. 1)	751
Ermenejildo (jorrait. 13)	590
Erroberto Belarmino (orrit. 13)	613
Erroman (dagonil. 9)	698
Ermualdo (otsail. 7)	557
Errose (dagonil. 30)	723
Errupina (Rufina) (garil. 10)	667
Eskolastika (otsail. 10)	560
Esmaragdo (dagonil. 8)	697
Estanislao (orrit. 7)	607
Esteban, errege (irail. 2)	725
Esteban, Aita S. ta Mart. (dagonil. 2)	691
Esteban, len-martiria (gabonil. 26)	46.
Esteban, Zudaire'koa (garil. 15)	813
Eufemia (irail. 16)	738
Eusebio, gotzain eta mart. (gabonil. 16)	525
Eusebio, autorle (dagonil. 14)	702
Eustakio ta Lagun Martiriak (irail. 20)	741
Fabian (urtarril. 20)	532
Faustino (otsail. 15)	565
Faustino (garil. 29)	686
Felipe, Apost. (orrit. 11)	610
Felipe Neri (orrit. 26)	619
Felipe Benito (dagonil. 23)	714
Felix, abade (urtarril. 14)	528
Felix, Aita S. (garil. 29)	686
Felix, mart. (garil. 12)	668

Orrialdea

Felix, mart. (dagonil. 30)	723
Felix I (orrit. 30)	623
Felix Valois (azil. 20)	795
Feliziano (bagil. 9)	631
Felizisimo (dagonil. 6)	695
Felizitas (azil. 23)	797
Fidel Sigmaringen (jorrait. 24)	594
Gabirel Goianguerua (epail. 24)	582
Gabirel, Ama Naigabetuarena (otsail. 27 edo 28)	571
Gillermo (bagil. 25)	648
Gordiano (orrit. 10)	609
Gorgonio (irail. 9)	730
Gorka (Jorje) (jorrait. 23)	594
Gregorio VII (orrit. 25)	618
Gregorio Aundia (epail. 12)	578
Gregorio Nazianzo'koa (orrit. 9)	608
Gregorio mirarigille (azil. 17)	794
Gregorio Barbadiko (orrit. 8)	638
Hermes (dagonil. 28)	720
Ijiniio (urtarril. 11)	64
Ilario (urtarril. 14)	527
Ilarion (urrit. 21)	771
Iñaki (Iñazio), Lolola'koa (garil. 31)	688
Iñazio, gotzain eta mart. (otsail. 1)	546
Ines (urtarril. 21)	534
Ines (urtarril. 28)	542
Inozentzio I (garil. 28)	685
Ipolito, martiria (dagonil. 13)	701
Ipolito, gotzain eta mart. (dagonil. 22)	711
Ireneo (garil. 3)	661
Isabel, erregina (garil. 8)	666
Isabel Hungaria'koa (azil. 19)	794
Isidor (jorrait. 4)	588
Jazinto, Aita S. (dagonil. 17)	708
Jazinto, martiria (irail. 11)	731
Jeminiano (irail. 11)	738
Jenaro (irail. 19)	741
Jerbasio (bagil. 19)	939
Jeronimo (irail. 30)	750
Jeronimo Emiliano (garil. 20)	675
Jertrudis (azil. 16)	793
Jil (irail. 1)	725
Joakin (dagonil. 16)	706
Jobita (otsail. 15)	565
Jon, mart. (bagil. 26)	648
Jon, Apostolua (gabonil. 27)	49
Jon I (orrit. 27)	621
Jon Bateatzaillearen Jaiotza (bagil. 24)	646
Jon Bateatzaillearen Aurreguna (bagil. 23)	643
Jon Bateatzaillearen Sama Ebagitea (dagonil. 29)	721

Orrialdea

Jon Bautista Salle'koa (orri. 15)	615
Jon Bosko (urtarril. 31)	544
Jon Damasko'koa (epail. 27)	586
Jon Eualdes (dagonil. 19)	708
Jon Gualberto (garil. 12)	668
Jon Gurutzekoa (azil. 24)	798
Jon Jaungoikoarena (epail. 8)	577
Jon Kapistrano (epail. 28)	587
Jon Kenty (urril. 20)	769
Jon Krisostomo (urtarril. 27)	541
Jon Leonardi (urril. 9)	759
Jon Malorga (garil. 15)	813
Jon Mari Vianney (dagonil. 8)	697
Jon Mata (otsail. 8)	558
Jon Sahagun'goa (bagil. 12)	634
Jon Prantziska F. Chantal (dagonil. 21)	709
Josapat (azil. 14)	791
Jose, Andra Maria'aren Senarra (epail. 19)	580
Jose, Langillea (orri. 1)	602
Jose Kalasanz (dagonil. 27)	718
Jose Kupertino (irail. 18)	739
Jubenal (orri. 3)	606
Judas (urril. 28)	774
Juliana Falkonieri (bagil. 19)	639
Justina (irail. 26)	745
Justino (jorrail. 14)	590
Kaletano (dagonil. 7)	696
Kaio (jorrail. 22)	593
Kalixto I (urril. 14)	764
Kamilo Lelis (garil. 18)	672
Kanuto (urtarril. 19)	531
Karlos Borromeo (azil. 4)	786
Kasiano (dagonil. 13)	701
Kasimiro (epail. 4)	574
Katalin, birj. ta mart. (azil. 25)	799
Katalin Siena'koa (jorrail. 30)	600
Klara (dagonil. 12)	701
Klemente (azil. 23)	797
Kleto (jorrail. 26)	597
Kornelio (irail. 16)	738
Kosme (irail. 27)	746
Kresentzia (bagil. 15)	637
Krisanto (urril. 25)	773
Krisogono (azil. 24)	798
Kristina (garil. 24)	682
Kristobal (garil. 25)	682
Largo (dagonil. 8)	697
Lau Santu Mart. koroz jantziak (azil. 8)	787
Leon I (jorrail. 11)	589
Liborio (garil. 23)	680
Lino (irail. 23)	744
Lorentzo (dagonil. 10)	699

Orrialdea

Lorentzo Aurreguna (dagonil. 9)	698
Lorentzo Brindis'koa (garil. 21)	677
Lorentzo Justiniano (irail. 5)	728
Lukas (urril. 18)	767
Luis, errege (dagonil. 25)	716
Luis Gonzaga (bagil. 21)	640
Lutzi, birj. ta mart. (gabonil. 13)	524
Lutzi, mart. (irail. 16)	738
Luzio I (epail. 4)	574
Makabeu Anaiak (dagonil. 1)	691
Margarita Eskozia'koa (bagil. 10)	631
Margarita, birj. ta mart. (garil. 20)	675
Margarita Mari Alakoke (urril. 17)	766
Mari Madalen, damutua (garil. 22)	678
Mari Madalen Pazzis (orri. 29)	623
Mario (urtarril. 19)	531
Markel I (urtarril. 16)	530
Markos, Aita S. (urril. 7)	757
Markos, mart. (bagil. 18)	638
Markos, Ebanjelaria (jorrail. 25)	595
Marta, birj. (garil. 29)	686
Marta, mart. (urtarril. 19)	531
Martin, gotzain (azil. 11)	789
Martin I (azil. 12)	791
Martin Igokundearena (otsail. 5)	807
Martina (urtarril. 30)	544
Martiniano (garil. 2)	659
Martzeliano (bagil. 18)	638
Martzeliano, abade ta mart. (bagil. 2)	627
Martzelino, Aita S. ta mart. (jorrail. 26)	597
Martzelo (urril. 8)	758
Martzelo I (urtarril. 16)	530
Mateo (irail. 21)	742
Matias (otsail. 24 edo 25)	569
Maurizio ta Lagun Martiriak (irail. 22)	743
Mauro (urtarril. 15)	528
Maximo (jorrail. 14)	591
Melkiades (gabonil. 10)	523
Mena (azil. 11)	769
Metodio (garil. 7)	665
Mikel Goiaingeruaren Eskintza (irail. 29)	748
Mikel Garaikoetxea (Garikoitz) (orri. 14)	810
Modesto (bagil. 15)	637
Monika (orri. 4)	606
Nabor (garil. 12)	668
Nazario (garil. 28)	685
Nazario (bagil. 12)	634
Nereo (orri. 12)	612
Nikolas (gabonil. 6)	517
Nikolas Tolentino (irail. 10)	731
Nikomedes (irail. 15)	735

Orriadea

Ninfa (<i>azil.</i> 10)	788
Norberto (<i>bagil.</i> 6)	631
Pankrazio (<i>orril.</i> 12)	612
Pantaleon (<i>garil.</i> 27)	685
Paskual Bailon (<i>orril.</i> 17)	616
Patrizio (<i>epail.</i> 17)	579
Paulino Nola'koa (<i>bagil.</i> 22)	641
Paulo, Apostolua (<i>bagil.</i> 30)	654
Paulo, Kristo'gana Biurtzea (<i>urtarril.</i> 25)	537
Paulo, mart. (<i>bagil.</i> 26)	648
Paulo,Ien-Bakartzalea (<i>urtarril.</i> 15)	528
Paulo, Gurutzekoa (<i>jorrail.</i> 28)	598
Permin (<i>garil.</i> 7)	812
Perpetua (<i>epail.</i> 6)	575
Pedro, mart. (<i>bagil.</i> 2)	627
Pedro Alexandria'koa (<i>azil.</i> 26)	800
Pedro Alkantara (<i>urril.</i> 19)	769
Pedro Berona'koa (<i>jorrail.</i> 29)	600
Pedro Damian (<i>otsail.</i> 23)	568
Pedro Kanisio (<i>jorrail.</i> 27)	597
Pedro Krisologo (<i>gabonil.</i> 4)	515
Pedro Nolasko (<i>urtarril.</i> 28)	542
Pedro ta Paulo, Apostoluak (<i>bagil.</i> 29)	652
Pedro ta Paulo, Basiliken Eskintza (<i>azil.</i> 18)	794
Pedro'ren Eliz-Irakastegia (<i>otsail.</i> 22)	566
Pedro Zelestino (<i>orril.</i> 19)	617
Perpetua (<i>epail.</i> 6)	575
Petronila (<i>orril.</i> 31)	624
Pio I (<i>garil.</i> 11)	668
Pio V (<i>orril.</i> 5)	607
Pio X (<i>irail.</i> 3)	726
Plazido ta Lagun Mart. (<i>urril.</i> 5)	756
Polikarpo (<i>urtarril.</i> 26)	540
Pontziano (<i>azil.</i> 19)	795
Prantziska Erromatarra (<i>epail.</i> 9)	577
Prantziska, Asis'koa (<i>urril.</i> 4)	754
Prantzisko'ren Zauriak (<i>irail.</i> 17)	739
Prantzisko Borja (<i>urril.</i> 10)	761
Prantzisko Caracciolo (<i>bagil.</i> 4)	628
Prantzisko Paula (<i>jorrail.</i> 2)	588
Prantzisko Sales (<i>urtarril.</i> 29)	543
Prantzisko, Xabier'koa (<i>gabonil.</i> 3)	513
Praxedes (<i>garil.</i> 21)	677
Primo (<i>bagil.</i> 9)	631
Priska (<i>urtarril.</i> 18)	531
Protasio (<i>bagil.</i> 19)	639
Proto (<i>irail.</i> 11)	731
Prozoso (<i>garil.</i> 2)	659
Prudentzio (<i>jorrail.</i> 28)	809
Pudentziana (<i>orril.</i> 19)	617

Orrialdea

Rafael (<i>urril.</i> 24)	772
Respizio (<i>azil.</i> 10)	788
Riktrudis (<i>orril.</i> 12)	810
Rosa, Lima'koa (<i>dagonil.</i> 30)	723
Rufina (<i>garil.</i> 10)	667
Rustiko (<i>urril.</i> 9)	760
Sabas (<i>gabonil.</i> 5)	517
Sabina (<i>dagonil.</i> 29)	721
Santiago (<i>garil.</i> 25)	682
Santiago, gaztea (<i>orril.</i> 11)	610
Santu Guztien Eguna (<i>azil.</i> 1)	779
Saturnino (<i>azil.</i> 29)	510
Sebastian (<i>urtarril.</i> 22)	532
Sekunda (<i>garil.</i> 10)	667
Senen (<i>garil.</i> 30)	687
Serjio (<i>urril.</i> 8)	758
Silberio (<i>bagil.</i> 20)	639
Silbestre, abata (<i>azil.</i> 26)	799
Silbestre, Aita S. (<i>gabonil.</i> 31)	57
Simeon (<i>otsail.</i> 18)	565
Simon (<i>urril.</i> 28)	774
Simplizio (<i>garil.</i> 29)	686
Sinforiano (<i>dagonil.</i> 22)	711
Sinforosa (<i>garil.</i> 18)	673
Sixto II (<i>dagonil.</i> 6)	695
Sotero (<i>jorrail.</i> 22)	593
Susana (<i>dagonil.</i> 11)	701
Tekla (<i>irail.</i> 23)	744
Telesporo (<i>urtarril.</i> 5)	61
Teodoro (<i>azil.</i> 9)	787
Teodulo (<i>orril.</i> 3)	606
Teresa, Jesus Umearena (<i>urril.</i> 3)	752
Teresa, Jesus'ena (<i>urril.</i> 15)	765
Tiburzio (<i>jorrail.</i> 14)	591
Tiburzio (<i>dagonil.</i> 11)	701
Timoteo, gotzain eta mart. (<i>urtarril.</i> 24)	537
Timoteo, mart. (<i>dagonil.</i> 22)	711
Tito (<i>otsail.</i> 6)	557
Tomas Akino (<i>epail.</i> 7)	576
Tomas, Apostolua (<i>gabonil.</i> 21)	525
Tomas Kanterbury'koa (<i>gabonil.</i> 29)	56
Tomas Villanueva (<i>irail.</i> 22)	743
Tomas Zumarraga (<i>irail.</i> 13)	816
Trifon (<i>azil.</i> 10)	788
Ubaldo (<i>orril.</i> 16)	615
Urne Martiri Errubageak (<i>gabonil.</i> 28)	51
Urbano I (<i>orril.</i> 25)	618
Ursula ta Lagunak (<i>urril.</i> 21)	771

Orrialdea

Zazpi Autorle Santuak (otsail. 12)	562
Zazpi Anai Martiriak (garil. 10)	667
Zefirino (dagonil. 26)	718
Zeledonio (epail. 3)	807
Zelso (garil. 22)	685
Zezilia (azil. 22)	796
Zintzo il diranen Gogorapena (azil. 2)	782
Ziriako (dagonil. 8)	697
Zirilo (garil. 7)	665
Zirilo Alexandria'koa (otsail. 9)	558
Zirilo Jerusalem'goa (epail. 18)	579
Zirino (bagil. 12)	634
Zipriano, gotzain (irail. 16)	738
Zipriano, mart. (irail. 26)	745

Bizkai'ko Elizbarrutiko Egutegiak dakazan Santu batzuen Mezak	801
Euskalerrri'ko Santu batzuk	807

ONERASPEN-MEZAK

Gure Jaun Jesukristo Abade Nagusi ta Betikoaren Meza... ..	818
Jesus'en Biotzaren Meza	820
Andra Maria'ren Biotz guztiz Garbiaren Meza	820
Sinismen-Zabalkunde Meza	821
Ezkontza	823
Ezkon-Meza	825

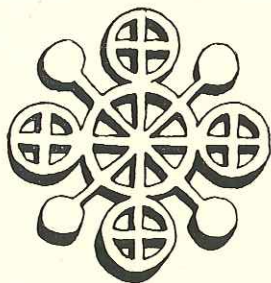
MEZA-OTOITZAK

Kristau-batasunaren alde	828
Jazarleen alde	828
Bazkun baten alkartasunaren iraupenerako	828
Edozein atsekabetan	829
Euria eskatzeko	829
Atsekabeetan eroapena eskatzeko	829
Arerioen alde	830
Giltzapekoen alde	830
Edozein bearrizanetan	831
Bakea eskatzeko	831
Eskerrak emoteko	832

Orrialdea

ILDAKOEN MEZAK

Norbait il dan egunerako	833
Urteurreneko Meza	839
Illeen eguneroko Meza	841
Ildakoen alde Otoitz batzuk	843
Illeen Mezatarako erriari azalpena	845

“EGUNEROKO MEZA” LIBURU AU EGITEKO ESKUARTU DABENAK

Egille } Kerexeta'tar Jaime
 } ta
 } Aita Onaindia.

Gertatzaille: Kerexeta'tar Jaime.

Marrazlari: Gallastegi'tar L.

Irarruts - zuzentzaille: Gallastegi'tar Karmen.

Diru-laguntzaille: Bizkai'ko seme jator batzuk.

Arduradun eta jabe: Kerexeta'tar Jaime.

Irarkola } Bilbo'ko “Gráficas Ellakuria”
 } ta
 } “Gráficas Loroño”.

Zuzenbide onetara egin
zure eskabideak:

Jaime de Kerexeta
ELORRIO. (Bizkaia)